

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.
2018 FAALİYET RAPORU

SABANCI

İÇİNDEKİLER

01	Olağan Genel Kurul Gündemi
02	Bir Bakışta 2018
04	Sabancı Topluluğu'na Genel Bakış
06	Dünyada Sabancı
08	Yönetim Kurulu Başkanı'nın Mesajı
10	CEO'nun Mesajı
14	Yönetim Kurulu
18	CEO ve Grup Başkanları
22	Sabancı Holding Yönetimi
24	Yeni Neslin Sabancı'sı
26	Yatırımcı İlişkileri ve Kâr Dağıtım Politikası
30	Risk Yönetimi
32	İnsan Kaynakları
38	Banka
46	Sigorta
52	Enerji
60	Çimento
66	Perakende
72	Sanayi
80	Diğer
82	Vakıf
94	Kurumsal Sosyal Sorumluluk Politikası ve İlkeleri
96	Sabancı Topluluğu İletişim Prensipleri
97	Sabancı Topluluğu Çevre Politikası
98	Bağımsızlık Beyanı
101	Sorumluluk Beyanı
102	Kurumsal Yönetim İlkeleri Uyum Raporu
112	Kurumsal Yönetim Uyum Raporlamalarına İlişkin Sorumluluk Beyanı
113	Kâr Dağıtım Tablosu
114	Bilanço Döneminden Sonraki Olaylar
115	Yıllık Faaliyet Raporuna Dair Bağımsız Denetçi Raporu
117	Konsolide Finansal Tablolar ve Bağımsız Denetçi Raporu

Dijital Faaliyet
Raporumuza ulaşmak için
QR Kod'u okutunuz...

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

OLAĞAN GENEL KURUL TOPLANTI GÜNDEMİ

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.'nin

29 Mart 2019 Tarihinde Saat 14:00'da Yapılacak Olan 2018 Yılına Ait Olağan Genel Kurul Toplantısı Gündemi

1. Açılış ve Toplantı Başkanlığı'nın oluşturulması,
2. 2018 yılına ait Yönetim Kurulu Faaliyet Raporu'nun okunması ve müzakeresi,
3. 2018 yılına ait Denetçi Raporlarının okunması,
4. 2018 yılına ait Finansal Tabloların okunması, müzakeresi ve tasdiki,
5. 2018 yılı faaliyetlerinden dolayı Yönetim Kurulu Üyelerinin ibra edilmeleri,
6. 2018 yılı kârının kullanım şeklinin, dağıtılacak kâr ve kazanç payları oranlarının belirlenmesi,
7. Yönetim Kurulu Üyelerinin seçimi, görev sürelerinin tespiti,
8. Yönetim Kurulu Üyelerinin aylık brüt ücretlerinin belirlenmesi,
9. Denetçi ve Topluluk Denetçisinin seçimi,
10. 2018 yılında yapılan bağış ve yardımlar hakkında Genel Kurul'a bilgi verilmesi,
11. Şirket'in 2019 yılında yapacağı bağışların sınırlarının belirlenmesi,
12. Yönetim Kurulu Başkan ve Üyelerine, Türk Ticaret Kanunu'nun 395. ve 396. maddelerinde yazılı muameleleri yapabilmeleri için izin verilmesi.

BİR BAKIŞTA 2018

AKBANK

214 MİLYAR TL

KREDİLER
(2017: 210 milyar TL)

%16,8

SERMAYE
YETERLİLİK ORANI
(2017: %15,8)

%13,6

ÖZKAYNAK KÂRLILIĞI
(2017: %16)

ÖNE ÇIKANLAR

- Türkiye'nin geneline yayılmış 780 şube ve ileri teknoloji dağıtım kanalları
- Etkin risk yönetimi ve sağlam aktif yapısı
- %16,8 sermaye yeterlilik oranı ile güçlü sermaye yapısı
- Etkin bilanço yönetimi ve güçlü likidite yapısı
- Avantajlı maliyet yapısı ve yüksek verimlilik

* Banka sonuçları aksi belirtilmedikçe BDDK sonuçlarıdır.

SİGORTA

4,0 MİLYAR TL

KOMBİNE NET SATIŞLAR
(2017: 3,1 milyar TL)

492 MİLYON TL

KOMBİNE FAVÖK
(2017: 324 milyon TL)

157 MİLYON TL

KONSOLİDE NET KÂR
(2017: 107 milyon TL)

ÖNE ÇIKANLAR

Avivasa

- Bireysel emeklilik fon büyüklüğünde lider pozisyon
- Ferdi kaza ve hayat prim üretiminde %20 büyümeye

Aksigorta

- Prim üretiminde %30 büyümeye
- Tüm ürün, kanal ve segmentlerde kârlı büyümeye

ENERJİ

23,6 MİLYAR TL

KOMBİNE NET SATIŞLAR
(2017: 16,5 milyar TL)

4,7 MİLYAR TL

KOMBİNE FAVÖK
(2017: 3,5 milyar TL)

319 MİLYON TL

KONSOLİDE NET KÂR
(2017: 107 milyon TL)

ÖNE ÇIKANLAR

- Enerjide iş kolu bazında ayrıştırma süreci ile güçlü ve lider 2 şirket
- Türkiye'nin lider elektrik dağıtım ve perakende şirketi Enerjisa Enerji ile her 4 kişiden 1'ine elektrik dağıtım
- Enerjisa Enerji'de 2018 yılında 1,6 milyar TL yatırım ve güçlü büyümeye
- 2018 Şubat ayında Enerjisa Enerji'ye gelen yaklaşık 5 kat teklif ile Türkiye'nin TL bazında özel sektör tarafından gerçekleştirilen en büyük halka arzı
- Elektrik dağıtım ve perakendede dijitalleşme odağı ve öncü uygulamalar
- 3.607 MW kurulu güç ile lider özel üretim şirketi Enerjisa Üretim portföyünde yerli ve yenilenebilir kaynakların payı %56
- 12 hidroelektrik üretim santrali, 3 rüzgâr santrali, 2 güneş santrali ve 1 yerli linyit santralinden oluşan dengeli, verimli ve çeşitlendirilmiş üretim portföyü ile rekabet avantajı

ÇİMENTO

3,4 MİLYAR TL

KOMBİNE NET SATIŞLAR
(2017: 3 milyar TL)

724 MİLYON TL

KOMBİNE FAVÖK
(2017: 680 milyon TL)

135 MİLYON TL

KONSOLİDE NET KÂR
(2017: 164 milyon TL)

ÖNE ÇIKANLAR

- Faaliyet gösterilen ana bölgelerde liderlik
- Güçlü lojistik ağları ve sahip oldukları liman ve terminallerle hem yurt içi pazarlarda hem de ihracat alanında önemli avantajlar

Akçansa

- Yurt içi çimento ve klinker satışları 5,5 milyon ton
- Yurt dışı çimento ve klinker satışları 1,7 milyon ton
- ABD'ye gri çimento ihracatında Türkiye'de lider

Çimsa

- 6,4 milyon ton çimento satışı ile 1,7 milyar TL'lik rekor ciro
- "Geleceğin Dijital Çimento Şirketi" olma yolunda Endüstri 4.0 projelerine odaklanma

PERAKENDE

8,7 MİLYAR TL

KOMBİNE NET SATIŞLAR
(2017: 8 milyar TL)

59 MİLYON TL

KOMBİNE FAVÖK
(2017: 94 milyon TL)

601 BİN M²

MAĞAZA SATIŞ ALANI
(2017: 626 bin m²)

ÖNE ÇIKANLAR

- 70'ı aşkın ilde, 596 gıda marketi ve 205 teknoloji mağazası

Carrefoursa

- Yatırımlarla 493 bin m² satış alanı üzerinde ulaşılan 163 milyon müşteri
- "Farklılaşma" odağı ile süregelen market yenilemeleri ve yeni market yatırımlarının yanı sıra yerli üretimden destekçisi projeler

Teknosa

- Dijital dönüşüm ve bütünleşik çoklu kanal (omni-channel) stratejisi çerçevesinde yeni atılımlar
- E-ticaret platformu olarak Hybris'e geçiş, Teknosa.com'da Click & Collect uygulamasında iyileştirmeler ve yeni CRM platformu

SANAYİ

8,8 MİLYAR TL

KOMBİNE NET SATIŞLAR
(2017: 6,6 milyar TL)

1,3 MİLYAR TL*

KOMBİNE FAVÖK
(2017: 1,2 milyar TL)

361 MİLYON TL

KONSOLİDE NET KÂR
(2017: 473 milyon TL)

ÖNE ÇIKANLAR

Kordsa

- ABD kompozit satınalmaları

Brisa

- Aksaray OSB'de Türkiye'nin ilk akıllı lastik fabrikası

Temsa İş Makinaları

- Volvo Trucks markası ile Türkiye pazarındaki en yüksek pazar payı

Temsa Ulaşım Araçları

- Temsa North America şirketi kurulumu ile ihracatta atılım

Temsa Motorlu Araçlar

- Mitsubishi Motors'un yeni coupe SUV otomobili Eclipse Cross'un Türkiye lansmanı

Yünsa

- Türkiye'nin en büyük yünlu kumaş üreticisi

* Philsa dahil rakamdır.

SABANCI TOPLULUĞU'NA GENEL BAKIŞ

Sabancı Holding, yüksek performans kültürü ile dinamik yönetilen stratejik bir portföy yapısına sahiptir.

Hacı Ömer Sabancı Holding A.Ş., Türkiye'nin en büyük topluluklarından biri olan Sabancı Topluluğu'na bağlı şirketleri temsil eden ana şirkettir ve Topluluğa bağlı şirketleri stratejik bir portföy yaklaşımı ile yönetmektedir. Sabancı Topluluğu'nun temel iş alanları; Türkiye'nin hızla büyüyen sektörleri olan banka, sigorta, enerji, çimento, perakende ve sanayidir. Sabancı Topluluğu şirketleri faaliyet gösterdikleri sektörlerin lideri konumundadır.

Sabancı Holding icra faaliyetleri, Yönetim Kurulu'na bağlı olarak CEO, Finans Grup Başkanı (CFO), Sektör Grup Başkanları ve İnsan Kaynakları Grup Başkanı'ndan oluşan Yürütme Kurulu tarafından yürütülmektedir.

Sabancı Holding;

- Finansman, strateji, iş geliştirme ve insan kaynakları işlevlerinin belirlenmiş kurumsal yönetim prensipleri dahilinde koordine edilmesi ve desteklemesinden,
- Topluluk üst ve orta kademe yöneticilerinin kariyer gelişiminden,
- Topluluk stratejilerinin belirlenmesinden,
- Toplulukta performans kültürünün yaygınlaştırılmasından,
- Topluluk içinde yaratılacak sinerjiyle hissedarlara sağlanan değer artırılmasından sorumludur.

Sabancı Holding, performans kültürünü ön planda tutmakta ve tüm paydaşlar için değer yaratma hedefiyle kısa ve uzun vadeli prim teşvik sistemi uygulamaktadır.

- Yıllık bazda ciro, operasyonel kârlılık, net kâr, halka açık şirketler için rakiplerle karşılaştırmalı piyasa değeri değişimi ortak kriterler olmakla birlikte pazar payı, nakit akımı, işletme sermayesi, verimlilik, çalışan memnuniyeti vb. performans kriterleri baz alınarak performans değerlendirmesi yapılırken,
- Uzun vadeli olarak Sabancı Holding toplam hisse getirisi ve Sabancı Holding Hisse Değerinin Net Aktif Değere göre iskonto oranı baz alınarak teşvik uygulaması yapılmaktadır.

Sabancı Holding yatırım kriterleri

Coğrafi/Sektör bazlı değer yaratma potansiyeli	ROIC>WACC + %1-3
 Büyüme potansiyeli > Reel GDP büyümesi	✓
 Yaşam döngüsünün gelişme evresindeki sektörler	✓
 Mevcut yetkinliklerin aktarılabilir olması	✓

ROIC: Yatırılan Sermaye Getirisi

WACC: Sermayenin Ağırlıklı Ortalama Maliyeti

PERFORMANS KRİTERLERİ

KISA VADELİ KPI'LAR

CİRO, OPERASYONEL KÂRLILIK, NET KÂR, KARŞILAŞTIRMALI PİYASA DEĞERİ DEĞİŞİMİ, PAZAR PAYI, NAKİT AKIMI, İŞLETME SERMAYESİ, ÇALIŞAN MEMNUNİYETİ VB.

UZUN VADELİ KPI

SAHOL TOPLAM HİSSE GETİRİSİ, SAHOL NAD İSKONTOSU

Sabancı Holding Yönetim Kurulu'na bağlı Denetim, Kurumsal Yönetim ve Riskin Erken Saptanması Komitelerine ek olarak daha dengeli, dinamik portföy yönetimi ve sermaye alokasyonu anlayışıyla 30 Mart 2017'de Portföy Yönetim Komitesi kurulmuştur. Komite üyeleri Yönetim Kurulu Başkanı Güler Sabancı, Yönetim Kurulu Başkan Vekili Erol Sabancı, Yönetim Kurulu Üyeleri Suzan Sabancı Dinçer, Sevil Sabancı Sabancı, Serra Sabancı ve CEO Mehmet Göçmen'dir. Komite 2018 yılında beş kez toplanmış ve değerlendirmelerini Yönetim Kurulu'nun bilgisine sunmuştur.

Sabancı Holding, iş geliştirme projelerini sadece finansal değil stratejik yatırım olarak da değerlendirmekte, değer yaratma, reel büyüme potansiyeli olan ve mevcut yetkinliklerin değerlendirilebileceği projeleri önceliklendirmektedir.

Sabancı Topluluğu'na bağlı şirketler; 13 ülkede faaliyetlerini sürdürmekte olup ürünlerini Avrupa, Orta Doğu, Asya, Kuzey Afrika, Kuzey ve Güney Amerika'da pazarlamaktadır. Sabancı Topluluğu sahip olduğu saygınlık, marka imajı, güçlü ortaklıkları, Türkiye piyasaları hakkındaki bilgi ve deneyimi sayesinde ana faaliyet alanlarında büyüyerek, Türkiye ekonomisinin gelişimine katkı sağlayan önemli bir güç haline gelmiştir.

Sabancı Holding'in uluslararası iş ortakları arasında konularında dünyanın önde gelen isimleri; Ageas, Aviva, Bridgestone, Carrefour, E.ON, Heidelberg Cement, Marubeni ve Philip Morris yer almaktadır.

2018 yılında Sabancı Topluluğu, 88 milyar TL kombine satış geliri elde etmiş ve konsolide net kârı 3,8 milyar TL olarak gerçekleştirmiştir.

Sabancı Holding'in kendi hisselerinin yanı sıra 12 iştirakinin hisseleri de Borsa İstanbul'da (BIST) işlem görmektedir. 2017 yılında bu sayı 11 iken, 2017 yılı içerisinde başlayan ve Şubat 2018'de tamamlanan, Sabancı Holding ve E.ON'un eşit ortak hisse satışı yoluyla gerçekleşen Enerjisa Enerji A.Ş.'nin halka arzı ile bu sayı 12'ye yükselmiştir. Toplamda 4,8 kat talep gören Enerjisa Enerji halka arzı, Türkiye'nin TL bazında en büyük özel sektör halka arzı olarak tarihe geçmiştir.

Sabancı Holding'in en büyük hissedar grubunu %53,9 hisse oranıyla Sabancı Ailesi oluşturmaktadır. Sabancı Holding hisselerinin %42,8'i halka açıktır.

ROE GELİŞİMİ (%)	2014	2015	2016	2017	2018
Bankacılık ROE ^(*)	14,1	12,1	16,0	16,2	13,6
Bankadışı Konsolide ROE ^(**)	6,5	7,3	8,4	9,3	13,7
Sabancı Holding Konsolide ROE^(**)	10,6	10,1	12,7	14,5	13,7

^(*) Banka'nın BDDK sonuçlarıdır. ^(**) Tek seferlik gelir-gider hariçtir.
ROE: Özsermaye kârlılık oranı.

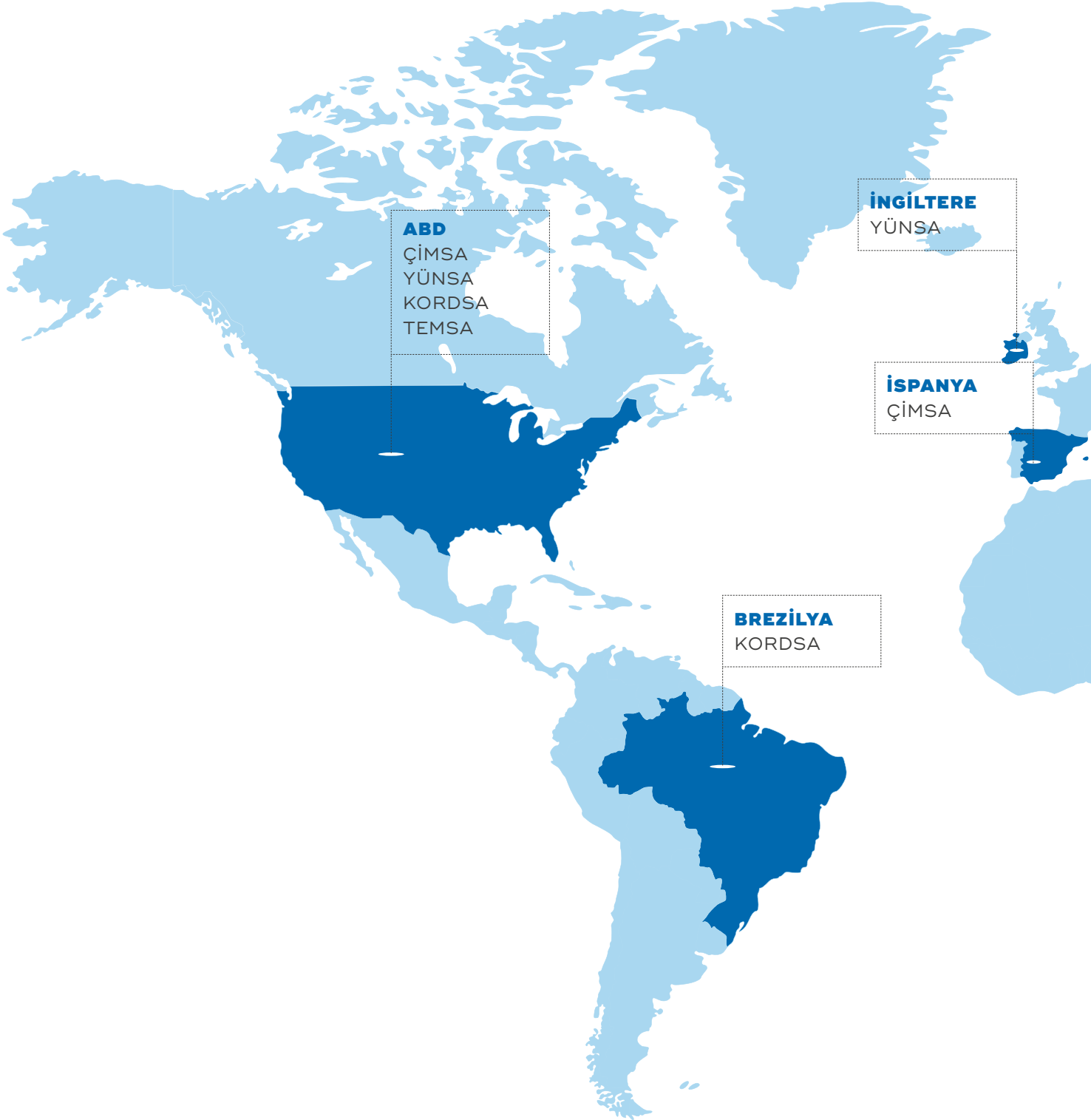
Sabancı Holding Özet Finansallar	2014	2015	2016	2017	2018	CAGR (2014-2018)
Kombine Net Satışlar (milyar TL)	44,1	47,9	53,8	65,6	88,1	%19
Kombine EBITDA (milyar TL)	7,7	9,0	11,2	15,0	15,8	%20
Kombine EBITDA ^(*) (milyar TL)	7,2	8,0	10,8	14,2	15,4	%21
Konsolide Net Kâr (Ana Ortaklık Payı, milyar TL)	2,1	2,2	2,7	3,5	3,8	%16
Sabancı Holding Solo Nakit Pozisyonu (milyar TL)	0,1	0,6	1,1	1,7	2,6	
Kombine Net Finansal Borç ^(**) (milyar TL)	12,6	14,2	16,6	18,1	18,6	
Kombine Net Finansal Borç/EBITDA ^(**)	4,6	4,0	3,7	3,1	2,3	

^(*) Tek seferlik gelir-gider hariç

^(**) Tek seferlik gelir-giderler, banka hariç, sigorta net nakit pozisyonu hariç
EBITDA: FAVÖK

CAGR: Yıllık bileşik büyüme oranı

DÜNYADA SABANCI

ALMANYA

ÇİMSA
YÜNSA
AKBANK
TEMSA

RUSYA

ÇİMSA

ROMANYA

ÇİMSA

TAYLAND

KORDSA

KKTC

ÇİMSA

ENDONEZYA

KORDSA

MALTA

AKBANK

İTALYA

ÇİMSA
YÜNSA

YÖNETİM KURULU BAŞKANI'NIN MESAJI

Biz, Sabancı Topluluğu olarak, 2018'in zorlu koşullarına rağmen, Yeni Neslin Sabancı'sı vizyonumuz doğrultusunda, birçok başarıya hedef odaklı çalışmalarımız, kültürümüzden aldığımız güç ve ülkemize duyduğumuz güven sayesinde ulaştık.

SABANCI TOPLULUĞU OLARAK, İŞİMİZE VE ÜLKEMİZE YATIRIM YAPMAKTAN HİÇ VAZGEÇMEDİK. SON 10 YILDA YATIRIMLARIMIZ 20 MİLYAR ABD DOLARI'NA ULAŞTI.

Değerli Yatırımcılarımız, İş Ortaklarımız ve Çok Kıymetli Çalışanlarımız;

2018 tüm dünya için önemli değişimlerin ve zorlukların yaşandığı bir yıl olarak tarihe geçti. Brexit tartışmalarından ticaret savaşlarına, daralan likiditeden, Suriye ve bölgemizde yaşanan gelişmelere, sürekli yüksek tansiyon yaşanan bir dönem oldu. 2019 yılında da bu gelişmelerin etkilerini sürdüreceğini öngörüyoruz.

Ülke olarak biz de tüm bu yaşananlardan farklı boyutlarda etkilenirken; içeride de, önemli siyasi değişimler ve sıkıntılar yaşadık. Bugün geline nokta, alınan önlemler sonucunda makroekonomik göstergelerin daha olumlu yönde seyrettiğini, “düzeltme” ve “dengeleme”nin başladığını görüyoruz.

Ancak mikro ekonomik düzeyde, yani günlük hayatta, olumsuzlukları ne yazık ki bir süre daha hissedeceğiz. Enflasyonla mücadele her zaman sıkıntılı bir süreçtir. Ama ülkemiz geçmişte olduğu gibi, bugünleri de mutlaka aşacaktır.

Ülkemiz için bundan daha önemli olan bugünümüzü yönetirken, uzun vadede bir daha benzer zorlukları yaşamamak için gereken adımları atmamız ve çıkışa hazırlanmamızdır. Ekonomik ve sosyal altyapı reformlarının yeniden ele alınması ve “üretim odaklı büyüme” dönemine geçmek hedefimiz olmalıdır. Teknoloji, katma değerli üretim ve ihracat odaklı bir büyüme modeliyle yeni bir kalkınma hamlesini hep birlikte gerçekleştirmeliyiz. Yeni

büyüme modelimizi, dünyadaki yeni şartlara ve rekabet ortamına göre tasarlamalıyız.

Biz, Sabancı Topluluğu olarak, 2018'in zorlu koşullarına rağmen, Yeni Neslin Sabancı'sı vizyonumuz doğrultusunda, birçok başarıya hedef odaklı çalışmalarımız, kültürümüzden aldığımız güç ve ülkemize duyduğumuz güven sayesinde ulaştık. “Türkiye'nin en büyük özel sektör halka arzı” olarak tarihe geçen Enerjisa Enerji halka arzını, beş kat fazla taleple tamamladık. Sektördeki ilk sendikasyonu Akbank başarıyla gerçekleştirerek, tüm bankacılık sektöründe öncü oldu. Bankamızı güçlü tutmak ve geleceğe güvenle yürümesi için sermaye artışı kararı da önemli bir adımdır. Yeni nesil işlerden biri olan kompozit alanında, Kordsa ile ABD'de üç yeni tesis satın aldık. Böylece, uzay ve sivil havacılık sektörünün stratejik tedarikçileri arasına girdik. SabancıDx yapılanmamızla da, faaliyet gösterdiğimiz her işte olduğu gibi, Türkiye'nin dijital dönüşümünde de “rol model” olmayı hedefliyoruz.

Sabancı Topluluğu olarak, işimize ve ülkemize yatırım yapmaktan hiç vazgeçmedik. Son 10 yılda yatırımlarımız 20 milyar ABD dolarına ulaştı. Var olduğumuz sektörlerde tüm paydaşlarımıza değer yaratmaya odaklanarak, uzun vadeli bakış açımız doğrultusunda faaliyetlerimizi sürdürdük. Geleceğin sektörlerinde, hem Topluluğumuzun hem de ülkemizin rekabet gücünü daha da artıracak adımlar attık. Böylece 2018 yılını, her zaman olduğu gibi “öncü” ve “örnek” başarılarla tamamladık.

2019 yılında da, Sabancı Topluluğu olarak en iyi bildiğimiz işi en iyi şekilde yapmaya; yani, ülkemiz için çalışmaya, üretmeye devam edeceğiz.

2018 yılında ortaya koyduğumuz başarılı sonuçlara katkılarından dolayı tüm çalışanlarımıza, iş ortaklarımıza, müşterilerimize ve hissedarlarımıza teşekkür ediyorum.

Güler Sabancı

Yönetim Kurulu Başkanı ve
Görevli Üye

2019 yılında da, Sabancı Topluluğu olarak en iyi bildiğimiz işi en iyi şekilde yapmaya; yani, ülkemiz için çalışmaya, üretmeye devam edeceğiz.

CEO'NUN MESAJI

2018 yılının son çeyreğinde gözlenen disiplin ve dengelenme sürecinin 2019'da da devam etmesini, enflasyon, cari işlemler açığı ve faiz oranlarındaki olumlu seyrin devamını bekliyoruz.

TÜRKİYE,
OLUMSUZLUKLARI
AŞARAK KENDİ
DENGELERİNİ TEKRAR
OLUŞTURMAYA
ÇALIŞIYOR. YAPISAL
SORUNLARIMIZA
ORTAK AKILLA VE UZUN
VADELİ BAKIŞ AÇISIYLA
ÜRETECEĞİMİZ
ÇÖZÜMLER
DENGELERİN YENİDEN
KURULMASINI
SAĞLAYACAKTIR.

Değerli Yatırımcılarımız, Kıymetli İş Ortaklarımız ve Çalışanlarımız,

2018 yılı hem dünya hem de Türkiye için kritik bir dönemeç oldu.

Dünya ekonomisi yükselen teknoloji ve ekonomik liderlik savaşları ile daha korumacı bölgesel yapılaraya yönelirken, özellikle ticaret savaşları ve azalan likidite etkisiyle global resesyon riski kendini göstermeye başladı. Bu da geleceğe yönelik soru işaretlerini artırdı. Toplumsal düzeyde artan popülizm ve sosyal çalkantılar tüm ülkeler için belirsiz ve riskli bir ortam yarattı. Türkiye, jeopolitik ve bölgesel riskleri nedeniyle, dünya genelinde yaşanan dalgalanmaların etkisini çok daha güçlü bir şekilde hissetti.

Ülkemiz ekonomisi açısından 2018 yılının özellikle ikinci yarısı zor bir dönem oldu. Ağustos ayında finansal piyasalarda yaşanan türbülans ertesinde ekonomimiz bir disiplin ve dengelenme sürecine girdi. Ekonomi yönetimimizin atmış olduğu yerinde adımlar, Merkez Bankası'nın sıkı para politikası, Yeni Ekonomi Politikası'nın açıklanması ve ABD ile ilişkilerde gözlenen iyileşmeler bu sürece olumlu katkıda bulundu. Atılan adımların katkısı ile enflasyon düşme trendine girerken, cari işlemler açığı azalmaya, likiditede, piyasa faiz oranlarında ve TL'nin değerinde olumlu gelişmeler yaşanmaya başlandı.

Yılın son çeyreğinde yaşanan görece olumlu trende rağmen 2018 yılında enflasyon %20,3 olarak gerçekleşti. 2018 döneminde ülkemiz ekonomisini en çok zorlayan yükselen enflasyona paralel artan finansman maliyetleri oldu. Bu yükselişte Türk Lirası'nın bir yılda ABD Doları ve Avro karşısında yaşadığı, sırasıyla %39 ve %33 değer kaybının da etkisi büyüktü.

2018 yılının son çeyreğinde gözlenen disiplin ve dengelenme sürecinin 2019'da da devam etmesini, enflasyon, cari işlemler açığı ve faiz oranlarındaki olumlu seyrin devamını bekliyoruz. Bu sayede 2018 yılının ikinci yarısından sonra yaşanan ekonomik aktivitedeki ivme kaybının duracağını ve ekonomimizin yeniden canlanacağını öngörüyoruz.

Türkiye, olumsuzlukları aşarak kendi dengelerini tekrar oluşturmaya çalışıyor. Yapısal sorunlarımıza ortak akılla ve uzun vadeli bakış açısıyla üreteceğimiz çözümler dengelerin yeniden kurulmasını sağlayacaktır.

Sabancı Topluluğu olarak ise, ekonomide yaşanan zorluklara rağmen, yılın başında hedef olarak belirlediğimiz ve önceliğimiz haline getirdiğimiz güçlü bilançomuz ve nakit yönetimi yaklaşımımız, değişen dinamiklere hızla uyumumuzu sağlayan etkin risk yönetimi anlayışımız ve kurumsal yönetimimiz sayesinde yılı başarıyla tamamladık. 2018 yılında, dijitalleşme ve teknolojinin olanaklarını kullanarak mevcut iş birimlerimizdeki rekabetçi yapımızı, verimliliğimizi ve büyümemizi güçlendirmek önceliğimiz olmaya devam etti. İşlerimizi esnek ve çevik yönetim

yaklaşımımız, güçlü özkaynağımız ile güçlü nakit yaratma kabiliyetimiz ve yetkin insan kaynağımız sayesinde başarıyla yönettik. Operasyonel mükemmellik ve tedarik zinciri yönetimi yaklaşımımız da bize önemli rekabet avantajı sağladı.

2018 yılında Sabancı Topluluğu olarak, faaliyet gösterdiğimiz tüm alanlarda örnek başarılarla imza attık.

Enerjisa Enerji'yle, "Türkiye'nin en büyük özel sektör halka arzı"nı, beklentileri beş kat aşan rekor bir taleple gerçekleştirdik.

Enerjisa Enerji'de, Türkiye'de her dört kişiden birinin elektriğini sağlayarak gerek dağıtımda gerekse satışta sektör lideri konumumuzu 2018 yılında da sürdürdük. 2018 yılında 1,6 milyar TL yatırımımızı başarıyla gerçekleştirerek Düzenlenmiş Varlık Tabanı'nı 2014 yılından bu yana yaklaşık dört kat büyötmeyi başarak dağıtım yatırımlarında sektördeki öncülüğümüzü devam ettirdik.

CEO’NUN MESAJI

Kompozitte sadece Sabancı Topluluğu’na değil, Türkiye’ye değer yaratan teknolojiler geliştirirken, Kordsa, ABD yatırımla uzay ve sivil havacılık endüstrisinin stratejik oyuncularından biri oldu.

AKBANK’IN
ARALIK AYINDA
KARAR VERİLEN
SERMAYE ARTIŞI
VE YATIRIMCILARIN
BUNA %99,9 GİBİ
YÜKSEK KATILIMI,
HİSSEDARLARIMIZIN
AKBANK’A VE
TÜRKİYE’NİN
GELECEĞİNE OLAN
GÜVENİNİ BİR KEZ
DAHA ORTAYA KOYDU.

Türkiye’nin en büyük özel sektör elektrik üreticisi Enerjisa Üretim’de ise, operasyonel mükemmellik odağımız ile santrallerimizin kapasite kullanımlarında 2018 yılında büyük iyileştirme sağladık. Böylece, Enerjisa Üretim ile tek başına Türkiye elektrik üretiminin yaklaşık %4’ünü karşılar hale geldik. Santrallerde üretim optimizasyonu ile kârlılıкта önemli kazanımlar sağlarken, ülkemiz içindeki ve sınırlarımızdaki ticari faaliyetlerimiz sonucunda ek değer yarattık. Güçlü nakit yaratma kapasitemizle, 2018 yılında Enerjisa Üretim’in borçluluk seviyesinde çok önemli düşüş sağladık. Mali yapısındaki iyileşmelerle sektörünün en iyi örneği olan Enerjisa Üretim’i halka arza hazır hale getirme çalışmalarımızı sürdürüyoruz.

2018 yılını 5,7 milyar TL net kâr ile tamamlayan Akbank, finansal gücü, istikrar ve güven odaklı bankacılık anlayışı ile Türkiye ekonomisine desteğini bu dönemde de devam ettirdi. Akbank Eylül ayında imzaladığı sendikasyon ile sektöründe yine fark yarattı. Bu işlemle sendikasyon piyasalarına erişim Türk bankacılık sektörü için tekrar sağlandı, yurt dışı borçlanmaların önü açıldı. Bu ilk adımı diğer bankaların başarılı sendikasyon kredileri izledi. Devamında ise Akbank’ın Aralık ayında karar verilen sermaye artışı ve yatırımcıların buna %99,9 gibi yüksek katılımı, hissedarlarımızın Akbank’a ve Türkiye’nin geleceğine olan güvenini bir kez daha ortaya koydu.

İleri teknoloji ve yüksek katma değerli ürünlerde büyüme platformu olarak belirlediğimiz Kordsa’da da teknolojik dönüşüm sürecimiz devam ediyor. Kompozitte sadece Sabancı Topluluğu’na değil, Türkiye’ye değer yaratan teknolojiler geliştirirken, Kordsa, ABD yatırımla uzay ve sivil havacılık endüstrisinin stratejik oyuncularından biri oldu. ABD’de satın aldığımız kompozit şirketlerinin ciroya olumlu katkısı, pazar hakkındaki doğru öngörülerimiz, hammadde ve satış fiyatlarını doğru yönetmemiz ve döviz bazlı gelirlerimiz sayesinde Kordsa’nın, 2018’de de istikrarlı ve kârlı büyümesini sürdürdük. Kordsa’da kompozit alanında büyüme odağımız, 2019 yılında da devam edecek.

Türkiye lastik pazarının tartışmasız lideri Brisa’nın, lastik sektöründeki en iyi “Sanayi 4.0” uygulaması olan ikinci fabrikasını Aksaray’da üretime aldık. Brisa’da, 2018 yılındaki çalışmalarımızla fark yaratan bir gelişim göstererek; etkin tedarik zinciri yönetimi ile operasyonel ve serbest nakit akımda rekor rakamlara ulaştık.

Çimento Grubu şirketlerimiz, 2018 yılının ikinci yarısında yurt içi talepte gözlenen keskin daralma ve döviz bazlı maliyet artışlarından olumsuz etkilendi. Ancak şirketlerimizin güçlü ihracat yapılanmaları, disiplinli risk ve maliyet yönetimleri sayesinde bu zorlu sürecin olumsuz etkileri

nispeten sınırlı kaldı. Özellikle beyaz çimento ve özel ürünler alanındaki uzmanlığı ve geniş lojistik yapılanması ile Türkiye'nin ihracat liderleri arasında yer alan Çimsa'da ihracatımız 2018 yılında %16 yükseldi. Akçansa'da Türkiye'nin çimento ihracatının %12'sini tek başına gerçekleştirdik. Diğer yandan Çimsa Afyon Fabrikası'nı da tamamlayarak devreye aldık.

Türkiye'nin ve Avrupa'nın tek çatı altındaki en büyük entegre üst segment yönlü kumaş üreticisi olan Yünsa'nın, yerli üretimle dünya pazarlarında rekabet gücünü devam ettirdik.

Türkiye'deki liderliğini Avrupa ve ABD pazarında da ispatlayan Temsa Ulaşım Araçları'nın, ABD pazarındaki etkinliğini artırmak için Temsa North America şirketini kurduk.

Sigorta Grubumuzun güçlü büyümesini 2018 yılında da devam ettirdik. Sigorta şirketlerimizin kombine satışları, %28 artışla 4,0 milyar TL'ye ulaşırken, aynı dönemde sigorta şirketlerimizin konsolide net kârını ise %47 artışla 157 milyon TL seviyesinde gerçekleştirdik. Aksigorta'da inovasyonu ve teknolojiyi odağımıza alarak sektördeki öncülüğümüzü daha da güçlendirdik. 2018 faaliyet döneminde kasko, motor dışı ve sağlık branşlarında kârlı büyümemiz devam ederken, trafik branşındaki büyümemizle de acente kanalımızın güçlendirilmesini sürdürdük. Avivasa'da ise fon büyüklüğünde liderliğimizi devam ettirirken hayat ve ferdi kaza prim üretiminde %20 büyüme ile pazar payını artırdık.

Teknosa ile, "çoklu kanal" stratejisiyle teknoloji perakendeciliğinde liderliğimizi koruduk. 2018 yılında zorlaşan pazar koşullarının etkilerini düşürücü önlemlerimizi aldık ve operasyonlarımızı iyileştirecek, Teknosa'yı ileriye taşıyacak altyapı yatırımlarımızı tamamladık. Carrefoursa'da ise süren yeniden yapılanma ve verimlilik odaklı çalışmalarımızın katkısıyla iş sonuçlarında önemli iyileşmeler sağladık. Carrefoursa'da ayrıca Haziran ayı içerisinde tamamladığımız Maltepe Park AVM satışıyla şirketin borçluluk oranında önemli bir iyileşme gerçekleştirdik.

Tüm bunların yanı sıra, dijital dönüşüm yolculuğumuzdaki kilit adımlarından birini de 2018'de attık. 43 yıldır Sabancı Topluluğu'nda teknolojik çözümler konusunda başarılı bir hikaye yazan Bimsa'yı, SabancıDx adı altında yeniden yapılandırdık. SabancıDx'in teknoloji merkezli dönüşümde ve ileri veri analitiği alanında, öncelikle Topluluk şirketleri arasında daha yüksek değer yaratacak fırsat ve iş birliklerine odaklanan bir platform olmasını hedefledik. Uzun vadede ise amacımız, SabancıDx koordinasyonunda kendi ekosistemimizde hayata geçirdiğimiz ürün ve iş modelleri ile yeni küresel markalar yaratmaktır.

2018'de ortaya koyduğumuz bu başarılı tablonun sürekliliği ise, kültürel dönüşüm ve insana yapılan yatırımın sağlanabilecektir. Bu anlayışla, Yeni Neslin Sabancı'sı kültürünün özünü oluşturan değerlerimizi ortak akılla gözden geçirerek yeniledik. Sonrasında bu

dönüşümü mümkün kılacak davranış modellerimizi, yetkinliklerimizi yeniden tasarladık ve Liderlik Modelimizi belirledik. Bu yeni modellere uygun Gelişim Programları oluşturduk; Tepe Yönetim ekibimiz ile programlara başladık. Sabancı İleri Veri Analitiği Akademisi'ni Sabancı Üniversitesi iş birliği ile hayata geçirdik. Akademimizden ilk mezunlarımızı 2018 yılında verdik. 2019 yılında da Yetenek Yönetimi alanında ve insana dokunan tüm süreçlerimizdeki gelişim ve yatırımlara devam edeceğiz.

Elde ettiğimiz başarılı sonuçlar neticesinde 2018 yılı başında paylaştığımız geleceğe yönelik beklentilerimizin üzerinde bir performans gösterdik. 2018 yılında topluluk kombine net satışlarımız geçen senenin %34 üzerinde 88 milyar TL olarak gerçekleşirken, kombine faaliyet kârımız %5 yükselerek 15,8 milyar TL'ye; konsolide net kârımız ise 3,8 milyar TL'ye ulaştı.

2018 yılını başarıyla tamamlamamıza katkısı olan, başta çalışanlarımız olmak üzere, tüm paydaşlarımıza teşekkür ediyorum.

Mehmet Göçmen

Yönetim Kurulu Üyesi ve CEO

YÖNETİM KURULU

Güler Sabancı

Yönetim Kurulu Başkanı ve Görevli Üye

Güler Sabancı, Adana'da doğmuş, yükseköğrenimini Boğaziçi Üniversitesi İşletme Bölümü'nde tamamlamıştır. Sabancı Topluluğu şirketlerinde çeşitli üst düzey görevlerde bulunmuş olan Güler Sabancı, Sabancı Holding Yönetim Kurulu Başkanı ve Görevli Üyeliği'nin yanı sıra, Sabancı Üniversitesi Kurucu Mütevelli Heyeti Başkanı, Sabancı Vakfı Mütevelli Heyeti Başkanı ve Sakıp Sabancı Müzesi Yönetim Kurulu Başkanı olarak da görev yapmaktadır.

Erol Sabancı

Yönetim Kurulu Başkan Vekili

Erol Sabancı, 1938 yılında Kayseri'de doğmuş, yükseköğrenimini İngiltere'de, Manchester College of Commerce'te tamamlamıştır. Evli ve iki çocuk babası olan Erol Sabancı, Sabancı Holding Yönetim Kurulu Başkan Vekilliği'nin yanı sıra, 1967 yılından itibaren yönetiminde bulunduğu Akbank'ta Yönetim Kurulu Şeref Başkanı, Yönetim Kurulu Danışmanı ve Üyesi olarak da görev yapmaktadır.

Sevil Sabancı Sabancı

Yönetim Kurulu Üyesi

Sevil Sabancı Sabancı, 1973 yılında İstanbul'da doğmuş, yükseköğrenimini Marmara Üniversitesi İngilizce İşletme Bölümü'nde tamamlamıştır. Topluluk şirketlerinde çeşitli görevler üstlendikten sonra 1997 yılından bu yana Sabancı Holding Yönetim Kurulu Üyesi olarak görevine devam etmektedir. Ayrıca, Sabancı Üniversitesi Mütevelli Heyeti Üyesi ve Sakıp Sabancı Müzesi Yürütme Kurulu Üyesi olarak görev yapmaktadır.

Serra Sabancı

Yönetim Kurulu Üyesi

Serra Sabancı, 1975 yılında Adana'da doğmuş, yükseköğrenimini Portsmouth Üniversitesi ve birincilikle mezun olduğu İstanbul Bilgi Üniversitesi Ekonomi Bölümü'nde tamamlamıştır. Temsa şirketinde görev yapmış olan Serra Sabancı, Londra'da Institute of Directors'ta Şirket Satın Alma ve Yönetim Kurulu Üyelikleri ile ilgili eğitim almıştır. Serra Sabancı, halen Sabancı Holding ve çeşitli Topluluk şirketlerinde Yönetim Kurulu Üyesi olarak, Sabancı Vakfı'nda ise Mütevelli Heyeti Üyesi olarak görev yapmaktadır.

Suzan Sabancı Dinçer

Yönetim Kurulu Üyesi

Suzan Sabancı Dinçer, lisans öğrenimini İngiltere'deki Richmond College'da Finans üzerine yapmıştır. Ayrıca ABD'de Boston Üniversitesi'nden işletme dalında lisansüstü (MBA) dereceye sahiptir. Bankacılık kariyerine 1986 yılında başlayan Sabancı Dinçer, Akbank'a Hazine Sorumlusu Genel Müdür Yardımcısı olarak katılmıştır. 1997 yılında Hazine ve Uluslararası Bankacılıktan Sorumlu Murahhas Üye olan Sabancı Dinçer, 2001 yılında Değişim Yönetiminden Sorumlu Murahhas Üye görevini üstlenmiştir. Suzan Sabancı Dinçer, Institute of International Finance Yönetim Kurulu Üyesi ve Gelişmekte Olan Ülkeler Danışma Kurulu Üyesi'dir. Sabancı Dinçer ayrıca Harvard Üniversitesi Küresel Danışma Kurulu, Harvard Business School Küresel Liderler Topluluğu, Harvard John F. Kennedy Siyaset Fakültesi Mossavar-Rahmani İş Dünyası ve Politika Merkezi Danışma Kurulu Üyeliklerini ve Harvard Business School Orta Doğu ve Kuzey Afrika Danışma Kurulu Emeritus Üyeliği'ni üstlenmektedir.

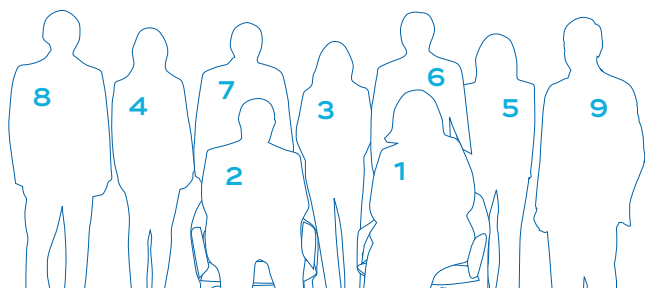
Sabancı Dinçer ayrıca Council on Foreign Relations Uluslararası Danışmanlar Kurulu Üyesi ve Venetian Heritage Inc. Yönetim Kurulu Üyesi'dir. Akbank Yönetim Kurulu Başkanlığı görevini yürüten Sabancı Dinçer, evli ve iki çocuk annesidir.

Mehmet Göçmen

Yönetim Kurulu Üyesi ve CEO

1957 yılında Bursa'da doğmuş ve yükseköğrenimini 1981 yılında Orta Doğu Teknik Üniversitesi Endüstri Mühendisliği Bölümü'nde, lisansüstü eğitimini ise 1983 yılında Syracuse Üniversitesi Endüstri Mühendisliği Bölümü'nde tamamlamıştır.

Çelik Halat ve Lafarge firmalarında çeşitli görevlerde bulunduktan sonra, 2003-2008 yılları arasında Akçansa'da Genel Müdürlük görevini yürütmüştür. 1 Ağustos 2008 tarihi itibarıyla İnsan Kaynakları Grup Başkanlığı görevine atanan Göçmen, görevini 2011'e kadar sürdürmüştür. 20 Temmuz 2009'da Çimento Grup Başkanlığı görevine atanan Göçmen, 1 Eylül 2014'e kadar bu görevi üstlenmiştir. 16 Haziran 2014-30 Mart 2017 arasında Enerji Grup Başkanlığı görevinde bulunan Göçmen, 30 Mart 2017'den bu yana, Sabancı Holding'de CEO ve Yönetim Kurulu Üyesi olarak görev yapmaktadır. Mehmet Göçmen, evli ve iki çocuk babasıdır.

Güler Sabancı (1)

Yönetim Kurulu Başkanı ve
Görevli Üye

Erol Sabancı (2)

Yönetim Kurulu Başkan Vekili

Sevil Sabancı Sabancı (3)

Yönetim Kurulu Üyesi

Serra Sabancı (4)

Yönetim Kurulu Üyesi

Suzan Sabancı Dinçer (5)

Yönetim Kurulu Üyesi

Mehmet Göçmen (6)

Yönetim Kurulu Üyesi ve CEO

Nafiz Can Paker (7)

Bağımsız Yönetim Kurulu Üyesi

Ahmet Erdem (8)

Bağımsız Yönetim Kurulu Üyesi

Mehmet Mete Başol (9)

Bağımsız Yönetim Kurulu Üyesi

Ahmet Erdem

Bağımsız Yönetim Kurulu Üyesi

Ahmet Erdem, İstanbul Teknik Üniversitesi'nden İnşaat Mühendisliği branşında lisans eğitimi aldıktan sonra İstanbul Üniversitesi İşletme Enstitüsü'nde Mühendislik Yönetimi branşını tamamlamıştır. 1990 yılından itibaren Shell'in Türkiye, Orta Doğu ve Avrupa'da yürüttüğü faaliyetlerinin üst kademelerinde görev yapmıştır. Ahmet Erdem, Royal Dutch Shell bünyesinde risk yönetimi ile ilgili eğitimler almıştır ve ülke çapında 20 yıla yakın risk yönetim tecrübesi bulunmaktadır. 2006 yılında Shell ve Turcas ortak girişimi Shell&Turcas Petrol A.Ş.'nin kurulmasında önemli bir rol üstlenmiştir.

2008-2009 yıllarında Shell Kenya Ülke Başkanı olan Erdem halen Shell Türkiye Ülke Başkanı görevini yürütmektedir. Shell'deki sorumluluklarının yanı sıra Uluslararası Yatırımcılar Derneği'nde (YASED) Yönetim Kurulu Başkanlığı, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği'nde (TOBB) Petrol ve Petrol Ürünleri Sanayi Meclis Başkanlığı, Sabancı Holding Yönetim Kurulu Bağımsız Üyeliği, Petrol Sanayi Derneği'nde (PETDER), Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu'nda (DEİK), Enerji Verimliliği Derneği'nde (ENVER) Yönetim Kurulu Üyeliği ve İngiliz Ticaret Odası'nda Danışma Kurulu Üyeliği'ni sürdürmektedir.

Nafiz Can Paker

Bağımsız Yönetim Kurulu Üyesi

Nafiz Can Paker, 1942 yılında İstanbul'da doğmuş, yüksek tahsilini Berlin Teknik Üniversitesi'nde tamamlamış ve Yıldız Teknik Üniversitesi Makina Mühendisliği branşında Doktora derecesi almış, 1973 yılında Columbia Üniversitesi'nde İşletme Master'ı yapmıştır. 1971 yılından

itibaren Türk Henkel A.Ş.'nin üst yönetim kademelerinde görev yapmış, 1984'ten 2004 yılına kadar Türk Henkel Genel Müdürü olarak çalışmıştır. 2004 yılında kurucusu olduğu B.O.Y. Consulting'in yöneticiliğini halen sürdürmektedir.

Sabancı Holding Yönetim Kurulu, Sabancı Üniversitesi Mtevelli Heyeti, Dedeman Holding Yönetim Kurulu, Golden Horn Ventures Yönetim Kurulu, TÜSİAD Yönetim Kurulu, TÜSİAD Haysiyet Divanı, İstanbul Kültür ve Sanat Vakfı Yönetim Kurulu, Robert Kolej Mtevelli Heyeti Üyeliklerinde bulunmuştur. Türkiye Ekonomik ve Sosyal Etüdler Vakfı (TESEV) Yönetim Kurulu Başkanlığı görevlerini 1997-2015 yılları arasında sürdürmüştür.

Halen, Inovent Fikri Mülkiyet Hakları Yönetim Ticaret ve Yatırım A.Ş. Yönetim Kurulu Başkanlığı, Akbank Yönetim Kurulu Üyeliği, Kamusal Politika ve Demokrasi Çalışmaları Derneği (PODEM) Kurucu Üyeliği'ni sürdürmektedir. Evli ve bir çocuk babasıdır.

Mehmet Mete Başol

Bağımsız Yönetim Kurulu Üyesi

1957 doğumlu olan M. Mete Başol, Arizona State University, BSc Ekonomi bölümünden mezun olmuştur. Kariyerine 1984 yılında Interbank'ta başlamıştır.

1988 yılında Bankers Trust Co. New York ve T. İş Bankası A.Ş. ortaklığı olarak kurulan yatırım bankası Türk Merchant Bank'a Hazine, Fon Yönetimi ve Dış İlişkiler Müdürü olarak geçmiştir. 1992 yılında Genel Müdür Yardımcısı olarak Sermaye Piyasaları Grubu'nun da sorumluluğunu almıştır.

1995 yılında Bankers Trust tarafından satın alınan bankanın Yönetim Kurulu ve Kredi Komitesi Üyeliği'ne seçilmiştir. 1997-2001 yılları arasında Bankers Trust A.Ş. olarak adı değişen bankanın Yönetim Kurulu Başkanlığı ve Genel Müdürlüğü'nü üstlenmiştir.

2001-2003 yılları arasında "Kamu Bankaları Ortak Yönetim Kurulu"na (T.C Ziraat Bankası, T. Halk Bankası, T. Emlak Bankası) Murahhas Üye olarak katılmıştır.

Bu görevden sonra iki ortakla birlikte kurduğu Tridea Danışmanlık şirketinde KOBİ'lere mali ve idari danışmanlık hizmetleri vermiştir. 2009 yılından sonra kendi şahıs firması altında danışmanlık hizmetlerine devam etmiştir.

Galatasaray Sportif A.Ş. (2011-2012), T. İş Bankası A.Ş. (2011-2014), Dedeman Holding A.Ş. (2008-2014) ve Dedeman Turizm Otelcilik Yatırım A.Ş.'de (2012-2014) Yönetim Kurulu Üyeliği, Coca Cola İçecek A.Ş. (2012-2018) ve Anadolu Efes Biracılık ve Malt Sanayii A.Ş.'de (2012-2018) Bağımsız Yönetim Kurulu Üyeliği yapmıştır.

Halen Enerji Yatırım Holding A.Ş. (2015), Enerya Gaz Dağıtım A.Ş. (2015), Enerya Gaz Ticaret A.Ş. (2015), Nurol Yatırım Bankası A.Ş. (2014) Yönetim Kurulu Üyeliği ve ayrıca H.Ö Sabancı Holding (2018), ENKA İnşaat ve San. A.Ş. (2018) Bağımsız Yönetim Kurulu Üyeliği devam etmektedir.

Başol ayrıca, Coca Cola İçecek A.Ş.'de ve Enerya Enerji A.Ş.'de Riskin Erken Saptanması Komitesi Üyeliği yapmıştır.

CEO VE GRUP BAŞKANLARI

Mehmet Göçmen

Yönetim Kurulu Üyesi ve CEO

1957 yılında Bursa'da doğmuş ve yükseköğrenimini 1981 yılında Orta Doğu Teknik Üniversitesi Endüstri Mühendisliği Bölümü'nde, lisansüstü eğitimini ise 1983 yılında Syracuse Üniversitesi Endüstri Mühendisliği Bölümü'nde tamamlamıştır.

Çelik Halat ve Lafarge firmalarında çeşitli görevlerde bulunduktan sonra, 2003-2008 yılları arasında Akçansa'da Genel Müdürlük görevini yürütmüştür. 1 Ağustos 2008 tarihi itibarıyla İnsan Kaynakları Grup Başkanlığı görevine atanan Göçmen, görevini 2011'e kadar sürdürmüştür. 20 Temmuz 2009'da Çimento Grup Başkanlığı görevine atanan Göçmen, 1 Eylül 2014'e kadar bu görevi üstlenmiştir. 16 Haziran 2014-30 Mart 2017 arasında Enerji Grup Başkanlığı görevinde bulunan Göçmen, 30 Mart 2017'den bu yana, Sabancı Holding'de CEO ve Yönetim Kurulu Üyesi olarak görev yapmaktadır. Mehmet Göçmen, evli ve iki çocuk babasıdır.

Barış Oran

Finans

Sabancı Holding CFO'su Barış Oran, Boğaziçi Üniversitesi İşletme Bölümü'nden mezun olduktan sonra The University of Georgia'da MBA eğitimini tamamlamıştır. İş hayatına 1995 yılında PricewaterhouseCoopers'ta denetçi olarak başlayan Oran, 1998-2003 yılları arasında Sara Lee Corp. Chicago IL'da önce denetim daha sonra finans ve hazine/sermaye piyasaları konularında görev almıştır. 2003-2006 yılları arasında Ernst & Young firmasında önce Minneapolis, MN'de, sonrasında Avrupa, Orta Doğu, Afrika ve Hindistan bölgelerinde sorumlu Kıdemli Müdür olarak görev almıştır. 2006 yılında Kordsa'da göreve başlayan Oran, sırasıyla İç Denetim

Direktörü, Global Finans Direktörü ve CFO görevlerinde bulunmuştur. 2011 yılında Sabancı Holding Finans Direktörü, 2012 yılında Sabancı Holding Planlama, Raporlama, Finansman Bölüm Başkanı olarak atanan Oran, 2016 yılından itibaren Sabancı Holding Finans Grup Başkanlığı görevini yürütmektedir.

SabancıDx'te Yönetim Kurulu Başkanlığı, Brisa, Enerjisa Enerji, Enerjisa Üretim, Carrefoursa ve Çimsa şirketlerinde ise Yönetim Kurulu Üyeliği görevlerini üstlenmektedir. TÜSiAD, BÜMED ve TÜYİD Yönetim Kurulu Üyesi'dir.

Ata Köseoğlu

Perakende

Ata Köseoğlu, Boğaziçi Üniversitesi Makine Mühendisliği Bölümü'nden mezun olduktan sonra Lehigh Üniversitesi'nde Elektrik Mühendisliği yüksek lisansı ve Boston Üniversitesi'nde MBA öğrenimini tamamlamıştır. 1987'de bankacılık hayatına başlayan Ata Köseoğlu, kurucu ekibinde yer aldığı Finansbank'ta 1994 yılına kadar Genel Müdür Yardımcısı olarak görev almıştır.

Köseoğlu sonrasında sırasıyla New York'ta Bear Stearns'te, Paris'te Société Générale'de, Londra'da Credit Suisse First Boston Bankası'nda Managing Director pozisyonunda görev yapmıştır. Ardından BNP Paribas/TEB Grubu'na katılan Köseoğlu, en son TEB Yatırım'da Yönetim Kurulu Başkanı ve CEO görevini üstlenmiştir.

Ata Köseoğlu, Strateji ve İş Geliştirme Grup Başkanı olarak Temmuz 2011'de Sabancı Holding'e katılmıştır. Köseoğlu, 1 Nisan 2017'den bu yana da Perakende Grup Başkanlığı ile Carrefoursa ve Teknosa Yönetim Kurulu

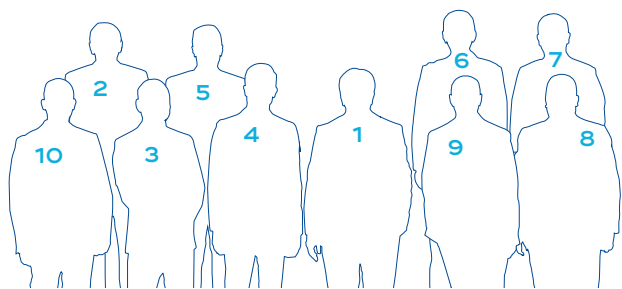
Başkanlığı görevlerini yürütmektedir. Ata Köseoğlu ayrıca, European Roundtable of Industrialists (ERT)'de Associate Member, TÜSiAD ABD Network Başkanı, İstanbul Rotary Club Yönetim Kurulu Üyesi ve Boston Üniversitesi Türkiye Mezunlar Ofisi Başkanı'dır.

Hakan Timur

İnsan Kaynakları

İstanbul Üniversitesi İngilizce İktisat lisans ve Sabancı Üniversitesi Enerji ve Teknoloji Yönetimi yüksek lisans mezunu olan Hakan Timur, çalışma hayatına 1997 yılında Marsa-Kraft Foods International'da başlamıştır. Ardından, Sabancı Topluluğu'nda sırasıyla Gıda Grubu'nda İnsan Kaynakları Müdürlüğü, Sabancı Holding'de İnsan Kaynakları Müdürlüğü, Kordsa Global'de Global İnsan Kaynakları Direktörlüğü, Akçansa'da İnsan Kaynakları Genel Müdür Yardımcılığı, Enerjisa'da İnsan Kaynakları ve Kurumsal Yetkinlikler Başkanlığı görevlerinde bulunmuştur. 1 Şubat 2018 tarihinden itibaren ise Sabancı Topluluğu'nda İnsan Kaynakları Grup Başkanlığı görevini yürütmektedir.

Hakan Timur, İnsan Kaynakları Grup Başkanlığı görevine ek olarak Sabancı Holding'de Yürütme Kurulu Üyeliği, Kordsa Global, Çimsa, Avivasa, Carrefoursa, Teknosa ve SabancıDX şirketlerinde ise Yönetim Kurulu Üyeliği görevlerini yürütmektedir.

BANCI

Mehmet Gmen (1)
Yönetim Kurulu yesi ve CEO

Barış Oran (2)
Finans

Ata Köseoğlu (3)
Perakende

Hakan Timur (4)
İnsan Kaynakları

Hayri ulhacı (5)
Banka

Haluk Dinçer (6)
Sigorta

Cenk Alper (7)
Sanayi

Tamer Saka (8)
Çimento

Kıvanç Zaimler (9)
Enerji

Gökhan Eyigün (10)
Genel Sekreter

Hayri Çulhacı

Banka

Hayri Çulhacı, 18 Temmuz 2010 tarihinden bu yana Akbank Yönetim Kurulu Başkan Yardımcılığı ve 17 Ocak 2011 tarihinden bu yana Denetim Komitesi ve Üst Düzey Risk Komitesi Başkanlığı görevlerini yürütmektedir. 1990 yılında Genel Müdür Yardımcısı olarak Akbank'ta göreve başlayan Çulhacı, sırasıyla Kurumsal İletişim, Yatırımcı İlişkileri ve Stratejiden sorumlu Genel Müdür Yardımcılığı, Yönetim Kurulu Başkan Danışmanlığı ve Yönetim Kurulu Murahhas Üyeliği görevlerinde bulunmuştur. Hayri Çulhacı daha önce Maliye Bakanlığı bünyesinde Hesap Uzmanlığı ve Daire Başkanlığı görevlerini yürütmüştür. Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi mezunu olan Çulhacı, yüksek lisans derecesini İşletme (MBA) dalında ABD'de Northeastern Üniversitesi'nden almıştır. Hayri Çulhacı, ayrıca Sabancı Vakfı Mütevelli Heyeti Üyesi, Aksigorta A.Ş. ve Avivasa A.Ş. Yönetim Kurulu Üyesi'dir.

Haluk Dinçer

Sigorta

Haluk Dinçer, Haziran 2016 itibarıyla Sabancı Holding Sigorta Grup Başkanlığı görevini üstlenmiştir. Dinçer, bu görevden önce, 2011-2016 yıllarında Perakende ve Sigorta Grup Başkanlığı, 2007-2011 yıllarında Perakende Grup Başkanlığı, 2004-2007 yıllarında Perakende ve Gıda Grup Başkanlığı, 2002-2004 yıllarında ise Gıda Grup Başkanlığı görevlerini yürütmüştür. 1995 yılında Sabancı'ya katılan Dinçer, bu tarihten itibaren topluluğun otomotiv, gıda ve perakende şirketlerinde önemli liderlik pozisyonları üstlenmiştir.

B20 Türkiye Yürütme Kurulu Üyesi olan Haluk Dinçer, aynı zamanda Washington merkezli düşünce kuruluşu Brookings Institute'de Uluslararası Danışma Kurulu Üyeliği yapmaktadır. Dinçer, daha önce TÜSİAD Yönetim Kurulu Başkanı ve üç dönem boyunca DEİK/Türk-Amerikan İş Konseyi Başkanı olarak görev yapmıştır.

Haluk Dinçer, University of Michigan'dan makine mühendisliği dalında lisans ve işletme dalında yüksek lisans (MBA) derecelerini almıştır. Haluk Dinçer, evli ve iki çocuk babasıdır.

Cenk Alper

Sanayi

Cenk Alper, Orta Doğu Teknik Üniversitesi Makine Mühendisliği Bölümü'nden 1991 yılında lisans, 1994 yılında yüksek lisans derecesini almış ve 2002 yılında Sabancı Üniversitesi MBA programını tamamlamıştır. 1996 yılında Beksa'da proses mühendisi olarak kariyerine başlayan Alper, 2002-2007 yılları arasında Bekaert yurt dışı organizasyonlarında farklı yönetici pozisyonlarında görev yapmıştır.

2007 yılında Kordsa'ya katılan Alper, Global Teknoloji Direktörlüğü, Teknoloji ve Pazar Geliştirme Başkan Yardımcılığı, Operasyon Başkan Yardımcılığı görevlerinde bulunmuş, 17 Haziran 2013 tarihinde Kordsa CEO'luğu görevine atanmıştır. Alper, 1 Nisan 2017'den itibaren Sanayi Grup Başkanı olarak görev yapmaktadır.

Tamer Saka

Çimento

Tamer Saka; lisans, yüksek lisans ve doktora eğitimlerini İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi'nde tamamlamıştır.

Sırası ile Arthur Andersen ve Ernst & Young şirketlerinde Risk Yönetim Danışmanlığı hizmetlerinden sorumlu Müdür ve Kıdemli Müdür görevlerini yürüten Tamer Saka, 2004 yılında Risk Yönetim Direktörü olarak Sabancı Holding bünyesine katılmıştır. 2010 - 2011 yılları arasında Willis Londra'da, içinde Türkiye'nin de yer aldığı yaklaşık 20 ülkenin iş geliştirme faaliyetlerinden sorumlu Yönetici Direktör olarak görev almıştır. Aralık 2011 itibarıyla Kibar Holding'de kariyerine Strateji ve İş Geliştirme Koordinatörü olarak başlayan Tamer Saka, 2014-2018 yılları arasında aynı kurumda CEO olarak görev almıştır. Tamer Saka, 2 Nisan 2018 itibarıyla Sabancı Holding Çimento Grup Başkanlığı görevini üstlenmiştir.

Kıvanç Zaimler

Enerji

Kıvanç Zaimler, 1991 yılında İstanbul Teknik Üniversitesi Endüstri Mühendisliği Bölümü'nden mezun olmuştur. Kariyerine 1992 yılında başlamış ve 2008 yılına kadar sırasıyla Türk Elektrik Endüstrisi, RAM Dış Ticaret ve Aygaz şirketlerinde çeşitli yönetici pozisyonlarında bulunmuştur. Topluluğa 2008 yılında katılan ve 2013 yılına kadar Enerjisa Ticaret Direktörü olarak görev yapan Kıvanç Zaimler, 2013-2015 yılları arasında, Enerjisa Dağıtım İş Birimi Başkan Yardımcılığı ve Ağustos 2015 - Mart 2016 tarihleri arasında Satış İş Birimi Başkan Yardımcılığı görevlerinde bulunmuş olup, Mart 2016 tarihinde Enerjisa Enerji CEO'luğu görevine atanmıştır. Kıvanç Zaimler, 1 Temmuz 2018 itibarıyla Sabancı Holding Enerji Grup Başkanlığı görevini üstlenmiştir.

SABANCI HOLDİNG YÖNETİMİ

Komite Üyeleri

Portföy Yönetim Komitesi

Güler Sabancı
Erol Sabancı
Suzan Sabancı Dinçer
Sevil Sabancı Sabancı
Serra Sabancı
Mehmet Göçmen

Denetim Komitesi

Mehmet Mete Başol
Ahmet Erdem

Kurumsal Yönetim Komitesi

Nafiz Can Paker
Sevil Sabancı Sabancı
Serra Sabancı
Gökhan Eyigün
Levent Demirağ

Riskin Erken Saptanması Komitesi

Mehmet Mete Başol
Sevil Sabancı Sabancı
Gökhan Eyigün

Üst Yönetim

Gökhan Eyigün
Genel Sekreter

Fuat Öksüz
Denetim Başkanı

Levent Demirağ
Mali İşler ve Muhasebe Bölüm
Başkanı

Burak Orhun
Direktör - Strateji ve İş Geliştirme

Filiz Karagül Tüzün
Direktör - Kurumsal İletişim

Güven Oktay
Direktör - Risk, Dokümantasyon ve
Raporlama

İlker Yıldırım
Direktör - Muhasebe

Mustafa Özturan
Direktör - İnsan Kaynakları ve
Çalışma İlişkileri

Olca Gürdal

Güvenlik Koordinatörü

Ruba Unkan
Direktör - Hukuk İşleri

Seval Kor
Direktör - İnsan Kaynakları

Sinan Baştaş
Direktör - Çimento

Şerafettin Karakış
Direktör - Mali İşler

Şermin Mutlu
Direktör - Finansal Planlama, Analiz,
Finansman ve Yatırımcı İlişkileri

Taner Aytan
Direktör - Denetim

Tuğba Gök
Direktör - İnsan Kaynakları

Vecih Yılmaz
Direktör - Finansal Analiz, Planlama
ve Raporlama

YENİ NESLİN SABANCI'SI

Yeni Neslin Sabancı'sı olarak adlandırdığımız yeni stratejik yol haritamız, dünyanın içerisinde bulunduğu hızlı değişim koşullarını vurgulamakta ve her geçen gün “yeni” kavramının değiştiği dünya koşullarına Sabancı Topluluğu olarak en hızlı ve iyi şekilde adapte olma hedefimizi içermektedir.

Sabancı Topluluğu, 90 yılın üzerinde tecrübesi olan, kendi sektöründe ve ülkemizde lider konumda şirketleri olan, dünyaca ünlü şirketlerle güçlü ortaklıklar kurmuş ve bu ortaklıkları başarılı bir şekilde uzun yıllardır sürdüren, kurumsal yönetim ilkelerine uygun ve stratejik portföy yönetimine sahip bir Topluluk'tur.

Sabancı Topluluğu olarak **misyonumuz**; rekabetçi ve sürdürülebilir büyüme potansiyeli olan “stratejik bir portföyü” paydaşlarına değer yaratacak şekilde yönetmektir.

Yeni Neslin Sabancı'sı olarak adlandırdığımız yeni stratejik yol haritamız, dünyanın içerisinde bulunduğu hızlı değişim koşullarını vurgulamakta ve her geçen gün “yeni” kavramının değiştiği dünya koşullarına Sabancı Topluluğu olarak en hızlı ve iyi şekilde adapte olma hedefimizi içermektedir.

Yeni Neslin Sabancı'sını oluşturan stratejik önceliklerimiz üç önemli inisiyatiften oluşmaktadır:

- **Dinamik Portföy Yönetimi**
- **Teknoloji ve İleri Veri Analitiği**
- **Yetenek Yönetimi**

Rekabet ortamının teknolojiyle tamamen değiştiği günümüz koşullarında, şirketlerimizin büyüme potansiyelini artırırken aynı zamanda nakit yaratması ve Sabancı Topluluğu portföyünün dinamik bir şekilde yönetilmesi hedeflenmektedir.

Teknolojiyi ve ileri veri analitiğini, rekabet avantajı elde edebilmek için Sabancı Topluluğu'nda her şirket ve fonksiyona entegre etmek vizyonumuz çerçevesinde; mevcut sermayemizi verimli kullanırken veri analitiğine, dijitalizasyona ve teknolojiyle hızlı şekilde büyüyen sektörlerle yatırım yapmak hedeflenmektedir.

Son olarak, “Yeni Neslin Sabancı'sı” vizyonunu hayata geçirecek ve fark yaratmamızı sağlayacak alan kültürel dönüşüm ve insana yapılan yatırımdır. Sabancı Topluluğu olarak yetenek yönetimi uygulamalarımızın

hedefi; bireylere bir amaç ve kendini gerçekleştirme imkânı veren, adil, sürekli gelişimi, katılımı, yüksek performansı ve çeşitliliği destekleyen benzersiz bir çalışan deneyimi sağlayarak, Sabancı Topluluğu'nu mevcut ve potansiyel çalışanlarımız için “En Çok Tercih Edilen İşveren” yapmaktır.

Yeni Neslin Sabancı'sı vizyonu ve yukarıda belirtilen stratejik öncelikler çerçevesinde tanımlanan kültür tanımı ve tüm Sabancı çalışanlarından beklenen olmazsa olmaz davranışları ifade eden değerler aşağıda açıklanmaktadır:

“Yeni Neslin Sabancı'sı” Kültürü:

- Müşterilerin ve tüm paydaşların, ihtiyaç ve beklentilerini odağına koyan,
- Farklı görüşlere değer veren ve kararlara geniş çaplı katılımı önemseyen,
- Yenilikçiliğin öncüsü olan,
- Hata yapmaktan korkmayan, bunu bir gelişim fırsatı olarak görüp, öğrenen,
- Uzun vadeli ve sürdürülebilir değer yaratmaya odaklanan bir kültürdür.

DEĞERLERİMİZ

Samimiyet

Tüm paydaşlarımızla olan ilişkilerimizin merkezine sevgi, saygı ve güveni koyar, olduğumuz gibi görünür, görüldüğümüz gibi oluruz.

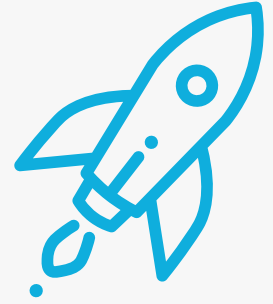
Cesaret

Fikirlerimizi özgürce dile getirir, risk alır ve hata yapmaktan korkmayız. İnisiyatif kullanarak sorumluluk alır, aksiyona geçeriz.

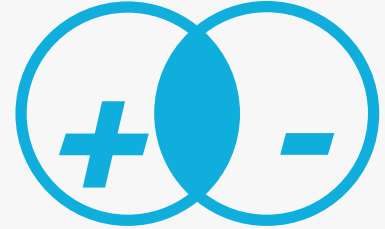
Tutku

Yaptığımız her işe coşku, heyecan ve azimle gönülden inanarak yaklaşıyoruz; tüm çevremizi enerjimizle harekete geçiririz.

Sürekli Gelişim

Yenilikten heyecan duyan, pozitif bir merakla, kendimizi ve yaptığımız işi sorgularız. Hep daha iyi olmak için, geçmiş deneyimlerimizden öğrenir, gelecek vizyonumuz ile gelişir, değişimin öncüsü oluruz.

Katılım

İlgili tüm paydaşlarımızın katılımını sağlayacak ortamları yaratır, teşvik eder, farklı fikirlere değer verir, çoklu iş birlikleri ile en yüksek faydayı sağlarız.

YATIRIMCI İLİŞKİLERİ VE KÂR DAĞITIM POLİTİKASI

Yatırımcı ilişkileri faaliyetlerinin ana amacı, mevcut hissedarlar için Sabancı Holding'in değerini artırmak, potansiyel yatırımcıların da ilgisini çekebilmektir.

13*

HALKA AÇIK 13 ŞİRKET

* Sabancı Holding dahil rakamdır.

%8

BORSA İSTANBUL'UN
PİYASA DEĞERİNİN %8'i

Yatırımcı İlişkileri Birimi'ne her türlü istek ve soru için investor.relations@sabanci.com adresinden ulaşılabilir.

Yatırımcı İlişkileri

Sabancı Holding yönetimi, hissedarlarıyla şeffaf ve yakın bir iletişim içindedir. Yatırımcı ilişkileri faaliyetlerinin ana amacı, mevcut hissedarlar için Sabancı Holding'in değerini artırmak, potansiyel yatırımcıların da ilgisini çekebilmektir. Holding yönetimi, bu amaçla uyguladığı stratejik planları ve bunların sonuçlarını finans camiasıyla zamanında ve şeffaf bir biçimde paylaşmayı ilke olarak benimsemiştir. Şeffaflık yaklaşımı Holding'in yönetim yapısında da görülmektedir. Bu yaklaşım doğrultusunda Sabancı Holding Yönetim Kurulu'nda üç bağımsız üye görev yapmaktadır.

Sabancı Holding'de yatırımcılarla ilişkiler, Finans Grup Başkanlığı bünyesinde yer alan Yatırımcı İlişkileri Birimi tarafından yürütülmektedir. Yatırımcılara günlük bilgi akışı bu Birim tarafından sağlanmaktadır. 2018 yılında telefon ve e-posta yoluyla pek çok yatırımcı ve hisse senedi analistinin soruları cevaplandırılmış, çeyreklik sonuçların açıklanmasının ardından ve yeni gelişmeler sırasında proaktif olarak kendileriyle temasa geçilmiştir. Sabancı Holding Yatırımcı İlişkileri, faaliyetlerini küresel düzeyde sürdürmektedir. Yıl boyunca Genel Merkez'de, Avrupa ve ABD'de yer alan çeşitli yatırım merkezlerinde düzenlenen konferanslara katılmış ve yüz yüze toplantılar yapılmıştır.

2018 yılında yurt dışında yatırımcılara yönelik olarak Sermaye Piyasaları günü ile yurt içinde analistlerle Sigorta, Çimento ve

Sanayi Grup Başkanlarını ve ilgili halka açık şirketlerini bir araya getiren sektör günleri düzenlenmiş, ilgili Grup Başkanı ve Şirket Genel Müdürleri, analistlere sektördeki gelişmeler ve şirketlerin stratejileri hakkında bilgi vermiştir.

Sabancı Grubu'nda pay sahipleriyle ilişkiler, Sermaye Piyasası Kurulu (SPK) tarafından yayımlanan Kurumsal Yönetim İlkeleri kapsamında Yatırımcı İlişkileri Birimi tarafından yürütülmektedir. Bu çerçevede, Yatırımcı İlişkileri Birimi, 2019 yılında yatırımcılara stratejik gündem ve uygulama planlarını iletmeye devam ederek, mevcut ve potansiyel hissedarlarla yakın diyalog ve ilişkisini sürdürmeyi hedeflemektedir.

Yatırımcı İlişkileri Birimi'ne her türlü istek ve soru için investor.relations@sabanci.com adresinden ulaşılabilir.

Kâr Dağıtım Politikası

Hacı Ömer Sabancı Holding A.Ş. kâr dağıtım politikası, Türk Ticaret Kanunu, Sermaye Piyasası Mevzuatı ve Esas Sözleşme hükümleri dikkate alınarak hesaplanan dağıtılabilir dönem kârının %5'inden az olmamak üzere %20'sine kadar nakit ve/veya

bedelsiz hisse şeklinde kâr payı dağıtılması esasına dayanmaktadır. Bu politikanın uygulaması, Hacı Ömer Sabancı Holding A.Ş.'nin orta ve uzun vadeli stratejileri ile ulusal ve küresel ekonomik şartlar doğrultusunda Genel Kurul tarafından belirlenmektedir.

Kâr payları, mevcut payların tamamına, bunların ihraç ve iktisap tarihlerine bakılmaksızın eşit olarak, yasal süreler içerisinde Genel Kurul onayını takiben Genel Kurul'un tespit ettiği tarihte pay sahiplerine dağıtılacaktır.

(Milyon TL)	2014	2015	2016	2017	2018
Alınan Temettü	629	822	755	884	1.212
Ödenen Temettü	204	204	306	408	612
Ödenen/Alınan Temettü	%32	%25	%41	%46	%50
Konsolide Net Kâr	2.079	2.236	2.660	3.481	3.830
Temettü Ödeme Oranı	%12	%10	%14	%15	%18

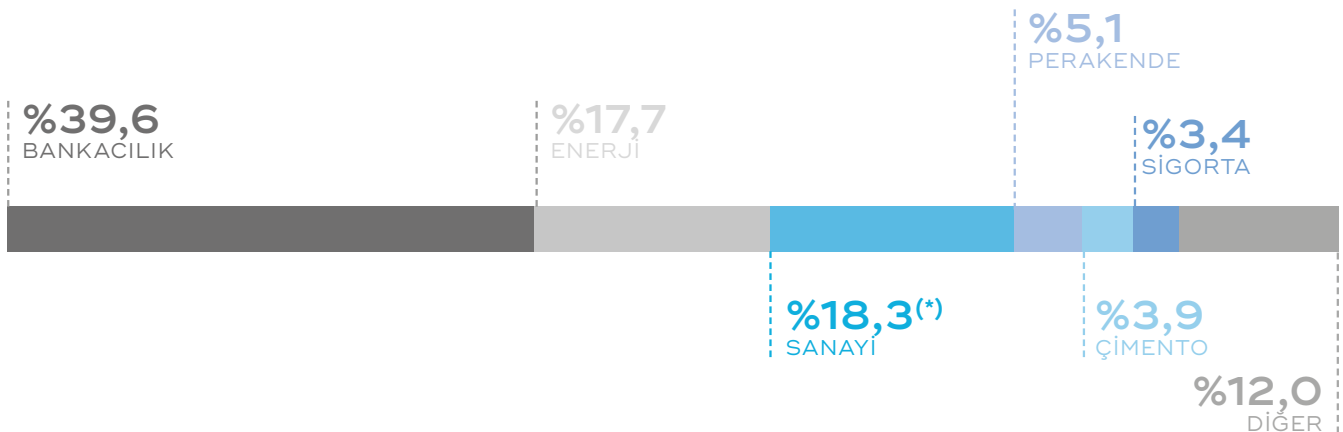
Sabancı Holding tarafından ödenen temettü miktarı son beş yılda %32 yıllık birleşik büyüme (YBBO) göstermiştir.

SABANCI HOLDİNG ORTAKLIK YAPISI

Ortağın Ticari Unvanı/ Adı-Soyadı	Nominal Değer (TL)	Sermayedeki Payı (%)	Oy Hakkı Oranı (%)
Sakıp Sabancı Holding Anonim Şirketi	287.100.000,56	14,07	14,07
Serra Sabancı	147.160.295,80	7,21	7,21
Suzan Sabancı Dinçer	141.566.960,87	6,94	6,94
Çiğdem Sabancı Bilen	141.566.960,87	6,94	6,94
Diğer	1.323.009.712,90	64,84	64,84
Toplam	2.040.403.931,00	100,00	100,00

Şeffaf ve tüm paydaşlara değer yaratımı vizyonu çerçevesinde gerçekleştirilen Enerjisa Enerji Halka Arzı ile Sabancı Holding'in Net Aktif Değeri'nin %78'i halka açık hale gelmiştir.

2018 NET AKTİF DEĞER KIRILIMI

(*) Philips ve PMSA dahildir.

YATIRIMCI İLİŞKİLERİ VE KÂR DAĞITIM POLİTİKASI

2017 yılında başlanan ve 2018 yılı Şubat ayında tamamlanan, Sabancı Holding ve E.ON'un eşit ortak hisse satışı yoluyla gerçekleşen Enerjisa Enerji A.Ş.'nin halka arzı, Türkiye'nin TL bazında en büyük özel sektör halka arzı olarak tarihe geçmiştir.

Enerjisa Enerji Halka Arzı

2017 yılında başlanan ve 2018 yılı Şubat ayında tamamlanan, Sabancı Holding ve E.ON'un eşit ortak hisse satışı yoluyla gerçekleşen Enerjisa Enerji A.Ş.'nin halka arzı, Türkiye'nin TL bazında en büyük özel sektör halka arzı olarak tarihe geçmiştir.

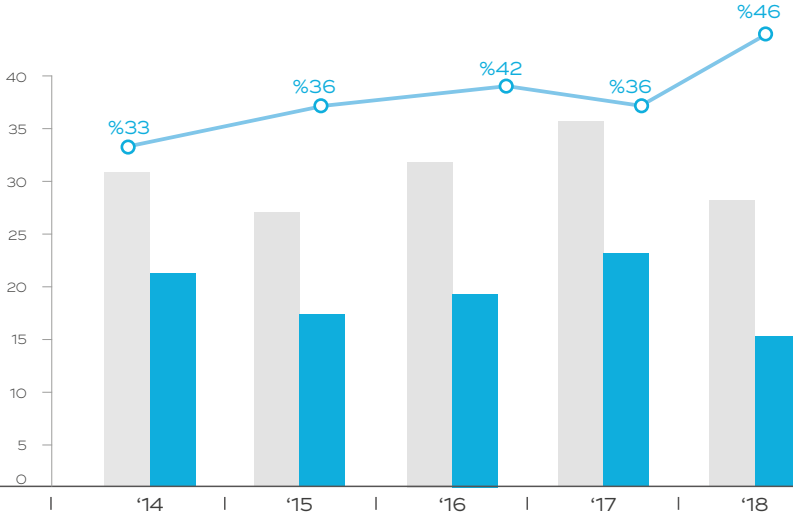
Türkiye'nin lider enerji şirketlerinden Enerjisa Enerji A.Ş., ENJSA kodu ile Borsa İstanbul'da 8 Şubat 2018 tarihinde işlem görmeye başlamıştır. Hisselerinin %20'si halka açılan Enerjisa Enerji A.Ş., talep toplama sürecinde yüksek yatırımcı ilgisi görerek toplamda 4,8 kat talep ile karşılaşmıştır.

Net Aktif Değer Gelişimi

Sabancı Holding Net Aktif Değeri, son beş yılda %2,2 oranında küçülerek 28,2 milyar TL düzeyine gerilemiştir. Net Aktif Değer içerisinde Bankacılık %39,6, Sanayi %18,3 ve Enerji %17,7'lik pay ile ilk üç sırayı oluşturmaktadır. Enerjisa Enerji halka arzının tamamlanması ile Sabancı Holding Net Aktif Değeri'nin %78'i halka açık şirketler ve Sabancı Holding solo net nakit pozisyonundan oluşmakta, %22'si ise halka açık olmayan şirketlerden oluşmaktadır.

SABANCI HOLDİNG NAD VE PİYASA DEĞERİ KARŞILAŞTIRMASI

- Sabancı Holding Net Aktif Değeri^(*),^(**) (milyar TL)
- Sabancı Holding Piyasa Değeri (milyar TL)
- Sabancı Holding NAD İskontosu

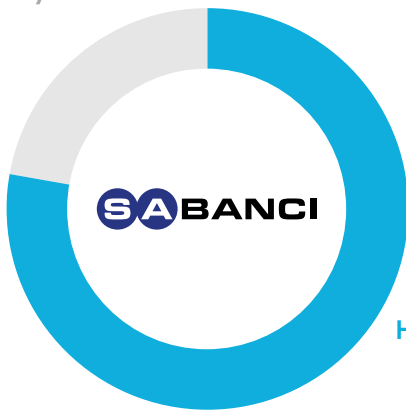
^(*) Yılın en son iş gününün kapanış piyasa değeri alınarak, Sabancı Holding ortaklık payı ile çarpılarak elde edilmiştir.

^(**) Halka açık olmayan iştirakler için defter değerleri ve bağımsız araştırma raporlarının ortalamaları alınmıştır.

SABANCI HOLDİNG'İN NET AKTİF DEĞERİ'NİN %78'İNİ HALKA AÇIK ŞİRKETLER OLUŞTURMAKTADIR.

Halka Açık Olmayan NAD

%22

Halka Açık NAD^(*)

%78

^(*) Holding Solo Nakit Pozisyonu'nu içermektedir.

SABANCI TOPLULUĞU ŞİRKETLERİ HALKA AÇIKLIK ORANLARI

BANKACILIK

%51

AKBANK

ENERJİ

%20

ENERJİSA ENERJİ

SİGORTA

%28

AKSİGORTA

%20

AVIVASA

ÇİMENTO

%21

AKÇANSA

%36

ÇİMSA

PERAKENDE

%25

TEKNOSA

%3

CARREFOURSA

SANAYİ

%29

KORDSA

%10

BRİSA

%42

YÜNSA

Sabancı Topluluğu şirketleri paydaşlarına yarattığı değeri en yüksek seviyede tutmak ve Topluluğun sürdürülebilirliğini sağlamak için kurumsal risk yönetim ilkelerini belirlemiştir.

Sabancı Topluluğu şirketleri paydaşlarına yarattığı değeri en yüksek seviyede tutmak ve Topluluğun sürdürülebilirliğini sağlamak için kurumsal risk yönetim ilkelerini kullanarak stratejik ve finansal hedeflerdeki olası sapmaları, Topluluğun risk alma tutumuna uygun şekilde yönetmektedir.

Topluluk iştiraklerinden Akbank'ta risk yönetimi BDDK mevzuatına uygun olarak, Banka Yönetim Kurulu'nun sorumluluğu ve gözetimi altında yapılmaktadır. Kurul, gözetim sorumluluğunu Denetim Komitesi, Üst Düzey Risk Komitesi, Kredi Komitesi gibi komiteler aracılığıyla gerçekleştirmektedir. Banka'nın risk alma seviyeleri Yönetim Kurulu tarafından onaylanan risk limitleri aracılığıyla belirlenmektedir. Banka üst yönetimi günlük faaliyetlerin belirlenen risk yönetimi süreçleri ve risk limitleri çerçevesinde yürütülmesinden Yönetim Kurulu'na karşı sorumludur. Yönetim Kurulu'na doğrudan bağlı olan Teftiş Kurulu Başkanlığı, İç Kontrol Merkezi Başkanlığı ve Risk Yönetimi Bölümü, aynı zamanda icra birimleri ile koordinasyon içinde faaliyet göstermektedirler. Risk yönetimi kapsamında risklerin tespit edilmesi, ölçülmesi ve takibi için ulusal ve uluslararası uygulamalarda kabul görmüş risk modelleri ve parametreler kullanılmaktadır. İçsel metot ve modellerin geliştirilmesi ve iyileştirilmesine yönelik çalışmalar sürekli olarak yapılmaktadır. Olağanüstü durumlarda Banka'nın maruz kalabileceği riskleri analiz etmeye yönelik olarak değişik senaryo analizleri yapılmakta, acil

durum planları hazırlanmaktadır. Banka'nın maruz kaldığı riskleri sınırlandırmak ve risklere karşı korunma sağlamak için çeşitli risk azaltma teknikleri kullanılmaktadır.

Finans dışı sektörlerde faaliyet gösteren Sabancı Topluluğu şirketlerinde risk yönetimi, ilgili Yönetim Kurulları ve onlara bağlı çalışan risk komitelerinin gözetimi altında söz konusu süreç ve faaliyetten sorumlu yöneticiler ve şirketlerin üst yönetimleri tarafından yönetilmektedir. Şirketler karşılaşılabilecekleri riskleri belirleyerek, risklerin olasılık derecelerine ve sebep olacakları kayıpların büyüklüğüne göre derecelendirerek sıralamaktadır. Önceliklendirilmiş riskler Şirket Yönetimi, Riskleri Erken Tespit Komiteleri (RET) ve Şirket Yönetim Kurulu tarafından dönemsel raporlarla izlenmektedir. Bunlara yönelik alınacak önlemleri de kapsayan risklerin yönetim süreçleri kararlaştırılarak uygulanması ve sonuçları izlenmektedir. Topluluk iştiraklerinin finansal, stratejik, operasyonel ve uyum risklerinin yönetimi ayrıca Holding seviyesinde ilgili Grup Başkanları, Finans Grup Başkanlığı ve Risk Yönetim birimi tarafından izlenerek yönlendirilmektedir.

Sabancı Topluluğu'nda takip edilen riskler aşağıdaki temel kategoriler altında gruplanmaktadır:

Uyum Riskleri: Yürürlükteki kanunlara, diğer hukuki düzenlemelere, etik kurallara, şirket içi politika ve yönetmelikler gibi tanımlı kurallara uyulmaması halinde karşılaşılabilecek yasal müeyyideler ile itibar, maddi vb. kayıpları ifade etmektedir. Topluluk iştiraklerinin uyum risklerini belirlenen çerçevede etkin olarak yönetmelerini desteklemek amacıyla Holding Hukuk İşleri Direktörlüğü tarafından yönlendirme çalışmaları yapılmaktadır.

Finansal Riskler: Şirket'in finansal pozisyonunun ve tercihlerinin sonucunda ortaya çıkabilecek riskleri ifade etmektedir. Finansal riskler, kredilerden, faiz oranlarından, döviz kurlarından, nakit yönetiminden, emtia fiyatlarından kaynaklanan riskleri kapsamaktadır.

Sabancı Topluluğu'nda kur riskine karşı gerek duyulduğu durumlarda vadeli işlem sözleşmeleri kullanılmaktadır. Ayrıca kur riskinin nakit yönetiminde kısa vadeli dalgalanmalar yaratmaması için döviz kredilerinin uzun vadeli yatırım projelerinde ve mümkün olduğunca döviz geliri ya da dövize endeksli gelir sağlanması söz konusu sektörlerde kullanılması tercih edilmekte, yatırımlar fazlara bölünerek zamana yayılmaktadır.

İştiraklerin faiz risklerini etkin yönetmek için finansal kurumların faiz oranları takip edilerek şirketlerin daha uygun finansman koşulları sunan kuruluşlara yönlendirilmesi ve banka kredileri yanında tahvil ihraçlarının kullanımı Holding seviyesinde yapılan çalışmalarla desteklenmektedir.

Emtia fiyat risklerine karşı şirketler mümkün olduğunca dinamik fiyatlama gibi operasyonel yetkinlikler geliştirmekte, ya da operasyonel veya finansal türev araçları kullanarak önlem almaktadırlar.

Stratejik Riskler: Bir şirketin kısa, orta veya uzun vadelerde belirlemiş olduğu hedeflerine ulaşmasını engelleyebilecek yapısal risklerdir. Planlama, iş modeli, iş portföyü, kurumsal yönetim ve pazar analizi gibi alanlardan kaynaklanan riskler stratejik riskler çerçevesinde değerlendirilmektedir.

Holding seviyesinde stratejik risklerin etkin yönetimi uzun vadeli dinamik bir portföy yönetimi bakış açısı ile yürütülmektedir. Sabancı Holding'in portföy yönetimine egemen olan temel ilke, rekabet üstünlüğü yaratılabilecek alanlara odaklanarak özkaynakları hızlı büyüyen, kârlılığı yüksek ve sürdürülebilir işlerde kullanmaktır. Portföyün sektörel, coğrafi, müşteri profili, teknoloji ağırlığı, ihracat gibi kriterlere göre çeşitlendirilmesi konusunda Holding düzeyinde çalışılmaktadır.

Operasyonel Riskler: Şirket içi kontrollerdeki aksamalar sonucu hata ve ihmallerden, şirket yönetimi ve personeli tarafından zaman ve koşullara uygun hareket edilmemesinden, yönetim hatalarından, bilgi teknolojisi sistemlerindeki hata ve aksamalardan kaynaklanabilecek kayıpların ortaya çıkma, hatta şirket faaliyetlerinin zararlı sonuçlanma olasılığı olarak tanımlanmaktadır.

Denetim Grubu tarafından yapılan çalışmalarla şirket süreçleri ve sistemleri, bu risklerin belirlenmesine ve bertaraf edilmesine dönük olarak kontrol edilmektedir.

Marka/İtibar Yönetimi Riskleri: Şirketin, unvanı ve ticari markalarının etkin bir şekilde yönetilememesi sonucunda değer kaybetmesi veya çeşitli olayların sebep olduğu itibar zedelenmesi yüzünden ürün ve hizmetlerine olan talebin

azalması ve müşteri, kâr ve rekabet gücünü kaybetmesidir. Çoklu disiplinden oluşan bir takip ve yönetim sistemiyle Topluluğun temel varlığı olan marka/itibar riskleri izlenmekte ve gerekli müdahalelerle yönetilmektedir.

Raporlama Riskleri: Mevzuata ve standartlarına uygun olmayan hatalı beyanlar, yönetim raporlamalarında yeterli paylaşım yapılmaması, ana göstergelerin etkili ölçüm ve paylaşımlarının yapıl(a)maması, zamanlama ve detay açısından rapor kalitesinde eksiklikler olarak tanımlanmaktadır. Denetim Grubu ve bağımsız kuruluşlarca yapılan denetimlerde raporlama kalitesi takip edilmektedir.

Dış Çevre Riskleri: Şirketin kendi faaliyet ve yönetim süreçleriyle etkileyemediği dış faktörlere (doğal afetler, siyaset ve ekonomide iç ve dış gelişmeler, faaliyetleri kamu düzenlemelerine tabi sektörlerde kural koyucunun alacağı yeni kararlar, rekabet kurallarında yapılacak değişiklikler gibi) dayalı risklerdir. Riskleri bertaraf etmek için alınabilecek azami önlemler alınmakla birlikte uygun olan durumlarda risklere karşı sigorta yaptırılmaktadır. Holding Risk Komitesi, 2018 yılında Sabancı Holding konsolide finansallarında büyük etkiye sahip olan enerji sektörüne şekil verecek regülasyonların gelişimini de takip etmiştir. Elektrik enerjisi perakende satış ve dağıtım alanında 2016-2020 senesini kapsayacak 3. Tarife dönemine ait gelişmeler ve üretim ve ticaret regülasyonlarına ilişkin çalışmalar izlenen konular arasındadır.

Hacı Ömer Sabancı Holding A.Ş. Yönetim Kurulu, Türk Ticaret Kanunu ve Sermaye Piyasası Kurulu'nun hisse senedi borsada işlem gören şirketlerde tedbirli risk yönetimi anlayışının uygulanması amacıyla yürürlüğe koyduğu "Riskin Erken Saptanması Komitesi"ni Yönetim Kurulu'nun 25.04.2013 tarihinde aldığı kararla kurmuştur. Komite'nin Başkanı Bağımsız Yönetim Kurulu

HOLDİNG SEVİYESİNDE STRATEJİK RİSKLERİN ETKİN YÖNETİMİ UZUN VADELİ DİNAMİK BİR PORTFÖY YÖNETİMİ BAKIŞ AÇISI İLE YÜRÜTÜLMEKTEDİR. SABANCI HOLDİNG'İN PORTFÖY YÖNETİMİNE EGEMEN OLAN TEMEL İLKE, REKABET ÜSTÜNLÜĞÜ YARATILABİLECEK ALANLARA ODAKLANARAK ÖZKAYNAKLARI HIZLI BÜYÜYEN, KÂRLILIĞI YÜKSEK VE SÜRDÜRÜLEBİLİR İŞLERDE KULLANMAKTIR.

Üyesi Mete Başol ve Komite Üyeleri Yönetim Kurulu Üyesi Sevil Sabancı Sabancı ve Genel Sekreter Gökhan Eyigün'dür. Komite'nin amacı H.Ö. Sabancı Holding A.Ş.'nin varlığını, gelişmesini ve devamını tehlikeye düşürebilecek stratejik, operasyonel, finansal, uyum, itibar raporlama, dış çevre sair her türlü riskin erken teşhisi, gerekli önlemlerin belirlenmesi ve riskin yönetilmesini değerlendirmek ve Yönetim Kurulu'nu bu hususlarda karar alması için bilgilendirmektir. Komite, amacına yönelik olarak, Hacı Ömer Sabancı Holding A.Ş.'nin maruz olduğu riskleri ortaya koyup değerlendirmekte, geliştirilen raporlama sistemi ile izlemekte ve alınan tedbirleri takip etmektedir. Ayrıca iştiraklerin faaliyetlerinde Holding'in konsolide mali tablolarını ve stratejik hedeflerini etkileyebilecek riskler de Holding Risk Komitesi tarafından izlenmektedir. Komite 2018 yılında altı kez toplanmış ve değerlendirmelerini Yönetim Kurulu'nun bilgisine sunmuştur.

İNSAN KAYNAKLARI

Sabancı Topluluğu İnsan Kaynakları stratejileri, Yeni Neslin Sabancı'sı vizyonu doğrultusunda “En Çok Tercih Edilen İşveren” olma hedefini destekleyecek şekilde tasarlanmıştır.

İnsan Kaynakları yönetim ve uygulamalarının hedefi; bireylere bir amaç ve kendini gerçekleştirme imkânı veren, adil, sürekli gelişimi, katılımı, yüksek performansı ve çeşitliliği destekleyen benzersiz bir çalışan deneyimi sağlayarak, Sabancı Topluluğu'nu mevcut ve potansiyel çalışanları için “En Çok Tercih Edilen İşveren” yapmaktır.

Sabancı Topluluğu'nda 2018 yılsonu itibarıyla alt işveren dâhil yaklaşık 64 bin kişiye istihdam imkânı sağlanmaktadır. Sabancı Topluluğu; çalışanlarının %30'unu, yöneticilerinin ise %37'sini kadınların oluşturduğu, tüm beyaz yaka çalışanlarının yaklaşık %70'i Y kuşağından olan, gücünü sahip olduğu farklı özelliklere ve yetkinliklere sahip nitelikli insan kaynağından alan bir gruptur.

İnsan Kaynakları Stratejisi Yönetimi

Sabancı Topluluğu İnsan Kaynakları stratejileri, Sabancı Topluluğu'nun “En Çok Tercih Edilen İşveren” olma hedefini destekleyecek şekilde tasarlanmıştır.

2018 yılında “Yeni Neslin Sabancı'sı” vizyonu ve İnsan Kaynakları Stratejik Yol Haritası doğrultusunda, Sabancı Topluluğu Kültür tanımı yeniden yapılmış, Değerler ve Yetkinlik Modeli yeniden tanımlanmıştır.

Bu amaçla ilk adımda, Sabancı Topluluğu'ndaki farklı şirketlerden, farklı görev ve sorumluluklarda çalışan, farklı nesilleri temsil eden çalışanların katılımıyla Kültür ve Değerler Çalıştayı gerçekleştirilmiştir.

Bu çalıştayda elde edilen veri ve uygulanan Kültür Anketi sonuçları analiz edilmiş ve çalışanların ortak aklıyla, Yeni Neslin Sabancı'sı Kültürü ve Değerleri yeniden tanımlanmıştır.

“Yeni Neslin Sabancı'sı” Kültürü:

- Müşterilerin ve tüm paydaşların, ihtiyaç ve beklentilerini odağına koyan,
- Farklı görüşlere değer veren ve kararlara geniş çaplı katılımı önemseyen,
- Yenilikçiliğin öncüsü olan,
- Hata yapmaktan korkmayan, bunu bir gelişim fırsatı olarak görüp, öğrenen,
- Uzun vadeli ve sürdürülebilir değer yaratmaya odaklanan bir kültürdür.

Yeni Neslin Sabancı'sı Değerleri:

- Samimiyet,
 - Sürekli gelişim,
 - Katılım,
 - Cesaret,
 - Tutku
- olarak belirlenmiştir.

Sabancı Topluluğu İnsan Kaynakları Stratejik Yol Haritası doğrultusunda, gerçekleştirilen ikinci adımda ise; “Yeni Neslin Sabancı'sı” olma yolunda bizi başarılı kılacak, liderlerimizde ve çalışanlarımızda olmasını bekleyeceğimiz ve gelişimine odaklanacağımız davranış ve becerilerimiz, yani Sabancı Yetkinlik Modeli tanımlanmıştır.

Sabancı Yetkinlik Modeli

“Yeni Neslin Sabancı” vizyonunu oluşturan kültür, değer ve stratejilerin hayata geçmesini sağlayacak davranışları tanımlayan Sabancı Yetkinlik Modeli, aşağıdaki üç bölümden oluşmaktadır:

- Değerleri Yaşatan Yetkinlikler
- Liderliği Oluşturan Yetkinlikler
- Performans Geliştiren Yetkinlikler

“Değerleri Yaşatan” ve “Liderliği Oluşturan” yetkinlikler, Sabancı Topluluğu şirketlerinin hepsi için ortak olmakla beraber, “Performans Geliştiren Yetkinlikler” ise şirketlerin kendi stratejilerine uygun olarak, sektör dinamikleri ve ihtiyaçları göz önünde bulundurularak oluşturulmaktadır.

Değerleri Yaşatan Yetkinlikler;

Sabancı Topluluğu Kültür tanımı ve değerlerinin hayata geçirmesine hizmet eden yetkinlik setidir.

- Farklılıklara Değer Vermek
- Dayanıklı Olmak
- Cesur Olmak
- Deneyimlerden Öğrenmek

Liderliği Oluşturan Yetkinlikler;

Sabancı Topluluğu’nda her seviyede ekip yöneten tüm liderlerin “nasıl” düşüneceğini, karar vereceğini ve sonuca ulaşacağını tanımlayan yetkinliklerdir.

- Global Bakış Açısıyla ve Uzun Vadeli Düşünmek
- Yeniyi ve Daha İyiyi Aramak
- Paydaşları Dengeli Yönetmek
- Çevik Karar Almak
- Vizyon ve Amaç Yaratmak
- Etkili Takımlar Oluşturmak

Performans Geliştiren Yetkinlikler;

Her bir Sabancı Topluluğu şirketi için ayrı olarak belirlenen ve şirket çalışanlarının performanslarını daha da ileriye götürmeleri için geliştirmeleri beklenen yetkinliklerdir.

Yetenek Kazandırma ve İşveren Markası Yönetimi

Sabancı Topluluğu, kurulduğu günden bugüne ulusal ve uluslararası alanda, bağımsız şirketlerin yaptığı araştırmalarla da desteklendiği gibi, hem profesyoneller hem de üniversite öğrencilerinin gözünde güçlü bir işveren markası algısına sahiptir. Sabancı işveren markası yönetimi

ile “En Çok Tercih Edilen İşveren” olma hedefi doğrultusunda, mevcut ve potansiyel çalışanlara temas edilen her noktada en iyi çalışan deneyimini yaşamalarını sağlayacak sistem ve süreçlerin yönetilmesi hedeflenmektedir.

Sabancı Topluluğu’nda işe alım süreci; adayların Sabancı değerlerine uygunluğunu değerlendirmenin yanı sıra, potansiyellerini ve yetkinliklerini ölçmeyi hedeflemektedir. Bu çerçevede, ihtiyaçlarımız doğrultusunda tasarlanmış modern işe alım süreç ve yöntemleri ile adayların adil bir şekilde değerlendirilmesi esastır. Bunun yanı sıra, proaktif bir şekilde yetenekleri çekebilmek için, sürekli olarak Topluluk dışındaki yetenekler takip edilmekte ve kritik pozisyonlarda iç adayların yanı sıra dış yetenekler birlikte değerlendirilmektedir.

Çalışanlara gelişim hedefleri doğrultusunda, farklı kariyer fırsatları sağlamak ve Topluluk şirketleri arasında yetenek transferini desteklemek amacıyla, açık pozisyonlar tüm Topluluk çalışanlarına, iç iletişim portalı SA-PORT aracılığı ile duyurulmakta ve başvurular yine portal üzerinden yönetilmektedir.

2018 yılı içerisinde Topluluğa iç ve dış kaynaklardan 7.435 kişinin işe alımı gerçekleşmiştir.

Organizasyonel Dizayn, Planlama, Yedekleme ve Kariyer Yönetimi

Sabancı Topluluğu’nda Organizasyonel Dizayn ve Planlama süreci; şirket stratejileri, hedefleri ve ihtiyaçları doğrultusunda organizasyon yapısının düzenli olarak gözden geçirilmesi, gerekli tasarım ve planlamanın yapılması süreçlerini içermektedir.

Yedekleme ve Kariyer Yönetimi ile gelecekteki stratejiler ve organizasyonel ihtiyaçlar değerlendirilirken; çalışanların performansı, potansiyeli ve bireysel tercihleri de dikkate alınarak hem organizasyon için doğru yedekleme planı, hem de çalışanlar için anlamlı kariyer planları oluşturulmaktadır.

SABANCI TOPLULUĞU’NDA İŞE ALIM SÜRECİ; ADAYLARIN SABANCI DEĞERLERİNE UYGUNLUĞUNU DEĞERLENDİRMENİN YANI SIRA, POTANSİYELLERİNİ VE YETKİNLİKLERİNİ ÖLÇMEYİ HEDEFLERLEMEKTEDİR.

Sabancı Topluluğu’nda, her sene şirket bazında yapılan Organizasyonel Başarı Planı (OBP) sürecinde; şirketlerin insan kaynakları ve organizasyonlarına yönelik kritik performans göstergeleri ve planları gözden geçirilmekte, çalışanların potansiyelleri değerlendirilmekte, tüm yönetim pozisyonları ve diğer kritik pozisyonlar için yedekleme planlarının doğru bir şekilde hazırlanması sağlanmaktadır.

2018 senesinde, OBP süreci yeniden gözden geçirilmiş ve Yeni Neslin Sabancı’sı vizyonu doğrultusunda potansiyel ölçüm kriterleri, yedekleme metodolojisi, organizasyonel sağlık analizi kriterleri yenilenmiştir.

Şirket bazında yürütülen OBP süreci, bir sonraki aşamada topluluk genelinde Tepe Yönetim odaklı olarak yürütülen Sabancı People Review (SAPR) süreci ile devam ettirilmiş; tepe yönetimdeki kritik pozisyonların şirket içi ve şirketler arası yedekleme planları ve yedeklemede yer alan kişiler için gelişim planları oluşturulmuştur. Hazırlanan planlar düzenli takip edilmektedir.

Sabancı Topluluğu yetenek havuzunun sürdürülebilirliğini sağlamak hedefi ile tüm yönetim kademelerinin yedekleme doluluk ve yedekleme planına uyum oranları, düzenli olarak her sene takip edilmektedir.

İNSAN KAYNAKLARI

Sabancı Topluluğu'nda en iyi yetenekleri çekmek, gelişim yatırımının hem çalışanlar hem de şirketler için değer yaratmasını sağlamak ve doğru yedekleme planları ile güçlü ve sürdürülebilir bir yetenek yönetimi stratejisini uygulamak esastır.

Eğitim ve Gelişim Yönetimi

Sabancı Topluluğu'nda çalışanlara yapılan eğitim ve gelişim yatırımının, hem çalışanlar hem de şirketler için bir değer yaratması ve Topluluğun ve şirketlerin stratejik hedefleri ile ilişkili olması esastır.

Çalışanların kendi gelişimlerinin sorumluluğunu üstlenerek sürekli öğrenmeleri, kendilerini ve yaptıkları işleri geliştirmeleri, yöneticilerin ise çalışanlarını koçluk ve mentorluk süreci ile desteklemesi ve onlara yol göstermesi hedeflenmektedir. Genç profesyonellerden üst yönetime kadar farklı hedef kitlelerinin farklı ihtiyaçlarına özel tasarlanmış, deneyimleyerek öğrenmeyi esas alan, yeni öğrenme tekniklerinin uygulandığı ve alanında en iyi uzman tedarikçilerle çalışan gelişim programları, hedef kitlesi doğrultusunda tüm şirketlerde mavi yaka, beyaz yaka ve alt işveren çalışanları kapsayacak şekilde uygulanmaktadır.

Bu kapsamda aşağıda detayları yer alan Gelişim Programları 2018 senesinde tasarlanmış ve uygulanmıştır:

• X-CELERATE Programı

Sabancı Topluluğu Tepe Yönetim Gelişim Programı olarak tasarlanan X-CELERATE'in, Aralık 2018'de ilk modülü 21 katılımcı ile gerçekleşmiştir. Programın temel amacı, hem artan belirsizlik ve dinamik iş ortamında Tepe Yönetim'in işlerini daha iyi yönetmesini, hem de Yeni Neslin Sabancı'sı vizyonu doğrultusunda liderlik gelişimlerini sağlamaktır. 2018 yılında program tüm şirketlerin Genel Müdürleri ile başlamıştır. Toplamda 3 modülden oluşan ve bir sene süreçte bir yolculuk olarak tasarlanan X-CELERATE Programı'nda sınıf içi eğitimden, bireysel koçluk seanslarına, şirket tecrübe paylaşım ziyaretlerinden, iş simülasyonu uygulamalarına kadar pek çok farklı öğrenme yöntemine yer verilmiştir.

• İleri Veri Analitiği Akademisi

Yeni Neslin Sabancı'sı vizyonunu oluşturan Sabancı Topluluğu stratejilerinden biri olan "Teknoloji ve Veri Analitiği" ile rekabet avantajı elde etmek hedeflenmektedir. Bu hedef doğrultusunda, 2018 yılında İleri Veri Analitiği yolculuğunu gerçekleştirecek insan kaynağını

sürdürülebilir olarak geliştirmek amacıyla Sabancı İleri Veri Analitiği Akademisi, Sabancı Holding İnsan Kaynakları Grup Başkanlığı yönetiminde, Sabancı Üniversitesi ve Sabancı Üniversitesi Yönetici Geliştirme Birimi'nin iş birliği ile kurulmuştur.

14 farklı Sabancı Topluluğu şirketinden seçilen 62 kişilik katılımcı grubu, ileri veri analitiği projelerinde yer alan Veri Bilimci, Veri Mühendisi ve Çevirmen rollerine özel tasarlanmış; teorik ve uygulamalı bilgiler içeren, online eğitimler, Hackathon ve saha ziyaretleri ile desteklenen oldukça kapsamlı bir programdan geçirilmiştir.

• Topluluk Mentorluk Programı

Hem deneyimli yöneticilerin ve çalışanların bireysel gelişimine, hem de Topluluk genelinde yaygınlaştırılmak istenen “Koçluk Yapmak” ve “Birbirimizin Başarısına Katkı Sağlamak” kültürünün oluşmasına destek olan bir uygulama olarak Mentorluk Programı gerçekleştirilmektedir.

Bu amaçla 10 yıldır yürütülen program kapsamında, 2018 yılında farklı şirketlerden 35 Mentee'nin gelişimi sağlanmıştır.

• Sanayi Liderleri Programı

Sabancı Üniversitesi Yönetici Geliştirme Birimi iş birliği ile hazırlanan programın amacı; Topluluk Sanayi şirketlerindeki yüksek potansiyel sahibi yönetici ve mühendislerin mesleki gelişimini ve bu çalışanlar arasında bilgi ve deneyim paylaşımını sağlamaktır.

Toplamda 19 modülden oluşan program, şirketlerdeki gerçek problemleri konu alan dört farklı proje çalışması sunumu ile tamamlanmıştır. Program 2018 yılında, Sanayi Grup Başkanlığı, Enerji Grup Başkanlığı ve Çimento Grup Başkanlığı şirketlerinden katılım gösteren 17 Sabancı mühendisin katılımıyla gerçekleştirilmiştir.

• Etik ve KVKK Eğitimleri

Sabancı İş Etiği Kuralları (SAETİK), Sabancı Topluluğu'nun geçmişten bugüne elde ettiği başarıların

temelinde yer alan Sabancı değerleri ve çalışma prensipleri üzerine kurulmuştur.

SA-ETİK, şirketleri ve çalışanları korumanın yanı sıra, tüm karar ve faaliyetlerde belirleyici olan kanunların, düzenlemelerin ve şirket içi prosedürlerin ötesinde çalışanlara yol gösteren bir kılavuz niteliğindedir.

SA-ETİK'in bütününe uygun davranmak tüm Sabancı Topluluğu çalışanlarının başkalarına delege edemeyeceği en önemli sorumluluğudur. Bu amaçla, Topluluk'ta yeni başlayan her çalışana SA-ETİK eğitimi verilmektedir.

SA-ETİK ile ilgili bilgileri sürekli güncel tutmak ve farkındalığı artırmak amacıyla mevcut çalışanlara da her sene düzenli olarak yenileme eğitimi verilmektedir.

2018 yılında Kişisel Verilerin Korunması ile ilgili bilgilendirme ve farkındalığı artırmak amacıyla “Kişisel Verilerin Korunması” eğitimi online eğitim platformu aracılığıyla Topluluk şirketlerinde uygulanmaya başlanmıştır.

Organizasyonel İklim ve Çalışan Bağlılığı Yönetimi

Sabancı Topluluğu'nda, çalışanların öneri ve beklentilerini dikkate almak, bağlılığı güçlendirici yaklaşımları sürekli geliştirmek, güvenli, sağlıklı, etik değerlerin yaşatıldığı, iş ve özel yaşam arasındaki dengeyi dikkate alan bir iş ortamı sağlamak ve doğru liderlik stilleri ile pozitif bir organizasyonel iklim yaratarak sürdürülebilir çalışan bağlılığı sağlamak hedeflenmektedir.

Bu bağlamda, bağımsız şirketler aracılığı ile düzenli olarak çalışan bağlılığı ve memnuniyeti araştırması yapılmakta ve bu süreç içinde çalışanların öneri ve beklentileri de toplanmaktadır.

Bu araştırmalar dışında, yine bağlılık ile doğrudan bağlantılı olan, çalışanların organizasyonel iklime yönelik algıları ve bu iklim üzerinde en büyük etkiyi oluşturan, yönetim ekibinin liderlik stilleri de

yine bağımsız kuruluşlar tarafından düzenli olarak ölçülmektedir.

Bağlılık ve Memnuniyet Anketi, Organizasyonel İklim Anketi ve Liderlik Stilleri Anketi sonucu ortaya çıkan fırsat ve gelişim alanları İK ve yönetim ekipleri tarafından incelenmekte, gerekli aksiyon planları hedeflere alınarak, hayata geçirilmekte ve gelişimleri takip edilmektedir.

2018 yılında da, Bağlılık ve Memnuniyet Anketi, Organizasyonel İklim Anketi ve Liderlik Stilleri Anketi Grup şirketlerinde uygulanmış ve gerekli aksiyonlar planlanmıştır.

Performans Yönetimi

Sabancı Topluluğu, çalışanlarının şirket hedeflerine yaptığı her türlü katkıya değer vermekte ve onların performans ve potansiyellerini en üst düzeyde gösterebilecekleri bir çalışma ortamı yaratmaktadır.

Performans Yönetimi Süreci, çalışanların başarılı iş sonuçlarını, kurum kültürü ve değerlerine uygun davranışlarını ve yüksek performanslarını ortaya çıkarmayı amaçlayan bir süreçtir. Bu doğrultuda tasarlanmış ve yapılandırılmış bir süreç ile çalışanlar, şirket hedefleri ile ilişkili bireysel iş hedefleri ve odaklanmak istedikleri yetkinlik gelişim hedefleri üzerinde bir yıl boyunca çalışmakta ve yılsonunda yöneticileri ile bu doğrultuda gösterdikleri performansı karşılıklı geri bildirimler ile değerlendirmektedirler.

2018 yılında Performans Yönetim Süreci'nde, tüm beyaz yaka çalışanlar değerlendirilmiş ve süreç uygun dağılım koşulları ile sonuçlanmıştır.

Tanım & Takdir ve Toplam Ödül Yönetimi

Tanım & Takdir ve Toplam Ödül Yönetimi süreci; adil, objektif, yüksek performans destekleyen, çalışanların iş hedeflerine katkısı ve yetkinliklerini merkeze alan, ödüllendirici, motive edici ve rekabetçi ücret, yan haklar ve tanıma takdir uygulamalarını içermektedir.

İNSAN KAYNAKLARI

2018 yılında İnsan Kaynakları süreçlerinin dijitalizasyonu ve İK Analitiği uygulamalarının hayata geçirilmesi amacı ile “HR-Next” projesi başlatılmıştır.

Tanıtma & Takdir ve Toplam Ödül Yönetimi içinde yer alan tüm uygulamalar, piyasa analizleri ve kıyaslama çalışmaları ile düzenli olarak gözden geçirilmekte ve yenilenmektedir.

Topluluk bünyesindeki tüm rollerin iş büyüklükleri; rolün temel sorumluluk seviyesi, organizasyona görece katkısı, rol için gerekli bilgi/beceri/ deneyim ve yetkinliklerini dikkate alan objektif bir yöntem kullanılarak değerlendirilmektedir. İş değerlendirme sonucunda tüm rollerin göreceli değerleri belirlenmekte ve bu değerler baz alınarak oluşturulan iş kademesi yapısı, ücret ve yan haklar yönetimine baz oluşturmaktadır.

2018 yılında, toplulukta kullanılan kademe yapısı ve performansa dayalı prim sistemleri rekabetçi yapıyı destekleyecek şekilde gözden geçirilmiş ve yeniden tasarlanmıştır.

Ücret Yönetimi; makroekonomik veriler, piyasada geçerli ücret politikaları, şirketin büyüklüğü, uzun vadeli hedefleri dikkate alarak oluşturulan ücret politikaları kullanılarak, kişilerin iş büyüklükleri, performansları, şirket içi ve şirket dışı ücret dengesi dikkate alınarak yasal yükümlülükler uygun olarak yapılmaktadır.

Ücret yönetiminin ek faydalarla desteklenmesi için “Yan Haklar” toplam ödül yönetiminin önemli bir parçası olarak ele alınmaktadır. Sabancı Topluluğu’nun tüm şirketlerinde, çalışanların beklentileri, ihtiyaçları doğrultusunda; iş büyüklüğü, rol ve şirket bazında değişen içeriklerde ve esnekliklerde Yan Haklar uygulamaları bulunmaktadır.

Toplulukta Uygulanan Kısa Vadeli Prim Sistemi ile şirketlerin bütçe hedeflerini gerçekleştirmelerini ve hedeflerinin üzerinde iş sonuçlarını elde etmelerini desteklemek için, başarıyı ödüllendirerek çalışanları üstün performans göstermeye teşvik etmek ve hedef odaklı performans kültürünü yerleştirmek hedeflenmektedir.

Üst yönetim pozisyonları için hisse değerini artırmak ve hissedar bakış açısı kazandırabilmek için Uzun Vadeli Prim Sistemi sunulmakta; uzun dönemli performans ve istikrar ödüllendirilmektedir.

Tanıtma ve Takdir sistemlerinin en önemli parçalarından biri olan ve Sabancı Topluluğu için kritik olan önceliklerin iletişimi, çalışanlarının başarılarını ödüllendirmek

ve iyi uygulamaların karşılıklı paylaşılmasını teşvik etmek amacıyla düzenlenen Sabancı Altın Yaka Ödülleri'nin dokuzuncusu Topluluk şirketlerinden farklı pozisyonlardaki 800'den fazla çalışanın katılımıyla Mayıs 2018'de gerçekleştirilmiştir. Topluluk şirketlerinden 1.085 çalışanın aday olduğu 183 proje, "Yeni Neslin Sabancı'sı", "İnovasyon", "Müşteri Deneyimi", "Yalın Dönüşüm" ve "Dijitalleşme" kategorilerinde yarışmış ve en iyi uygulamalar yine Topluluk çalışanlarının oyları ile ödüllendirilmiştir.

İK Veri Analitiği Yönetimi

Sabancı Topluluğu tüm süreçlerinde veriye dayalı karar verme kültürünü yaratmayı ve İK & Çalışma ilişkileri Veri Analitiği uygulamalarının tüm Topluluk şirketlerinde yaygınlaşmasını hedeflemektedir. Bu hedef doğrultusunda, ilgili sistem ve süreçler düzenli olarak gözden geçirilerek, tüm İnsan Kaynakları ekiplerinin becerileri bu yönde geliştirilmekte ve Topluluk genelinde bu kültürün oluşması için çalışılmaktadır.

Teknoloji ve İleri Veri Analitiği stratejisi doğrultusunda; 2018 yılında İnsan Kaynakları süreçlerinin dijitalizasyonu ve İK Analitiği uygulamalarının hayata geçirilmesi amacı ile "HR-Next" projesi başlatılmıştır.

Proje kapsamında ilk adımda, Topluluk şirketlerindeki tüm çalışanlara ait İK verilerinin temizlenip, zenginleştirilerek ortak bir veri tabanına aktarılması ve bu veri kullanılarak İK Analitiği uygulamaları ile değer üretilmesi amaçlanan İKolay Veri Tabanı ve Analiz Sistemi hayata geçirilmiştir.

Çalışma İlişkileri Yönetimi ve Mevzuata Uyum

Çalışma ilişkileri, yürürlükteki mevzuata uygun olarak yürütülmekte ve ilgili mevzuat düzenli olarak takip edilip Sabancı Topluluğu şirketleri ile paylaşılmaktadır. Çalışma mevzuatından kaynaklı, esnek

çalışma modellerini de kapsayan tüm fırsat ve teşviklerden yararlanılmakta ve bu konudaki gelişmeler yakından takip edilmektedir.

İşyerinde, çalışanlar için adil bir çalışma ortamının oluşturulması ve sürdürülmesi en önemli öncelikler olarak kabul edilmektedir. Çalışanlar arasında dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, inanç, din, mezhep, yaş, fiziksel engel ve benzeri nedenler ile ayrımcılık yapılmasına kesinlikle müsaade edilmemektedir. Çalışanların fiziksel ve psikolojik olarak olumsuz etkilenebileceği durumlara karşı, İş Sağlığı ve Güvenliği politikası çerçevesinde gerekli önlemler alınmaktadır.

Kadınların, gençlerin ve engellilerin iş hayatına etkin biçimde katılmalarını sağlamak amacıyla teşvik edici uygulamalar hayata geçirilerek fırsat eşitliği sağlanmaktadır. Bu amaçla, ilgili mevzuata uygun olmak koşuluyla esnek çalışma gibi farklı çalışma modellerine başvurulmaktadır. Engelli çalışanların verimli çalışabilmeleri için gerekli fiziksel imkânlar sağlanmakta ve sürdürülebilir olması adına gözden geçirilmektedir.

Çalışanların iş ve özel yaşamı arasındaki dengeyi gözeterek bir iş ortamı sağlanmaktadır. Topluluk şirketlerinde, işçi ve işveren sendikalarıyla etkin iletişim ile endüstriyel ilişkilerin düzeyli bir şekilde sürdürülmesi, çalışma barışının geliştirilmesi ve sürekliliğinin sağlanması konusunda çaba harcanmaktadır. Çalışanların, sendikal örgütlenme ve toplu sözleşme haklarına saygı gösterilmektedir. Çalışanın sendika tercihinde ve sendikal örgütlenme sürecinde tarafsız bir yaklaşım sergilenmektedir. Güncel durumda, Mavi Yaka çalışanın sendikalaşma oranı %84'tür.

Toplu iş sözleşmelerinin, genel ekonomik ve sektörel koşulları ve çalışanların taleplerini dikkate alan, ayrıca şirketin sürdürülebilir kârlılık içerisinde büyümesini gözeterek bir

denge içerisinde bağitlanması için çaba sarf edilmektedir. 2018 yılında, Akçansa, Çimsa, Carrefoursa, Brisa ve Enerjisa Enerji Toplu İş Sözleşmeleri sektör rakamları paralelinde en uygun şartlarda, çalışma barışı ve sürekliliğini de sağlayacak şekilde, yasal süreler dâhilinde bağitlanmıştır.

İş Sağlığı ve Güvenliği

İş sağlığı ve güvenliği uygulamaları, ilgili mevzuat ve standartlara uygun olarak yerine getirilerek performansın sürekli iyileştirilmesi amaçlanmaktadır. Tüm faaliyetler gerçekleştirilirken olası riskler önceden analiz edilerek, bu riskleri önlemeye yönelik proaktif yaklaşımlar sergilenmektedir. İş sağlığı ve güvenliği kültürü yaşamın bir parçası olarak görülmektedir. Sabancı Topluluğu içinde bilgi ve deneyim paylaşımı ile hedeflenen iş sağlığı ve güvenliği uygulamalarındaki standartlaşma ve mükemmellik, çalışanlar ve tüm paydaşlar arasında yaygınlaştırılmaktadır. Bu amaçla Topluluk şirketleri arasında sinerji ve fark yaratma fırsatları değerlendirilmektedir. İş Sağlığı ve güvenliği ile ilgili olarak tüm çalışanlara işe girişlerinde ve işin devamı süresince belirli dönemlerde eğitimler verilmektedir. Tüm şirketlerin kendi sektörlerinde ve küresel boyutta iş sağlığı ve güvenliği uygulamalarında örnek yaklaşımlar geliştirerek, performanslarıyla öncü olmaları hedeflenmektedir.

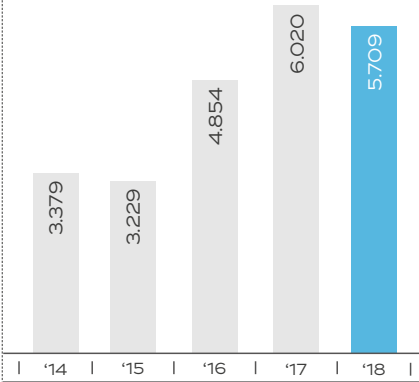
BANKA

Teknoloji yatırımlarıyla geleceğin bankacılığını bugüne taşıyan Akbank, kuruluşunun 70'inci yılında, yaklaşık 14 bin çalışanıyla tüm Türkiye'de sektöre yön verecek yeni bir dönüşüm projesine imza atmıştır.

%16,8

SERMAYE YETERLİLİK
ORANI

KONSOLİDE NET KÂR (MİLYON TL)

* Banka sonuçları aksi belirtilmedikçe BDDK sonuçlarıdır.

Bankacılığın geleceğini şekillendiren, 70 yıllık bir banka: Akbank

Teknoloji yatırımlarıyla geleceğin bankacılığını bugüne taşıyan Akbank, kuruluşunun 70'inci yılında, yaklaşık 14 bin çalışanıyla tüm Türkiye'de sektöre yön verecek yeni bir dönüşüm projesine imza atmıştır. Güvenilir, dinamik, sade, yenilikçi ve insan odaklı yaklaşımıyla teknolojinin tüm gelişmelerini müşterileriyle buluşturan Akbank, bu yeni bankacılık modelini 2018'de yaklaşık 230 şubesinde hayata geçirmiştir.

Uzman ekiplerinin ve güçlü teknolojik altyapısının da desteği ile dijital teknolojiye gelişmeleri bankacılık

ürün ve hizmetlerine aynı hızda uyarlayarak müşterilerinin hizmetine sunmaktadır. Bu kapsamda, 2018 yılı içinde mesajlaşarak para transferi özelliği Chatbot teknolojisi ile hayata geçmiştir. Bunun yanında günlük yaşamın önemli bir parçası olan cep telefonu ile kredi kullanımının ivmelenmesi için çalışmalar yapılmıştır. Akbank Direkt kullanıcıları, kullanabilecekleri kredi tutarını sadece telefonlarını sallayarak öğrenebilmekte ve dilerlerse kredileri anında hesaplarına aktarılmaktadır. Yüz tanıma teknolojisini bankacılık uygulamalarında kullanan ilk banka olma özelliğini taşıyan Akbank, geliştirdiği uygulama ile müşterilerine Akbank Direkt'e "Selfie ile Giriş" imkanı sağlamaktadır.

Akbank'ta para transferinde yeni dönem

Akbank 2018 yılında, Blockchain teknolojisini kullanan Ripple üzerinden yurt dışı para transferleri için gerekli olan tüm geliştirmeleri tamamlayarak Akbank Direkt Bireysel kanallarından müşterilerine bu hizmeti sunmaya başlamıştır. Akbank Direkt Bireysel İnternet ve Mobil şubeleri üzerinden müşteriler 7/24 ulaşabildikleri hızlı ve esnek servis ile Santander UK ile İngiliz Sterlini para transferlerini hızlı ve işlem masraflarını işlem öncesi şeffaf bir şekilde görerek kolayca gerçekleştirmektedirler. Türkiye'de Blockchain teknolojisi ile yurt dışı para transferini dijital kanallardan müşterilerine sunan ilk ve 2018 sonu itibarıyla tek banka olan Akbank, 2019 yılında transfer ağını genişletmeyi amaçlamaktadır.

Etkin ve ihtiyatlı risk yönetimi

Hem ülkemizde hem de küresel düzeyde piyasalarda dalgalanmaların gözlemlendiği 2018 yılında Akbank, aktif kalitesinin korunmasını önceliklendirerek, etkin ve ihtiyatlı risk yönetimi sayesinde riskin en sağlıklı şekilde hesaplanabilmesi ve raporlanabilmesi yönünde çalışmalarını sürdürmüştür. Ülkemiz ve dünya piyasalarında yaşanan finansal ve ekonomik gelişmelerle birlikte, TFRS 9 uygulamaları, Basel prensipleri ve diğer uluslararası düzenlemeler ile risk yönetimi alanında yaşanan gelişmeler takip edilerek mevcut uygulamalarda iyileştirmeler yapılmıştır.

Güçlü sermaye

Akbank 2018 yılının Aralık ayında almış olduğu sermaye artırım kararı ile son derece kuvvetli olan finansal yapısını daha da güçlendirmiş, önümüzdeki dönemlerde büyüme için ilave kapasite yaratmış ve piyasadaki rekabet gücünü artırmıştır. Bu önemli karar Akbank hissedarlarının ülkemize ve ekonomimize olan güveninin önemli bir göstergesidir. Bu işlem sonucunda Türkiye'ye 2019 yılı başında yaklaşık 210 milyon ABD dolarlık doğrudan yabancı yatırım girişi sağlanmıştır. Global belirsizliklere karşı, Banka'nın hâlihazırda son derece kuvvetli olan Sermaye Yeterliliği Rasyosu yaklaşık 80 baz puan daha artmış ve önümüzdeki dönemde büyüme için ilave kapasite yaratılmıştır.

Likit bilanço ve çeşitlendirilmiş fonlama tabanı

Akbank, Türkiye'nin de aralarında bulunduğu gelişmekte olan piyasalara dönük kaygıların yükseldiği bir dönemde, uluslararası piyasalarda büyük ilgi görmüş ve merakla beklenen sendikasyon kredisini %104 oranında yenileyerek, Türkiye ekonomisine 980 milyon ABD doları taze kaynak sağlamıştır.

Sağlam finansalları ve yüksek itibarı sayesinde Akbank'ın, yıl içindeki diğer işlemlerle beraber 2018 yılında ülke ekonomisine kazandırdığı toplam dış kaynak 4,8 milyar ABD dolarını bulmuştur.

AKBANK, TÜRKİYE'NİN DE ARALARINDA BULUNDUĞU GELİŞMEKTE OLAN PİYASALARA DÖNÜK KAYGILARIN YÜKSELDİĞİ BİR DÖNEMDE, ULUSLARARASI PİYASALARDA BÜYÜK İLGİ GÖRMÜŞ VE MERAKLA BEKLENEN SENDİKASYON KREDİSİNİ %104 ORANINDA YENİLEYEREK, TÜRKİYE EKONOMİSİNE 980 MİLYON ABD DOLARI TAZE KAYNAK SAĞLAMİŞTIR.

AKBANK'IN GÜÇLÜ TEMELLERİ

1

Güçlü yerli ana ortaklık yapısı

2

Sağlam sermaye yapısı

3

Nitelikli insan kaynağı

4

Etkin risk yönetimi ve sağlam aktif yapısı

5

Etkin bilanço yönetimi ve güçlü likidite yapısı

6

Avantajlı maliyet yapısı ve yüksek verimlilik

7

Kalıcı ve yaygın fonlama tabanı

8

Çeşitlendirilmiş ve sürdürülebilir gelir üretimi

9

Geleceğin bankacılık anlayışını destekleyen yenilikçi uygulamalar

Akbank Türkiye’de öncüsü olduğu dijital bankacılık çalışmalarını Akbank Direkt çatısı altında toplayarak, en uygun noktalarda ve mükemmel müşteri deneyimiyle hizmet sunmaktadır.

17,4 MİLYON
MÜŞTERİ

781
ŞUBE

~14 BİN
ÇALIŞAN

~4.900
ATM

580 BİNİN
ÜZERİNDE POS
TERMİNALİ

WWW.AKBANK.COM

Akbank, 30 Ocak 1948 tarihinde özel sermayeli bir ticaret bankası statüsünde Adana’da kurulmuştur. Kuruluş amacı bölgedeki pamuk üreticilerine finansman sağlamak olan Akbank, ilk İstanbul şubesini, 14 Temmuz 1950’de Sirkeci’de açmıştır. 1954 yılında Genel Müdürlüğü’nün İstanbul’a taşınmasının ardından şube sayısını hızla artıran Akbank, 1963 yılında tüm bankacılık işlemlerinde otomasyona geçmiştir.

Akbank, 1990 yılında halka açılmış ve 1998 yılında ikincil halka arz ile uluslararası piyasalarda American Depositary Receipt (ADR) olarak da işlem görmeye başlamıştır.

Akbank’ın temel faaliyetleri, kurumsal ve yatırım bankacılığı, ticari bankacılık, KOBİ bankacılığı, bireysel bankacılık, ödeme sistemleri, hazine işlemleri, uluslararası bankacılık ve özel bankacılık hizmetlerini içeren bankacılık faaliyetlerini kapsamaktadır. Banka, standart bankacılık faaliyetlerinin yanı sıra, şubeleri aracılığıyla, Aksigorta A.Ş. ve Avivasa Emeklilik ve Hayat A.Ş. adına sigorta acenteliği faaliyetlerini de yürütmektedir.

Faaliyetlerini İstanbul’daki Genel Müdürlüğü ve yurt çapındaki 21 bölge müdürlüğü aracılığıyla sürdüren Akbank, yurt içinde 780 şubesi ve yaklaşık 14 bin çalışanıyla güçlü ve yaygın bir dağıtım ağına sahiptir. Akbank 17 milyonun üzerindeki müşterisine hizmetlerini, geleneksel dağıtım kanalları olan şubelerin dışında, Akbank Direkt İnternet, Akbank Direkt Mobil, Çağrı

Merkezi, yaklaşık 4.900 ATM, 580 binden fazla POS terminali ve diğer yüksek teknoloji kanalları aracılığıyla sunmaktadır.

Mobilin bankası Akbank

Akbank Türkiye’de öncüsü olduğu dijital bankacılık çalışmalarını Akbank Direkt çatısı altında toplayarak, müşterilerinin finansal ihtiyaçlarına çözüm sağlamakta, en uygun noktalarda ve mükemmel müşteri deneyimiyle hizmet sunmaktadır. Teknolojinin hızla geliştiği ve müşterilerin taleplerinin daha da arttığı günümüz koşullarında Akbank Direkt, müşterilerin ihtiyaçlarını zaman ve mekân sınırlaması olmadan karşılayarak aynı zamanda yeni teknolojilerin sektöre ve Türkiye’ye gelmesine de öncülük etmektedir.

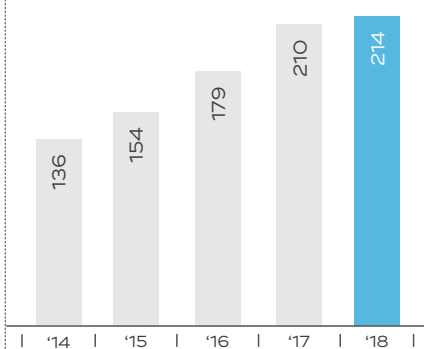
Yeniliklerin bankası Akbank

Trendleri ve müşteri dinamiklerindeki değişimleri öngörerek, müşterilerinin finansal ihtiyaçlarına özel yeni ürünler ve kanallar geliştiren Akbank, Türk bankacılık sektöründe birçok yeniliği müşterileriyle buluşturmuştur.

Akbank Veri ve Yaşam Merkezi hayata geçiyor

Akbank Bankacılık Merkezi, 2010 yılında hizmete girmiştir. Akbank’ın verimliliğini ve hizmet kalitesini çok daha yüksek seviyelere taşıyan Merkez, en yüksek teknolojiyle donatılmıştır. 2017 yılında temeli atılan ve yatırımı 2018 yılı boyunca süren “Akbank Veri ve Yaşam Merkezi”nin 2019 yılı içinde tamamlanarak hizmete girmesi beklenmektedir. Akbank’ın tüm teknolojik altyapısının kalbini

TOPLAM KREDİLER (MİLYAR TL)

* 2018 yılı kredi tutarı TFRS 9 standardına göre belirtilmektedir.

Güçlü sermayesi, istikrarlı mevduat yapısı, geniş yabancı kaynak temin olanakları ve sağlam aktif yapısıyla Akbank, Türk bankacılık sektöründe öncü banka konumunu sürdürmektedir.

355 MİLYAR TL
AKTİF BÜYÜKLÜK

43,8 MİLYAR TL
ÖZKAYNAK

214 MİLYAR TL
TOPLAM KREDİLER

5,7 MİLYAR TL
NET KÂR

%13,6
ÖZKAYNAK KÂRLİLİĞİ

AKBANK'IN TÜM TEKNOLOJİ ALTYAPISININ İÇİNDE BARINACAĞI, BÜTÜN OPERASYONLARININ YENİ TEKNOLOJİLER İLE 7/24 İZLENECEĞİ, MÜŞTERİLERİNE KESİNTİSİZ HİZMET VERMEK İÇİN TASARLANAN "AKBANK VERİ VE YAŞAM MERKEZİ" 2019 YILINDA HİZMETE GİRECEKTİR.

oluşturacak "Akbank Veri Merkezi" ve 3 bin Akbank çalışanına sosyal hizmet verecek "Akbank Yaşam Merkezi"nden oluşan kompleks, 75.486 m² alan içine kurulacaktır. Merkez, Akbank tarafından bugüne kadar tek seferde yapılmış en büyük yatırım olarak ön plana çıkmaktadır.

Akbank, kullandığı en son bilgi teknolojileri ve deneyimli bankacılardan oluşan çalışanları ile geniş bir yelpazede yer alan bireysel ve kurumsal müşterilerine üstün kalitede hizmet sunmaktadır.

Akbank LAB: İnovasyonu odağına alan vizyoner projeler

Akbank İnovasyon Merkezi "Akbank LAB", 2016 yılının sonunda, iş birimlerinin ihtiyaçlarına yönelik yenilikçi projeler geliştirilmesi, dünya çapında başarısı kanıtlanmış finansal çözümlerin Banka süreçlerine uyarlanarak kusursuz müşteri deneyimi hedefine ulaşılması amacıyla kurulmuştur. Kurulan bu yapıyla, Banka'nın geleceğin teknolojisine bugünden hazırlanmasının yanında, inovasyonun Banka kültürünün bir parçası olarak benimsenmesini sağlamaya yönelik adımlar da atılmıştır.

2018 yılı içinde yüz tanıma teknolojisi ile Akbank Direkt Mobil'e giriş, Chatbot ile para transferi ve cep telefonu fatura ödeme, Robotik Süreç Otomasyonu, Ripple iş birliği ve Blockchain altyapısı ile uluslararası para transferi gibi katma değeri yüksek, sektörde öncü projeler Akbank LAB koordinatörlüğünde hayata geçirilmiştir.

Banka, 2019 yılında Akbank LAB'in koordinatörlüğünde inovasyon süreçlerini yürüterek makina öğrenmesi, Blockchain, yapay zekâ, büyük veri gibi sadece finansal değil dünyaya yön veren teknolojiler ile müşterilerine kusursuz hizmet sunmak için yeni ürünler geliştirmeye devam edecektir.

Akbank, yurt dışındaki faaliyetlerini Almanya'daki iştiraki (Akbank AG) ve Malta'da bulunan bir şubesi ile sürdürmektedir. Bankacılık dışı finansal hizmetler ile sermaye piyasası ve yatırım hizmetleri ise, Banka'nın diğer iştirakleri olan Ak Yatırım, Ak Portföy ve Aklease tarafından yürütülmektedir.

Güçlü mali sonuçlar

Güçlü sermayesi, istikrarlı mevduat yapısı, geniş yabancı kaynak temin olanakları ve sağlam aktif yapısıyla Akbank, Türk bankacılık sektöründe öncü banka konumunu sürdürmektedir. Banka'nın 2018 yılı sonunda konsolide net kârı 5,7 milyar TL, toplam konsolide aktifleri ise yaklaşık 355 milyar TL olarak gerçekleşmiştir. Banka'nın Basel III standartlarına göre konsolide sermaye yeterlilik oranı, %16,8 ile sektördeki en yüksek oranlardan biridir.

AKBANK

Akbank; Banker, Euromoney ve Global Finance'ten "Türkiye'nin En İyi Bankası" unvanını alarak Türk bankacılık sektörü adına önemli bir başarıya imza atmıştır.

Reel ekonomiye 267 milyar TL kaynak

Faaliyetlerini Türkiye ekonomisi için sürdürülebilir değer yaratma sorumluluğuyla yerine getiren Akbank'ın 2018 yılında sağladığı destek 214 milyar TL'si nakdi olmak üzere toplam 267 milyar TL seviyesine ulaşmıştır. Bu yıl reel sektöre KOBİ kredileri ve kurumsal kredilerle sağlanan destek, 226 milyar TL seviyesinde gerçekleşmiştir.

Akbank hisse senetleri %51,1 halka açıklık oranıyla Borsa İstanbul (BIST)'da işlem görmektedir. Yurt dışında ise Banka'nın "Level 1" ADR depo sertifikaları ABD'de OTC piyasasında işlem görmektedir. Akbank, 31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla, 5,2 milyar ABD doları piyasa değerine sahiptir.

Ödüllerle taçlanan bir yıl daha

Akbank, bankaların global konjonktürün baskısını hissettikleri 2018 yılında da çok değerli ödüller kazanmaya devam etmiştir. Akbank; Banker, Euromoney ve Global Finance'ten "Türkiye'nin En İyi Bankası" unvanını alarak Türk bankacılık sektörü adına önemli bir başarıya imza atmıştır.

Akbank AG

Akbank'ın %100 iştiraki olan Akbank AG, 2018 yılında faaliyet alanlarının çeşitlendirilmesinde olduğu kadar kârlılık alanında da başarılı bir yıla imza atmıştır. Banka, Aralık 2018 itibarıyla 4,5 milyar Avro tutarında bilanço ve 669 milyon Avro tutarında özkaynak büyüklüğüne ulaşmıştır. Akbank AG'nin kredileri vasıtasıyla ekonomiye sağladığı destek 3,8 milyar Avro'yu aşmıştır ve Banka Türk firmalarına Almanya'dan kullandırılan krediler içinde %10'a yakın bir paya sahiptir.

31 Aralık 2018 itibarıyla Banka'nın Basel III kriterlerine göre hesaplanan sermaye yeterlilik rasyosu %17,31, likidite karşılama oranı ise %330 olmuştur.

Güçlü sermaye yapısı ile Avrupa'da bulunan Türk sermayeli bankalar arasında en büyük bilanço'ya sahip olan Akbank AG'nin 2018 yılında konsolide aktifler içindeki payı %8, konsolide kâr içindeki payı ise %5 olmuştur.

Ak Finansal Kiralama

30 yılı aşan sektör tecrübesi ile Aklease, kurumsal ve ticari segment müşterileri başta olmak üzere, yatırım yapmak, büyümek, yeni pazarlara açılmak ve kapasitesini artırmak isteyen firmaları, makina-ekipman yatırımlarının finansmanı konusunda çözüm ortağı olarak desteklemektedir.

Uzun yıllardır, müşterilerine uzun vadeli ve rekabetçi oranlı kaynaklar yaratarak bunları yatırımcı firmalara aktarmak konusunda sektörde öne çıkan Aklease, yurt içi ile sınırlı kalmayan yüksek fonlama kabiliyeti sayesinde, müşterilerinin değişken finansal ihtiyaçlarına uygun birebir çözümler üretmektedir.

%99,99 oranında Akbank iştiraki olan Aklease, 2018 yılında sağlam mali ve ortaklık yapısı, güçlü özkaynak seviyesi, 12 şubesi, yaygın fonlama ağı ve en önemlisi alanında uzman ve dinamik insan kaynağı ile başta 123 MW güneş enerjisi yatırımı, 79 MW rüzgâr enerjisi yatırımı, şehir içi ve şehirler arası ulaşım ağının önemli yapıtaşları olan metro, otoyol ve diğer altyapı/üstyapı yatırımları olmak üzere Türkiye'nin geleceğine yapılan yatırımlara aktardığı kaynaklarla ekonomimizi kesintisiz desteklemeye devam etmiştir.

Şirket, finansal kiralama işlemlerini gerçekleştirmek için kullandığı teknoloji platformu ve yazılımını, günümüz teknolojileri ile uyumlu, hızlı, kolay ve mobil olacak şekilde yenileyerek dijital dönüşümde önemli mesafe kaydetmiştir.

Aklease, 2018 yılında da önceki yıllarda olduğu gibi, sektörün lider şirketleri arasındaki konumunu korumuş, istikrarlı, sağlıklı finansal bünyesi ve güçlü sermaye yapısı ile örnek gösterilmeye devam etmiştir.

Önümüzdeki dönemde çalışmalarını hız kesmeden sürdürecektir. Aklease, yatırımlara kesintisiz desteğini sunarak büyümenin ve ekonominin tamamlayıcı gücü olmaya devam edecektir.

Ak Portföy Yönetimi

Sermaye piyasalarında kurumsal ve bireysel portföylere, portföy yönetimi hizmeti vermek amacıyla 2000 yılında kurulan Ak Portföy Yönetimi A.Ş., %100 Akbank iştirakidir. Kurum, emeklilik fonları, özel portföy yönetimi ve yatırım fonları iş kollarında faaliyet göstermektedir.

Ak Portföy Yönetimi'nin 2018 yılsonu itibarıyla yönettiği toplam portföy büyüklüğü 24,8 milyar TL'dir. Şirket 2018 yılında yatırım fonlarında 5,2 milyar TL varlık büyüklüğü ile pazar payını geçtiğimiz yıla göre %2,2 oranında artırarak %11,5 seviyesine ulaştırmıştır. Çok sayıda global emeklilik şirketinin kurucusu olduğu 50 adet emeklilik fonunu yöneten Ak Portföy Yönetimi, bu alanda ise 14,5 milyar TL fon büyüklüğüne ulaşmıştır.

Ak Portföy Yönetimi, kurucusu olduğu yatırım fonları üzerinden müşterilerine sunduğu ürün çeşitliliği ve geniş yatırım evreni ile sektörde liderlik pozisyonunu sürdürmektedir. Kurum, para piyasası, borçlanma araçları ve yurt içi hisse senetleri fonları gibi temel ürünlerin yanı sıra altın ve petrolden kira sertifikalarına, gayrimenkul yatırım fonlarından girişim sermayesi fonlarına, dünyanın farklı bölge ve temalarında faaliyet gösteren küresel şirketlerin hisse senetlerine yatırım imkanı sunan fonlardan yurt içi ve yurt dışında ihraç edilen özel sektör borçlanma araçlarına yatırım yapan fonlara kadar geniş bir yatırım evreni sunmaktadır.

2016 yılında Türkiye'nin ilk Girişim Sermayesi ve Gayrimenkul Yatırım Fonları'nı kuran Ak Portföy Yönetimi, 2018 yılında da yine bir ilki gerçekleştirip; dünyanın önde gelen 20 dev teknoloji şirketine yatırım imkanı sunan "Yeni Teknolojiler Fonu"nu kurmuştur. Ayrıca Türkiye'de ilk kez petrole yatırım yapmayı sağlayan Ak Portföy Petrol Fonu da yine bu dönemde, tasarruf sahiplerine alternatif bir yatırım aracı olarak sunulmuştur.

Akbank Yatırım Hizmetleri'nin ve "Akbank Robo Danışmanlık" konseptinin temelini oluşturan yatırımcı risk profilendirilmesi testleri ve müşterilere sunulan varlık dağılımı önerileri ile farklı profildeki yatırımcıların birikimlerini yönlendirmelerine yardımcı olmayı hedefleyen Portföy Fikirleri ürünleri yine Ak Portföy Yönetimi tarafından hazırlanmakta ve yönetilmektedir.

Ak Portföy Yönetimi, emeklilik katılımcılarını hedefleyen yenilikçi ürünlerle mobil çözümler üzerinden Robo Danışmanlık hizmetlerinin geniş kitlelere ulaştırılmasını sağlamaktadır. Emeklilik katılımcılarına; yatırım ürünleri, varlık dağılımı stratejileri ve güncel piyasa bilgilendirmelerinden oluşan içeriklerle destek olmaktadır. Tasarruf sahipleri 2018 yılında bu teknolojik çözümlerin sistem içinde daha etkin kullanımıyla; yatırım tercihleri doğrultusunda fark yaratan, kolay ve hızlı bir varlık yönetimi hizmetine kavuşmuşlardır.

Sahip olduğu Türkiye'nin en geniş yatırım evrenini kullanarak tabana yaygın portföy yönetimi hizmetleri ve özel varlık dağılım önerilerinin yanı sıra portföy yönetim süreçlerinde varlık çeşitlenmesine önem veren, risk yönetimini ön planda tutan, tanımlanmış kurallara bağlı yatırım stratejisi doğrultusunda faaliyet gösteren kurum; büyük kurumsal ve bireysel yatırımcılara da kendi beklenti ve risk profillerine uygun portföy yönetim hizmeti vermektedir.

Ak Yatırım, 2018 yılında son beş yılda gerçekleştirilen en büyük pay halka arzı olan Aselsan Elektronik Sanayi ve Ticaret A.Ş.’nin halka arzında konsorsiyum lideri olarak görev almıştır.

Özel Portföy Yönetimi iş kolu, 2006 yılında faaliyete başlamış ve 2017 yılına oranla %33 büyüyerek 2018 yılsonu itibarıyla 4 milyar TL büyüklüğe ulaşmıştır.

Ak Portföy Yönetimi, 2016’da en üst segment Akbank Private Banking müşterilerine bütünsel hizmet modeliyle sunulan “Varlık Yönetimi”ni oluşturmuş, 2018 yılında da faaliyetlerini bu ayrıcalıklı alanda geliştirmiştir.

Uluslararası standartlarda uyguladığı risk yönetimi, yatırım süreçleri, yeni ürün geliştirme ve sürdürülebilir performans kriterleri ile Ak Portföy Yönetimi, 2018’de World Finance tarafından “En İyi Emeklilik Fonu Yönetim Şirketi”, Global Banking & Finance Review tarafından ise “En İyi Portföy Yönetimi Şirketi” ve “En İyi Emeklilik Fonu Yöneticisi” ödüllerine layık görülmüştür.

Ak Yatırım Menkul Değerler A.Ş.

Sermaye piyasası faaliyetlerinde bulunmak üzere 1996 yılında %100 Akbank iştiraki olarak kurulmuştur.

Alanında uzman ve deneyimli kadrosuyla Ak Yatırım, zengin araştırma raporları ve müşteri odaklı hizmet anlayışıyla bireysel ve kurumsal yatırımcılara 219 çalışanıyla hizmet vermektedir. Yurt içi ve yurt dışı sermaye piyasası ürünlerini bireysel ve kurumsal müşterilerine sunan Ak Yatırım, merkez satış ekipleri ve Türkiye’nin 6 ilinde bulunan 10 şubesiyle faaliyet göstermektedir.

Ak Yatırım, 2018 yılında, Türkiye sermaye piyasalarında son beş yılda gerçekleştirilen en büyük pay halka arzı olan Aselsan Elektronik Sanayi ve Ticaret A.Ş. (Boyut: 3,0 milyar TL) halka arzında konsorsiyum lideri olarak görev almıştır. Ayrıca aynı yıl içerisinde tamamlanan Enerjisa Enerji A.Ş. (Boyut: 1,5 milyar TL) ve MLP Sağlık Hizmetleri A.Ş. (Boyut: 1,4 milyar TL) halka arzlarında da konsorsiyum lideri olarak yer almıştır.

Ak Yatırım Kurumsal Finansman Bölümü, Türkiye sermaye piyasalarındaki lider konumunu; özelleştirme işlemleri, şirket satın alma ve birleşme işlemleri ve varlık satışı projelerinde sunduğu finansal danışmanlık hizmetleri ile daha da pekiştirmekte olup 2018 yılında çeşitli sektörlerde faaliyet gösteren firmalara alıcı veya satıcı taraf finansal danışmanlık hizmetleri sunmuştur.

Ak Yatırım, 2018 yılında bir önceki yıla göre net kârını %104 artırmıştır. 2017 yılına göre pay piyasası işlem hacminde %48, VİOP işlem hacminde %12 artış sağlamıştır. Yapılandırılmış borçlanma araçlarında liderliğini sürdürerek 129 farklı ihraç gerçekleştirmiştir. Kaldıraçlı alım satım işlem hacminde açıklanan verilere göre 2018 yılı 3. çeyreğinde %16,9’luk pazar payı ile banka iştiraki aracı kurumlar arasında ilk sırada yer almıştır.

VİOP’ta en fazla sayıda sözleşmeye resmi piyasa yapıcılığı yapan kurum olan Ak Yatırım, pay vadeli sözleşmeler, pay opsiyon sözleşmeleri ve endeks opsiyon sözleşmelerinde aynı anda resmi piyasa yapıcılığı yürüten tek aracı kurumdur. Özellikle pay opsiyon piyasa yapıcılığında Şirket’in pazar payı %20’lere ulaşmış ve piyasa yapıcılar arasında lider konumunu korumaya devam etmiştir.

Ak Yatırım, 2018 yılında banka ve finansal iştirakler hariç, TL cinsinden özel sektör borçlanma aracı ihraçlarında %19’luk pazar payı ile lider konumunu sürdürmüştür. Ayrıca, Borsa İstanbul altında organize olan Borçlanma Araçları Piyasası Kesin Alım Satım Pazarları’nda, tüm işlemler ve aracı kurumlar baz alındığında %25 pazar payı ile en yüksek işlem hacmine sahip aracı kurum olmuştur.

Ak Yatırım Yatırım Danışmanlığı Bölümü, Akbank bireysel ve kurumsal müşterileri ile uzun vadeli ve çok yönlü bir ilişki kurarak uygunluk ve yerindelik testleri sonrası belirlenmiş risk/getiri profillerine ve beklentilerine uygun yatırım danışmanlığı hizmeti vermektedir.

Ak Yatırım Kurumsal Satış ve Trading Bölümleri yerli ve yabancı kurumsal müşterilere hisse senedi ve VİOP satış ve trading hizmetleri vermektedir. Müşteri portföyünde Türkiye’de bulunan portföy yönetim şirketlerinin yanı sıra Avrupa, Orta Doğu, İngiltere ve ABD’deki kurumsal müşteriler bulunmaktadır. Diğer ürünler olan birincil ve ikincil halka arzlarda da geniş bir müşteri kitlesine ulaşılmaktadır.

Bir Ak Yatırım markası olan TradeAll dijital işlem platformu ile yurt içi, Forex, Futures, CFD ve uluslararası hisse senedi piyasalarında müşterilerinin uygun maliyetlerle, hızlı, güvenli ve kolay şekilde işlem yapmalarına olanak sağlamaktadır. Şirket, müşterilerine daha iyi hizmet sunarak müşteri memnuniyetini artırmak amacıyla 2018 yılında teknolojik yatırımlarına devam etmiştir.

AkÖde Elektronik Para ve Ödeme Hizmetleri A.Ş.

Banka’nın %100 oranında sahibi olduğu AkÖde Elektronik Para ve Ödeme Hizmetleri A.Ş. (“AkÖde”), 6493 sayılı Ödeme ve Menkul Kıymet Mutabakat Sistemleri, Ödeme Hizmetleri ve Elektronik Para Kuruluşları Hakkında Kanun kapsamında ödeme hizmeti sunmak ve elektronik para ihracında bulunmak üzere 2018 yılında Ticaret Sicil Gazetesi’nde tescil edilerek kurulmuştur. AkÖde mobil uygulaması ve ön ödemeli kartı altyapısı ile banka müşteri olmayan kitlenin ve gençlerin finansal ihtiyaçları için kolay, hızlı ve yaratıcı çözümler üretmeyi hedeflemektedir. AkÖde mobil ve kart sistemi uygulaması 2019 yılının ilk yarısında müşteri kullanımına hazır olacaktır. AkÖde’nin önemli stratejik önceliklerinden biri, Banka’nın genç segmentteki yeni müşteri kazanımına katkı sağlamaktır.

AKÖDE MOBİL VE KART SİSTEMİ

ÖNEMLİ STRATEJİK ÖNCELİKLERİNDEN BİRİ AKBANK’IN GENÇ SEGMENTTEKİ YENİ MÜŞTERİ KAZANIMINA KATKI SAĞLAMAK OLAN AKÖDE’NİN MOBİL VE KART SİSTEMİ UYGULAMASI, 2019 YILININ İLK YARISINDA MÜŞTERİ KULLANIMINA HAZIR OLACAKTIR.

Avivasa, BES fon büyüklüğünde %19,2 pazar payı ile liderliğini sürdürürken, elementer sektörün prim üretiminin %20 büyüdüğü 2018 yılında Aksigorta, %30'luk büyüme elde etmiştir.

Öne Çıkanlar

Dengeli ürün portföyü ve kârlı büyüme

Elementer Sigorta

Stratejik branşlarda kârlılık odaklı, güçlü büyüme: Toplam prim üretimi 3,4 milyar TL.

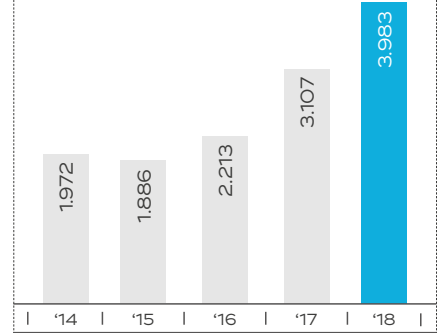
Türkiye'de yıllık kişi başı ortalama elementer sigorta harcaması 126 ABD dolarıdır. Avrupa ülkelerinde elementer sigorta prim üretiminin gayrisafi milli hasılaya oranı %2,7 iken, Türkiye'de bu oran %1,2 seviyesindedir.

Emeklilik ve Hayat

28 Aralık 2018 itibarıyla 16,9 milyar TL toplam BES fon büyüklüğü* ve %19,2 pazar payı ile sektör lideri Avivasa'nın toplam hayat prim üretimi geçen yıla göre %20 artışla 565 milyon TL'ye ulaşmıştır.

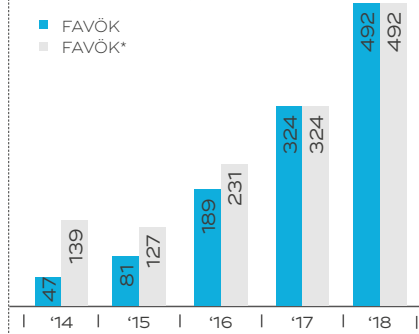
Türkiye'de, elementer sigorta prim üretimi son beş yılda yıllık ortalama %20 ve bireysel emeklilik sistemi fon büyüklüğü de yıllık ortalama %23 büyümüştür.

KOMBİNE NET SATIŞLAR (MİLYON TL)

KOMBİNE FAVÖK (MİLYON TL)

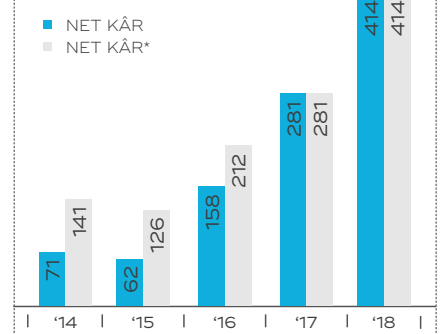
■ FAVÖK
■ FAVÖK*

*Tek seferlik gelir-gider hariç.

KOMBİNE NET KÂR (MİLYON TL)

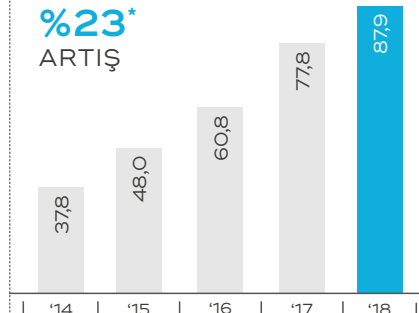
■ NET KÂR
■ NET KÂR*

*Tek seferlik gelir-gider hariç.

TÜRKİYE BES FON BÜYÜKLÜĞÜ (MİLYAR TL)

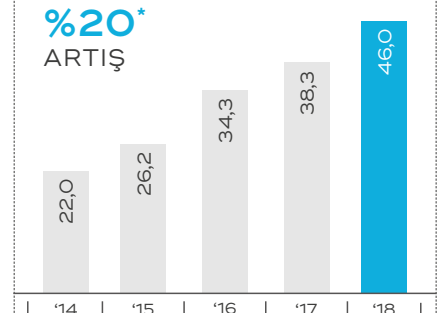
%23*
ARTIŞ

* 2014-2018 ortalama yıllık artış oranı

TÜRKİYE ELEMENTER PRİM ÜRETİMİ (MİLYAR TL)

%20*
ARTIŞ

* 2014-2018 ortalama yıllık artış oranı

Aksigorta, 2018 yılında sektörden hızlı büyüyerek toplam pazar payını yükseltmiştir.

2018'DE AKSIGORTA

1

Aksigorta'nın toplam müşteri 2,8 milyona ulaşmıştır.

2

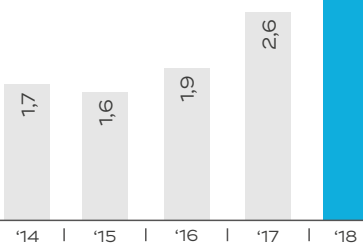
Sermaye yeterlilik rasyo değeri sektör ortalamasının üstünde gerçekleşmiştir.

3

Aksigorta'nın her alandaki atılımları 2018 faaliyet döneminde de prestijli ödüllerle buluşmuştur.

AKSIGORTA'NIN PRİM ÜRETİMİ ARTIŞI (MİLYAR TL)

%19*

* 2014-2018 ortalama yıllık artış oranı

DASK'ta tüm konutlara otomatik katılım zorunluluğu sektörü büyütüyor

Elementer Sigorta sektörü, 2018 faaliyet döneminde de gerek yarattığı iş hacmi gerekse yaygın istihdam olanaklarıyla Türk ekonomisinin en dinamik sektörlerinden birisi olmayı sürdürmüştür. Bir önceki yıla oranla %20 artış kaydederek toplam prim üretimini 46 milyar TL'ye yükselten sektör; trafik sigortası kaynaklı risklerin etkin bir biçimde yönetimi için oluşturulan Riskli Sigortalılar Havuzu Uygulaması ile risklerini önemli ölçüde minimize etmiştir. Zorunlu Deprem Sigortası'nın (DASK) tüm konutları kapsayacak şekilde otomatik katılıma bağlanmasına yönelik kanun tasarısı ise sektörün gelişimi açısından önemli bir potansiyel sunmuştur.

Elementer Sigorta'nın kârlı büyümesi...

Aksigorta, güvenle özdeşleşmiş 58 yıllık kurumsal birikimi ve uzmanlığı ışığında, 2018 faaliyet döneminde de riskleri etkin bir biçimde yöneterek tüm ürün, kanal ve segmentlerde kârlı büyümesini sürdürmüştür. Sigortayı kolay, yalın ve erişilebilir hale getirmek vizyonu ile geliştirdiği ürün ve hizmetlerinin yanı sıra katma değer odaklı iş süreçleri sayesinde Şirket'in toplam prim üretimi bir önceki yıla göre %30 artarak 3,4 milyar TL'ye yükselirken, UFRS bazlı net kârı ise 213 milyon TL seviyesinde gerçekleşmiştir.

İnovasyon ve dijital odaklı yatırımlar 2018'de de devam etti

Aksigorta'nın sürdürülebilir kârlılık ve operasyonel verimlilik hedefleri doğrultusunda inovasyon ve dijital odaklı yatırımları 2018 yılında da kesintisiz bir biçimde devam etmiştir. Müşteri odaklı iş süreçleri sayesinde yenileme ve yeni ürün sahipliği kapsamında yıl içerisinde önemli oranda müşteri kazanımı elde edilerek toplam müşteri sayısı 2,8 milyona ulaşmıştır. Sürekli gelişime önem veren Aksigorta, gerek inovasyon metodolojisini gerekse de bunu destekleyecek farklı yetkinlikleri tüm çalışanlar arasında yaygınlaştırarak kurum kültürünün bir parçası haline getirmeyi amaçlamaktadır.

3 BİN

AKSIGORTA'NIN BAĞIMSIZ ACENTE SAYISI

2,8 MİLYON

TOPLAM MÜŞTERİ SAYISI

%131*

GÜÇLÜ BİLANÇO YAPISIYLA ÖN PLANA ÇIKAN AKSIGORTA'NIN SERMAYE YETERLİLİK RASYOSU %131 SEVİYESİNDEDİR.

* 31.12.2018 itibarıyla henüz kesinleşmemiş hesaplama uyarınca

İş kolları bazında hayata geçirdiği başarılı projeler sonucunda sermaye yeterlilik rasyosu %130 seviyesinin üzerinde gerçekleşen Aksigorta, sağlık sigortası alanında Acıbadem Sigorta ile yaptığı iş birliğinden önemli kazanımlar elde etmiştir. Güçlü bilanço yapısıyla ön plana çıkan Şirket, büyüme hedefleri doğrultusunda sağlam adımlarla ilerlemesini sürdürmüştür.

Müşteri ve acentelere odaklanma

2018 yılında Aksigorta her zamankinden daha fazla müşterilere ve acentelere odaklanmıştır. Yeni nesil sigortacılık anlayışını geliştirmek, Türkiye'deki sigortasız kitleye onların ihtiyaçlarına en uygun çözümler getirip sigortalayabilmek için Aksigorta bünyesinde kurulan inovasyon platformundaki çalışmaların ilk çıktısı olarak, sektöre sigorta müşterisi olmayan bir kitleyi kazandıran ve sektörde bir ilke imza atan "Tamamlayıcı Trafik Paketleri" ürünü piyasaya sürülmüştür.

Pazar payında artış

Aksigorta, 2018 yılında sektörden hızlı büyüyerek trafikteki pazar payını artırmış ve toplam pazar payını da yükseltmiştir. 2018 faaliyet döneminde kasko, motor dışı ve sağlık branşlarında kârlı büyümeye devam edilirken, trafik branşındaki büyüme ile de acente kanalının güçlendirilmesi sürdürülmüştür.

2018'DE AVIVASA

1

Bireysel Emeklilik fon büyüklüğünde sektör liderliğini devam ettirmiştir.

2

Hayat sigortalarında serbest satışlara ağırlık vererek pazar payını artırmıştır.

3

Mobil uygulama müşterilerin kullanımına açılmıştır. Uygulama sayesinde fon tercihleri ve birikim tutarı gibi bilgilere ulaşmak hem kolay hem de hızlı hale getirilmiştir.

4

İzmir Banka Satış, Kayseri, Eskişehir, Denizli, Manisa, Adana, Bursa, Gaziantep, Bodrum, Mecidiyeköy, Bakırköy irtibat ofisleri ve Genel Müdürlük binası yeni nesil ofis konseptine göre 2018 sonu itibarıyla yenilenmiştir.

Sürdürülen liderlik

Bireysel Emeklilik ve Hayat sektöründe 2007 yılından beri faaliyet gösteren Avivasa, 11 yılda, 1.360 çalışanı ile Türkiye'nin en büyük direkt satış kadrosuna ve en gelişmiş çoklu kanal yapısına sahip bir sektör devi haline gelmiştir.

Bireysel emeklilik için cazip pazar Türkiye

Türkiye pazarı, İngiliz Aviva ve diğer global sigorta firmaları için çok önemli bir pazardır. Sektörün, Avrupa pazarında doygunluğa ulaştığı düşünüldüğünde, Türkiye pazarı, büyüme hızı, genç ve dinamik nüfusu ve güçlü mali yapısıyla yabancı sigorta şirketleri açısından cazip fırsatlar barındırmaktadır. Bireysel Emeklilik Sektörü, son 10 yılda toplam fon büyüklüğünde, yıllık bazda ortalama %22 büyümeye göstermiştir. 2018 yılsonu verilerine göre, devlet katkısı dahil toplam fon büyüklüğü bir önceki yıla göre %13 artışla 87,9 milyar TL'ye, katılımcı sayısı 6,9 milyona ulaşmıştır.

Son dört yıldır BES'in lideri değişmedi:

Avivasa

Avivasa, 2018 yılını, 16,9 milyar TL fon büyüklüğü, %19,2 pazar payı ve 835 bin BES katılımcı sayısı ve toplamda 2,4 milyon müşterisiyle, 2015 yılında elde ettiği sektör liderliğini devam ettirerek tamamlamıştır.

Avivasa, Türkiye Sigorta Birliği'nin 2018 yılsonu verilerine göre 565 milyon TL toplam hayat ve ferdi kaza prim üretimi ile hayat ve ferdi kaza sigortası pazarında %7,6 oranında paya sahiptir. 2017 ile kıyaslandığında Avivasa hayat ve ferdi kaza sigortalarında 1,1 puan pazar payı kazanmıştır.

Büyümeye Otomatik Katılım'ın güçlü etkisi

2017 yılında hayata geçen Otomatik Katılım uygulaması, Bireysel Emeklilik Sistemi'ne büyük bir ivme kazandırmıştır. Sistemdeki ilk reform olan devlet katkısı ve ikinci reform olarak nitelendirilebilecek Otomatik Katılım, bireysel emeklilik sisteminin yaygınlaşmasına ve toplumdaki tasarruf eğiliminin olumlu yönde değişmesine büyük katkı sağlamıştır. Otomatik Katılım yılsonu rakamlarına bakıldığında, sektör fon büyüklüğünde 4,6 milyar TL'ye, katılımcı sayısında 5,0 milyona ulaşmıştır. Avivasa ise aynı dönemde, Otomatik Katılım'da 432 milyon TL fon büyüklüğü ve 593 bin katılımcı sayısına ulaşmıştır.

Bireysel Emeklilik ve Otomatik Katılım, sigorta penetrasyon ve bireysel tasarruf oranları görece düşük ülkeler için çok önemli fırsatlardır. 2017 yılında uygulamaya konan Otomatik Katılım'da katılımcı sayısı, 15 yıllık Bireysel Emeklilik Sistemi katılımcı sayısının yarısından fazlasına ulaşmıştır.

Fon büyüklüğünün 2023'te 250 milyar TL'ye ulaşması bekleniyor

2023 yılında bireysel emeklilik pazarının 250 milyar TL'lik bir fon büyüklüğüne ulaşacağı ve Otomatik Katılım'ın ise toplam fon büyüklüğü içinde 30 milyar TL'lik paya sahip olacağı öngörülmektedir.

Avivasa, %7,6 pay ile hayat sigortası pazarının da güçlü oyuncularından biridir.

Bireysel Emeklilik sektörünün yanı sıra hayat sigortası sektöründe de faaliyet gösteren Avivasa, Türkiye Sigorta Birliği'nin 2018 yılsonu verilerine göre 565 milyon TL toplam hayat ve ferdi kaza prim üretimi ile hayat ve ferdi kaza sigortası pazarında %7,6 oranında paya sahiptir.

Sabancı Holding'in Sigorta iş kolundaki kombine satışları, %28 artışla 4,0 milyar TL'ye ulaştı

Aksigorta ve Avivasa kombine satışları 2018 yılında 4,0 milyar TL'ye ulaşarak, bir önceki yıla kıyasla %28 büyümeye göstermiştir. Aynı dönemde sigorta şirketlerinin konsolide net kârı bir önceki yıla kıyasla %47 büyümeye 157 milyon TL seviyesinde gerçekleşmiştir.

DİJİTAL DÖNÜŞÜM

Dijital alandaki yeni yatırımlar Sabancı Grubu'nu daha verimli bir geleceğe taşıyor.

Aksigorta'nın dijital dönüşümünün merkezinde müşteri var

Her alanda teknolojiyi etkin olarak kullanmaya devam eden ve dijitalleşmeyi odak noktalarından biri olarak belirleyen Aksigorta, 2018 yılında, Gartner Eye on Innovation Awards'ta yarıştığı grup içinde "ClaimsChat" uygulaması ile birinci olmuştur. Sabancı Üniversitesi ve MIT'nin kurduğu Türkiye'nin ilk Büyük Veri Davranışsal Analiz ve Görselleştirme Laboratuvarı (BAVLAB) bünyesinde Aksigorta ile "Sigortacılıkta Büyük Verinin Keşfi ve Analizi" çalışmalarına devam edilmiştir. Hayata geçirilen yeni CRM Sistemi ile müşteri ilişkileri yönetimini bir üst seviyeye taşıyan Aksigorta, müşteri

bilgilerini, çağrı merkezi hizmetlerini, müşteri talep ve şikâyet yönetimini tek bir platformda toplayarak; bu platform ile Aksigorta adına müşteriye hizmet veren üçüncü taraf firmaların sistemleriyle hizmet kalitesinin takibini sağlamaktadır. Aksigorta'nın yeni CRM sistemi, Stevie Satış ve Müşteri Hizmetleri Ödülleri'nde "Teknolojinin En İyi Kullanımı - Sigorta" kategorisinde "Gümüş Stevie" ödülüne layık görülmüştür.

Aksigorta, Türkiye'de ve sektörde öncü uygulamalarından biri olan Robot Dönüşüm Projesi'ne devam etmiştir. Şirket, 2018'de dijitalleşme stratejisi doğrultusunda sigorta sektörünün ilk yapay zekâ uygulaması olan ADA'nın (Aksigorta Dijital Asistanı) lansmanını gerçekleştirmiştir. Altı farklı departmanda 30 farklı süreçte kullanılan ADA ile yılda 2 milyon işlem gerçekleştirmeyi hedefleyen Aksigorta, mevcut çalışanların iş kapsamından rutin operasyonları çıkararak daha katma değerli işlere yönlendirmeyi planlamaktadır.

Avivasa, Dijital Garaj ile InsurTech ekosistemine öncülük ediyor

Avivasa, dijital trendleri yakından takip ederek, müşteri odaklı yolculuğunda yönlendirici, katalizör görevi görebilecek, sektörde bir ilk olan "Avivasa Dijital Garaj" çatısı altında; sektördeki yeniliklere öncülük etmek, şirket içi girişimcilik kültürünü oluşturmak, müşteri ve çalışan deneyimlerini artıracak dijital çözümler sunmak ve InsurTech (sigorta teknoloji) ekosistemine liderlik etmek amacıyla çalışmalarını sürdürerek dijital yatırımlarına devam etmektedir.

İNSAN KAYNAKLARI

Sabancı Holding'in şirketlerini yoğun rekabetin yaşandığı sigorta sektöründe zirveye taşıyan en değerli varlığı çalışanlarıdır.

Yetenek yönetim sistemi

Aksigorta'nın Şirket stratejileri ile paralel, tanımlı ve takip edilen bir yetenek yönetimi süreci bulunmaktadır. Yetenek yönetimi yaklaşımında esas olan, segmente bir anlayıştır. Yeteneği çekmek, işe almak, geliştirmek, bağlılık ve elde tutmak olarak her süreç, yetenek yönetiminin bir parçası olarak görülmektedir. "Çalışanların gelişimi Şirketimizin gelişimidir" anlayışı ile uzun

dönemli stajyerlerden üst yönetime kadar her kategori için kendi kategorisine özel yetenek yönetimi uygulamaları gerçekleştirilmektedir. Bu programlarla birlikte iç kariyer fırsatları, şirket içi mentorluk gibi uygulamalarla yetenek yönetimi süreci yürütülmektedir. Yetenek yönetimi programları ile Aksigorta kendi liderlerini bünyesinde yetiştirmekte ve en değerli varlığı olan insan kaynağını en verimli şekilde kullanmaktadır. Aon Hewitt'in gerçekleştirdiği bağlılık araştırması sonuçlarına göre Aksigorta bir önceki döneme göre çalışan bağlılığı skorunda ve çalışan deneyimini etkileyen (kariyer olanakları, eğitim ve gelişim imkânları, marka vb.) iş unsurlarında gelişme göstererek "Çalışan Bağlılığı Başarı Ödülü"nü almaya hak kazanmıştır.

Avivasa'da ilham veren liderler

Müşterilerin hissettiği duygunun kendi kültürünün yansıması ve yarınının garantisini olduğu düşüncesinden hareketle, süreçlerini sadeleştirilen, görev ve sorumluluklarını netleştiren, her seviyede iş birliğini geliştiren Avivasa, ilham veren liderlerle bu yolculuğuna devam etmektedir.

"İyi hisseden çalışan, iyi hisseden müşteri"

Bir şirketi iyi bir işveren konumuna taşıyıp, başarılı kılanın sahip olduğu insan kaynağı, değerleri ve kültürü olmasından hareketle, Avivasa, Kültürel Dönüşüm Programı: "1-O Fark At"ı hayata geçirmiş, iş yapış şekline, genel merkez ve ofislerinin fiziki ortamına kadar, tüm süreçlerinde önemli dönüşümler gerçekleştirmiştir. İklim ve kültür değişimi sürecinde yakaladığı başarının sırrını, "İyi hisseden çalışan = İyi hisseden müşteri" yaklaşımıyla tanımlayan Avivasa, bu süreçte üst yönetim ekibinin rol model olacağı, yönetici ve çalışan davranışlarının yeni kültür ile uyumlu hale geleceği, tüm İK politikalarının yeniden gözden geçirileceği çalışmalarını sürdürmüştür.

Tüm bu çalışmalarıyla, Avivasa, şirket içi eğitim ve gelişim konularında dünyanın en prestijli danışmanlık şirketlerinden "Brandon Hall Excellence"ın, dünya çapında İK uygulamalarını değerlendiren "Brandon Hall HCM Excellence Awards" yarışmasında bronz madalyanın da sahibi olmuştur.

%20

HAYAT PAZARINDA SEKTÖR %2 BÜYÜRKEN, AVIVASA'DA %20 BÜYÜME GERÇEKLEŞMİŞTİR.

16,9 MİLYAR TL*

AVIVASA 16,9 MİLYAR TL'YE ULAŞARAK BES FON BÜYÜKLÜĞÜNDE %11 ARTIŞ GÖSTERMİŞTİR.

** Otomatik katılım hariç*

GELECEĞE BAKIŞ

2019 yılında sürdürülebilir büyümeye devam edeceğiz.

2019: Sürdürülebilir büyümeye devam

Türkiye elementer sigorta sektörünün öncü oyuncusu olarak, Aksigorta'da önümüzdeki dönemde de katma değer odaklı dijital dönüşüm sürecini kararlılıkla sürdürmenin yanı sıra Türkiye'nin dört bir yanındaki acenteleriyle var olan güçlü bağıni pekiştirecek adımlar atılması planlanmaktadır. Şirket, şeffaf ve güvenilir bilançosu, güçlü sermaye yapısı, dengeli ürün ve kanal portföyüyle sürdürülebilir büyümesine devam edecektir.

Avivasa, BES fon büyüklüğündeki liderliğini, 2019 yılında da devam ettirmeyi hedeflemektedir. Hayat sigortaları tarafında, bütün koruma branşlarında pazar payı kazanmayı ve özellikle hayat ürünlerinde yenilikçi yaklaşımı ve müşteri ihtiyaçlarına uygun olarak geliştireceği ürünlerle, Serbest Hayat Ürünleri pazarında ciddi anlamda pazar payı kazanmayı planlamaktadır.

Otomatik Katılım ile 2019 yılında yaklaşık 2 milyon katılımcının daha bireysel emeklilik sistemine girmesi öngörülmektedir. Bu kapsamda yer alan on binlerce işletmeye fiziki olarak ulaşmanın mümkün olmaması, sektörde dijitalleşmenin önemini bir kez daha ortaya koymaktadır. Avivasa, yapmış olduğu dijital yatırımlarla bu süreçte müşterilerine en iyi hizmeti verebilmek için çalışmalarını sürdürecektir.

“Sigortacılığı kolay, yalın ve erişilebilir hale getirmek” vizyonu ile hareket eden Aksigorta, 58 yıllık kurumsal birikim ve uzmanlığı ışığında 2018 faaliyet döneminde de riskleri etkin bir biçimde yöneterek tüm ürün, kanal ve segmentlerinde kârlı büyümesini sürdürmüştür.

646 MİLYON TL
ÖZKAYNAKLAR

3,4 MİLYAR TL
PRİM ÜRETİM HACMİ

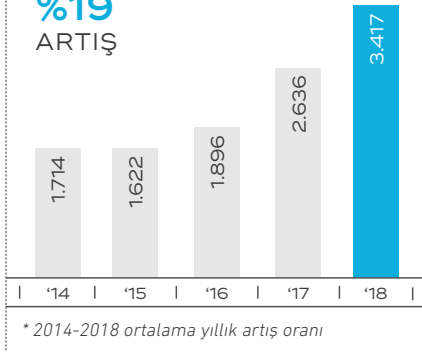
5.700
ANLAŞMALI KURUM

650
ÇALIŞAN SAYISI

WWW.AKSIGORTA.COM.TR

PRİM ÜRETİMİ
(MİLYON TL)

%19*
ARTIŞ

Kolay, yalın ve erişilebilir sigortacılık

Türkiye'nin dört bir yanındaki binlerce bireysel ve kurumsal müşterisine, 10 Bölge Müdürlüğü, 3.000 Bağımsız Acente, 700'ün üzerinde Akbank şubesi, 69 Broker ve 5.700 Anlaşmalı Kurum ile hizmet veren Aksigorta, 58 yıldır kurumsal değerlerine sahip çıkarak kişiye özel, katma değerli çözümler sunmaktadır. Şirket, geliştirdiği farklılaşmış ürünleri ile piyasanın ihtiyaçlarına proaktif bir biçimde cevap vermektedir.

“Sigortacılığı kolay, yalın ve erişilebilir hale getirmek” vizyonu ile hareket eden Aksigorta, 58 yıllık kurumsal birikim ve uzmanlığı ışığında 2018 faaliyet döneminde de riskleri etkin bir biçimde yöneterek tüm ürün, kanal ve segmentlerinde kârlı büyümesini sürdürmüştür. Sürdürülebilir kârlılık ve operasyonel verimlilik hedefleri doğrultusunda analitik, inovasyon ve dijital odaklı yatırımlarına 2018 yılında da devam etmiştir.

Aksigorta, UFRS bazında 646 milyon TL'ye ulaşan öz kaynakları ile güçlü mali yapısı, 3,4 milyar TL prim üretim hacmi ve kârlı yapısıyla hayat dışı sigorta sektörünün önde gelen şirketleri arasında yer almaktadır. Zengin bir ürün portföyüne sahip olan Aksigorta, sağlıktan seyahate, kaskodan zorunlu deprem sigortasına, işyeri sigortalarından

sorumluluk sigortalarına kadar çok sayıda ürünü ile tüm Türkiye'de bireysel ve kurumsal müşterilerine hizmet sunmaktadır.

Sektörde önemi gittikçe artan bankasürans kanalında, Grup iştiraklerinden Akbank ile önemli bir güce sahip olan Aksigorta, Ageas'ın bu alandaki global deneyimlerinden de faydalanarak banka kanalını daha da etkin bir şekilde kullanmayı amaçlamaktadır.

Aksigorta, 2018 yılında sektörden hızlı büyüyerek trafikteki pazar payını artırmış ve toplam pazar payını da yükseltmiştir. İlk hamle yılı olan 2017'nin ardından 2018 yılında da hızlı büyümeyi sürdürmüştür. Aksigorta, önümüzdeki dönemde hızlı bir büyüme öngörmekte ve 1 milyar ABD doları piyasa değerine sahip bir şirket olma hedefiyle çalışmalarına devam etmektedir.

Avivasa, insan kaynağını ve teknolojiyi en verimli şekilde kullanarak; tüm süreçlerini müşteri odaklılık stratejisiyle yeniden düzenleyerek, sektörde müşterileri tarafından en çok tercih edilen dijital sigorta şirketi olabilmeyi hedeflemektedir.

621 MİLYON TL
ÖZKAYNAKLAR

16,9 MİLYAR TL*
BES FON BÜYÜKLÜĞÜ

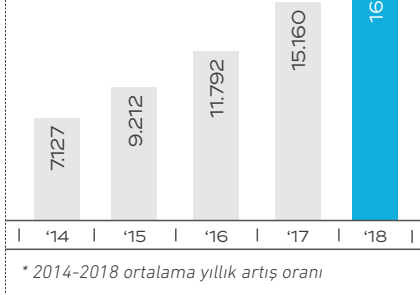
* Otomatik katılım hariç

%19,2 PAZAR PAYI
AVIVASA BİREYSEL EMEKLİLİK
SEKTÖRÜNÜN LİDERİDİR.

WWW.AVIVASA.COM.TR

**AVIVASA BES FON
BÜYÜKLÜĞÜ (MİLYON TL)**

%24*
ARTIŞ

Müşteri odaklı dijital dönüşüm

Geleceği, “Müşteri Odaklılık” ve “Dijitalleşme” olgularının şekillendireceğine olan inancından hareketle Avivasa, yıl içinde dijital yatırımlarına ağırlık vermiştir. Hissedarları Aviva ve Sabancı Grubu’nun öncelikli stratejilerinden olan “Dijitalleşme” kapsamında Avivasa, sigorta sektöründe inovasyonun lideri olmak ve müşterisine en kaliteli hizmeti sunmak amacıyla 2016’da başlatmış olduğu müşteri odaklı dijital dönüşüm programını sürdürmüştür. Avivasa, insan kaynağını ve teknolojiyi en verimli şekilde kullanarak; tüm süreçlerini müşteri odaklılık stratejisiyle yeniden düzenleyerek, sektörde müşterileri tarafından en çok tercih edilen dijital sigorta şirketi olabilmeyi hedeflemektedir. Bunun için kurum içinde verimliliği artıran yeni iş yapış tarzlarını benimseyerek, yalın süreçler tasarlamak ve müşterilerine daha iyi bir deneyim yaşatmak amacıyla çalışmalarını sürdürmektedir. Sunduğu dijital çözümlerle müşterisinin hayatını kolaylaştırmak, teknolojik gelişmelere paralel olarak artan müşteri beklentilerine uygun ürün ve hizmetleri sunmak ve ihtiyaç duyduğu anda ve tercih ettiği kanaldan müşterinin yanında olabilmek için dijital dönüşüm ve teknolojiye yatırımları devam edecektir. Dijital dönüşüm kapsamında,

iş süreçlerini hızlandırmak ve verimliliği artırmak amacıyla Robot teknolojisini kullanarak, Otomatik Katılım sürecinde beklenen yoğun operasyonel iş yüküne çözüm sağlamıştır. Sağlanan yüksek verim ve iş gücü sayesinde, çalışanların farklı yeteneklerini geliştirip, mesleki gelişimlerine katkı sağlayacak görevlere yönlendirilmesi, çalışan motivasyon ve memnuniyetini de artırmıştır.

2018 yılında mobil müşteri uygulaması hayata geçirilmiştir. Uygulama, son tasarım ve teknolojik trendlerin kullanıldığı, tamamen müşteri odaklı, kullanıcı dostu bir bakış açısıyla tasarlanmıştır.

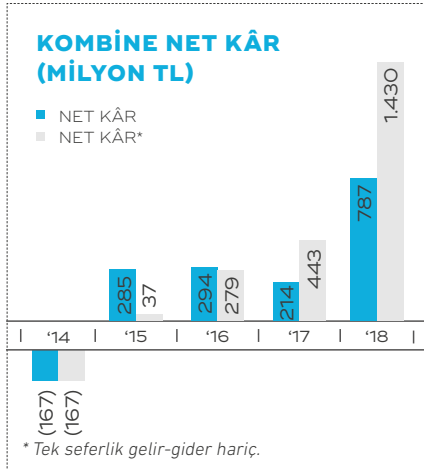
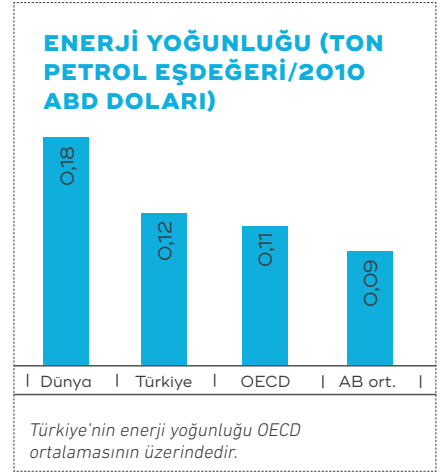
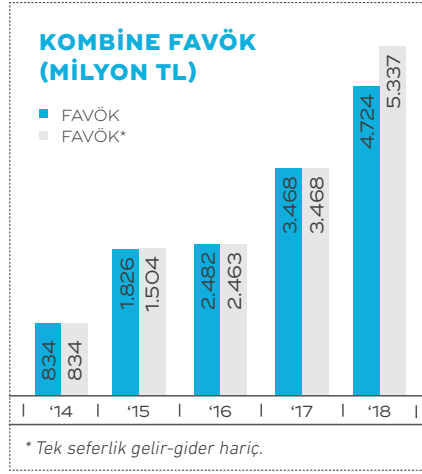
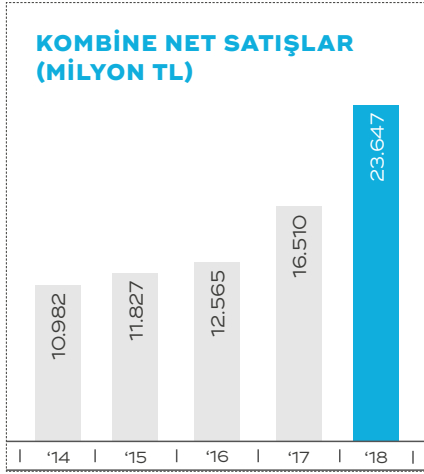
BES’in lideri

Emeklilik Gözetim Merkezi’nin (EGM) 28 Aralık 2018 verilerine göre Avivasa, devlet katkısı dahil 16,9 milyar TL bireysel emeklilik fon büyüklüğü ve %19,2’lik pazar payıyla bireysel emeklilik sektörünün lideridir.

Avivasa, Türkiye Sigorta Birliği’nin 2018 yılsonu verilerine göre 565 milyon TL toplam hayat ve ferdi kaza prim üretimi ile hayat ve ferdi kaza sigortası pazarında %7,6 oranında paya sahiptir.

2017 ile kıyaslandığında Avivasa hayat ve ferdi kaza sigortalarında 1,1 puan pazar payı kazanmıştır.

Enerji Grubu şirketleri, dinamik piyasa koşullarında doğru yatırım ve finansman modelleri, iyi yönetim, verimlilik ve operasyonel mükemmellik odağında başarılı bir performans göstererek portföyümüzün her segmentinde sektör liderliğini sürdürürken değer yaratmıştır.

Türkiye enerji sektöründe önemli değişim ve gelişmeler olduğu bir yıl geride kalmıştır

Türkiye enerji sektörü; ekonomik büyüme, sanayileşme ve hızlı kentleşme dinamikleri ile gelişen ekonomiler içerisinde en dinamik ve yüksek büyüme potansiyeline sahip enerji piyasalarından birisidir. Enerji, tüm sektörlerin ve büyümenin ana girdisi olarak sosyal gelişme, refah ve kalkınma sağlayabilmek adına stratejik bir konuma sahiptir.

Kaynak: Uluslararası Enerji Ajansı, AB istatistikleri, Ulusal Enerji Verimliliği Eylem Planı

Dijitalleşme, dağıtık üretim, düşük karbon, elektrifikasyon, kentleşme, Sanayi 4.0 gibi mega trend ve dinamikler etkisinde büyüme potansiyelinin yakalanması için arz güvenliği, kişi başına düşen enerji tüketimi ve enerji yoğunluğu gibi temel kavramlar daha da kritik hale gelmektedir. Kişi başına elektrik tüketimi OECD ortalamasının yaklaşık üçte biri seviyesinde olan Türkiye'nin büyüyen enerji talebinin güvenli, sürekli, verimli, rekabetçi, çevresel, sosyal ve finansal olarak sürdürülebilir koşullarda karşılanması önemli bir önceliktir. Enerji verimliliğinin önemli bir göstergesi olan enerji yoğunluğunda ise Türkiye, son dönemde sağlanan bazı iyileştirmelere karşın halen OECD ortalamasının üzerindedir.

Bu itibarla, değer zincirinin tüm alanlarında verimlilik odaklı stratejilere işlerlik kazandırılması, yatırım ortamını daha fazla geliştirerek rekabetçiliği güçlendirecek adımların atılması büyük önem taşımaktadır. Yerli ve yenilenebilir enerji kaynak kullanımının artırılması ve enerji verimi potansiyelinden daha fazla faydalanılması ile enerjide ithalattan kaynaklı cari işlemler dengesinin iyileştirilmesi ve karbon yoğunluğunun yönetimine de önemli katkılar sağlanmış olacaktır.

2018 yılı enerji kapasite ve talebinde büyümenin geçmiş yıllara göre daha düşük de olsa devam ettiği, şebeke yatırımları ile altyapı gelişiminin sürdüğü, EÜAŞ ve TETAŞ'ın EÜAŞ çatısında birleşmesi ile TETAŞ sorumluluğundaki faaliyetlerin EÜAŞ sorumluluğuna geçtiği bir yıl olmuştur. Yıl içerisinde ayrıca, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı tarafından açıklanan "Ulusal Enerji Verimliliği Eylem Planı" ile enerji verimliliği alanında izlenecek somut adımlar ortaya koyulmuş; doğal gaz piyasasında spot ve dengeleme işlemlerinin yapılması amacı ile Organize Toptan Doğalgaz Satış Piyasası kurularak Türkiye enerji piyasasının genişletilmesine yönelik önemli adımlar atılmıştır.

2018 yılında yerli ve yenilenebilir enerji kaynakları ön plana çıkmaya devam etmiş, güneş ve rüzgâr için yeni

YEKA ihaleleri üzerinde çalışmalar sürdürülmüştür. Enerji arz güvenliği ve cari açığın iyileştirilmesi bakımından önem taşıyan linyit santrallerinde yerli kömür kullanımını teşvik etmek amacı ile EÜAŞ uzun dönemli elektrik alım sözleşmelerini kullanmaya başlamıştır. Arz güvenliği ve esnekliğinin artırılmasına yönelik olarak kapasite destek mekanizması uygulaması başlatılarak, FSRU (Yüzer LNG Depolama ve Gazlaştırma Ünitesi) ve gaz depolama yatırımlarında ivme sağlanmıştır.

Yıl içerisinde son kaynak tedarik tarifesinin 50 milyon kWh'dan 2019 sene başı itibarıyla 10 milyon kWh'a indirilmesi ile daha çok sayıda yüksek tüketimli müşteri ikili anlaşma ile enerji tedarikine yönelmeye başlamıştır. Perakende piyasasında maliyet ve regüle tarifeler arasındaki dengenin bozulması ise piyasanın regüle portföyde yeniden konumlanmasına ve serbestleşmede ilerlemenin kısmen sınırlı kalmasına neden olmuştur. Önümüzdeki dönemde piyasalardaki rekabetçiliğin artırılmasına yönelik adımların sürdürülmesi beklenmektedir.

Elektrik sektörünün tümüyle düzenlemeye tabi olan dağıtım alanında ise 2016-2020 tarife döneminin üçüncü yılı başarıyla tamamlanmıştır. Düzenleyici çerçevenin öngörülebilirliği ile desteklenmiş şekilde, önemli büyüklükte dağıtım yatırımı gerçekleştirilmiş, arz kalitesi ve verim iyileştirmeleri sürdürülmüştür. Mevcut tarife döneminin başarıyla tamamlanmasına ilişkin yatırım önceliklerinin yanı sıra 2020 yılı sonrası büyümenin sürdürülmesi ve desteklenmesi, aynı zamanda yeni enerji ve teknoloji trendlerine uyum bakımından önemli olan yeni tarife dönemi parametrelerinin tanımlanması çalışmaları da sektörde katılımcı bir anlayışla sürdürülmüştür.

Enerji Grubu şirketlerinden güçlü büyüme ve başarılı bir performans

Enerji Grubu'nun değer zincirinde yer alan ve farklı dinamikleri olan alanlar, müşteri ve piyasa odağında yalın ve etkin yönetim sağlanabilmesi amacıyla iş kolu bazında yönetilmektedir. Elektrik dağıtım ve

satış işleri "Enerjisa Enerji", elektrik üretim ve enerji ticareti ise "Enerjisa Üretim" bünyesinde sürdürülmektedir.

Enerjisa Enerji, Türkiye'de her dört kişiden birinin elektriğini sağlayarak gerek dağıtımda gerekse satışta sektör liderliğini korurken, Enerjisa Üretim çeşitlendirilmiş 3.607 MWh'lık elektrik üretim portföyü ve yüksek ticaret hacmi ile Türkiye'nin öncü üretim ve ticaret şirketi olma konumunu pekiştirmiştir.

Türkiye'nin lider elektrik dağıtım ve satış şirketi Enerjisa Enerji'nin halka arzı

2018 yılında Enerjisa Enerji, sermaye piyasalarında Türkiye tarihine geçecek bir başarıya ve enerji sektöründe bir ilke imza atarak Türkiye'nin en büyük özel sektör halka arzını gerçekleştirmiştir. Enerjisa Enerji hisselerinin %20'sine hem yurt içi hem de yurt dışı yatırımcılardan gelen toplam talep, arzın beş katına ulaşmıştır. Rekor seviyedeki talep, Türkiye'ye, Topluluğa ve Enerjisa'ya olan güvenin somut bir göstergesi olurken, bu başarılı halka arz akabinde Enerjisa Enerji, Borsa İstanbul'da işlem görmeye başlamıştır.

Dağıtımda en büyük yatırımcı olarak operasyonel mükemmelliğe öncü uygulamalar

20 milyon nüfusu aşan bir coğrafyada hizmet vermesi itibarıyla sektörün lider oyuncusu olan Enerjisa Enerji, 2018 yılında düzenlemeye tabi dağıtım iş alanında arz kalitesini artıran dağıtım yatırımlarının makroekonomik şartlara uygun şekilde hayata geçirilmesine yoğunlaşmıştır. Şirket ayrıca, dağıtım iş kolu gelir modelinin en önemli bileşenlerinden olan düzenlenmiş varlık tabanında güçlü büyümenin sürdürülmesi ve saha operasyonlarında elde edilen verimlilik ve müşteri memnuniyeti ile yaratılan değerin artırılması hedeflerine yönelik çalışmalar yürütmüştür.

Elektrik üretiminde esnek ve verimli 3.607 MW kurulu güce sahip portföyü ile Türkiye'nin en büyük özel sektör üretim şirketi olan Enerjisa Üretim, %56'sı yerli ve yenilenebilir enerjiye dayalı üretim portföyü ile Türkiye enerji arz güvenliği ve rekabetçiliğine önemli katkı sağlamaktadır.

Bu doğrultuda Enerjisa Enerji, 2018 yılında 1,6 milyar TL yatırımı başarıyla gerçekleştirerek Düzenlenmiş Varlık Tabanı'nı 2014 yılından bu yana yaklaşık beş kat büyötmeyi başararak dağıtım yatırımlarında sektördeki öncü rolünü devam ettirmiş, kayıp-kaçak iyileştirme performansı ve kaçak tahakkuku gibi diğer önemli alanlardaki başarısı ile pozitif değer yaratmıştır.

Zorlu pazar koşullarına rağmen perakende satış hacminde güçlü artış

2018 yılında yıl içerisinde maliyet ve tarife dengesinin önemli oranda bozulmasıyla ülke genelinde perakende alanında serbest tüketici piyasa hacmi önemli oranda daralmış ve serbest tüketici niteliğindeki büyük tüketicilerde regüle piyasaya dönme eğilimleri ortaya çıkmıştır. 9,6 milyon müşteri ile Türkiye'nin lider elektrik satış şirketi Enerjisa Enerji, proaktif satış stratejileri sayesinde, Görevli Tedarik Şirketi statüsünde olduğu bölgelerdeki satışlarını bu zorlu konjonktürde dahi önemli oranda artırmayı başararak toplam satış hacmindeki büyümeyi devam ettirmiştir.

Hizmet kalitesi ve erişilebilirliği artırmak adına kurulan bayi sistemi ile müşteri kanalları genişletilmiş ve müşteri memnuniyetini artıracak birçok proje hayata geçirilmiştir. 2018 yılsonu itibarıyla Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı tarafından yapılan müşteri memnuniyeti anketine göre faaliyet gösterilen tüm bölgelerde Türkiye ortalamasının üzerinde müşteri memnuniyeti sağlanmıştır.

Üretim ve ticarete dengeli, çeşitlendirilmiş, esnek ve güçlü sermayeye sahip bir portföy ile lider özel sektör şirketi

Elektrik üretiminde esnek ve verimli 3.607 MW kurulu güce sahip portföyü ile Türkiye'nin en büyük özel sektör üretim şirketi olan Enerjisa Üretim, %56'sı yerli ve yenilenebilir enerjiye dayalı üretim portföyü ile Türkiye enerji arz güvenliği ve rekabetçiliğine önemli katkı sağlamaktadır.

Dengeli portföyün sağladığı esnekliğin yanı sıra Enerjisa Enerji'nin halka arzından elde edilen 1,428 milyar TL tutarındaki sermaye aktarımı ile Enerjisa Üretim'in sektör lideri konumu güçlendirilmiştir.

Üretim fiyatlarındaki dalgalanmalar optimizasyon ve yüksek emreameadelik

2018 yılında enerji sektöründe artan üretim maliyetleri ve spot piyasa fiyatlarında yaşanan dalgalanmaların getirdiği belirsizlikler; yenilenebilir enerji santrallerinin piyasa fiyatları üzerinde ve ABD doları bazında YEKDEM satışları, yerli kömür kullanımını teşvik eden EÜAŞ alım anlaşması, arz güvenliğini destekleyen kapasite mekanizması ve uygulanan dinamik portföy optimizasyonu ile yönetilmiştir.

Operasyonel mükemmellik ve performans kültürü odağında üretim portföyü içerisinde doğal gaz, hidro, rüzgâr santralleri genelinde ve bilhassa Tufanbeyli Termik Santrali'nde uygulanan iyileştirme çalışmaları neticesinde önemli emreameadelik ve verimlilik artışları sağlanmıştır. Gelir ve gider üzerindeki kur riskinin sağlıklı yönetilmesi önemli bir öncelik olarak ele alınarak yüksek operasyonel ve serbest nakit yaratımı elde edilmiş, Enerjisa Enerji'nin halka arzından sağlanan 1,428 milyar TL'lik sermaye artışı ve ödenen yüksek miktardaki kredi borçları neticesinde net borç seviyesi önemli ölçüde azaltılmıştır.

Enerjide teknoloji, dijitalleşme ve Ar-Ge'de öncü uygulamalar

14 ili kapsayan geniş bir coğrafyaya yayılı dağıtım operasyonlarının dijitalleşme sürecine hızla devam eden Enerjisa Enerji, dijitalleşmeyi 9,6 milyon perakende müşterisi için de en fazla değer yaratacak şekilde sürdürmektedir. Enerji sektöründeki dinamiklerin teknolojik trendler ile yeniden şekillendiği bu dönemde bugün ve gelecek için yaratılan katma değeri artırmak amacıyla başlatılan dijital dönüşüm projesi ile tüm dijital kabiliyet ve ihtiyaçların konsolide bir şekilde yönetilmesi hedeflenmiştir.

Süreç iyileştirmelerine yönelik teknoloji projelerinin yanı sıra ileri data analitiği çalışmaları ile geniş faaliyet alanının sağladığı potansiyel daha da yükseltilmektedir. Müşterilerden gelen taleplerin veri analitiği ile işlenerek otomatik yönlendirme ve takiplerinin yapılması, müşteri ihtiyaçlarına göre farklılaştırılmış trijenerasyon gibi enerji çözümlerinin uygulanması, üretim portföyü performansının teknolojik yenilikler ile yükseltilerek rekabet avantajının sağlanması, ilk öncelik olan iş sağlığı ve güvenliği (İSG) alanında kritik saha operasyonlarının kamera ile canlı olarak izlenerek operasyon öncesi ve esnasında merkezi teyit mekanizmalarının işletilmesi dahil olmak üzere sektörde öncü birçok teknolojik uygulama hayata geçirilmiştir.

Enerji Grubu şirketleri, sektörünün dönüşümünde üstlendikleri yenilikçi ve öncü rolü depolama, güneş, dağıtık üretim, akıllı şebekeler, e-mobilite gibi yeni alanlarda yürüttüğü faaliyetler ile önceliklendirerek sürdürmektedir.

İnsan Kaynakları ve Yetenek Yönetimi'nde başarılı uygulamalar

Enerji Grubu şirketleri için yetenek yönetimi, tüm çalışanlara kendilerini anlama, fark etme, yeteneklerini en doğru ve verimli şekilde kullanma fırsatları sağlayarak, kendilerini gerçekleştirme süreçlerine destek olmak ve şirketlere değer yaratmak ekseninde başarı ile uygulanmaya devam edilmiş, başarılı birçok uygulama devam ettirilirken yeni programlar uygulamaya alınmıştır.

Çalışanların gelişim ve bağlılıklarını artırmaya yönelik eğitim programları sürdürülürken, bu yıl içerisinde imzalanan toplu iş sözleşmesi ve serbest çalışma saatleri ile çalışma koşulları iyileştirilerek sektördeki öncü uygulamalara bir yenisi daha eklenmiştir.

Dağıtımda şebeke ve müşteri ihtiyaçları odaklı, arz kalitesi ve verim artırıcı yatırımlara devam

Dağıtımda şebeke ve tüketici ihtiyaçlarını karşılayacak yatırımların makro ekonomik şartlara uygun şekilde gerçekleştirilmesi, arz kalitesi ve operasyonel verim iyileştirmelerinin sürdürülmesi, 2021-

2025 tarife dönemi hazırlıklarının yapılması, dijitalleşme, müşteri memnuniyeti ve teknoloji odaklı proje ve yatırımların sürdürülerek değer zincirinde yaygınlaştırılması ve finansal sürdürülebilirliğin sağlanması hedeflenmektedir.

Perakendede müşteri odaklı uygulamalar, serbestleşme ve rekabetçilik adımlarında öncü rol

Perakendede serbestleşme ve tarife sürecinde atılacak adımlar doğrultusunda müşteri portföyünün konumlandırılması, yenilikçi ürün ve hizmetlerin, enerji çözümlerinin geliştirilmesi, pazar payının güçlendirilmesi, dijitalleşme ve ileri veri analitiği uygulamaları ile 9,6 milyon müşteri portföyünden yüksek değer yaratılması, enerji piyasası ile giderek artmakta olan etkileşim doğrultusunda etkin nakit akışı sağlanması ana önceliklerdir.

Üretimde verimlilik ve süreç iyileştirme odaklı faaliyetler

Operasyonel mükemmellik ve verimlilik iyileştirmelerine devam edilirken elektrik üretim ve ticaret faaliyetlerinin entegrasyonu güçlendirilecektir. Üretim ve ticarete, santrallerde performans iyileştirmeleri ile portföyün rekabetçiliğinin güçlendirilmesi, sektör lideri olunan ticarete yenilikçi ürünler ile değer yaratılması ve enerji piyasalarının daha rekabetçi bir yapıya geçişinin desteklenmesi, rüzgâr ve güneş gibi yenilenebilir enerji kaynaklarında oluşabilecek yeni fırsatların değerlendirilmesi ve dinamik portföy yönetimi ana önceliklerdir. Türkiye elektrik üretim sektörünün, büyük miktarı kur riski taşıyan yüksek borçluluk seviyeleri çerçevesinde finansal sürdürülebilirliğinin güçlendirilmesine yönelik adımlara katkı sağlanması ile enerji işlerinde bilanço ve nakit akımının etkin yönetimi önceliklendirilmeye devam edilecektir.

Potansiyeli güçlü ve teknoloji odaklı alanlarda yeni fırsatlar

Enerjide mega trendler ve Türkiye'nin büyüme, kentleşme, genç nüfus gibi öne çıkan dinamikleri, enerji sektörünün teknolojik yatırımları ve çözümleri, çeşitli sanayi sektörleri, akıllı şehirler ve ulaşım gibi alanlar

9,6 MİLYON MÜŞTERİ

TÜRKİYE'NİN LİDER ELEKTRİK SATIŞ ŞİRKETİ ENERJİSA ENERJİ, 2018 YILINDA 9,6 MİLYON MÜŞTERİYE HİZMET VERMİŞTİR.

DAHA VERİMLİ ENERJİ SEKTÖRÜ

SABANCI HOLDİNG ENERJİ GRUBU ŞİRKETLERİ, 2019 YILINDA DA SEKTÖRÜN BÜYÜMESİ, VERİMLİ VE REKABETÇİ YÖNDE GELİŞİMİ VE DAHA KURUMSAL BİR NİTELİK KAZANMASINDA ÖNCÜ ROLLERİNİ SÜRDÜRECEKTİR.

ile kesişiminde önemli fırsat alanları oluşturmaktadır. Önümüzdeki dönemde bu tür potansiyeli yüksek alanlarda yeni yatırım, iş birlikleri, iş modelleri ve büyüme fırsatları üzerinde de yoğunlaşılması hedeflenmektedir.

2019'da güçlü büyüme ve yüksek performans

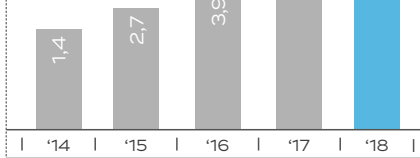
Enerji Grubu şirketleri, 2019 yılında da sektörün büyümesi, verimli ve rekabetçi yönde gelişimi ve daha kurumsal bir nitelik kazanmasında öncü rollerini sürdürecektir. Sabancı Grubu, sektör lideri olduğu enerjide 2019 yılı faaliyetlerinde de sektörün stratejik önemi ve gelişim potansiyelini destekleyerek tüm paydaşlar için değer yaratmaya devam edecektir. Grup, enerji iş kolunda yüksek büyümenin sürdürülmesini hedeflemektedir.

Sabancı Holding ve E.ON'un eşit ortak hisse satışı yoluyla gerçekleşen Enerjisa Enerji'nin halka arzı, Türkiye'nin TL bazında en büyük özel sektör halka arzı olarak tarihe geçmenin yanı sıra, elektrik dağıtım ve perakende sektöründe de özel sektör için bir ilk olmuştur.

ENERJİSA ENERJİ

DÜZENLENMİŞ VARLIK TABANI (MİLYAR TL)

%50*
ARTIŞ

* 2014-2018 ortalama yıllık artış oranı

14 İLDE

20,9 MİLYON
NÜFUS

10,9 MİLYON
BAĞLANTI NOKTASI

9,6 MİLYON
MÜŞTERİ

227 BİN KM
DAĞITIM HATTI

2018 YILINDA
1,6 MİLYAR TL
YATIRIM

WWW.ENERJISA.COM

Enerjisa Enerji Dağıtım ve Görevli Tedarik Şirketi Bölgeleri

● Ayedaş ● Başkent ● Toroslar

Her 4 kişiden 1'ine enerji

Enerjisa Enerji, elektrik dağıtım ve satışından oluşan iki ana iş kolunda, Türkiye elektrik sektörünün lider şirkettir. Başkent, Ayedaş ve Toroslar bünyesindeki 14 ilde, 21 milyona yakın kişinin elektrik enerjisine erişimini sağlayan Enerjisa Enerji, elektrik perakende sektöründe de 9,6 milyon müşteriye sahiptir.

Başarılı halka arz ile yeni bir dönem

Sabancı Holding ve E.ON'un eşit ortak hisse satışı ile %20'si halka açılan Enerjisa Enerji, talep toplama sürecinde yüksek yatırımcı ilgisi görerek 4,8 kat talep ile karşılaşmıştır. Enerjisa Enerji, 8 Şubat 2018 tarihi

itibarıyla Borsa İstanbul'da Yıldız Pazar ve BIST 30 Endeksi'nde işlem görmeye başlamış, Haziran 2018'de FTSE All-World Endeksi'ne, Kasım 2018'de ise MSCI Small Cap (Turkey) Endeksi'ne dahil olmuştur. Enerjisa Enerji'nin halka arzı, Türkiye'nin TL bazında en büyük özel sektör halka arzı olarak tarihe geçmenin yanı sıra, elektrik dağıtım ve perakende sektöründe de özel sektör için bir ilk olmuş, Türkiye ekonomisine yaratılan değerin yanında enerji sektörünün kurumsallaşması bakımından da önem arz etmiştir.

2018'de 1,6 milyar TL yatırım

Enerjisa Enerji, 2018 yılında da güçlü büyümesini operasyonel verimlilik artışları ve 1,6 milyar TL yatırım ile sürdürmüş, gelirlerin önemli bir bileşenini oluşturan Düzenlenmiş Varlık Tabanı 2018 sonu itibarıyla 6,9 milyar TL düzeyine ulaşmıştır.

Perakendede zorlu koşullara karşın iyi performans

9,6 milyon müşteri içeren portföyü ve yaygın marka bilinirliği ile elektrik perakende piyasasının lider oyuncusu olan Enerjisa Enerji, 2018 yılındaki değişen piyasa şartlarına hızlı bir şekilde müşteri portföyünü adapte etmiştir. Satış faaliyetlerinde operasyonel mükemmellik, verimlilik ve müşteri odaklı yaklaşımını koruyarak, toplam satış hacmini 2018 yılında artırmıştır.

2018 yılında inovasyon, Ar-Ge ve dijital dönüşümde önemli gelişmeler

Kurum içi Girişimcilik Programı NAR dördüncü dönemine girerken, Plug and Play Enerji ve Sürdürülebilirlik Programı'nın önemli bir ortağı olarak inovasyon faaliyetleri küresel ölçekte de genişletilmiştir. Türkiye ve Avrupa Birliği fonları ile sanal gerçeklik tabanlı İSG simülasyonu, SECUREGRID, Mobil SCADA gibi öncü Ar-Ge projelerine imza atılmıştır. İleri veri analitiği ve yeni teknolojilerin kazanımı dijital yatırım alanı olarak ele alınarak, dijital dönüşüm programı başlatılmış, birçok analitik proje işleme alınmıştır. Enerji verimliliği ve trijenerasyon projeleri, çatı güneş çözümleri, elektrik depolama, talep yönetimi gibi alanlarda çalışmalara devam edilmektedir.

Dağıtım ve satıştaki liderliğinin yanı sıra sektörde yenilikçi ve öncü rol üstlenerek endüstrinin dönüşümünde aktif rol oynamayı hedefleyen Enerjisa Enerji, bu bakışın somut bir adımı olarak elektrikli araçların gelişimine paralel olarak artan "şarj" ihtiyacını karşılamak amacıyla Elektrikli Araçlar Şarj Sistemleri A.Ş.'nin (Eşarj) hisselerinin büyük çoğunluğunu satın alarak şirketin hakim hissedarı olmuştur.

İş Sağlığı Güvenliği ve Çevre Çalışmaları

İş Sağlığı ve Güvenliği (İSG), Enerji Grubu şirketlerinin birinci önceliğinde yer almakta ve sektöre iyi uygulamalar ile öncülük edilmektedir. Bu yıl başlatılan ve sektörde bir ilk olma özelliği taşıyan "Görüntülü Teyit Sistemi"nin sistemsel entegrasyonu sağlanarak kritik saha operasyonlarının canlı takibi sağlanmıştır.

Enerjisa Enerji'de İnsan Kaynakları/Yetenek Yönetimi

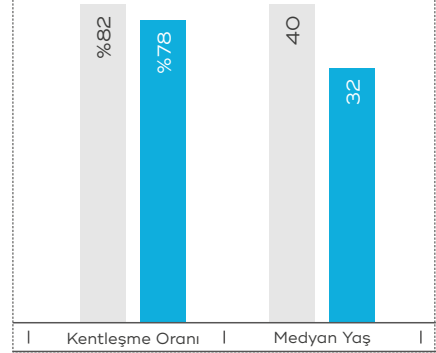
2018 yılında İnsan Kaynakları ve Yetenek Yönetimi'nde başarılı programlar sürdürülmüştür. Gelişim yönetimi kapsamında üst düzey yöneticiler için LEAP gelişim programı tamamlanmış, JUMP gelişim programı ile 400 yöneticinin gelişimleri desteklenmiş; Young Energy programı ile genç yeteneklerin gelişimi sağlanarak üst yönetime danışmanlık yapmak üzere "Genç Danışma Kurulu" oluşturulmuştur. YODA ve Tersine Mentorluk programları ile farklı nesillerin birbirlerinden öğrenmeleri sağlanmış, Wings Up programı ile kadın ve erkek liderlerin hayatın her alanında dengeli ve eşitlikçi bir yaklaşım sahiplenmeleri desteklenmiştir. Mobil Eğitim Merkezi kapsamında Türkiye'nin yolları eğitim tırı ile okullara dönüştürülürken, MEB ile imzalanan sözleşmelerle teknik okul ve üniversitelerle iş birlikleri yapılmış; Dijital İnsan Kaynakları Platformu "İKON" ile 10 bin çalışan entegre edilerek yeni takdir ve ödül sistemi altyapısı kurulmuştur.

2019 Yılı Önceliklerimiz ve Sektörel Strateji

Enerjisa Enerji, 2019 yılında da makroekonomik göstergelerin seyrine ve sektörel yansımalarına göre ortaya çıkacak fırsatları en iyi şekilde değerlendirecek esneklikte konumlanmaktadır. Şirket, arz güvenliği ve kalitesinin en etkin şekilde gerçekleştirilmesini önceliklendirirken, insan ve teknoloji odaklı, verimli ve yenilikçi altyapı ve müşteri çözümleriyle fark yaratmaya ve tüm faaliyetleri ile enerji tüketicileri, iş ortakları, hissedarlar ve tüm paydaşları için sürdürülebilir değer yaratmaya devam edecektir.

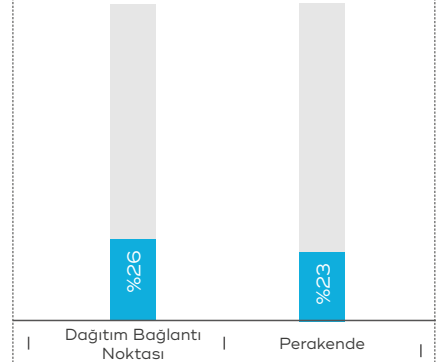
EKONOMİK BÜYÜME, GENÇ NÜFUS VE HIZLI KENTLEŞME İLE ELEKTRİFİKASYON

■ TÜRKİYE
■ OECD ORTALAMASI

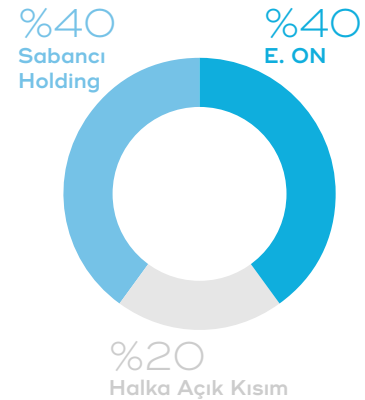

CAZİP VE BÜYÜYEN SEKTÖRDE LİDER OYUNCU

■ ENERJİSA
■ DİĞER TOPLAM

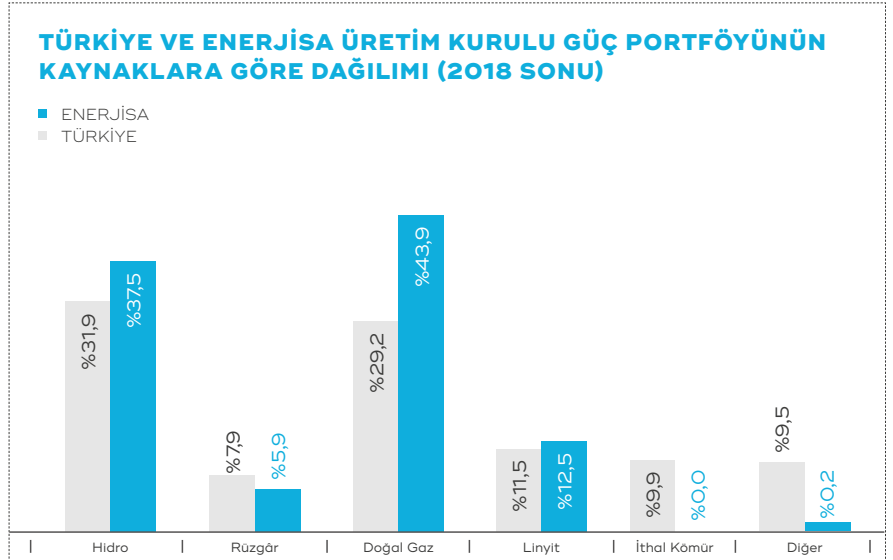
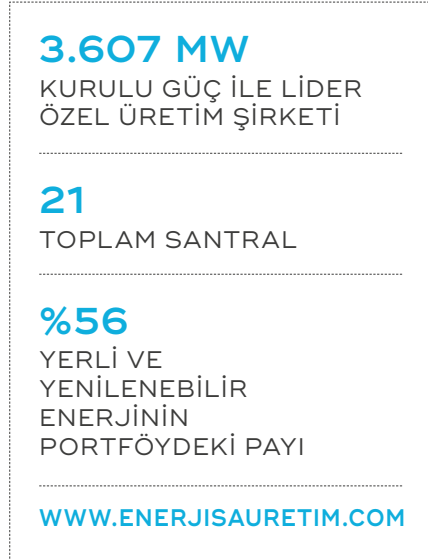
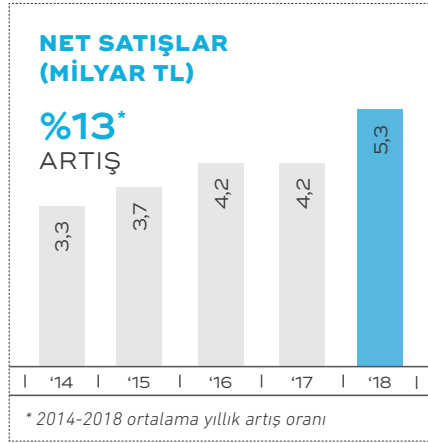

GÜÇLÜ ORTAKLAR VE KURUMSAL YÖNETİM

Yaşama saygı duyarak daha güzel bir gelecek için enerji üretme misyonu ile faaliyetlerini sürdüren Enerjisa Üretim, çeşitlendirilmiş, dengeli ve verimli 3.607 MWh'lık elektrik üretim portföyü ve yüksek ticaret hacmi ile lider özel sektör üreticisidir.

ENERJİSA ÜRETİM

“Yaşama Saygı Duyarak Daha Güzel Bir Gelecek İçin Enerji Üretiyoruz.”

Türkiye'nin öncü üretim ve ticaret şirketi konumunda olan Enerjisa Üretim, elektrik üretimi ve enerji ticaretinden oluşan iki ana iş kolunda büyük bir portföy yönetmektedir. Enerjisa Üretim, birbirinden farklı dinamikleri olan, aynı zamanda entegre değer yaratan bu faaliyetleri operasyonel mükemmellik odağında etkin risk yönetimi ile yürüterek tüm paydaşları için değer yaratmaktadır.

Lider elektrik üretim ve ticaret şirketi

Özel sektörün en büyük elektrik üretim şirketi olan Enerjisa Üretim, enerji kaynakları bakımından çeşitlendirilmiş, dengeli ve verimli bir üretim portföyüne sahiptir. 3 adet doğal gaz kombine çevrim santrali, 12 adet hidroelektrik üretim santrali, 3 adet rüzgâr enerjisi santrali, 2 adet güneş enerjisi santrali ve 1 adet yerli linyit santralinden oluşan çeşitlendirilmiş üretim portföyü, Enerjisa Üretim'in en önemli rekabet avantajlarından birisidir. Elektrik ticaretinde de 27 TW-saati aşan bir portföyü başarıyla yöneten Şirket, piyasanın daha verimli ve rekabetçi yönde gelişimini desteklemektedir.

%56'sı yerli ve yenilenebilir enerji kaynaklarından oluşan üretim portföyü ile arz güvencesi

Enerjisa Üretim'in 3.607 MW toplam kurulu gücü içerisinde yerli ve yenilenebilir enerji kaynakları yaklaşık %56 paya sahiptir. Tufanbeyli Termik Santrali'nden (450 MW) EÜAŞ'a gerçekleştirdiği elektrik satışlarının yanı sıra tamamı ABD doları bazlı sabit tarifeden gerçekleşen YEKDEM mekanizması içerisinde yer alan hidro, rüzgâr ve güneş portföyü (1.574 MW) ile Enerjisa Üretim şirketinin operasyonel kârlılığı fiyat güvencesi altında seyretmektedir. Yenilenebilir ve linyit santrallerinin yanı sıra Türkiye ortalamasının üzerindeki verimlilikleri ve esnek üretim kabiliyetleri ile yeni nesil Bandırma I ve Bandırma II kombine doğal gaz çevrim santralleri de arz güvenliğine sürdürülebilir katma değer yaratmaktadır.

2018'de zorlu piyasa koşullarına karşı iyi performans

2018 yılında Türkiye elektrik üretimi bir önceki yıla göre yaklaşık %2,8 artış ile 300 TWh'a, ortalama spot elektrik

fiyatı ise üretim maliyetlerindeki artışa paralel olarak %41 artışla 232 TL/MWh seviyesine ulaşmıştır. Sektördeki kur, fiyat ve regülasyon değişimlerinin yanında Türkiye genelindeki düşük seviyedeki yağışlar hidroelektrik santrallerin elektrik üretimini azaltmış, ancak dengeli ve esnek üretim portföyünün verdiği avantajla portföy ve ticaret optimizasyonuna odaklanan Enerjisa Üretim, zorlu 2018 yılını yarattığı güçlü nakit akımı ve azaltılan borçluluk seviyesi ile başarılı bir şekilde yönetmiştir. Tufanbeyli Yerli Linyit Santrali'nde %11 artışla %80'e, doğal gaz santrallerinde %12 artış ile %92'ye, hidroelektrik santrallerinde %5'lik artışla %95'e ve rüzgâr santrallerinde %3'lük iyileşme ile %98'e yükseltilen emreamadelik oranları elde edilen performans için atılan operasyonel mükemmellik adımlarının somut göstergeleri olmuştur.

Enerji ticaretinin öncü ve lider oyuncusu

Türkiye'de gelişmekte ve derinleşmekte olan enerji ticaretinde de öncü ve lider oyuncu olan Enerjisa Üretim, özel sektör tarafından işletilen en büyük üretim portföyünün ticaret optimizasyonunu da sağlamaktadır. Opsiyon ticareti, sınır ötesi elektrik ticareti, kapasite kiralama (Tolling) ve santral santral (VPP) çözümleri, sabit fiyatlı alım garantileri, dengeleme hizmetleri, spot ve vadeli piyasalara erişim (market access) hizmetleri, büyük müşteriler için yapılandırılmış ticari ürünler ile ticaret değer zincirinin her halkasında iş ortaklarına ve paydaşlarına değer yaratmaktadır.

İnsan Kaynakları (İK) Yönetimi'nde öncü faaliyetlere devam

Enerjisa Üretim, en önemli kaynağı olan çalışanlarına güvenli ve sürdürülebilir bir iş ortamı sunarak bu alanda da öncü olmayı hedeflemektedir. Üst Yöneticilerden oluşan İSG komitesi, çalışanlardan oluşan İSG gönüllüleri ve dijital uygulamaları ile İSG süreçlerini sürekli iyileştirmektedir. Şeffaf, esnek ve çevik İK yaklaşımı doğrultusunda performans kültürünün bir parçası olarak 360 gün geribildirim ve gelişim odağında gerçekleştirilen performans sistemi ve online e-gelişim eğitim platformları ile çalışanlarının teknik ve bireysel yetkinliklerini geliştirirken,

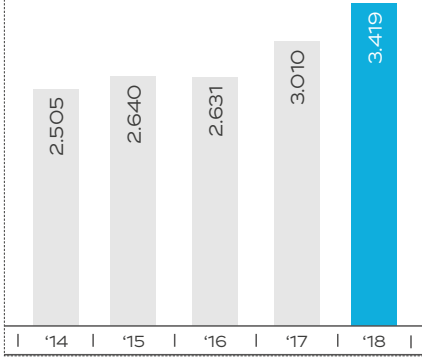
SEKTÖRDE BİLGİ VE KNOW-HOW'IN GERÇEK REKABET AVANTAJI YARATTIĞINA İNANAN ENERJİSA ÜRETİM, BİLGİ BİRİKİMİNİ VE İNSAN KAYNAĞINI SÜREKLİ GELİŞTİREN, STANDARTLARI BELİRLEYEN VE SEKTÖRÜN GELECEĞİNE YÖN VEREN ENERJİ ŞİRKETİ OLARAK ÖNCÜ KONUMUNU GÜÇLENDİRMEYİ AMAÇLAMAKTADIR.

çalışan destek hizmeti Avita ve esnek yan haklar ile çalışanlarının ihtiyaçlarına cevap vermektedir. Ayrıca faaliyet gösterilen bölgelerde çevreye duyarlı santraller ile ülke ve bölge ekonomisi için değer yaratılırken, sosyal projeler ile yerel halkın yaşam kalitesine, çocuklar ve gençlerin eğitimine ve geleceğine katkı sağlanmaktadır. Enerjisa Üretim, 2018 yılı içerisinde dikilen 30 bin ağaç, açılışı gerçekleştirilen Enerjisa Tufanbeyli Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi ve 7.200 öğrenciye sağlanan bilgisayar, forma, okul ekipmanı, kıyafet bağışı ile topluma olan katkısını sürdürmüştür.

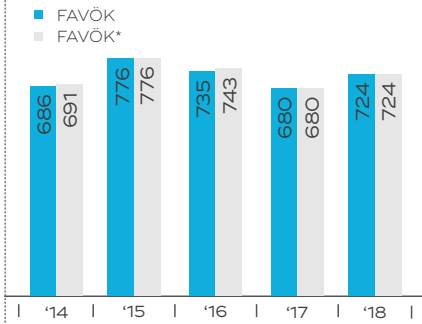
2019 Yılı Önceliklerimiz ve Sektörel Strateji

Enerjisa Üretim operasyonel mükemmellik, ticari ve sermaye optimizasyonu, dinamik portföy yönetimi ve performans kültürü odağında, uzun yıllardır kurulu güç ve elektrik üretiminde yakaladığı başarılı büyüme çizgisini önümüzdeki dönemde artırmayı ve ortaya çıkacak fırsatları en iyi şekilde değerlendirmeyi hedeflemektedir. Sektörde bilgi ve know-how'ın gerçek rekabet avantajı yarattığına inanarak bilgi birikimini ve insan kaynağını sürekli geliştiren, standartları belirleyen ve sektörün geleceğine yöne veren enerji şirketi olarak öncü konumunu güçlendirerek iş ortakları, hissedarlar ve tüm paydaşları için sürdürülebilir değer yaratmaya devam edecektir.

KOMBİNE NET SATIŞLAR (MİLYON TL)

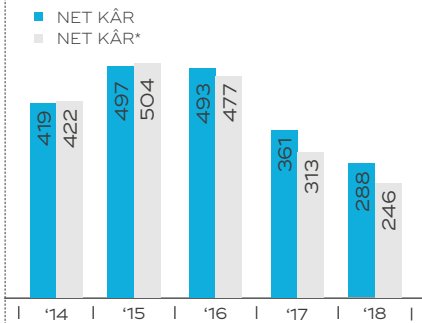

KOMBİNE FAVÖK (MİLYON TL)

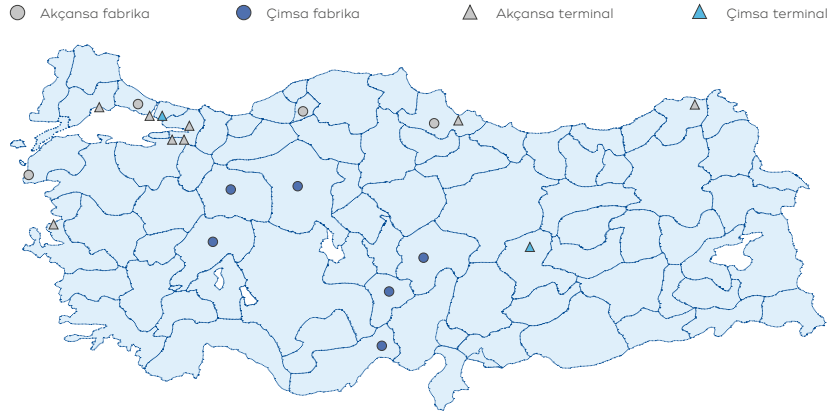

* Tek seferlik gelir-gider hariç.

KOMBİNE NET KÂR (MİLYON TL)

* Tek seferlik gelir-gider hariç.

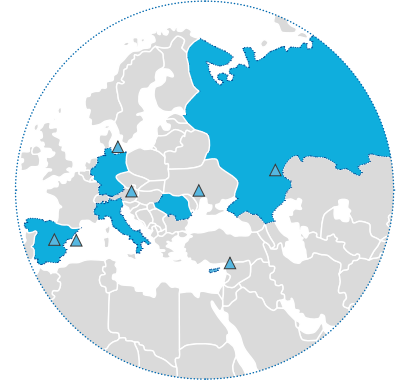

AKÇANSA

- 3 entegre tesis
- 1 öğütme tesisi
- 7 milyon ton klinker kapasitesi
- 8 yurt içi terminal

ÇİMSA

- 5 entegre çimento fabrikası
- 1 öğütme tesisi
- 6,8 milyon ton klinker kapasitesi (1,5 milyon ton beyaz klinker kapasitesi dahil)
- 2 çimento paketleme tesisi
- 7 uluslararası terminal

Sektör ve Sabancı Grup Çimento Şirketleri

Türk çimento sanayi, 52 entegre üretim tesisi, 20 öğütme tesisi ve yaklaşık 100 milyon ton üretim kapasitesiyle Avrupa'nın en büyük, dünyanın ise en büyük dördüncü üreticisi konumundadır. Sabancı Grubu çimento şirketleri Akçansa ve Çimsa, toplam Türkiye klinker kapasitesinin %16'sını oluşturmaktadır.

Akçansa; Marmara, Ege ve Karadeniz'de çimento ve hazır beton üretiminde faaliyet göstermektedir. İstanbul, Çanakkale ve Ladik'te üç çimento fabrikasına ek olarak Ambarlı, Aliağa, Yarımca, Yalova, Derince, Marmara Ereğlisi, Samsun, Trabzon ve Hopa'da dokuz çimento

terminali bulunmaktadır. Şirket ayrıca, Marmara, Ege ve Karadeniz bölgelerine yayılmış 26 hazır beton tesisinde "Betonsa" markasıyla hizmet vermekte, agrega üretim faaliyetini ise Saray, Ayazağa, Samsun ve Bursa'da kurulu tesislerinde "Agregasa" markasıyla sürdürmektedir. %51 Akçansa ve %49 Karabük Demir Çelik İşletmeleri'nin ortaklığında kurulan Karçimsa Çimento Öğütme ve Paketleme Tesisi ise 1998 yılından bu yana üretim ve satış faaliyetlerini sürdürmektedir.

Çimsa; Kayseri, Mersin, Eskişehir, Niğde ve Afyonkarahisar'da bulunan beş entegre fabrikası, Ankara'da bulunan bir öğütme tesisi, Marmara Terminali, Malatya Çimento

Paketleme Tesisi, dört hazır beton Bölge Müdürlüğü'ne bağlı 20 hazır beton tesisi ve yurt dışı terminalleri ile çimento ve yapı malzemeleri sektöründe faaliyet göstermektedir.

Çimsa, beyaz çimentoda dünyanın lider markalarından biridir

Gri çimentonun yanı sıra ürettiği beyaz çimento ve kalsiyum alüminat çimentosu gibi özel ürünlerle de Çimsa, inovasyon konusunda Türkiye'de sektörüne öncülük etmektedir. Çimsa Mersin Fabrikası, beyaz çimento, kalsiyum alüminat çimentosu ve gri çimento olmak üzere üç ayrı çimentoyu aynı çatı altında üretebilen dünyadaki tek üretim tesisidir. 2018 yılında tamamlanan yeni yatırım ile birlikte Eskişehir Fabrikası'nda da beyaz çimento üretimi gerçekleştirebilen Çimsa, beyaz çimentoda dünyanın lider markalarından biridir. Çimsa ürettiği beyaz çimentonun %75'ini ihraç ederek, uluslararası ticarette en yüksek pazar payına sahiptir. Hamburg (Almanya), Trieste (İtalya), Sevilla ve Alicante (İspanya), Gazimağusa (KKTC), Köstence (Romanya) ve Novorossiysk'te (Rusya) bulunan terminalleriyle

uluslararası bir çimento üreticisi olan Şirket, bu yapılanma ile 65 ülkeye ürünlerini Çimsa markasıyla pazarlayabilme kapasitesine sahiptir.

Türkiye çimento ihracatının %25'i Sabancı Grubu'ndan

Akçansa ve Çimsa'nın bulundukları konum itibarıyla, gerek Çanakkale gerekse Mersin limanlarına yakınlıkları ile lojistik avantajları bulunmaktadır. Sabancı Grubu, çimento şirketleri ile Türkiye çimento ihracatının %25'ini gerçekleştirmektedir. Grup bu sayede hem ülke ekonomisine katkı sağlamakta hem de döviz geliri elde etmektedir. ABD başta olmak üzere, Avrupa, Kuzey Afrika ve Rusya Grup çimento şirketlerinin başlıca ihracat pazarlarıdır.

Yurt dışı çimento ve klinker satışları 1,7 milyon tona ulaşan Akçansa, Çanakkale Limanı'nın sağladığı lojistik avantaj ile çimento ihracatında da Türkiye'nin en önde gelen kuruluşlarından biridir. Şirket'in ürünleri ABD, Batı Afrika ülkeleri, Akdeniz Havzası gibi çok farklı

coğrafyalara bu liman üzerinden ulaştırılmaktadır. Akçansa, sadece Çanakkale'de üretimi yapılan katma değeri yüksek ürünleri ile ABD pazarının en büyük Türk tedarikçisi konumundadır. 2018 yılında toplam ihracatın 860 bin tonu ABD'ye yapılmıştır.

2018 yılı faaliyetleri

Artan enerji fiyatları ve döviz kurunun etkisiyle maliyet tarafında yaşanan artışlara rağmen, ihracat potansiyeli yüksek Sabancı Grubu şirketleri, gelir dağılımını dengelemiş ve operasyonel karlılığını koruyabilmiştir. Şirketler, bir önceki yıla göre kombine satış gelirlerini %14 oranında büyümüşür.

Akçansa, 2018 yılında, Türkiye çimento ihtiyacının yaklaşık %10'unu karşılayacak miktarda üretim gerçekleştirmiştir. Üretim faaliyetlerini yüksek teknoloji donanımlı tesislerinde üstün hizmet anlayışıyla yürüten Akçansa'nın, yurt içi çimento ve klinker satışları 5,5 milyon ton olarak gerçekleşmiştir.

Sabancı Grubu çimento şirketleri, operasyonel mükemmellikleri, yüksek sektör tecrübeleri, deneyimli kadro ve global pazardaki güçlü varlıklarıyla sektördeki rekabette önemli konuma sahiptir.

Alternatif yakıt kullanım oranı artırılarak %13,1'e ulaşmıştır. 2019 yılında bu oranın daha üst seviyelere çıkarılması için çalışmalar sürdürülmektedir.

Özel ürünler, büyük projeler

İnovatif özel çözümlerle rakiplerinden farklılaşmayı başaran Betonsa, özel ürünler ve büyük projelerde üstün ekipman gücü ve kaliteli insan kaynağı ile birçok yeni projeye imza atmaktadır. Çanakkale Köprüsü ve Alsancak Stadi bu projeler arasında yer almaktadır.

Mega projelerin ihtiyaçlarına yönelik ürünler

Akçansa, inovatif yaklaşımını tüm süreçlerine yansıtma hedefiyle, ürün ve hizmetlerinde yenilikçi uygulamalara devam etmektedir. Ar-Ge ekiplerinin gerçekleştirdiği çalışmalarla ürün portföyünü ihtiyaçları karşılayacak şekilde geliştirmektedir. 1915 Çanakkale Köprüsü için özel olarak geliştirilen 1803 Çimento ile köprünün ayaklarının temeli denizin derinliklerinde oluşturulacaktır.

Akçansa'nın en yeni ürünü olan Smart Beton, akıllı sensörler tarafından betonun her aşamasının takip edilmesine olanak vermektedir.

Yatırımlar

2018 Çimsa için yatırımların tamamlandığı ve devreye alındığı yıl olmuştur. 2017 ve 2018 yıllarında tamamlanan Afyonkarahisar, Eskişehir ve Niğde yatırımları başarılı şekilde devreye alınmış ve üretime geçmiştir.

2019 ve sonrası

2018 yılında yurt içi pazarda yaşanan daralma ve kurdaki dalgalanma Akçansa ve Çimsa'nın ihracata ağırlık vermesine sebep olmuştur. Sektörde gerekli altyapıya sahip tüm oyuncuların ihracat pazarlarında yer edinmeye çalışması rekabeti artırsa da Sabancı Grubu çimento şirketleri, operasyonel mükemmellikleri, yüksek sektör tecrübeleri, deneyimli kadro ve global pazardaki güçlü varlıklarıyla bu rekabette önemli konuma sahiptir.

Yoğun bir yatırım döneminden geçen Çimsa; Niğde Fabrikası kapasite artışı, Eskişehir Fabrikası beyaz çimento yatırımı ve Afyonkarahisar Fabrikası son teknoloji yatırımlarını tamamlamış, bu yatırımların geri dönüşlerini önümüzdeki yıllarda almayı hedeflemektedir. Ayrıca, 2019'un ilk yarısında tamamlanması hedeflenen ABD öğütme tesisi yatırımının yanı sıra, başta ABD olmak üzere gelişen ülke piyasalarında olası satın alma opsiyonları değerlendirilmektedir. Tamamlanan büyük yatırımlar sonrası, Sabancı Grubu çimento şirketlerinin önümüzdeki periyotta önceliği; katma değeri yüksek ve geri dönüş süresi kısa olan dijital dönüşüm projelerini hayata geçirmek olacaktır. Bu bağlamda üretim ve üretim sonrası satış ve dağıtım süreçleri ile ilgili devam eden ve 2019 yılında gerçekleştirilmesi planlanan projelerle ilgili çalışmalar hız kesmeden devam etmektedir.

5,5 MİLYON TON

AKÇANSA YURT İÇİ
ÇİMENTO VE KLİNKER
SATIŞLARI

%10

AKÇANSA,
TÜRKİYE ÇİMENTO
İHTİYACININ %10'UNU
KARŞILAYACAK
MİKTARDA ÜRETİM
GERÇEKLEŞTİRMIŞTİR.

%25

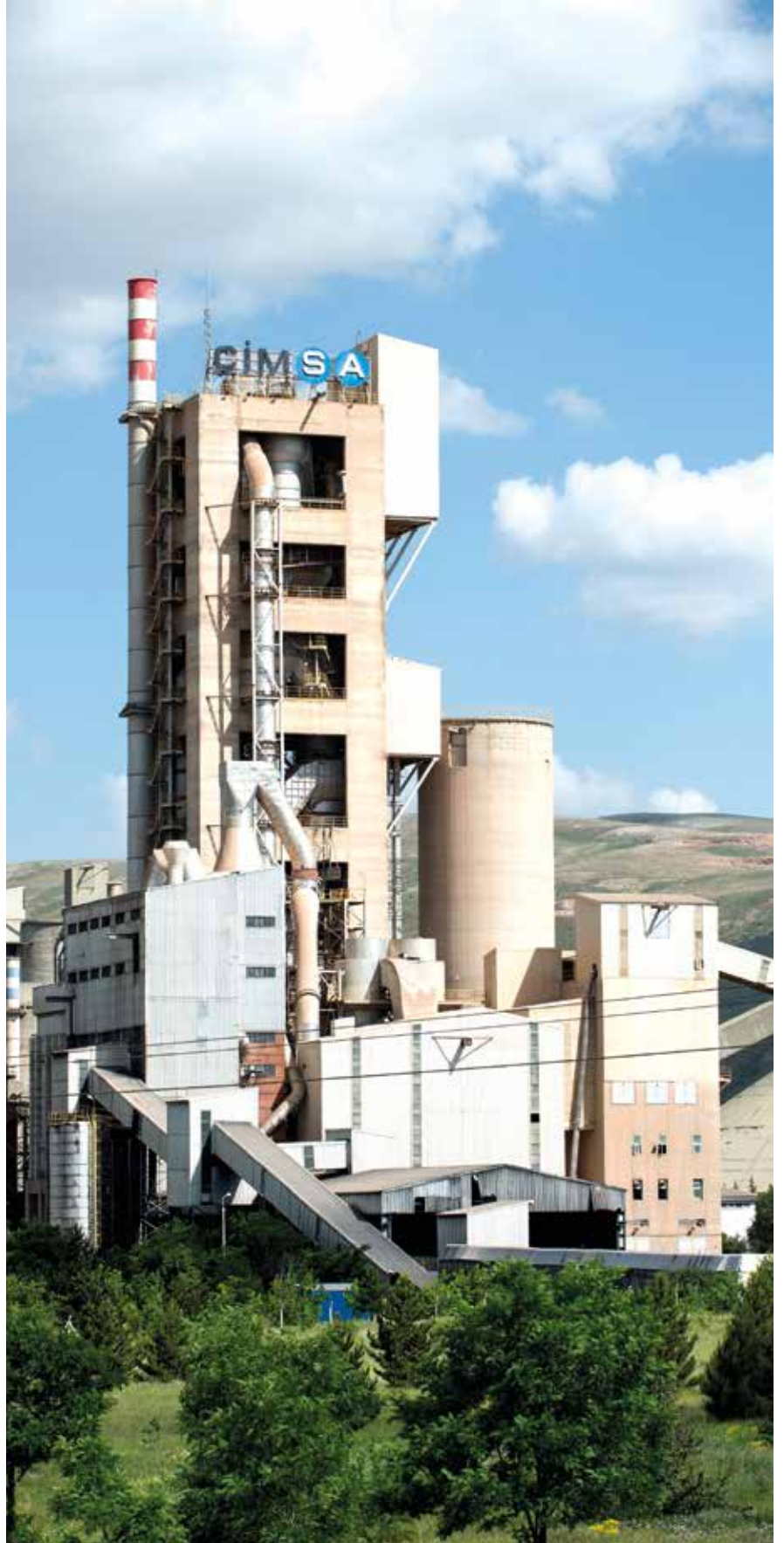
SABANCI GRUBU,
ÇİMENTO ŞİRKETLERİ
İLE TÜRKİYE ÇİMENTO
İHRACATININ %25'İNİ
GERÇEKLEŞTİRMEKTEDİR.
GRUP BU SAYEDE HEM
ÜLKE EKONOMİSİNE
KATKI SAĞLAMAKTA HEM
DE DÖVİZ GELİRİ ELDE
ETMEKTEDİR.

%16

SABANCI GRUBU ÇİMENTO
ŞİRKETLERİ AKÇANSA
VE ÇİMSA, TOPLAM
TÜRKİYE KLİNKER
KAPASİTESİNİN %16'SINI
OLUŞTURMAKTA DİR.

1,7 MİLYON TON

YURT DIŞI ÇİMENTO VE
KLİNKER SATIŞLARI 1,7
MİLYON TONA ULAŞAN
AKÇANSA, ÇANAKKALE
LİMANI'NIN SAĞLADIĞI
LOJİSTİK AVANTAJ İLE
ÇİMENTO İHRACATINDA DA
TÜRKİYE'NİN EN ÖNDE
GELEN KURULUŞLARINDAN
BİRİDİR.

Akçansa, Büyükçekmece Fabrikası ve Gebze Hazır Beton Tesisi ile, Uluslararası Beton Sürdürülebilirlik Konseyi'nin belirlediği kurallar doğrultusunda çimento, beton ve agrega üreticilerine verilen ve tüm dünyada kabul gören CSC "Kaynakların Sorumlu Kullanımı Sürdürülebilirlik Belgesi"ni Türkiye'de alan ilk marka olmuştur.

Sürdürülebilirlik

Akçansa tüm sınırların ötesinde sürdürülebilir büyüme vizyonu doğrultusunda sektörün beklentilerine eksiksiz yanıt vererek, müşterilerini yenilikçi ve katma değer üreten ürünlerle buluşturmanın yanı sıra çevreye, insana ve topluma duyarlı çalışma kültürü ile faaliyetlerini sürdürmektedir.

Sürdürülebilirliği merkezine alan iş modeli ile uluslararası ölçekte de alanının en iyi uygulamalarına örnek olmaktadır. Akçansa, Büyükçekmece Fabrikası ve Gebze Hazır Beton Tesisi ile, Uluslararası Beton

Sürdürülebilirlik Konseyi'nin (The Concrete Sustainability Council) belirlediği kurallar doğrultusunda çimento, beton ve agrega üreticilerine verilen ve tüm dünyada kabul gören CSC "Kaynakların Sorumlu Kullanımı Sürdürülebilirlik Belgesi"ni Türkiye'de alan ilk marka olmuştur.

Dijitalleşme

Akçansa'da yeni oluşturulan Dijital Dönüşüm ve Endüstri 4.0 Müdürlüğü ile yenilikçi dijital uygulamalar geliştirilerek sektöre örnek projelerin hayata geçirilmesi hedeflenmektedir. Akçansa, Çanakkale Fabrikası'nın

havadan ve fabrika sahasında çekilen görüntüleriyle paydaşlarına sanal gerçeklik deneyimi yaşatmaktadır. Akçansa'nın iş sağlığı ve güvenliğine verdiği önem kapsamında hayata geçirdiği ve üretim sahalarına girmeden fabrikayı gezme fırsatı sunan bu uygulama aynı zamanda sektörde ilk olma özelliği taşımaktadır.

Akçansa'da kariyerlerine başlayan gençler artırılmış gerçeklik uygulaması ile online oryantasyon olarak işe başlamaktadırlar. Yeni işe başlayanlar sanal gerçeklik gözlüğünü takarak Şirket içindeki departmanları gezebilmektedirler.

Çimsa, geliştirdiği dijital stratejisi ile verimliliğe, akıllı fabrika sistemleri ve veri analitiği gibi Endüstri 4.0 projelerine her zamankinden fazla odaklanarak “Geleceğin Dijital Çimento Şirketi” olma yolunda emin adımlar atmaktadır.

Çimsa, sahip olduğu geniş ürün yelpazesi ve inovasyondaki yetkinliği ile 46 yılı aşkın süredir çimento ve yapı malzemeleri sektörünün global oyuncusu olarak faaliyet göstermektedir. Beyaz çimento ve özel ürünler alanındaki uzmanlığı ve geniş lojistik yapılanması ile Türkiye’nin ihracat liderleri arasında yer almakta ve ülke ekonomisine doğrudan katkı sağlamaktadır.

İnovasyon ve teknoloji yatırımı

Çimsa, günümüzde sürdürülebilir, kârlı başarı elde etmenin yegâne koşulunun inovasyon ve teknoloji yatırımı olduğunun bilinciyle dijital dönüşümü tüm iş süreçlerine entegre etmektedir. Çimsa, geliştirdiği dijital stratejisi ile verimliliğe, akıllı fabrika sistemleri ve veri analitiği gibi Endüstri 4.0 projelerine her zamankinden fazla odaklanarak “Geleceğin Dijital Çimento Şirketi” olma yolunda emin adımlar atmaktadır.

Yurt dışında da büyüme

Çimsa, Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM)’nin 25. Olağan Genel Kurulu kapsamında düzenlenen İhracat Şampiyonları Ödülleri’nde ilk üç firma arasında yer alarak, çimento, cam, seramik ve toprak ürünleri sektöründe gerçekleştirdiği başarılı ihracat performansını tescillemiştir.

Yurt dışında sahip olduğu 7 terminali ile Çimsa, Orta Doğu, Avrupa, Kuzey Afrika ve Amerika başta olmak üzere 65’i aşkın ülkeye beyaz çimento ve özel ürünler ihraç etmekte ve her geçen yıl ihracat çalışmalarını artırarak ülkemize katkı sağlamaya devam etmektedir.

Türkiye’ye fayda

2011 yılında faaliyet gösterdiği illerdeki fabrika çalışanlarının ve civar köylerdeki çocukların katılımıyla başlayan “Yaz Çocukları” Projesi, 7-12 yaş arası çocukların eğitimine ve kişisel gelişimine

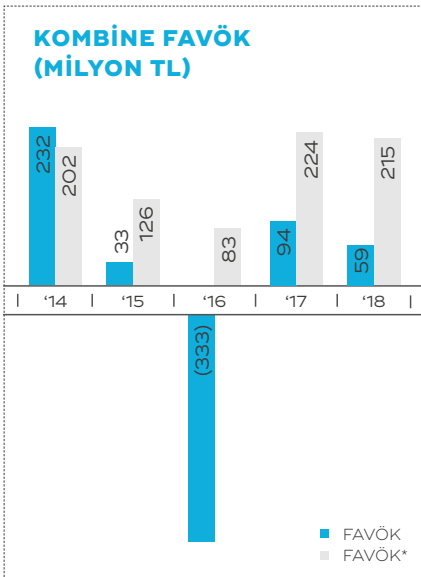
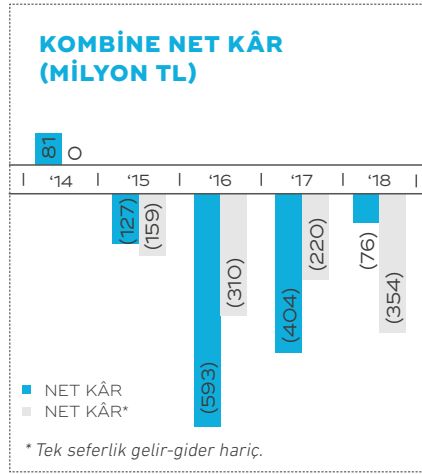
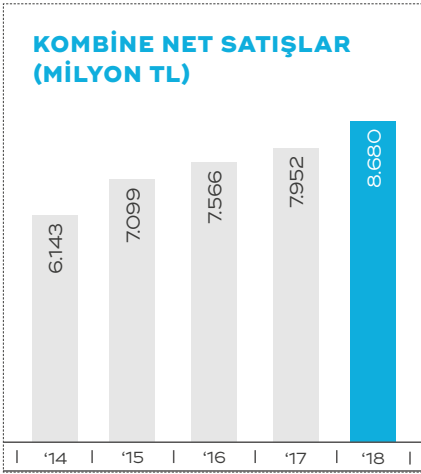
yönelik geliştirilen sürdürülebilir bir toplumsal yatırım projesi olarak devam etmektedir. “Yaz Çocukları” Projesi kapsamında, 8 yılda toplamda 863 çocuğa ulaşılmıştır.

Bir diğer sosyal sorumluluk projesi ise, Engelliler Haftası’na yönelik olarak Mersin Büyükşehir Belediyesi iş birliği ile yürütülmektedir. Dört yıldır büyüyerek devam eden proje kapsamında toplamda 161 adet akülü tekerlekli sandalye, ihtiyaç sahibi engelli bireylere hediye edilmiştir.

PERAKENDE

Sabancı Grubu perakende şirketleri, 2018 sonu itibarıyla toplam 70'i aşkın ilde, 596 gıda marketi ve 205 teknoloji mağazası ile tüketiciye hizmet vermektedir.

Gıda perakendeciliği, Türkiye'de bağımsız yerel marketlerin ve açık pazarların hâkimiyetinde olmakla birlikte Türkiye gıda perakende pazarının yaklaşık %58'ini geleneksel perakende, %42'sini ise organize perakende oluşturmaktadır. Gıda perakendeyi temsil eden büyüklüğün yaklaşık 260 milyar TL, elektronik perakendeyi temsil eden büyüklüğün 60 milyar TL olduğu tahmin edilmektedir.

Sabancı Grubu perakende şirketleri 2018 sonu itibarıyla toplam 70'i aşkın ilde, 596 gıda marketi ve 205 teknoloji mağazası ile tüketiciye hizmet vermektedir.

Farklı formatlarla hizmet

Şirketler, bütün segmentlerde birçok farklı formata sahiptir. Teknosa Standard, Extra, Exxtra olmak üzere tüketicinin ihtiyacına uygun üç farklı formatta, Carrefoursa ise Hipermarket, Süpermarket, Gurme ve Mini olmak üzere toplam dört formatta faaliyet göstermektedir. Şirket ayrıca Gima markasını pazarda yeniden konumlandırmıştır.

Teknosa, elektronik perakendeciliği pazarında öncü konumdadır. Carrefoursa ise gıda perakendeciliği pazarındaki en büyük oyuncularından biridir.

2018 Yılı Faaliyetleri

Operasyonel mükemmellik

Carrefoursa, 2018 yılında market yenilemelerini ve yeni market yatırımlarını sürdürürken, yerli üretimin destekçisi olmak adına yerli tohum, yerli besi ve balık projelerine devam etmiştir. Yeni market yatırımlarını günümüz teknolojisiyle entegre eden Şirket, müşterilerine hızlı kasadan işletme cihazı desteğine, asistan hizmetinden dijital ekranlar aracılığı ile iletişim çalışmalarına kadar hizmet geliştirerek verimliliğini artırmaktadır. E-ticaret alanında gıda odaklı

* Tek seferlik gelir-gider hariç.

hizmet ağını 2018 yılsonu itibarıyla 5 büyük ilde sürdüren Carrefoursa, gıda dışı ürünleri Türkiye'nin her noktasına kargo gönderi sistemi ile ulaştırmaktadır.

Teknosa, zorlaşan pazar koşullarının etkilerini düşürücü önlemler almış ve operasyonlarını iyileştirecek, kendisini ileriye taşıyacak altyapı yatırımlarında bulunmuştur. Şirket, operasyonel mükemmellik kapsamında, ürün bulunurluğu, dinamik fiyatlandırma, stok optimizasyonu, tedarik zinciri optimizasyonu ile ilgili analitik çalışmalarını sürdürmüş ve satış verimliliğinin artırılmasına odaklanmıştır.

Müşteri odaklı dijital dönüşüm

Teknosa, müşteriye en iyi deneyimi verebilmek için e-ticaret platformu olarak Hybris'e geçiş yapmıştır. Teknosa.com, yeni altyapısıyla çok daha hızlı, tam entegre, içerik yönetimi güçlü, dinamik ve esnek kampanya tanımlayabilen, Click & Collect (web'den alışveriş yapıp mağazadan hızlı teslim alma) uygulamasını iyileştiren, kısaca uçtan uca hizmet veren bir platform haline gelmiştir.

Şirket ayrıca, CRM için Microsoft Dynamics altyapısına geçerek online & offline kanallar ve diğer müşteri temas noktası olan çağrı merkezindeki müşteri verilerini tekilleştirmiş, veriyi zenginleştirme çalışmalarına başlamıştır. Yeni CRM platformu ile müşteri segmentasyonuna göre kampanya yönetimi güçlendirilmiştir.

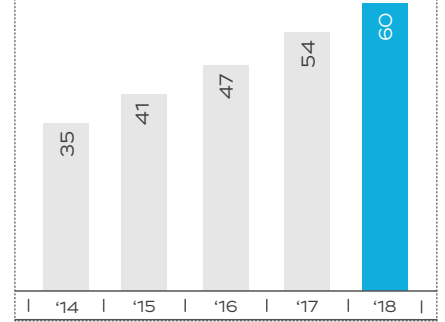
Teknosa, Teknosacell ve kurumsal satış hizmetlerinin çeşitlenmesi için çalışmalarına devam etmiştir.

2018 yılı performansı

2018 yılında, 5,2 milyar TL ciro elde eden Carrefoursa, yılsonu itibarıyla 29 Hipermarket, 349 Süpermarket, 24 Gurme ve 194 Mini marketten oluşan bir zincire ve 493 bin m² toplam net satış alanına sahiptir. 2018 yılında, marketlerden yaklaşık 163 milyon kez alışveriş yapılmıştır.

2018 yılında, 3,5 milyar TL ciro elde eden Teknosa, 68 ilde 205 mağazasıyla Türkiye'nin en yaygın teknoloji perakende şirketidir. Mağazalarında ve Teknosa.com'da yıl boyunca 200 milyona yakın ziyaretçi ağırlamıştır.

TÜRKİYE TÜKETİCİ TEKNOLOJİSİ ÜRÜNLERİ PAZARI (MİLYAR TL)

2019'a bakış

Carrefoursa 2019 yılında, farklılaşan, rekabette üstünlük yaratan ve kârlılığa katkı sağlayan kategoriler ile büyük verinin kullanılması, dijitalleşme, online kanalın gelişmesi ve omni-channel konularına odaklanmaya devam edecektir. Şirket ayrıca 2018'de olduğu gibi mağaza renovasyonlarına devam ederken, bir yandan da yeni mağazalar açmaya ve özellikle geleneksel müşterilere hitap eden mağazaların performanslarını artırmaya yönelik operasyonel iyileştirmeleri yapmaya devam edecektir.

205

TEKNOSA'NIN
MAĞAZA SAYISI

108 BİN M²

TEKNOSA'NIN
SATIŞ ALANI

596

CARREFOURSA'NIN
MAĞAZA SAYISI

493 BİN M²

CARREFOURSA'NIN
SATIŞ ALANI

Teknosa, 2019 yılında, yeni nesil perakendecilik anlayışı çerçevesinde yüksek kâr marjlı ve marka imajına da katkıda bulunan satış sonrası hizmetlere, mobil iletişim hizmeti Teknosacell'e, öz marka ürün ailesi Preo dahil değer katan ürünlere odaklanmaya devam edecektir. Ayrıca, tüm dünyada yükselen trende sahip olan sağlık ve kişisel bakım, gaming/oyun gibi kategorilerde sektörde fark yaratmayı planlamaktadır. Veri analitiğini, yeniliklerin hayata geçirilmesinde etkin kullanıp dijitalleşmeye yönelik yatırımlarını sürdürmeye öncelik veren Teknosa, omni-channel atılımlarıyla panel market içerisindeki pazar payını da artırmayı hedeflemektedir.

Kurumsal Sosyal Sorumluluk

Carrefoursa'dan sokak hayvanları için "Dost Hareketi" projesi

Carrefoursa; 2018 yılında sokak hayvanları için "Dost Hareketi" projesi; Darüşşafaka Eğitim Kurumları ile "Çocuklar Tasarlasın"

projesi; Beyoğlu Belediyesi ile Sosyal Market ve Temel İhtiyaç Derneği ile Destek Market sosyal sorumluluk projelerini sürdürmüştür. Tarımda çocuk işçiliğine farkındalık yaratmayı amaçlayan "Tarladan Okula" projesine 2018 yılında da destek veren Şirket, Toplum Gönüllüleri Vakfı (TOG) ile "Her Paket, Bir Çocuğa Destek" kampanyasını başlatmıştır.

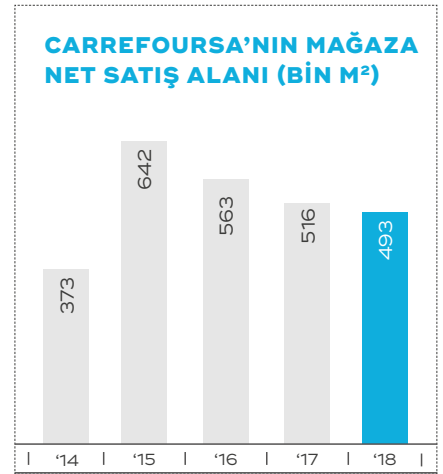
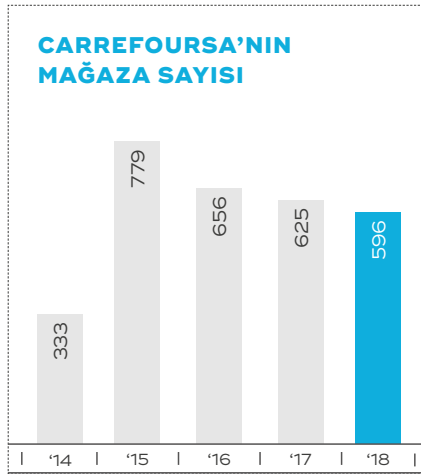
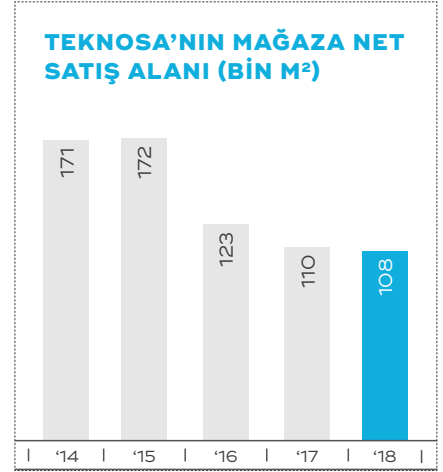
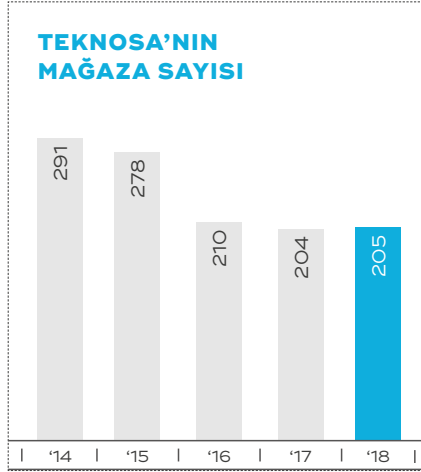
Kadın için Teknoloji

Teknosa, 2007 yılında hayata geçirdiği, Türkiye'nin dijitalleşme atacağına katkı sağlayan Kadın için Teknoloji sosyal sorumluluk projesini sürdürmektedir. Habitat Derneği ve yerel kurumların iş birliğiyle yürütülen proje kapsamında, bugüne kadar 66 ilde 17 bin kadının teknoloji okuryazarı olmasına destek verilmiştir. Eğitimlere katılan kadınlar, teknoloji öğrendikleri için kendilerini daha özgüvenli, eşit ve güçlü hissettiklerini paylaşmaktadırlar.

Teknosa, 68 ilde 205 mağazasıyla Türkiye'nin en yaygın teknoloji perakende şirketidir. Teknosa, mağazalarında ve teknosa.com'da yıl boyunca 200 milyona yakın ziyaretçi ağırlamıştır.

Carrefoursa, yılsonu itibarıyla 29 Hipermarket, 349 Süpermarket, 24 Gurme ve 194 Mini marketten oluşan bir zincire ve 493 bin m² toplam net satış alanına sahiptir. 2018 yılında, marketlerden yaklaşık 163 milyon kez alışveriş yapılmıştır.

Teknosa, dijital dönüşüm ve bütünleşik çoklu kanal (omni-channel) stratejisi çerçevesinde yaptığı atılımlarla 2018 yılını 3,5 milyar TL ciro ile tamamlamıştır.

3,5 MİLYAR TL
CİRO

108 BİN M²
NET SATIŞ ALANI

205
MAĞAZA

~200 MİLYON
ZİYARETÇİ

WWW.TEKNOSA.COM

2000 yılında Sabancı Holding ve Sabancı Ailesi'nin sermayesiyle kurulan ve faaliyetlerini "Herkes için Teknoloji" felsefesiyle sürdüren Teknosa, 18 yıldır Türkiye'nin öncü teknoloji perakende şirketidir.

2018 yılı performansı

Teknosa, müşteri davranışlarını ve beklentilerini yakından izleyerek süreçlerini verimli hale getirmeye, çoklu kanal yapısını ve ekosistemini güçlendirmeye odaklanmıştır. Dijital dönüşüm sürecinde bir taraftan mağaza yatırımlarını müşteri deneyimini iyileştirmek için şekillendirirken, bir taraftan da Teknosa.com satış kanalını dünya çapında bir e-ticaret platformuna taşımış ve tamamen yenilemiştir.

Şirket, tüm çalışanlarının yeni nesil perakendeciliğin gerektirdiği becerilere, yetkinliklere ve donanıma sahip olması için Teknosa Akademi çatısı altında farklı eğitim ve gelişim programları hayata geçirmiştir. Periyodik eğitimlerin yanı sıra Sabancı Üniversitesi iş birliğiyle bugünün ve geleceğin liderlerini yetiştirmek için eğitimler gerçekleştirilmiştir. Şirket ayrıca, kurum içi eğitmen yetiştirme projesine başlamış ve mentorluk gelişim sürecini yenilemiştir.

En yaygın teknoloji perakendecisi

Şirket, 68 ilde 205 mağazasıyla Türkiye'nin en yaygın teknoloji perakende şirketidir. Mağazalarında ve Teknosa.com'da yıl boyunca 200 milyona yakın ziyaretçi ağırlamıştır. Şirket, dönüşüm stratejisi çerçevesinde yapıtaşı olacak projeler yürüttüğü 2018 yılını 3,5 milyar TL ciro ile tamamlamıştır.

2019'a bakış

Teknosa, bütünsel bir transformasyon bakış açısı ile iş modelini pazarda daha rekabetçi olacak şekilde dönüştürüp, finansal performansını iyileştirmeyi hedeflemektedir. Şirket, omni-channel stratejisi doğrultusunda, müşterilerine "istedikleri kanaldan, istedikleri zamanda" kesintisiz ve en iyi hizmeti vermek için yeni hizmet ve uygulamaları hayata geçirmeye devam edecektir. CRM tabanlı kampanyalarını sadakat programı ve analitik çalışmaları ile geliştirmeyi planlayan Teknosa, müşteriyle daha fazla temas edebilmek, mükemmel müşteri deneyimi sunmak ve yeni müşteriler kazanmak için e-ticaret, mobil teknolojiler, veri yönetimi ve büyük veriye öncelik vermektedir. Şirket, 2019 yılında tüm paydaşları için sürdürülebilir değer yaratmaya odaklanmayı hedeflemektedir.

Carrefoursa, 2018 yılında market yenilemelerine ve yeni market yatırımlarına devam ederken, yerli üretimin destekçisi olmak adına yerli tohum, yerli besi ve balık projelerini sürdürmüştür.

5,2 MİLYAR TL
CİRO

493 BİN M²
NET SATIŞ ALANI

596
MAĞAZA

5,3 MİLYON
AKTİF CARREFOURSA KART

WWW.CARREFOURSA.COM

CARREFOURSA, VERİMLİLİK ESASINA DAYANARAK KONYA'DAN İZMİR'E, İSTANBUL'DAN ANTALYA'YA, BALIKESİR'DEN MERSİN'E, TRABZON'DAN ANKARA'YA, MUĞLA'DAN ADANA'YA KADAR YAPTIĞI YATIRIMLARLA 493 BİN M² SATIŞ ALANI ÜZERİNDE TOPLAM 163 MİLYON MÜŞTERİSİNE ULAŞMIŞTIR.

Carrefoursa, toplam 30'u aşkın ülkede 12 binin üzerinde market ile faaliyet gösteren, Avrupa'nın lider, dünyanın 2'nci büyük gıda perakendecisi Carrefour ve Sabancı Holding'in ortaklığı ile 1993 yılından bu yana faaliyetlerini yürütmektedir.

Carrefoursa, 2018 yılında market yenilemelerine ve yeni market yatırımlarına devam ederken, yerli üretimin destekçisi olmak adına yerli tohum, yerli besi ve balık projelerini sürdürmüştür. Yeni market yatırımlarını günümüz teknolojiyle entegre ederek müşterilerine hızlı kasadan iştirme cihazı desteğine, asistan hizmetinden dijital ekranlar aracılığı ile iletişim çalışmalarına kadar hizmet geliştirerek verimliliğini artırmaktadır.

Başarılı sonuçlar

2018 yılında, 5,2 milyar TL ciro elde eden Carrefoursa, 29 Hipermarket, 349 Süpermarket, 24 Gurme ve 194 Mini marketten oluşan bir zincire ve 493 bin m² toplam net satış alanına sahiptir. 2018 yılında aktif Carrefoursa karta sahip müşteri sayısı 5,3 milyona ulaşırken, mağazalardan toplam 163 milyon kez alışveriş yapılmıştır.

Yerli üretimi sürdürülebilir kılmak amacıyla çiftçilere yerli tohum desteği veren, %100 yerli besi kırmızı etleri reyonlarına taşıyan; yaş sebze-meyvenin yanı sıra bakliyat ve süt ürünleri konusunda Türkiye

Tarım Kredi Kooperatifi ile olan iş birliğini genişletirken, diğer taraftan balıkçılığın devamına katkı sağlamak adına hem Su Ürünleri Platformu'nu kuran hem de kültür balıkçılığını destekleyen CarrefourSA, 7 milyon TL yatırım ile reyonlardaki balık çeşidini artırıp fiyat avantajı sunarak 8 bin ton balık satışı hedefine ulaşmıştır.

Müşteri odaklı verimlilik

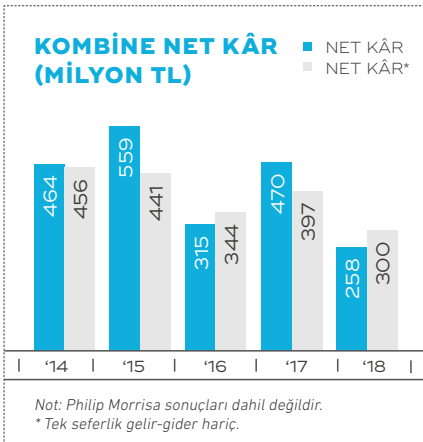
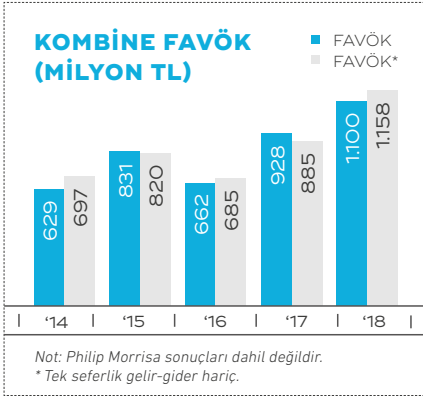
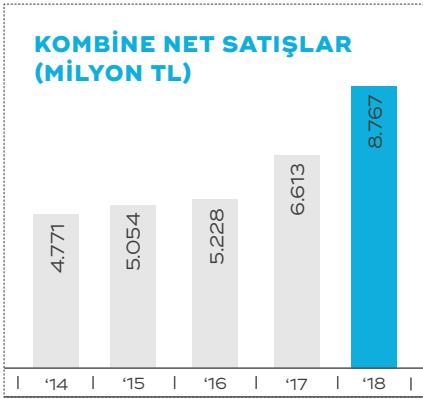
2018 yılında süpermarket yenileme ve yatırımlarına odaklanan Carrefoursa, verimlilik esasına dayanarak Konya'dan İzmir'e, İstanbul'dan Antalya'ya, Balıkesir'den Mersin'e, Trabzon'dan Ankara'ya, Muğla'dan Adana'ya kadar yaptığı yatırımlarla 493 bin m² satış alanı üzerinde toplam 163 milyon müşterisine ulaşmıştır.

2019'a bakış

Carrefoursa 2019 yılında, farklılaşan, rekabette üstünlük yaratan ve kârlılığa katkı sağlayan kategoriler ile büyük verinin kullanılması, dijitalleşme, online kanalın gelişmesi ve omni-channel konularına odaklanmaya devam edecektir. Şirket ayrıca 2018'de olduğu gibi mağaza renovasyonlarına devam ederken, bir yandan da yeni mağazalar açmayı ve özellikle geleneksel müşterilere hitap eden mağazaların performanslarını artırmaya yönelik operasyonel iyileştirmeler geliştirmeyi sürdürecektir.

SANAYİ

Sanayi Grubu şirketleri 2018 yılında, inovasyon, yalın, veri analitiği, Endüstri 4.0, gibi konularda bulundukları sektörlerde ülkemize liderlik edecek başarılı uygulamalar gerçekleştirmiştir.

Öne Çıkanlar

Kordsa

- ABD kompozit satınalmaları

Brisa

- Aksaray OSB'de Türkiye'nin ilk akıllı lastik fabrikası

Temsa İş Makinaları

- Volvo Trucks markası ile Türkiye pazarındaki en yüksek pazar payı

Temsa Ulaşım Araçları

- Temsa North America şirketi kurulumu ile ihracatta atılım

Temsa Motorlu Araçlar

- Mitsubishi Motors'un yeni coupe SUV otomobili Eclipse Cross'un Türkiye lansmanı

Yünsa

- Türkiye'nin en büyük yün kumaş üreticisi

2018 Yılı Öncelikleri

2018 yılında Sanayi Grubu, bir yandan ana iş kollarında nakit yönetimi ve sağlıklı büyümeye odaklanırken diğer yandan hızla değişen dünya dinamiklerini yakalayabilecek yetkinlikleri günlük yaşamlarının bir parçası haline getirmiştir. Mevcut iş kollarında; iş güvenliği, kalite, verimlilik, işletme sermayesi ve nakit yönetimi Grubun ana öncelikleri olmuştur. Bu öncelikler doğrultusunda Sanayi Grubu'nun finansal performansı kayda değer şekilde iyileşmiştir. İnovasyon, yalın, veri analitiği, Endüstri 4.0, gibi konularda tüm şirketler bulundukları sektörlerde ülkemize liderlik edecek başarılı uygulamalar gerçekleştirmiştir.

Ana iş kollarında büyüme ve teknoloji yatırımlarının hızı kesilmezken Sanayi Grubu, değişen dünya eğilimleri doğrultusunda yeni ulaşım ve yenilenebilir enerji teknolojileri değer zincirlerini Enerji Grubu'yla birlikte, malzeme teknolojilerini ise Sabancı Üniversitesi ile birlikte detaylı şekilde değerlendirerek yeni iş fırsatları yaratma konusunda önemli inisiyatifler başlatmıştır.

Sanayi Grubu, bir önceki yıla göre ihracat gelirlerini TL bazında %34 oranında artırmıştır. Temsa Ulaşım Araçları'nın ihracat cirosu 125 milyon ABD doları olarak gerçekleşmiştir. Brisa, faaliyet gösterdiği uluslararası pazarlarda Lassa markası ile 234,1 milyon ABD dolarlık yeni bir ihracat rekoruna imza atarak ülke ekonomisinin itici güçlerinden biri olduğunu bir kez daha kanıtlamıştır. Dünyada her üç otomobil lastiğinden birini, her üç uçak lastiğinden ise ikisini güçlendiren Kordsa'nın, pazardaki lider konumu, güçlü global ayak izi, teknoloji liderliği ve güçlendirme teknolojilerindeki tecrübesi sayesinde sahip olduğu "Güçlendirici" unvanı dünya genelinde kabul görmektedir.

2018 yılı performans

Kordsa, ana iş kolu olan lastik güçlendirme alanında küresel pazarlardaki gücünü ve liderliğini pekiştirirken, kompozit teknolojilerinde stratejik ve vizyoner yatırımlarını sürdürmüştür.

Brisa, 2018 yılındaki çalışmalarıyla fark yaratan bir gelişim göstererek, operasyonel ve serbest nakit akımında rekor rakamlara ulaşmış ve bilanço yönetiminde büyük başarı sağlayarak işletme sermayesi döngüsünde 137 günden 71 güne önemli bir iyileşme sağlamıştır.

Temsa Ulaşım Araçları; ticari araç sektöründe toplu ulaşım, servis taşımacılığı, şehirlerarası otobüs, midibüs üreten; yurt içinde 25 koltuk kapasitesinden 58 koltuk kapasitesine kadar opsiyon sunabilen tek firma olma özelliği ile yurt içi pazar liderliğini devam ettirmiştir.

Temsa İş Makinaları, bulunduğu pazarların olumsuz koşullarına rağmen gösterdiği başarılı satış performansı ve fark yaratan müşteri çözümleriyle rekabetçi konumunu korumuş, Volvo markasıyla ağır ticari araçlarda Türkiye pazarında şimdiye kadarki en yüksek pazar payına ulaşmayı başarmıştır.

Temsa Motorlu Araçlar, 2018 yılı içinde faaliyete geçen yeni bayiliklerin de etkisiyle pick-up pazarında liderliği tekrar ele geçirmiştir.

Sabancı Holding Sanayi Grubu şirketleri, katma değeri yüksek faaliyet alanları ve ürünlere odaklanarak 2018 yılında kârlılıklarını sürdürmüş; Türk ekonomisi ve imalat sanayinin büyümesine katkı sağlayarak başarılı performans sergilemiştir. Sanayi Grubu 2018 yılını, 2017 yılına göre ihracat satışlarındaki artışla destekleyerek kombine satış gelirlerinde %33 büyümeye kapatmış, kombine faaliyet

kârı 2017'nin aynı dönemine göre %19 (Philsa hariç) oranında artış göstermiştir.

Teknoloji ve yatırımlar

Kompozit yatırımları

Kordsa, 2018 yılında 100 milyon ABD doları yatırım ile dünyanın önde gelen ticari havacılık sektörü markalarının stratejik tedarikçileri arasında yer alan Fabric Development Inc. (FDI), Textile Products Inc. (TPI) ve Advanced Honeycomb Technologies (AHT) şirketlerini satın almıştır. Bu yatırımlarla kompozit teknolojileri alanında ticari havacılık sektörünün önde gelen oyuncularları arasındaki yerini pekiştirirken ikinci bir Kordsa yaratma hedefine doğru önemli bir adım atmıştır.

Kordsa, kompozit yatırımlarına ilave olarak ana iş kolu lastik güçlendirme alanında Endonezya ve Türkiye fabrikalarında polyster hattı yatırımını, inşaat iş kolunda polipropilen hattı yatırımını tamamlayarak kapasite artışlarına devam etmiştir.

Çevreye duyarlı ve sürdürülebilir ürünler geliştirme misyonu

Kordsa, lastik güçlendirme teknolojilerinde daha sürdürülebilir ürünler geliştirme misyonu ile resorsinol ve formaldehit içermeyen çevreci bir yapıştırıcı formülü üzerinde 2008'den beri çalışmaktadır. Açık inovasyonun en büyük destekçilerinden biri olarak Kordsa, bu alandaki derin bilgi birikimini ve uzmanlığını lastik sektörünün önemli oyuncularından olan Continental firması ile

birleştirmiştir. Kordsa, kimyasal yapıyı geliştirirken Continental de uygulama ile ilgili teknolojileri geliştirmektedir. Bu buluşun tüm endüstrinin yeni standardı olabilmesi için Kordsa ve Continental geliştirme sonrası bilgileri dünyaya serbest kullanım hakkıyla sunmayı planlamaktadır.

Akıllı Lastik Fabrikası

Brisa; Bridgestone ile Sabancı Holding ortaklığının 30'uncu yılında ikinci fabrikasını devreye almıştır. Brisa'nın 300 milyon ABD doları yatırımla Aksaray OSB'de 950 bin m² alanda kurduğu ikinci fabrikası sektörün ilk akıllı fabrikası olmuştur. Brisa'nın üretimdeki yetkinliği ve Bridgestone'un en yeni teknolojileriyle donatılmış bir fabrikadan çok "teknoloji üssü" olarak adlandırabilecek tesis, Endüstri 4.0 uygulamalarının en iyi örneklerini sergileyen şekilde hayata geçmiştir. Bu sayede; verimlilik, çevre duyarlılığı, ürün kalitesi ve performansı ile sektörde öncü bir yatırım olarak öne çıkan bu yatırımı ile Brisa, ülkemizin yerel üretimde ve uluslararası rekabette güçlenmesine sunduğu katkısı zenginleştirmiş; üretim ve istihdam alanlarında yapmakta olduğu hamlelerle de ülke ekonomisine değer sunmaya devam etmiştir.

Brisa'nın dijitalleşme öncülüğü

Son üç yıldır üst üste Accenture Dijitalleşme Endeksi'nde Türkiye'de Dijitalleşme Öncüleri Ödülü ve Endüstri Lideri Ödülü alan Brisa, 2018 yılında dijital dönüşüm yolculuğuna iş ortaklarını da dahil ederek bayi ağı dönüşümü için Google'ın projesini ilk uygulayan şirket olmuştur.

Brisa, bayi ağı yönetimini mükemmelleştirmek, anında ve etkin çözüm üretmek için saha, finans, satış ve pazarlama süreçlerini bir araya getirdiği "Genba Room" projesini hayata geçirmiş; satış ekibinin sahada güçlenmesi için çeşitli simülasyon tasarımlarıyla eğitim verilen "İş Mükemmelliği Merkezi"ni (BEC) açmıştır.

Brisa, 2018 yılında mobilitede yenilikçi çözümlere yönelik "Yolculuğun Öncüleri" açık inovasyon programını başlatarak dijital olgunluk seviyesini

sektör liderliğinin de ötesinde yeni bir kıyas noktasına taşımak üzere çalışmalarını hızlandırmıştır.

Temsa'dan akıllı ulaşım çözümleri

Smart Mobility vizyonu kapsamında, akıllı şehirlerin vazgeçilmez bir parçası olma hedefiyle faaliyetlerine devam eden Temsa, 9 metrelik elektrikli aracı MD9 Electricity'nin ardından 12 metrelik elektrikli otobüsü Avenue Electron'u da seri üretime hazır hale getirmiştir. Söz konusu aracı otomotiv dünyasının en prestijli organizasyonları arasında gösterilen Hannover Ticari Araç Fuarı'ndaki standında sergileyen Temsa, böylece elektrikli araç konusunda müşterilerine birden fazla model alternatifini sunabilen dünyadaki ender otomotiv markalarından biri haline gelmiştir.

İnsan

Kordsa; yenilikçi teknolojileri, insan kaynakları uygulamaları ve iş etiği ile aldığı birçok prestijli ödül ile global başarısını ispatlamıştır. Yurt içinde aldığı ödüllerin yanı sıra Brezilya'nın Bahia Bölgesi'nde "Great Place to Work Institute" tarafından üst üste üç yıl en iyi işverenler arasında yer almış, Endonezya'da iki yıl üst üste "En İyi Çalışan" ödülüne layık görülmüştür.

Faaliyet gösterdiği her ülkede içinde yer aldığı toplumu da güçlendirmeyi hedefleyen Kordsa, 2018 yılında dört kıtada sosyal sorumluluk faaliyetlerine devam etmiştir. Türkiye'de ve Endonezya'da yenilediği okullar, ABD'de çevre okullarda verdiği eğitimler ve Brezilya'da ailesini kaybetmiş çocuklarla hayata geçirilen projeler ile geleceği güçlendirmeye devam etmiştir.

Brisa'da 2018 yılında, Şirket içerisinde en iyi uygulamaların ve başarı hikayelerinin paylaşıldığı "İz Bırakanlar" platformu devam ederken, çalışanlarının hem liderlik hem profesyonel hayatta ilerlemelerine destek sağlayacak "Lideriğinle İz Bırak" ve "Kariyerinle İz Bırak" programları başlatılmıştır.

Brisa Mensupları Öğrenimi Destekleme Derneği ile bugüne kadar ihtiyaç

sahibi 340'ın üzerinde öğrencinin meslek sahibi olarak topluma katkıda bulunması sağlanmıştır. Meslek Lisesi Koçları programı ile kız çocukların eğitimlerine destek verilirken, "Müşterinin Kahramanları" ve "Servisin Kahramanları" programları ile de Brisa İş Ortaklarının mağazalarında çalışan kadınların mesleki olgunluk seviyeleri artırılmaktadır. 2014 yılından beri Lassa markasıyla devam eden "Sevdamız Toprak, Yarınlarımız Ortak" projesiyle de, bir yandan üç ziraat mühendisiyle yıl boyu devam eden köy ziyaretleriyle sürdürülebilir tarım çalışmaları konusunda bilgilendirme yapılmakta, bir yandan da tarım araçlarına uygulanan reflektörler ve tepe lambası ile emniyetli sürüş bilincinin artırılması için çalışılmaktadır.

Temsa Ulaşım Araçları, 2014 yılında başladığı "Kariyerde Engelleri Kaldırdık" projesi ile engelli istihdamına bakış açısını değiştirmek ve toplumsal farkındalık yaratmak amacıyla yaptığı çalışmaları sürdürürken, "Temsa Hayal Ortakları" projesi ile de köy okullarına destek olmaya devam etmiştir.

Çalışan bağlılığı ve memnuniyetini sürekli olarak geliştirme hedefiyle çalışan Temsa İş Makinaları, oluşturduğu pilot gruplar ile atölye çalışmaları gerçekleştirerek, aksiyon planlarını hayata geçirmeyi başarmış, İş Zekâsı ve Data Analitiği Bölümü'nü kurarak Sabancı İleri Veri Analitiği Akademisi'nde düzenlenen Hackathon'da yer almıştır.

Temsa Motorlu Araçlar, 2018 yılında bayi örgütündeki satış ve servis personelini geliştirmeye yönelik iş geliştirme eğitimleri ve saha personelinin yetkinliklerinin geliştirilmesine yönelik modüler eğitimler ile daha etkin ve verimli bayi yönetimi için gerekli adımları başlatmıştır.

2019 yılı öncelikleri ve sektörel strateji

Sanayi Grubu, önümüzdeki dönemde bir taraftan Endüstri 4.0, dijitalleşme, ileri veri analitiği ve yapay zekâ temelli robotik çalışmalar gibi yeni nesil teknolojileri kullanarak mevcut faaliyetlerinde rekabetçiliğini artırırken,

diğer taraftan elektromobilité ve malzeme bilimindeki yetkinliklerini kullanarak enerji depolama, basılabilir esnek devreler, ince film teknolojileri gibi katma değeri yüksek işleri değerlendirerek geleceği şekillendirme vizyonunu hayata geçirmeyi hedeflemektedir.

Kordsa, Ar-Ge çalışmalarından aldığı güçle faaliyet gösterdiği tüm bölgelerde büyümeyi hedeflemekte, stratejik yatırımlarıyla kompozit teknolojilerine odaklanmaktadır. ABD kompozit yatırımlarının entegrasyonu ve kompozit alanındaki organik-inorganik büyüme çalışmalarının 2019 yılında da sürdürülmesi planlanmaktadır.

Brisa; yüksek üretim teknolojisine sahip Aksaray Fabrikası, üretim gücünü kanıtlamış İzmit Fabrikası, çalışmalarına hız katan Ar-Ge Merkezi, fark yaratan markaları, yenilikçi iletişim araçları ve iş modelleri, hizmet inovasyonları ve güçlü insan kaynağı ile yurt içi pazarlarda 2019 yılında da tartışmasız liderliğini devam ettirme ve uluslararası pazarlarda yeni ihracat rekorları kırma kararlılığındadır.

Küresel büyüme vizyonuyla faaliyetlerini şekillendiren Temsa, yakın gelecekte en büyük önceliğini, 2018 yılında kuruluşunu tamamladığı Temsa North America şirketiyle dünyanın en rekabetçi pazarında varlığını güçlendirmek olarak planlamaktadır.

Temsa İş Makinaları, dünyadaki teknolojik gelişmelere paralel olarak müşterilerine sunduğu; iş makinaları pazarında Komtrax uydü takip sistemi hizmeti, ağır ticari araçlar pazarında Dynafleet filo yönetimi hizmeti ve depo ekipmanları pazarında Infolink filo yönetim hizmeti ile müşterilerine değer yaratmaya devam edecektir.

Temsa Motorlu Araçlar, 2019 yılında yenilenecek olan Mitsubishi L200'ün Türkiye lansmanını Avrupa ülkeleri ile eş zamanlı olarak Eylül ayında gerçekleştirmeyi ve pick-up segmentinde iddialı pozisyonunu korumayı hedeflemektedir.

Kordsa, dünyada her üç otomobil lastiğinden birini, her üç uçak lastiğinden ise ikisini güçlendirmektedir.

KORDSA

DÜNYA NYLON 6.6
PAZAR LİDERİ

%28

Ülke geneline yayılmış olan 12 satış ve 67 servisi ile araç satış faaliyetlerini sürdürmekte olan Temsa, dört yıldır sürdürmüş olduğu yurt içi otobüs pazarı liderliğini devam ettirmiştir.

TEMSA ULAŞIM ARAÇLARI

TÜRKİYE OTOBÜS
PAZAR LİDERİ

%26

Temsa İş Makinaları, iş makinaları ürün grubunda daralan pazara rağmen rekabetçi konumunu korurken, dizel forklift pazarında liderliğini sürdürmüştür.

TEMSA İŞ MAKİNALARI

TÜRKİYE DİZEL
FORKLIFT PAZAR LİDERİ

%11

Brisa 2018 yılında sektörün ilk akıllı fabrikasını Aksaray OSB’de devreye almıştır.

BRİSA

TÜRKİYE YENİLEME
LASTİK PAZAR LİDERİ

%32

Temsa Motorlu Araçlar, faaliyetlerini 26 yetkili satıcısı ve 29 yetkili servisi ile Türkiye’de yürütmektedir.

TEMSA MOTORLU ARAÇLAR

TÜRKİYE PICK-UP
PAZARI LİDERLİĞİ

%23

Yünsa, 1.000 kişinin üzerindeki çalışan sayısı ile 7/24 dokuma üretimi yapmaktadır.

YÜNSA

TÜRKİYE’NİN EN
BÜYÜK YÜNLÜ
KUMAŞ
İHRACATÇISI

%70

Lastik ve inşaat güçlendirme ile kompozit teknolojileri pazarlarının global oyuncusu olan Kordsa, yaklaşık 4.500 çalışanı ile dört kıtadaki 11 üretim tesisi ile hizmet vermektedir.

338,6 MİLYON TL
NET KÂR

179
PATENT

100 Kişi
AR-GE EKİBİ

WWW.KORDSA.COM

Lastik ve inşaat güçlendirme ile kompozit teknolojileri pazarlarının global oyuncusu olan Kordsa, yaklaşık 4.500 çalışanı ile dört kıtadaki 11 üretim tesisi ile hizmet vermektedir. “Yaşamı Güçlendirme” misyonu ile müşterileri, çalışanları, paydaşları ve içinde yer aldığı toplumlara katma değeri yüksek yenilikçi güçlendirme çözümleri sunarak sürdürülebilir değer yaratmayı hedeflemektedir.

En büyük lastik üreticilerinin stratejik teknoloji ortağı olan Kordsa, dünyada her üç otomobil lastiğinden birini ve her üç uçak lastiğinden ikisini güçlendirmektedir. İnşaat güçlendirme teknolojilerinde; enerji verimliliği, uzun süreli durabilite ve düşük karbon salınımı sağlayan sentetik fiber donatılar ile altyapı ve üst yapı projelerinde tercih edilmektedir. Kompozit teknolojilerinde; otomotiv ve havacılık sektöründe kompozit kullanımıyla daha sağlam ve daha hafif araçlar üretilmesi için görsel ve yapısal parçalar geliştirilmektedir.

Ar-Ge ve inovasyon, Kordsa'nın kurumsal kültürünün ayrılmaz bir parçasıdır. 2008 yılında İzmit'te kurulan Kordsa'nın ilk Ar-Ge merkezi, lastik ve inşaat güçlendirme teknolojilerinde hem global pazar hem Türkiye pazarı için inovasyon mutfağı rolü görmektedir. Kordsa'nın ikinci Ar-Ge merkezi ise kompozit güçlendirme teknolojilerinde Ar-Ge, inovasyon ve üretimi tek çatı altında

toplayan Kompozit Teknolojileri Mükemmeliyet Merkezi'nde yer almaktadır. İki Ar-Ge merkezinde yaklaşık 100 kişilik bir ekiple geleceğin güçlendirme teknolojilerini geliştiren Kordsa, bir önceki yıla kıyasla %10 artışla toplam 729 patent başvurusu yapmıştır. Kordsa'nın toplam 181 buluşu, 179 onaylı patenti bulunmaktadır.

2018 yılı performansı

Kordsa'nın satışları 2018 yılında 4 milyar TL'ye ulaşmış, net dönem kârı ise %60 artışla 338,6 milyon TL'ye yükselmiştir. Naylon 6.6 ve Polyester Kord Bezi pazarındaki konumunu koruyan Kordsa, yaptığı yatırımlarla faaliyet gösterdiği tüm segmentlerde büyüme hedeflerine ulaşmıştır. 2018 yılında naylon ve polyester hammadde fiyatlarında öngörülenin üzerinde artışlar görülmesine karşılık, Kordsa hem fiyatlandırma stratejileri hem de güçlü pazar pozisyonu ile bu süreçten büyüyerek çıkmıştır. Ticaret savaşları nedeniyle ABD pazarında üretim tesisi olan Kordsa pozitif ayrışırken, ABD pazarına giremeyen Asya Pasifik üreticilerinin polyester pazarında rekabeti artırması nedeniyle Asya Pasifik Bölgesi'nde marjlar daralmıştır. Kordsa önceki yıla göre %2,5 büyüyün Naylon 6.6 pazarında %28; %3,5 büyüyün polyester pazarında ise %11 pazar payına ulaşarak her iki grupta da pazar payını artırmıştır.

Türkiye'nin lastik sektörü lideri olan Brisa, 300 milyon ABD doları yatırım ile Aksaray OSB'de sektörün ilk akıllı fabrikasını hayata geçirerek ülke ekonomisine değer sunmaya devam etmiştir.

95,7 MİLYON TL
NET KÂR

1.500'ÜN ÜZERİNDE
YURT İÇİ MARKALI
SATIŞ NOKTASI

600'DEN FAZLA
YURT DIŞI LASSA
TABELALI SATIŞ NOKTASI

WWW.BRISA.COM.TR

2020 yılına kadar istikrarlı büyümenin devam etmesi beklenen dünya lastik pazarında, küresel oyuncular, kapasite artırma ve yeni üretim tesisi planlarına devam etmişlerdir. Bu gelişmelerin olduğu bir ortamda, Türk mühendisleri tarafından geliştirilen %100 yerli Lassa lastikleri, Şirket'in faaliyet gösterdiği 70 ülkede 80 distribütör ile 610 Lassa tabelalı mağaza ve 6 bin satış noktasında araç sahipleriyle buluşmuştur.

2018 yılı performansı

Brisa, 2018 yılında ulusal ve uluslararası pazarlarda güçlü varlığını pekiştirmiş, toplam satışları %31 artarak 3,0 milyar TL'ye ulaşmış, net kârı ise 95,7 milyon TL olarak gerçekleşmiştir. Şirket özellikle, faaliyet gösterdiği uluslararası pazarlarda Lassa markasıyla ihracatta rekorlar kırmaya devam ederek ülke ekonomisinin itici güçlerinden biri olduğunu bir kez daha kanıtlamıştır. Toplam yurt dışı satışları adetsel olarak %15, cirosal olarak da %55 oranında artmıştır.

Bridgestone ve Lassa markaları ile Türkiye lastik pazarı lideri Brisa, 2018 yılında "tartışılmaz liderlik" konumunu ileriye taşıyacak şekilde ulusal ve uluslararası çapta büyümeye odaklanmıştır. Türkiye'de nihai tüketiciye ulaşan her üç lastiğin birinin sağlayıcısı olan Şirket; insana yakınlığı, yenilikçiliği, teknolojisi ve dengeli finansal yapısıyla istikrarlı bir şekilde yatırımlarını hayata geçirmiştir.

44 yıldır İzmit'te yatırımlarını sürdüren Brisa, 2018 yılı ile birlikte Anadolu'nun tam ortasında kurduğu Aksaray Fabrikası'nda üretime başlamış; Türkiye'nin sektöründeki en kuvvetli bayi teşkilatı ve 2.700 kişiden oluşan yetkin çalışanı ile müşterilerin yolculuğunu, lastiğin ötesinde hizmetlerle zenginleştirecek yenilik liderliğini üstlenmiştir.

Brisa markaları, Lassa ile en sevilen marka olurken, Bridgestone üçüncü sırada yer almıştır. Uluslararası marka değerlendirme kuruluşu Brand Finance'in "Türkiye'nin en değerli Markaları-Turkey 100" listesinde de, Brisa markası 103 milyon ABD doları tutarında değeri ile Türkiye'nin en değerli 43'üncü markası ve Türkiye lastik sektörünün marka değerinde de lideri olmuştur.

2019'a bakış

Brisa; yüksek üretim teknolojisine sahip Aksaray Fabrikası, üretim gücünü kanıtlamış İzmit Fabrikası, çalışmalarına hız katan Ar-Ge Merkezi, fark yaratan markaları, yenilikçi iletişim araçları ve iş modelleri, hizmet inovasyonları ve güçlü insan kaynağı ile yurt içi pazarda 2019 yılında da tartışmasız liderliğini devam ettirme ve uluslararası pazarlarda yeni ihracat rekorları kırma kararlılığındadır.

Temsa, 2018 yılında kuruluşunu tamamladığı TEMSA North America şirketiyle dünyanın en rekabetçi pazarında varlığını güçlendirerek küresel büyüme stratejisinde önemli bir adım atmıştır.

66

ÜLKEYE İHRACAT

12 BİNDEN FAZLA

ARAÇ İHRACATI

67

SERVİS NOKTASI

12

SATIŞ NOKTASI

WWW.TEMSA.COM

Geniş ürün portföyünü Türkiye'nin yanı sıra dünyanın ileri gelen pazarlarına da sunan Temsa, 66 ülkeye 12 binden fazla araç ihracatı gerçekleştirmiştir. Bugün sadece Fransa'da yollarda 5 bin Temsa markalı otobüs yer almaktadır. Fransa dışında Almanya, İngiltere, İtalya, Avusturya, İsveç, Litvanya ve İspanya gibi Avrupa'daki önemli pazarlarda varlığını sürdüren Temsa, çeşitliliğini artırdığı ürün gamı ile Kuzey Amerika'daki pazar payını da hızla artırmaktadır.

Yurt içinde beş yıldır pazar lideri

Ülke geneline yayılmış olan 12 satış ve 67 servisi ile araç satış faaliyetlerini sürdürmekte olan Temsa, dört yıldır sürdürmüş olduğu yurt içi otobüs pazarı liderliğini 2018 yılında %26 pazar payı elde ederek devam ettirmiştir. Prestij SX aracı da, 27-29 koltuklu segmentte %50 pay ile pazar lideri olmuştur.

2018: Yurt dışı yapılanma yılı

Teknoloji odaklı yatırımlarına 2018 yılında da devam eden Temsa, bir yandan şirket bünyesinde başlatılan dijital dönüşüm hamlelerine devam ederken bir yandan da yurt dışı pazarlardaki yapılanmasını güçlendirmiştir.

2018, Temsa'nın yurt dışı yapılanmasında da yeni bir dönemin başlangıç yılı olarak kayıtlara geçmiştir. 2010 yılından bu yana Kuzey Amerika pazarında faaliyet gösteren Temsa; Kuzey Amerika'daki faaliyetlerine, %100 Temsa iştiraki olan Temsa North America şirketi aracılığıyla devam etme kararı almıştır.

2018 yılında Temsa, Avrupa'daki birincil pazarlarında, ilgili ana segmentlerinde İsveç'te %3,2, İngiltere'de %1,2, Almanya'da %0,8,

İtalya'da %1,6 ve Avrupa'nın en büyük pazarı olan Fransa'da bulunduğu segmentlerde %4,9 overall pazar payı elde etmiştir. Temsa'nın ihracat cirosu 2018 yılında 125 milyon ABD doları olmuştur.

2019: İhracatta atılım yılı

Temsa 2019 yılında da; Kuzey Amerika pazarının yanı sıra Fransa, İtalya, İngiltere ve Almanya başta olmak üzere öncelikli pazarları olarak gördüğü Avrupa ülkelerinde de pozisyonunu güçlendirmeyi, pazar payını artırmaya devam etmeyi planlamaktadır.

Temsa Motorlu Araçlar, Mitsubishi Motors'un binek ve ticari araçların satış, pazarlama, servis ve yedek parça faaliyetlerini sürdürmektedir. Şirket'in portföyünde; Mitsubishi Motors binek araçlar grubunda Space Star, ASX, Eclipse Cross ve Outlander bulunurken, ticari araçlar grubunda ve hafif kamyon segmentinde Fuso Canter' Mitsubishi L200 pick-up yer almaktadır.

Temsa Motorlu Araçlar, Mitsubishi Motors'un yeni coupe SUV otomobili Eclipse Cross'un Türkiye lansmanını 2018 Nisan ayında gerçekleştirmiştir. Şirket, pick-up segmentindeki güçlü oyuncusu Mitsubishi L200 ile de %23 oranında pazar payı elde ederek 2018'i pazar lideri olarak tamamlamıştır. Şirket, Otomotiv Distribütörleri Derneği tarafından düzenlenen "Satış ve İletişim Ödülleri" töreninde "En Hızlı Büyüyen Hafif Ticari Araç Markası" unvanını alarak ödüle layık görülmüştür. Temsa Motorlu Araçlar, 2018 yılı içinde faaliyete geçen yeni bayiliklerle 2019 yılında da pick-up segmentinde iddialı pozisyonunu korumayı ve binek segmentinde pazar payını artırmayı hedeflemektedir. Şirket, 2019 yılında yenilenecek olan Mitsubishi L200'un Türkiye lansmanını Avrupa ülkeleri ile eş zamanlı olarak Eylül ayında gerçekleştirmeyi planlamaktadır.

**Ocak 2019 tarihinde Fuso Canter'in satış ve servisi Temsa Ulaşım Araçları'na devredilmiştir.*

Temsa İş Makinaları, her biri kendi alanında dünyanın lider markası konumunda olan Komatsu, Volvo Trucks, Crown, Dieci ve Terex Finlay markalarının distribütörlüğünü yürütmektedir.

Temsa İş Makinaları; temsilciliğini yaptığı markaların satış ve satış sonrası servis hizmetlerinin yanı sıra kiralama ve ikinci el hizmetleri ile yurt içinde ve yurt dışında faaliyet gösteren müşterilerinin tüm ihtiyaçlarına cevap vermektedir. Tüm bu hizmetler kamu yönetim birimlerinin yanı sıra inşaat, madencilik, mermer, lojistik, endüstri ve enerji gibi farklı sektörlerdeki müşterilere de sunulmaktadır.

2018 performansı

Temsa İş Makinaları; Komatsu İş Makinaları, Volvo Trucks, Crown Depo Ekipmanları ve Komatsu Forklift ürün gruplarında hitap ettiği pazarların olumsuz koşullarına rağmen gösterdiği başarılı satış performansı ile rekabetçi konumunu korumayı başarmıştır.

Temsa İş Makinaları, iş makinaları ürün grubunda daralan pazara rağmen rekabetçi konumunu korurken, dizel forklift pazarında liderliğini sürdürmüştür. Ağır ticari vasıtalar pazarı %38 küçülürken, Volvo Trucks markası ile Türkiye pazarındaki en yüksek pazar payına ulaşmıştır.

Temsa İş Makinaları, 2018 yılında Volvo Trucks "En İyi Performans Gösteren Distribütör Bölgesi" ödülüne ve Terex Finlay markası ile satış ve satış sonrası hizmetler konularında "En Başarılı Müşteri Desteği" ödülüne layık görülmüştür.

2019'a bakış

Temsa İş Makinaları, geniş ürün yelpazesi ve özel müşteri çözümleri ile 2019 yılında hizmet verdiği sektörlerde pazardaki mevcut konumunu koruyarak pazar payını büyütmeyi hedeflemektedir.

Yünsa, 1.000 kişinin üzerindeki çalışan sayısı ile 7/24 dokuma üretimi yapmakta ve verimlilik odaklı üretimi ile başarılı iş sonuçları elde etmektedir. Kendi ipliğini üreten ve kullanan Yünsa, yıllık 4.500 ton kamgarn iplik kapasitesinin yanında, 12.500 km kumaş dokuma kapasitesine sahiptir. 2012 yılından bu yana üretimini TPM (total productive maintenance – toplam verimli üretim) adı verilen üretim yöntemine göre yapmakta ve maliyetlerini bu yöntemle etkin bir şekilde yöneterek, kalite ve verimlilik odaklı çalışmaktadır.

Yünsa, 2018 yılında finansal başarıya ve operasyonel mükemmelliğe odaklanarak, başarılı işletme sermayesi yönetimiyle sektöründe fark yaratmıştır. Sahip olduğu deneyim ve iş yapış şekliyle 2018 yılında bir önceki yıla göre, net satış gelirlerini %24, brüt kârını ise %42 artırmayı başarmış; Şirket'in net satış geliri 367,8 milyon TL'ye, net kârı ise 28,1 milyon TL'ye ulaşmıştır.

BİLGİ TEKNOLOJİLERİ

SabancıDx

SabancıDx, Bimsa'nın 43 yıllık deneyimine eklediği yeni hizmet, çözüm ve modeller ile Türkiye'de dijitalleşmenin geleceğini yazarak dünyaya açılma vizyonu ile yola çıkmıştır. SabancıDx, ileri veri analitiği programları ve ürünleri vasıtası ile Sabancı Holding'in sahip olduğu nitelikli verinin değere ve ürüne dönüştürülmesini sağlarken şirketlerin dijital dönüşümlerini hayata geçirmek üzere bulut hizmetleri, siber güvenlik, sistem entegrasyonu ve dijital iş çözümleri alanlarında hizmet ve çözümler sunmaktadır. "Dijital Çarpanı Dx" ile sembolize eden SabancıDx, şirketlerin dijital çarpanı olmak ve dijital enerjiyi açığa çıkartma misyonu ile dijitalleşen dünyada yeni değerler ve teknolojiler yaratmaktadır.

Faaliyet alanları ve çözümler

İleri veri analitiği

Yarını hedefleyen şirketleri geleceğe taşıyan SabancıDx, dijital ve analitik çözümleriyle bilimi merkezine koyup analitik dünyada oyun değiştirici rolünü üstlenmektedir. SabancıDx, doğru analitik konseptler ışığında, analitik tecrübenin artması amacıyla tahminsel modelleme, makine öğrenmesi, büyük veri ve yapay zekâyı çözüm merkezine koyarak şirketleri geleceğe taşımaktadır.

Yeni iş gücü çözümleri

SabancıDx yeni iş gücü çözümleri ile İK'dan satışa, operasyondan bilgi teknolojilerine insan gücünün mevcut uygulamalarda ve sistemlerde çalışma biçimini, takip ettikleri süreçleri ve verdikleri kararları hatasız bir şekilde tekrarlayarak, 24 saat kesintisiz çalışma prensibi ile kullandığı her departmanın performansını 7 ila 15 kat arasında yükseltmektedir.

SabancıDx, hizmet olarak yazılım (SaaS) ürünleri HR Web, Edoksis, Pratis, GRSIS ile kurumların dijital dönüşümünde öncülük etmektedir.

Siber güvenlik

SabancıDx, şirketlerin dijital varlıklarını güvence altına almaktadır. SabancıDx'in bilgisayar bilimleri, elektronik mühendisliği ve matematiğin kesişim noktasına aldığı bu hizmeti, şirketlerin dijitaldeki tüm değerli verilerini koruma noktasında hayati bir rol oynamaktadır.

Veri Merkezi

SabancıDx Veri Merkezi ile şirketler kritik iş uygulamalarını ve verilerini güvenli bir şekilde barındırabilmektedir. 7/24 kesintisiz çalışabilen; güvenilir, sürekli ve yedekli altyapı bileşenlerinden oluşan Veri Merkezlerinde Barındırma Hizmetleri, SAP Basis Hizmetleri, Güvenlik Hizmetleri, Mesajlaşma ve Birlikte Çalışma Hizmetleri, Veri Tabanı Hizmetleri, İşletim Sistemi Hizmetleri, Sunucu Hizmetleri, Veri Depolama ve Yedekleme Hizmetleri, Ağ Hizmetleri, İş Sürekliliği/Felaket Kurtarma Hizmetleri, Bulut Bilişim Hizmetleri, Dış Kaynak Kullanım Hizmetleri sunulmaktadır.

Ar-Ge Merkezi

SabancıDx'in inovasyon ve yazılım geliştirme çalışmalarının yürütülmesi amacı ile kurulan Ar-Ge Merkezi; Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından 2018 yılında onaylanmıştır. SabancıDx Ar-Ge Merkezi'nde, pazar ihtiyaçları doğrultusunda yeni ürünler geliştirilirken, mevcut ürünlerin teknik kabiliyetleri artırılarak analitik kabiliyetler eklenmektedir.

Catalist

SabancıDx, start-up'larla analitik ve IoT konularında iş birliği yapmak üzere Catalist programını başlatmıştır. Bu inisiyatif ile SabancıDx, teknik/teknolojik bilgi birikimini ve Sabancı Holding'in farklı sektörlerdeki birikimini start-up'larla buluşturmayı ve sinerji elde etmeyi hedeflemektedir.

Sertifikasyonlar

Müşteri memnuniyetinde ve şirket süreçlerinde sürekli iyileştirmeye önem veren SabancıDx, bilgi teknolojileri alanındaki kalitesini ve müşteri taahhüdünü ISO 22301 İş Sürekliliği Yönetim Sistemi ve ISO 27001 Bilgi Güvenliği Yönetim Sistemi sertifikaları ile belgelemiştir.

SİGARA VE TÜTÜNCÜLÜK

Philsa

Philsa, 1991 yılında Philip Morris International (PMI)'in %75 ve Sabancı Holding'in %25 ortaklığıyla kurulmuştur. 1992 yılının sonlarına doğru faaliyetlerine başlayan İzmir Torbalı'daki üretim tesisi, uzman kadrosu ve en son teknolojiye yaptığı yatırımlar ile dünya standartlarında bir fabrika olarak itibarını güçlendirmiştir. 2018 yılsonu itibarıyla fabrikaya yaklaşık 934 milyon ABD doları yatırım gerçekleştirilmiştir. Philsa, Türkiye iç pazarı ve dış pazarlar için en yüksek kalitede üretim yapmakta, ihracat hacmini her geçen yıl artırmaktadır.

Philip Morrisa

PMSA, 1994 yılında Philip Morris International (PMI)'in %75 ve Sabancı Holding'in %25 ortaklığıyla kurulmuş olup, PMI'in sigara markalarının ülke çapındaki dağıtım ve satışını gerçekleştirmektedir. Şirket'in dağıtım ağı, 81 ilde yaklaşık 145 bin satış noktasına ulaşmaktadır. PMSA, yaklaşık 60 distribütörü ve distribütörlerinin satış ekipleriyle birlikte düşünüldüğünde yaklaşık 2 bin kişilik kadrosuyla Türkiye'nin en büyük satış örgütlerinden birine sahiptir. 2018 yılı sonunda, PMSA yasal sigara pazarında %43,5* pazar payına sahiptir.

TURİZM

Tursa/AEO

Sabancı Holding'e bağlı Tursa bünyesinde Adana Hiltonsa ve Mersin Hiltonsa yer alırken, Ankara Enternasyonal Otelcilik bünyesinde ise Ankara Hiltonsa bulunmaktadır. Topluluk, turizm sektörüne yıllar önce Adana Erciyas Oteli ile adım atmıştır. 1988'de, Ankara Hiltonsa Oteli'nin açılışıyla kurucu ortaklık şeklinde yeni bir ivme kazanan turizm faaliyetleri, 1990'da Mersin

Hiltonsa oteliyle daha da gelişmiş ve 2001 başında açılışı yapılan Adana Hiltonsa ile bugünkü düzeyine ulaşmıştır. 2018 yılsonu itibarıyla Hiltonsa oteller zincirinin oda kapasitesi, 309'u Ankara Hiltonsa, 295'i Adana Hiltonsa ve 186'sı Mersin Hiltonsa'ya ait olmak üzere 790'dır. Topluluğun sahip olduğu oteller Hilton Grubu tarafından işletilmektedir.

* Kaynak: Nielsen Retail Audit Kasım 2018

120

TOPLAM KALICI ESER

1

ÜNİVERSİTE

38

EĞİTİM KURUMU

19

ÖĞRENCİ YURDU

17

SOSYAL TESİS

16

ÖĞRETMENEVİ

16

KÜLTÜR MERKEZİ

5

SPOR TESİSİ

4

SAĞLIK TESİSİ

4

KÜTÜPHANE

74

İLDE HİBE
PROGRAMLARI

VAKIF

Türkiye'nin her
köşesinde insanların
hayatına dokunuyoruz.

Merhum Hacı Ömer Sabancı'nın sağlığında bir yaşam felsefesi olarak kabul ettiği "Bu Topraklardan Kazandıklarımızı Bu Toprakların İnsanlarıyla Paylaşmak" ilkesini benimseyen Sabancı Kardeşler, bu düşünceden yollarına devam ederek hayır işlerini düzenli bir şekilde yürütebilmek amacıyla 1974'te Hacı Ömer Sabancı Vakfı'nı (Sabancı Vakfı) kurmuştur.

Sabancı Topluluğu'nun sanayi ve ekonomi alanında eriştiği gücü, sosyal ve kültürel alanlarda da geniş ölçüde paylaşması sonucu bugün Sabancı Vakfı, Türkiye'nin önde gelen aile vakıflarından biridir.

Sabancı Vakfı kurulduğu günden bu yana geçen sürede, Türkiye geneline dağılmış 78 yerleşim merkezinde; okullar, öğrenci yurtları, öğretmen evleri, sağlık kurumları, spor tesisleri, kültür merkezleri ve sosyal tesisler yaptırarak 120'den fazla kalıcı eser meydana getirmiştir.

SABANCI VAKFI'NIN DEĞERLERİ

Ne Yapıyoruz?

Sabancı Üniversitesi ile yenilikçi eğitimi **destekliyoruz.**

Hibe vererek ve uzmanlığımızı paylaşarak sivil toplum kuruluşlarını **güçlendiriyoruz.**

Bilgi ve deneyimimizi hayırseverliğin güçlenmesi için **paylaşıyoruz.**

“Fark Yaratanlar”ın bilinirliğini artırarak topluma **ilham veriyoruz.**

Öğrenci ve sanatçıları burs ve ödüllerle **teşvik ediyoruz.**

Filantropi alanında özellikle sivil toplumun hibe ile desteklenmesi konusunda, yeni anlayış ve yöntemlerin hayata geçmesine **öncülük ediyoruz.**

Sivil toplum kuruluşlarıyla çalışarak toplumsal meselelerin çözümüne **katkıda bulunuyoruz.**

Eğitim, kültür, sağlık ve spor alanlarında kalıcı eserler **inşa ediyoruz.**

Sabancı Üniversitesi, 77 ülkeden 1.258 üniversitenin değerlendirmeye alındığı Times Higher Education (THE) 2019 Dünyanın En İyi Üniversiteleri sıralamasında 351-400 bandında yer alarak Türkiye’den değerlendirmeye alınan 23 üniversite içinde birinci olmuştur.

Sabancı Topluluğu, 1994 yılında Sabancı Vakfı önderliğinde bir “dünya üniversitesi” kurmaya karar vermiştir. Sabancı Üniversitesi’nin kuruluş çalışmaları sırasında yeni ve özgün bir üniversite tasarımı yaratılmıştır. 1999 yılında kapılarını öğrencilerine açan Sabancı Üniversitesi, bugün pek çok üniversite tarafından örnek alınmaktadır.

Sabancı Üniversitesi’ni farklı kılan özelliklerin başında, özgün öğrenim sistemi gelmektedir. Akademik programlar, yenilikçi ve disiplinler arası niteliktedir.

Sabancı Üniversitesi’ndeki öğrenim sisteminin altyapısını “Temel Geliştirme Programı” oluşturmaktadır. Programın ilk aşamasında, tüm öğrenciler aynı dersleri alarak ilerisi için gereken bilgi altyapısını, eleştirel ve disiplinler arası düşünebilme kapasitelerini geliştirmektedirler. İkinci aşamada ise her öğrenci, almak istediği programın giriş derslerini özgürce belirleyerek, eğitim almak istediği diploma programını 13 program arasından seçerek öğrenimine devam etmektedir.

Türkiye’nin en girişimci ve yenilikçi üniversitesi

Sabancı Üniversitesi, 2012 yılında T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ve TÜBİTAK tarafından ilki hazırlanan “Üniversitelerarası Girişimcilik ve Yenilikçilik Endeksi” sıralamasında ilk

sırada yer almıştır. 2015, 2016 ve 2017 yıllarında da Sabancı Üniversitesi, yine Türkiye’nin En Girişimci ve Yenilikçi Üniversitesi seçilerek listedeki lider konumunu korumuştur.

Dünyanın en saygın üniversitelerinden biri

Sabancı Üniversitesi 2018 yılında da Times Higher Education (THE) ve QS gibi önemli kurumların açıkladığı dünyadaki tüm üniversiteleri kapsayan sıralamalarda yerini korumuştur.

Sabancı Üniversitesi, bu yıl 1.258 üniversitenin değerlendirmeye alındığı THE 2019 Dünyanın En İyi Üniversiteleri Sıralaması’nda 351-400 bandında yer almıştır. Sabancı Üniversitesi’nin Türkiye’den en yüksek basamakta yer aldığı “THE 2019 Dünyanın En İyi Üniversiteleri” sıralamasına ülkemizden toplam 23 üniversite girmiştir.

T.C. Kalkınma Bakanlığı ve Sabancı Vakfı ortak yatırımı ile 2011 yılında kurulan Sabancı Üniversitesi Nanoteknoloji Araştırma ve Uygulama Merkezi SUNUM’da ileri malzemeler, nano biyoteknoloji, nano tıp, nano elektronik, nano optik, mikro-nano-akışkanlar, mikro-nano-elektro mekanik sistemler, yenilenebilir enerji sistemleri, üçboyutlu baskı, biyosensörler ve biyomedikal uygulamalar, gıda güvenliği ve kablosuz geniş bant iletişim teknolojileri gibi alanlarında disiplinler arası araştırmalar yapılmaktadır.

Sabancı Üniversitesi Tümlleştirilmiş Üretim Teknolojileri Araştırma ve Uygulama Merkezi (SU IMC), akademi ile endüstri arasında örnek üniversite ve endüstri iş birliği uygulamalarıyla küresel bir köprü olmayı hedeflemektedir. SUIMC ve Kordsa’nın iş birliğiyle kompozit teknolojileri alanında öncü bir iş modeli olan “Kompozit Teknolojileri Mükemmeliyet Merkezi” (KTMM), Teknopark İstanbul’da kurularak dünya çapındaki kompozit teknolojileri geliştirme merkezleri arasında yerini almış, Türkiye’nin gururu olmuştur.

İstanbul Uluslararası Enerji ve İklim Merkezi (IIEEC) enerji ve iklim alanında objektif, üstün nitelikli ekonomik ve politik çalışmalar yapma amacıyla kurulmuş; gelecek odaklı, bağımsız bir araştırma ve politika merkezidir. IIEEC’in girişimleri, bölge ve dünya için sürdürülebilir enerjinin geleceğine yönelik çözümlerin geliştirilmesine yardımcı olmaktadır.

Sabancı Üniversitesi Finans Mükemmeliyet Merkezi (CEF), akademik dünya ile finans sektörü ve reel sektör arasında köprü görevi görmektedir. CEF bünyesinde; sertifika programları, seminerler, atölye çalışmaları, üst düzey konferanslar düzenlenmektedir. Bunlara ek olarak Merkez, araştırma raporları hazırlayarak akademiden finans dünyasına, reel sektörden bireysel yatırımcılara uzanan geniş bir kitleyle paylaşmaktadır.

Toplumsal Cinsiyet ve Kadın Çalışmaları Mükemmeliyet Merkezi (SU Gender), Mor Sertifika ve Cins Adımlar gibi ana faaliyetlerinin yanı sıra Dicle Koğacıoğlu Makale Ödülleri ve Şirin Tekeli Araştırma Ödülleri gibi ödül programlarıyla da alanındaki birikimin taşıyıcılığını üstlenmektedir. Merkez, ayrıca uluslararası konferans, panel, söyleşi, yetişkin eğitimi gibi etkinliklerle, toplumdaki cinsiyet eşitliği dönüşümünü de desteklemektedir.

İstanbul Politikalar Merkezi (İPM), demokratikleşmeden iklim değişikliğine, transatlantik ilişkilerden çatışma analizi ve çözümüne kadar, önemli siyasal ve sosyal konularda uzmanlığa sahip, çalışmalarını küresel düzeyde sürdüren bir politika araştırma kuruluşudur.

Fakülteler

Sabancı Üniversitesi'nde öğrenim, üç fakülte aracılığıyla yürütülmektedir: Mühendislik ve Doğa Bilimleri Fakültesi (MDBF), Sanat ve Sosyal Bilimler Fakültesi (SSBF) ve Yönetim Bilimleri Fakültesi (YBF). Tüm fakültelerde lisans, yüksek lisans ve doktora programları sunulmaktadır.

MDBF'de; Bilgisayar Bilimi ve Mühendisliği, Moleküler Biyoloji, Genetik ve Biyomühendislik, Malzeme Bilimi ve Nano Mühendislik, Mekatronik Mühendisliği, Elektronik Mühendisliği ve Endüstri Mühendisliği lisans programlarının yanı sıra, Enerji Teknolojileri ve Yönetimi, Bilişim Teknolojileri, Veri Analitiği, Moleküler Biyoloji, Genetik ve Biyomühendislik, Elektronik Mühendisliği, Bilgisayar Bilimi ve Mühendisliği, Mekatronik Mühendisliği, Endüstri Mühendisliği, Üretim Mühendisliği, Malzeme Bilimi ve Nano Mühendislik, Siber Güvenlik, Fizik ile Matematik dallarında lisansüstü programları sunulmaktadır.

SSBF bünyesinde lisans programları olarak; Ekonomi, Görsel Sanatlar ve Görsel İletişim Tasarımı, Kültürel Çalışmalar, Siyaset Bilimi, Uluslararası Çalışmalar ve Psikoloji; lisansüstü programları olarak da; Ekonomi, Görsel Sanatlar ve Görsel İletişim Tasarımı, Kamu Politikaları, Siyaset Bilimi, Uyuşmazlık Analizi ve Çözümü, Kültürel Çalışmalar, Tarih, Avrupa Çalışmaları, Türkiye Çalışmaları, Uluslararası İlişkiler ve Toplumsal Cinsiyet Çalışmaları bulunmaktadır.

YBF'de; Yönetim Bilimleri alanında lisans, yüksek lisans ve doktora, Executive MBA, Finans ve İş Analitiği alanında yüksek lisans programları sunulmaktadır. 2018 yılında YBF ile dünyanın önde gelen yönetim bilimleri okullarından Columbia Business School (CBS) arasındaki Executive Education iş birliği kapsamında, Executive MBA öğrencileri New York'ta, CBS'te iki haftalık liderlik programına katılmaya başlamışlardır.

Sabancı Üniversitesi MBA Programı, QS Global MBA Sıralaması'nda 151-200 aralığında yer almıştır. Tüm dünyada yaklaşık 250 okulun yer aldığı listede, Türkiye'den tek okul Sabancı Üniversitesi olmuştur. Sabancı Üniversitesi MBA Programı, QS Avrupa Sıralaması'nda ilk 65 içinde yer almanın yanı sıra bu sıralamaya da Türkiye'den giren tek okul olmuştur.

Sabancı Üniversitesi Yönetici Geliştirme Birimi (EDU), iş dünyasına yönelik yönetici geliştirme programları düzenlemektedir. EDU, birikimlerini ve tecrübelerini daha geniş kitlelerle paylaşmak, sürekli gelişimi hedefleyen profesyonellere destek sağlamak amacıyla genel katılıma açık eğitim programlarını da sürdürmektedir. EDU, Financial Times tarafından düzenlenen Executive Education - Customised Programs" (Kuruma Özel Programlar) sıralamasına Türkiye'den ilk ve tek giren okul olmuştur.

Mezunlar

Sabancı Üniversitesi'nde, bugüne kadar 7.296'sı lisans ve 4.116'sı lisansüstü olmak üzere toplam 11.412 diploma verilmiştir. Mezunların %81'i iş hayatına geçmişken, %13'ü ise eğitimlerini lisansüstü düzeyde sürdürmeyi tercih etmiştir. Mezunların ilk yıl içinde bir işe veya lisansüstü eğitime yerleşme oranı %83'tür. Mezunların tercih ettiği başlıca üniversiteler; Carnegie Mellon University, University of California, Politecnico di Milano, Boston University, Harvard University, Brown University, Stanford University ve University of Massachusetts'tir.

Yaşamın nabzını tutan bir kampüs

Sabancı Üniversitesi kampüsü, öğrencilerin günlük hayatlarındaki tüm ihtiyaçlarını giderebilmektedir. Kampüste, gösteri merkezinden spor merkezine, sağlık merkezinden süpermarkete, sinema salonundan açık hava spor alanlarına kadar her türlü sosyal yaşam imkanı bulunmaktadır.

SABANCI ÜNİVERSİTESİ SAKIP SABANCI MÜZESİ (SSM)

Sabancı Üniversitesi Sakıp Sabancı Müzesi (SSM), bugün zengin koleksiyonları, ev sahipliği yaptığı uluslararası ve ulusal geçici sergileri, konservasyon birimleri, eğitim programları, konser, konferans ve seminerleriyle çok yönlü bir müzecilik anlayışını yansıtmaktadır.

Sabancı Üniversitesi Sakıp Sabancı Müzesi (SSM), Atlı Köşk olarak anılan köşk ve daha sonra eklenen galerilerden oluşmaktadır. 1951’de, Hacı Ömer Sabancı tarafından satın alınan Atlı Köşk, uzun yıllar ailenin yazlık evi olarak kullanılmış, daha sonra Sakıp Sabancı’nın daimi konutu olmuş ve onun zengin koleksiyonunu barındırmış, 1998’de müzeye dönüştürülmek üzere Sabancı Üniversitesi’ne tahsis edilmiştir. Galeri bölümünün eklenmesiyle 2002’de ziyarete açılan Müze’nin sergileme alanları 2005’te genişletilerek teknik düzeyde uluslararası standartlara kavuşturulmuştur.

SSM, bugün zengin koleksiyonları, ev sahipliği yaptığı uluslararası ve ulusal geçici sergileri, konservasyon birimleri, eğitim programları, konser, konferans ve seminerleriyle çok yönlü bir müzecilik anlayışını yansıtmaktadır.

SSM Koleksiyonları

Osmanlı sanatının 500 yıllık örneklerine kapsamlı bir bakış sunan SSM Kitap Sanatları ve Hat Koleksiyonu, başta nadir el yazması Kuran-ı Kerim’ler olmak üzere, kıtalar, murakkaalar, levhalar, hilyeler, tuğralı belgeler ile hattat aletlerinden oluşmaktadır. SSM Kitap Sanatları ve Hat Koleksiyonu, 2012 yılında çağdaş bir tasarım

ve sergileme anlayışıyla yeniden düzenlenerek ziyarete açılmıştır. Yeni teknolojik düzenlemeyle ziyaretçiler, sergi salonlarında verilen tabletler aracılığıyla, *augmented reality* (artırılmış gerçeklik) tekniğiyle hazırlanan animasyonları izleyebilmekte, nadir elyazması kitapları sayfa sayfa inceleyebilmektedirler.

SSM Resim Koleksiyonu, ülkemizde resim sanatının gelişim sürecinin başlangıç evresine dair önemli ipuçları veren, kültürel bir birikimdir. Bu yönüyle SSM Kitap Sanatları ve Hat Koleksiyonu’nun tarihsel süreçteki devamı niteliğine sahip olan koleksiyon, Türkiye’de imge

üretimindeki dönüşümü, sanat ve sanatçı kavramlarındaki değişimi gözler önüne sererek Osmanlı devletinden Türkiye Cumhuriyeti’ne uzanan modernleşme sürecini yansıtmaktadır.

SSM Resim Koleksiyonu, Türk resminin geç Osmanlı ve erken Cumhuriyet dönemlerinin seçkin örnekleriyle, Osmanlı İmparatorluğu’nun son yıllarında İstanbul’da yaşamış ve çalışmış sanatçıların çalışmaları da dahil olmak üzere, 1850’lerden başlayarak günümüze kadar tarihlenen eserlerden oluşmaktadır. Atlı Köşk’ün alt katındaki odalarda, Sabancı Ailesi’nin kullandığı, geç rokoko,

neo-klasik ve ampir üsluplarından ilhamla tasarlanmış Batı tarzı mobilyalar ve 19. yüzyıla tarihlenen dekoratif sanat eserleri yer almaktadır. Roma, Bizans ve Osmanlı dönemlerinden günümüze ulaşmış parçaların yer aldığı arkeolojik ve taş eserler ise müzenin bahçesinde sergilenmektedir.

SSM'de açılan sergiler

SSM, saygın kurum ve kuruluşların sponsorluklarında gerçekleştirdiği uluslararası ve ulusal sergi projeleriyle 2018'de de yüz binlerce sanatseveri, dünya sanatını yönlendiren sanatçı ve akımlarla buluşturmuştur.

Kavalalı Mehmed Ali Paşa Ailesi'nin İzleri Atlı Köşk'te: Sakıp Sabancı Müzesi, bugün Müze'ye ev sahipliği yapan Atlı Köşk'ün, ilk sahipleri olan Kavalalı Mehmed Ali Paşa Hanedanı üyelerinin günlük hayatlarını ve tarihlerini yansıtan bir sergilemeye sahne olmuştur.

Kavalalı Mehmed Ali Paşa Hanedanı'nın üyelerinin yaşam hikâyeleri, İstanbul'daki mimari izleri, Osmanlı ve Türkiye kültür-sanat dünyasında taşıdıkları önem gibi konulara odaklanan **"Boğaziçi'nde Bir Hanedan: Kavalalı Mehmed Ali Paşa Ailesi"** konferans serisiyle bağlantılı bir içerikle, aileye ait fotoğraf ve objelerden oluşan seçkiyi 17 Şubat-7 Mayıs 2018 arasında Atlı Köşk'te sunmuştur.

"Boğaziçi'nde Bir Hanedan: Kavalalı Mehmed Ali Paşa Ailesi" konferans serisinde ise; Prof. Dr. İlber Ortaylı, gazeteci-yazar Murat Bardakçı, aile üyelerinden Prens Abbas Hilmi, Prof. Dr. Ekmeleddin İhsanoğlu, Prof. Dr. Baha Tanman ve Öğretim Üyesi Gözde Çelik, araştırmacı ve yazarlar Sinan Kunalalp ve Derin Türkömer, araştırmacı yazar Emine Çiğdem Tugay, Kavalalı Ailesi'nin kökenleri, İstanbul'un kültürel ve sosyal hayatına katkıları, miras bıraktıkları mimari yapılar, ailenin sıra dışı üyeleri ve sanatçılarla ilişkileri gibi pek çok konuyu müze ziyaretçileriyle paylaşmışlardır.

Görünenin Ötesinde Osman

Hamdi Bey: Bank of America Merrill Lynch'in, dünya çapında yürüttüğü "Sanatı Koruma Projesi" kapsamında, SSM Resim Koleksiyonu'nda yer alan, Osman Hamdi Bey'e ait altı tablonun konservasyon ve bilimsel araştırma çalışmaları, 5 Haziran 2018'den bu yana "Görünenin Ötesinde Osman Hamdi Bey" sergisiyle Atlı Köşk'te ziyaretçilere sunulmaktadır.

Sergide, Osman Hamdi Bey'in SSM Koleksiyonu'nda yer alan altı adet tablosu üzerinden boya uygulama teknikleri, kullandığı malzemeler ve eserlerin geçirdiği restorasyon çalışmaları izleyicilerle paylaşılmaktadır.

"Görünenin Ötesinde Osman Hamdi Bey" sergisinin bilimsel araştırma çalışmaları, Sabancı Üniversitesi Nanoteknoloji Araştırma ve Uygulama Merkezi, Koç Üniversitesi Yüzey Teknolojileri Araştırma Merkezi, İstanbul Teknik Üniversitesi Organik Kimya Laboratuvarı ve Getty Konservasyon Enstitüsü iş birliğiyle yapılmıştır.

Sergi etkinlikleri kapsamında, 21 Aralık'ta Proje Koordinatörü ve Tablo Konservasyon Uzmanı Filiz Kuvvetli, "Osman Hamdi Bey'in Çalışma Tekniklerinin Keşfine Dair Bulgular" adlı bir konferans vermiştir.

Seyhun Topuz. "Kuzgun Acar

Anısına": Seyhun Topuz'un sanatçı Kuzgun Acar'ın ölümünün 40. yılı vesilesiyle restore edilerek 2016 yılında SSM'nin Boğaz manzaralı terasında sergilenen *'Kuşlar - Soyut Kompozisyon'*dan ilhamla ürettiği eseri, onunla aynı yerde 20 Temmuz 2018'de sanatseverlerle buluşmuştur. Eser, halen SSM'nin bahçesinde sergilenmektedir.

SABANCI ÜNİVERSİTESİ SAKIP SABANCI MÜZESİ (SSM)

SSM, 2018 Yetişkin Eğitimleri programı kapsamında Prof. Dr. Cevat Çapan, Beral Madra, Prof. Dr. Hülya Tezcan, Doç. Dr. A. Sinan Güler gibi Türkiye'nin önde gelen üniversitelerinin akademisyenleri yönetiminde, sanat ve sanat tarihi, tarih, dünya edebiyatı, sinema konulu eğitim etkinlikleri düzenlemiştir.

Rus Avangardı. Sanat ve Tasarımla Geleceği Düşlemek: SSM, Sabancı Holding'in katkılarıyla 20. yüzyıl dünya sanatını şekillendiren Rus Avangardı akımının Türkiye'deki en kapsamlı sergisine ev sahipliği yapmaktadır. Sergide, 20. yüzyılın başından 1930'lara kadar Rusya'da faaliyet gösteren ve sanatı hayatın her alanına yaymayı hedefleyen avangard sanatçı ve okullar, resim, tasarım, edebiyat, film ve tiyatro alanlarındaki zengin üretkenlikleriyle temsil edilmektedir. Rus Avangardı'nın siyasi arka planının katmanları ise, SSM'nin Sabancı Üniversitesi'nin bir parçası olarak taşıdığı akademik misyon doğrultusunda, bir kaynak teşkil edecek çerçevede sunulmaktadır.

Sergi, Selanik Devlet Çağdaş Sanat Müzesi-Costakis Koleksiyonu'nun yanı sıra Moskova'daki Tüm-Rusya Dekoratif Sanatlar Müzesi ve Multimedya Sanat Müzesi ile Avrupa'nın önde gelen özel koleksiyonlarından seçilen 513 eserle, Türkiye'de ilk defa bir arada sunulan Rus Avangardı'nın sanat tarihindeki zengin yerine ışık tutmaktadır.

Küratörlü sergi turuyla başlayan "Rus Avangardı. Sanat ve Tasarımla Geleceği Düşlemek" etkinlikleri, Rusya'nın siyasi tarihi ve söz konusu

dönemin mimarlık anlayışı, Rus Avangardı'nın dünya sanat tarihine etkileri gibi konularda gerçekleştirilen konferanslar, sergi mekânlarında düzenlenen film gösterimleri, bale ve tiyatro etkinlikleri ve galeri sohbetleriyle devam etmektedir.

SSM Eğitim Faaliyetleri, Etkinlikler ve Projeler

Çocuk Eğitimleri

SSM Çocuk Eğitim Programları, 2018'de devam etmiştir. Farklı yaş gruplarına yönelik olarak tasarlanan etkinlikler, sömestr ve yaz tatillerinde de sürdürülmüştür. Müze koleksiyonları ve geçici sergiler

paralelinde özel atölye çalışmaları gerçekleştirilmiştir. 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı'na özel etkinlikler düzenlenmiş ve İKSV 25. İstanbul Caz Festivali kapsamında "Çocukça Bir Gün" isimli etkinlik kapsamında atölye çalışmaları ve performanslar gerçekleştirilmiştir.

Yetişkin Eğitimi Programları

SSM, 2018 Yetişkin Eğitimleri programı kapsamında Prof. Dr. Cevat Çapan, Beral Madra, Prof. Dr. Hülya Tezcan, Doç. Dr. A. Sinan Güler gibi Türkiye'nin önde gelen üniversitelerinin akademisyenleri yönetiminde, sanat ve sanat tarihi, tarih, dünya edebiyatı,

sinema konulu eğitim etkinlikleri düzenlemiştir. Ayrıca yetişkinlerin, SSM Kitap Sanatları ve Hat Koleksiyonu'nda yer alan kitap ciltlerinden ilhamla kendi el yapımı defterlerini tasarladıkları atölye çalışmaları da gerçekleştirilmiştir.

Bahar Şenliği

Sakıp Sabancı Müzesi, ilk kez kuruluşunun 15'inci yılı olan 2017'de düzenlediği Bahar Şenliği'ni bu yıl da devam ettirmiştir. 12 Mayıs 2018'de aynı isimle tekrarlamıştır. Gün boyu süren etkinlik, "Müzedeki Yoga"yla başlamış, çocuk atölyeleri, dinleti, dans atölyeleri ile devam etmiştir. Etkinlik, Ayhan Sicimoğlu & Latin All Stars grubunun, müzenin Boğaz manzarasına karşı verdiği konserle sona ermiştir.

Koleksiyon Buluşmaları

2016'da başlayan Koleksiyon Buluşmaları etkinliği 2018'de de devam etmiştir. Program kapsamında, SSM koleksiyon yöneticileri, Atlı Köşk'ün bir "ev-müze" olarak ev sahipliği yaptığı koleksiyonların oluşum öyküsünü ziyaretçilerle paylaşmaktadır. Ayda bir düzenlenen etkinlik, "Kitap Sanatları Buluşması", "Ev-Müze Buluşması" ve "Kültürel Miras Koruma Buluşması" olarak üç farklı başlık altında gerçekleştirilmektedir.

Açık havada gösteri sanatları ve sinema etkinlikleri

Sakıp Sabancı Müzesi, 2018 yazında İstanbul'da gösteri sanatlarına yeni bir alan açmak amacıyla çeşitli açık hava etkinliklerine ev sahipliği yapmıştır. Sabancı Vakfı sponsorluğunda 6-8 Eylül tarihleri arasında gerçekleştirilen ve Sanat Yönetmenliğini Emre Koyuncuoğlu'nun üstlendiği "Müzedeki Sahne-Fonda Tabloyu Tamamlayan Parçalar" isimli etkinlik serisinde tiyatro, performans, söyleşi ve dans gösterileri yer almıştır. Etkinlik kapsamında Zeliha Berksoy gibi Türk tiyatrosunun önemli isimlerinin yanı sıra Canan Yücel Pekiçten, Ilgın Abeln, Mine Çerçi, Alper Kul, Çiğdem Erken, Alican Yücesoy gibi genç sanatçılar da sahne almıştır.

Ayrıca Nike ile yapılan iş birliği çerçevesinde Temmuz ayı boyunca müzenin farklı yerlerinde yoga, meditasyon, atölye çalışması, konser gibi aktiviteler içeren Nike Zen House programına ev sahipliği yapılmıştır.

Konserler

Sakıp Sabancı Müzesi, İKSv'nin İstanbul Müzik Festivali ve İstanbul Caz Festivali kapsamında bahçesinde gerçekleştirdiği konserlerle, Erkan Oğur Quartet & Shahin Novrasli'nin performanslarına ev sahipliği yapmıştır.

Müze bünyesinde yer alan uluslararası kültür-sanat, toplantı ve etkinlik merkezi "the Seed", klasik müzik yıldızlarının sahne aldığı İstanbul Resitalleri programına 2018'de devam etmiş, Vitaly Pisarenko, Xuefei Yang, Tobias Feldmann, Boris Kusnezow, Javier Perianes, Natasha Paremski, Zuill Bailey ve Karim Said gibi sanatçıları ağırlamıştır.

Ayrıca 15 Ağustos- 22 Eylül 2018 arasında SSM'nin Boğaz manzaralı terasında "Bahçede Yaz Festivali" adı altında klasik müzik konserleri dizisi düzenlenmiştir. SSM, dizi kapsamında François Fernandez, Yun Kyung Kim, Jiri Barta, Andres Mustonen, Alexander Rudin gibi klasik müziğin sevilen isimlerinin konserlerine ev sahipliği yapmıştır.

Yoga

Sakıp Sabancı Müzesi'nin bahçesinde yüksek bir katılımıla gerçekleştirilen ve artık geleneksel bir nitelik kazanan ücretsiz yoga dersleri, Cihangir Yoga iş birliği ve eğitmenleriyle 2018 yazı boyunca her Çarşamba devam etmiştir. Yılın en uzun günü 21 Haziran Dünya Yoga Günü etkinliğinde güneşin doğuşunun meditasyon ve yoga ile karşılandığı bir etkinlik düzenlemiş, 27 Temmuz'da Chris Chavez ile kalabalık bir yoga dersi gerçekleştirilmiştir.

SABANCI VAKFI

Eğitim, sosyal değişim ve kültür-sanat Sabancı Vakfı'nın temel faaliyet alanlarını oluşturmaktadır. Vakıf, bu çerçevede yürüttüğü faaliyetlerinde “kadınlar”, “gençler” ve “engelliler”e odaklanmaktadır.

Sabancı Ailesi, kurmuş olduğu pek çok sanayi kuruluşuyla Türkiye ekonomisinin gelişmesine önemli katkılarda bulunmuştur. Bunun yanı sıra aile bireyleri özellikle eğitim, sağlık, kültür, spor ve sosyal hizmet alanlarında çok sayıda kurumun toplum yararına sunulmasına büyük önem vermiş, hayır işlerinde etkin bir biçimde rol almıştır. Merhum Hacı Ömer Sabancı'nın sağlığında bir yaşam felsefesi olarak kabul ettiği “Bu Topraklardan Kazandıklarımızı Bu Toprakların İnsanlarıyla Paylaşmak” ilkesini benimseyen Sabancı Kardeşler, bu düşünceden yollarına devam ederek hayır işlerini kurumsallaştırmak ve düzenli bir

şekilde yürütebilmek amacıyla 1974 yılında Hacı Ömer Sabancı Vakfı'nı (Sabancı Vakfı) kurmuşlardır. Bu girişimlerinde en büyük desteği ise tüm mal varlığını Vakfa bağışlayan anneleri Sadıka Sabancı'dan almışlardır. Sabancı Vakfı'nın kaynakları, Sabancı Ailesi'nin ve Sabancı Topluluğu şirketlerinin bağışları ile Vakfın mal varlıklarından elde edilen gelirlerden oluşmaktadır.

Eğitim, sosyal değişim ve kültür-sanat Vakfın temel faaliyet alanlarını oluşturmaktadır. Vakıf, bu çerçevede yürüttüğü faaliyetlerinde “kadınlar”, “gençler” ve “engelliler”e odaklanmaktadır.

Sabancı Vakfı, yurt içi ve yurt dışında önde gelen sivil toplum platformlarında üyeliklere sahip olup, bu kurumlarda önemli roller üstlenmektedir. Sabancı Vakfı, Türkiye Üçüncü Sektör Vakfı (TÜSEV)'nin Kurucu Üyesi, Avrupa Vakıflar Merkezi (EFC)'nin Üyesi, ayrıca EFC bünyesinde bulunan, Engellilerin İnsan Hakları Avrupa Vakıflar Konsorsiyumu'nun ve Toplumsal Cinsiyet Grubu'nun da Kurucu Üyesi ve ABD Vakıflar Birliği (COF) Üyesi'dir.

Kalıcı eserler

Sabancı Vakfı, kuruluşundan bu yana geçen 44 yıl süresince, Türkiye geneline dağılmış 78 yerleşim merkezinde okullar, yurtlar, sağlık kurumları, kültür merkezleri, spor tesisleri, kütüphaneler, öğretmenevleri ve sosyal tesisler ile en görkemli yatırımı olan Sabancı Üniversitesi'nin kuruluşunu gerçekleştirerek sayıları 120'yi aşan kalıcı eseri toplumun hizmetine sunmuştur.

Sabancı Vakfı tarafından Enerjisa'nın şartlı bağışı ile Adana'nın Tufanbeyli ilçesinde yaptırılan 12 derslikli, 408 öğrenci kapasiteli Enerjisa Tufanbeyli Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi, 2018-2019 eğitim öğretim yılında hizmete geçmiştir.

Vakıf tarafından restore ettirildikten sonra 2009 yılında açılan ve sırasıyla Mardin Valiliği ve Kültür ve Turizm Bakanlığı'na bağlı olarak Sabancı Vakfı'nın katkılarıyla hizmet veren Sakıp Sabancı Mardin Kent Müzesi ve Dilek Sabancı Sanat Galerisi, 2018 yılında Vakfın işletimine geçmiştir. Dilek Sabancı Sanat Galerisi'nde 2018 yılında "Ai Weiwei Mardin'de" ve "Fotoğrafın Türlü Halleri: Murat Germen

Retrospektif Sergisi" olmak üzere iki sergi açılmıştır. Müzenin açıldığı günden bu yana ziyaretçi sayısı 840 bin kişiye yaklaşmıştır.

Sosyal değişim

Sabancı Vakfı, günümüzün karmaşık toplumsal meselelerine çözüm bulmak ve kalıcı etki yaratmak amacıyla konularına hakim sivil toplum kuruluşlarını hibe programlarıyla desteklemektedir. Ayrıca çeşitli paydaşlarla kurduğu uzun vadeli iş birlikleri, sivil alanda yapılan çalışmaların etkisini güçlendirmektedir.

Sabancı Vakfı Hibe Programları

ile kadınlar, gençler ve engellilere eşit fırsatların yaratılması ve bu grupların topluma aktif katılımlarını destekleyen sivil toplum kuruluşlarının projeleri desteklenmektedir. 2007 yılından bu yana 11 yılda Hibe Programları kapsamında destek verilen 148 proje ile Vakıf, doğrudan 175 bin dolaylı olarak ise 700 binden fazla insanın hayatına dokunmuştur.

Sabancı Vakfı Hibe Programları kapsamında desteklenen ve projelerini 2018 yılında tamamlayan

sekiz sivil toplum kuruluşu 18 Ekim 2018 tarihinde "Ekim Zamanı" teması ile düzenlenen toplantıda deneyimlerini paylaşmıştır. Sivil toplum kuruluşları, kamu ve medya temsilcilerinin katıldığı toplantıda projelerin hikâyelerinin yer aldığı "Ekim Zamanı: Hibe Programı Öyküleri" kitabı dağıtılmıştır.

Sabancı Vakfı Hibe Programları ile desteklenen projeler, "eğitim", "engelli hakları", "erken yaşta ve zorla evliliklerle mücadele", "birlikte yaşam" ve "öğretmenlerin güçlenmesi" alanlarına odaklanmaktadır.

Türkiye'de toplumsal gelişmeye katkıda bulunanların öykülerini ve çalışmalarını gündeme getirerek, onları teşvik etmek ve topluma ilham vermek amacıyla tasarlanan **Fark Yaratıcılar Programı** 2018 yılında da devam etmiştir. Toplumsal konularda farkındalık yaratmaya çalışan, insanları duyarlı ve aktif vatandaş olmaları konusunda teşvik eden bir farkındalık projesi olan Fark Yaratıcılar Programı için 2009 yılından itibaren aday gösterilen 2.600'den fazla kişi arasından seçilen 180 Fark Yaratıcı'nın videoları,

SABANCI VAKFI

Sivil toplum kuruluşu, vakıf, özel sektör ve kamu temsilcileriyle ulusal ve uluslararası uzmanları buluşturarak filantropi ve sivil toplum alanındaki yeni yaklaşımlar konusunda deneyim paylaşımına imkan sağlayan Sabancı Vakfı, bu kapsamda “Sabancı Vakfı Filantropi Seminerleri”nin 11’incisini “Engelsiz Yaşam Teknolojileri” başlığı ile gerçekleştirmiştir.

Fark Yaratıcılar web sitesinin yanı sıra, Facebook, Twitter ve YouTube’da paylaşılmaktadır. Fark Yaratıcılar’ın videoları bugüne kadar Türkiye ve yurt dışında internet ve sosyal medya aracılığıyla 25 milyondan fazla izlenme rakamına ulaşmıştır.

Fark Yaratıcılar Programı’nın Ekim 2018’de başlayan 10’uncu sezonunda her ay iki Fark Yaratıcı, sosyal medyanın yanı sıra CNN Türk kanalında Cüneyt Özdemir’in sunumuyla TV programında tanıtılmaya devam etmiştir.

Sabancı Vakfı’nın düzenlediği seminerler ve deneyim paylaşım toplantıları, sivil toplum kuruluşu, vakıf, özel sektör ve kamu temsilcileriyle ulusal ve uluslararası uzmanları buluşturarak filantropi ve sivil toplum alanındaki yeni yaklaşımlar konusunda deneyim paylaşımına imkan vermektedir. Bu kapsamda **“Sabancı Vakfı Filantropi Seminerleri”**nin 11’incisi 4 Aralık 2018 tarihinde “Engelsiz Yaşam Teknolojileri” başlığı ile gerçekleştirilmiştir. Seminerin ana konuşmacısı görme engelliler için

etrafındaki dünyayı betimleyen; insanları, nesneleri ve metinleri anlatan bir yapay zekâ uygulaması geliştiren ve kendisi de görme engelli olan Saqib Shaikh olmuştur. Seminer kapsamında “Teknoloji ve Bağımsız Yaşam” başlıklı bir panel ve engelli sanatçıların müzik ve dans performansları da gerçekleşmiştir. Seminer kapsamındaki fuar alanında katılımcılara engelsiz yaşama katkı sağlayan birbirinden yenilikçi teknolojileri deneyimleme imkânı da sunulmuştur.

Sabancı Vakfı, 2018 yılında da çalışma alanlarında uluslararası alandaki gelişmeleri takip etmeye, katkı sağlamaya ve iş birliklerini geliştirmeye devam etmiştir. Vakıf, 1991 yılından beri üye olduğu ve ilk kez 2011-2016 yıllarında Türkiye’den tek vakıf olarak yönetiminde görev aldığı Avrupa Vakıflar Merkezi (EFC) Yönetim Kurulu’nun engelli hakları ve toplumsal cinsiyet konularındaki çalışmalarına dahil olmuş ve katkıda bulunmuştur. Ayrıca filantropi alanında önemli yere sahip saygın uluslararası yayınlarda yayımlanan makaleler ile alanındaki fikir önderliği misyonunu yerine getirmeye devam etmiştir.

Kültür-Sanat

Vakıf, kültür ve sanat faaliyetlerine yönelik olarak 2018 yılında da **Devlet Tiyatroları – Sabancı Uluslararası Adana Tiyatro Festivali**’ni ve **Uluslararası Ankara Müzik Festivali**’ni desteklemeye devam etmiştir.

Sabancı Vakfı tarafından 10 yıldır desteklenen **Türkiye Gençlik Filarmoni Orkestrası**’nda 2018 yılında 13 üniversiteden seçilmiş 81 genç yer almıştır. Sabancı Üniversitesi’nde yapılan üç haftalık kampın ardından yurt dışında dokuz konser, İstanbul’da bir konser vermişlerdir.

1990 yılından bu yana kazı çalışmaları süren ve 2003 yılından bu yana Sabancı Vakfı tarafından desteklenen **Metropolis Antik Kenti** kazı çalışmaları 2018 yılında da devam etmiştir. İzmir Torbalı’da bulunan Metropolis 2015 yılında ören yeri olarak ziyarete açılmıştır. 2018 yılında Zeus Krezimos olarak anılan kült alanında kazı ve Dionysos mozaığının restorasyon çalışmaları devam etmiştir. Orjinali İzmir Arkeoloji Müzesi’nde bulunan grifonlu soylu koltuğunun replikası da 2018 yılında tamamlanmış ve Metropolis’teki yerine yerleştirilmiştir.

Toplumsal konularda sanat yoluyla farkındalık yaratmak, sinemanın yaratıcı bakış açısından yararlanarak bilinç oluşturmak, genç yetenekleri cesaretlendirmek ve teşvik etmek amacıyla 2016 yılında “Kısa Film, Uzun Etki” mottosuyla başlatılan **Sabancı Vakfı Kısa Film Yarışması**’nın ikincisi “Çocuk İşçiler” teması ile düzenlenmiş ve 2018 yılı Ocak ayında yapılan ödül töreni ile jüri tarafından seçilen ilk üç eserin sahiplerine ödülleri verilmiştir. 2018 yılında başvuruya açılan Sabancı Vakfı 3. Kısa Film Yarışması ise “Ayrımcılık” teması ile düzenlenmiştir.

Burslar ve ödüller

Kuruluşundan itibaren 44 yılda 47 bine yakın burs veren Sabancı Vakfı, 2018 yılında da yaklaşık 400’ü yeni olmak üzere toplam 1.500’e yakın öğrenciye burs sağlamıştır. Eğitim, spor, kültür ve sanat faaliyetlerinde ulusal ve uluslararası düzeyde başarı kazanan kişilere ve kuruluşlara, başarıyı teşvik etmek amacıyla bugüne kadar 1.100’ü aşkın ödül verilmiştir.

SABANCI VAKFI VE FAALİYETLERİ HAKKINDA DAHA FAZLA BİLGİ İÇİN:

Web: sabancivakfi.org

Facebook: [sabancı.vakfi](https://www.facebook.com/sabancı.vakfi)

Twitter: [SabancıVakfi](https://twitter.com/SabancıVakfi)

Instagram: [sabancivakfi](https://www.instagram.com/sabancıvakfi)

KURUMSAL SOSYAL SORUMLULUK POLİTİKASI VE İLKELERİ

Bu politika belgesiyle Sabancı Holding, kurumsal sosyal sorumluluk ilkelerimizi ve konunun Topluluğumuz için önemini ve önceliğini vurgular.

Sabancı Topluluğu sahip olduğu tevazu, insana saygı ve halka yakınlık öz değerlerinin bir parçası olarak tüm faaliyetlerinde sosyal sorumluluk bilinciyle hareket etmeyi yönetim anlayışının temel ve değişmez unsurlarından biri olarak kabul eder. Bu çerçevede Sabancı Topluluğu'nu oluşturan tüm kurumlarımızdan faaliyetlerinin ekonomik, sosyal ve çevresel etkilerini sorumluluk anlayışı içinde yönetmelerini ve toplumu geliştirmeyi öncelikli olarak gündemlerinde tutmalarını bekleriz. Sosyal sorumluluk anlayışımızın kapsamını iş faaliyetlerimiz ve onların etkileriyle sınırlı görmeyiz. Sosyal sorumluluk anlayışımızı ve bu konudaki önceliklerimizi toplum ve çevre için en iyi olanı dikkate alarak belirleriz.

Demokrasinin, insan haklarının ve çevrenin korunmasına yönelik faaliyetlerde öncü rol almaya özen gösteririz. Sabancı Topluluğu olarak Kurumsal Sosyal Sorumluluk İlkeleri çerçevesinde hazırlayıp uyguladığımız SA-Etik, iş yapış şeklimizde bize rehber olur.

Sosyal sorumluluk uygulamalarımızda esas aldığımız temel ilkelerimiz şunlardır: Kurum içinde çalışanlar arasında dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, inanç, din, mezhep, yaş, fiziksel engel ve benzeri nedenler ile ayrımcılık yapılmasını kabul etmeyiz.

İş birliğini destekleyici, pozitif ve uyumlu bir çalışma ortamı yaratıp çatışma ortamlarını önleyerek farklı inanç, düşünce ve görüşe sahip kişilerin uyumlu bir biçimde çalışmalarını sağlarız.

Çalışanlarımızın kaliteli ve başarılı bir yaşam sürmelerinde en önemli faktör olan "sağlıklarının korunmasına" katkıda bulunmak amacıyla sağlıklı yaşam programları uyguluyoruz.

1. Sabancı Topluluğu olarak tüm çalışanlarımızın insan onuruna uygun çalışma koşullarında, sağlıklı ve güvenli bir ortamda çalışma hakkı olduğuna inanırız. Çalışanlarımız bizim en değerli varlığımızdır ve çalışanlarımızın güvenliğini sağlamak ve korumak en öncelikli iş hedefimizdir.
2. Şirketlerimizden yasal yükümlülüklerin ötesinde en iyi çevresel çözümleri uygulamaları ve çevre dostu teknolojilerin gelişmesine ve yayılmasına yardımcı olacak ve çevre bilincini artıracak her türlü girişime destek sağlamalarını bekleriz. Sabancı Topluluğu olarak, faaliyet göstermekte olduğumuz tüm coğrafyalarda topluma karşı sosyal ve çevresel sorumluluklarımızı; hissedarlarımız, çalışanlarımız, kamu, sivil toplum kuruluşları ve diğer paydaşlarımız ile uyumlu bir iş birliği içinde yerine getirmeye özen gösteririz.

3. İnsan kaynaklarımızın, sürdürülebilir büyümenin en önemli unsuru olduğuna inanırız. Çalışanlarımızın özlük haklarının tam ve doğru biçimde kullanılmasını sağlarız. Çalışanlara dürüst ve adil yaklaşır, ayrımcı olmayan, güvenli ve sağlıklı bir çalışma ortamı taahhüt ederiz. Çalışanlarımızın bireysel gelişimi için gerekli çabayı gösterir, iş hayatı ile özel hayat arasındaki dengeyi gözetiriz.
4. Her türlü faaliyetimizden doğabilecek çevresel etkileri sorumluluk bilinciyle yönetiriz. Tüm şirketlerimiz faaliyet alanlarına uygun düzeyde faaliyetlerinin çevresel etkilerini en az noktaya indirecek her türlü iyileştirme ve geliştirme çalışmalarını belirlemek ve uygulamak ile yükümlüdür.
5. Sabancı Topluluğu olarak, kurumsal sosyal sorumluluk ilkesi çerçevesinde toplumumuzun gelişimi için çaba gösteririz. Çalışanlarımızı, sosyal sorumluluk bilinciyle yer alacakları uygun sosyal ve toplumsal faaliyetlere gönüllü olmaları konusunda destekleriz.

6. Tedarikçilerimiz başta olmak üzere tüm iş ortaklarımızın, sosyal sorumluluk alanında Sabancı Topluluğu standartlarında hareket etmelerinin sağlanmasına yönelik yaklaşımlar geliştirmeye ve bu yaklaşımların uygulanmasına özen gösteririz.
7. Türkiye'nin ve faaliyet gösterdiğimiz ülkelerin gelenek ve kültürlerine duyarlı davranır, tüm yasal düzenlemelere uygun hareket ederiz.
8. Şirketlerimizi, uluslararası standartlara uyum sağlayarak uygulamalarını sertifikalaştırmaları konusunda teşvik ederiz.

Bu politika belgesinde yer alan tüm ilkeler gerekli düzenlemeler ile uygulamaya aktarılır ve uygulamaların düzeyi ilgili birimlerce denetlenir. Şirketlerin sosyal sorumluluk uygulamalarında gösterecekleri başarıyı, şirket performanslarının değerlendirilmesinde önemli bir kriter olarak dikkate alırız. Sabancı Topluluğu olarak gerçekleştirdiğimiz kurumsal sosyal sorumluluk aktivitelerini yıllık faaliyet raporu ve web sitemiz aracılığıyla kamuoyu ile paylaşıyoruz.

Topluluğumuz genelinde kurumsal sosyal sorumluluk uygulamalarından başta H.Ö. Sabancı Holding A.Ş. CEO'su olmak üzere tüm yöneticilerimiz ve çalışanlarımız sorumludur.

Bu politika belgesi, Sabancı Topluluğu'nun daha iyi bir dünya ve gelecek için üzerine düşen her türlü sorumluluğu yerine getireceğinin açık bir taahhüdünü, tüm çalışanlarımızla, hissedarlarımızla ve diğer tüm paydaşlarımızla paylaşmak üzere hazırlanmıştır.

SABANCI TOPLULUĞU İLETİŞİM PRENSİPLERİ

Sabancı Topluluğu İletişim Çalışmaları kapsamında oluşturulmak istenen algı şudur: Sabancı Topluluğu faaliyetlerini, farklılıklar yaratarak kalıcı üstünlükler sağlamak vizyonu ile rekabetçi ve sürdürülebilir büyüme potansiyeli olan “stratejik bir portföyü” paydaşlarına değer yaratacak biçimde yönetmek misyonu doğrultusunda planlar ve yürütür. Bu hedeflenen algı, iş hedeflerine yansıtılmış olarak içinde bulunduğumuz sektörlerde rekabetin önünde olmak şeklinde ortaya konmuştur.

Sabancı Topluluğu’nun kurumsal itibarının korunması ve geliştirilmesi; iş hedeflerine ve sosyal sorumluluklarına uygun bir biçimde yönetilmesi açısından, iç ve dış iletişimini tutarlı, sürekli ve şeffaf olarak sürdürmesi büyük önem taşımaktadır.

Bu kapsamda;

- Sabancı Holding üst yönetimi yılda en az bir kez kamuoyunu bilgilendirme toplantısı yapar.
- Grup Başkanları da yılda en az bir kez kamuoyunu bilgilendirme faaliyeti gerçekleştirir.
- Sabancı Holding, 3, 6, 9 ve 12 aylık mali sonuçlarını SPK, Borsa İstanbul ve kamuoyu ile paylaşır.

- Borsa İstanbul’a yapılan özel durum açıklamaları ile basın duyuruları eşzamanlı olarak web sitesinde yer alır.
- Sabancı Holding’in faaliyetleri www.sabanci.com uzantılı web sitesi aracılığıyla Türkçe ve İngilizce olarak kamuoyu ile paylaşılır. Ayrıca sosyal medya kanalları aracılığı ile de güncel bilgiler kamuoyu ile paylaşılır.
- Sabancı Holding iştirakleri, yapılacak iletişim faaliyetleri hayata geçirilmeden önce, Sabancı Holding Kurumsal İletişim Direktörlüğü’nü bilgilendirir. Bu bilgilendirme aylık ve yıllık bazda yapılır.
- Sabancı Holding ve iştirakleri iletişim çalışmalarında Sabancı Topluluğu İletişim Rehberi ile ortaya koyulmuş olan prensipleri temel alır.
- Sabancı markasının kullanım alanları ve prensipleri Sabancı Kurumsal Kimlik Rehberi ile belirlenmiştir. Marka yönetimi konularında Sabancı Holding ve iştirakleri bu kuralları temel alırlar.
- Bu bilgilendirmeler, Şirket ve faaliyet alanlarındaki gelişmeler doğrultusunda sıklaştırılabilir.

SABANCI TOPLULUĞU ÇEVRE POLİTİKASI

Kurumsal Çevre Politikamız

- Çevre standartlarımızı yasal zorunlulukların ötesinde oluşturur ve uyguluyoruz.
- İşletmeler arası bilgi ve deneyim paylaşımı ile mükemmelliği hedefleriz.
- Çevresel performansımızı sürekli iyileştirmek için faaliyetlerimizin tümünde, önleyici yaklaşımı benimseriz.
- Çevresel riskleri belirler ve yönetiriz.
- Ulaşılabilir en iyi üretim tekniklerini uygulamaya çalışırız.
- Çevresel gelişmeleri izleyip iş fırsatlarına çevirirken sürdürülebilirliğe katkı sağlarız.
- Toplumun gelişmesi için çevresel bilinçlenme ve bilgi paylaşımını destekleriz.

Topluluk İçi Çevre Politikası Gereklilikleri

- Çevre yasası ve diğer yasal şartlara uyum gösteririz.
- Çevresel uygulamaları yasal zorunlulukların ötesinde gerçekleştirirken uygunluğun kontrolünü sağlarız.
- Çevresel etkilerimizi belirleriz.
- Tüm çevresel etkilerimizi belirler, hedef, program ve izleme sistematigi geliştirir, gözden geçirir ve iyileştirme amaçlı önlemler alırız.

Topluluk içi kaynak kullanımını yönetiriz.

- Altyapı, teknoloji, finans ve insan kaynaklarında organizasyonel rol, sorumluluk ve yetkileri belirler, çalışanlarımızın çevre bilincini geliştirmelerini sağlarız.

Uygulamalarımızda sistematiklik sağlar, işletmeler arası sinerji yaratırız.

- İşletme standartlarımızı önleyici yaklaşımla hazırlar, çalışanlarımız, tedarikçilerimiz, müteahhitlerimiz dahil herkesin uygulamasını sağlarız.
- Faaliyetlerimizi gerçekleştirirken çevreye zarar getirebilecek riskleri proaktif yaklaşımla tespit eder; bunları en aza indirecek önlemleri zamanında, eksiksiz olarak almaya çalışırız.

Çevresel performansımızı sürekli iyileştirmeye çalışır ve gözden geçiririz.

- Enerji ve atık yönetimi, doğal kaynak kullanımı konularında hedefler belirler ve uyguluyoruz.
- Temiz ürün ve temiz üretim teknolojileriyle sürekli iyileştirmeyi hedeflerken, ürün ve hizmetlerimizin çevresel sorumluluğunu üstleniriz.
- Faaliyetlerimizi yalın bir şekilde raporlarken, bilgiye erişimi kolaylaştırırız.

BAĞIMSIZLIK BEYANI

Hacı Ömer Sabancı Holding A.Ş. (Şirket) Yönetim Kurulunda, mevzuat, esas sözleşme ve Sermaye Piyasası Kurulu tarafından yayımlanan Kurumsal Yönetim Tebliği (II-17.1)'nde belirtilen kriterler kapsamında "bağımsız üye" olarak görev yapmaya aday olduğumu, bu kapsamda;

- a) Şirket, Şirketin "TFRS 10" Standardına göre yönetim kontrolü ya da "TMS 28" Standardına göre önemli derecede etki sahibi olduğu ortaklıklar ile Şirketin yönetim kontrolünü elinde bulunduran veya Şirkette önemli derecede etki (TMS 28) sahibi olan ortaklar ve bu ortakların yönetim kontrolüne sahip olduğu tüzel kişiler ile şahsım, eşim ve ikinci dereceye kadar kan ve sıhrî hissimlarım arasında; son beş yıl içinde önemli görev ve sorumluluklar üstlenecek yönetici pozisyonunda istihdam ilişkisinin bulunmadığını, sermaye veya oy haklarının veya imtiyazlı payların % 5 inden fazlasına birlikte veya tek başıma sahip olmadığımı ya da önemli nitelikte (TMS 28) ticari ilişkinin bulunmadığını,
- b) Son beş yıl içerisinde, başta Şirketin denetimi (vergi denetimi, kanuni denetim, iç denetim de dahil), derecelendirilmesi ve danışmanlığı olmak üzere, yapılan anlaşmalar çerçevesinde Şirketin önemli ölçüde hizmet veya ürün satın aldığı veya sattığı şirketlerde, hizmet veya ürün satın alındığı veya satıldığı dönemlerde, ortak (%5 ve üzeri), önemli görev ve sorumluluklar üstlenecek yönetici pozisyonunda çalışan veya yönetim kurulu üyesi olmadığımı,
- c) Bağımsız yönetim kurulu üyesi olmam sebebiyle üstleneceğim görevleri gereği gibi yerine getirecek mesleki eğitim, bilgi ve tecrübeye sahip olduğumu,
- ç) Bağlı olunan mevzuata uygun olması şartıyla, üniversite öğretim üyeliği hariç, halen/üye olarak seçildikten sonra kamu kurum ve kuruluşlarında tam zamanlı çalışmadığımı/çalışmayacağımı,
- d) 31/12/1960 tarihli ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu'na göre Türkiye'de yerleşik olduğumu,
- e) Şirket faaliyetlerine olumlu katkılarda bulunabilecek, Şirket ile pay sahipleri arasındaki çıkar çatışmalarında tarafsızlığımı koruyabilecek, menfaat sahiplerinin haklarını dikkate alarak özgürce karar verebilecek güçlü etik standartlara, mesleki itibara ve tecrübeye sahip olduğumu,
- f) Şirket faaliyetlerinin işleyişini takip edebilecek ve üstlendiğim görevlerin gereklerini tam olarak yerine getirebilecek ölçüde Şirket işlerine zaman ayıracağımı,
- g) Şirketin yönetim kurulunda son on yıl içerisinde altı yıldan fazla yönetim kurulu üyeliği yapmadığımı,
- h) Şirketin veya Şirketin yönetim kontrolünü elinde bulunduran ortakların yönetim kontrolüne sahip olduğu şirketlerin üçten fazlasında ve toplamda borsada işlem gören şirketlerin beşten fazlasında bağımsız yönetim kurulu üyesi olarak görev almadığımı,
- ı) Yönetim Kurulu üyesi olarak seçilen tüzel kişi adına tescil ve ilan edilmemiş olduğumu, beyan ederim.

Yönetim Kurulu, Genel Kurul, hissedarlarımız ve tüm menfaat sahiplerinin bilgisine sunarım.

Ahmet ERDEM

BAĞIMSIZLIK BEYANI

Hacı Ömer Sabancı Holding A.Ş. (Şirket) Yönetim Kurulunda, mevzuat, esas sözleşme ve Sermaye Piyasası Kurulu tarafından yayımlanan Kurumsal Yönetim Tebliği (II-17.1)'nde belirtilen kriterler kapsamında "bağımsız üye" olarak görev yapmaya aday olduğumu, bu kapsamda;

- a) Şirket, Şirketin "TFRS 10" Standardına göre yönetim kontrolü ya da "TMS 28" Standardına göre önemli derecede etki sahibi olduğu ortaklıklar ile Şirketin yönetim kontrolünü elinde bulunduran veya Şirkette önemli derecede etki (TMS 28) sahibi olan ortaklar ve bu ortakların yönetim kontrolüne sahip olduğu tüzel kişiler ile şahsım, eşim ve ikinci dereceye kadar kan ve sıhrî hisimlarım arasında; son beş yıl içinde önemli görev ve sorumluluklar üstlenecek yönetici pozisyonunda istihdam ilişkisinin bulunmadığını, sermaye veya oy haklarının veya imtiyazlı payların % 5 inden fazlasına birlikte veya tek başıma sahip olmadığımı ya da önemli nitelikte (TMS 28) ticari ilişkinin bulunmadığını,
- b) Son beş yıl içerisinde, başta Şirketin denetimi (vergi denetimi, kanuni denetim, iç denetim de dahil), derecelendirilmesi ve danışmanlığı olmak üzere, yapılan anlaşmalar çerçevesinde Şirketin önemli ölçüde hizmet veya ürün satın aldığı veya sattığı şirketlerde, hizmet veya ürün satın alındığı veya satıldığı dönemlerde, ortak (%5 ve üzeri), önemli görev ve sorumluluklar üstlenecek yönetici pozisyonunda çalışan veya yönetim kurulu üyesi olmadığımı,
- c) Bağımsız yönetim kurulu üyesi olmam sebebiyle üstleneceğim görevleri gereği gibi yerine getirecek mesleki eğitim, bilgi ve tecrübeye sahip olduğumu,
- ç) Bağlı olunan mevzuata uygun olması şartıyla, üniversite öğretim üyeliği hariç, halen/üye olarak seçildikten sonra kamu kurum ve kuruluşlarında tam zamanlı çalışmadığımı/çalışmayacağımı,
- d) 31/12/1960 tarihli ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu'na göre Türkiye'de yerleşik olduğumu,
- e) Şirket faaliyetlerine olumlu katkılarda bulunabilecek, Şirket ile pay sahipleri arasındaki çıkar çatışmalarında tarafsızlığımı koruyabilecek, menfaat sahiplerinin haklarını dikkate alarak özgürce karar verebilecek güçlü etik standartlara, mesleki itibara ve tecrübeye sahip olduğumu,
- f) Şirket faaliyetlerinin işleyişini takip edebilecek ve üstlendiğim görevlerin gereklerini tam olarak yerine getirebilecek ölçüde Şirket işlerine zaman ayıracağımı,
- g) Şirketin yönetim kurulunda son on yıl içerisinde altı yıldan fazla yönetim kurulu üyeliği yapmadığımı,
- h) Şirketin veya Şirketin yönetim kontrolünü elinde bulunduran ortakların yönetim kontrolüne sahip olduğu şirketlerin üçten fazlasında ve toplamda borsada işlem gören şirketlerin beşten fazlasında bağımsız yönetim kurulu üyesi olarak görev almadığımı,
- ı) Yönetim Kurulu üyesi olarak seçilen tüzel kişi adına tescil ve ilan edilmemiş olduğumu,

beyan ederim.

Yönetim Kurulu, Genel Kurul, hissedarlarımız ve tüm menfaat sahiplerinin bilgisine sunarım.

Nafiz Can PAKER

BAĞIMSIZLIK BEYANI

Hacı Ömer Sabancı Holding A.Ş. (Şirket) Yönetim Kurulunda, mevzuat, esas sözleşme ve Sermaye Piyasası Kurulu tarafından yayımlanan Kurumsal Yönetim Tebliği (II-17.1)'nde belirtilen kriterler kapsamında "bağımsız üye" olarak görev yapmaya aday olduğumu, bu kapsamda;

- a) Şirket, Şirketin "TFRS 10" Standardına göre yönetim kontrolü ya da "TMS 28" Standardına göre önemli derecede etki sahibi olduğu ortaklıklar ile Şirketin yönetim kontrolünü elinde bulunduran veya Şirkette önemli derecede etki (TMS 28) sahibi olan ortaklar ve bu ortakların yönetim kontrolüne sahip olduğu tüzel kişiler ile şahsım, eşim ve ikinci dereceye kadar kan ve sıhrî hissîmlerim arasında; son beş yıl içinde önemli görev ve sorumluluklar üstlenecek yönetici pozisyonunda istihdam ilişkisinin bulunmadığını, sermaye veya oy haklarının veya imtiyazlı payların % 5 inden fazlasına birlikte veya tek başıma sahip olmadığımı ya da önemli nitelikte (TMS 28) ticari ilişkinin bulunmadığını,
- b) Son beş yıl içerisinde, başta Şirketin denetimi (vergi denetimi, kanuni denetim, iç denetim de dahil), derecelendirilmesi ve danışmanlığı olmak üzere, yapılan anlaşmalar çerçevesinde Şirketin önemli ölçüde hizmet veya ürün satın aldığı veya sattığı şirketlerde, hizmet veya ürün satın alındığı veya satıldığı dönemlerde, ortak (%5 ve üzeri), önemli görev ve sorumluluklar üstlenecek yönetici pozisyonunda çalışan veya yönetim kurulu üyesi olmadığımı,
- c) Bağımsız yönetim kurulu üyesi olmam sebebiyle üstleneceğim görevleri gereği gibi yerine getirecek mesleki eğitim, bilgi ve tecrübeye sahip olduğumu,
- ç) Bağlı olunan mevzuata uygun olması şartıyla, üniversite öğretim üyeliği hariç, halen/üye olarak seçildikten sonra kamu kurum ve kuruluşlarında tam zamanlı çalışmadığımı/çalışmayacağımı,
- d) 31/12/1960 tarihli ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu'na göre Türkiye'de yerleşik olduğumu,
- e) Şirket faaliyetlerine olumlu katkılarda bulunabilecek, Şirket ile pay sahipleri arasındaki çıkar çatışmalarında tarafsızlığımı koruyabilecek, menfaat sahiplerinin haklarını dikkate alarak özgürce karar verebilecek güçlü etik standartlara, mesleki itibara ve tecrübeye sahip olduğumu,
- f) Şirket faaliyetlerinin işleyişini takip edebilecek ve üstlendiğim görevlerin gereklerini tam olarak yerine getirebilecek ölçüde Şirket işlerine zaman ayıracağımı,
- g) Şirketin yönetim kurulunda son on yıl içerisinde altı yıldan fazla yönetim kurulu üyeliği yapmadığımı,
- h) Şirketin veya Şirketin yönetim kontrolünü elinde bulunduran ortakların yönetim kontrolüne sahip olduğu şirketlerin üçten fazlasında ve toplamda borsada işlem gören şirketlerin beşten fazlasında bağımsız yönetim kurulu üyesi olarak görev almadığımı,
- ı) Yönetim Kurulu üyesi olarak seçilen tüzel kişi adına tescil ve ilan edilmemiş olduğumu,

beyan ederim.

Yönetim Kurulu, Genel Kurul, hissedarlarımız ve tüm menfaat sahiplerinin bilgisine sunarım.

Mehmet Mete BAŞOL

SORUMLULUK BEYANI

FİNANSAL TABLO VE FAALİYET RAPORLARININ KABULÜNE İLİŞKİN YÖNETİM KURULU'NUN

KARAR TARİHİ: 22 Şubat 2019

KARAR SAYISI: 1.795

SERMAYE PİYASASI KURULU'NUN "SERMAYE PİYASASINDA FİNANSAL RAPORLAMAYA İLİŞKİN ESASLAR TEBLİĞİ" NİN İKİNCİ BÖLÜMÜNÜN 9. MADDESİ GEREĞİNCE SORUMLULUK BEYANI

İlişikte sunduğumuz Şirketimizin 31 Aralık 2018 tarihinde sona eren Hesap Dönemi'ne ait Sermaye Piyasası Kurulu'nun Seri II, N 14.1 sayılı Sermaye Piyasasında Finansal Raporlamaya İlişkin Esaslar Tebliği hükümlerine göre hazırlanmış;

- Konsolide Finansal Tablolar ve Faaliyet Raporu tarafımızdan incelenmiş olup,
- İşletmedeki görev ve sorumluluk alanımızda sahip olduğumuz bilgiler çerçevesinde, Finansal Tablo ve Faaliyet Raporu'nun önemli konularda gerçeğe aykırı bir açıklama veya açıklamanın yapıldığı tarih itibarıyla yanıltıcı olması sonucunu doğurabilecek herhangi bir eksiklik içermediği,
- İşletmedeki görev ve sorumluluk alanımızda sahip olduğumuz bilgiler çerçevesinde, yürürlükteki Finansal Raporlama Standartlarına göre hazırlanmış konsolide finansal tablolarla birlikte, işletmenin aktifleri, pasifleri, finansal durumu ve kar ve zararı ile ilgili gerçeği dürüst bir biçimde yansıttığı ve faaliyet raporunun işin gelişimi ve performansını konsolidasyon kapsamındakilerle birlikte işletmenin finansal durumunu, karşı karşıya olunan önemli riskler ve belirsizliklerle birlikte dürüstçe yansıttığı bilgisini sunar, yapılan açıklamalardan dolayı sorumlu olduğumuzu beyan ederiz.

Saygılarımızla,

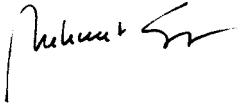
Mehmet Mete BAŞOL

Denetim Komitesi Başkanı

Ahmet ERDEM

Denetim Komitesi Üyesi

Mehmet GÖÇMEN

CEO

Barış ORAN

CFO

KURUMSAL YÖNETİM İLKELERİ UYUM RAPORU

BÖLÜM I - KURUMSAL YÖNETİM İLKELERİNE UYUM BEYANI

Şirket, kurumsal yönetimin Şeffaflık, Adillik, Sorumluluk ve Hesap Verebilirliğe dayalı 4 prensibine uymayı kendisine ilke edinmiştir.

Şirket, II-171 sayılı Kurumsal Yönetim Tebliği'nde ("Tebliğ") yer alan, uygulanması zorunlu tutulan ilkelerin tamamına uymaktadır.

Ancak zorunlu olmayan ilkelerin bir kısmında uygulamada yaşanan zorluklar, bazı ilkelere uyum konusunda uluslararası platformda ve ülkemizde devam eden tartışmalar, bazı ilkelerin ise Şirket ve piyasanın yapısı itibarıyla örtüşmemesi gibi nedenlerden dolayı henüz tam uyum sağlanamamıştır. Konuyla ilgili gelişmeler izlenmekte olup uyuma yönelik çalışmalar devam etmektedir.

2018 yılı içerisinde Şirket, mevzuat gereği yatırımcılara ve analistlere yatırım kararlarını etkileyecek önemdeki tüm bilgilerin zamanında, şeffaf, istikrarlı ve düzenli bir şekilde ve eş anlı olarak iletilmesi için gerekli kamu bilgilendirmelerini yapıp, Yatırımcı İlişkileri internet sitesini düzenli olarak güncellemiş ve yatırımcılar ve analistler ile iletişimin sürekli ve en iyi şekilde sağlanmasını teminen yatırımcı toplantılarına ve konferanslara katılmıştır. Mevzuat ile ilgili gelişmeler yakinen takip edilerek, gerekli aksiyonlar alınmıştır.

Şirket, sosyal sorumluluklarına karşı duyarlı olup; çevreye, tüketiciye, kamu sağlığına ilişkin düzenlemeler ile etik kurallara uyar. Şirket, uluslararası geçerliliğe sahip insan haklarına destek olur ve saygı gösterir.

BÖLÜM II - PAY SAHİPLERİ

2.1 Yatırımcı İlişkileri Bölümü

Şirket'te Yatırımcı İlişkileri Bölümü, CFO Barış Oran'ın koordinasyonunda aynı zamanda Kurumsal Yönetim Komitesi Üyesi olan Mali İşler, Muhasebe ve Yatırımcı İlişkileri Bölüm Başkanı Levent Demirağ'a bağlıdır. Yatırımcı İlişkileri yükümlülükleri ise Mali İşler ve Yatırımcı İlişkileri Direktörü Şerafettin Karakış tarafından yerine getirilmektedir.

Kurumsal Yönetim Komitesi Üyesi olan Levent Demirağ ve Kurumsal Yönetim Komitesi'nin Raportörü olan Şerafettin Karakış'ın, Sermaye Piyasası Faaliyetleri İleri Düzey Lisansı ile Kurumsal Yönetim Derecelendirme Uzmanlığı Lisansı bulunmaktadır.

Yatırımcı İlişkileri Bölümü'ne 0212 385 81 64 numaralı telefondan ve 0212 280 66 15 numaralı fakstan ulaşılabilir.

Yatırımcı İlişkileri Bölümü, Kurumsal Yönetim İlkeleri çerçevesinde;

- Yatırımcılar ile ortaklık arasında yapılan yazışmalar ile diğer bilgi ve belgelere ilişkin kayıtların sağlıklı, güvenli ve güncel olarak tutulmasını sağlamak,
- Ortaklık pay sahiplerinin ortaklık ile ilgili yazılı bilgi taleplerini yanıtlamak,
- Genel Kurul toplantısı ile ilgili olarak pay sahiplerinin bilgi ve incelemesine sunulması gereken dokümanları hazırlamak ve Genel Kurul toplantısının ilgili mevzuata, Esas Sözleşme'ye ve diğer ortaklık içi düzenlemelere uygun olarak yapılmasını sağlayacak tedbirleri almak,

- Kurumsal yönetim ve kamuyu aydınlatma ile ilgili her türlü husus da dahil olmak üzere sermaye piyasası mevzuatından kaynaklanan yükümlülüklerin yerine getirilmesini gözetmek ve izlemek, işlemlerinin yürütülmesinden sorumludur. Bu görevler çerçevesinde 2018 yılı içerisinde tüm sorumluluklar eksiksiz olarak tamamlanmıştır.

Ayrıca, yine CFO Barış Oran'ın koordinasyonunda Yatırımcı İlişkileri Birimi'nde Şermin Mutlu, Direktör (smutlu@sabanci.com) olarak görev almaktadır. Kendisine 0212 385 81 50 numaralı telefon ve 0212 280 66 15 numaralı fakstan ulaşılabilir.

Planlama, Raporlama ve Finansman Bölümü, pay sahipleri ve potansiyel yatırımcıları gizli ve ticari sır niteliğindeki bilgiler hariç olmak üzere ve bilgi eşitsizliğine yol açmayacak şekilde düzenli olarak; Şirket'in faaliyetleri, finansal durumu ve stratejileri ile ilgili olarak bilgilendirir.

Sabancı Holding Yatırımcı İlişkileri faaliyetlerini küresel düzeyde sürdürmektedir. Planlama, Raporlama ve Finansman Bölümü tarafından 2018 yılında yurt içinde ve dışında yatırımcılar ve analistlerle; yüz yüze toplantılar, telefon görüşmeleri ve e-posta yolu ile iletişim kurulmuştur.

2.2 Pay Sahiplerinin Bilgi Edinme Haklarının Kullanımı

Pay sahipleri arasında bilgi edinme hakkının kullanımında ticari sır niteliği dışındaki tüm bilgiler pay sahipleri ile paylaşılmakta olup, pay sahiplerinin, strateji ve faaliyetlere ilişkin ilk elden bilgi edinmeleri sağlanmaktadır.

2018 yılında Yatırımcı İlişkileri Birimi tarafından pay sahiplerinden gelen telefon, e-posta ve bizzat yüz yüze yapılan görüşmelerde gelen talepler cevaplandırılmış, bu amaçla pay sahiplerini ilgilendirecek bilgiler web sayfasında zorunlu bildiri süreçleri içinde duyurulmuştur.

Şirket Esas Sözleşmesi'nde, özel denetçi atanması bir hak olarak düzenlenmemiştir. 2018 yılında pay sahiplerinden bu konuda bir talep alınmamıştır.

2.3 Genel Kurul Toplantıları

Şirket'in Genel Kurul toplantılarına ilişkin düzenlemeler, Şirket Yatırımcı İlişkileri internet sitesinde Bilgi Toplumu Hizmetleri sayfalarında yer alan "Hacı Ömer Sabancı Holding Anonim Şirketi Olağan ve Olağanüstü Genel Kurulu'nun Çalışma Esas ve Usulleri Hakkında İç Yönergesi"nde yer almaktadır. Bunun yanı sıra, mevzuat gereği Genel Kurul öncesinde ve sonrasında Kamuyu Aydınlatma Platformu ("KAP") üzerinden kamu ile paylaşılması gereken açıklama ve belgeler de, Yatırımcı İlişkileri başlığı altındaki "Genel Kurul" başlığı altında, Şirket Yatırımcı İlişkileri internet sitesinde paylaşılmıştır.

Şirket'in 2017 yılı Olağan Genel Kurul toplantısı, 30 Mart 2018 tarihinde Sabancı Center, 4. Levent, Beşiktaş, İstanbul adresinde yapılmıştır.

Genel Kurul'a ait çağrı, kanun ve Esas Sözleşme'de öngörüldüğü gibi ve gündemi de ihtiva edecek şekilde, Türkiye Ticaret Sicil Gazetesi'nin 01 Mart 2018 tarih, 9527 sayılı nüshasında, Şirket'in (www.sabanci.com) internet sitesinde ve Merkezi Kayıt Kuruluşu'nun Elektronik Genel Kurul Sistemi'nde ilan edilmek suretiyle, mevzuat ile öngörülen usullerin yanı sıra, mümkün olan en fazla sayıda pay sahibine ulaşmayı sağlayacak, elektronik haberleşme dahil, her türlü iletişim vasıtası ile Genel Kurul toplantı tarihinden asgari üç hafta önceden yapılmıştır.

Genel Kurul'a ilişkin yıllık faaliyet raporu, finansal tablolar dahil her türlü bilgiye ulaşılması sağlanmış, hem fiziki olarak Şirket merkezinde, hem de internet sitesinde pay sahiplerinin incelemesine hazır tutulmuştur.

Pay sahiplerinin Genel Kurul'da kendilerini temsil ettirebilmeleri için; hem Elektronik Genel Kurul Sistemi kullanılmış, hem de Sermaye Piyasası Kurulu II-30.1 sayılı Tebliği hükümleri çerçevesinde, noter tarafından onaylanacak olan vekâletname formu, Şirket merkezi ve internet sitesinde hazır bulundurulmuştur.

Böylece, payları Merkezi Kayıt Kuruluşu nezdinde kayden izlenmekte olup Genel Kurul toplantılarına katılma hakkı bulunan pay sahiplerinin veya onları noter onaylı vekâletname ile temsil eden temsilcilerinin Genel Kurul'a bizzat katılımları veya güvenli elektronik imzalarını kullanarak Elektronik Genel Kurul sistemi ile katılımları sağlanarak, Genel Kurul'a, pay sahipleri arasında eşitsizliğe yol açmayacak şekilde, en az maliyetle ve en kolay usulde katılım kolaylaştırıcı uygulamalar gözetilmiştir.

Genel Kurul toplantısında gündem maddelerinin el kaldırma usulü ile açık oylama yöntemi kullanılmaktadır.

Şirket'in Olağan Genel Kurul toplantısı, Şirket'in toplam 2.040.403.931,00 TL'lik toplam itibari değerinin; toplam itibari değeri 1.229.062.256,498 TL olan, 122.906.225.649,80 adet pay ile temsil edilerek, %60,23 katılım oranı ile toplanmıştır.

Genel Kurul'a, Yönetim Kurulu Üyeleri, Şirket denetçisi, Genel Sekreter ve Genel Kurul hazırlıklarını yapan personel katılmıştır. Ancak, pay sahipleri dışında menfaat sahipleri ve medyanın katılımı olmamıştır.

Söz konusu toplantının ana gündem maddeleri 2017 Yılı Faaliyet Raporu, Denetçi Raporları ve Finansal Tablolar hakkında bilgilendirme, Yönetim Kurulu Üyeleri'nin ibrası, kâr dağıtım politikasının değiştirilmesi, 2017 yılı kârının kullanım ve dağıtım şeklinin belirlenmesi, 2017 yılı bağış ve yardımlarının bilgilendirmesi ile 2018 yılı bağış sınırının belirlenmesi, Yönetim Kurulu Üyeleri'nin Seçimi, Yönetim Kurulu Üyeleri'nin ücretlerinin belirlenmesi, kayıtlı sermaye tavanı geçerlilik süresinin uzatılması amacıyla Şirket Esas Sözleşmesinin "Sermaye" maddesinin değiştirilmesi, Denetçi ve Topluluk Denetçisi seçimi, Yönetim Kurulu Başkan ve Üyeleri'ne, Türk Ticaret Kanunu'nun 395. ve 396. maddelerinde yazılı muameleleri yapabilmeleri için izin verilmesinden oluşmuştur.

Genel Kurul toplantısında, Şirket'in 2017 yılında kamu menfaatine yararlı kurumlara toplam 892.075 TL tutarında bağış yaptığı ortakların bilgisine sunulmuş ve 2018 yılında yapılacak bağışların sınırının, ticari kârın %1'i tutarında olması mevcudun oy çokluğu ile kararlaştırılmıştır.

Genel Kurul esnasında pay sahipleri muhalefet şerhi ve öneri bildirme haklarını kullanmışlardır. Genel Kurul muhalefet şerhleri ve ilgili açıklamalar Şirket internet sitesinde pay sahiplerinin ve tüm menfaat sahiplerinin bilgisine sunulmuştur. Genel Kurul tutanakları, KAP'ta da yayınlanmak suretiyle kamuya paylaşılmış ve Şirket internet sitesinde de Genel Kurul'a yönelik her türlü ilan, belge ve doküman pay sahiplerinin ve tüm menfaat sahiplerinin bilgisine sunulmuştur.

Yönetim kontrolünü elinde bulunduran pay sahiplerinin, Yönetim Kurulu Üyeleri'nin, idari sorumluluğu bulunan yöneticilerin ve bunların eş ve ikinci dereceye kadar kan ve sıhrî hısımlarının, ortaklık veya bağlı ortaklıkları ile çıkar çatışmasına neden olabilecek önemli bir işlem yapması ve/veya ortaklığın veya bağlı ortaklıklarının işletme konusuna giren ticari iş türünden bir işlemi

KURUMSAL YÖNETİM İLKELERİ UYUM RAPORU

kendi veya başkası hesabına yapması ya da aynı tür ticari işlemlerle uğraşan bir başka ortaklığa sorumluluğu sınırsız ortak sıfatıyla girmesi durumu söz konusu değildir. Bu kişiler dışında Şirket bilgilerine ulaşma imkanı olan kimselerin kendileri adına Şirket'in faaliyet konusu kapsamında yaptıkları işlem bulunmamaktadır.

2.4 Oy Hakları ve Azınlık Hakları

Şirket'in Esas Sözleşmesi'ne göre Şirket'in imtiyazlı payı bulunmamaktadır ve her bir pay için tek oy hakkı bulunmaktadır.

Yönetim Kurulu'nda azınlık pay sahipleri ve menfaat sahipleri temsil edilmemektedir. Şirket tarafından T.T.K. ve SPK düzenlemelerine uygun olarak azınlık haklarının kullanılmasına önem verilmekte olup, 2018 yılında buna ilişkin eleştiri ya da şikâyet olmamıştır.

Ancak, azınlık hissedarlar başta olmak üzere, tüm hissedarları ve menfaat sahiplerini eşit olarak temsil etmek üzere Yönetim Kurulu'nda üç bağımsız Yönetim Kurulu Üyesi görev yapmaktadır.

2.5 Kâr Payı Hakkı

Şirket'in 30 Mart 2018 tarihli Olağan Genel Kurul toplantısında onaylanan Kâr Dağıtım Politikası'na göre; temettü, Türk Ticaret Kanunu hükümleri, Sermaye Piyasası Mevzuatı ve diğer ilgili mevzuat ile Şirket Esas Sözleşmesi'nin kâr dağıtım ile ilgili maddesi çerçevesinde; Şirket'in orta ve uzun vadeli stratejileri ile yatırım ve finansal planları doğrultusunda, ülke ekonomisinin ve sektörün durumu da göz önünde bulundurulmak ve pay sahiplerinin beklentileri ve Şirket'in ihtiyaçları arasındaki denge gözetilmek suretiyle belirlenmiştir.

Genel Kurul'da alınan karar doğrultusunda, dağıtılacak kâr payı miktarının belirlenmesi esası benimsenmiş olmakla beraber; kâr dağıtımında pay sahiplerine hesaplanan dağıtılabilir dönem kârının %5'inden az olmamak üzere dağıtılabilir dönem karının %20'sine kadar nakit ve/veya bedelsiz hisse şeklinde kâr payı dağıtılması esası prensip olarak benimsenmiştir. Bu politikanın uygulaması, Hacı Ömer Sabancı Holding A.Ş.'nin orta ve uzun vadeli stratejileri ile ulusal ve küresel ekonomik şartlar doğrultusunda Genel Kurul tarafından belirlenir.

Şirket'te kâr payı avansı dağıtım uygulaması bulunmamaktadır.

Kâr payları, mevcut payların tamamına, bunların ihraç ve iktisap tarihlerine bakılmaksızın eşit olarak, belirlenmiş yasal süreler içerisinde Genel Kurul onayını takiben Genel Kurul'un tespit ettiği tarihte pay sahiplerine dağıtılacaktır.

Genel Kurul, net kârın bir kısmını veya tamamını olağanüstü yedek akçeye nakledebilir. Şirket Yönetim Kurulu'nun, Genel Kurul'a kârın dağıtılmamasını teklif etmesi halinde, bu durumun nedenleri ile dağıtılmayan kârın kullanım şekline ilişkin olarak Genel Kurul toplantısında pay sahiplerine bilgi verilir.

Şirket'in 30 Mart 2018 tarihli Olağan Genel Kurul toplantısında, ilgili kanun ve Esas Sözleşme hükümleri dikkate alınarak;

- 2.040.403.931- TL sermayeyi temsil eden pay sahibi ortaklara %30 (brüt), %25,5 (net) oranında toplam 612.121.179,30- TL,
- Hacı Ömer Sabancı Vakfı'na nakit brüt 27.401.893,99-TL,

- Kalan miktarın olağanüstü yedek akçe olarak ayrılmasına, nakit kar payı ödemelerine 3 Nisan 2018 tarihinde başlanmasına karar verilmiştir.

Kâr Dağıtım Politikası faaliyet raporunda ve Yatırımcı İlişkileri internet sitesinde kamuya duyurulmuştur. Yıllık kâr dağıtım önerisi, Genel Kurul bilgilendirme dokümanında ve Genel Kurul'da ortakların bilgisine sunulmakta ve Yatırımcı İlişkileri internet sitesinde kamuya duyurulmaktadır.

2.6 Payların Devri

Şirket Esas Sözleşmesi'nde pay devrini kısıtlayan bir hüküm yer almamaktadır.

BÖLÜM III - KAMUYU AYDINLATMA VE ŞEFFAFLIK

3.1 Kurumsal İnternet Sitesi ve İçeriği

Şirket'in kurumsal internet sitesinin adresi www.sabanci.com olup, Yatırımcı İlişkileri Türkçe sayfalarına ve Yatırımcı İlişkileri İngilizce sayfalarına kurumsal internet sitesinden ulaşılabilir. Şirket'in Yatırımcı İlişkileri internet sitesi, SPK Kurumsal Yönetim Tebliği (II.17.1)'in ekindeki, esas alınacak Kurumsal Yönetim İlkeleri, 2.1 Kurumsal İnternet Sitesi içeriği başlığı çerçevesinde gözden geçirilerek, revize edilmektedir ve bu kapsamda mevzuatın öngördüğü bilgi ve belgelere erişim sağlamaktadır.

Sitede yer alan bazı başlıklar aşağıdaki gibidir:

- Kurumsal kimliğe ilişkin detaylı bilgiler,
- Vizyon ve ana stratejiler,
- Yönetim Kurulu Üyeleri ve üst yönetim hakkında bilgi,
- Şirket'in organizasyonu ve ortaklık yapısı,

- SPK Özel Durum Açıklamaları,
- Şirket Ana Sözleşmesi,
- Ticaret sicil bilgileri,
- Finansal bilgiler,
- Basın açıklamaları,
- Genel Kurul'un toplanma tarihi, gündem, gündem konuları hakkında açıklamalar,
- Genel Kurul toplantı tutanağı ve hazırlanmış cetveli,
- Kurumsal Yönetim uygulamaları ve uyum raporu,
- Kâr dağıtım politikası, tarihçesi ve sermaye artırımları,
- Bilgilendirme politikası,
- İrtikap ve Rüşvetle Mücadele Politikası.

3.2 Faaliyet Raporu

Şirket Faaliyet Raporu, 28 Ağustos 2012 tarihinde 28395 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Şirketlerin Yıllık Faaliyet Raporunun Asgari İçeriğinin Belirlenmesi Hakkında Yönetmelik hükümleri, Sermaye Piyasasında Finansal Raporlamaya İlişkin Esaslar Tebliği (II - 14.1)'nde yer alan süreler ve Kurumsal Yönetim İlkeleri çerçevesinde hazırlanır ve kamu ile paylaşılır.

Faaliyet raporu, Yönetim Kurulu'nun onayından geçirilmekte ve Yönetim Kurulu finansal tablolar ile birlikte kamuya açıklanmaktadır. Faaliyet raporu, Şirket internet sitesinde de yayımlanmaktadır.

BÖLÜM IV - MENFAAT SAHİPLERİ

4.1 Menfaat Sahiplerinin Bilgilendirilmesi

Şirket, menfaat sahiplerinin bilgilendirilmesi konusunda, 15 Ocak 2015 tarihinde KAP'ta yayımlanan Bilgilendirme Politikası'nı baz alır.

Menfaat sahipleri, Şirket hakkındaki gelişmeleri, ilgili mevzuat gereği kamuya yapılan açıklamalar aracılığı ile öğrenmektedir. Kamuya ilişkin bilgilendirmeler gerek yapılan basın toplantıları gerekse de medya aracılığıyla verilen demeçlerle yapılmaktadır. Diğer taraftan Genel Kurul toplantıları ve Şirket'in internet sitesinde detaylı bilgilerin verilmesi, faaliyet raporunun kapsamlı hazırlanması, basın açıklamaları ve şeffaflığı esas alan bilgilendirme

politikası gibi uygulamalar yalnızca pay sahiplerinin değil tüm menfaat sahiplerinin bilgilendirilmesini sağlamaktadır.

Şirket çalışanları ayrıca uzmanlık alanlarında ve ilgili oldukları genel konularda yapılan toplantılar, düzenlenen seminerler, eğitimler ve e-posta kanalıyla gönderilen bilgiler vasıtasıyla bilgilendirilmektedir. Çalışanlar için bir portal mevcuttur ve kendilerini ilgilendirecek her türlü bilgi ve belgeye bu portal kanalı ile ulaşmaları sağlanmaktadır.

Şirket internet sitesinde yer alan etik@sabanci.com adresi aracılığıyla menfaat sahiplerinin mevzuata ve Şirket etik kurallarına uygun olmayan işlemlerini Denetim Komitesi'ne iletmek üzere Denetim Başkanlığı'na ve Etik Başkanlığı'na sunmaları mümkündür.

Gerekli durumlarda Denetim Komitesi ve/veya Kurumsal Yönetim Komitesi bilgilendirilmektedir.

4.2 Menfaat Sahiplerinin Yönetime Katılımı

Çalışanların yönetime katılımı Şirket içinde yapılan periyodik toplantılar vasıtasıyla (yılda en az iki kere) ve yıllık hedef belirleme ve performans değerlendirilmesi toplantıları ile yapılmaktadır. Ayrıca 360 derece geribildirim mekanizması ile çalışanlar yönetime ve çalışma arkadaşlarına geribildirim vermekte ve sonuçlar çeşitli yönetim toplantılarında ele alınarak gerekli değişimler için aksiyon planları oluşturulmaktadır. Bu yaklaşımlar ile çalışanların Şirket'in etkin yönetimini temin için gerekli katılım ve katkıları sağlanmaktadır. Diğer menfaat sahipleri (tedarikçiler, iş ortakları vb.) için de iletişim kanalları açık tutulmaktadır.

4.3 İnsan Kaynakları Politikası

Şirket'te 2018 yılı içinde ve öncesinde çalışanlardan ayrımcılık konusunda gelen bir şikâyet olmamıştır.

Şirket, hukuk kurallarına ve varsa toplu iş sözleşmesi gibi özel hukuk kurallarına saygılı ve uygun davranır. Çalışanların iş sözleşmelerinin başlamasından sona ermesine kadar geçen süreçte, tüm hak ve alacaklarının korunması ve ödenmesi konusunda gerekli özeni gösterir.

İnsan Kaynakları politikalarına ilişkin detaylı bilgiler 32. ve 37. sayfalar arasında yer almaktadır.

4.4 Etik Kurallar ve Sosyal Sorumluluk

Şirket iş etiği kuralları oluşturulmuş ve uygulamaya alınmıştır. İş etiği kuralları kurumsal web sitesinde yayımlanarak kamuya açıklanmıştır. Çalışanların kurallar hakkında bilgilendirilmesi ise kuralların Şirket iç iletişim portalında yayımlanması, basılı kitapçıkların tüm çalışanlara dağıtılması ve bilgilendirme eğitimlerinin gerçekleştirilmesi yoluyla sağlanmaktadır. Ayrıca her yıl sonunda, çalışanlar bir e-öğrenme programıyla iş etiği kurallarına ilişkin bilgilerini güncellemekte ve iş etiği kurallarına bağlılıklarını, doldurdıkları "İş Etiği Uygunluk Bildirimi" ile yenilemektedirler.

Sabancı Vakfı'na ilişkin detaylı bilgiler faaliyet raporunun Vakıf bölümünde 82. ve 93. sayfalar arasında bulunmaktadır.

BÖLÜM V - YÖNETİM KURULU

5.1 Yönetim Kurulu'nun Yapısı ve Oluşumu

Şirket'in Yönetim Kurulu yapısı, görevi, yönetim hakkı ve temsil yetkileri gibi usul ve esaslar için Şirket Esas Sözleşmesi'nde yer alan hususlar gözetilmektedir.

Şirket, Genel Kurul tarafından Türk Ticaret Kanunu, Sermaye Piyasası Mevzuatı hükümleri çerçevesinde seçilen en az 7 en çok 15 üyeden oluşan bir Yönetim Kurulu tarafından idare ve temsil edilebilmektedir.

KURUMSAL YÖNETİM İLKELERİ UYUM RAPORU

Yönetim Kurulu Üyeleri'nde aranacak asgari niteliklere Esas Sözleşme'de yer verilmemiştir. Ancak, Şirket'in Yönetim Kurulu Üyeleri'nin sahip olması gereken özellikleri SPK Kurumsal Yönetim İlkeleri'nde yer alan ilgili maddeler ile örtüşmektedir. Yönetim Kurulu Üyeleri'nden üçü, Sermaye Piyasası Kurulu'nun Kurumsal Yönetim İlkelerine ve Kurumsal Yönetime ilişkin düzenlemelerine göre tespit edilmiş bağımsız üyelerdir. Bağımsız Yönetim Kurulu Üyeleri'nin bağımsızlık beyanları bulunmaktadır. İlgili faaliyet dönemi itibarıyla bağımsızlığı ortadan kaldıran herhangi bir durum bulunmamaktadır.

Yönetim Kurulu Üyeleri'nin görev süresi en çok üç yıldır ve süresi biten üyenin yeniden seçilmesi caizdir. Bir üyeliğin herhangi bir nedenle boşalması halinde Yönetim Kurulu açılan üyelik için yeni üye seçerek ilk toplantısında Genel Kurul'un onayına sunulmaktadır. Bu üye sefelinin kalan süresini tamamlamaktadır. Yönetim Kurulu Üyeleri'ne Genel Kurul kararı ile Türk Ticaret Kanunu'nun 395. ve 396. maddeleri doğrultusunda işlem yapma hakkı tanınmıştır.

Yönetim Kurulu Üyeleri 30 Mart 2018 tarihindeki Genel Kurul Kararı ile seçilen mevcut Şirket Yönetim Kurulu Üyeleri hakkındaki bilgiler ve diğer şirket ve kuruluşlarda aldıkları görevler aşağıda özetlenmiştir:

Güler SABANCI

Başkan (Görevli - İcracı)

Adana'da doğmuş; yükseköğrenimini Boğaziçi Üniversitesi İşletme Bölümü'nde tamamlamıştır. Lastik ve Lastik Takviye Grubu şirketlerinde çeşitli üst düzey görevlerde bulunmuş olan Güler Sabancı,

Sabancı Holding Yönetim Kurulu Başkanı ve Görevli Üyeliği'nin yanı sıra, Sabancı Üniversitesi Kurucu Mütevelli Heyeti Başkanı, Sabancı Vakfı Mütevelli Heyeti Başkanı ve Sakıp Sabancı Müzesi Yürütme Kurulu Başkanı olarak da görev yapmaktadır.

Erol SABANCI

Başkan Vekili (İcracı)

1938 yılında Kayseri'de doğmuş; yükseköğrenimini İngiltere'de, Manchester College of Commerce'te tamamlamıştır. Evli ve iki çocuk babası olan Erol Sabancı, Sabancı Holding Yönetim Kurulu Başkan Vekilliği'nin yanı sıra, 1967 yılından itibaren yönetiminde bulunduğu Akbank'ta Yönetim Kurulu Şeref Başkanı, Yönetim Kurulu Danışmanı ve Üyesi olarak da görev yapmaktadır.

Sevil Sabancı SABANCI

Üye (İcracı olmayan)

1973 yılında İstanbul'da doğmuştur; yükseköğrenimini Marmara Üniversitesi İngilizce İşletme Bölümü'nde tamamlamıştır. Topluluk şirketlerinde çeşitli görevler üstlendikten sonra 1997 yılından bu yana Sabancı Holding Yönetim Kurulu Üyesi olarak görevine devam etmektedir. Ayrıca, Sabancı Üniversitesi Mütevelli Heyeti Üyesi ve Sakıp Sabancı Müzesi Yürütme Kurulu Üyesi olarak görev yapmaktadır.

Serra SABANCI

Üye (İcracı olmayan)

1975 yılında Adana'da doğmuş, yükseköğrenimini Portsmouth Üniversitesi ve birincilikle mezun olduğu İstanbul Bilgi Üniversitesi Ekonomi Bölümü'nde tamamlamıştır. Temsa şirketinde görev yapmış olan Serra Sabancı, Londra'da Institute

of Directors'ta Şirket Satın Alma ve Yönetim Kurulu Üyelikleri ile ilgili eğitim almıştır. Serra Sabancı, halen Sabancı Holding ve çeşitli Topluluk şirketlerinde Yönetim Kurulu Üyesi olarak, Sabancı Vakfı'nda ise Mütevelli Heyeti Üyesi olarak görev yapmaktadır.

Suzan Sabancı DİNÇER

Üye (İcracı olmayan)

Akbank Yönetim Kurulu Başkanıdır. Bankacılık kariyerine 1986 yılında başlayan Sabancı Dinçer, Akbank'a Hazineden Sorumlu Genel Müdür Yardımcısı olarak katılmıştır. 1997 yılında Hazine ve Uluslararası Bankacılıktan Sorumlu Murahhas Üye olan Sabancı Dinçer, 2001 yılında Değişim Yönetiminden Sorumlu Murahhas Üye görevini üstlenmiştir. Suzan Sabancı Dinçer, Institute of International Finance Yönetim Kurulu Üyesi ve Gelişmekte Olan Ülkeler Danışma Kurulu Üyesi'dir. Sabancı Dinçer ayrıca Harvard Üniversitesi Küresel Danışma Kurulu, Harvard Business School Küresel Liderler Topluluğu, Harvard John F. Kennedy Siyaset Fakültesi Mossavar-Rahmani İş Dünyası ve Politika Merkezi Danışma Kurulu Üyeliklerini ve Harvard Business School Orta Doğu ve Kuzey Afrika Danışma Kurulu Emeritus Üyeliği'ni üstlenmektedir. Sabancı Dinçer ayrıca Council on Foreign Relations Uluslararası Danışmanlar Kurulu Üyesi ve Venetian Heritage Inc. Yönetim Kurulu Üyesi'dir. Suzan Sabancı Dinçer, lisans öğrenimini İngiltere'deki Richmond College'da Finans üzerine yapmıştır. Ayrıca ABD'de Boston Üniversitesi'nden işletme dalında lisansüstü (MBA) dereceye sahiptir. Sabancı Dinçer, evli ve iki çocuk annesidir.

Mehmet GÖÇMEN **Üye/Görevli Üye (CEO-İcracı)**

1957 yılında Bursa'da doğmuş ve yükseköğrenimini 1981 yılında Orta Doğu Teknik Üniversitesi Endüstri Mühendisliği Bölümü'nde, lisansüstü eğitimini ise 1983 yılında Syracuse Üniversitesi Endüstri Mühendisliği bölümünde tamamlamıştır.

Çelik Halat ve Lafarge firmalarında çeşitli görevlerde bulunduktan sonra, 2003-2008 yılları arasında Akçansa'da Genel Müdürlük görevini yürütmüştür. 1 Ağustos 2008 tarihi itibarıyla İnsan Kaynakları Grup Başkanlığı görevine atanan Göçmen, görevini 2011'e kadar sürdürmüştür. 20 Temmuz 2009'da Çimento Grup Başkanlığı görevine atanan Göçmen, 1 Eylül 2014'e kadar bu görevi üstlenmiştir. 16 Haziran 2014 -30 Mart 2017 arasında Enerji Grup Başkanlığı görevinde bulunan Göçmen, 30 Mart 2017'den bu yana, Sabancı Holding'de CEO ve Yönetim Kurulu Üyesi olarak görev yapmaktadır. SabancıDx'in Yönetim Kurulu Başkanlığı görevini de yürütmektedir. Mehmet Göçmen, evli ve iki çocuk babasıdır.

Nafiz Can PAKER **Üye (Bağımsız)**

1942 yılında İstanbul'da doğmuştur. Yüksek tahsilini Berlin Teknik Üniversitesi'nde tamamlamış ve Yıldız Teknik Üniversitesi Makina Mühendisliği bölümünde doktora derecesi almış, 1973 yılında Columbia Üniversitesi'nde İşletme master'ı yapmıştır. 1971 yılından itibaren Türk Henkel A.Ş.'nin üst yönetim kademelerinde görev yapmış, 1984'ten 2004 yılına kadar Türk Henkel Genel Müdürü olarak görev almıştır. 2004 yılında kurucusu olduğu B.O.Y. Consulting'in yöneticiliğini halen sürdürmektedir.

Sabancı Holding Yönetim Kurulu, Sabancı Üniversitesi Mütevelli Heyeti, Dedeman Holding Yönetim Kurulu, Golden Horn Ventures Yönetim Kurulu, TÜSİAD Yönetim Kurulu, TÜSİAD Haysiyet Divanı, İstanbul Kültür ve Sanat Vakfı

Yönetim Kurulu, Robert Kolej Mütevelli Heyeti Üyeliklerinde bulunmuş; Türkiye Ekonomik ve Sosyal Etüdler Vakfı (TESEV) Yönetim Kurulu Başkanlığı görevlerini 1997-2015 yılları arasında sürdürmüştür.

Halen, Inovent Fikri Mülkiyet Hakları Yönetim Ticaret ve Yatırım A.Ş. Yönetim Kurulu Başkanlığı, Akbank Yönetim Kurulu Üyeliği, Kamusal Politika ve Demokrasi Çalışmaları Derneği (PODEM) Kurucu Üyeliği'ni sürdürmektedir.

Ahmet ERDEM **Üye (Bağımsız)**

Ahmet Erdem, İstanbul Teknik Üniversitesi'nden İnşaat Mühendisliği bölümünde lisans eğitimini aldıktan sonra İstanbul Üniversitesi İşletme Enstitüsü'nde Mühendislik Yönetimi bölümünü tamamlamıştır. 1990 yılından itibaren Shell'in Türkiye, Orta Doğu ve Avrupa'da yürüttüğü faaliyetlerinin üst kademelerinde görev yapmıştır. 2006 yılında Shell ve Turcas ortak girişimi Shell&Turcas Petrol A.Ş.'nin kurulmasında önemli bir rol üstlenmiştir.

2008 ve 2009 yıllarında Shell Kenya Ülke Başkanı olan Erdem, halen Shell Türkiye Ülke Başkanı görevini yürütmektedir. Shell'deki sorumluluklarının yanı sıra Uluslararası Yatırımcılar Derneği'nde(YASED) Yönetim Kurulu Başkanlığı, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği'nde (TOBB) Petrol ve Petrol Ürünleri Sanayi Meclisi Başkanlığı, Petrol Sanayi Derneği'nde (PETDER) ve Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu'nda (DEİK) Yönetim Kurulu Üyeliği'ni sürdürmektedir.

Mehmet Mete Başol **Üye (Bağımsız)**

1957 doğumlu olan Mete Başol, Arizona State University, BSc Ekonomi bölümünden mezun olduktan sonra bankacılık kariyerine 1984 yılında Interbank'ta Orta Vadeli Krediler bölümünde çeşitli yatırım projelerinin ekonomik

değerlendirmelerini yaparak ve sektör raporları hazırlayarak başlamıştır. 1988 yılında Bankers Trust Co. Newyork ve T. İş Bankası ortaklığı olarak kurulan yatırım bankası Türk Merchant Bank'a Hazine, Fon Yönetimi ve Dış İlişkiler Müdürü olarak geçmiştir. 1992 yılında Genel Müdür Yardımcısı olarak sermaye piyasaları grubunun da sorumluluğunu almıştır. 1995 yılında Bankers Trust tarafından bankanın tamamının satın alınmasını müteakip Yönetim Kurulu ve Kredi Komitesi Üyeliği'ne seçilmiştir. 1997-1999 yılları arasında Bankers Trust A.Ş., 1999-2001 Deutsche Bank A.Ş. olarak faaliyet gösteren bankanın Yönetim Kurulu Başkanlığı ve Genel Müdürlüğü görevini üstlenmiştir. 2001-2003 yılları arasında kanun ile oluşturulan kamu bankaları ortak Yönetim Kurulu'na (T.C. Ziraat Bankası, T.Halk Bankası, T.Emlak Bankası) Murahhas Üye olarak katılmıştır. Bu görevden sonra iki ortakla birlikte Tridea Danışmanlık şirketini kurmuş ve KOBİ'lere mali ve idari danışmanlık hizmetleri vermiştir. 2009 yılından sonra kendi şahıs firması altında danışmanlık hizmetlerine devam etmiştir.

Muhtelif şirketlerde Yönetim Kurulu Üyeliği, Denetim Komitesi Başkanlığı ve Kurumsal Yönetim Komitesi Üyeliklerinde bulunmuş ve halen Enerji Yatırım Holding A.Ş. (2015), Enerya Gaz Dağıtım A.Ş. (2015), Enerya Gaz Ticaret A.Ş. (2015), Nurol Yatırım Bankası A.Ş. (2014) Yönetim Kurulu Üyesi'dir. Enka İnşaat ve Sanayii A.Ş. (2018) Bağımsız Yönetim Kurulu Üyesi ve Riskin Erken Saptanması Komitesi Başkanı ve Denetim Komitesi Üyesi'dir.

5.2 Yönetim Kurulu'nun Faaliyet Esasları

Yönetim Kurulu, görevlerini etkin olarak yerine getirebileceği sıklıkta toplanır, faaliyetlerini şeffaf, hesap verebilir, adil ve sorumlu bir şekilde yürütür, bunu yaparken de Şirket'in uzun vadeli çıkarlarını göz önünde bulundurur.

KURUMSAL YÖNETİM İLKELERİ UYUM RAPORU

Yönetim Kurulu Üyeleri, toplantıları yönetmesi için her yıl aralarından bir başkan ve başkan bulunmadığı zaman ona vekâlet edecek bir başkan vekili seçerler. Yönetim Kurulu Başkanı, diğer Yönetim Kurulu Üyeleri ve CEO ile görüşerek Yönetim Kurulu toplantılarının gündemini belirler. Tespit edilen gündem ve gündemde yer alan konuların içerikleri Yönetim Kurulu Üyeleri'ne gerekli inceleme ve çalışmaları yapmalarını teminen Yönetim Kurulu Genel Sekreterliği tarafından bir hafta önceden dosya halinde yazılı olarak iletilmektedir. Yönetim Kurulu toplantılarında gündemde yer alan konular açıkça ve her yönü ile tartışılır. Yönetim Kurulu Başkanı, icracı olmayan üyelerin toplantıya etkin katılımını sağlamak için en iyi gayreti göstermekle yükümlüdür.

Toplantı günleri ve gündem başkan veya başkan vekili tarafından düzenlenir.

Yönetim Kurulu ortaklık işleri gerektirdikçe, başkan veya vekillerin çağrısı üzerine toplanır. Toplantı günü Yönetim Kurulu kararı ile de tespit edilebilir. Üyelerden birisinin isteği üzerine, başkan veya vekili, Yönetim Kurulu'nu toplantıya çağırılmazsa üyeler de re'sen çağrı yetkisine haiz olurlar.

Yönetim Kurulu'nun yılda en az dört (4) kez toplanması zorunludur.

Üyelerden birisi fiziki toplanma talebinde bulunmadıkça, Yönetim Kurulu kararlarını, içlerinden birisinin belirli bir hususa ilişkin olarak yaptığı öneriye, diğerlerinin yazılı olurları alınmak suretiyle de alabilir.

Yönetim Kurulu toplantı ve karar nisapları Türk Ticaret Kanunu hükümlerine tabidir.

Şirket Yönetim Kurulu, 01.01.2018-31.12.2018 tarihleri arasında 6 toplantı yapmıştır. Yönetim Kurulu toplantılarında her üyenin 1 oy hakkı bulunup, konular karara bağlanırken oy birliği aranmış ve Kurumsal Yönetim İlkeleri'ne uyulmuştur. Yönetim Kurulu toplantılarına mazereti olmayan üyelerin fiili katılımı sağlanmıştır. Bu konularda Yönetim Kurulu Üyeleri'nin soruları olmadığı için zapta geçirilmemiştir. 2018 yılında yapılan toplantılarda Yönetim Kurulu Üyeleri tarafından alınan kararlar aleyhinde farklı görüş açıklanmamıştır.

Şirket Yönetim Kurulu Üyeleri, 2018 yılı içinde Şirket ile işlem yapmamış ve aynı faaliyet konularında rekabet edecek girişimlerde bulunmamıştır.

5.3 Yönetim Kurulu Bünyesinde Oluşturulan Komitelerin Sayı, Yapı ve Bağımsızlığı

Şirket Esas Sözleşmesi'ne göre, Yönetim Kurulu, görev ve sorumluluklarını sağlıklı bir biçimde yerine getirmek üzere, yeterli sayıda sair komite ("Komite") oluşturur.

Tebliğ'in 4.5.1 no.'lu maddesinde yer alan "Aday Gösterme Komitesi" ve "Ücret Komitesi" yükümlülükleri, "Kurumsal Yönetim Komitesi" tarafından üstlenilmiş olup, yine Tebliğ'in 4.5.5 no.'lu maddesinde "bir Yönetim Kurulu Üyesi'nin birden fazla komitede yer almaması" tavsiyesine uyulmasına özen gösterilmesine rağmen, komite üyeliğinin gerektirdiği iş uzmanlığı nedeniyle, bir Yönetim Kurulu Üyesi, birden fazla komitede üye olabilmektedir.

Kurumsal Yönetim Komitesi

Kurumsal Yönetim Komitesi, Şirket'in etik değerlerine dayalı, içeriye ve dışarıya karşı sorumlu, riziko bilinçli, kararlarında saydam ve sorumlu, paydaşlarının menfaatini gözeten, sürdürülebilir başarı hedefli bir yönetim sürecinin devamlılığını sürdürmeyi amaçlar.

Komite, Kurumsal Yönetim İlkelerinin SPK ve diğer uluslararası kabul edilmiş Kurumsal Yönetim İlkeleri doğrultusunda belirlenmesi için Şirket Yönetim Kurulu'na önerilerde bulunmakta ve tavsiyeler oluşturmaktadır.

Kurumsal Yönetim Komitesi, SPK'nın "Kurumsal Yönetim İlkeleri" doğrultusunda Şirket Yönetim Kurulu'nca atanan Başkan dahil azami beş Üye ve iki Raportörden oluşur. Kurumsal Yönetim Komitesi Başkanı, Şirket Yönetim Kurulu tarafından bağımsız üyeler arasından atanır.

Komite Başkanlığı'nın herhangi bir sebepten dolayı boşalması halinde, boşalmayı izleyen ilk Yönetim Kurulu toplantısında yeni bir Başkan atanıncaya kadar Yönetim Kurulu Başkanı, Komite Üyeleri'nden birini geçici başkan olarak görevlendirir.

Kurumsal Yönetim Komitesi, Şirket'te Kurumsal Yönetim İlkeleri'nin uygulanmasını temin eder ve uygulanmıyor ise, Yönetim Kurulu'na iyileştirici tavsiyelerde bulunur. Komite, Yatırımcı İlişkileri Bölümü'nün çalışmalarını gözetir. Yönetim Kurulu ve Üst Düzey Yöneticilerin performans ve ücretlendirme esas ve değerlendirmelerinin yanı sıra, yönetim ve pay sahiplerince önerilen adaylar da dahil olmak üzere, bağımsız üye aday tekliflerini, adayın bağımsızlık ölçütlerini değerlendirerek, Yönetim Kurulu'na sunar. Bağımsız Yönetim Kurulu Üye Adayı, mevzuat gereği bağımsız olduğuna dair yazılı beyanı, aday gösterildiği esnada, Kurumsal Yönetim Komitesi'ne verir.

Kurumsal Yönetim Komitesi, yılda en az 4 kez toplanır. Komite 2018 yılında 5 kez toplanmıştır.

Şirket Yönetim Kurulu'nun kararı ile Kurumsal Yönetim Komitesi Üyeleri şu şekilde belirlenmiştir:

Adı Soyadı	Görevi	Yönetim Kurulu Üyeliğinin / Görevinin Mahiyeti
Nafiz Can PAKER	Kurumsal Yönetim Komitesi Başkanı	Bağımsız Yönetim Kurulu Üyesi
Serra SABANCI	Kurumsal Yönetim Komitesi Üyesi	İcracı Olmayan Yönetim Kurulu Üyesi
Sevil SABANCI SABANCI	Kurumsal Yönetim Komitesi Üyesi	İcracı Olmayan Yönetim Kurulu Üyesi
Gökhan EYİGÜN	Kurumsal Yönetim Komitesi Üyesi	Genel Sekreter
Levent DEMİRAĞ	Kurumsal Yönetim Komitesi Üyesi	Mali İşler, Muhasebe ve Yatırımcı İlişkileri Bölüm Başkanı

Riskin Erken Saptanması Komitesi

Şirket Yönetim Kurulu'nun 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 378'inci maddesi ile Sermaye Piyasası Kurulu'nun Kurumsal Yönetim İlkeleri Tebliği hükümleri uyarınca görevli ve yetkili olmak üzere Riskin Erken Saptanması Komitesi kurulmuştur.

Komite, Şirket'in varlığını, gelişmesini ve devamını tehlikeye düşürebilecek stratejik, operasyonel, finansal, uyum ve sair her türlü riskin erken teşhisi, bunun için gerekli önlemler ile çarelerin uygulanması ve riskin yönetilmesi amacıyla faaliyet göstermektedir.

Komite'nin hangi üyelerden oluşacağı Şirket'in Yönetim Kurulu tarafından belirlenir ve kamuya açıklanır. Komite Başkanı, Şirket'in Yönetim Kurulu tarafından bağımsız üyeler arasından atanır. Komite'de; Başkan hariç, Şirket Yönetim Kurulu tarafından seçilen azami iki Üye bulunur. Komite üyeleri tercihen icra yetkisi olmayan Yönetim Kurulu Üyeleri arasından seçilir.

Toplantılar, Başkan'ın uygun göreceği yerde, yılda en az altı defa yapılır. Her yıl başında Komite'ye ait yıllık toplantı takvimi, Komite Başkanı tarafından belirlenip tüm üyelere duyurulur.

Komite üyelerinin görev süresi, Şirket Yönetim Kurulu Üyeleri'nin görev süresiyle paraleldir. Komite, Yönetim Kurulu Üyeleri'nin seçimini takiben, yeniden oluşturulur.

Riskin Erken Saptanması Komitesi 2018 yılında 6 kez toplanmıştır.

Adı Soyadı	Görevi	Yönetim Kurulu Üyeliğinin Mahiyeti
Mehmet Mete BAŞOL	Riskin Erken Saptanması Komitesi Başkanı	Bağımsız Yönetim Kurulu Üyesi
Sevil Sabancı SABANCI	Riskin Erken Saptanması Komitesi Üyesi	İcracı Olmayan Yönetim Kurulu Üyesi
Gökhan EYİGÜN	Riskin Erken Saptanması Komitesi Üyesi	Genel Sekreter

KURUMSAL YÖNETİM İLKELERİ UYUM RAPORU

Denetim Komitesi

Denetim Komitesi'nin amacı; Şirket Yönetim Kurulu adına Şirket'in muhasebe sistemi, finansal raporlama, finansal bilgilerin kamuya açıklanması, bağımsız denetim ile iç kontrol sisteminin işleyişinin ve etkinliğinin gözetimini yapmaktır. Denetim Komitesi; faaliyetlerini, görev ve sorumluluk alanıyla ilgili olarak ulaştığı tespit ve önerileri Şirket Yönetim Kurulu'na yazılı olarak sunar.

Denetim Komitesi Başkan ve Üyeleri, Şirket Yönetim Kurulu tarafından Bağımsız Üyeler arasından atanır.

Denetim Komitesi, 2018 yılında 4 toplantı yapmış olup ana gündem maddeleri bağımsız denetim raporunun gözden geçirilmesi, Denetim Başkanlığı sunumlarının incelenmesi şeklindedir.

Şirket Yönetim Kurulu'nun kararı ile Denetim Komitesi Üyeleri şu şekilde belirlenmiştir:

Adı Soyadı	Görevi	Yönetim Kurulu Üyelığinin Mahiyeti
Mehmet Mete BAŞOL	Denetim Komitesi Başkanı	Bağımsız Yönetim Kurulu Üyesi
Ahmet ERDEM	Denetim Komitesi Üyesi	Bağımsız Yönetim Kurulu Üyesi

Portföy Yönetim Komitesi

Portföy Yönetim Komitesi, H.Ö. Sabancı Holding A.Ş.'nin portföyünün maksimum değer ve temettü verimini sağlayacak şekilde yönetimi ve gelişimi için gerekli önlemlerin uygulanması ve Yönetim Kurulu'nun görev ve sorumluluklarının sağlıklı bir biçimde yerine getirilmesine yardımcı olmak amacıyla oluşturulmuştur.

Komitenin hangi üyelerden oluşacağı Şirket'in yönetim kurulu tarafından belirlenir. Portföy Yönetim Komitesi 2018 yılı içerisinde toplam 5 defa toplanmıştır.

Adı Soyadı	Görevi	Yönetim Kurulu Üyelığinin Mahiyeti
Güler SABANCI	Başkan	Yönetim Kurulu Başkanı
Erol SABANCI	Üye	Yönetim Kurulu Başkan Vekili
Suzan Sabancı DİNÇER	Üye	Üye
Sevil Sabancı SABANCI	Üye	Üye
Serra SABANCI	Üye	Üye
Mehmet GÖÇMEN	Üye	Üye ve CEO

5.4 Risk Yönetimi ve İç Kontrol Mekanizması

Sabancı Topluluğu'nda, her riskin aynı zamanda fırsatları da beraberinde taşıdığı düşüncesinden hareketle "sürdürülebilir büyüme"nin, risklerin etkin bir biçimde belirlenmesi, ölçülmesi ve yönetilmesi suretiyle sağlanacağı öngörülmektedir. Topluluk, misyonunun önemli bir parçası olan, "paydaşlarına değer yaratmak" için risk yönetimi konusunu önemle ele almaktadır. Bu doğrultuda Sabancı Topluluğu, Türkiye'nin öncü kurumlarından biri olarak güçlü risk yönetimi altyapısıyla, Kurum genelinde tanımlanmış bir risk yönetimi sistemini uygulamaya devam etmektedir.

Sabancı Topluluğu'nda risk, tehditler kadar fırsatları da içeren bir kavram olarak görülmekte ve bu riskleri en etkin şekilde yönetmek amacıyla, kurumsal risk yönetimi tüm Topluluk şirketlerinde sürekli ve sistematik bir süreç olarak uygulanmaktadır. Risk kültürünün Holding genelinde yaygınlaştırılması için çalışılmakta, doğru işin doğru miktarda risk alınarak gerçekleştirilmesi için güvence sağlanmaktadır. Topluluk şirketlerinin karşılaştığı riskler Sabancı Holding ve Topluluk şirketleri tarafından belirlenen Ana Risk Göstergeleri (Key Risk Indicators-KRI) ile takip edilmektedir. Bu göstergeler sürekli izlenmekte ve dönemsel olarak raporlanmaktadır. Ana Risk Göstergeleri'nin işaret ettiği risklerin yönetilmesi için gerekli aksiyonlar Sabancı Holding'in koordinasyonunda Topluluk şirketleri tarafından alınmaktadır.

Risk yönetimine verdiği önem sayesinde hissedar değeri yaratmaya 2018 yılında da aralıksız devam eden Sabancı Topluluğu, sürdürülebilir bir büyüme performansı sergilemiştir.

Sabancı Topluluğu, güçlü sermayesi ve etkin yönetim anlayışıyla 2019 yılında da faaliyet gösterdiği tüm iş kollarındaki olası riskleri yönetecektir.

Aynı şekilde İç Kontrol Mekanizması, Şirket'in kurulduğu günden beri mevcuttur. İç Kontrol Mekanizması, Denetim Komitesi'nin ihdası ile beraber etkin bir şekilde Yönetim Kurulu tarafından kendilerine verilen görevleri, mevcut Denetim Komitesi İç Tüzüğü çerçevesinde yerine getirmektedir.

5.5 Şirket'in Stratejik Hedefleri

Şirket Yönetim Kurulu, vizyon ve misyonunu belirleyerek bunu Faaliyet Raporu'nda yazılı bir şekilde ve aynı zamanda www.sabanci.com adresinde internet sitesinde kamuya açıklamıştır ve Şirket'in uzun vadeli stratejileri de bu temeller üzerine inşa edilir.

Yönetim Kurulu, CEO ve Grup Başkanları ile birlikte tartışarak üç yıllık stratejik hedefleri belirler ve her yıl günceller. Hedeflere ulaşıp ulaşılmadığı her ay sonu alınan yönetici raporları ile takip edilir. Şirket'in hedeflerine ulaşp ulaşmadığı, sene sonu yapılan performans değerlendirmesinde baz oluşturur.

5.6 Mali Haklar

Şirket Yönetim Kurulu Üyeleri'ne tanınan her türlü hak, menfaat ve ücretin şekil ve şartları Esas Sözleşme'de tanımlanmıştır. Yönetim Kurulu Üyeleri'ne Genel Kurul, Yönetim Kurulu Başkanı ve Üyeleri'ne yapılacak ödemeyi ve huzur hakkını belirlemektedir. Finansal tablo dipnotlarımızda üst düzey yöneticilere yapılan ödemeler kamuya açıklanmaktadır.

2018 yılı içinde Şirket; hiçbir Yönetim Kurulu Üyesi'ne borç vermemiş, kredi kullandırmamış, verilmiş olan borçların ve kredilerin süresini uzatmamış, şartlarını iyileştirmemiş; üçüncü bir kişi aracılığıyla şahsi kredi adı altında kredi kullandırmamış veya lehine kefaletler gibi teminatlar vermemiştir.

¹ SPK'nın 10.01.2019 tarih ve 2/49 sayılı İlke Kararı uyarınca Kurumsal Yönetim Uyum Raporlarında eski formatın uygulanmasına karar verilmiştir. Diğer taraftan, URF ve KYBF formatlarındaki raporlamalar <https://www.kap.org.tr/tr/Bildirim/746013> <https://www.kap.org.tr/tr/Bildirim/746016> adreslerinde yer almaktadır.

URF – KYBF ŞABLONLARI ÜZERİNDEN YAPILAN KURUMSAL YÖNETİM UYUM RAPORLAMALARINA İLİŞKİN SORUMLULUK BEYANI

Sermaye Piyasası Kurulu’nun 10.01.2019 tarih, 2/49 sayılı kararı gereğince KAP platformu üzerinden Kurumsal Yönetim Uyum Raporu (URF) ile Kurumsal Yönetim Bilgi Formu (KYBF) şablonları kullanılarak yapılan Kurumsal Yönetim Uyum raporlamaları tarafımızca incelenmiştir.

Görev ve sorumluluk alanımızda sahip olduğumuz bilgiler çerçevesinde Kurumsal Yönetim Uyum Raporlamaları önemli konularda gerçeğe aykırı bir açıklama veya açıklamanın yapıldığı tarih itibarıyla yanıltıcı olması sonucunu doğurabilecek herhangi bir eksiklik içermemektedir.

Görev ve sorumluluk alanımızda sahip olduğumuz bilgiler çerçevesinde, Kurumsal Yönetim Uyum Raporlamaları faaliyetimizin gelişimini dürüstçe yansıttığı bilgisini sunar, yapılan açıklamalardan dolayı sorumlu olduğumuzu beyan ederiz.

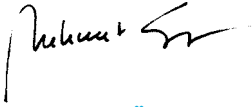
Mehmet Mete BAŞOL

Denetim Komitesi Başkanı

Ahmet Erdem

Denetim Komitesi Üyesi

Mehmet GÖÇMEN

Yönetim Kurulu Üyesi ve CEO

Barış ORAN

Finans Grup Başkanı

KÂR DAĞITIM TABLOSU

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş. 2018 YILI KÂR DAĞITIM TABLOSU (TL)

1	Ödenmiş / Çıkarılmış Sermaye	2.040.403.931,00
2	Genel Kanuni Yedek Akçe (Yasal Kayıtlara Göre)	408.080.786,20
*Esas Sözleşme uyarınca Net Kârdan %5 Genel Kanuni Yedek Akçe ayrılır. Ödenmiş sermayenin %5'i tutarında Birinci Kâr Payı ayrılır. Yukarıdaki indirimler yapıldıktan sonra kalanın %3'ü Hacı Ömer Sabancı Vakfı'na ayrılır.		
	SPK'ya Göre	Yasal Kayıtlara Göre
3	Dönem Kârı	8.898.285.000,00
4	Ödenecek Vergiler (-)	1.655.834.000,00
5	Net Dönem Kârı (=)	3.830.335.000,00
6	Geçmiş Yıllar Zararları (-)	0,00
7	Genel Kanuni Yedek Akçe (-)	0,00
8	NET DAĞITILABİLİR DÖNEM KÂRI	3.830.335.000,00
9	Yıl İçinde Yapılan Bağışlar (+)	257.300,00
10	BAĞIŞLAR EKLENMİŞ NET DAĞITILABİLİR DÖNEM KÂRI	3.830.592.300,00
11	Ortaklara Birinci Kâr Payı	102.020.196,55
	- Nakit	102.020.196,55
	- Bedelsiz	0,00
	- Toplam	102.020.196,55
12	İmtiyazlı Hisse Senedi Sahiplerine Dağıtılan Kâr Payı	
13	Dağıtılan Diğer Kâr Payı	48.723.457,95
	- Yönetim Kurulu Üyelerine	
	- Çalışanlara	
	- Pay Sahibi Dışındaki Kişilere	48.723.457,95
14	İntifa Senedi Sahiplerine Dağıtılan Kâr Payı	0,00
15	Ortaklara İkinci Kâr Payı	510.100.982,75
16	Genel Kanuni Yedek Akçe	0,00
17	Statü Yedekleri	0,00
18	Özel Yedekler (Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 5/1-e Maddesi Uyarınca Fona Alınan Tutar)	0,00
19	OLAĞANÜSTÜ YEDEK	3.169.490.362,75
20	Dağıtılması Öngörülen Diğer Kaynaklar	0,00
	- Geçmiş Yıl Kârı	0,00
	- Olağanüstü Yedekler	0,00
	- Kanun ve Esas Sözleşme Uyarınca Dağıtılabilir Diğer Yedekler	0,00

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş. 2018 YILI KÂR PAYI ORANLARI TABLOSU

	TOPLAM DAĞITILAN KÂR PAYI		TOPLAM DAĞITILAN KÂR PAYI / NET DAĞITILABİLİR DÖNEM KÂRI	1 TL NÖMİNAL DEĞERLİPAYA İSABET EDEN KÂR PAYI	
	NAKİT	BEDELSİZ	ORANI	TUTARI	ORAN
	(TL)	(TL)	(%)	(TL)	(%)
BRÜT	612.121.179,30	-	15,98	0,300	30,00
NET ⁽¹⁾	520.303.002,41	-	13,58	0,255	25,50

⁽¹⁾Net hesaplama, %15 oranında gelir vergisi stopajı olacağı varsayımı ile yapılmıştır.

BİLANÇO DÖNEMİNDEN SONRAKİ OLAYLAR

Grup'un bağlı ortaklıklarından Akbank'ın çıkarılmış sermayesinin 1.200.000.000 TL (tam TL tutardır) artırılarak 4.000.000.000 TL'den (tam TL tutardır) 5.200.000.000 TL'ye (tam TL tutardır) yükseltilmesine ilişkin Sermaye Piyasası Kurulu ("Kurul") nezdinde yaptığı başvuru, Kurul'un 27.12.2018 tarih ve 65/1535 sayılı toplantısında uygun bulunmuş ve bu durum 2018/59 sayılı Kurul Haftalık Bülteni'nde kamuoyuna duyurulmuştur. Bu kapsamda;

- 03.01.2019 - 17.01.2019 tarihleri arasında gerçekleştirilen yeni pay alma hakkı kullanım süresi içerisinde her 1 TL nominal değerli pay için 2,5 TL üzerinden pay alım hakkının kullanılması sonucunda 2.996.306.795,62 TL (tam TL tutardır) ve yeni pay alma haklarının kullanımından sonra kalan payların 22 Ocak 2019 tarihinde Borsa İstanbul A.Ş. Birincil Piyasa'da satışı neticesinde 9.434.815,60 TL (tam TL tutardır) olmak üzere toplam 3.005.741.611,22 TL (tam TL tutardır) tutarında fon girişi sağlanmıştır.
- Söz konusu onayların alınmasını müteakiben, tescil ve ilan işlemleri tamamlanmıştır. Banka'nın sermayesinin 1.200.000.000 TL tutarında artışı gerçekleştirilmiş, sermaye artışına tam katılım sağlandığından Grup'un etkin ortaklık payında herhangi bir değişiklik söz konusu olmamıştır.

Grup'un bağlı ortaklıklarından Temsa Ulaşım Araçları Sanayi ve Ticaret A.Ş.'nin %51 hisseyle iş ortaklığı olan Temsa İş Makinaları İmalat ve Pazarlama A.Ş. ile %100 hisseyle bağlı ortaklığı olan Temsa Motorlu Araçlar Pazarlama ve Dağıtım A.Ş. paylarının kısmi bölünme yolu ile yeni kurulacak Anonim Şirketlere devrine Temsa Ulaşım Araçları Sanayi Ve Ticaret A.Ş.'nin 01.02.2019 tarih ve 2019/2 sayılı Yönetim Kurulu Kararı ile karar verilmiştir. Bu kapsamda 15 Şubat 2019 tarih ve 739 sayılı Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde Temsa Ulaşım Araçları Sanayi ve Ticaret A.Ş.'nin Bölünme Planı, Bölünme Raporu, Son Üç Yılın Finansal Tabloları, Faaliyet Raporları ve 30.09.2018 tarihli ara bilançosunun hazırlanarak ortakların incelenmesine sunulmuştur.

Grup'un bağlı ortaklıklarından Kordsa'nın %100 iştiraki konumunda olan ve Amerika'da mukim Kordsa Inc., tamamı Axiom Materials Holdings LLC şirketine ait olan uzay ve havacılık endüstrisinin yanı sıra gelecek nesil ulaşım araçlarına da ileri kompozit materyaller sağlayan Axiom Materials Acquisition LLC şirketinin, Türkiye ve Amerika'daki yasal tüm onayların alınması ve şartların sağlanması kaydı ile %95,83'ünün kapanış düzeltmeleri hariç yaklaşık 174.830.000 (Tam) Amerikan Doları karşılığında satın alınmasına ve kapanış işlemlerinin onayların tamamlanması sonrası gerçekleştirilmesine karar vermiştir. Söz konusu nihai satın alma bedeli, Amerika'da rekabet hukuku ve yabancı yatırımlar komitesi tarafından verilecek onaylara ilişkin kapanış koşullarının gerçekleşmesini takiben kesinleşecektir.

YILLIK FAALİYET RAPORUNA DAİR BAĞIMSIZ DENETÇİ RAPORU

YÖNETİM KURULU'NUN YILLIK FAALİYET RAPORUNA İLİŞKİN BAĞIMSIZ DENETÇİ RAPORU

Hacı Ömer Sabancı Holding A.Ş. Genel Kurulu'na

1. Görüş

Hacı Ömer Sabancı Holding A.Ş.'nin ("Şirket") ve bağlı ortaklıklarının (hep birlikte "Grup" olarak anılacaktır) 1 Ocak - 31 Aralık 2018 hesap dönemine ilişkin yıllık faaliyet raporunu denetlemiş bulunuyoruz.

Görüşümüze göre, Yönetim Kurulu'nun yıllık faaliyet raporu içinde yer alan finansal bilgiler ile Yönetim Kurulu'nun Grup'un durumu hakkında denetlenmiş olan konsolide finansal tablolarda yer alan bilgileri kullanarak yaptığı irdelemeler, tüm önemli yönleriyle, denetlenen tam set konsolide finansal tablolarla ve bağımsız denetim sırasında elde ettiğimiz bilgilerle tutarlıdır ve gerçeği yansıtmaktadır.

2. Görüşün Dayanağı

Yaptığımız bağımsız denetim, Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu ("KGK") tarafından yayımlanan Türkiye Denetim Standartlarının bir parçası olan Bağımsız Denetim Standartları'na ("BDS") uygun olarak yürütülmüştür. Bu standartlar kapsamındaki sorumluluklarımız, raporumuzun Bağımsız Denetçinin Yıllık Faaliyet Raporunun Bağımsız Denetimine İlişkin Sorumlulukları bölümünde ayrıntılı bir şekilde açıklanmıştır. KGK tarafından yayımlanan Bağımsız Denetçiler için Etik Kurallar ("Etik Kurallar") ve bağımsız denetimle ilgili mevzuatta yer alan etik hükümlere uygun olarak Grup'tan bağımsız olduğumuzu beyan ederiz. Etik Kurallar ve mevzuat kapsamındaki etiğe ilişkin diğer sorumluluklar da tarafımızca yerine getirilmiştir. Bağımsız denetim sırasında elde ettiğimiz bağımsız denetim kanıtlarının, görüşümüzün oluşturulması için yeterli ve uygun bir dayanak oluşturduğuna inanıyoruz.

3. Tam Set Konsolide Finansal Tablolara İlişkin Denetçi Görüşümüz

Grup'un 1 Ocak - 31 Aralık 2018 hesap dönemine ilişkin tam set konsolide finansal tabloları hakkında 22 Şubat 2019 tarihli denetçi raporumuzda olumlu görüş bildirmiş bulunuyoruz.

4. Yönetim Kurulu'nun Yıllık Faaliyet Raporuna İlişkin Sorumluluğu

Grup yönetimi, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun ("TTK") 514. ve 516. Maddelerine ve Sermaye Piyasası Kurulu'nun ("SPK") II-14.1 No'lu "Sermaye Piyasasında Finansal Raporlamaya İlişkin Esaslar Tebliği" ("Tebliğ") hükümlerine göre yıllık faaliyet raporuyla ilgili olarak aşağıdakilerden sorumludur:

a) Yıllık faaliyet raporunu bilanço gününü izleyen ilk üç ay içinde hazırlar ve genel kurula sunar.

b) Yıllık faaliyet raporunu; Grup'un o yıla ait faaliyetlerinin akışı ile her yönüyle finansal durumunu doğru, eksiksiz, dolambaçsız, gerçeğe uygun ve dürüst bir şekilde yansıtabilecek şekilde hazırlar. Bu raporda finansal durum, finansal tablolara göre değerlendirilir. Raporda ayrıca, Grup'un gelişmesine ve karşılaşması muhtemel risklere de açıkça işaret olunur. Bu konulara ilişkin yönetim kurulunun değerlendirmesi de raporda yer alır.

YILLIK FAALİYET RAPORUNA DAİR BAĞIMSIZ DENETÇİ RAPORU

c) Faaliyet raporu ayrıca aşağıdaki hususları da içerir:

- Faaliyet yılının sona ermesinden sonra şirkette meydana gelen ve özel önem taşıyan olaylar,
- Şirketin araştırma ve geliştirme çalışmaları,
- Yönetim kurulu üyeleri ile üst düzey yöneticilere ödenen ücret, prim, ikramiye gibi mali menfaatler, ödenekler, yolculuk, konaklama ve temsil giderleri, aynı ve nakdi imkanlar, sigortalar ve benzeri teminatlar.

Yönetim kurulu, faaliyet raporunu hazırlarken Gümrük ve Ticaret Bakanlığı'nın ve ilgili kurumların yaptığı ikincil mevzuat düzenlemelerini de dikkate alır.

5. Bağımsız Denetçinin Yıllık Faaliyet Raporunun Bağımsız Denetimine İlişkin Sorumluluğu

Amacımız, TTK ve Tebliğ hükümleri çerçevesinde yıllık faaliyet raporu içinde yer alan finansal bilgiler ile Yönetim Kurulu'nun denetlenmiş olan finansal tablolarda yer alan bilgileri kullanarak yaptığı irdelemelerin, Grup'un denetlenen konsolide finansal tablolarıyla ve bağımsız denetim sırasında elde ettiğimiz bilgilerle tutarlı olup olmadığı ve gerçeği yansıtır yansıtmadığı hakkında görüş vermek ve bu görüşümüzü içeren bir rapor düzenlemektir.

Yaptığımız bağımsız denetim, BDS'lere uygun olarak yürütülmüştür. Bu standartlar, etik hükümlere uygunluk sağlanması ile bağımsız denetimin, faaliyet raporunda yer alan finansal bilgiler ve Yönetim Kurulu'nun denetlenmiş olan finansal tablolarda yer alan bilgileri kullanarak yaptığı irdelemelerin konsolide finansal tablolarla ve denetim sırasında elde edilen bilgilerle tutarlı olup olmadığına ve gerçeği yansıtır yansıtmadığına dair makul güvence elde etmek üzere planlanarak yürütülmesini gerektirir.

PwC Bağımsız Denetim ve
Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik A.Ş.

Burak Özpoyraz, SMMM

Sorumlu Denetçi
İstanbul, 22 Şubat 2019

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

**1 OCAK – 31 ARALIK 2018 HESAP DÖNEMİNE AİT
KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLAR VE
BAĞIMSIZ DENETÇİ RAPORU**

BAĞIMSIZ DENETÇİ RAPORU

Hacı Ömer Sabancı Holding A.Ş. Genel Kurulu'na

A. Konsolide Finansal Tabloların Bağımsız Denetimi

1. Görüş

Hacı Ömer Sabancı Holding A.Ş.'nin ("Holding") ve bağlı ortaklıklarının (hep birlikte "Grup" olarak anılacaktır) 31 Aralık 2018 tarihli konsolide finansal durum tablosu ile aynı tarihte sona eren hesap dönemine ait; konsolide kar veya zarar ve konsolide diğer kapsamlı gelir tablosu, konsolide özkaynaklar değişim tablosu ve konsolide nakit akış tablosu ile önemli muhasebe politikalarının özeti de dahil olmak üzere konsolide finansal tablo dipnotlarından oluşan konsolide finansal tablolarını denetlemiş bulunuyoruz.

Görüşümüze göre, ilişikteki konsolide finansal tablolar Grup'un 31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla konsolide finansal durumunu ve aynı tarihte sona eren hesap dönemine ait konsolide finansal performansını ve konsolide nakit akışlarını Türkiye Finansal Raporlama Standartları'na ("TFRS'lere") uygun olarak tüm önemli yönleriyle gerçeğe uygun bir biçimde sunmaktadır.

2. Görüşün Dayanağı

Yaptığımız bağımsız denetim, Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu ("KGK") tarafından yayımlanan Türkiye Denetim Standartları'nın bir parçası olan Bağımsız Denetim Standartları'na ("BDS'lere") uygun olarak yürütülmüştür. Bu standartlar kapsamındaki sorumluluklarımız, raporumuzun "Bağımsız Denetçinin Konsolide Finansal Tabloların Bağımsız Denetimine İlişkin Sorumlulukları" bölümünde ayrıntılı bir şekilde açıklanmıştır. KGK tarafından yayımlanan Bağımsız Denetçiler için Etik Kurallar ("Etik Kurallar") ile Konsolide finansal tabloların bağımsız denetimiyle ilgili mevzuatta yer alan etik hükümlere uygun olarak Grup'tan bağımsız olduğumuzu beyan ederiz. Etik Kurallar ve mevzuat kapsamındaki etığe ilişkin diğer sorumluluklar da tarafımızca yerine getirilmiştir. Bağımsız denetim sırasında elde ettiğimiz bağımsız denetim kanıtlarının, görüşümüzün oluşturulması için yeterli ve uygun bir dayanak oluşturduğuna inanıyoruz.

3. Dikkat Çekilen Husus

Bağlı Ortaklıklar; Holding ve Bağlı Ortaklıkları'nın sahip oldukları hisselerle ait oy hakları ile Sabancı Ailesi Üyeleri ve sadece bu aile üyeleri tarafından kontrol edilen şirketlere ait hisselerin oy haklarının birlikte etkin bir şekilde kullanılması sonucu, mali ve işletme politikalarını Holding'in kontrol etme gücüne sahip olduğu şirketleri ifade eder. Sabancı Ailesi Üyeleri, Holding'e sahip oldukları şirketlerdeki oy haklarını vermek suretiyle kontrol etme yetkisi tanımaktadır. İlişikteki konsolide finansal tablolarda, Sabancı Ailesi Üyeleri'nin sahip olduğu hisselerle düşen paylar, kontrol gücü olmayan paylar olarak gösterilmiştir. Ancak bu husus görüşümüzü etkilememektedir.

4. Kilit Denetim Konuları

Kilit denetim konuları, mesleki muhakememize göre cari döneme ait konsolide finansal tabloların bağımsız denetiminde en çok önem arz eden konulardır. Kilit denetim konuları, bir bütün olarak konsolide finansal tabloların bağımsız denetimi çerçevesinde ve konsolide finansal tablolara ilişkin görüşümüzün oluşturulmasında ele alınmış olup, bu konular hakkında ayrı bir görüş bildirmiyoruz. Tarafımızca; Dikkat Çekilen Husus bölümünde açıklanan konuya ilave olarak aşağıda açıklanan konular kilit denetim konuları olarak belirlenmiş ve raporumuzda bildirilmiştir.

Kilit denetim konuları

Kredi ve alacaklara ilişkin TFRS 9 çerçevesinde belirlenen değer düşüklüğü (Dipnot 30)

Grup'un 31 Aralık 2018 tarihli konsolide finansal tablolarında aktifinde önemli bir paya sahip olan toplam 193 milyar TL kredi ve alacaklar ve bunlara ilişkin ayrılmış olan toplam 7,9 milyar TL tutarında değer düşüklüğü karşılığı bulunmaktadır.

TFRS 9, uygulamada önemli derecede yargı ve yorum gerektiren yeni ve karmaşık bir muhasebe standardıdır. Bu yargı ve yorumlar, itfa edilmiş maliyetle ölçülen kredilerdeki, beklenen kredi zararlarını ölçmek için uygulanan finansal modellerin geliştirilmesinde kilit öneme sahiptir. Buna ilave olarak, oluşturulan modellerin işletilmesinde birden fazla sistemden elde edilen geniş bir veriye ihtiyaç duyulmaktadır ki bu verilerin, tamlığı ve doğruluğu da beklenen kredi zararlarının belirlenmesinde kilit öneme sahiptir. Kredilere ilişkin beklenen zarar karşılığı, bilanço tarihi itibarıyla yönetimin en iyi tahminlerini ve geçmiş kayıp tecrübesini içerecek şekilde benzer kredi portföyleri için kolektif olarak; önemli krediler için ise bireysel bazda değerlendirilerek ayrılmaktadır.

Denetimimiz esnasında bu alana odaklanmamızın nedeni; beklenen kredi zararları karşılıklarının, geçmiş kayıp tecrübesi, mevcut koşullar, ileriye yönelik makro-ekonomik beklentiler gibi bütünü itibarıyla karmaşık bilgi ve tahmin içeriyor olması, mevcut olan kredi ve alacakların büyüklüğü, söz konusu kredi ve alacakların TFRS 9 çerçevesinde niteliklerine (aşamalara) göre sınıflandırılması ve bunlara ilişkin hesaplanan zarar karşılığının belirlenmesinin önemidir. Kredilerin temerrüt halinin doğru ve zamanında belirlenmesi ve yönetim tarafından yapılan diğer yargı ve tahminler bilançoda taşınan değer düşüş karşılık tutarını önemli derecede etkileyeceğinden, söz konusu alan tarafımızca kilit denetim konusu olarak ele alınmıştır.

Konunun denetimde nasıl ele alındığı

Gerçekleştirdiğimiz denetim çalışmaları dahilinde krediler ve alacakların TFRS 9'a uygun olarak niteliklerine göre sınıflandırılmasına ve değer düşüklüğü hesaplamalarının, yeni mevzuat çerçevesinde belirlenmesine ilişkin oluşturulan politika, prosedür ve yönetim ilkelerini değerlendirdik. Bu ilkeler doğrultusunda tesis edilen uygulama kontrollerinin tasarım ve işletim etkinliklerini test ettik.

Önemli kredi portföyleri için Grup'un karşılıklarının belirlenmesinde geliştirdiği modellerde kullanılan yöntemlerin Grup'un oluşturduğu politika ve prosedürler çerçevesinde, TFRS 9 ilkelerine uygun olarak yapıldığını finansal risk uzmanlarımız ile birlikte değerlendirdik ve test ettik. Söz konusu modellerin içerdiği hesaplamalar finansal risk uzmanlarımız ile birlikte tarafımızca örneklem bazında tekrar yapılarak kontrol edildi. Modellerde kullanılan, segmentasyon, ömür boyu beklenen temerrüt olasılıkları ve temerrüt halinde kayıp oranı hesaplamaları ile makro-ekonomik beklentilerin yansıtılmasına yönelik yaklaşımlar bağımsız olarak tarafımızca ilgili uzmanlarımız ile birlikte değerlendirildi.

Kredilerin TFRS 9 çerçevesinde, kredi riskine göre sınıflandırılmasının makul olup olmadığı, değer düşüklüğüne uğrayıp uğramadığının tespiti ve alacağın değer düşüklüğü karşılığının zamanında ve yeni mevzuat hükümlerine uygun olarak tesis edilip edilmediğini saptamak için örneklem bazında seçtiğimiz kredi kümesi için kredi inceleme prosedürlerini gerçekleştirdik.

Ayrıca değer düşüklüğüne uğramış kredi ve alacaklar ile diğer önemli krediler için, Grup'un uygulaması gereği bireysel olarak, değerlendirilen kredilere ilişkin tesis edilen karşılıkların tutarlılığını ve makul olup olmadığını desteklenebilir veriler ile kontrol ettik ve Grup yönetimi ile yapılan görüşmeler çerçevesinde değer düşüklüğü hesaplamalarına baz teşkil eden temel varsayım ve diğer yargıları sorgulayıp makul olup olmadığını değerlendirdik.

Grup'un finansal tablolarında, krediler ve alacaklara ve ilgili değer düşüklüğüne ilişkin TFRS 9 çerçevesinde yer alan dipnotları kontrol ettik.

Kilit denetim konuları

TFRS 9 Finansal Araçlar Standardının ilk kez uygulanması (Dipnot 2.2)

"TFRS 9 Finansal Araçlar" ("TFRS 9") standardını "TMS 39 Finansal Araçlar: Muhasebeleştirme ve Ölçme" standardının yerine uygulamaya başlamıştır. TFRS 9 Finansal Araçlar Standardını üç bölümde ele almaktadır.

Bölüm 1 - Finansal varlıkların ve finansal borçların sınıflandırılması ve ölçülmesi;
Bölüm 2 - Beklenen kredi zararları
Bölüm 3 - Finansal riskten korunma muhasebesi

TFRS 9'un benimsenmesinden kaynaklanan değişikliklerden, Grup'un beklenen kredi zararları yaklaşımına geçişiyle ilgili açıklamalar, yukarıdaki krediler ve alacaklara ilişkin TFRS 9 çerçevesinde belirlenen değer düşüklüğü karşılığına ilişkin kilit denetim konusunda ayrıca yere almaktadır. Grup'un finansal riskten korunma muhasebesi için TMS 39'un hükümlerini uygulamaya devam etmeyi seçmiştir. Bu geçiş finansal tablolarda daha önce muhasebeleşen tutarların düzeltilmesine ve muhasebe politikalarında değişikliklere sebep olduğundan söz konusu alan kilit denetim konusu olarak ele alınmıştır.

Emekli Sandığı Yükümlülüklerinin Değerlemesi (Dipnot 2.3.19)

Banka'nın Tekaüt Sandığı Vakfı ("Sandık") 506 Sayılı Kanunun Geçici 20. maddesi çerçevesinde kurulmuş bir sandık olup SGK'ya devredilecek sandıklar kapsamına girmektedir. Devir tarihini belirlemede Bakanlar Kurulu yetkili kılınmıştır. Sandığın toplam yükümlülükleri, devredilecek faydalar ve Sandığın sorumluluğunda kalacak ilave faydalar için ayrı ayrı yöntem ve varsayımlar kullanılarak hesaplanmaktadır. Emekli Sandığı yükümlülüklerinin değerlemeleri uygun varsayımların seçiminde, önemli yargı ve teknik uzmanlık gerektirir. Banka yönetimi söz konusu değerlemelerin yapılması amacıyla harici bir aktüerya firmasının hizmetlerinden faydalanmaktadır. Denetimimiz esnasında bu alana odaklanmamızın nedeni; sağlanan sosyal faydalara ilişkin emekli sandığı yükümlülük hesaplamalarında kullanılan iskonto oranları, maaş artışları, demografik beklentiler gibi ekonomik ve aktüeryal varsayımların önemi ve bu varsayımlardaki olası farklılaşmaların emekli sandığı yükümlülüğü üzerinde önemli etkilere neden olmasıdır.

Konunun denetimde nasıl ele alındığı

Finansal varlıkların ve finansal borçların sınıflandırılması ve ölçülmesi ile ilgili olarak, denetim prosedürlerimiz aşağıdakileri içermektedir;

Grup'un TFRS 9 finansal varlıkların ve finansal borçların sınıflandırılması politikasını okuduk ve bunları TFRS 9 gereklilikleriyle karşılaştırdık;

Grup'un iş modeli değerlendirmesini temin ettik ve değerlendirdik. Sadece anapara ve anapara bakiyesine ilişkin faiz ödemelerini içeren sözleşmeye bağlı nakit akışlarına yol açan sözleşmelerin belirlenmesinde kullanılan kriterleri (SPPI kriteri) test ettik.

Açılış bakiyesi düzeltmelerinin uygunluğunu ve sunulan dipnotları kontrol ettik.

TFRS 9 çerçevesinde uygulanan beklenen zarar karşılığı yaklaşımı ve modelleriyle ilgili uygulanan denetim prosedürleri yukarıdaki "Kredilere ilişkin beklenen kredi zarar karşılığı" başlıklı kilit denetim konusunun denetimde nasıl ele alındığını açıklayan bölümde ayrıca açıklanmıştır.

Gerçekleştirdiğimiz denetim çalışmaları dahilinde, Emekli Sandığı yükümlülüklerinin hesaplamalarında kullanılan ve Banka yönetimi tarafından harici aktüerya firmasına sağlanan, çalışan verilerinin doğruluğunu bir örneklem kümesi seçerek test ettik. Ayrıca Emekli Sandığı bilançosunda yer alan varlıkların fiili mevcudiyeti ve değerlerini doğruladık.

Harici aktüerler tarafından yükümlülüğün hesaplanmasında kullanılan varsayım ve değerlemelerin makul olup olmadığını aktüer uzmanlarımız vasıtasıyla değerlendirdik.

Ayrıca Grup'un finansal tablolarında Emekli Sandığı'na ilişkin yer alan dipnotları kontrol ettik.

5. Yönetimin ve Üst Yönetimden Sorumlu Olanların Konsolide Finansal Tablolara İlişkin Sorumlulukları

Grup yönetimi; konsolide finansal tabloların TFRS'lere uygun olarak hazırlanmasından, gerçeğe uygun bir biçimde sunumundan ve hata veya hile kaynaklı önemli yanlışlık içermeyecek şekilde hazırlanması için gerekli gördüğü iç kontrolden sorumludur.

Konsolide Finansal tabloları hazırlarken yönetim; Grup'un sürekliliğini devam ettirme kabiliyetinin değerlendirilmesinden, gerektiğinde süreklilikle ilgili hususları açıklamaktan ve Grup'u tasfiye etme ya da ticari faaliyeti sona erdirmeye niyeti ya da mecburiyeti bulunmadığı sürece işletmenin sürekliliği esasını kullanmaktan sorumludur.

Üst yönetimden sorumlu olanlar, Grup'un finansal raporlama sürecinin gözetiminden sorumludur.

6. Bağımsız Denetçinin Konsolide Finansal Tabloların Bağımsız Denetimine İlişkin Sorumlulukları

Bir bağımsız denetimde, biz bağımsız denetçilerin sorumlulukları şunlardır:

Amacımız, bir bütün olarak finansal tabloların hata veya hile kaynaklı önemli yanlışlık içerip içermediğine ilişkin makul güvence elde etmek ve görüşümüzü içeren bir bağımsız denetçi raporu düzenlemektir. BDS'lere uygun olarak yürütülen bir bağımsız denetim sonucunda verilen makul güvence; yüksek bir güvence seviyesidir ancak, var olan önemli bir yanlışlığın her zaman tespit edileceğini garanti etmez. Yanlışlıklar hata veya hile kaynaklı olabilir. Yanlışlıkların, tek başına veya toplu olarak, finansal tablo kullanıcılarının bu konsolide tablolara istinaden alacakları ekonomik kararları etkilemesi makul ölçüde bekleniyorsa bu yanlışlıklar önemli olarak kabul edilir.

BDS'lere uygun olarak yürütülen bağımsız denetimin gereği olarak, bağımsız denetim boyunca mesleki muhakememizi kullanmakta ve mesleki şüpheciliğimizi sürdürmekteyiz. Tarafımızca ayrıca:

- Konsolide Finansal tablolardaki hata veya hile kaynaklı "önemli yanlışlık" riskleri belirlenmekte ve değerlendirilmekte; bu risklere karşılık veren denetim prosedürleri tasarlanmakta ve uygulanmakta ve görüşümüze dayanak teşkil edecek yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmektedir. Hile; muvazaa, sahtekarlık, kasıtlı ihmal, gerçeğe aykırı beyan veya iç kontrol ihlali fiillerini içerebildiğinden, hile kaynaklı önemli bir yanlışlığı tespit edememe riski, hata kaynaklı önemli bir yanlışlığı tespit edememe riskinden yüksektir.
- Grup'un iç kontrolünün etkinliğine ilişkin bir görüş bildirmek amacıyla değil ama duruma uygun denetim prosedürlerini tasarlamak amacıyla denetimle ilgili iç kontrol değerlendirilmektedir.
- Yönetim tarafından kullanılan muhasebe politikalarının uygunluğu ile yapılan muhasebe tahminleri ile ilgili açıklamaların makul olup olmadığı değerlendirilmektedir.
- Elde edilen denetim kanıtlarına dayanarak Grup'un sürekliliğini devam ettirme kabiliyetine ilişkin ciddi şüphe oluşturabilecek olay veya şartlarla ilgili önemli bir belirsizliğin mevcut olup olmadığı hakkında ve yönetimin işletmenin sürekliliği esasının kullanılmasının uygunluğu hakkında sonuca varılmaktadır. Önemli bir belirsizliğin mevcut olduğu sonucuna varmamız halinde, raporumuzda, finansal tablolardaki ilgili açıklamalara dikkat çekmemiz ya da bu açıklamaların yetersiz olması durumunda olumlu görüş dışında bir görüş vermemiz gerekmektedir. Vardığımız sonuçlar, bağımsız denetçi raporu tarihine kadar elde edilen denetim kanıtlarına dayanmaktadır. Bununla birlikte, gelecekteki olay veya şartlar Grup'un sürekliliğini sona erdirebilir.
- Konsolide finansal tabloların açıklamaları dahil olmak üzere, genel sunumu, yapısı ve içeriği ile bu tabloların, temelini oluşturan işlem ve olayları gerçeğe uygun sunumu sağlayacak şekilde yansıtıp yansıtmadığı değerlendirilmektedir.
- Konsolide finansal tablolar hakkında görüş vermek amacıyla, Grup içerisindeki işletmelere veya faaliyet bölümlerine ilişkin finansal bilgiler hakkında yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmektedir. Grup denetiminin yönlendirilmesinden, gözetiminden ve yürütülmesinden sorumluyuz. Verdiğimiz denetim görüşünden de tek başımıza sorumluyuz.

Diğer hususların yanı sıra, denetim sırasında tespit ettiğimiz önemli iç kontrol eksiklikleri dahil olmak üzere, bağımsız denetimin planlanan kapsamı ve zamanlaması ile önemli denetim bulgularını üst yönetimden sorumlu olanlara bildirmekteyiz.

Bağımsızlığa ilişkin etik hükümlere uygunluk sağladığımızı üst yönetimden sorumlu olanlara bildirmiş bulunmaktayız. Ayrıca bağımsızlık üzerinde etkisi olduğu düşünülebilecek tüm ilişkiler ve diğer hususlar ile varsa, ilgili önlemleri üst yönetimden sorumlu olanlara iletmış bulunmaktayız.

Üst yönetimden sorumlu olanlara bildirilen konular arasından, cari döneme ait konsolide finansal tabloların bağımsız denetiminde en çok önem arz eden konuları yani kilit denetim konularını belirlemekteyiz. Mevzuatın konunun kamuya açıklanmasına izin vermediği durumlarda veya konuyu kamuya açıklamanın doğuracağı olumsuz sonuçların, kamuya açıklamanın doğuracağı kamu yararını aşacağına makul şekilde beklendiği oldukça istisnai durumlarda, ilgili hususun bağımsız denetçi raporumuzda bildirilmemesine karar verebiliriz.

B. Mevzuattan Kaynaklanan Diğer Yükümlülükler

1. 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun ("TTK") 402. Maddesi'nin dördüncü fıkrası uyarınca, Şirket'in 1 Ocak - 31 Aralık 2018 hesap döneminde defter tutma düzeninin, kanun ile şirket esas sözleşmesinin finansal raporlamaya ilişkin hükümlerine uygun olmadığına dair önemli bir hususa rastlanmamıştır.

2. TTK'nın 402. Maddesi'nin dördüncü fıkrası uyarınca, Yönetim Kurulu tarafımıza denetim kapsamında istenen açıklamaları yapmış ve istenen belgeleri vermiştir.

3. TTK'nın 398. Maddesi'nin dördüncü fıkrası uyarınca düzenlenen Riskin Erken Saptanması Sistemi ve Komitesi Hakkında Denetçi Raporu 22 Şubat 2019 tarihinde Şirket'in Yönetim Kurulu'na sunulmuştur.

PwC Bağımsız Denetim ve
Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik A.Ş.

Burak Özpoyraz, SMMM
Sorumlu Denetçi
İstanbul, 22 Şubat 2019

İÇİNDEKİLER	SAYFA
KONSOLİDE BİLANÇOLAR	124-125
KONSOLİDE KAR VEYA ZARAR TABLOLARI	126
KONSOLİDE DİĞER KAPSAMLI GELİR TABLOLARI	127
KONSOLİDE ÖZKAYNAKLAR DEĞİŞİM TABLOLARI	128
KONSOLİDE NAKİT AKIŞ TABLOLARI	129
KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI DİPNOTLAR	130-233
DİPNOT 1 GRUP'UN ORGANİZASYONU VE FAALİYET KONUSU	130-131
DİPNOT 2 KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR	132-164
DİPNOT 3 İŞLETME BİRLEŞMELERİ VE ALIMLAR	164-165
DİPNOT 4 BÖLÜMLERE GÖRE RAPORLAMA	165-176
DİPNOT 5 NAKİT VE NAKİT BENZERLERİ	176-177
DİPNOT 6 FİNANSAL YATIRIMLAR	177-180
DİPNOT 7 FİNANSAL BORÇLAR	180-183
DİPNOT 8 TİCARİ ALACAK VE BORÇLAR	183-184
DİPNOT 9 DİĞER ALACAKLAR VE BORÇLAR	184
DİPNOT 10 STOKLAR	185
DİPNOT 11 PEŞİN ÖDENMİŞ GİDERLER VE ERTELENMİŞ GELİRLER	185
DİPNOT 12 ÖZKAYNAK YÖNTEMİYLE ÖLÇÜLEN YATIRIMLAR	186-187
DİPNOT 13 YATIRIM AMAÇLI GAYRİMENKULLER	188
DİPNOT 14 MADDİ DURAN VARLIKLAR	188-189
DİPNOT 15 MADDİ OLMAYAN DURAN VARLIKLAR	190
DİPNOT 16 ŞEREFİYE	190
DİPNOT 17 KARŞILIKLAR, KOŞULLU VARLIK VE YÜKÜMLÜLÜKLER	191-194
DİPNOT 18 TAAHHÜTLER	195-198
DİPNOT 19 ÇALIŞANLARA SAĞLANAN FAYDALAR	199-200
DİPNOT 20 DİĞER VARLIK VE YÜKÜMLÜLÜKLER	200
DİPNOT 21 ÖZKAYNAKLAR	201-202
DİPNOT 22 SATIŞ AMAÇLI SINIFLANDIRILAN VARLIKLAR VE DURDURULAN FAALİYETLER	202-203
DİPNOT 23 HASILAT VE SATIŞLARIN MALİYETİ	203
DİPNOT 24 NİTELİKLERİNE GÖRE GİDERLER	203-204
DİPNOT 25 ESAS FAALİYETLERDEN DİĞER GELİR VE GİDERLER	205
DİPNOT 26 YATIRIM FAALİYETLERİNDEN GELİR VE GİDERLER	205
DİPNOT 27 FİNANSAL GELİRLER/GİDERLER	206
DİPNOT 28 VERGİ VARLIK VE YÜKÜMLÜLÜKLERİ	206-210
DİPNOT 29 TÜREV ARAÇLAR	210
DİPNOT 30 FİNANS SEKTÖRÜ FAALİYETLERİNDEN ALACAKLAR	211-214
DİPNOT 31 FİNANS SEKTÖRÜ FAALİYETLERİNDEN BORÇLAR	214
DİPNOT 32 PAY BAŞINA KAZANÇ	215
DİPNOT 33 İLİŞKİLİ TARAF AÇIKLAMALARI	215
DİPNOT 34 FİNANSAL ARAÇLARDAN KAYNAKLANAN RİSKLERİN NİTELİĞİ VE DÜZEYİ	216-229
DİPNOT 35 FİNANSAL ARAÇLAR	229-232
DİPNOT 36 RAPORLAMA DÖNEMİNDEN SONRAKİ OLAYLAR	233

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 VE 2017 TARİHLİ KONSOLİDE BİLANÇOLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

	Dipnot Referansları	Bağımsız Denetimden Geçmiş 31 Aralık 2018	Bağımsız Denetimden Geçmiş 31 Aralık 2017
VARLIKLAR			
Dönen Varlıklar		185.300.225	163.547.705
Nakit ve Nakit Benzerleri	5	23.657.667	14.519.064
Finansal Yatırımlar		9.147.636	8.832.334
- Gerçeğe Uygun Değer Farkı Kar ve ya Zarara Yansıtılan	6.a	178.817	39.890
- Gerçeğe Uygun Değer Farkı Diğer Kapsamlı Gelire Yansıtılan	6.b	5.450.262	4.190.446
- İtfa Edilmiş Maliyeti Üzerinden Değerlenen	6.c	3.518.557	4.593.808
- Vadeli Mevduatlar	6.d	-	8.190
Ticari Alacaklar	8	2.010.806	1.881.888
Finans Sektörü Faaliyetlerinden Alacaklar	30	111.440.065	97.520.756
Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Hesabı		26.433.745	33.055.479
Diğer Alacaklar	9	1.784.144	2.464.026
Türev Araçlar	29	5.147.767	1.812.017
Stoklar	10	2.944.845	2.312.094
Peşin Ödenmiş Giderler	11	900.603	749.214
Cari Dönem Vergisiyle İlgili Varlıklar		16.167	9.093
Diğer Dönen Varlıklar	20	1.802.560	370.559
		185.286.005	163.526.524
Satış Amaçlı Sınıflandırılan Varlıklar	22	14.220	21.181
Duran Varlıklar		186.386.046	190.587.046
Finansal Yatırımlar		47.654.602	52.944.726
- Gerçeğe Uygun Değer Farkı Diğer Kapsamlı Gelire Yansıtılan	6.b	38.909.591	38.655.381
- İtfa Edilmiş Maliyeti Üzerinden Değerlenen	6.c	8.745.011	14.289.345
Ticari Alacaklar	8	126.256	121.678
Finans Sektörü Faaliyetlerinden Alacaklar	30	101.849.702	114.186.246
Diğer Alacaklar	9	3.054.550	998.184
Türev Araçlar	29	17.540.849	7.698.970
Özkaynak Yöntemiyle Ölçülen Yatırımlar	12	6.756.459	6.439.214
Yatırım Amaçlı Gayrimenkuller	13	136.930	282.506
Maddi Duran Varlıklar	14	6.626.678	5.529.745
Maddi Olmayan Duran Varlıklar		2.108.876	1.690.195
- Şerefiye	16	849.215	873.097
- Diğer Maddi Olmayan Duran Varlıklar	15	1.259.661	817.098
Peşin Ödenmiş Giderler	11	20.991	23.098
Ertelenmiş Vergi Varlıkları	28	372.640	552.671
Diğer Duran Varlıklar	20	137.513	119.813
TOPLAM VARLIKLAR		371.686.271	354.134.751

Bu konsolide finansal tablolar yayımlanmak üzere Yönetim Kurulu'nun 22 Şubat 2019 tarihli toplantısında onaylanmış ve Yönetim Kurulu adına, Yönetim Kurulu Üyesi ve CEO Mehmet Göçmen ile Finans Grup Başkanı Barış Oran tarafından imzalanmıştır. Genel Kurul'un konsolide finansal tabloları değiştirme yetkisi bulunmaktadır.

İlişikteki dipnotlar konsolide finansal tabloların ayrılmaz parçasını oluşturur.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 VE 2017 TARİHLİ KONSOLİDE BİLANÇOLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.
TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

	Dipnot Referansları	Bağımsız Denetimden Geçmiş 31 Aralık 2018	Bağımsız Denetimden Geçmiş 31 Aralık 2017
YÜKÜMLÜLÜKLER			
Kısa Vadeli Yükümlülükler		255.444.010	247.467.413
Kısa Vadeli Borçlanmalar	7	9.726.191	13.917.173
Uzun Vadeli Borçlanmaların Kısa Vadeli Kısımları	7	20.815.668	16.018.279
Ticari Borçlar	8	3.372.749	2.882.349
Finans Sektörü Faaliyetlerinden Borçlar	31	205.815.346	204.692.399
Çalışanlara Sağlanan Faydalar Kapsamında Borçlar	19	93.671	75.997
Diğer Borçlar	9	6.142.410	5.401.108
Türev Araçlar	29	5.348.337	2.138.123
Ertelenmiş Gelirler	11	291.868	217.393
Dönem Karı Vergi Yükümlülüğü	28	62.396	802.451
Kısa Vadeli Karşılıklar		1.006.206	651.217
- Çalışanlara Sağlanan Faydalara İlişkin Kısa Vadeli Karşılıklar	19	327.351	318.279
- Diğer Kısa Vadeli Karşılıklar	17	678.855	332.938
Diğer Kısa Vadeli Yükümlülükler	20	2.764.894	665.662
		255.439.736	247.462.151
Satış Amacıyla Elde Tutulan Varlıklara İlişkin Yükümlülükler	22	4.274	5.262
Uzun Vadeli Yükümlülükler		59.846.465	54.669.399
Uzun Vadeli Borçlanmalar	7	35.222.289	25.322.315
Finans Sektörü Faaliyetlerinden Borçlar	31	13.818.904	23.664.909
Diğer Borçlar	9	2.372.596	1.541.534
Türev Araçlar	29	7.583.133	3.375.454
Ertelenmiş Gelirler	11	116.833	143.793
Uzun Vadeli Karşılıklar		452.305	416.977
- Çalışanlara Sağlanan Faydalara İlişkin Uzun Vadeli Karşılıklar	19	448.045	412.364
- Diğer Uzun Vadeli Karşılıklar	17	4.260	4.613
Ertelenmiş Vergi Yükümlülüğü	28	185.504	149.352
Diğer Uzun Vadeli Yükümlülükler	20	94.901	55.065
ÖZKAYNAKLAR		56.395.796	51.997.939
Ana Ortaklığa Ait Özkaynaklar	21	29.289.967	26.591.788
Ödenmiş Sermaye	21	2.040.404	2.040.404
Sermaye Düzeltme Farkları		3.426.761	3.426.761
Paylara İlişkin Primler	21	22.237	22.237
Geri Alınmış Paylar (-)	21	(190.470)	(190.470)
Kar veya Zararda Yeniden Sınıflandırılmayacak			
Birikmiş Kar ya da Zarar		(74.784)	(76.380)
- Tanımlanmış Fayda Planları Yeniden Ölçüm Kazançları/(Kayıpları)		(74.784)	(76.380)
Kar veya Zararda Yeniden Sınıflandırılacak		(370.833)	64.615
Birikmiş Kar ya da Zarar			
- Yabancı Para Çevrim Farkları	21	1.382.776	724.660
- Riskten Korunma Kazanç/Kayıpları	21	(535.681)	(349.708)
- Yeniden Değerleme ve Sınıflandırma Kazançları/(Kayıpları)	21	(1.217.928)	(310.337)
Kardan Ayrılan Kısıtlanmış Yedekler	21	1.050.078	1.032.916
Geçmiş Yıllar Karları		19.556.239	16.790.619
Net Dönem Karı		3.830.335	3.481.086
Kontrol Gücü Olmayan Paylar		27.105.829	25.406.151
TOPLAM KAYNAKLAR		371.686.271	354.134.751

İlişikteki dipnotlar konsolide finansal tabloların ayrılmaz parçasını oluşturur.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

1 OCAK - 31 ARALIK 2018 VE 2017 DÖNEMLERİNE AİT KONSOLİDE KAR VEYA ZARAR TABLOLARI

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

	Dipnot Referansları	Bağımsız Denetimden Geçmiş 1 Ocak - 31 Aralık 2018	Bağımsız Denetimden Geçmiş 1 Ocak - 31 Aralık 2017
SÜRDÜRÜLEN FAALİYETLER			
Hasılat (net)	4, 23	16.260.337	13.839.851
Satışların Maliyeti (-)	4, 23	(12.857.297)	(10.943.850)
Ticari Faaliyetlerden Brüt Kar		3.403.040	2.896.001
Faiz, Prim, Komisyon ve Diğer Gelirler	4	38.027.550	27.296.414
Faiz, Prim, Komisyon ve Diğer Giderler (-)	4	(24.712.239)	(14.663.543)
Finans Sektörü Faaliyetlerinden Brüt Kar		13.315.311	12.632.871
BRÜT KAR		16.718.351	15.528.872
Genel Yönetim Giderleri (-)	24	(6.695.806)	(5.334.974)
Pazarlama Giderleri (-)	24	(1.979.695)	(1.745.064)
Araştırma ve Geliştirme Giderleri (-)	24	(15.086)	(7.853)
Esas Faaliyetlerden Diğer Gelirler	25	1.865.933	1.328.631
Esas Faaliyetlerden Diğer Giderler (-)	25	(1.787.733)	(765.417)
Özkaynak Yöntemiyle Değerlenen Yatırımların Karlarından Paylar	12	808.460	576.380
FAALİYET KARI		8.914.424	9.580.575
Yatırım Faaliyetlerinden Gelirler	26	739.354	110.729
Yatırım Faaliyetlerinden Giderler (-)	26	(6.663)	(17.653)
FİNANSMAN GİDERİ ÖNCESİ FAALİYET KARI		9.647.115	9.673.651
Finansman Gelirleri	27	226.709	141.096
Finansman Giderleri (-)	27	(975.562)	(596.754)
SÜRDÜRÜLEN FAALİYETLER VERGİ ÖNCESİ KARI		8.898.262	9.217.993
Sürdürülen Faaliyetler Vergi Gideri			
Dönem Vergi Gideri	28	(1.357.175)	(1.793.988)
Ertelenmiş Vergi Geliri /(Gideri)	28	(298.659)	10.390
SÜRDÜRÜLEN FAALİYETLERDEN DÖNEM KARI		7.242.428	7.434.395
DURDURULAN FAALİYETLER			
Durdurulan Faaliyetler Vergi Sonrası Dönem Karı	22	23	3.503
DÖNEM KARI		7.242.451	7.437.898
DÖNEM KARININ DAĞILIMI			
- Kontrol Gücü Olmayan Paylar		3.412.116	3.956.812
- Ana Ortaklık Payları		3.830.335	3.481.086
Pay başına kazanç			
- yüz adet adi hisse senedi (TL)		1,88	1,71
Pay başına sürdürülen faaliyetlerden kazanç			
- yüz adet adi hisse senedi (TL)		1,88	1,70

İlişikteki dipnotlar konsolide finansal tabloların ayrılmaz parçasını oluşturur.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

1 OCAK - 31 ARALIK 2018 VE 2017 HESAP DÖNEMLERİNE AİT KONSOLİDE DİĞER KAPSAMLI GELİR TABLOLARI

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DİŞİNDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

	Dipnot Referansları	Bağımsız Denetimden Geçmiş Cari Dönem 1 Ocak - 31 Aralık 2018	Bağımsız Denetimden Geçmiş Önceki Dönem 1 Ocak - 31 Aralık 2017
DÖNEM KARI		7.242.451	7.437.898
Diğer Kapsamlı Gelir/(Gider):			
Kar veya Zararda Yeniden Sınıflandırılmayacaklar		2.416	(43.822)
Aktüeryal (kayıp)/kazanç, vergi sonrası	28	3.887	(47.749)
Özkaynak yöntemi ile değerlendirilen yatırımların gider kapsamlı gelir/ (giderlerindeki) paylar, vergi sonrası	28	(1.471)	3.927
Kar veya Zararda Yeniden Sınıflandırılacaklar		(1.122.129)	786.527
Gerçeğe uygun değer farkı diğer kapsamlı gelir yansıtılan finansal varlıklara ilişkin diğer kapsamlı gelir/(gider)	28	(1.934.514)	354.369
Yabancı para çevrim farklarındaki değişim	28	1.512.992	539.555
Nakit akışı riskinden korunma araçları, vergi sonrası	28	(205.284)	51.132
Yurtdışındaki net yatırım riskinden korunma amaçlı türev finansal varlıklara ilişkin kar/(zarar), vergi sonrası	28	(384.609)	(201.629)
Özkaynak yöntemi ile değerlendirilen yatırımların diğer kapsamlı gelir/ (giderlerinden) paylar, vergi sonrası		(110.714)	43.100
DİĞER KAPSAMLI GELİR/(GİDER) (VERGİ SONRASI)		(1.119.713)	742.705
TOPLAM KAPSAMLI GELİR		6.122.738	8.180.603
TOPLAM KAPSAMLI GELİRİN DAĞILIMI			
- Kontrol Gücü Olmayan Paylar		2.784.107	4.382.918
- Ana Ortaklık Payları		3.338.631	3.797.685

İlişikteki dipnotlar konsolide finansal tabloların ayrılmaz parçasını oluşturur.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

1 OCAK - 31 ARALIK 2018 VE 2017 HESAP DÖNEMLERİNE AİT

KONSOLİDE ÖZKAYNAKLAR DEĞİŞİM TABLOLARI

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

	Kar veya Zararda Yeniden													
	Sınıflandırılmayacak			Sınıflandırılacak										
	Sermaye	Sermaye düzeltmesi farkları	Geri Alınmış Paylar (-)	Paylara ilişkin primler	Birikmiş Diğer Kapsamlı									
					Gelirler ve Giderler			Gelirler ve Giderler			Gelirler ve Giderler			
					Aktüeryal (kayıp) / kazanç	Yabancı para çevrim farkları	Risken korunma Fonları	Değer artış fonları	Kardan ayrılan kısıtlanmış yedekler	Geçmiş yıllar karları	Net dönem karı	Ana ortaklığa ait özkaynaklar	Kontrol gücü olmayan paylar	Özkaynaklar
1 Ocak 2017 itibarıyla bakiyeler	2.040.404	3.426.761	(190.470)	22.237	(59.814)	499.438	(323.312)	(444.676)	929.750	14.585.848	2.660.131	23.146.297	21.661.046	44.807.343
Transferler	-	-	-	-	-	-	-	-	103.166	2.556.965	(2.660.131)	-	-	-
Temettü ⁽ⁱ⁾	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(424.786)	-	(424.786)	(637.813)	(1.062.599)
Bağlı ortaklık edinimi veya elden çıkarılması	-	-	-	-	-	-	-	-	-	72.592	-	72.592	-	72.592
Toplam kapsamlı gelir	-	-	-	-	(16.566)	225.222	(26.396)	134.339	-	-	3.481.086	3.797.685	4.382.918	8.180.603
31 Aralık 2017 itibarıyla bakiyeler	2.040.404	3.426.761	(190.470)	22.237	(76.380)	724.660	(349.708)	(310.337)	1.032.916	16.790.619	3.481.086	26.591.788	25.406.151	51.997.939
1 Ocak 2018 itibarıyla bakiyeler	2.040.404	3.426.761	(190.470)	22.237	(76.380)	724.660	(349.708)	(310.337)	1.032.916	16.790.619	3.481.086	26.591.788	25.406.151	51.997.939
Muhasebe politikalarında yapılan değişikliklerin etkisi	-	-	-	-	-	-	-	57.591	-	(43.869)	-	13.722	29.183	42.905
1 Ocak 2018 itibarıyla yeniden düzenlenmiş bakiye	2.040.404	3.426.761	(190.470)	22.237	(76.380)	724.660	(349.708)	(252.746)	1.032.916	16.746.750	3.481.086	26.605.510	25.435.334	52.040.844
Transferler	-	-	-	-	-	-	-	-	310.33	3.450.053	(3.481.086)	-	-	-
Temettü ⁽ⁱ⁾	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(639.523)	-	(639.523)	(1.042.122)	(1.681.645)
Diğer ⁽ⁱⁱ⁾	-	-	-	-	696	-	-	(435)	(13.871)	15.765	-	2.155	-	2.155
Kontrol gücü olmayan pay sahipleriyle işlemler ⁽ⁱⁱⁱ⁾	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(16.806)	-	(16.806)	(71.490)	(88.296)
Toplam kapsamlı gelir	-	-	-	-	900	658.116	(185.973)	(964.747)	-	-	3.830.335	3.338.631	2.784.107	6.122.738
31 Aralık 2018 itibarıyla bakiyeler	2.040.404	3.426.761	(190.470)	22.237	(74.784)	1.382.776	(535.681)	(1.217.928)	1.050.078	19.556.239	3.830.335	29.289.967	27.105.829	56.395.796

⁽ⁱ⁾ Holding tarafından 1 TL nominal değerli pay başına ödenen temettü brut 0,30 TL'dir (2017: 0,20 TL).

⁽ⁱⁱ⁾ Grup'un iş ortaklıklarından Enerjisa Enerji A.Ş.'s Şubat 2018 tarihinde %20'lik pay ile hake arz edilmiştir.

⁽ⁱⁱⁱ⁾ 2018 yılı Nisan ayında Grup'un bağlı ortaklıklarından Çimso Çimento Sanayi ve Ticaret A.Ş.'nin %5,11 sermayesine tekabül eden 6.908.992 lot pay, 1 lot 12,78 Tam TL fiyatından satın alınmıştır.

İlişikteki dipnotlar konsolide finansal tabloların ayrılmaz parçasını oluşturur.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

1 OCAK - 31 ARALIK 2018 HESAP DÖNEMİNE AİT KONSOLİDE NAKİT AKIŞ TABLOLARI

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

	Dipnot Referansları	Bağımsız Denetimden Geçmiş 1 Ocak - 31 Aralık 2018	Bağımsız Denetimden Geçmiş 1 Ocak - 31 Aralık 2017
Sürdürülen faaliyetler vergi öncesi karı		8.898.262	9.217.993
Durdurulan faaliyetler vergi sonrası (karı) / zararı		23	3.503
İşletme faaliyetlerinden sağlanan net nakitin faaliyet karı ile mutabakatına yönelik düzeltmeler: mortisman ve itfa payları	13,14,15	837.400	721.392
Kredi risk karşılıkları		7106.229	1.655.531
Türev araçların makul değer değişikliği		(6.138.539)	(130.573)
Faiz ve kur gelirleri		(7.778.924)	(2.888.612)
Faiz giderleri		838.909	280.925
Çalışanlara sağlanan faydalara ilişkin karşılıklar ile ilgili düzeltmeler		146.888	103.369
Maddi ve maddi olmayan varlıklar ve yatırım amaçlı gayrimenkuller değer düşüklüğü/ (değer düşüklüğü iptali)	14,15	(10.178)	(31.505)
Şerefiye değer düşüklüğü	16	150.200	141.718
Maddi ve maddi olmayan duran varlıklar ve yatırım amaçlı menkul kıymetler satış karı		(598.483)	(91.451)
İş ortaklıkları ve iştirak kazancı		(808.460)	(576.380)
İş ortaklıkları hisse satış geliri		(144.538)	-
Stok değer düşüklüğü karşılığı/(iptalleri)		2.538	(3.402)
Şüpheli alacak giderleri		102.853	(138)
Gerçekleşmemiş yabancı para çevrim farkları ile ilgili düzeltmeler		28.146	324.569
Diğer		1.459	10.930
İşletme varlık ve yükümlülüklerindeki değişiklik öncesi işletme faaliyetlerinden sağlanan nakit akımı		2.633.785	8.737.869
Ticari alacaklardaki değişim		(184.855)	(452.794)
Stoklardaki değişim		(562.451)	(304.009)
Diğer alacaklar ve diğer dönen varlıklardaki değişim		(2.719.544)	(1.432.006)
Ticari borçlardaki değişim		462.708	391.832
Diğer borçlar ve yükümlülüklerdeki değişim		3.929.590	933.671
Satış amacıyla elde tutulan duran varlıkların işletme faaliyetlerinden sağlanan nakit akımı		5.973	(5.857)
Finans bölümündeki işletme varlık ve yükümlülüklerindeki değişiklikler:			
Menkul kıymetlerdeki değişim		(138.308)	23.201
Finans sektörü faaliyetlerinden alacaklardaki değişim		(7515.936)	(31.746.273)
Finans sektörü faaliyetlerinden borçlardaki değişim		(8.639.974)	29.522.976
T.C. Merkez Bankası hesabı		6.160.679	931.307
Ödenen vergi	28	(1.204.843)	(1.250.598)
Ödenen kıdem tazminatı		(107.311)	(81.370)
İşletme faaliyetlerinden sağlanan/(kullanılan) nakit		(7.880.487)	5.267.949
Yatırım faaliyetlerinden kaynaklanan nakit akımı:			
Yatırım harcamaları	4	(2.131.841)	(1.410.413)
Makul değer farkı diğer kapsamlı gelire yansıtılan ve itfa edilmiş maliyetinden tutulan finansal varlık alım/satımı		4.340.100	(7324.945)
Bağlı ortaklık hisse alımından dolayı nakit çıkışı		(576.535)	-
İş ortaklığı halka arzından sağlanan nakit		738.168	-
Maddi ve maddi olmayan varlıklar ve satış amacıyla elde tutulan varlıkların satışından sağlanan nakit		1.154.660	172.060
Alınan temettüler	12	490.026	351.375
İş ortaklıklarına sermaye arttırımı	12	(714.000)	-
Yatırım faaliyetlerinden sağlanan/(kullanılan) net nakit		3.300.578	(8.211.923)
Finansman faaliyetlerinden sağlanan nakit akımı:			
Borçlanmadan kaynaklanan nakit girişleri		20.180.086	11.538.358
Borç ödemelerine ilişkin nakit çıkışları		(10.276.282)	(5.477.339)
Ödenen temettü		(639.523)	(424.786)
Kontrol gücü olmayan paylara ödenen temettü		(1.042.122)	(637.813)
Finansman faaliyetlerinden sağlanan net nakit		8.222.159	4.998.420
Döviz kurundaki değişimin nakit ve nakde eşdeğer varlıklar üzerindeki etkisi		5.036.545	685.424
Nakit ve nakit benzerlerindeki net artış/(azalış)		8.678.795	2.739.870
Dönem başındaki nakit ve nakit benzerleri ⁽¹⁾		9.975.545	7.235.675
Dönem sonundaki nakit ve nakit benzerleri		18.654.340	9.975.545

⁽¹⁾ Cari dönemde nakit ve nakit benzerleri 432 TL faiz reeskontu içermektedir (31 Aralık 2017: 1.679 TL). Cari dönemde dönem başındaki bloke mevduat 4.541.840 TL, dönem sonundaki bloke mevduat ise 5.002.895 TL'dir (31 Aralık 2017: Sırasıyla; 5.356.843 TL ve 4.541.840 TL'dir).

İlişikteki dipnotlar konsolide finansal tabloların ayrılmaz parçasını oluşturur.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI (“TL”) OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

DİPNOT 1-GRUP’UN ORGANİZASYONU VE FAALİYET KONUSU

Hacı Ömer Sabancı Holding A.Ş. (“Holding”) 1967 yılında kurulmuş olup ana faaliyet konusu ağırlıklı olarak finans, üretim ve ticaret gibi endüstri kollarında faaliyet gösteren şirketlerin idare ve koordinasyonunu sağlamaktır. Holding Türkiye’de tescil edilmiştir. 31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla çalışan personel sayısı alt işveren dahil 64.294’tür (31 Aralık 2017: 63.152). Holding merkezi aşağıdaki adreste bulunmaktadır:

Sabancı Center, 4. Levent, İstanbul, Türkiye.

Holding, Sermaye Piyasası Kurulu’na (“SPK”) kayıtlıdır ve hisseleri 1997 yılından beri Borsa İstanbul’da (“BİST”) (eski adıyla İstanbul Menkul Kıymetler Borsası (“İMKB”)) işlem görmektedir.

31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla Grup’un hisselerini elinde bulunduran hissedarlar ve hisse oranları aşağıdaki gibidir (Dipnot 21):

	(%)
Sakıp Sabancı Holding A.Ş.	14,07
Serra Sabancı	7,21
Suzan Sabancı Dinçer	6,94
Çiğdem Sabancı Bilen	6,94
Diğer	64,84
	100,00

Holding, Bağlı Ortaklıkları, İş Ortaklıkları ve İştirakleri birlikte “Grup” olarak adlandırılmıştır. Holding, Sabancı Ailesi tarafından yönetilmektedir.

Bağlı Ortaklıklar

31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla konsolide edilen Bağlı Ortaklıkların faaliyet konusu ve konsolide finansal tabloların amacı doğrultusunda Bağlı Ortaklıkların faaliyette bulunduğu endüstriyel bölümler aşağıdaki gibidir:

Bağlı Ortaklıklar	İşlem gördükleri borsa	Faaliyet konusu	Endüstriyel bölüm	Çalışan sayıları
Akbank T.A.Ş. (“Akbank”)	BİST	Bankacılık	Bankacılık	17.164
Carrefoursa Carrefour Sabancı Ticaret Merkezi A.Ş. (“Carrefoursa”)	BİST	Tüketici ürünleri ticareti	Perakende	11.956
Teknosa İç ve Dış Ticaret A.Ş. (“Teknosa”)	BİST	Ticaret	Perakende	2.364
Çimsa Çimento Sanayi ve Ticaret A.Ş. (“Çimsa”)	BİST	Çimento ve klinker	Çimento	2.266
Kordsa Teknik Tekstil Anonim Şirketi (“Kordsa”)	BİST	Lastik takviye	Sanayi	4.208
Temsa Global Sanayi ve Ticaret A.Ş. (“Temsa”)	-	Otomotiv	Sanayi	1.616
Yünsa Yünlü Sanayi ve Ticaret A.Ş. (“Yünsa”)	BİST	Tekstil	Sanayi	1.134
Exsa Export Sanayi Mamulleri Satış ve Araştırma A.Ş. (“Exsa”)	-	Ticaret	Diğer	8
Ankara Enternasyonel Otelcilik A.Ş. (“AEO”)	-	Turizm	Diğer	2
Tursa Sabancı Turizm ve Yatırım İşletmeleri A.Ş. (“Tursa”)	-	Turizm	Diğer	3
Sabancı Dijital Teknoloji Hizmetleri A.Ş. (“Sabancı DX”)	-	Bilgi teknolojileri	Diğer	213

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI (“TL”) OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

Bağlı ortaklıklar, Türkiye’de kurulmuştur.

Finansal bilgilerin bölümlere göre raporlanması amaçlı olarak hazırlanan Dipnot 4’te Holding’e ilişkin bilgiler “Diğer” grubu içerisinde gösterilmiştir.

İş Ortaklıkları

31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla hazırlanan konsolide finansal tablolarda özkaynak yöntemiyle muhasebeleştirilmiş olan İş Ortaklıklarının faaliyet konuları ve faaliyetinde bulundukları endüstriyel bölümler aşağıdaki gibidir:

	İşlem gördükleri borsa	Faaliyet konusu	Endüstriyel bölüm	Ortak girişimci	Çalışan sayıları
İş Ortaklıkları					
Aksigorta A.Ş. (“Aksigorta”)	BİST	Sigorta	Sigortacılık	Ageas	650
Avivasa Emeklilik ve Hayat A.Ş. (“Avivasa”)	BİST	Bireysel emeklilik	Sigortacılık	Aviva	1.583
Brisa Bridgestone Sabancı Lastik Sanayi ve Ticaret A.Ş. (“Brisa”)	BİST	Lastik	Sanayi	Bridgestone	2.787
Akçansa Çimento Sanayi ve Ticaret A.Ş. (“Akçansa”)	BİST	Çimento ve klinker	Çimento	Heidelberg	2.395
Enerjisa Enerji A.Ş. (“Enerjisa Enerji”)	BİST	Enerji	Enerji	E.ON SE	10.929
Enerjisa Üretim Santralleri A.Ş. (“Enerjisa Üretim”)	-	Enerji	Enerji	E.ON SE	1.163
Temsa İş Makinaları	-	Otomotiv	Sanayi	Marubeni	234

İş ortaklıkları Türkiye’de kurulmuştur.

İştirakler

31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla hazırlanan konsolide finansal tablolarda özkaynak yöntemiyle muhasebeleştirilmiş olan İştiraklerin faaliyet konuları ve faaliyetinde bulundukları endüstriyel bölümler aşağıdaki gibidir:

İştirakler	İşlem gördükleri borsa	Faaliyet konusu	Endüstriyel bölüm	Ortak girişimci	Çalışan sayıları
Philsa Philip Morris Sabancı Sigara ve Tütün San. ve Tic. A.Ş. (Philsa)	-	Tütün ürünleri üretim	Sanayi	Philip Morris	3.115
Philip Morris Sabancı Pazarlama Satış A.Ş. (“Philip Morrissa”)	-	Tütün ürünleri pazarlama ve satış	Sanayi	Philip Morris	

Çalışan sayıları Philsa ve Philip Morrissa toplam rakamlarıdır.

İştirakler, Türkiye’de kurulmuştur.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI (“TL”) OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

DİPNOT 2-KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR

2.1 Sunuma İlişkin Temel Esaslar

2.1.1 TFRS’ye Uygunluk Beyanı

Sabancı Holding ve Türkiye’de kayıtlı olan Bağlı Ortaklıkları ve İş Ortaklıkları ve İştirakleri, kanuni finansal tablolarını Türk Ticaret Kanunu’na (“TTK”), vergi mevzuatına, T.C. Maliye Bakanlığı tarafından yayımlanan Tek Düzen Hesap Planı’na, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (“BDDK”) tarafından yürürlüğe konulan Bankaların Muhasebe Uygulamalarına ve Belgelerin Saklanması İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik ve yine BDDK tarafından muhasebe ve finansal raporlama esaslarına ilişkin yayımlanan diğer yönetmelik, açıklama ve genelgelere ve Sigorta Murakabe Kanunu ve Sigorta Mevzuatı’na uygun olarak Türk Lirası cinsinden hazırlamaktadır. Yabancı ülkelerde faaliyet gösteren Bağlı Ortaklıklar’ın kanuni finansal tabloları faaliyet gösterdikleri ülkelerde geçerli olan kanun ve yönetmeliklere uygun olarak hazırlanmıştır. Konsolide finansal tablolar, tarihi maliyet esasına göre hazırlanmış kanuni kayıtlara Türkiye Finansal Raporlama Standartları’na uygun sunumun yapılması amacıyla gerekli düzeltme ve sınıflandırmalar yansıtılarak düzenlenmiştir.

İlişkitedeki konsolide finansal tablolar Sermaye Piyasası Kurulu’nun (“SPK”) 13 Haziran 2013 tarih ve 28676 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Seri II, 14.1 No’lu “Sermaye Piyasasında Finansal Raporlamaya İlişkin Esaslar Tebliği” (“Tebliğ”) hükümlerine uygun olarak hazırlanmış olup Tebliğ’in 5’inci Maddesine istinaden Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu (“KGGK”) tarafından yürürlüğe konulmuş olan Türkiye Finansal Raporlama Standartları ile bunlara ilişkin ek ve yorumlar (“TFRS”) esas alınmıştır.

Ayrıca, konsolide finansal tablolar ve dipnotlar SPK tarafından 7 Haziran 2013 tarihli duyuru ile açıklanan formatlara ve KGGK tarafından 2 Haziran 2016 tarihinde yayınlanan “TMS Taksonomi Hakkında Duyuru” ya uygun olarak sunulmuştur. Finansal tablolar, makul değerleri ile gösterilen finansal varlık ve yükümlülükler dışında, tarihi maliyet esasına göre hazırlanmaktadır. Tarihi maliyetin belirlenmesinde, genellikle varlıklar için ödenen tutarın gerçeğe uygun değeri esas alınmaktadır.

Kullanılan Para Birimi

Grup’un her işletmesinin kendi finansal tabloları faaliyette bulundukları temel ekonomik çevrede geçerli olan para birimi (fonksiyonel para birimi) ile sunulmuştur. Her işletmenin finansal durumu ve faaliyet sonuçları, Şirket’in geçerli para birimi olan ve konsolide finansal tablolar için sunum para birimi olan TL cinsinden ifade edilmiştir.

2.1.2 Yeni ve Revize Edilmiş Türkiye Finansal Raporlama Standartları

a) 31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla yürürlükte olan yeni standartlar ile mevcut önceki standartlara getirilen değişiklikler ve yorumlar:

- **TFRS 9, “Finansal araçlar”;** 1 Ocak 2018 tarihinde veya bu tarihten sonra başlayan yıllık raporlama dönemlerinde geçerlidir. Bu standart TMS 39’un yerini almaktadır. Finansal varlıklar ve yükümlülüklerin sınıflandırması ve ölçülmesi ile ilgili zorunlulukları ve aynı zamanda şu anda kullanılmakta olan, gerçekleşen değer düşüklüğü zararı modelinin yerini alacak olan beklenen kredi riski modelini de içermektedir.
- **TFRS 15, “Müşteri sözleşmelerinden hasılat”;** Grup, 1 Ocak 2018 tarihi itibarıyla yürürlüğe giren TFRS 15 “Müşteri Sözleşmelerinden Hasılat Standardı” doğrultusunda aşağıda yer alan beş aşamalı model kapsamında hasılatı konsolide finansal tablolarında muhasebeleştirilmektedir.
 - Müşteriler ile yapılan sözleşmelerin tanımlanması
 - Sözleşmelerdeki edim yükümlülüklerinin tanımlanması
 - Sözleşmelerdeki işlem bedelinin belirlenmesi
 - İşlem bedelinin edim yükümlülüklerine dağıtılması
 - Hasılatın muhasebeleştirilmesi

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

- Grup, müşterilerle yapılan her bir sözleşmede taahhüt ettiği mal veya hizmetleri değerlendirerek, söz konusu mal veya hizmetleri devretmeye yönelik verdiği ayrıştırlabilir her bir taahhüdü ayrı bir edim yükümlülüğü olarak belirlemektedir. Her bir edim yükümlülüğü için, edim yükümlülüğünün zamana yayılı olarak mı yoksa belirli bir anda mı yerine getirileceği sözleşme başlangıcında belirlenir. Grup, bir mal veya hizmetin kontrolünü zamanla devreder ve dolayısıyla ilgili satışlara ilişkin edim yükümlülüklerini zamana yayılı olarak yerine getirirse, söz konusu edim yükümlülüklerinin tamamen yerine getirilmesine yönelik ilerlemeyi ölçerek hasılatı zamana yayılı olarak konsolide finansal tablolara alır.
 - Grup, taahhüt edilmiş bir mal veya hizmeti müşterisine devrederek edim yükümlülüğünü yerine getirdiğinde veya getirdikçe, bu edim yükümlülüğüne tekabül eden işlem bedelini hasılat olarak konsolide finansal tablolarına kaydeder. Mal veya hizmetlerin kontrolü müşterilerin eline geçtiğinde (veya geçtikçe) mal veya hizmet devredilmiş olur.
 - Grup, satışı yapılan mal veya hizmetin kontrolünün müşteriye devrini değerlendirirken, a) Grup'un mal veya hizmete ilişkin tahsil hakkına sahipliği, b) müşterinin mal veya hizmetin yasal mülkiyetine sahipliği, c) mal veya hizmetin ziyetliğinin devri, d) müşterinin mal veya hizmetin mülkiyetine sahip olmaktan doğan önemli risk ve getirilere sahipliği, e) müşterinin mal veya hizmeti kabul etmesi koşullarını dikkate alır. Grup, sözleşmenin başlangıcında, müşteriye taahhüt ettiği mal veya hizmetin devir tarihi ile müşterinin bu mal veya hizmetin bedelini ödediği tarih arasında geçen sürenin bir yıl veya daha az olacağını öngörmesi durumunda, taahhüt edilen bedelde önemli bir finansman bileşeninin etkisi için düzeltme yapmamaktadır. Diğer taraftan, hasılatın içerisinde önemli bir finansman unsuru bulunması durumunda, hasılat değeri gelecekte oluşacak tahsilatların, finansman unsuru içerisinde yer alan faiz oranı ile indirgenmesi ile tespit edilir. Fark, tahakkuk esasına göre esas faaliyetlerden diğer gelirler olarak ilgili dönemlere kaydedilir.
 - **TFRS 4, "Sigorta Sözleşmeleri" standardındaki değişiklikler;** 1 Ocak 2018 tarihinde veya bu tarihten sonra başlayan yıllık raporlama dönemlerinde geçerlidir. TFRS 4'de yapılan değişiklik sigorta şirketleri için 'örtülü yaklaşım (overlay approach)' ve 'erteleme yaklaşımı (deferral approach)' olarak iki farklı yaklaşım sunmaktadır. Buna göre:
 - Sigorta sözleşmeleri tanzim eden tüm şirketlere yeni sigorta sözleşmeleri standardı yayımlanmadan önce TFRS 9 uygulandığında ortaya çıkabilecek olan dalgalanmayı kar veya zararda muhasebeleştirmek yerine diğer kapsamlı gelir tablosunda muhasebeleştirme seçeneğini sağlayacaktır ve
 - Faaliyetleri ağırlıklı olarak sigorta ile bağlantılı olan şirketlere isteğe bağlı olarak 2021 yılına kadar geçici olarak TFRS 9'u uygulama muafiyeti getirecektir. TFRS 9 uygulamayı erteleyen işletmeler hali hazırda var olan TMS 39, 'Finansal Araçlar' standardını uygulamaya devam edeceklerdir.
 - **TMS 40, "Yatırım amaçlı gayrimenkuller"** standardındaki değişiklikler; 1 Ocak 2018 tarihinde veya bu tarihten sonra başlayan yıllık raporlama dönemlerinde geçerlidir. Yatırım amaçlı gayrimenkullerin sınıflandırılmasına ilişkin yapılan bu değişiklikler, kullanım amacıyla değişiklik olması durumunda yatırım amaçlı gayrimenkullere ya da gayrimenkullerden yapılan sınıflandırmalarla ilgili netleştirme yapmaktadır. Bir gayrimenkulün kullanımının değişmesi durumunda bu gayrimenkulün 'yatırım amaçlı gayrimenkul' tanımlarına uyup uymadığının
 - **TFRS 2 'Hisse bazlı ödemeler' standardındaki değişiklikler;** 1 Ocak 2018 tarihinde veya bu tarihten sonra başlayan yıllık raporlama dönemlerinde geçerlidir. Değişiklik nakde dayalı hisse bazlı ödemelerin ölçüm esaslarını ve bir ödüllendirmeyi nakde dayalıdan özkaynağa dayalıya çeviren değişikliklerin nasıl muhasebeleştirileceğini açıklamaktadır. Bu değişiklik aynı zamanda bir işverenin çalışanının hisse bazlı ödemesine ilişkin bir miktarı kesmek ve bunu vergi dairesine ödemekle yükümlü olduğu durumlarda, TFRS 2'nin esaslarına bir istisna getirerek, bu ödül sanki tamamen özkaynağa dayalıymışçasına işlem görmesini gerektirmektedir.
- 2014-2016 dönemi yıllık iyileştirmeler;** 1 Ocak 2018 tarihinde veya bu tarihten sonra başlayan yıllık raporlama dönemlerinde geçerlidir.
- TFRS 1, "Türkiye finansal raporlama standartlarının ilk uygulaması", TFRS 7, TMS 19 ve TFRS 10 standartlarının ilk kez uygulama aşamasında kısa dönemli istisnalarını kaldırmıştır.
 - TMS 28, "İştiraklerdeki ve iş ortaklıklarındaki yatırımlar"; bir iştirak ya da iş ortaklığının gerçeğe uygun değerden ölçülmesine ilişkin açıklık getirmiştir.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI (“TL”) OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

- **TFRS Yorum 22, “Yabancı para cinsinden yapılan işlemler ve avanslar ödemeleri”;** 1 Ocak 2018 tarihinde veya bu tarihten sonra başlayan yıllık raporlama dönemlerinde geçerlidir. Bu yorum yabancı para cinsinden yapılan işlemler ya da bu tür işlemlerin bir parçası olarak yapılan ödemelerin yabancı bir para cinsinden yapılması ya da fiyatlanması konusunu ele almaktadır. Bu yorum tek bir ödemenin yapılması/alınması durumunda ve birden fazla ödemenin yapıldığı/alındığı durumlara rehberlik etmektedir. Bu rehberliğin amacı uygulamadaki çeşitliliği azaltmaktadır.

b) 31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla yayımlanmış ancak henüz yürürlüğe girmemiş olan standartlar ve değişiklikler:

- **TFRS 9, “Finansal araçlar’daki değişiklikler”;** 1 Ocak 2019 tarihinde veya bu tarihten sonra başlayan yıllık raporlama dönemlerinde geçerlidir. Bu değişiklik, itfa edilmiş maliyet ile ölçülen finansal bir yükümlülüğün, finansal tablo dışı bırakılma sonucu doğurmadan değiştirildiğinde, ortaya çıkan kazanç veya kaybın doğrudan kar veya zararda muhasebeleştirilmesi konusunu doğrulamaktadır. Kazanç veya kayıp, orijinal sözleşmeye dayalı nakit akışları ile orijinal etkin faiz oranından iskonto edilmiş değiştirilmiş nakit akışları arasındaki fark olarak hesaplanır. Bu, farkın TMS 39’dan farklı olarak enstrümanın kalan ömrü boyunca yayılarak muhasebeleştirilmesinin mümkün olmadığı anlamına gelmektedir.
- **TMS 28, “İştiraklerdeki ve iş ortaklıklarındaki yatırımlar’daki değişiklikler”;** 1 Ocak 2019 tarihinde veya bu tarihten sonra başlayan yıllık raporlama dönemlerinde geçerlidir. Şirketlerin özkaynak metodunu uygulamadığı uzun vadeli iştirak veya müşterek yönetime tabi yatırımlarını, TFRS 9 kullanarak muhasebeleştirileceklerini açıklığa kavuşturmuştur.
- **TFRS 16, “Kiralama işlemleri”;** 1 Ocak 2019 tarihinde veya bu tarihten sonra başlayan yıllık raporlama dönemlerinde geçerlidir. TFRS 15, ‘Müşteri sözleşmelerinden hasılat’ standardı ile birlikte erken uygulamaya izin verilmektedir. Bu yeni standart mevcut TMS 17 rehberliğinin yerini alır ve özellikle kiralayanlar açısından muhasebesinde geniş kapsamlı bir değişiklik yapar. Şu anki TMS 17 kurallarına göre kiralayanlar bir kiralama işlemine taraf olduklarında bu işlem için finansal kiralama (bilanço içi) ya da faaliyet kiralaması (bilanço dışı) ayrımı yapmak zorundadırlar. Fakat TFRS 16’ya göre artık kiralayanlar neredeyse tüm kiralama sözleşmeleri için gelecekte ödeyecekleri kiralama yükümlülüklerini ve buna karşılık olarak da bir varlık kullanım hakkını bilançolarına yazmak zorunda olacaklardır. UMSK kısa dönemli kiralama işlemleri ve düşük değerli varlıklar için bir istisna öngörmüştür, fakat bu istisna sadece kiraya verenler açısından uygulanabilir. Kiraya verenler için muhasebe neredeyse aynı kalmaktadır. Ancak UMSK’nın kiralama işlemlerinin tanımını değiştirmesinden ötürü (sözleşmelerdeki içeriklerin birleştirilmesi ya da ayrıştırılmasındaki rehberliği değiştirdiği gibi) kiraya verenler de bu yeni standarttan etkileneceklerdir. En azından yeni muhasebe modelinin kiraya verenler ve kiralayanlar arasında pazarlıklara neden olacağı beklenmektedir. TFRS 16’ya göre biz sözleşme belirli bir süre için belirli bir tutar karşılığında bir varlığın kullanım hakkını ve o varlığı kontrol etme hakkını içeriyorsa o sözleşme bir kiralama sözleşmesidir ya da kiralama işlemi içermektedir.

Grup, raporlama tarihi itibarıyla, TFRS 16 “Kiralamalar” ile ilgili çalışmalarını tamamlamış olup, TFRS 16’nın, konsolide finansal tablolarda önemli bir etkisinin olmadığına kanaat etmiştir.

- **TFRS Yorum 23, “Vergi uygulamalarındaki belirsizlikler”;** 1 Ocak 2019 tarihinde veya bu tarihten sonra başlayan yıllık raporlama dönemlerinde geçerlidir. Bu yorum TMS 12 Gelir Vergileri standardının uygulamalarındaki bazı belirsizliklere açıklık getirmektedir. UFRS Yorum Komitesi daha önce vergi uygulamalarında bir belirsizlik olduğu zaman bu belirsizliğin TMS 12’ye göre değil TMS 37 ‘Karşılıklar, Koşullu Borçlar ve Koşullu Varlıklar’ standardının uygulanması gerektiğini açıklığa kavuşturmuştu. TFRS Yorum 23 ise gelir vergilerinde belirsizlikler olduğu durumlarda ertelenmiş vergi hesaplamasının nasıl ölçüleceği ve muhasebeleştirileceği ile ilgili açıklama getirmektedir.

Vergi uygulaması belirsizliği, bir şirket tarafından yapılan bir vergi uygulamasının vergi otoritesince kabul edilir olup olmadığının bilinmediği durumlarda ortaya çıkar. Örneğin, özellikle bir giderin indirim olarak kabul edilmesi ya da iade alınabilir vergi hesaplamasına belirli bir kalemin dahil edilip edilmemesiyle ilgili vergi kanunda belirsiz olması gibi. TFRS Yorum 23 bir kalemin vergi uygulamalarının belirsiz olduğu; vergilendirilebilir gelir, gider, varlık ya da yükümlülüğün vergiye esas tutarları, vergi gideri, alacağı ve vergi oranları da dahil olmak üzere her durumda geçerlidir.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

- **TFRS 17, "Sigorta Sözleşmeleri";** 1 Ocak 2021 tarihinde veya bu tarihten sonra başlayan yıllık raporlama dönemlerinde geçerlidir. Bu standart, hali hazırda çok çeşitli uygulamalara izin veren TFRS 4'ün yerine geçmektedir. TFRS 17, sigorta sözleşmeleri ile isteğe bağlı katılım özelliğine sahip yatırım sözleşmeleri düzenleyen tüm işletmelerin muhasebesini temelden değiştirecektir.

2015-2017 yıllık iyileştirmeler; 1 Ocak 2019 ve sonrası yıllık raporlama dönemleri için geçerlidir. Bu iyileştirmeler aşağıdaki değişiklikleri içermektedir:

- TFRS 3 'İşletme Birleşmeleri', kontrolü sağlayan işletme, müşterek faaliyette daha önce edindiği payı yeniden ölçer.
- TFRS 11 'Müşterek Anlaşmalar', müşterek kontrolü sağlayan işletme, müşterek faaliyette daha önce edindiği payı yeniden ölçmez.
- TMS 12 'Gelir Vergileri', işletme, temettülerin gelir vergisi etkilerini aynı şekilde muhasebeleştirir.
- TMS 23 'Borçlanma Maliyetleri, bir özellikli varlığın amaçlanan kullanıma veya satışa hazır hale gelmesi için yapılan her borçlanmayı, genel borçlanmanın bir parçası olarak değerlendirir.

TMS 19 'Çalışanlara Sağlanan Faydalar', planda yapılan değişiklik, küçülme veya yerine getirme ile ilgili iyileştirmeler; 1 Ocak 2019 ve sonrasında olan yıllık raporlama dönemleri için geçerlidir. Bu iyileştirmeler aşağıdaki değişiklikleri gerektirir:

- Planda yapılan değişiklik, küçülme ve yerine getirme sonrası dönem için; cari hizmet maliyeti ve net faizi belirlemek için güncel varsayımların kullanılması;
- Geçmiş dönem hizmet maliyetinin bir parçası olarak kar veya zararda muhasebeleştirme, ya da varlık tavanından kaynaklanan etkiyle daha önce finansal tablolara alınmamış olsa bile, fazla değerdeki herhangi bir azalmanın, yerine getirmedeki bir kazanç ya da zararın finansal tablolara alınması.

TMS 1 ve TMS 8 önemlilik tanımındaki değişiklikler; 1 Ocak 2020 tarihinde veya bu tarihten sonra başlayan yıllık raporlama dönemlerinde geçerlidir. TMS 1 "Finansal Tabloların Sunuluşu" ve TMS 8 "Muhasebe Politikaları, Muhasebe Politikalarındaki Değişiklikler ve Hatalar" daki değişiklikler ile bu değişikliklere bağlı olarak diğer TFRS'lerdeki değişiklikler aşağıdaki gibidir:

- i) TFRS ve finansal raporlama çerçevesi ile tutarlı önemlilik tanımı kullanımı
- ii) önemlilik tanımının açıklamasının netleştirilmesi, ve
- iii) önemli olmayan bilgilerle ilgili olarak TMS 1 'deki bazı rehberliklerin dahil edilmesi

TFRS 3'teki değişiklikler-işletme tanımı; 1 Ocak 2020 tarihinde veya bu tarihten sonra başlayan yıllık raporlama dönemlerinde geçerlidir. Bu değişiklikte birlikte işletme tanımı revize edilmiştir. UMSK tarafından alınan geri bildirimlere göre, genellikle mevcut uygulama rehberliğinin çok karmaşık olduğu düşünülmektedir, ve bu işletme birleşmeleri tanımının karşılanması için çok fazla işlemle sonuçlanmaktadır.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI (“TL”) OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

2.1.3 Konsolidasyon Esasları

- a)** Konsolide finansal tablolar, aşağıda (b) ile (f) paragraflarında yer alan hususlar kapsamında, ana ortaklık olan Holding ile Bağlı Ortaklıklarının, İş Ortaklıklarının ve İştiraklerinin (topluca “Grup” olarak adlandırılacaktır) finansal tablolarını içermektedir. Konsolidasyon kapsamı içinde yer alan şirketlerin finansal tabloları, konsolide finansal tabloların tarihi itibarıyla ve yeknesak muhasebe ilke ve uygulamaları gözetilerek Dipnot 2.1.1’de belirtilen Türkiye Finansal Raporlama Standartları’na uygun olarak hazırlanmıştır. İştiraklerin, İş Ortaklıklarının ve Bağlı Ortaklıkların faaliyet sonuçları, satın alma veya elden çıkarma işlemlerine uygun olarak söz konusu işlemlerin geçerlilik tarihlerinde dahil edilmiş veya hariç bırakılmışlardır.
- b)** Bağlı Ortaklıklar, Holding’in doğrudan veya dolaylı olarak kontrol ettiği şirketleri ifade etmektedir. Grup, bir şirketle olan ilişkisinden dolayı değişken getirilere maruz kaldığı veya bu getirilerde hak sahibi olduğu, aynı zamanda bu getirileri şirket üzerindeki gücüyle etkileme imkanına sahip olduğu durumda şirketi kontrol etmektedir.
- c)** Grup’un bağlı ortaklıklarındaki sermaye payında kontrol kaybına neden olmayan değişiklikler özkaynak işlemleri olarak muhasebeleştirilir. Grup’un payı ile kontrol gücü olmayan payların defter değerleri, bağlı ortaklık paylarındaki değişiklikleri yansıtmak amacıyla düzeltilir. Kontrol gücü olmayan payların düzeltildiği tutar ile alınan veya ödenen bedelin gerçeğe uygun değeri arasındaki fark, doğrudan özkaynaklarda Grup’un payı olarak muhasebeleştirilir.
- d)** Grup’un bir bağlı ortaklığındaki kontrolü kaybetmesi durumunda, satış sonrasındaki kar/zarar, i) alınan satış bedeli ile kalan payın gerçeğe uygun değerlerinin toplamı ile ii) bağlı ortaklığın varlık (şerefiye dahil) ve yükümlülüklerinin ve kontrol gücü olmayan payların önceki defter değerleri arasındaki fark olarak hesaplanır. Diğer kapsamlı gelir içinde bağlı ortaklık ile ilgili önceden muhasebeleştirilen ve özkaynakta toplanan tutarlar, Şirket’in ilgili varlıkları satmış olduğu varsayımı üzerine kullanılacak muhasebe yöntemine göre kayda alınır (örneğin; konuyla ilgili TFRS standartları uyarınca, kar/zarara aktarılması ya da doğrudan geçmiş yıl karlarına transfer). Bağlı ortaklığın satışı sonrası kalan yatırımın kontrolünün kaybedildiği tarihteki gerçeğe uygun değeri, *TFRS 9 Finansal Araçlar: Muhasebeleştirme ve Ölçüm* standardı kapsamında belirlenen başlangıç muhasebeleştirmesinde gerçeğe uygun değer olarak ya da, uygulanabilir olduğu durumlarda, bir iştirak ya da müşterek olarak kontrol edilen bir işletmedeki yatırımın başlangıç muhasebeleştirmesindeki maliyet bedeli olarak kabul edilir.

Holding, %50 altında etkin ortaklık payına sahip olduğu şirketleri, kendi ve diğer Bağlı Ortaklıkları’nın sahip oldukları hisselerine ait oy hakları ile Sabancı Ailesi Üyeleri ve sadece bu aile üyeleri tarafından kontrol edilen şirketlere ait hisselerin oy haklarının birlikte etkin bir şekilde kullanılması sonucu, mali ve işletme politikalarını Holding’in kontrol etme gücüne sahip olmasından dolayı bağlı ortaklık olarak değerlendirmiştir. Sabancı Ailesi Üyeleri, Holding’e sahip oldukları şirketlerdeki oy haklarını vermek suretiyle kontrol etme yetkisi tanımaktadır. Sabancı Ailesi Üyeleri’nin sahip olduğu hisseler düşen paylar, kontrol gücü olmayan paylar olarak gösterilmiştir.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DİŞİNDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

Aşağıdaki tabloda 31 Aralık 2018 ve 31 Aralık 2017 tarihleri itibarıyla Bağlı Ortaklıklar, sahip olunan paylar ve etkin ortaklık oranları gösterilmiştir:

Bağlı ortaklıklar	31 Aralık 2018		31 Aralık 2017	
	Holding ve Bağlı Ortaklıkları tarafından sahip olunan doğrudan ve dolaylı pay (%)	Etkin ortaklık payı (%)	Holding ve Bağlı Ortaklıkları tarafından sahip olunan doğrudan ve dolaylı pay (%)	Etkin ortaklık payı (%)
AEO	76,85	76,85	76,85	76,85
Akbank	40,75	40,75	40,75	40,75
Sabancı DX	100,00	100,00	100,00	100,00
Çimsa (*)	63,52	58,10	58,41	53,00
Exsa (*)	61,68	47,90	61,68	46,23
Kordsa	71,11	71,11	71,11	71,11
Teknosa	60,28	60,28	60,28	60,28
Temsa	48,71	48,71	48,71	48,71
Tursa	100,00	100,00	100,00	100,00
Yünsa	57,88	57,88	57,88	57,88
Carrefoursa	50,61	50,61	50,61	50,61

(*) 2018 yılı Nisan ayında Grup'un bağlı ortaklıklarından Çimsa Çimento Sanayi ve Ticaret A.Ş.'nin %5,11 sermayesine tekabül eden 6.908.992 lot pay, 1 lot 12,78 TL fiyattan satın alınmıştır. Grup'un bağlı ortaklıklarından Exsa'da bulunan etkin ortaklık payı, Çimsa'nın Exsa hisselerinin %32,88'ine sahip olması nedeniyle %46,23'ten %47,90'a yükselmiştir.

Bağlı Ortaklıklara ait bilançolar ve kar veya zarar tabloları, tam konsolidasyon yöntemi kullanılarak konsolide edilmiş olup Holding ve Bağlı Ortaklıklarının sahip olduğu payların kayıtlı değeri, ilgili özkaynaktan mahsup edilmektedir. Holding ile Bağlı Ortaklıkları arasındaki işlemler ve bakiyeler konsolidasyon kapsamında karşılıklı olarak silinmektedir. Holding'in ve Bağlı Ortaklıklarının, Bağlı Ortaklıklarda sahip olduğu hisselerin finansman maliyeti ile bu hisselerle ait temettüler, sırasıyla, özkaynaktan ve ilgili dönem gelirinden çıkarılmıştır.

Bağlı Ortaklıklar, kontrolün Grup'a geçtiği tarihten itibaren konsolidasyon kapsamına alınmakta olup kontrolün sona erdiği tarihten itibaren konsolidasyon kapsamından çıkartılmaktadırlar. Bağlı Ortaklıkların net varlıklarında ve faaliyet sonuçlarında kontrol gücü olmayan paya sahip hissedarların payları, konsolide bilanço ve kar veya zarar tablosunda sırasıyla kontrol gücü olmayan pay ve kontrol gücü olmayan kar/zarar olarak gösterilmektedir. Sabancı Ailesi, Sabancı Ailesi tarafından kurulmuş olan Sabancı Vakfı ve Akbank çalışanları için kurulmuş olan Akbank Tekaüt Sandığı konsolide finansal tablolarda muhasebeleştirilmiş olan bazı Bağlı Ortaklıklar ve İştiraklerin sermayelerinde paya sahiptirler. Bu pay, konsolide finansal tablolarda kontrol gücü olmayan pay olarak dikkate alınmış ve konsolide finansal tablolarda Holding'in hissedarlarına isabet eden net varlıklar ve dönem karına dahil edilmemiştir.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI (“TL”) OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

e) İş ortaklığı-Holding’in müşterek anlaşmaya konu olan faaliyetler sonucu oluşan net varlıklar üzerinde haklarının bulunması durumunda, konsolide finansal tablolarda iş ortaklığına konu olan net varlıklar özkaynak yöntemiyle muhasebeleştirilir.

Aşağıdaki tabloda 31 Aralık 2018 ve 31 Aralık 2017 tarihli İş Ortaklıklarında sahip olunan paylar ve etkin ortaklık oranları gösterilmiştir:

İş Ortaklıkları	31 Aralık 2018		31 Aralık 2017	
	Holding ve Bağlı Ortaklıkları tarafından sahip olunan doğrudan ve dolaylı pay (%)	Etkin ortaklık payı (%)	Holding ve Bağlı Ortaklıkları tarafından sahip olunan doğrudan ve dolaylı pay (%)	Etkin ortaklık payı (%)
Akçansa	39,72	39,72	39,72	39,72
Aksigorta	36,00	36,00	36,00	36,00
Avivasa	40,00	40,00	40,00	40,00
Brisa	43,63	43,63	43,63	43,63
Enerjisa Enerji ⁽¹⁾	40,00	40,00	50,00	50,00
Enerjisa Üretim	50,00	50,00	50,00	50,00
Temsa Mısır	73,75	73,75	73,75	73,75
Temsa İş Makinaları	51,00	24,84	51,00	24,84

⁽¹⁾ Grup’un iş ortaklıklarından Enerjisa Enerji A.Ş. 8 Şubat 2018 tarihinde halka arz edilmiştir. Halka arz sonrası Grup’un Şirket üzerindeki payı %40’a düşmüştür.

İş Ortaklıklarına ilişkin yatırımlar özkaynaktan pay alma yöntemi ile konsolide edilmiştir. İş Ortaklıklarının sermayelerinde Sabancı Ailesi tarafından sahip olunan pay bulunmamaktadır.

f) İştiraklerdeki yatırımlar özkaynak yöntemi ile muhasebeleştirilmiştir. Bunlar, Grup’un şirket faaliyetleri üzerinde kontrol yetkisine sahip bulunmamakla birlikte önemli etkiye sahip olduğu kuruluşlardır. Grup ile iştirak arasındaki işlemlerden doğan gerçekleşmemiş karlar, Grup’un iştirakteki payı ölçüsünde düzeltilmiş olup, gerçekleşmemiş zararlar da, işlem, transfer edilen varlığın değer düşüklüğüne uğradığını göstermiyor ise, düzeltilmiştir. Grup, iştirakleri ile ilgili olarak söz konusu doğrultuda bir yükümlülük altına girmemiş veya bir taahhütte bulunmamıştır.

Aşağıdaki tabloda 31 Aralık 2018 ve 31 Aralık 2017 tarihleri itibarıyla iştirakler’de sahip olunan paylar ve ortaklık oranları gösterilmiştir:

İştirakler	Holding ve bağlı ortaklıkları tarafından sahip olunan etkin ortaklık payı (%)
Philsa Philip Morris Sabancı Sigara ve Tütün San. ve Tic. A.Ş. (“Philsa”)	25,00
Philip Morris Sabancı Pazarlama Satış A.Ş. (“Philip Morrissa”)	24,75

İştiraklerin sermayelerinde Sabancı Ailesi tarafından sahip olunan pay bulunmamaktadır.

2.1.4 Netleştirme/Mahsup

Finansal varlık ve yükümlülükler, gerekli kanuni hak olması, söz konusu varlık ve yükümlülükleri net olarak değerlendirme amacı olması veya varlıkların elde edilmesi ile yükümlülüklerin yerine getirilmesinin eş zamanlı olması durumlarında net olarak gösterilirler.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI (“TL”) OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

2.1.5 Karşılaştırmalı Bilgiler ve Önceki Dönem Tarihli Konsolide Finansal Tabloların Yeniden Düzenlenmesi

Finansal durum ve performans trendlerinin tespitine imkan vermek üzere, Grup’un konsolide finansal tabloları önceki dönemle karşılaştırmalı hazırlanmaktadır.

Finansal durum ve performans trendlerinin tespitine imkan vermek üzere, Grup’un konsolide finansal tabloları önceki dönemle karşılaştırmalı hazırlanmaktadır. Grup, 31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla konsolide bilançosunu 31 Aralık 2017 tarihi itibarıyla hazırlanmış konsolide bilançosu ile; 31 Aralık 2018 tarihinde sona eren hesap dönemine ait konsolide kar veya zarar tablosunu ve 31 Aralık 2017 tarihinde sona eren hesap dönemine ait konsolide kar veya zarar tablosu ile, 1 Ocak-31 Aralık 2018 hesap dönemine ait nakit akış tablosu, özkaynaklar değişim ve diğer kapsamlı gelir tablolarını ise, 1 Ocak-31 Aralık 2017 hesap dönemine ait ilgili dönem konsolide finansal tablolar ile karşılaştırmalı olarak düzenlemiştir.

TFRS 15 “Müşterilerle yapılan sözleşmelerden doğan hasılat” standardına ilk geçiş

Grup, TMS 18’in yerini alan TFRS 15 “Müşterilerle yapılan sözleşmelerden doğan hasılat” standardını kümülatif etki metoduyla ilk uygulama tarihi olan 1 Ocak 2018 tarihi itibarıyla muhasebeleştirmiştir. Bu yöntem ile Grup, TFRS 15 standardına ilk geçişe ilişkin kümülatif etkiyi ilk uygulama tarihindeki geçmiş yıl karlarına kaydetmiştir. Bu nedenle geçmiş yıllara ait konsolide finansal tabloların yeniden düzenlenmesine gerek kalmamış, söz konusu finansal tablolar TMS 18’e uygun olarak sunulmuştur. Standardın geçiş etkisi kolaylaştırılmış metoda göre muhasebeleştirmiştir. Bu geçiş yöntemi uyarınca Grup, bu standardı sadece ilk uygulama tarihi olan 1 Ocak 2018 tarihi itibarıyla tamamlanmamış sözleşmeler için hesaplamış ve hesaplanan kümülatif etkiyi açılış özkaynaklarına kaydetmiştir.

TFRS 9 “Finansal araçlar” standardına ilk geçiş

Grup, TMS 39’un yerini alan TFRS 9 “Finansal araçlar” standardını ilk uygulama tarihi olan 1 Ocak 2018 tarihi itibarıyla uygulamıştır. Finansal varlıklar ve yükümlülüklerin sınıflandırması ve ölçülmesi ile ilgili zorunlulukları ve aynı zamanda şu anda kullanılmakta olan, gerçekleşen değer düşüklüğü zararı modelinin yerini alacak olan beklenen kredi riski modelini de içermektedir. Standardın geçiş etkisi kolaylaştırılmış metoda göre muhasebeleştirmiştir. Bu yöntem ile Grup, TFRS 9 standardına ilk geçişe ilişkin kümülatif etkiyi ilk uygulama tarihindeki açılış özkaynaklarına kaydetmiştir. Bu nedenle geçmiş yıllara ait konsolide finansal tabloların yeniden düzenlenmesine gerek kalmamış, söz konusu finansal tablolar TMS 39’a uygun olarak sunulmuştur.

2.2 Muhasebe Politika ve Tahminlerindeki Değişiklikler ve Hatalar

Muhasebe politikalarında yapılan önemli değişiklikler ve tespit edilen önemli muhasebe hataları geriye dönük olarak uygulanır ve önceki dönem finansal tabloları yeniden düzenlenir.

Muhasebe tahminlerindeki değişiklikler, yalnızca bir döneme ilişkin ise, değişikliğin yapıldığı cari dönemde, gelecek dönemlere ilişkin ise, hem değişikliğin yapıldığı dönemde hem de gelecek dönemlerde, ileriye yönelik olarak uygulanır. Grup’un konsolide finansal tablolarına ilişkin herhangi bir muhasebe politika ve tahminlerinde değişiklik olmamıştır.

Tespit edilen önemli muhasebe hataları geriye dönük olarak düzeltilir ve önceki dönem finansal tabloları yeniden düzenlenir. Grup’un cari yıl içerisinde tespit ettiği önemli bir muhasebe hatası olmamıştır.

Konsolide finansal tabloların Türkiye Finansal Raporlama Standartları’na göre hazırlanmasında Grup yönetiminin, raporlanan varlık ve yükümlülük tutarlarını etkileyecek, bilanço tarihi itibarı ile oluşması muhtemel yükümlülük ve taahhütleri ve raporlama dönemi itibarıyla gelir ve gider tutarlarını belirleyen varsayımlar ve tahminler yapması gerekmektedir. Bu tahmin ve varsayımlar Grup yönetiminin mevcut olaylar ve işlemlere ilişkin en iyi bilgilerine dayanmasına rağmen fiili sonuçlar ile farklılık gösterebilir. Tahminler düzenli olarak gözden geçirilmekte, gerekli düzeltmeler yapılmakta ve gerçekleştirildikleri dönem kar veya zarar tablosunda yansıtılmaktadırlar. Muhasebe tahminlerindeki değişiklikler, yalnızca bir döneme ilişkin ise, değişikliğin yapıldığı cari dönemde, gelecek dönemlere ilişkin ise, hem değişikliğin yapıldığı dönemde hem de gelecek dönemde, ileriye yönelik olarak, net dönem karı veya zararının belirlenmesinde dikkate alınacak şekilde finansal tablolara yansıtılır.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI (“TL”) OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

2.2.1 Finansal varlıklara ilişkin açıklamalar:

Grup, finansal varlıklarını “Gerçeğe Uygun Değer Farkı Kâr/Zarara Yansıtılan Finansal Varlıklar”, “Gerçeğe Uygun Değer Farkı Diğer Kapsamlı Gelire Yansıtılan Finansal Varlıklar” veya “İtfa Edilmiş Maliyeti ile Ölçülen Finansal Varlıklar” olarak sınıflandırmakta ve muhasebeleştirmektedir. Söz konusu finansal varlıklar, Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu (KGG) tarafından 19 Ocak 2017 tarihli ve 29953 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan finansal araçların sınıflandırılması ve ölçümüne ilişkin “TFRS 9 Finansal Araçlar” standardının üçüncü bölümünde yer alan “Finansal Tablolara Alma ve Finansal Tablo Dışı Bırakma” hükümlerine göre kayıtlara alınmakta veya çıkarılmaktadır. Finansal varlıklar ilk kez finansal tablolara alınması esnasında gerçeğe uygun değerinden ölçülmektedir. “Gerçeğe Uygun Değer Farkı Kâr/Zarara Yansıtılan Finansal Varlıklar” dışındaki finansal varlıkların ilk ölçümünde işlem maliyetleri de gerçeğe uygun değere ilave edilmekte veya gerçeğe uygun değerden düşülmektedir. Grup, finansal bir varlığı sadece finansal araca ilişkin sözleşme hükümlerine taraf olduğunda finansal durum tablosuna almaktadır. Finansal bir varlığın ilk kez finansal tablolara alınması sırasında, Banka yönetimi tarafından belirlenen iş modeli ve finansal varlığın sözleşmeye bağlı nakit akışlarının özellikleri dikkate alınmaktadır. Banka yönetimi tarafından belirlenen iş modeli değiştirildiğinde, bu değişiklikten etkilenen tüm finansal varlıklar yeniden sınıflandırılmakta ve yeniden sınıflandırma ileriye yönelik olarak uygulanmaktadır. Bu tür durumlarda, daha önce finansal tablolara alınmış olan kazanç, kayıp veya faizler için herhangi bir düzeltme yapılmamaktadır.

a. Gerçeğe Uygun Değer Farkı Kâr/Zarar’a Yansıtılan Finansal Varlıklar:

Gerçeğe uygun değer farkı kâr/zarara yansıtılan finansal varlıklar, sözleşmeye bağlı nakit akışlarını tahsil etmek için elde tutmayı amaçlayan iş modeli ile sözleşmeye bağlı nakit akışlarının tahsil edilmesini ve satılmasını amaçlayan iş modeli dışında kalan diğer model ile yönetilen finansal varlıklar ile finansal varlığa ilişkin sözleşme şartlarının, belirli tarihlerde sadece anapara ve anapara bakiyesinden kaynaklanan faiz ödemelerini içeren nakit akışlarına yol açmaması durumunda; piyasada kısa dönemde oluşan fiyat ve benzeri unsurlardaki dalgalanmalardan kâr sağlamak amacıyla elde edilen, veya elde edilme nedeninden bağımsız olarak, kısa dönemde kâr sağlamaya yönelik bir portföyün parçası olan finansal varlıklardır. Gerçeğe uygun değer farkı kâr/zarara yansıtılan finansal varlıklar, gerçeğe uygun değerleri ile kayda alınmakta ve kayda alınmalarını takiben de gerçeğe uygun değerleri ile değerlemeye tabi tutulmaktadır. Yapılan değerlendirme sonucu oluşan kazanç ve kayıplar kâr/zarar hesaplarına dahil edilmektedir.

b. Gerçeğe Uygun Değer Farkı Diğer Kapsamlı Gelire Yansıtılan Finansal Varlıklar:

Finansal varlığın sözleşmeye bağlı nakit akışlarının tahsil edilmesini ve finansal varlığın satılmasını amaçlayan bir iş modeli kapsamında elde tutulmasına ek olarak finansal varlığa ilişkin sözleşme şartlarının, belirli tarihlerde sadece anapara ve anapara bakiyesinden kaynaklanan faiz ödemelerini içeren nakit akışlarına yol açması durumlarında finansal varlık, gerçeğe uygun değer farkı diğer kapsamlı gelire yansıtılan olarak sınıflandırılmaktadır. Gerçeğe uygun değer farkı diğer kapsamlı gelire yansıtılan finansal varlıklar, gerçeğe uygun değerini yansıtan elde etme maliyetlerine işlem maliyetlerinin eklenmesi ile kayda alınmaktadır. Gerçeğe uygun değer farkı diğer kapsamlı gelire yansıtılan finansal varlıklar kayda alınmalarını takiben gerçeğe uygun değeriyle değerlendirilmektedir. Gerçeğe uygun değer farkı diğer kapsamlı gelire yansıtılan menkul değerlerin etkin faiz yöntemi ile hesaplanan faiz gelirleri ile sermayede payı temsil eden menkul değerlerin temettü gelirleri gelir tablosuna yansıtılmaktadır.

Gerçeğe uygun değer farkı diğer kapsamlı gelire yansıtılan finansal varlıkların gerçeğe uygun değerleri ile itfa edilmiş maliyetleri arasındaki fark yani “Gerçekleşmemiş kâr ve zararlar” ise ilgili finansal varlığa karşılık gelen değer tahsil, varlığın satılması, elden çıkarılması veya zafiyete uğraması durumlarından birinin gerçekleşmesine kadar dönemin gelir tablosuna yansıtılmamakta ve özkaynaklar altındaki “Kâr veya Zararda Yeniden Sınıflandırılacak Birikmiş Diğer Kapsamlı Gelirler veya Giderler” hesabında izlenmektedir. Söz konusu menkul değerlerin tahsil edildiğinde veya elden çıkarıldığında özkaynak içinde yansıtılan birikmiş gerçeğe uygun değer farkları gelir tablosuna yansıtılmaktadır. İlk defa finansal tablolara almada işletme, ticari amaçla elde tutulmayan bir özkaynak aracına yapılan yatırımın gerçeğe uygun değerindeki sonraki değişikliklerin diğer kapsamlı gelire sunulması konusunda, geri dönülemeyecek bir tercihte bulunulabilir. Bu tercihin yapılması durumunda, söz konusu yatırımdan elde edilen temettüler, kâr veya zarar olarak finansal tablolara alınır.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI (“TL”) OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DİŞİNDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

c. İtfa Edilmiş Maliyeti ile Ölçülen Finansal Varlıklar:

Finansal varlığın, sözleşmeye bağlı nakit akışlarının tahsil edilmesini amaçlayan bir iş modeli kapsamında elde tutulması ve finansal varlığa ilişkin sözleşme şartlarının, belirli tarihlerde sadece anapara ve anapara bakiyesinden kaynaklanan faiz ödemelerini içeren nakit akışlarına yol açması durumunda finansal varlık itfa edilmiş maliyeti ile ölçülen finansal varlık olarak sınıflandırılmaktadır.

İtfa edilmiş maliyeti ile ölçülen finansal varlıklar ilk olarak gerçeğe uygun değerlerini yansıtan elde etme maliyet bedellerine işlem maliyetlerinin eklenmesi ile kayda alınmakta ve kayda alınmalarını takiben “Etkin faiz (iç verim) oranı yöntemi” kullanılarak “İtfa edilmiş maliyeti” ile ölçülmektedir. İtfa edilmiş maliyeti ile ölçülen finansal varlıklar ile ilgili faiz gelirleri gelir tablosuna yansıtılmaktadır. Grubun gerçeğe uygun değer farkı diğer kapsamlı gelire yansıtılan ve itfa edilmiş maliyeti ile ölçülen menkul kıymet portföylerinde tüketici fiyatlarına (“TÜFE”) endeksli tahviller bulunmaktadır.

Söz konusu kıymetler reel kupon oranları ve ihraç tarihindeki referans enflasyon endeksi ile tahmini enflasyon oranı dikkate alınarak hesaplanan endeks baz alınarak etkin faiz yöntemine göre değerlendirilmekte ve muhasebeleştirilmektedir. Bu kıymetlerin fiili kupon ödeme tutarlarının hesaplamasında kullanılan referans endeksler iki ay öncesinin TÜFE’sine göre oluşturulmaktadır. Banka tahmini enflasyon oranını da buna paralel olarak belirlemektedir. Kullanılan tahmini enflasyon oranı, yıl içerisinde gerekli görüldüğünde güncellenmektedir. Sene sonlarında ise reel enflasyon oranı kullanılmaktadır.

d. Türev Finansal Varlıklar:

Grup’un türev işlemlerini ağırlıklı olarak yabancı para swapları ve faiz swapları, çapraz para swapları, para opsiyonları ile vadeli döviz alım-satım sözleşmeleri oluşturmaktadır. Grubun türev ürünleri “TFRS 9 Finansal Araçlar” (“TFRS 9”) gereğince “Türev Finansal Varlıkların Gerçeğe Uygun Değer Farkı Kar Zarara Yansıtılan” veya “Türev Finansal Varlıkların Gerçeğe Uygun Değer Farkı Diğer Kapsamlı Gelire Yansıtılan” olarak sınıflandırılmaktadır.

Türev işlemlerden doğan alacak ve yükümlülük sözleşme tutarları üzerinden nazım hesaplara kaydedilmektedir. Türev işlemler kayda alınmalarını izleyen dönemlerde gerçeğe uygun değerleri ile değerlendirilmektedir.

Türev işlemler sınıflandırılmalarına uygun olarak, gerçeğe uygun değerinin pozitif olması durumunda “Türev Finansal Varlıkların Gerçeğe Uygun Değer Farkı Kar Zarara Yansıtılan Kısım” veya “Türev Finansal Varlıkların Gerçeğe Uygun Değer Farkı Diğer Kapsamlı Gelire Yansıtılan Kısım” içinde, negatif olması durumunda ise “Türev Finansal Yükümlülüklerin Gerçeğe Uygun Değer Farkı Kar Zarara Yansıtılan Kısım” veya “Türev Finansal Yükümlülüklerin Gerçeğe Uygun Değer Farkı Diğer Kapsamlı Gelire Yansıtılan Kısım” içinde gösterilmektedir. Türev finansal varlıkların gerçeğe uygun değer farkı kar/zarara yansıtılan türev işlemlerin gerçeğe uygun değerinde meydana gelen farklar, gelir tablosunda finansal gelir/giderler altında muhasebeleşmektedir. Türev araçların gerçeğe uygun değeri, piyasada oluşan rayiç değerleri dikkate alınarak veya indirgenmiş nakit akımı modelinin kullanılması suretiyle hesaplanmaktadır.

e. Krediler:

Krediler, sabit veya belirlenebilir nitelikte ödemeleri olan ve aktif bir piyasada kote olmayan finansal varlıklardır. Söz konusu krediler ilk olarak gerçeğe uygun değerini yansıtan elde etme maliyet bedellerine işlem maliyetlerinin eklenmesi ile kayda alınmakta ve kayda alınmalarını takiben “Etkin faiz (iç verim) oranı yöntemi” kullanılarak itfa edilmiş bedelleri ile ölçülmektedir. Grubun tüm kredileri “İtfa Edilmiş Maliyetiyle Ölçülenler” hesabında izlenmektedir.

f. Beklenen Zarar Karşılıklarına İlişkin Açıklamalar:

Grup, itfa edilmiş maliyetiyle ve gerçeğe uygun değer farkı diğer kapsamlı gelire yansıtılarak ölçülen finansal varlıkları için beklenen zarar karşılığı ayırmaktadır.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI (“TL”) OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

22 Haziran 2016 tarih ve 29750 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmış olan “Kredilerin Sınıflandırılması ve Bunlar İçin Ayrılacak Karşılıklara İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik” uyarınca Grup 1 Ocak 2018 tarihinden itibaren değer düşüklüğü karşılıklarını TFRS 9 hükümlerine uygun olarak ayırmaya başlamıştır. Bu çerçevede 31 Aralık 2017 tarihi itibarıyla ilgili mevzuat çerçevesinde ayrılan kredi karşılıkları ayırma yöntemi, TFRS 9’un uygulanmaya başlanması ile beklenen kredi zararları modeli uygulanarak değiştirilmiştir. Beklenen kredi zararları tahmini tarafsız, olasılıklara göre ağırlıklandırılmış ve geçmiş olaylar, mevcut şartlar ve gelecekteki ekonomik şartlara ilişkin tahminler hakkında desteklenebilir bilgiler içermektedir.

Beklenen Kredi Zararı (BKZ) Hesaplaması–Girdiler ve Tahminleme Metodolojileri:

Beklenen Kredi Zararı, ilk muhasebeleştirme tarihinden sonra kredi riskinde önemli bir artış olup olmadığına veya bir varlığın kredi zararı olarak kabul edilip edilmediğine bağlı olarak 12 aylık veya ömür boyu olarak hesaplanmaktadır. Beklenen kredi zararı, Temerrüt Tutarı, Temerrüt Oranı ve Temerrüt Halinde Kayıp bileşenleri kullanılarak hesaplanmaktadır.

- Temerrüt Tutarı: Borçlunun temerrüt olması durumunda ödemesi gereken risk tutarını belirtir. Borçlunun kalan vadesi boyunca hesaplanarak sistemde tutulur. Cayılamaz taahhüt olan ürünler için hesaplanan kredi dönüşüm oranı (KDO) kullanılarak risk tutarı üzerine, temerrüde düşme durumunda gelebilecek ekstra risk tutarı eklenerek hesaplamalara dahil edilmektedir.
- Temerrüt Oranı: Borçlunun yükümlülüklerini yerine getirememesi nedeniyle temerrüde düşme oranını gösterir. Yükümlünün kredi riskinde artış olup/olmama durumuna göre 12 aylık ya da ömür boyu tahminleme yapılmaktadır. Ömür boyu temerrüt oranı hesaplaması geçmiş veriler üzerinden, gerçekleşen temerrüt oranı rakamlarının çeşitli fonksiyonlar kullanılarak uzun döneme çekilmesi ile gerçekleştirilmektedir.
- Temerrüt Halinde Kayıp: Borçlunun temerrüt olması durumunda beklenen zarar tutarının temerrüt bakiyesine oranı şeklinde hesaplanmaktadır. Temerrüt halinde kayıp modelleri ürün tipi, müşteri segmenti, teminat yapısı, müşteri kredi performansı gibi veriler içermektedir. Hesaplanan temerrüt halinde kayıp değeri müşterinin kalan tüm vadesinde sabit kalmaktadır.

Beklenen kredi zararı, temerrüt tutarı, temerrüt oranı ve temerrüt halinde kayıp bileşenleri kullanılarak kalan vade boyunca hesaplanır. Hesaplanan değerler iskonto oranı, orijinal efektif faiz oranı veya bu oranın yaklaşık bir değeri kullanılarak aylık bazda raporlama tarihine iskontolanır. Beklenen kredi zararı değeri tüm müşteriler için vade boyunca hesaplanmaktadır. Ancak kredi riskinde önemli derecede artış olmayanlar için 12 aylık beklenen kredi zararı, kredi riskinde önemli derecede artış olanlar için kalan vade boyunca hesaplanan beklenen kredi zararı değeri dikkate alınır. TFRS 9 kapsamında Temerrüt Tutarı, Temerrüt Oranı ve Temerrüt Halinde Kayıp modelleri geliştirilmiştir. Bu modeller oluşturulurken İçsel Derecelendirmeye Dayalı Yaklaşım’da (İDD) kullanılan modeller dikkate alınmıştır. TFRS 9 kapsamında geliştirilen modeller detaylı bir segment yapısına sahiptir. Beklenen kredi zararının toplu olarak finansal tablolara alınması amacıyla benzer özelliklere sahip krediler segmente edilmiştir. Segmentasyon yapısı oluşturulurken kredilerin aşağıdaki bilgileri dikkate alınmaktadır.

1. Müşteri türü (bireysel ya da kurumsal/ticari)
2. Ürün türü
3. İDD kapsamında kullanılan rating/skorlar
4. Müşteri kredi performans göstergeleri
5. Teminat türü
6. Tahsilat süresi
7. Temerrüt tutarı

Beklenen kredi zararı hesaplamasında makro-ekonomik göstergeler temerrüt oranı bileşeninin belirlenmesinde dikkate alınmaktadır. Makro-ekonomik göstergeler bireysel ürünler için ürün bazında, ticari ürünler için segment bazında farklılık göstermektedir. İleriye yönelik makro-ekonomik tahminlemeler birden fazla senaryo kullanılarak beklenen kredi zararına yansıtılmaktadır. TFRS 9 hesaplamalarında kullanılan risk parametrelerine ileriye yönelik makroekonomik bilgiler dahil edilmektedir.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI (“TL”) OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

Makroekonomik bilgiler dahil edilirken model risk parametreleri ile makroekonomik değişkenler arasındaki ilişkileri yansıtan modeller ve tahminlemeler dikkate alınmaktadır. Bu tahmin modellerini oluşturan başlıca makroekonomik göstergeler Gayri Safi Yurtiçi Hasıla (GSYH) ve politika faiz oranıdır. Makroekonomik tahmin modelleri birden fazla senaryo içermekte olup, beklenen kredi zararı hesaplamalarında ilgili senaryolar dikkate alınmaktadır. Beklenen kredi zararı hesaplamaları yılda bir kez gözden geçirilmektedir. Raporlama dönemi içerisinde yapılan son gözden geçirme sonrasında;

- Tahmin tekniklerindeki varsayımlarda bir değişiklik olmamıştır.
- Model risk parametreleri ve makroekonomik tahmin modelleri yakın dönem güncel veri ile güncellenmiştir.
- Güncellenen makroekonomik model senaryoları kullanılarak oluşturulan çoklu senaryo yapısı ile beklenen kredi zararı hesaplaması yapılmaktadır.

TFRS 9 kapsamında makroekonomik beklentiler, karşılıkları (Beklenen Kredi Zararı-BKZ) doğrudan etkilemektedir. Bu etki bankanın takibe intikal oranının kredi bazlı ve herbir vade için hesaplanan temerrüt oranı değerlerini yukarı veya aşağı yönlü hareket ettirmesi ile gerçekleşmektedir. Takibe intikal oranı modelinin ana parametreleri “Büyüme Oranı” ve “Politika Faizi”dir. Bu nedenle hesaplanan karşılıklar ileriye dönük makro ekonomik beklentiler dikkate alındığında değişebilmektedir. Bankada BKZ hesaplamasına konu temerrüt oranı değerleri aşağıdaki portföyler için elde edilmiştir.

Bireysel/Ticari	Portföy
Bireysel	İhtiyaç
Bireysel	Taşıt
Bireysel	Konut
Bireysel	Kredi Kartı
Bireysel	Artıpara
Ticari	Mikro
Ticari	Şirket
Ticari	Ticari
Ticari	Kurumsal

İleriye dönük beklentiler baz ve olumsuz olmak üzere 2 senaryo üzerinden belirlenmektedir. Her bir senaryonun önceden belirlenmiş ağırlıkları bulunmaktadır. Nihai karşılıklar senaryolara verilen olasılıklar üzerinden ağırlıklandırılarak hesaplanmaktadır.

g. TFRS 9 Finansal Araçlar Standartına İlişkin Açıklamalar:

Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu tarafından 19 Ocak 2017 tarihli ve 29953 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan finansal araçların sınıflandırılması ve ölçümü ile alakalı “TFRS 9 Finansal Araçlar” standardı 1 Ocak 2018 tarihinden geçerli olmak üzere “TMS 39 Finansal Araçlar: Muhasebeleştirme ve Ölçme” standardının yerine uygulanmaktadır. TFRS 9 standardı, finansal araçların sınıflandırılması ve ölçümü, finansal varlıklar için hesaplanacak beklenen zarar karşılığı ve finansal riskten korunma muhasebesi için yeni ilkeler ortaya koymaktadır.

Finansal araçların sınıflandırılması ve ölçümü

TFRS 9 standardına göre finansal varlıkların sınıflandırılması ve ölçümü, finansal varlığın yönetildiği iş modeline ve sadece anapara ve anapara bakiyesine ilişkin faiz ödemelerini içeren sözleşmeye dayalı nakit akışlarına bağlı olup olmadığına göre belirlenmektedir.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

Sözleşmeye dayalı nakit akışların sadece anapara ve anapara bakiyesine ilişkin faiz ödemelerini içerip içermemesi durumuna ilişkin değerlendirmeler:

Bu değerlendirme kapsamında; "Anapara", finansal varlığın ilk defa finansal tablolara alınması sırasında gerçeğe uygun değer olarak tanımlanır. "Faiz", paranın zaman değeri için, belirli bir süre zarfında anapara tutarı ile ilişkilendirilen kredi riski ve diğer temel kredi riskleri ve kar marjı için maliyetleri (örneğin likidite riski ve idari maliyetler) dikkate almaktadır. Sadece anapara ve anaparaya ilişkin faiz ödemelerini içeren sözleşmeye dayalı nakit akışlarının değerlendirilmesinde, Grup, finansal varlığın sözleşmeden doğan koşullarını dikkate almaktadır. Bu değerlendirme, finansal varlığın sözleşmeden doğan nakit akışlarının zamanlamasını veya miktarını değiştirebilecek bir sözleşme şartı içerip içermediğini değerlendirmeyi içermektedir. Değerlendirmeyi yaparken Grup aşağıdakileri dikkate almaktadır.

- Nakit akışlarının miktarını ve zamanlamasını değiştirebilecek olaylar
- Kaldıraç özellikleri
- Ön ödeme ve uzatma şartları
- Grubun, spesifik varlıklardan doğan nakit akışına erişimini sınırlandıran şartlar
- Paranın zaman değerini ölçerken dikkate alınması gereken özellikler (Örnek: faiz oranlarının periyodik olarak sıfırlanması).

Grup tüm finansal varlıklar için yukarıda anlatılan prosedürleri uygulayarak bilanço içi sınıflandırma ve ölçme kriterlerini yerine getirmektedir. İlk defa finansal tablolara alınması sırasında, her bir finansal varlık, gerçeğe uygun değeri kar veya zarara yansıtılarak, itfa edilmiş maliyeti üzerinden ya da gerçeğe uygun değer değişimi diğer kapsamlı gelire yansıtılarak ölçülen finansal varlık olarak sınıflandırmıştır. Finansal yükümlülüklerin sınıflandırılması ve ölçümü için ise TMS 39'daki hükümlerin uygulanması büyük ölçüde değişmemektedir. Aşağıda Grubun TFRS 9'u uygulamasının etkisine ilişkin açıklamalara yer verilmiştir.

	TFRS 9 Öncesi Defter Değer 31 Aralık 2017	TFRS 9 Defter Değeri 1 Ocak 2018	Yeniden Sınıflandırmalar	Yeniden Ölçümler
İtfa edilmiş maliyet ile ölçülen				
Sınıflama öncesi bakiyesi (vadeye kadar elde tutulan)	18.883.153	-	-	-
Gerçeğe uygun değer farkı diğer kapsamlı gelire yansıtılana sınıflanan	-	(4.927.185)	-	-
Sınıflama sonrası defter değeri	-	-	-	13.955.968
Gerçeğe uygun değer farkı kar ve ya zarara yansıtılan				
Sınıflama öncesi bakiyesi (alım-satım amaçlı)	39.890	-	-	-
Satılmaya hazır finansal varlıklardan sınıflanan	-	84.865	-	-
Sınıflama sonrası defter değeri	-	-	-	124.755
Gerçeğe uygun değer farkı diğer kapsamlı gelire yansıtılan				
Sınıflama öncesi bakiyesi (satılmaya hazır olanlar)	42.845.827	-	-	-
Vadeye kadar elde tutululardan sınıflandırılan	-	4.927.185	-	-
Satılmaya hazır finansal varlık değerleme farkı	-	-	142.269	-
Gerçeğe uygun değer farkı kar ve ya zarara yansıtılana sınıflanan	-	(84.865)	-	-
Sınıflama sonrası defter değeri	-	-	-	47.830.416

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

Grup tarafından elde tutulan bazı finansal varlıkların TFRS 9'un sınıflandırma ve ölçüm hükümlerine uygun olarak yukarıdaki gibi sınıflandırılmasının nedenleri aşağıdaki açıklanmaktadır:

1) TFRS 9 standardına göre gerçeğe uygun değer farkı diğer kapsamlı gelire yansıtılan olarak sınıflandırılmış finansal varlıklar:

Grup, menkul kıymet portföyündeki sözleşmeye bağlı nakit akışlarının tahsil edilmesi, finansal varlığın satılması amaçlı ve sözleşmeye bağlı nakit akışlarının tahsili amaçlı elde tutulan menkul kıymetlere ilişkin yönetim modelini yeniden değerlendirmiştir. Banka, daha önce vadeye kadar elde tutulan olarak sınıflandırılmış olan ve itfa edilmiş maliyetinden ölçülen 4.927.185 TL tutarındaki menkul kıymetlerini, uygun yönetim modelinin; nakit akışlarının tahsili veya finansal varlığın satılması amaçlı olması nedeniyle, geçiş tarihinden itibaren gerçeğe uygun değer farkı diğer kapsamlı gelire yansıtılarak ölçmektedir.

2) TFRS 9 standardına göre gerçeğe uygun değer farkı kar/zarara yansıtılan sermayede payı temsil eden menkul kıymetler:

Grup, daha önce satılmaya hazır finansal varlık olarak sınıflandırmış olduğu 84.865 TL tutarındaki sermayede payı temsil eden menkul kıymetini, TFRS 9'un ilk uygulama tarihinden itibaren Gerçeğe Uygun Değer Farkı Kar veya Zarara Yansıtılan olarak sınıflandırmıştır.

3) TFRS 9 standardına göre özkaynağa dayalı Finansal araçların sınıflandırılması:

Grup, organize piyasalarda işlem görmeyen daha önceden satılmaya hazır olarak sınıflandırılan özkaynağa dayalı finansal araçlarına yaptığı stratejik yatırımları geri dönülemez bir şekilde Gerçeğe Uygun Değer Farkı Diğer Kapsamlı Gelire Yansıtılan olarak sınıflamayı seçmiştir. Söz konusu menkul kıymetler elden çıkarıldığında bunların gerçeğe uygun değerindeki değişiklikler kâr veya zarara yeniden sınıflandırılamayacaktır.

4) Ölçümde değişiklik olmadan kullanımdan çıkarılmış kategorilerin yeniden sınıflandırılması:

Yukarıdakilere ek olarak, aşağıdaki borçlanma araçları TMS 39 altındaki önceki kategorileri 'kullanımdan çıkarılmış' olduğu için, ölçüm esaslarında değişiklik yapılmadan TFRS 9 kapsamında yeni kategorilerde yeniden sınıflandırılmıştır.

- (i) Daha önce satılmaya hazır olarak sınıflandırılanlar ve 1 Ocak 2018'den itibaren Gerçeğe Uygun Değer Farkı Diğer Kapsamlı Gelire Yansıtılan olarak sınıflandırılan ve
- (ii) Daha önce vadeye kadar elde tutulacak olarak sınıflandırılan ve 1 Ocak 2018'den itfa edilmiş maliyetinden ölçülen olarak sınıflandırılanlar.

5) TFRS 9 ve TFRS 15'e geçişinin özkaynak etkileri:

TFRS 9'un uygulanmasına ilişkin değişikliklerin 1 Ocak 2018 tarihli özet konsolide finansal tablolara etkisi aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2017 Raporlanan	TFRS 9 Etkisi	1 Ocak 2018 Yeniden Düzenlenen
Konsolide finansal durum tablosu			
Finansal Yatırımlar	61.777.060	142.269	61.919.329
Finans Sektörü Faaliyetlerinden Alacaklar	211.707.002	(112.192)	211.594.810
Ertelenmiş Vergi Varlıkları-Net	403.319	(6.617)	396.702
Dönem Karı Vergi Yükümlülüğü	802.451	25.795	828.246

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI (“TL”) OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

TFRS 9 ve TFRS 15 standartlarına geçişin 1 Ocak 2018 tarihli konsolide özkaynaklara etkileri aşağıda sunulmuştur:

Bağlı Ortaklıklar TFRS 9 etkisi	49.255
Özkaynak yöntemi ile değerlendirilen iş ortaklıkları TFRS 9 etkisi	11.209
Özkaynak yöntemi ile değerlendirilen iş ortaklıkları TFRS 15 etkisi	(17.559)
Toplam konsolide özkaynaklar etkisi	42.905

2.2.2. Cari Dönemde Geçerli Olmayan Önceki Dönem Muhasebe Politikalarına İlişkin Açıklamalar:

“TFRS 9 Finansal Araçlar” standardı, 1 Ocak 2018 tarihinden geçerli olmak üzere “TMS 39 Finansal Araçlar: Muhasebeleştirme ve Ölçme” Standardının yerine uygulanmaya başlanmıştır. TFRS 9 geçişi ile beraber geçerliliğini yitiren muhasebe politikalarına aşağıda yer verilmektedir. Grup finansal varlıklarını “Gerçeğe uygun değer farkı kâr/zarara yansıtılan finansal varlıklar”, “Gerçeğe uygun değeri diğer kapsamlı gelire yansıtılan”, “Krediler ve alacaklar” veya “İtfa edilmiş maliyeti üzerinden değerlendirilen finansal varlıklar” olarak sınıflandırmakta ve muhasebeleştirmektedir. Söz konusu finansal varlıkların alım ve satım işlemleri “Teslim tarihi”ne göre kayıtlara alınmakta ve kayıtlardan çıkarılmaktadır. Finansal varlıkların sınıflandırılması ilgili varlıkların Grup yönetimi tarafından satın alma amaçları dikkate alınarak, elde edildikleri tarihlerde kararlaştırılmaktadır.

a. Gerçeğe Uygun Değer Farkı Kâr/Zarar’a Yansıtılan Finansal Varlıklar:

Bu kategorinin iki alt kategorisi bulunmaktadır: “Alım satım amaçlı olarak elde tutulan finansal varlıklar” ile ilk kayda alınma sırasında “Gerçeğe uygun değer farkı kâr/zarara yansıtılan olarak sınıflandırılan finansal varlıklar”. Alım satım amaçlı finansal varlıklar piyasada kısa dönemde oluşan fiyat ve benzeri unsurlardaki dalgalanmalardan kâr sağlama amacıyla elde edilen, veya elde edilme nedeninden bağımsız olarak, kısa dönemde kâr sağlamaya yönelik bir portföyün parçası olan finansal varlıklardır. Alım satım amaçlı finansal varlıklar, gerçeğe uygun değerleri ile kayda alınmakta ve kayda alınmalarını takiben de gerçeğe uygun değerleri ile değerlemeye tabi tutulmaktadır. Yapılan değerlendirme sonucu oluşan kazanç ve kayıplar kâr/zarar hesaplarına dahil edilmektedir. Alım satım amaçlı finansal varlıklardan kazanılan faizler faiz gelirleri içerisinde ve elde edilen kâr payları temettü gelirleri içerisinde gösterilmektedir. Türev finansal araçlar da riskten korunma aracı olarak tanımlanmadığı sürece alım satım amaçlı finansal varlıklar olarak sınıflandırılmaktadır.

b. Gerçeğe Uygun Değer Farkı Diğer Kapsamlı Gelire Yansıtılan Finansal Varlıklar:

Gerçeğe Uygun Değer Farkı Diğer Kapsamlı Gelire Yansıtılan Finansal Varlıklar finansal varlıklar “Kredi ve alacaklar” ile “İtfa edilmiş maliyeti üzerinden değerlendirilen” ve “Gerçeğe uygun değer farkı kâr/zarara yansıtılan finansal varlıklar” dışında kalan ve türev finansal araç olmayan finansal varlıklardan oluşmaktadır. Gerçeğe Uygun Değer Farkı Diğer Kapsamlı Gelire Yansıtılan Finansal Varlıklar finansal varlıklar, gerçeğe uygun değerini yansıtan elde etme maliyetlerine işlem maliyetlerinin eklenmesi ile kayda alınmaktadır. Gerçeğe Uygun Değer Farkı Diğer Kapsamlı Gelire Yansıtılan Finansal Varlıklar finansal varlıklar kayda alınmalarını takiben gerçeğe uygun değerle değerlendirilmektedir. Gerçeğe uygun değeri diğer kapsamlı gelire yansıtılan borçlanma senetlerinin etkin faiz yöntemi ile hesaplanan faiz gelirleri ile sermayede payı temsil eden menkul değerlerin temettü gelirleri gelir tablosuna yansıtılmaktadır. Gerçeğe Uygun Değer Farkı Diğer Kapsamlı Gelire Yansıtılan Finansal Varlıkların itfa edilmiş maliyetleri ile gerçeğe uygun değerlerindeki değişikliklerden kaynaklanan “Gerçekleşmemiş kâr ve zararlar” ise ilgili finansal varlığa karşılık gelen değer tahsili, varlığın satılması, elden çıkarılması veya zafiyete uğraması durumlarından birinin gerçekleşmesine kadar dönemin gelir tablosuna yansıtılmamakta ve özkaynaklar altındaki “Menkul değerler değerlendirme farkları” hesabında izlenmektedir. Söz konusu menkul değerlerin tahsil edildiğinde veya elden çıkarıldığında özkaynak içinde yansıtılan birikmiş gerçeğe uygun değer farkları gelir tablosuna yansıtılmaktadır. Gerçeğe Uygun Değer Farkı Diğer Kapsamlı Gelire Yansıtılan Finansal Varlıklar olarak sınıflanan sermayede payı temsil eden menkul değerler teşkilatlanmış piyasalarda işlem görmesi ve/veya gerçeğe uygun değeri güvenilir bir şekilde belirlenebilmesi durumunda gerçeğe uygun değerleri ile muhasebeleştirilmiş, teşkilatlanmış piyasalarda işlem görmemesi ve gerçeğe uygun değeri güvenilir bir şekilde belirlenememesi durumunda, değer kaybı ile ilgili karşılık düşüldükten sonra maliyet bedelleri ile finansal tablolara yansıtılmaktadır.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI (“TL”) OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DİŞİNDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

c. Kredi ve Alacaklar:

Krediler ve alacaklar, türev finansal araç olmayan ve alım satım amaçlı, gerçeğe uygun değer farkı kâr/zarara yansıtılan veya gerçeğe uygun değeri diğer kapsamlı gelire yansıtılan olarak tanımlanmayan, sabit veya belirlenebilir nitelikte ödemeleri olan ve aktif bir piyasada kote olmayan finansal varlıklardır. Söz konusu krediler ve alacaklar ilk olarak gerçeğe uygun değerini yansıtan elde etme maliyet bedellerine işlem maliyetlerinin eklenmesi ile kayda alınmakta ve kayda alınmalarını takiben “Etkin faiz (iç verim) oranı yöntemi” kullanılarak iskonto edilmiş bedelleri ile değerlendirilmektedir. Bunların teminatı olarak alınan varlıklarla ilgili olarak ödenen harçlar ve benzeri diğer masraflar işlem maliyetinin bir parçası olarak kabul edilmemekte ve gider hesaplarına yansıtılmaktadır.

d. İtfa Edilmiş Maliyeti ile Ölçülen Finansal Varlıklar:

İtfa Edilmiş Maliyeti ile Ölçülen Finansal Varlıklar, vadesine kadar saklama niyetiyle elde tutulan ve fonlama kabiliyeti dahil olmak üzere vade sonuna kadar elde tutulabilmesi için gerekli koşulların sağlanmış olduğu, sabit veya belirlenebilir ödemeleri ile sabit vadesi bulunan ve “Krediler ve alacaklar” tanımının dışında kalan ve ilk muhasebeleştirme sırasında gerçeğe uygun değer farkı kâr/zarara yansıtılan veya gerçeğe uygun değeri diğer kapsamlı gelire yansıtılan olarak tanımlanmayan ve türev finansal araç olmayan finansal varlıklardır. İtfa Edilmiş Maliyeti ile Ölçülen Finansal Varlıklar ilk olarak gerçeğe uygun değerlerini yansıtan elde etme maliyet bedellerine işlem maliyetlerinin eklenmesi ile kayda alınmakta ve kayda alınmalarını takiben “Etkin faiz (iç verim) oranı yöntemi” kullanılarak “İtfa edilmiş maliyet bedeli” ile değerlendirilmektedir. İtfa Edilmiş Maliyeti ile Ölçülen Finansal Varlıklar ile ilgili faiz gelirleri gelir tablosuna yansıtılmaktadır. Grubun önceden itfa edilmiş maliyeti üzerinden değerlendirilen menkul değerler arasında sınıflandırdığı ancak, sınıflandırma esaslarına uyulmadığından iki yıl boyunca bu sınıflandırmaya tabi tutulamayacak finansal varlıkları bulunmamaktadır. Grubun gerçeğe uygun değeri diğer kapsamlı gelire yansıtılan ve itfa edilmiş maliyeti üzerinden değerlendirilen menkul kıymet portföylerinde tüketici fiyatlarına (“TÜFE”) endeksli tahviller bulunmaktadır. Söz konusu kıymetler reel kupon oranları ve ihraç tarihindeki referans enflasyon endeksi ile tahmini enflasyon oranı dikkate alınarak hesaplanan endeks baz alınarak etkin faiz yöntemine göre değerlendirilmekte ve muhasebeleştirilmektedir. Bu kıymetlerin fiili kupon ödeme tutarlarının hesaplamasında kullanılan referans endeksler iki ay öncesinin TÜFE’sine göre oluşturulmaktadır. Grup tahmini enflasyon oranını da buna paralel olarak belirlemektedir. Kullanılan tahmini enflasyon oranı, yıl içerisinde gerekli görüldüğünde güncellenmektedir.

2.3 Önemli Muhasebe Politikalarının Özeti

2.3.1 Nakit ve nakit benzeri değerler

Nakit ve nakit benzerleri bilançoda maliyet değerleri ile yansıtılmaktadırlar. Hazır değerler, eldeki nakit, banka mevduatları ile tutarı belirli, nakde kolayca çevrilebilen kısa vadeli ve yüksek likiditeye sahip ve değerindeki değişim riski önemsiz olan ve satın alım tarihinden itibaren vadesi 3 ay veya daha kısa olan yatırımları içermektedir (Dipnot 5).

2.3.2 Satış ve geri alış anlaşmaları

Tekrar geri alımlarını öngören anlaşmalar çerçevesinde satılmış olan menkul kıymetler (“Repo”) Grup portföyünde tutulma amaçlarına göre “Gerçeğe uygun değer farkı kar zarara yansıtılan”, “gerçeğe uygun değeri diğer kapsamlı gelire yansıtılan” veya “İtfa edilmiş maliyeti üzerinden değerlendirilen” portföylerde sınıflandırılmakta ve ait olduğu portföyün esaslarına göre değerlemeye tabi tutulmaktadır. Repo sözleşmesi karşılığı elde edilen fonlar yükümlülüklerde “Finansal Borçlar” hesabında muhasebeleştirilmekte ve ilgili Repo anlaşmaları ile belirlenen satım ve geri alım fiyatları arasındaki farkın döneme isabet eden kısmı için “Etkin faiz (iç verim) oranı yöntemi”ne göre gider reeskontu hesaplanmaktadır.

Geri satım taahhüdü ile alınmış menkul kıymetler (“Ters repo”) işlemleri konsolide bilançoda “Hazır Değerler” kalemi altında muhasebeleştirilmektedir. Ters repo anlaşmaları ile belirlenen alım ve geri satım fiyatları arasındaki farkın döneme isabet eden kısmı için “Etkin faiz (iç verim) oranı yöntemi”ne göre faiz gelir reeskontu hesaplanmaktadır.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI (“TL”) OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

2.3.3 T.C. Merkez Bankası hesabı

T.C. Merkez Bankası (“Merkez Bankası”) hesabı, Merkez Bankası’nın 2005/1 Sayılı “Zorunlu Karşılıklar Hakkında Tebliği”ne göre bankalarca Türk parası zorunlu karşılık için geçerli oranlar mevduatlar ve diğer yükümlülükler için vade yapısına göre %1,5 ila %8 (2017: %4 ila %10,5) aralığında; yabancı para zorunlu karşılık için geçerli oranlar ise mevduat ve diğer yükümlülükler vade yapısına göre %4 ila %20 aralığındadır (31 Aralık 2017: %4 ila %24).

2.3.4 Ticari alacaklar ve beklenen kredi zararları

Grup, ticari alacaklara ilişkin beklenen kredi zararlarının ölçümünde geçmiş deneyimlerin ve geleceğe dair beklentilerin dikkate alındığı bir karşılık matrisi kullanmaktadır. İlgili matriste ticari alacakların vadelerinin aşıldığı gün sayısına bağlı olarak belirli karşılık oranları hesaplanmakta ve söz konusu oranlar her raporlama döneminde gözden geçirilerek, gerektiği durumlarda, revize edilmektedir. Beklenen kredi zarar karşılıklarındaki değişim konsolide gelir tablosunda “esas faaliyetlerden diğer gelirler/giderler” hesabında muhasebeleştirilmektedir.

Grup, ticari alacaklara ilişkin beklenen kredi zararlarının ölçümünde bir karşılık matrisi kullanmaktadır. İlgili matriste ticari alacakların vadelerinin aşıldığı gün sayısına bağlı olarak belirli karşılık oranları hesaplanmakta ve söz konusu oranlar her raporlama döneminde gözden geçirilerek, gerektiği durumlarda, revize edilmektedir. Beklenen kredi zarar karşılıklarındaki değişim konsolide gelir tablosunda “esas faaliyetlerden diğer gelirler/giderler” hesabında muhasebeleştirilmektedir.

Değer Düşüklüğü

1 Ocak 2018 tarihinden önce yürürlükte olan TMS 39 “Finansal Araçlar: Muhasebeleştirme ve Ölçme” standardında yer alan “gerçekleşen kredi zararları modeli” yerine TFRS 9 “Finansal Araçlar” standardında “beklenen kredi zararları modeli” tanımlanmıştır. Beklenen kredi zararları, bir finansal aracın beklenen ömrü boyunca kredi zararlarının olasılıklarına göre ağırlıklandırılmış bir tahminidir. Beklenen kredi zararlarının hesaplamasında, geçmiş kredi zararı deneyimleri ile birlikte, Grup’un geleceğe yönelik tahminleri de dikkate alınmaktadır.

Grup, konsolide finansal tablolarında itfa edilmiş maliyet bedelinden muhasebeleştirilen ve önemli bir finansman bileşeni içermeyen (1 yıldan kısa vadeli olan) ticari alacaklarının değer düşüklüğü hesaplamaları kapsamında TFRS 9 standardında tanımlanan “basitleştirilmiş yaklaşımı” uygulamayı tercih etmiştir. Söz konusu yaklaşım ile Grup, ticari alacakların belirli sebeplerle değer düşüklüğüne uğramadığı durumlarda (gerçekleşmiş değer düşüklüğü zararları haricinde), ticari alacaklara ilişkin zarar karşılıklarını “ömür boyu beklenen kredi zararlarına” eşit bir tutardan ölçmektedir.

2.3.5 Finans Sektörü Faaliyetlerinden Alacaklar

Grup, 1 Ocak 2018 tarihinden itibaren, itfa edilmiş maliyeti ile ölçülen ve gerçeğe uygun değer farkı diğer kapsamlı gelire yansıtılan finans sektörü faaliyetlerinden alacaklarının değer düşüklüğü hesaplaması için, TFRS 9 standardında yer alan ve ilk muhasebeleştirmeden sonra kredi kalitesindeki değişimin dikkate alındığı üç aşamalı değer düşüklüğü yaklaşımını (genel yaklaşım) uygulamaktadır. Söz konusu yaklaşım kapsamında tanımlanan aşamalar aşağıdaki gibidir:

“Aşama 1”, ilk muhasebeleştirme anında ve ilk muhasebeleştirmeden bir sonraki raporlama dönemine kadar kredi riskinde önemli bir artış olmayan veya raporlama tarihinde düşük kredi riski olan finansal varlıkları kapsamaktadır. Söz konusu varlıklar için, “12 aylık beklenen kredi zararı” muhasebeleştirilmekte ve faiz geliri beklenen zarar karşılığı düşülmeden brüt defter değeri üzerinden hesaplanmaktadır. 12 aylık beklenen kredi zararı, raporlama tarihinden sonraki 12 ay içinde finansal varlığa ilişkin gerçekleşmesi muhtemel temerrüt durumlarından kaynaklanan kredi zararlarının 12 aya ağırlıklandırılması ile hesaplanan tutardır.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DİŞİNDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

"Aşama 2", ilk muhasebeleştirmeden sonra kredi riskinde önemli artış olan fakat değer düşüklüğüne ilişkin tarafsız bir kanıt olmayan finansal varlıkları kapsamaktadır. Söz konusu varlıklar için "ömür boyu beklenen kredi zararı" muhasebeleştirilmekte ve faiz geliri beklenen zarar karşılığı düşülmeden brüt defter değeri üzerinden hesaplanmaktadır. Ömür boyu beklenen kredi zararı finansal varlığın beklenen ömrü boyunca gerçekleşmesi muhtemel temerrüt durumlarından kaynaklanan kredi zararlarıdır.

"Aşama 3", raporlama tarihinde değer düşüklüğü için tarafsız kanıtın olduğu finansal varlıkları içermektedir. Söz konusu varlıklar için "ömür boyu beklenen kredi zararı" muhasebeleştirilmektedir.

Grup, kredi riskindeki önemli artışların zamanında belirlenmesi ve zarar karşılığının toplu olarak finansal tablolara alınması amacıyla; finansal araç türü, kredi riski derecesi, teminat türü, vadeye kalan süre ve sektör gibi ortak kredi riski özelliklerini esas alarak finansal araçlarını gruplandırmaktadır.

Finans sektörü faaliyetlerinden alacaklara ilişkin beklenen kredi zarar karşılıklarındaki değişim konsolide gelir tablosunda "esas faaliyetlerden diğer gelirler/giderler" hesabında muhasebeleştirilmektedir.

2.3.6 İlişkili taraflar

Bu konsolide finansal tabloların amacı doğrultusunda ortaklar, üst düzey yöneticiler ve yönetim kurulu üyeleri, aileleri ve kendileri tarafından kontrol edilen veya kendilerine bağlı şirketler, ilişkili taraflar olarak kabul edilmiştir. İlişkili taraflarla yapılan işlemler ve bakiyeler Dipnot 33'te gösterilmiştir.

2.3.7 Stoklar

Stoklar, maliyetin veya net gerçekleştirilebilir değerinin düşük olanı ile değerlendirilir. Stokların maliyeti tüm satın alma maliyetlerini, dönüştürme maliyetlerini ve stokların mevcut durumuna ve konumuna getirilmesi için katılan diğer maliyetleri içerir. Stokların birim maliyeti, hareketli ağırlıklı ortalama yöntemi ile belirlenir (Dipnot 10). Net gerçekleştirilebilir değer, işin normal akışı içinde tahmini satış fiyatından tahmini tamamlama maliyeti ve satışı gerçekleştirmek için gerekli tahmini satış maliyeti toplamının indirilmesiyle elde edilen tutardır.

2.3.8 Türev araçlar

Türev araçların, ağırlıklı olarak yabancı para ve faiz swapları ile vadeli döviz alım-satım sözleşmelerinin, ilk olarak kayda alınmasında elde etme maliyeti kullanılmakta ve bunlara ilişkin işlem maliyetleri elde etme maliyetine dahil edilmektedir. Türev araçlar kayda alınmalarını izleyen dönemlerde makul değer ile değerlendirilmektedir. Tüm türev araçlar gerçeğe uygun değer farkı kar zarara yansıtılan finansal varlıklar olarak sınıflandırılmaktadır. Türev araçların makul değeri piyasada oluşan makul değerlerinden veya indirgenmiş nakit akımı modelinin kullanılması suretiyle hesaplanmaktadır.

Tezgaah üstü vadeli kambiyo sözleşmelerinin makul değeri, orijinal vadeli kurun, ilgili para birimi için sözleşmenin geri kalan kısmında geçerli olan piyasa faiz oranları referans alınarak hesaplanıp, bilanço tarihi itibarıyla geçerli olan vadeli kurla karşılaştırmak yoluyla belirlenmektedir.

Türev araçlar makul değer pozitif veya negatif olmasına göre bilançoda sırasıyla varlık veya yükümlülük olarak kaydedilmektedirler.

Yapılan değerlendirme sonucu gerçeğe uygun değer farkı kar zarara yansıtılan finansal varlık olarak sınıflandırılan türev araçların makul değerinde meydana gelen farklar kar veya zarar tablosuna yansıtılmaktadır.

Bazı türev araçları ekonomik olarak risklere karşı etkin bir koruma sağlamakla birlikte, muhasebesel olarak TMS 39 kapsamında bunlar "Gerçeğe uygun değer farkı kar zarara yansıtılan" olarak muhasebeleştirilmekte ve bunların makul değer değişiklikleri dönemin kar veya zarar tablosuna yansıtılmaktadır.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI (“TL”) OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

Riskten korunma amaçlı faiz oranı swap işlemlerindeki kazançlar ve zararlar, riskten koruma amaçlı aracın ilgili geliri veya gideri ile aynı esas üzerinden gelir veya gider olarak tanınmaktadır. Faiz oranı swap işlemlerindeki kazanç ve zararlar faiz geliri veya faiz gideri olarak kaydedilmiştir.

Nakit akış riskinden korunma amaçlı olarak tayin edilen ve yeterli olan türev enstrümanların makul değer değişikliklerinin etkin olan kısımları özkaynaklar altında muhasebeleştirilir. Makul değer değişikliklerinin etkin olmayan kısımlarına istinaden oluşan gelir veya gider olduğu dönemde kar veya zarar tablosunda muhasebeleştirilir.

Gerçeğe uygun değer riskinden korunma amaçlı olarak tayin edilen ve yeterli olan türev enstrümanların makul değer değişiklikleri riskten korunma varlık veya yükümlülüğün gerçeğe uygun değerindeki değişiklikleri ile birlikte kar veya zarar tablosuna kaydedilir. Riskten korunma varlık veya yükümlülüğün makul değerindeki değişiklik, riskten korunma muhasebesinin etkin olduğu dönem boyunca, ilgili varlık veya yükümlülük ile birlikte gösterilir. Riskten korunmanın, riskten korunma muhasebesi şartlarını artık yerine getirmediği durumlarda, etkin faiz oranı yöntemi kullanılan riskten korunma kalemin taşınan değerine yapılan düzeltmeler vadeye kalan süre içerisinde iskonto edilerek kar veya zarar tablosuna yansıtılır.

Özkaynaklar altında biriktirilen tutarlar riskten korunma kalemlerin kar veya zarar tablosu etkilerinin olduğu dönemler itibarıyla kar veya zarar tablosuna dahil edilirler. Bir riskten korunma enstrümanının satıldığı, vadesinin dolduğu veya riskten korunma kriterlerini karşılayamamaya başladığı durumlarda, ilgili tarihe kadar özkaynaklar altında birikmiş olan kar veya zararlar hemen kar veya zarar tablosuna dahil edilmeyip, riskten korunma amaçlanan nakit akımlarının kar veya zarar tablosuna dahil edildiği tarihe kadar özkaynaklarda tutulmaya devam edilir.

Grup ayrıca yurtdışındaki yatırımlarına ilişkin kur riskinden korunma amacıyla net yatırım riskinden korunma işlemi uygulamaktadır. Söz konusu net yatırım riskinden korunma işleminde riskten koruma aracının gerçeğe uygun değer değişiminin etkin olan kısmı, özkaynaklar altındaki “Kar veya Zararda Yeniden Sınıflandırılacak Birikmiş Diğer Kapsamlı Gelirler veya Giderler” hesabında muhasebeleştirilmiştir.

Bazı türev enstrümanlar riskten korunma muhasebesi kapsamına girebilmek için gerekli olan şartları karşılamamaktadır. Riskten korunma muhasebesi kapsamına dahil olmayan türev enstrümanların makul değer değişiklikleri oluştuğu dönemde kar veya zarar tablosuna dahil edilirler.

2.3.9 Yatırım amaçlı gayrimenkuller

Mal ve hizmetlerin üretiminde kullanılmak veya idari maksatlarla veya işlerin normal seyri esnasında satılmak yerine, kira elde etmek ve/veya sermaye kazancı elde etmek amacıyla veya her ikisi için tutulan araziler ve binalar yatırım amaçlı gayrimenkuller olarak sınıflandırılır ve maliyet yöntemine göre maliyet eksi birikmiş amortisman (arazi hariç) ve varsa değer düşüklüğü sonrasındaki değerleri ile gösterilir (Dipnot 13). İnşaatı Grup tarafından yapılan yatırım amaçlı gayrimenkulün maliyeti ise, inşaat veya ıslah çalışmalarının tamamlandığı tarihteki maliyeti üzerinden belirtilir. Söz konusu bu tarihe kadar, Grup, TMS 16 “Maddi Duran Varlıklar” şartlarını uygular. Söz konusu tarihte varlık, yatırım amaçlı gayrimenkul haline gelmesi ile birlikte yatırım amaçlı gayrimenkuller hesap kalemine transfer edilir. Faaliyet kiralaması çerçevesinde kiralandan gayrimenkuller yatırım amaçlı gayrimenkul olarak sınıflandırılmamıştır. Maliyetleri ile gerçeğe uygun değerleri karşılaştırıldığında, önemli bir farka rastlanılmamıştır. Yatırım amaçlı gayrimenkullerin amortisman dönemleri, tahmin edilen faydalı ömürleri esas alınarak belirlenmiştir. Bu varlıkların tahmini ekonomik ömürleri 20-49 yıl arasındadır.

2.3.10 Maddi duran varlıklar

Maddi duran varlıklar, elde etme maliyetlerinden birikmiş amortisman düşüldükten ve birikmiş değer düşüklüğü sonraki net değeri ile gösterilmektedir (Dipnot 14). Amortisman, maddi duran varlıkların faydalı ömürleri üzerinden doğrusal amortisman yöntemi kullanılarak ayrılmaktadır. Arsa ve araziler amortismanına tabi değildir. Söz konusu varlıkların tahmin edilen faydalı ömürleri aşağıda belirtilmiştir:

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DİŞİNDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

	Yıllar
Yeraltı ve yer üstü düzenleri	4-50
Binalar	10-50
Makine, tesis ve cihazlar	3-30
Taşıt araçları	3-7
Döşeme ve demirbaşlar	3-15
Diğer maddi duran varlıklar	5-10

Maddi duran varlıkların elden çıkartılması sonucu oluşan kar veya zarar, kayıtlı değer ile tahsil olunan tutarların karşılaştırılması ile belirlenir ve cari dönemde ilgili gelir ve gider hesaplarına yansıtılır.

Bir varlığın kayıtlı değeri varlığın geri kazanılabilir değerinden daha yüksekse, kayıtlı değer derhal geri kazanılabilir değerine indirilir. Geri kazanılabilir değer ilgili varlığın net satış fiyatı ya da kullanımdaki değerinin yüksek olanıdır. Net satış fiyatı, varlığın makul değerinden satışı gerçekleştirmek için katlanılacak maliyetlerin düşülmesi suretiyle tespit edilir. Kullanımdaki değer ise ilgili varlığın kullanılmasına devam edilmesi suretiyle gelecekte elde edilecek tahmini nakit akımlarının bilanço tarihi itibarıyla indirgenmiş tutarlarına artık değerlerinin eklenmesi ile tespit edilir. Maddi duran varlıkların yapılan normal bakım ve onarım harcamaları, gider olarak muhasebeleştirilmektedir. Maddi duran varlığın kapasitesini genişleterek kendisinden gelecekte elde edilecek faydayı artıran nitelikteki yatırım harcamaları, maddi duran varlığın maliyetine eklenmektedir.

2.3.11 Maddi olmayan duran varlıklar

Maddi olmayan duran varlıklar ruhsatları, maden haklarını, iktisap edilmiş kullanım haklarını, bilgi sistemlerini, geliştirme maliyetlerini, satın alınmış teknoloji ve diğer tanımlanabilir hakları içermektedir. Maddi olmayan duran varlıklar, elde etme maliyetinden kayda alınır ve 20 yılı geçmeyen tahmini faydalı ömürleri boyunca doğrusal olarak itfa edilirler (Dipnot 15). Maden işletme haklarına ilişkin itfa payları ilgili maden işletilmeye başladığında ayrılır.

İşletme birleşmesi sonucu sahip olunan müşteri ilişkileri ve sözleşmeleri iktisap tarihindeki makul değerleri üzerinden muhasebeleştirilir. Müşteri ilişkileri ve sözleşmeleri tahmini sınırlı faydalı ömürleri üzerinden doğrusal amortisman yöntemi ile amortismanına tabi tutulur ve elde etme maliyetinden birikmiş itfa payı ve değer düşüklüğü karşılıkları düşülmesi ile bulunan değer üzerinden taşınırlar (Dipnot 15).

2.3.12 Satış amacıyla elde tutulan duran varlıklar ve durdurulan faaliyetler

Varlıklar, kayıtlı değerlerinin kullanılmak suretiyle değil satış işlemi sonucu geri kazanılmasının amaçlandığı durumlarda satış amacıyla elde tutulan duran varlıklar olarak sınıflandırılır. Bu varlıklar; bir işletme birimi, satış grupları veya ayrı bir maddi duran varlık olabilir. Satılmak üzere elde tutulan duran varlıkların satışının bilanço tarihini takip eden oniki ay içerisinde gerçekleşmesi beklenir. Çeşitli olay veya koşullar satış işleminin tamamlanma süresini bir yıldan fazlaya uzatabilir. Söz konusu gecikmenin, işletmenin kontrolü dışındaki olaylar veya koşullar nedeniyle gerçekleşmiş ve işletmenin ilgili varlığın (veya elden çıkarılacak varlık grubunu) satışına yönelik satış planının devam etmekte olduğuna dair yeterli kanıt bulunması durumunda; satış işlemini tamamlamak için gerekli olan sürenin uzaması, ilgili varlığın (veya elden çıkarılacak varlık grubunun) satış amaçlı elde tutulan varlık olarak sınıflandırılmasını engellemez.

Durdurulan faaliyetler; elden çıkarılan veya satış amacıyla elde tutulan işletme birimleri olabilir ve (a) belirli bir coğrafi bölge faaliyetlerini veya önemli bir iş kolunu ifade eder (b) belirli bir coğrafi bölge faaliyetlerini veya önemli bir iş kolunun elden çıkarmak ile ilgili planın bir parçasıdır veya (c) tekrar satmak için iktisap edilen bir bağlı ortaklıktır.

Satış amacıyla elde tutulan duran varlıklar kayıtlı değerini veya makul değeri düşük olanı ile değerlendirilir. Makul değeri kayıtlı değeri altına düştüğü durumlarda oluşan değer düşüklüğü ilgili dönemin konsolide kar veya zarar tablosuna gider kaydedilir.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI (“TL”) OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

2.3.13 TFRS Yorum 12-Hizmet İmtiyaz Anlaşmaları

TFRS Yorum 12, kamudan özel sektöre verilen imtiyazlı hizmet anlaşmalarının işletmeciler tarafından muhasebeleştirilmesini düzenler.

TFRS Yorum 12 kapsamına giren sözleşmeye dayalı anlaşmaların şartları uyarınca, Şirket işletmeci sıfatıyla, bir hizmet sunucusu olarak hareket eder. İşletmeci, bir kamu hizmetinin sunulması için kullanılan altyapıyı inşa eder veya yeniler ve belirlenen dönem boyunca bu altyapıyı işletir ve altyapının bakımını gerçekleştirir.

Grup’un iştiraki olan, Enerjisa Elektrik Dağıtım A.Ş.’nin elektrik dağıtım hizmeti vermesi sebebiyle alınan veya alınacak bedel, hizmetin makul değeri üzerinden muhasebeleştirir. Söz konusu bedel bir finansal varlık olarak kaydedilir. Grup, söz konusu finansal varlığı, elektrik dağıtım hizmeti karşılığında imtiyazı tanıyanın verdiği veya imtiyazı tanıyanın talimatı doğrultusunda verilen nakit ölçüsünde muhasebeleştirir. İmtiyazı tanıyan tarafından veya imtiyazı tanıyanın talimatı ile ödenmesi gereken tutar, TFRS 9 “Finansal Araçlar” uyarınca bir alacak olarak muhasebeleştirilir.

Grup’un iştiraki olan Enerjisa Elektrik Dağıtım A.Ş.’nin finansal varlığı, önceden yapılmış ve İHD ile belirlenen her yıl yapılacak yatırım harcamalarına istinaden proje süresince elde edilmesi tahmin edilen gelecekteki dönemlere ait nakit girişlerini etkin faiz oranı yöntemine göre iskonto ederek hesapladığı rayiç bedel üzerinden “Finansal Varlıklar” adı altında kendi finansal durum tablosunda, etkin faiz yöntemine göre hesapladığı geliri ise “Hizmet imtiyaz sözleşmesinden elde edilen faiz geliri” olarak muhasebeleştirmektedir.

2.3.14 Özkaynak kalemleri

Özkaynak kalemlerinin düzeltilmesinde; yeniden değerlendirme değer artış fonu gibi enflasyon nedeniyle işletmelerin oluşturmalarına izin verilen fonların sermayeye ilave edilmesi, ortakların özkaynağa katkısı olarak dikkate alınmamıştır. Yedek akçelerin ve dağıtılmamış karların sermayeye ilave edilmesi ortaklar tarafından konulan sermaye olarak dikkate alınmıştır. Sermayeye ilave edilmiş özkaynak kalemlerinin düzeltilmesinde, sermaye artırımının tescil tarihi veya sermaye artırımına mahsuben ödenen tutarların tahsil tarihi esas alınmıştır. Sermayeye ilave edilmiş olsun veya olmasın, hisse senedi ihraç primlerinin düzeltilmesinde ise tahsil tarihleri dikkate alınmıştır (Dipnot 21).

Özkaynaklar altında takip edilen geri alınmış paylar, bağlı ortaklıkların sahip oldukları Holding hisselerini temsil eder. Konsolide mali tablolarda söz konusu tutar Holding sermayesinin, bağlı ortaklığın elinde bulundurduğu hisse oranına denk gelen tutar oranında azaltılması suretiyle muhasebeleştirilmiştir.

Değer artış fonları içerisinde yer alan yeniden değerlendirme fonu satış işleminden önce Grup’un elinde bulundurduğu net varlığa işlem tarihinde isabet eden değer artışıdır. Yeniden değerlendirme fonları içerisinde yer alan önemli tutarın amortismanına tabi varlıklar ile ilgili olması sebebiyle, söz konusu varlıkların amortismanına tabi oldukları veya elden çıkarıldıkları dönemde ilgili değerlendirme fonundan geçmiş yıllar karlarına transfer edilmek suretiyle muhasebeleştirilir.

Gelecekteki nakit akımlarının finansal riskten korunması olarak belirlenen ve bu konuda etkin olan türev finansal araçların gerçeğe uygun değerindeki değişiklikler doğrudan özkaynaklarda “Riskten korunma fonları” içerisinde kayıtlara alınmaktadır. Ayrıca Grup, yabancı para finansal borçları ile döviz kurlarındaki değişimden kaynaklanan yurtdışındaki net yatırım riskinden korunmaktadır. Bu kapsamdaki yabancı para finansal borçların döviz kurundan kaynaklanan değer değişiminin etkin kısmı, özkaynaklar altındaki “Riskten korunma fonları” hesabında muhasebeleştirilmiştir.

2.3.15 Araştırma giderleri ve geliştirme maliyetleri

Araştırma giderleri gerçekleştiğinde gider kaydedilmektedir. Yeni ürünlerin geliştirilmesi veya geliştirilen ürünlerin testi ve dizaynı ile ilgili proje maliyetleri, projenin ticari ve teknolojik bakımdan başarılı bir şekilde uygulanabilir olması ve maliyetlerin güvenilir olarak tespit edilebilmesi halinde maddi olmayan duran varlık olarak değerlendirilir. Diğer geliştirme giderleri gerçekleştiğinde gider olarak kaydedilmektedir. Önceki dönemde gider kaydedilen geliştirme giderleri sonraki dönemde aktifleştirilemez.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

2.3.16 Finansal borçlar ve borçlanma maliyetleri

Finansal borçlar, ilk muhasebeleştirilmesi sırasında gerçeğe uygun değerinden ölçülür. İlgili finansal yükümlülüğün yüklenimi ile doğrudan ilişkilendirilebilen işlem maliyetleri de söz konusu gerçeğe uygun değere ilave edilir. Bu finansal yükümlülükler, müteakip dönemlerde etkin faiz yöntemiyle hesaplanan itfa edilmiş maliyetinden ölçülürler.

Kullanıma ve satışa hazır hale getirilmesi önemli ölçüde zaman isteyen özellikli varlıklar (amaçlandığı şekilde kullanıma ve satışa hazır hale getirilmesi uzun bir süreyi gerektiren varlığı ifade eder) söz konusu olduğunda, ilgili varlığın satın alınması, inşası veya üretimi ile doğrudan ilişki kurulabilen borçlanma maliyetleri, ilgili varlık kullanıma veya satışa hazır hale getirilene kadar maliyetinin bir unsuru olarak aktifleştirilir. Bu kapsamda olmayan borçlanma maliyetleri ise oluştukları dönemde giderleştirilir.

Devam eden yatırımlarla ilişkilendirilebilen kredilerin finansman maliyetleri (faiz giderleri ve TL benchmark faiz ile yabancı para kredilere ilişkin kredi faizi arasındaki fark nispetindeki kur farkı giderleri), yatırımlar tamamlanıncaya kadar aktifleştirilmektedir.

2.3.17 Ertelenen finansman giderleri

Ertelenen finansman giderleri (temel olarak finans kuruluşlarından uzun vadeli banka kredileri alımında katlanılan giderler) uzun vadeli kredilerin vadeye kalan süreleri doğrultusunda, efektif faiz metodu kullanılarak itfa edilmektedir.

2.3.18 Kurum kazancı üzerinden hesaplanan vergiler

Türk Vergi Mevzuatı, ana şirket ve onun bağlı ortaklığına konsolide vergi beyannamesi hazırlamasına izin vermediğinden, ekli konsolide finansal tablolarda da yansıtıldığı üzere, vergi karşılıkları her bir işletme bazında ayrı olarak hesaplanmıştır.

Gelir vergisi gideri, cari vergi ve ertelenmiş vergi giderinin toplamından oluşur.

Cari vergi

Cari yıl vergi yükümlülüğü, dönem karının vergiye tabi olan kısmı üzerinden hesaplanır. Vergiye tabi kâr, diğer yıllarda vergilendirilebilir ya da vergiden indirilebilir kalemler ile vergilendirilmesi ya da vergiden indirilmesi mümkün olmayan kalemleri hariç tutması nedeniyle, kar veya zarar tablosunda yer verilen kârdan farklılık gösterir. Grup'un cari vergi yükümlülüğü bilanço tarihi itibarıyla yasallaşmış ya da önemli ölçüde yasallaşmış vergi oranı kullanılarak hesaplanmıştır.

Ertelenmiş vergi

Ertelenmiş vergi yükümlülüğü veya varlığı, varlıkların ve yükümlülüklerin finansal tablolarda gösterilen tutarları ile yasal vergi matrahı hesabında dikkate alınan tutarları arasındaki geçici farklılıkların bilanço yöntemine göre vergi etkilerinin yasallaşmış vergi oranları dikkate alınarak hesaplanmasıyla belirlenmektedir. Ertelenmiş vergi yükümlülükleri vergilendirilebilir geçici farkların tümü için hesaplanırken, indirilebilir geçici farklardan oluşan ertelenmiş vergi varlıkları, gelecekte vergiye tabi kar elde etmek suretiyle söz konusu farklardan yararlanmanın kuvvetle muhtemel olması şartıyla hesaplanmaktadır. Bahse konu varlık ve yükümlülükler, ticari ya da mali kar/zararı etkilemeyen işleme ilişkin geçici fark, şerefiye veya diğer varlık ve yükümlülüklerin ilk defa finansal tablolara alınmasından (işletme birleşmeleri dışında) kaynaklanıyorsa muhasebeleştirilmez.

Ertelenmiş vergi yükümlülükleri, Grup'un geçici farklılıkların ortadan kalkmasını kontrol edebildiği ve yakın gelecekte bu farkın ortadan kalkma olasılığının düşük olduğu durumlar haricinde, bağlı ortaklık ve iştiraklerdeki yatırımlar ve iş ortaklıklarındaki paylar ile ilişkilendirilen vergilendirilebilir geçici farkların tümü için hesaplanır. Bu tür yatırım ve paylar ile ilişkilendirilen vergilendirilebilir geçici farklardan kaynaklanan ertelenmiş vergi varlıkları, yakın gelecekte vergiye tabi yeterli kar elde etmek suretiyle söz konusu farklardan yararlanmanın kuvvetle muhtemel olması ve gelecekte ilgili farkların ortadan kalkmasının muhtemel olması şartlarıyla hesaplanmaktadır.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI (“TL”) OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

Ertelenmiş vergi varlığının kayıtlı değeri, her bilanço tarihi itibarıyla gözden geçirilir. Ertelenmiş vergi varlığının kayıtlı değeri, bir kısmının veya tamamının sağlayacağı faydanın elde edilmesine imkan verecek düzeyde mali kar elde etmenin muhtemel olmadığı ölçüde azaltılır.

Ertelenmiş vergi varlıkları ve yükümlülükleri varlıkların gerçekleşeceği veya yükümlülüklerin yerine getirileceği dönemde geçerli olması beklenen ve bilanço tarihi itibarıyla yasallaşmış veya önemli ölçüde yasallaşmış vergi oranları (vergi düzenlemeleri) üzerinden hesaplanır. Ertelenmiş vergi varlıkları ve yükümlülüklerinin hesaplanması sırasında, Grup’un bilanço tarihi itibarıyla varlıklarının defter değerini geri kazanması ya da yükümlülüklerini yerine getirmesi için tahmin ettiği yöntemlerin vergi sonuçları dikkate alınır.

Ertelenmiş vergi varlıkları ve yükümlülükleri, cari vergi varlıklarıyla cari vergi yükümlülüklerini mahsup etme ile ilgili yasal bir hakkın olması veya söz konusu varlık ve yükümlülüklerin aynı vergi mercii tarafından toplanan gelir vergisiyle ilişkilendirilmesi ya da Grup’un cari vergi varlık ve yükümlülüklerini netleştirmek suretiyle ödeme niyetinin olması durumunda mahsup edilir.

Dönem cari ve ertelenmiş vergisi

Vergi, doğrudan özkaynaklar altında muhasebeleştirilen bir işlemle ilgili olmaması koşuluyla, kar veya zarar tablosuna dahil edilir. Aksi takdirde vergi de ilgili işlemle birlikte özkaynaklar altında muhasebeleştirilir.

2.3.19 Çalışanlara sağlanan faydalar

Emeklilik hakları

Akbank çalışanları 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu’nun geçici 20’nci maddesine göre kurulmuş olan “Akbank T.A.Ş. Tekaüt Sandığı Vakfı (“Tekaüt Sandığı”)’nın üyesidir. Tekaüt Sandığı’nın teknik mali tabloları Sigorta Murakebe Kanunu’nun 38. maddesi ve bu maddeye istinaden çıkarılan “Aktüerler Yönetmeliği” hükümlerine göre aktüerler siciline kayıtlı bir aktüer tarafından denetlenmektedir.

1 Kasım 2005 tarih 25983 mükerrer sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 5411 Sayılı Bankacılık Kanunu (“Bankacılık Kanunu”)’nın geçici 23’üncü maddesinin birinci fıkrası, banka sandıklarının Bankacılık Kanunu’nun yayımı tarihinden itibaren 3 yıl içinde Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK)’na devredilmesini hükmetmekte ve bu devrin esaslarını düzenlemekteydi. Bankacılık Kanunu’nun sözkonusu maddesi Cumhurbaşkanı tarafından 2 Kasım 2005 tarihinde Anayasa Mahkemesi’ne başvuru konusu yapılmış ve Anayasa Mahkemesi’nin 31 Mart 2007 tarih ve 26479 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 22 Mart 2007 günlü, E. 2005/39, K. 2007/33 sayılı kararı ile iptal edilerek, yürürlüğü kararın yayım tarihinden itibaren durdurulmuş ve ilgili fıkranın iptaline ilişkin gerekçeli karar 15 Aralık 2007 tarih ve 26731 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

Anayasa Mahkemesi’nin iptale ilişkin gerekçeli kararının 2007 yılının Aralık ayında yayınlanmasının hemen akabinde Türkiye Büyük Millet Meclisi (“TBMM”) banka sandıklarının iştirakçilerinin Sosyal Güvenlik Kurumu’na devredilmesini öngören yeni yasal düzenlemeler üzerinde çalışmaya başlamış ve 17 Nisan 2008 tarihinde 5754 sayılı Sosyal Güvenlik Kanunu’nun (“Yeni Kanun”) devre ilişkin esasları düzenleyen ilgili maddeleri TBMM Genel Kurulu’nda kabul edilmiş ve 8 Mayıs 2008 tarih ve 26870 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. 19 Haziran 2008 tarihinde ana muhalefet partisinin, Yeni Kanun’un sandıkların SGK’ya devredilmesini de içeren bazı maddelerinin iptali ve yürürlüğünün durdurulması istemiyle Anayasa Mahkemesi’ne yapmış olduğu başvuru, Anayasa Mahkemesi’nin 30 Mart 2011 tarihli toplantısında alınan karar ile reddedilmiş olup, gerekçeli karar 28 Aralık 2011 tarih ve 28156 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DİŞİNDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

Yeni Kanun devir tarihi itibarıyla devredilen kişilerle ilgili olarak yükümlülüğün peşin değerinin; yüzde 9,8 teknik faiz oranı kullanılarak, SGK, Maliye Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı, Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı, BDDK, TMSF, banka ve sandık temsilcilerinden oluşan bir komisyon tarafından, sandıkların Kanun kapsamındaki sigorta kolları itibarıyla gelir ve giderleri ile sandıklarca ödenen aylık ve gelirlerin SGK düzenlemeleri çerçevesindeki aylık ve gelirlerin üzerinde olması halinde söz konusu farklar da dikkate alınarak hesaplanacağını ve devrin 8 Mayıs 2011 tarihine kadar tamamlanacağı belirtilmekte idi. 9 Nisan 2011 tarih ve 27900 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Bakanlar Kurulu’nun kararı ile söz konusu devir sürecinin 2 yıl uzatılmasına karar verilmiştir. Buna göre devrin 8 Mayıs 2013 tarihine kadar tamamlanması gerekmektedir. 8 Mart 2012 tarih ve 28227 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun geçici 20’nci maddesinin birinci fıkrasındaki değişiklik ile de Bakanlar Kurulu’na verilmiş olan erteleme yetkisi çerçevesince, 30 Nisan 2014 tarihli 28987 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 2014/6042 sayılı Bakanlar Kurulu kararı ile 1 yıl daha ertelenen devir sürecinin, bu değişiklik ile 8 Mayıs 2015 tarihine kadar tamamlanması gerekmekte idi.

Bu kez 23 Nisan 2015 tarih ve 29335 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 6645 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile yapılan 5510 sayılı Kanun’un geçici 20’nci maddesinin birinci fıkrasındaki son değişiklik ile devir tarihini belirlemeye Bakanlar Kurulu yetkili kılınmıştır. 9 Temmuz 2018 tarih 30473 sayılı mükerrer Resmi Gazete’de yayınlanan 703 sayılı Kanun Hükmünde Kararname’nin 203’üncü maddesinin (I) bendi ile 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu’nun geçici 20’nci maddesinde yer alan Sosyal Güvenlik Kurumu’na devir tarihi belirlemeye “Bakanlar Kurulu” yetkilidir ibaresi “Cumhurbaşkanı” yetkilidir şeklinde değiştirilmiştir.

Yeni Kanun uyarınca Sandık iştirakçileri ile aylık ve/veya gelir bağlanmış olanlar ve bunların hak sahiplerinin SGK’ya devrinden sonra bu kişilerin tabi oldukları vakıf senedinde bulunmasına rağmen karşılanmayan diğer sosyal hakları ve ödemeleri, sandıklar ve sandık iştirakçilerini istihdam eden kuruluşlarca karşılanmaya devam edilecektir.

Bu çerçevede, Tekaüt Sandığı’nın, devre esas yükümlülükleri için yukarıda izah edilen Kanun hükümleri dikkate alınarak; vakıf senedinde bulunmasına rağmen devir sonrasında SGK tarafından karşılanmayacak sosyal haklar ve ödemeleri için TMS 19’a uygun olarak hazırlanan yukarıda birinci paragrafta belirtilen çerçevede denetlenmiş 31 Aralık 2018 tarihli teknik bilanço raporuna göre karşılık ayrılması gereken teknik veya fiili açık bulunmamaktadır. Banka’nın, Tekaüt Sandığı’ndan yapılan geri ödemeler veya gelecekte yapılacak katkılardaki azalışlar şeklinde ortaya çıkan ekonomik yararların bugünkü değerini elde etmeye yönelik yasal bir hakkı olmadığından ötürü, bilançosunda muhasebeleştirdiği bir varlık bulunmamaktadır.

Ayrıca Banka yönetimi, yukarıda belirtilen çerçevede yapılacak devir sırasında ve sonrasında oluşabilecek olası yükümlülük tutarının Tekaüt Sandığı’nın varlıklarıyla karşılanabilecek düzeyde olacağını ve Banka’ya herhangi bir ilave yük getirmeyeceğini öngörmektedir.

Tekaüt Sandığı’nın SGK’ya devri sırasında oluşacak yükümlülüğü Yeni Kanun hükümleri çerçevesinde; vakıf senedinde bulunmasına rağmen devir sonrasında SGK tarafından karşılanmayacak sosyal haklar ve ödemelere ilişkin yükümlülüğü ise TMS 19 hükümlerine uygun olarak aktüer siciline kayıtlı bir aktüer tarafından hesaplanmıştır. Bu çerçevede, Grup’un SGK’ya devredilecek faydalarına ilişkin bilanço tarihi itibarıyla yükümlülüğü SGK’ya devir sırasında yapılması gereken tahmini ödeme tutarı olup, bu tutarın ölçümünde kullanılan aktüeryal parametreler ve sonuçlar, Yeni Kanun’un SGK’ya devredilecek emeklilik ve sağlık faydalarına ilişkin hükümlerini (%9,80 teknik faiz oranı, vb.) yansıtmaktadır. İlgili Aktüer Raporu’na göre Tekaüt Sandığı’nın fazlası 31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla 6.195 TL’dir (31 Aralık 2017: 207041 TL).

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
Toplam Yükümlülükler	(5.784.979)	(4.979.328)
Gelecekteki katkıların peşin değeri	4.163.438	3.817.272
Sosyal Güvenlik Kurumu'na Toplam Devir Yükümlülüğü	(1.621.541)	(1.162.056)
Geçmiş hizmet yükümlülüğü	(167.755)	(182.305)
Sosyal Güvenlik Kurumu'na Devir ve İlave Yükümlülükler	(1.789.296)	(1.344.361)
Varlıkların piyasa değeri	1.795.491	1.551.402
Varlıklar sonrası sandık fazlası	6.195	207.041

SGK'ya devredilecek çalışma dönemi sonrasında sağlanan sağlık faydalarının tutarı, devre esas sağlık yükümlülükleri ile sağlık primlerinin iskontolanmış net bugünkü değeri üzerinden hesaplanmıştır.

Kullanılan temel aktüeryal varsayımlar aşağıdaki gibidir:

İskonto oranı	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
-SGK'ya devredilecek emeklilik faydaları	%9,80	%9,80
-SGK'ya devredilecek çalışma dönemi sonrasında sağlanan sağlık faydaları	%9,80	%9,80
-Devredilmeyecek diğer faydalar	%5,73	%4,21

Erkekler için 60, kadınlar için 58 yaşında emekli olan bir kişinin dikkate alınan ortalama yaşam beklentisi istatistikî verilere dayanan mortalite tablosuna göre belirlenmiş olup erkekler için 17, kadınlar için 23 yıldır.

Sandık varlıklarının gerçeğe uygun değerinin hareket tablosu aşağıdaki gibidir:

Ölüm oranı	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
Önceki dönem sonu	1.551.402	1.394.112
Sandık varlıklarının gerçek getirisi	338.869	238.028
İşveren katkı payları	232.880	204.575
Çalışanların katkı payları	199.473	174.371
Ödenen tazminatlar	(527.133)	(459.684)
Dönem Sonu	1.795.491	1.551.402

Sandık varlıklarının dağılımı aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
Banka plasmanları	1.160.797 %65	977.331 %63
Maddi duran varlıklar	17.975 %1	18.242 %1
Menkul kıymetler ve hisse senetleri	358.510 %20	397.520 %26
Diğer	258.209 %14	158.309 %10
Dönem Sonu	1.795.491 %100	1.551.402 %100

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DİŞİNDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

Kıdem tazminatı karşılığı

Kıdem tazminatı karşılığı, Grup'un, personelin Türk İş Kanunu uyarınca emekliye ayrılması veya en az bir yıllık hizmeti tamamlayarak iş ilişkisinin kesilmesi, askerlik hizmeti için çağırılması veya vefatı durumunda doğacak gelecekteki olası yükümlülüklerinin tahmini toplam karşılığının bilanço tarihindeki indirgenmiş değerini ifade eder (Dipnot 19). Tüm aktüeryal kayıp ve kazanç özkaynaklar altında muhasebeleştirilmiştir.

2.3.20 Karşılıklar, koşullu varlık ve yükümlülükler

Karşılıklar, Grup'un bilanço tarihi itibarıyla mevcut bulunan ve geçmişten kaynaklanan yasal veya yapısal bir yükümlülüğün bulunması, yükümlülüğü yerine getirmek için ekonomik fayda sağlayan kaynakların çıkışının gerçekleşme olasılığının olması ve yükümlülük tutarı konusunda güvenilir bir tahminin yapılabilirdiği durumlarda muhasebeleştirilmektedir.

Geçmiş olaylardan kaynaklanan ve mevcudiyeti işletmenin tam olarak kontrolünde bulunmayan gelecekteki bir veya daha fazla kesin olmayan olayın gerçekleşip gerçekleşmemesi ile teyit edilebilmesi mümkün yükümlülükler finansal tablolara dahil edilmemekte ve şarta bağlı yükümlülükler olarak değerlendirilmektedir.

Şarta bağlı varlıklar, genellikle, ekonomik yararların işletmeye girişi olasılığını doğuran, planlanmamış veya diğer beklenmeyen olaylardan oluşmaktadır. Şarta bağlı varlıkların finansal tablolarda gösterilmeleri, hiçbir zaman elde edilemeyecek bir gelirin muhasebeleştirilmesi sonucunu doğurabileceğinden, sözü edilen varlıklar finansal tablolarda yer almamaktadır. Şarta bağlı varlıklar, ekonomik faydaların işletmeye girişleri olası ise finansal tablo dipnotlarında açıklanmaktadır. Şarta bağlı varlıklar ilgili gelişmelerin finansal tablolarda doğru olarak yansıtılmalarını teminen sürekli olarak değerlendirmeye tabi tutulur. Ekonomik faydanın Grup'a girmesinin neredeyse kesin hale gelmesi durumunda ilgili varlık ve buna ilişkin gelir, değişikliğin olduğu dönemin finansal tablolarına yansıtılır.

Zarara sebebiyet verecek sözleşmelerden kaynaklanan mevcut yükümlülükler, karşılık olarak hesaplanır ve muhasebeleştirilir. Grup'un, sözleşmeye bağlı yükümlülüklerini yerine getirmek için katlanılacak kaçınılmaz maliyetlerin bahse konu sözleşmeye ilişkin olarak elde edilmesi beklenen ekonomik faydaları aşan sözleşmesinin bulunması halinde, zarara sebebiyet verecek sözleşmenin var olduğu kabul edilir.

2.3.21 Devlet teşvik ve yardımları

Grup, araştırma ve geliştirme projeleri ("AR-GE") ile ilgili olarak söz konusu projelerin belirli ölçütleri sağlaması şartıyla, Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu ("TÜBİTAK") ile Para-Kredi ve Koordinasyon Kurulu'nun 98/10 sayılı AR-GE Yardımları İlişkin Tebliği kapsamında TÜBİTAK Teknoloji İzleme ve Değerlendirme Başkanlığı'nın değerlendirmesine bağlı olmak üzere AR-GE teşviklerinden yararlanabilmektedir.

İlgili devlet teşvikleri, elde edilmesi için gerekli şartların işletme tarafından yerine getirileceğine ve yardımın işletme tarafından elde edileceğine dair makul bir güvence oluştuğunda finansal tablolara alınır.

Devlet teşvikleri karşılanması amaçlanan maliyetlerle ilişkilendirilmek için ilgili dönem boyunca sistematik olarak kar veya zarar tablosuna alınır. Buna göre, devlet teşvikleri ilgili giderlerin finansal tablolara alındığı döneme tekabül eden devlet teşvikleri, söz konusu giderlerle aynı dönemde kar veya zarar tablosuna alınır. Amortismanına tabi varlıklara ilişkin temin edilen devlet teşvikleri, ilgili varlıkların elde etme maliyetinden düşülerek muhasebeleştirilir.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI (“TL”) OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

2.3.22 Sigorta teknik karşılıkları

Kazanılmamış primler karşılığı

Kazanılmamış primler karşılığı, nakliyat branşı primleri ile 14 Haziran 2007 tarihinden önce üretilen deprem primleri hariç olmak üzere, bilanço tarihi itibarıyla yürürlükte bulunan tüm poliçeler için tahakkuk etmiş primlerin gün esasına göre takip eden döneme sarkan kısmı olarak hesaplanmıştır. Gün esasına göre takip eden döneme sarkan kısım hesap edilirken genel uygulamada poliçelerin öğlen 12:00’de başlayıp yine öğlen 12:00’de sona erdiği varsayılmıştır. 7 Ağustos 2007 tarih ve 26606 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan “Sigorta ve Reasürans ile Emeklilik Şirketlerinin Teknik Karşılıklarına ve Bu Karşılıkların Yatırılacağı Varlıklara İlişkin Yönetmelik” (“Teknik Karşılıklar Yönetmeliği”) uyarınca düzenlenen poliçelerin kazanılmamış primler karşılığı ile bu karşılığın reasürans payı, yürürlükte bulunan sigorta sözleşmeleri için tahakkuk etmiş primler ile reasürörlere devredilen primlerin herhangi bir komisyon veya diğer bir indirim yapılmaksızın brüt olarak gün esasına göre ertesi hesap dönemi veya hesap dönemlerine sarkan kısmı olarak hesaplanmış ve kayıtlara yansıtılmıştır. Belirli bir bitiş tarihi olmayan emtia nakliyat branşı poliçeleri için son üç ayda yazılan primlerin %50’si kazanılmamış primler karşılığı olarak ayrılmaktadır.

Devam eden riskler karşılığı

Teknik Karşılıklar Yönetmeliği uyarınca 1 Ocak 2008’den itibaren sigorta şirketleri yürürlükte bulunan sigorta sözleşmeleri dolayısıyla ortaya çıkabilecek tazminatların, ilgili sözleşmeler için ayrılmış kazanılmamış primler karşılığından fazla olma ihtimaline karşı, beklenen hasar prim oranını dikkate alarak devam eden riskler karşılığı ayırmakla yükümlüdürler. Beklenen hasar prim oranı, gerçekleşmiş hasarların kazanılmış prime bölünmesi suretiyle bulunur. Branş bazında hesaplanan beklenen hasar prim oranının %95’in üzerinde olması halinde, %95’i aşan oranın net kazanılmamış primler karşılığı ile çarpılması sonucunda bulunan tutar, net devam eden riskler karşılığı, %95’i aşan oranın brüt kazanılmamış primler karşılığı ile çarpılması sonucunda bulunan tutar brüt devam eden riskler karşılığı olarak hesaplanır. Brüt tutar ile net tutar arasındaki fark ise reasürör payı olarak dikkate alınır. 31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla yapılan devam eden riskler karşılığı hesaplaması için belirlenen beklenen hasar prim oranının tespitinde kullanılan açılış muallak hasar karşılığı tutarı cari dönem ile tutarlı bir şekilde yeniden belirlenmiştir.

Muallak hasar ve tazminat karşılığı

Grup sigorta şirketleri, tahakkuk etmiş ve hesaben tespit edilmiş ancak daha önceki hesap dönemlerinde veya cari hesap döneminde fiilen ödenmemiş tazminat bedelleri veya bu bedel hesaplanamamış ise tahmini bedelleri ile gerçekleşmiş ancak rapor edilmemiş tazminat bedelleri için muallak tazminat karşılığı ayırmaktadır. Hesap dönemlerinden önce meydana gelmiş ancak bu tarihlerden sonra ihbar edilmiş tazminatlar, gerçekleşmiş ancak rapor edilmemiş tazminat bedelleri (IBNR) olarak kabul edilmektedir.

28 Temmuz 2010 tarih ve 27655 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan “Sigorta ve Reasürans ile Emeklilik Şirketlerinin Teknik Karşılıklarına ve Bu Karşılıkların Yatırılacağı Varlıklara İlişkin Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik” ve 5 Aralık 2014 tarih ve 2014/16 sayılı “Muallak Tazminat Karşılığına İlişkin Genelge” uyarınca, aktüeryal zincirleme merdiven metodları (“AZMM”) kullanılarak Şirketin Raporlanmamış Muallak Tazminat Karşılıkları (IBNR) hesaplanmıştır.

Hayat kar payı ve matematik karşılıkları

Hayat branşı matematik karşılığı, aktüeryal matematik karşılıkları (Hazine Müsteşarlığı tarafından onaylı tarifeler ile belirlenmiş teknik faiz oranı kadar asgari gelir garantisi bulunan ve bir yıldan uzun süreli risk teminatı içeren) ve kar payı karşılıklarından oluşmakta olup, Şirket’in hayat sigortası branşında sigortalılara yükümlülüklerini göstermektedir.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DİŞİNDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

Hayat matematik karşılıkları, hayat branşı ile iştigal eden sigorta şirketlerinin gelecekte vadesi geldiği zaman ödemeyi garanti ettikleri tazminatlar için ayırdıkları karşılıktır. Sigortacılık Kanun'na göre Grup'un hayat branşında akdedilen hayat sigorta sözleşmeleri uyarınca tahsil edilen safi primlerden idare ve tahsil masrafları, ölüm (mortalite) risk primi ve komisyonlarının indirilmesi sonucu kalan tutar hayat matematik karşılığı olarak ayrılmaktadır. Matematik karşılıklarının hesaplanması yurtdışında hazırlanan ölüm istatistikleri dikkate alınarak Türk Sigorta şirketleri için geçerli olan cari tablolar kullanılarak yapılmaktadır. Bu karşılıkların yatırımlara dönüşmesi sonucu elde edilen gelirler için kar payı karşılığı ayrılmaktadır.

2.3.23 Hasılat

Bankacılık

Tüm faiz haddine sahip finansal varlıklar ile ilgili faiz gelir ve giderleri, yönetimin tahmini ve yorumu doğrultusunda tahsilatın şüpheli hale geldiği duruma kadar, tahakkuk esasına göre kar veya zarar tablosu ile ilişkilendirilir. Faiz geliri sabit getirili menkul kıymetlerin kupon ödemelerini ve hazine bonolarının tahakkuk eden faiz getirilerini içermektedir (Dipnot 4.f.i).

Faiz gelir ve giderleri etkin faiz yöntemi uygulanarak muhasebeleştirilmektedir.

Tahsil edildikleri dönemde gelir kaydedilen bazı bankacılık işlemleriyle ilgili ücret gelirleri haricindeki ücret ve komisyon gelirleri ve giderleri ücret ve komisyon niteliğine göre tahakkuk esasına veya "Etkin faiz (iç verim) oranı yöntemi"ne göre muhasebeleştirilmektedir. Sözleşmeler yoluyla sağlanan ya da üçüncü bir gerçek veya tüzel kişi için varlık alımı veya satımı gibi işlemlere ilişkin hizmetler yoluyla sağlanan gelirler tahsil edildiği tarihlerde gelir olarak kaydedilmektedir.

Sigortacılık

Hayat:

Prim gelirleri hayat, sağlık ve ferdi kaza branşlarında dönem içinde tanzim edilmiş poliçelerden iptaller, reasürere verilen primler ve cari rizikolar karşılığının düşülmesinden sonra kalan net tutarı ifade etmektedir (Dipnot 4.f.ii).

Elementer Sigortalar:

Prim gelirleri, dönem içinde tanzim edilen poliçe primlerinden iptaller ve cari rizikolar karşılığının düşülmesinden sonra kalan net tutarı ifade etmektedir.

Diğer bölümler

Gelirler, teslimatın gerçekleşmesi, gelir tutarının güvenilir şekilde belirlenebilmesi ve işlemle ilgili ekonomik faydaların Grup'a akmasının muhtemel olması üzerine alınan veya alınabilecek bedelin makul değeri üzerinden tahakkuk esasına göre kayıtlara alınır. Net satışlar, malların satış tutarından mal satışlarından iade, indirim, komisyonların ve satış ile ilgili vergilerin düşülmesi suretiyle gösterilmiştir. Grup'un satışlarını vadeli yapması ve vade boyunca faiz almaması veya piyasa faizinin daha altında bir faiz haddini uygulaması ve böylelikle işlemin etkin bir finansman unsuru içeriyor olması durumunda, satışın karşılığının makul değeri, alacakların bugünkü değerine iskonto edilmesi suretiyle bulunur. Alacakların nominal değeri ile bu şekilde bulunan makul değer arasındaki fark, faiz geliri olarak "Etkin faiz (iç verim) oranı yöntemi"ne göre ilgili dönemlere yansıtılır.

2.3.24 Pay başına kazanç

Pay başına kazanç net dönem karından adi hisse senedi sahiplerine isabet eden kısmın dönem içindeki ağırlıklı ortalama adi hisse senedi sayısına bölünmesiyle hesaplanır. Detayları Dipnot 32'te açıklandığı gibi Holding pay başına kazanç hesaplamalarını "Pay Başına Kazanç" ("TMS 33") uyarınca yapmaktadır.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI (“TL”) OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

Konsolide kar veya zarar tablosunda belirtilen pay başına kazanç, net karın, yıl boyunca piyasada bulunan hisse senetlerinin ağırlıklı ortalama sayısına bölünmesi ile bulunmuştur.

Türkiye’de şirketler, sermayelerini, hissedarlarına geçmiş yıl karlarından dağıttıkları “bedelsiz hisse” yolu ile arttırabilmektedirler. Bu tip “bedelsiz hisse” dağıtımları, pay başına kazanç hesaplamalarında, ihraç edilmiş hisse gibi değerlendirilir. Buna göre, bu hesaplamalarda kullanılan ağırlıklı ortalama hisse sayısı, söz konusu hisse senedi dağıtımlarının geçmişe dönük etkileri de dikkate alınarak bulunur.

2.3.25 Dövizli işlemler

Fonksiyonel para birimi

Fonksiyonel para birimi işletmenin faaliyetlerinin önemli kısmını yürüttüğü para birimi olarak tanımlanmakta ve her bir Grup şirketinin finansal tablo kalemleri söz konusu şirketin fonksiyonel para birimi cinsinde ölçülmektedir. Konsolide finansal tablolar Holding’in fonksiyonel ve sunum para birimi olan Türk Lirası cinsinden sunulmuştur.

Dövizli işlemler ve bakiyeler

Dövizli işlemlerden kaynaklanan gelirler ve zararlar işlemin gerçekleştiği tarihte geçerli olan döviz kuru kullanılarak TL’ye çevrilmiştir. Döviz cinsinden olan parasal varlık ve yükümlülükler bilanço tarihinde geçerli olan döviz kuru kullanılarak TL’ye çevrilmiştir. Döviz cinsinden olan varlık veya yükümlülüklerin çevriminden kaynaklanan kur farkı gelir veya gideri konsolide kar veya zarar tablosunda muhasebeleştirilmiştir.

Yabancı Grup şirketleri

TL dışında başka bir fonksiyonel para biriminden finansal tablolarını hazırlayan Grup şirketlerinin faaliyet sonuçları ilgili yıla ait ortalama kur üzerinden TL’ye çevrilmiştir. Bu Grup şirketlerinin varlık ve yükümlülükleri dönem sonu kuru ile TL’ye çevrilmiştir. Bu Grup şirketlerinin dönem başındaki net varlıklarının TL’ye çevriminden kaynaklanan kur farkları ile ortalama ve dönem sonu kurları arasında oluşan farklar, özkaynakta yabancı para çevrim farkları hesabına dahil edilmiştir.

2.3.26 İşletme birleşmeleri

İşletme satın alımları, satın alım yöntemi kullanılarak, muhasebeleştirilir. Bir işletme birleşmesinde transfer edilen bedel, gerçeğe uygun değeri üzerinden ölçülür; transfer edilen bedel, edinen işletme tarafından transfer edilen varlıkların birleşme tarihindeki gerçeğe uygun değerlerinin, edinen işletme tarafından edinilen işletmenin önceki sahiplerine karşı üstlenilen borçların ve edinen işletme tarafından çıkarılan özkaynak paylarının toplamı olarak hesaplanır. Satın alıma ilişkin maliyetler genellikle oluştukları anda gider olarak muhasebeleştirilir.

Satın alınan tanımlanabilir varlıklar ile üstlenilen yükümlülükler, satın alım tarihinde gerçeğe uygun değerleri üzerinden muhasebeleştirilir. Aşağıda belirtilenler bu şekilde muhasebeleştirilmez:

- Ertelenmiş vergi varlıkları ya da yükümlülükleri veya çalışanlara sağlanan faydalara ilişkin varlık ya da yükümlülükler, sırasıyla, *TMS 12 Gelir Vergisi* ve *TMS 19 Çalışanlara Sağlanan Faydalar* standartları uyarınca hesaplanarak, muhasebeleştirilir;
- Satın alınan işletmenin hisse bazlı ödeme anlaşmaları ya da Grup’un satın alınan işletmenin hisse bazlı ödeme anlaşmalarının yerine geçmesi amacıyla imzaladığı hisse bazlı ödeme anlaşmaları ile ilişkili yükümlülükler ya da özkaynak araçları, satın alım tarihinde *TFRS 2 Hisse Bazlı Ödeme Anlaşmaları* standardı uyarınca muhasebeleştirilir; ve
- *TFRS 5 Satış Amaçlı Elde Tutulan Duran Varlıklar ve Durdurulan Faaliyetler* standardı uyarınca satış amaçlı elde tutulan olarak sınıflandırılan varlıklar (ya da elden çıkarma grupları) TFRS 5’te belirtilen kurallara göre muhasebeleştirilir.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

Şerefiye, satın alım için transfer edilen bedelin, satın alınan işletmedeki varsa kontrol gücü olmayan payların ve, varsa, aşamalı olarak gerçekleşen bir işletme birleşmesinde edinilen işletmenin daha önceden elinde bulundurduğu edinilen işletmedeki özkaynak paylarının gerçeğe uygun değeri toplamının, satın alınan işletmenin satın alma tarihinde tanımlanabilen varlıklarının ve üstlenilen tanımlanabilir yükümlülüklerinin net tutarını aşan tutar olarak hesaplanır. Yeniden değerlendirme sonrasında satın alınan işletmenin satın alma tarihinde tanımlanabilen varlıklarının ve üstlenilen tanımlanabilir yükümlülüklerinin net tutarının, devredilen satın alma bedelinin, satın alınan işletmedeki kontrol gücü olmayan payların ve, varsa, satın alma öncesinde satın alınan işletmedeki payların gerçeğe uygun değeri toplamını aşması durumunda, bu tutar pazarlıklı satın almadan kaynaklanan kazanç olarak doğrudan kar/zarar içinde muhasebeleştirilir.

Hissedar paylarını temsil eden ve sahiplerine tasfiye durumunda işletmenin net varlıklarının belli bir oranda pay hakkını veren kontrol gücü olmayan paylar, ilk olarak ya gerçeğe uygun değerleri üzerinden ya da satın alınan işletmenin tanımlanabilir net varlıklarının kontrol gücü olmayan paylar oranında muhasebeleştirilen tutarları üzerinden ölçülür. Ölçüm esası, her bir işleme göre belirlenir. Diğer kontrol gücü olmayan pay türleri gerçeğe uygun değere göre ya da, uygulanabilir olduğu durumlarda, bir başka TFRS standardında belirtilen yöntemler uyarınca ölçülür.

Bir işletme birleşmesinde Grup tarafından transfer edilen bedelin, koşullu bedeli de içerdiği durumlarda, koşullu bedel satın alım tarihindeki gerçeğe uygun değer üzerinden ölçülür ve işletme birleşmesinde transfer edilen bedele dahil edilir. Ölçme dönemi içerisinde ortaya çıkan ek bilgilerin sonucunda koşullu bedelin gerçeğe uygun değerinde düzeltme yapılması gerekiyorsa, bu düzeltme şerefiyeden geçmişe dönük olarak düzeltilir. Ölçme dönemi, birleşme tarihinden sonraki, edinilen işletmenin işletme birleşmesinde muhasebeleştirdiği geçici tutarları düzeltibildiği dönemdir. Bu dönem satın alım tarihinden itibaren 1 yıldan fazla olamaz.

Ölçme dönemi düzeltmeleri olarak nitelendirilmeyen koşullu bedelin gerçeğe uygun değerindeki değişiklikler için uygulanan sonraki muhasebeleştirme işlemleri, koşullu bedel için yapılan sınıflandırma şekline göre değişir. Özkaynak olarak sınıflandırılmış koşullu bedel yeniden ölçülmez ve buna ilişkin sonradan yapılan ödeme, özkaynak içerisinde muhasebeleştirilir. Varlık ya da borç olarak sınıflandırılan koşullu bedelin Finansal araç niteliğinde olması ve TFRS 9 Finansal Araçlar: standardı kapsamında bulunması durumunda, söz konusu koşullu bedel gerçeğe uygun değerinden ölçülür ve değişiklikten kaynaklanan kazanç ya da kayıp, kâr veya zararda ya da diğer kapsamlı gelirden muhasebeleştirilir. TFRS 9 kapsamında olmayanlar ise, TMS 37 Karşılıklar uyarınca muhasebeleştirilir.

Aşamalı olarak gerçekleşen bir işletme birleşmesinde Grup'un satın alınan işletmede önceden sahip olduğu özkaynak payı gerçeğe uygun değere getirmek için satın alım tarihinde (yani Grup'un kontrolü ele aldığı tarihte) yeniden ölçülür ve, varsa, ortaya çıkan kazanç/zarar kar/zarar içinde muhasebeleştirilir. Satın alım tarihi öncesinde diğer kapsamlı gelir içinde muhasebeleştirilen satın alınan işletmenin payından kaynaklanan tutarlar, söz konusu payların elden çıkarıldığı varsayımı altında kar/zarara aktarılır.

İşletme birleşmesi ile ilgili satın alma muhasebesinin birleşmenin gerçekleştiği raporlama tarihinin sonunda tamamlanamadığı durumlarda, Grup muhasebeleştirme işleminin tamamlanamadığı kalemler için geçici tutarlar raporlar. Bu geçici raporlanan tutarlar, ölçüm döneminde düzeltilir ya da satın alım tarihinde muhasebeleştirilen tutarlar üzerinde etkisi olabilecek ve bu tarihte ortaya çıkan olaylar ve durumlar ile ilgili olarak elde edilen yeni bilgileri yansıtmak amacıyla fazladan varlık veya yükümlülük muhasebeleştirilir.

Kontrol gücü olmayan pay sahipleri ile yapılan kısmi hisse alış-satış işlemleri

Grup, kontrol gücü olmayan pay sahipleri ile gerçekleştirdiği hali hazırda kontrol etmekte olduğu ortaklıklara ait hisselerin alış ve satış işlemlerini Grup'un özkaynak sahipleri arasındaki işlemler olarak değerlendirmektedir. Buna bağlı olarak, kontrol gücü olmayan paylardan ilave hisse alış işlemlerinde, elde etme maliyeti ile ortaklığın satın alınan payı nispetindeki net varlıklarının kayıtlı değeri arasındaki fark özkaynak içerisinde muhasebeleştirilir. Kontrol gücü olmayan pay sahiplerine hisse satış işlemlerinde ise, satış bedeli ile ortaklığın satılan payı nispetindeki net varlıklarının kayıtlı değeri arasındaki fark sonucu oluşan kayıp veya kazançlar SPK tarafından zorunlu kılınan şablonda özkaynak kalemleri içerisinde bu işlemler sonucunda oluşan kayıp veya kazançlar için ayrı bir başlık olmaması sebebiyle geçmiş yıllar karları hesabı altında özkaynakta muhasebeleştirilir.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI (“TL”) OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

2.3.27 Finansal bilgilerin bölümlere göre raporlanması

Endüstriyel bölümler, belirli bir mal veya hizmeti ya da birbirleriyle ilişkili mal veya hizmet grubunu sağlama veya risk ve fayda açısından Grup’un diğer bölümlerinden farklı özellikler taşıma anlamında Grup’un diğer bölümlerinden farklı özelliklere sahip bölümlerdir. Coğrafi bölümler, Grup’un, belirli bir ekonomik çevrede mal veya hizmet temin eden ve risk ve fayda açısından başka bir ekonomik çevre içerisinde faaliyet gösteren diğer bölümlerden farklı özelliklere sahip bölümlerdir.

Raporlanabilir bölüm, bölüm bilgileri açıklanması zorunlu olan bir endüstriyel bölüm veya coğrafi bölümdür. Bir endüstriyel bölümün veya coğrafi bölümün raporlanabilir bölüm olarak belirlenebilmesi için gereklilik; bölüm hasılatının büyük bir çoğunluğunun grup dışı müşterilere yapılan satışlardan kazanılması ve grup dışı müşterilere yapılan satışlardan ve diğer bölümler ile gerçekleştirilen işlemlerden elde edilen bölüm hasılatının, tüm bölümlere ilişkin iç ve dış toplam hasılatın en az %10’unu oluşturması veya kar veya zararla sonuçlanan bölüm sonucunun, kar elde eden bölümlerin toplam sonuçları ile zarar eden bölümlerin toplam sonuçlarının mutlak anlamda büyük olanının en az %10’una isabet etmesi veya bölüm varlıklarının, tüm bölümlerin toplam varlıklarının en az %10’unu oluşturmasıdır.

Grup, faaliyet bölümlerini, karar almaya yetkili mercie TFRS baz alınmış ve belli sınıflandırmalar yapılmış iç raporlamada sunulan bölümlerle tutarlı olacak şekilde belirlemiştir. İç raporlamalara göre Grup’un risk ve fayda oranlarının özellikle ürettiği mal ve hizmetlerdeki farklılıklardan etkilenmesi sebebiyle, bölüm bilgilerinin raporlanmasına yönelik olarak endüstriyel bölümler belirlenmiştir. Coğrafi bölümler bazındaki bilgiler, Grup’un faaliyetlerinin, konsolide finansal tablolar genelinde ve parasal önemlilik kavramında, Türkiye dışındaki coğrafi bölümler açısından raporlanabilir bölüm özelliği göstermediğinden, ekli konsolide finansal tablolarda ayrıca yer verilmemiştir.

Faaliyet bölümleri raporlaması işletmenin faaliyetlere ilişkin karar almaya yetkili mercie yapılan raporlamayla yeknesaklığı sağlayacak biçimde düzenlenmiştir. İşletmenin faaliyetlere ilişkin karar almaya yetkili mercii bölüme tahsis edilecek kaynaklara ilişkin kararların alınmasından ve bölümün performansının değerlendirilmesinden sorumludur.

2.3.28 Finansal kiralamalar

a) Grup-kiracı olarak

Finansal kiralama

Grup’un esas olarak mülkiyetin tüm risk ve ödülleri üstüne aldığı maddi duran varlık kiralaması, finansal kiralama şeklinde sınıflandırılır. Finansal kiralamalar, kiralama döneminin başlangıcında finansal kiralama konusu sabit kıymetin rayiç değeri ile kira ödemelerinin bugünkü değerinden düşük olanını esas almak suretiyle maddi duran varlıklara dahil etmektedir. Kiralamadan doğan finansman maliyetleri kiralama süresi boyunca sabit bir faiz oranı oluşturacak şekilde kira dönemine yayılmaktadır. Ayrıca, finansal kiralama konusu sabit kıymetler faydalı ömürleri esas alınmak suretiyle amortismanına tabi tutulmaktadır. Finansal kiralama konusu sabit kıymetlerin değerinde bir azalma tespit edilirse değer düşüklüğü karşılığı ayrılır. Finansal kiralama borçları ile ilgili faiz ve kur farkı giderleri konsolide gelir tablosuna yansıtılmaktadır. Kira ödemeleri finansal kiralama borçlarından düşülür.

Faaliyet kiralaması

Mülkiyete ait risk ve ödüllerin önemli bir kısmının kiralayana ait olduğu kiralama işlemi, faaliyet kiralaması olarak sınıflandırılır. Faaliyet kiralaları olarak (kiralayandan alınan teşvikler düşüldükten sonra) yapılan ödemeler, kira dönemi boyunca doğrusal yöntem ile konsolide gelir tablosuna gider olarak kaydedilir.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DİŞİNDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

b) Grup-kiralayan olarak

Faaliyet kiralaması

Faaliyet kiralamasında, kiralanan varlıklar, konsolide bilançoda yatırım amaçlı gayrimenkuller, maddi duran varlıklar veya diğer dönen varlıklar altında sınıflandırılır ve elde edilen kira gelirleri kiralama dönemi süresince, eşit tutarlarda konsolide gelir tablosuna yansıtılır. Kira geliri kira dönemi boyunca doğrusal yöntem ile konsolide gelir tablosuna yansıtılmaktadır.

2.4 Önemli Muhasebe Tahmin ve Varsayımları

Konsolide finansal tabloların Türkiye Finansal Raporlama Standartları'na göre hazırlanmasında Grup yönetiminin, raporlanan varlık ve yükümlülük tutarlarını etkileyecek, bilanço tarihi itibarı ile oluşması muhtemel yükümlülük ve taahhütleri ve raporlama dönemi itibarıyla gelir ve gider tutarlarını belirleyen varsayımlar ve tahminler yapması gerekmektedir. Bu tahmin ve varsayımlar Grup yönetiminin mevcut olaylar ve işlemlere ilişkin en iyi bilgilerine dayanmasına rağmen fiili sonuçlar ile farklılık gösterebilir. Tahminler düzenli olarak gözden geçirilmekte, gerekli düzeltmeler yapılmakta ve gerçekleştirikleri dönem kar veya zarar tablosunda yansıtılmaktadırlar. Muhasebe tahminlerindeki değişiklikler, yalnızca bir döneme ilişkin ise, değişikliğin yapıldığı cari dönemde, gelecek dönemlere ilişkin ise, hem değişikliğin yapıldığı dönemde hem de gelecek dönemde, ileriye yönelik olarak, net dönem karı veya zararının belirlenmesinde dikkate alınacak şekilde finansal tablolara yansıtılır.

a) Şerefiye

İştirak edinimi ile ortaya çıkan şerefiye ödenen bedelin, edinilen işletmedeki net tanımlanabilir varlık, yükümlülük ve koşullu yükümlülüklerin gerçeğe uygun değerinin oranı ve edinilen işletmedeki kontrol gücü olmayan pay tutarını aşan kısımdır.

Şerefiye dağıtımı, şerefiyenin olduğu işletme birleşmesinden fayda sağlaması beklenen nakit üreten birimlere veya nakit üreten birim gruplarına yapılır. Şerefiyenin dağıtıldığı her birim veya birim grubu işletme içi yönetsel amaçlarla, şerefiyenin izlendiği işletmenin en küçük varlık grubudur. Şerefiyedeki değer düşüklüğü gözden geçirmeleri yılda bir kez veya olay veya şartlardaki değişikliklerin değer düşüklüğü ihtimalini işaret ettiği durumlarda daha sık yapılmaktadır. Şerefiyenin defter değeri kullanım değeri ve elden çıkarma maliyetleri düşülmüş gerçeğe uygun değerinin büyük olanı olan geri kazanılabilir değer ile karşılaştırılır. Herhangi bir değer düşüklüğü durumunda zarar derhal muhasebeleştirilir ve takip eden dönemlerde iptal edilmez.

Grup, kendisinin yada bağlı ortaklıklarının farklı sektörlerde yapmış olduğu satın alımlardan kaynaklı çeşitli şerefiye bakiyeleri muhasebeleştirmiştir. Değer düşüklüğü testleri nakit üreten birimler için geri kazanılabilir değer kullanım değeri hesaplamalarına göre tespit edilmiştir. Kullanım değeri, birimin sürekli kullanımından elde edilmesi beklenen nakit akışlarının iskonto edilmesi suretiyle hesaplanmıştır. Şerefiye değer düşüklüğü testleri belli yıllara ait projeksiyonlar üzerinden yapılmıştır.

b) Sandık

Banka'nın Tekaüt Sandığı Vakfı ("Sandık") 506 Sayılı Kanunun Geçici 20. maddesi çerçevesinde kurulmuş bir sandık olup SGK'ya devredilecek sandıklar kapsamına girmektedir. Devir tarihini belirlemede Bakanlar Kurulu yetkili kılınmıştır. Sandığın toplam yükümlülükleri, devredilecek faydalar ve Sandığın sorumluluğunda kalacak ilave faydalar için ayrı ayrı yöntem ve varsayımlar kullanılarak hesaplanmaktadır. Emekli Sandığı yükümlülüklerinin değerlemeleri uygun varsayımların seçiminde, önemli yargı ve teknik uzmanlık gerektirir. Banka yönetimi söz konusu değerlemelerin yapılması amacıyla harici bir aktüerya firmasının hizmetlerinden faydalanmaktadır.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI (“TL”) OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

c) Ertelenmiş vergi

Grup, vergiye esas yasal finansal tabloları ile TFRS'ye göre hazırlanmış finansal tabloları arasındaki farklılıklardan kaynaklanan geçici zamanlama farkları için ertelenmiş vergi varlığı ve yükümlülüğü muhasebeleştirmektedir. Grup'un bağlı ortaklıklarının gelecekte oluşacak karlardan indirilebilecek kullanılmamış mali zararları ve diğer indirilebilir geçici farklardan oluşan ertelenmiş vergi varlıkları bulunmaktadır. Ertelenmiş vergi varlıklarının kısmen ya da tamamen geri kazanılabilir tutarı mevcut koşullar altında tahmin edilmiştir. Değerlendirme sırasında, gelecekteki kar projeksiyonları, cari dönemlerde oluşan zararlar, kullanılmamış zararların ve diğer vergi varlıklarının son kullanılabileceği tarihler ve gerektiğinde kullanılabilecek vergi planlama stratejileri göz önünde bulundurulmuştur. Elde edilen veriler ışığında, Grup'un gelecekte elde edilecek vergiye tabi kar ertelenmiş vergi varlıklarının tamamını karşılamaya yetmiyorsa, ertelenmiş vergi varlığının tamamı ve bir kısmına karşılık ayrılır.

d) Türev araçların ve diğer finansal araçların gerçeğe uygun değerleri

Grup, aktif bir piyasası olmayan finansal araçların gerçeğe uygun değerlerini piyasa verilerinden yararlanarak muvazaasız benzer işlemlerin kullanılması, benzer enstrümanların gerçeğe uygun değerlerinin referans alınması ve indirgenmiş nakit akım analizlerini kullanarak hesaplamaktadır.

DİPNOT 3-İŞLETME BİRLEŞMELERİ

1 Ocak 2018-31 Aralık 2018 dönemi içinde gerçekleşen alımlar

Grup'un bağlı ortaklıklarından Kordsa'nın %100 bağlı ortaklığı konumunda olan ve Amerika'da mukim Kordsa Inc., 13 Temmuz 2018 tarihinde ticari havacılık sektörüne ileri kompozit malzemeler sağlayan Fabric Development, Inc. ("FDI") ve Textile Products, Inc. ("TPI") unvanlı tamamı Piyush A.Shah ve Abantika P.Shah'a ait iki ayrı şahıs şirketinin satın alınma işlemini tamamlamıştır. FDI paylarının tamamını toplam satın alma bedeli olan 40.587.000 tam ABD Doları'nı nakden ve peşin ödeyerek, TPI paylarının ise tamamını toplam satın alma bedeli olan 49.271.000 tam ABD Doları'nı nakden ve peşin ödeyerek gerçekleştirmiştir. Satın alma işlemine paralel olarak Kordsa, Kordsa Inc.'e 65 milyon ABD Doları tutarında sermaye artışı gerçekleştirmiştir.

Kordsa'nın %100 bağlı ortaklığı konumunda olan ve Amerika'da mukim Kordsa Inc., 1 Ekim 2018 tarihinde ticari havacılık sektörüne ileri kompozit malzemeler sağlayan "Advanced Honeycomb Technologies Corporation" unvanlı tamamı Richard Greven, Monnie Greven, Walsh Family Trust of 1981 ve Richard A. Greven, Jr. 'a ait şahıs şirketini 3.180.872 tam ABD Doları karşılığında satın almıştır.

TFRS 3 İşletme Birleşmeleri ("TFRS 3") standardı uyarınca, satın alma yöntemi kullanılarak muhasebeleştirme yapmak için gerekli olan tanımlanabilir varlık, yükümlülükler ve şarta bağlı yükümlülüklerin gerçeğe uygun değerini belirleme çalışması ile bu çalışma neticesinde satın alım bedelinin maddi ve maddi olmayan duran varlıklara dağıtılmasına yönelik çalışma ("Satın alma maliyetinin dağıtılması çalışması") bağımsız bir değerlendirme kuruluşu olan Houlihan Lokey Financial Advisors, Inc. tarafından gerçekleştirilmiştir. Bu kapsamda rapor dönemi itibarıyla ilgili şirketlerin tanımlanabilir varlık, yükümlülük ve şarta bağlı yükümlülüklerinin gerçeğe uygun değerleri TFRS'ye göre hazırlanmış finansal tabloları düzenlenerek konsolide finansal tablolara yansıtılmıştır.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DİŞİNDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

Satım alım tarihindeki, satın alma bedeli ve kayıtlara alınan varlıklar ve yükümlülükler:

	FDI	TPI	AHT	Toplam
Satın alınan tanımlanabilir varlıklar ve yükümlülükler (Tam TL)	Gerçeğe Uygun Değer	Gerçeğe Uygun Değer	Gerçeğe Uygun Değer	Gerçeğe Uygun Değer
Nakit ve nakit benzeri değerler	6.373.688	7.402.016	-	13.775.704
Ticari alacaklar	16.870.387	31.771.430	1.299.873	49.941.690
Stoklar	28.972.634	34.584.778	1.809.040	65.366.452
Peşin ödenmiş giderler	383.197	407.450	-	790.647
Diğer dönen varlıklar	1.949.941	-	706.844	2.656.785
Maddi duran varlıklar	6.781.139	6.553.161	1.042.295	14.376.595
Diğer uzun vadeli varlıklar	48.506	48.506	101.833	198.845
Ticari borçlar	(3.739.813)	(23.952.263)	-	(27.692.076)
Ertelenmiş gelirler	-	(1.532.790)	-	(1.532.790)
Diğer kısa vadeli yükümlülükler	(2.711.590)	(904.889)	(1.587.403)	(5.203.882)
Diğer maddi olmayan duran varlıklar	94.101.640	122.235.120	7.787.260	224.124.020
Toplam tanımlanabilir net varlıklar	149.029.729	176.612.519	11.159.742	336.801.990

Satın alma bedelinin (488.238.894 Tam TL) tamamı ödenmiştir. Satın alma işlemi sonucunda iktisap edilen tanımlanabilir varlıkların, yükümlülüklerin ve şarta bağlı yükümlülüklerin makul değerinin satın alma bedeli aşan 115.525.559 Tam TL tutarındaki bölümü bilançoda şerefiye olarak kaydedilmiştir. Satın alınan Şirketlerin yüksek kaliteli kompozit üretimi sunan güçlü şirketler olarak pazarda konumlanması ve Grup'un Bağılı Ortaklığı olan Kordsa'nın kompozit sektöründeki büyüme hedeflerine bu şirketin değer katacak olması şerefiyeye temel oluşturmuştur.

Bu işleme ilişkin 31 Aralık tarihinde sona eren yıllara ait şerefiye hareket tablosu aşağıdaki gibidir;

(Tam TL)	31 Aralık 2018
Yıl içindeki iktisaplar	336.462.914
FDI	140.851.275
TPI	183.250.699
AHT	12.360.940
Maddi ve maddi olmayan varlıklara transferler	(220.937.355)
FDI	(93.380.930)
TPI	(121.298.940)
AHT	(6.257.485)
Şerefiye (Dipnot 16)	115.525.559

1 Ocak 2017-31 Aralık 2017 dönemi içinde gerçekleşen alımlar

Bulunmamaktadır.

DİPNOT 4-BÖLÜMLERE GÖRE RAPORLAMA

Holding üst yönetimi, faaliyet bölümlerinin performanslarını FAVÖK (Faiz, vergi, esas faaliyetlerden diğer gelir ve giderler kapsamındaki faiz, kur ve vade farkı gelir/giderleri, amortisman ve itfa payları öncesi kar) ile takip etmektedir. Grup yönetimi bölümlere göre raporlamanın gerekliliklerine ek olarak bazı finansal tablo okuyucularının yaptığı analizlerde bu verileri kullanabileceğinden yola çıkarak bölümlere göre raporlama dipnotlarında bu bilgiye yer vermiştir.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

a) Grup dışından sağlanan gelirler (Konsolide):

	1 Ocak-31 Aralık 2018	1 Ocak-31 Aralık 2017
Bankacılık	38.027.550	27.296.414
Sanayi	5.768.365	4.317.140
Perakende	8.665.651	7.926.799
Çimento	1.703.150	1.490.574
Diğer	123.171	105.338
Toplam (*)	54.287.887	41.136.265

(*) Konsolide kar veya zarar tablosundaki gelir kalemine ilişkin dağılımı ifade etmektedir.

b) Bölüm varlıkları (Konsolide):

	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
Bankacılık	352.550.041	337.538.775
Sanayi	6.859.211	4.816.631
Perakende	3.526.148	4.083.814
Çimento	3.269.258	3.042.382
Diğer	3.694.905	2.600.516
Bölüm varlıkları	369.899.563	352.082.118
Satış amacıyla elde tutulan varlıklar	14.220	21.181
Özkaynak yöntemiyle değerlendirilen yatırımlar (Dipnot 12)	6.756.459	6.439.214
Bölümlerle ilişkilendirilmeyen varlıklar	(623.106)	(955.871)
Eksi: bölümler arası düzeltmeler ve sınıflandırmalar	(4.360.865)	(3.451.891)
Konsolide finansal tablolara göre toplam varlıklar	371.686.271	354.134.751

c) Bölüm yükümlülükleri (Konsolide):

	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
Bankacılık	310.344.568	297.938.890
Sanayi	4.117.957	2.562.011
Perakende	3.514.724	3.996.900
Çimento	2.051.464	1.834.398
Diğer	213.635	195.468
Bölüm yükümlülükleri	320.242.348	306.527.667
Satış amacıyla elde tutulan varlıklar ile ilişkilendirilen yükümlülükler	4.274	5.262
Bölümlerle ilişkilendirilmeyen yükümlülükler	(597.547)	(946.791)
Eksi: bölümler arası düzeltmeler ve sınıflandırmalar	(4.358.600)	(3.449.326)
Konsolide finansal tablolara göre toplam yükümlülükler	315.290.475	302.136.812

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DİŞİNDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

d) Bölümler bazında ana bilanço kalemleri:

ii) Bankacılık:

	Kombine ^(*) 31 Aralık 2018	Konsolide ^(**) 31 Aralık 2018	Kombine ^(*) 31 Aralık 2017	Konsolide ^(**) 31 Aralık 2017
Nakit ve nakit benzerleri	23.184.134	23.184.134	13.881.582	13.881.582
Finansal yatırımlar	56.787.861	56.787.861	61.764.823	61.764.823
Türev araçlar	22.605.903	22.605.903	9.452.332	9.452.332
Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası hesabı	26.433.745	26.433.745	33.055.479	33.055.479
Finans sektörü faaliyetlerinden alacaklar	213.936.745	213.936.745	212.706.935	212.706.935
Maddi duran varlıklar	1.521.567	1.521.567	973.573	973.573
Maddi olmayan duran varlıklar	646.192	646.192	478.542	478.542
Diğer alacak ve varlıklar	7.433.894	7.433.894	5.225.509	5.225.509
Toplam bölüm varlıkları	352.550.041	352.550.041	337.538.775	337.538.775
Finansal borçlar	61.571.596	61.571.596	51.890.944	51.890.944
Finans sektörü faaliyetlerinden borçlar	223.310.872	223.310.872	230.770.592	230.770.592
Türev araçlar	12.825.003	12.825.003	5.498.740	5.498.740
Diğer borçlar ve yükümlülükler	12.637.097	12.637.097	9.778.614	9.778.614
Toplam bölüm yükümlülükleri	310.344.568	310.344.568	297.938.890	297.938.890

(*) Kombine veriler, ilgili bölümlere bağlı şirketlerin kendi finansal sonuçlarının toplamını ifade etmektedir.

(**) Konsolide veriler, ilgili bölümlere bağlı iştirak ve iş ortaklarının Holding sahiplik oranı dikkate alınarak ve bağlı ortaklıkların segment içi eliminasyonların yapıldığı segmentler arası eliminasyon öncesi finansal sonuçlarının toplamını ifade etmektedir.

Banka'nın işletme faaliyetlerine ilişkin nakit akışları 31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla (1.623.409) TL'dir (31 Aralık 2017: 2.204.931 TL).

Banka'nın yatırım faaliyetlerine ilişkin nakit akışları 31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla 3.805.272 TL'dir (31 Aralık 2017: (7.319.775) TL).

Banka'nın finansman faaliyetlerine ilişkin nakit akışları 31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla (1.483.420) TL'dir (31 Aralık 2017: 4.299.418 TL).

Akbank'ın finansal tabloları üzerinden hesaplanan birikmiş kontrol gücü olmayan payları 31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla 25.006.743 TL'dir (31 Aralık 2017: 23.462.932 TL).

ii) Sigortacılık:

	Kombine ^(*) 31 Aralık 2018	Konsolide ^(**) 31 Aralık 2018	Kombine ^(*) 31 Aralık 2017	Konsolide ^(**) 31 Aralık 2017
Nakit ve nakit benzerleri	1.687.939	-	1.941.785	-
Finansal yatırımlar	2.318.944	-	1.068.201	-
Finans sektörü faaliyetlerinden alacaklar	820.924	-	711.505	-
Özkaynak yöntemi ile değerlendirilen yatırımlar (Dipnot 12)	-	490.529	-	435.071
Maddi duran varlıklar	54.008	-	45.619	-
Maddi olmayan duran varlıklar	105.201	-	79.147	-
Diğer alacak ve varlıklar	2.741.080	-	2.074.898	-
Toplam bölüm varlıkları	7.728.096	490.529	5.921.155	435.071
Finans sektörü faaliyetlerinden borçlar	6.000.266	-	4.473.101	-
Diğer borçlar ve yükümlülükler	460.419	-	326.724	-
Toplam bölüm yükümlülükleri	6.460.685	-	4.799.825	-

(*) Kombine veriler, ilgili bölümlere bağlı şirketlerin kendi finansal sonuçlarının toplamını ifade etmektedir.

(**) Konsolide veriler, ilgili bölümlere bağlı iştirak ve iş ortaklarının Holding sahiplik oranı dikkate alınarak ve bağlı ortaklıkların segment içi eliminasyonların yapıldığı segmentler arası eliminasyon öncesi finansal sonuçlarının toplamını ifade etmektedir.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

Sigortacılık bölümü Aksigorta ve Avivasa şirketlerinin sonuçlarını içermektedir.

iii) Enerji:

	Kombine ^(*) 31 Aralık 2018	Konsolide ^(**) 31 Aralık 2018	Kombine ^(*) 31 Aralık 2017	Konsolide ^(**) 31 Aralık 2017
Nakit ve nakit benzerleri	1.650.093	-	208.188	-
Finansal yatırımlar	836	-	836	-
Ticari alacaklar	4.197.534	-	2.685.139	-
Stoklar	297.056	-	217.618	-
Özkaynak yöntemi ile değerlendirilen yatırımlar (Dipnot 12)	-	5.116.565	-	4.960.285
Maddi duran varlıklar	10.199.559	-	10.116.942	-
Maddi olmayan duran varlıklar	5.483.176	-	5.715.215	-
Diğer alacak ve varlıklar	14.920.870	-	13.748.493	-
Toplam bölüm varlıkları	36.749.124	5.116.565	32.692.431	4.960.285
Finansal borçlar	16.930.099	-	14.820.651	-
Ticari borçlar	2.822.560	-	1.859.818	-
Diğer borçlar ve yükümlülükler	5.503.553	-	6.091.391	-
Toplam bölüm yükümlülükleri	25.256.212	-	22.771.860	-

(*) Kombine veriler, ilgili bölümlere bağlı şirketlerin kendi finansal sonuçlarının toplamını ifade etmektedir.

(**) Konsolide veriler, ilgili bölümlere bağlı iştirak ve iş ortaklarının Holding sahiplik oranı dikkate alınarak ve bağlı ortaklıkların segment içi eliminasyonların yapıldığı segmentler arası eliminasyon öncesi finansal sonuçlarının toplamını ifade etmektedir.

Enerji bölümü Enerjisa Enerji A.Ş. ve Enerjisa Üretim Santralleri A.Ş. sonuçlarını içermektedir.

iv) Sanayi:

	Kombine ^(*) 31 Aralık 2018	Konsolide ^(**) 31 Aralık 2018	Kombine ^(*) 31 Aralık 2017	Konsolide ^(**) 31 Aralık 2017
Nakit ve nakit benzerleri	510.289	226.141	227.760	33.244
Finansal yatırımlar	107	107	141	141
Ticari alacaklar	2.326.415	1.567.588	2.185.680	1.354.018
Stoklar	2.189.688	1.618.064	1.536.591	1.143.366
Özkaynak yöntemi ile değerlendirilen yatırımlar	342.609	744.416	367.944	666.147
Maddi duran varlıklar	3.911.684	2.139.571	3.305.540	1.593.964
Maddi olmayan duran varlıklar	557.990	491.972	268.799	207.776
Diğer alacak ve varlıklar	2.199.518	829.988	872.574	505.304
Toplam bölüm varlıkları	12.038.300	7.617.847	8.765.029	5.503.960
Finansal borçlar	5.145.695	2.483.597	3.420.139	1.390.144
Ticari borçlar	1.613.319	847.072	1.211.520	624.032
Diğer borçlar ve yükümlülükler	1.245.916	791.562	792.793	553.097
Toplam bölüm yükümlülükleri	8.004.930	4.122.231	5.424.452	2.567.273

(*) Kombine veriler, ilgili bölümlere bağlı şirketlerin kendi finansal sonuçlarının toplamını ifade etmektedir.

(**) Konsolide veriler, ilgili bölümlere bağlı iştirak ve iş ortaklarının Holding sahiplik oranı dikkate alınarak ve bağlı ortaklıkların segment içi eliminasyonların yapıldığı segmentler arası eliminasyon öncesi finansal sonuçlarının toplamını ifade etmektedir.

Sanayi bölümü Kordsa, Temsa, Yünsa, Brisa ve Philsa ve Philip Morrissa şirketlerinin sonuçlarını içermektedir.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DİŞİNDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

v) Perakende:

	Kombine ^(*) 31 Aralık 2018	Konsolide ^(**) 31 Aralık 2018	Kombine ^(*) 31 Aralık 2017	Konsolide ^(**) 31 Aralık 2017
Nakit ve nakit benzerleri	514.619	514.619	584.336	584.336
Ticari alacaklar	121.818	120.403	118.254	117.720
Stoklar	1.131.851	1.131.851	1.020.866	1.020.866
Yatırım amaçlı gayrimenkuller	8.930	8.930	186.962	186.962
Maddi duran varlıklar	722.996	722.996	904.493	904.493
Maddi olmayan duran varlıklar	89.576	89.576	99.139	99.139
Diğer alacak ve varlıklar	875.522	937.773	1.108.927	1.170.298
Toplam bölüm varlıkları	3.465.312	3.526.148	4.022.977	4.083.814
Finansal borçlar	875.502	875.502	1.599.951	1.599.951
Ticari borçlar	2.194.155	2.194.155	1.939.207	1.938.672
Diğer borçlar ve yükümlülükler	445.067	445.067	457.738	458.277
Toplam bölüm yükümlülükleri	3.514.724	3.514.724	3.996.896	3.996.900

(*) Kombine veriler, ilgili bölümlere bağlı şirketlerin kendi finansal sonuçlarının toplamını ifade etmektedir.

(**) Konsolide veriler, ilgili bölümlere bağlı iştirak ve iş ortaklarının Holding sahiplik oranı dikkate alınarak ve bağlı ortaklıkların segment içi eliminasyonların yapıldığı segmentler arası eliminasyon öncesi finansal sonuçlarının toplamını ifade etmektedir.

Perakende bölümü Teknosa ve Carrefoursa şirketlerinin sonuçlarını içermektedir.

vi) Çimento:

	Kombine ^(*) 31 Aralık 2018	Konsolide ^(**) 31 Aralık 2018	Kombine ^(*) 31 Aralık 2017	Konsolide ^(**) 31 Aralık 2017
Nakit ve nakit benzerleri	492.848	217.427	255.014	217.946
Finansal yatırımlar	184.662	64	162.783	64
Ticari alacaklar	864.981	421.740	999.154	513.467
Stoklar	435.195	190.255	297.729	146.775
Özkaynak yöntemi ile değerlendirilen yatırımlar	-	404.949	-	377.711
Maddi duran varlıklar	2.867.206	2.027.479	2.682.867	1.855.212
Maddi olmayan duran varlıklar	63.521	18.210	59.260	16.841
Diğer alacak ve varlıklar	583.567	394.084	483.487	292.077
Toplam bölüm varlıkları	5.491.980	3.674.208	4.940.294	3.420.093
Finansal borçlar	2.045.633	1.480.472	1.762.257	1.376.837
Ticari borçlar	635.486	296.068	578.203	290.768
Diğer borçlar ve yükümlülükler	441.045	274.924	308.403	166.793
Toplam bölüm yükümlülükleri	3.122.164	2.051.464	2.648.863	1.834.398

(*) Kombine veriler, ilgili bölümlere bağlı şirketlerin kendi finansal sonuçlarının toplamını ifade etmektedir.

(**) Konsolide veriler, ilgili bölümlere bağlı iştirak ve iş ortaklarının Holding sahiplik oranı dikkate alınarak ve bağlı ortaklıkların segment içi eliminasyonların yapıldığı segmentler arası eliminasyon öncesi finansal sonuçlarının toplamını ifade etmektedir.

Çimento bölümü Çimsa ve Akçansa şirketlerinin sonuçlarını içermektedir.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI (“TL”) OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

vii) Diğer:

	Kombine ^(*) 31 Aralık 2018	Konsolide ^(**) 31 Aralık 2018	Kombine ^(*) 31 Aralık 2017	Konsolide ^(**) 31 Aralık 2017
Nakit ve nakit benzerleri	3.191.791	3.191.791	2.216.076	2.216.076
Finansal yatırımlar	11.939.453	14.207	11.788.296	12.032
Ticari alacaklar	47.530	45.747	46.315	46.098
Stoklar	4.675	4.675	1.087	1.087
Maddi duran varlıklar	232.546	196.482	219.983	183.920
Maddi olmayan duran varlıklar	13.745	13.745	14.835	14.835
Diğer alacak ve varlıklar	227.773	228.258	164.697	126.468
Toplam bölüm varlıkları	15.657.513	3.694.905	14.451.289	2.600.516
Finansal borçlar	252	252	-	-
Ticari borçlar	56.099	53.891	43.501	43.482
Diğer borçlar ve yükümlülükler	168.445	159.492	181.490	151.986
Toplam bölüm yükümlülükleri	224.796	213.635	224.991	195.468

^(*) Kombine veriler, ilgili bölümlere bağlı şirketlerin kendi finansal sonuçlarının toplamını ifade etmektedir.

^(**) Konsolide veriler, ilgili bölümlere bağlı iştirak ve iş ortaklarının Holding sahiplik oranı dikkate alınarak ve bağlı ortaklıkların segment içi eliminasyonların yapıldığı segmentler arası eliminasyon öncesi finansal sonuçlarının toplamını ifade etmektedir.

Diğer bölümü, Sabancı Holding A.Ş., Exsa, Tursa, AEO ve Sabancı DX şirketlerinin sonuçlarını içermektedir.

e) Ana kar veya zarar tablosu kalemleri konsolide mutabakatı:

	1 Ocak-31 Aralık 2018			1 Ocak-31 Aralık 2017		
	Eliminasyon Öncesi Bölümlerin Konsolide Pay Toplamları	Eliminasyon ve Konsolidasyon Düzeltilmeleri	Konsolide	Eliminasyon Öncesi Bölümlerin Konsolide Pay Toplamları	Eliminasyon ve Konsolidasyon Düzeltilmeleri	Konsolide
Toplam gelirler	54.514.390	(226.503)	54.287.887	41.270.922	(134.657)	41.136.265
Satılan malın maliyeti ve faiz, prim, komisyon ve diğer giderler	(38.363.837)	794.301	(37.569.536)	(25.911.463)	304.070	(25.607.393)
Genel yönetim giderleri	(6.768.867)	73.061	(6.695.806)	(5.406.271)	71.297	(5.334.974)
Satış, pazarlama ve dağıtım giderleri	(1.980.321)	626	(1.979.695)	(1.745.586)	522	(1.745.064)
Araştırma ve geliştirme giderleri	(15.085)	(1)	(15.086)	(7853)	-	(7853)
Esas faaliyetlerden diğer gelir/(gider) - net	83.921	(5.721)	78.200	565.158	(1.944)	563.214
İş ortaklıklarının karlarındaki paylar	808.461	(1)	808.460	576.379	1	576.380
Faaliyet karı	8.278.662	635.762	8.914.424	9.341.286	239.289	9.580.575
Yatırım faaliyetlerinden gelir/(gider) - net	1.529.680	(796.989)	732.691	396.365	(303.289)	93.076
Finansman gideri öncesi faaliyet karı	9.808.342	(161.227)	9.647.115	9.737.651	(64.000)	9.673.651
Finansman gelir/(gideri) - net	(916.472)	167.619	(748.853)	(519.222)	63.564	(455.658)
Vergi öncesi kar	8.891.870	6.392	8.898.262	9.218.429	(436)	9.217.993
Vergi	(1.655.835)	1	(1.655.834)	(1.783.598)	-	(1.783.598)
Durdurulan faaliyetler vergi sonrası dönem zararı	23	-	23	3.503	-	3.503
Dönem Karı	7.236.058	6.393	7.242.451	7.438.334	(436)	7.437.898
Ana ortaklık payı net kar			3.830.335			3.481.086

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

f) Bölümler bazında ana kar veya zarar tablosu kalemleri:

i) Bankacılık:

	Kombine ^(*) 31 Aralık 2018	Konsolide ^(**) 31 Aralık 2018	Kombine ^(*) 31 Aralık 2017	Konsolide ^(**) 31 Aralık 2017
Faiz, komisyon ve diğer gelirler	38.166.302	38.166.302	27.351.649	27.351.649
Faiz, komisyon ve diğer giderler	(25.492.000)	(25.492.000)	(14.958.755)	(14.958.755)
Genel yönetim giderleri	(5.937.871)	(5.937.871)	(4.901.449)	(4.901.449)
Esas faaliyetlerden diğer gelir/(gider) – net	258.294	258.294	675.049	675.049
Faaliyet karı	6.994.725	6.994.725	8.166.494	8.166.494
Yatırım faaliyetlerinden gelir/(gider) – net	6.567	6.567	2.658	2.658
Vergi öncesi kar	7.001.292	7.001.292	8.169.152	8.169.152
Vergi	(1.433.550)	(1.433.550)	(1.684.366)	(1.684.367)
Net kar	5.567.742	5.567.742	6.484.786	6.484.785
Ana ortaklık payı net kar		2.268.860		2.642.546
FAVÖK	7.337.881		8.427.357	

^(*) Kombine veriler, ilgili bölümlere bağlı şirketlerin kendi finansal sonuçlarının toplamını ifade etmektedir.

^(**) Konsolide veriler, ilgili bölümlere bağlı iştirak ve iş ortaklarının Holding sahiplik oranı dikkate alınarak ve bağlı ortaklıkların segment içi eliminasyonların yapıldığı segmentler arası eliminasyon öncesi finansal sonuçlarının toplamını ifade etmektedir.

31 Aralık 2018 itibarıyla Akbank'ın kontrol gücü olmayan paylara ait net karı 3.298.882 TL'dir (31 Aralık 2017: 3.842.239 TL).

ii) Sigortacılık:

	Kombine ^(*) 31 Aralık 2018	Konsolide ^(**) 31 Aralık 2018	Kombine ^(*) 31 Aralık 2017	Konsolide ^(**) 31 Aralık 2017
Net kazanılmış primler	2.352.613	-	1.653.363	-
Brüt yazılan primler	3.982.708	-	3.107.028	-
Kazanılmamış primler karşılığı	(1.630.095)	-	(1.453.665)	-
Prim, komisyon ve diğer giderler	(2.211.092)	-	(1.352.372)	-
Genel yönetim giderleri	(495.301)	-	(425.462)	-
Esas faaliyetlerden diğer gelir	844.967	-	440.584	-
İş ortaklıklarının karlarındaki paylar (Dipnot 12)	-	156.955	-	107.047
Faaliyet karı	491.187	156.955	316.113	107.047
Yatırım faaliyetlerinden gelir/(gider) – net	69.045	-	44.592	-
Finansman gideri öncesi faaliyet karı	560.232	156.955	360.705	107.047
Finansal gelir/(gider) – net	(25.749)	-	(8.219)	-
Vergi öncesi kar	534.483	156.955	352.486	107.047
Vergi	(120.781)	-	(71.214)	-
Net kar	413.702	156.955	281.272	107.047
Ana ortaklık payı net kar		156.955		107.047
FAVÖK	492.323		324.218	

^(*) Kombine veriler, ilgili bölümlere bağlı şirketlerin kendi finansal sonuçlarının toplamını ifade etmektedir.

^(**) Konsolide veriler, ilgili bölümlere bağlı iştirak ve iş ortaklarının Holding sahiplik oranı dikkate alınarak ve bağlı ortaklıkların segment içi eliminasyonların yapıldığı segmentler arası eliminasyon öncesi finansal sonuçlarının toplamını ifade etmektedir.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

iii) Enerji:

	Kombine ^(*) 31 Aralık 2018	Konsolide ^(**) 31 Aralık 2018	Kombine ^(*) 31 Aralık 2017	Konsolide ^(**) 31 Aralık 2017
Satış gelirleri(net)	23.647.118	-	16.510.145	-
Satılan malın maliyeti	(16.783.387)	-	(12.070.041)	-
Genel yönetim giderleri	(1.938.006)	-	(1.602.825)	-
Satış, pazarlama ve dağıtım giderleri	-	-	-	-
Esas faaliyetlerden diğer gelir/(gider) –net	(1.152.397)	-	444	-
İş ortaklıklarının karlarındaki paylar (Dipnot 12)	-	318.574	-	106.994
Faaliyet karı	3.773.328	318.574	2.837.723	106.994
Yatırım faaliyetlerinden gelir/(gider) –net	194	-	(286.275)	-
Finansman gideri öncesi faaliyet karı	3.773.522	318.574	2.551.448	106.994
Finansal gelir/(gider) –net	(2.805.712)	-	(2.255.381)	-
Vergi öncesi kar	967.810	318.574	296.067	106.994
Vergi	(181.124)	-	(82.261)	-
Net kar	786.686	318.574	213.806	106.994
Ana ortaklık payı net kar		318.574		106.994
FAVÖK	4.724.333		3.468.228	

(*) Kombine veriler, ilgili bölümlere bağlı şirketlerin kendi finansal sonuçlarının toplamını ifade etmektedir.

(**) Konsolide veriler, ilgili bölümlere bağlı iştirak ve iş ortaklarının Holding sahiplik oranı dikkate alınarak ve bağlı ortaklıkların segment içi eliminasyonların yapıldığı segmentler arası eliminasyon öncesi finansal sonuçlarının toplamını ifade etmektedir.

iv) Sanayi:

	Kombine ^(*) 31 Aralık 2018	Konsolide ^(**) 31 Aralık 2018	Kombine ^(*) 31 Aralık 2017	Konsolide ^(**) 31 Aralık 2017
Satış gelirleri(net)	8.767.466	5.768.690	6.613.036	4.318.900
Satılan malın maliyeti	(6.913.838)	(4.679.447)	(5.234.243)	(3.549.257)
Genel yönetim giderleri	(522.258)	(369.594)	(282.253)	(119.835)
Pazarlama giderleri	(586.010)	(315.973)	(458.194)	(228.968)
Araştırma ve geliştirme giderleri	(12.273)	(11.234)	(7836)	(6.296)
Esas faaliyetlerden diğer gelir/(gider) –net	215.023	128.692	161.638	122.198
İş ortaklıklarının karlarındaki paylar (Dipnot 12)	222.907	264.679	268.581	310.119
Faaliyet karı	1.171.017	785.813	1.060.729	846.861
Yatırım faaliyetlerinden gelir/(gider) – net	903	952	25.795	25.588
Finansman gideri öncesi faaliyet karı	1.171.920	786.765	1.086.524	872.449
Finansal gelir/(gider) –net	(716.781)	(381.547)	(332.585)	(172.248)
Vergi öncesi kar	455.139	405.218	753.939	700.201
Vergi	(715)	(2.390)	(53.368)	(51.265)
Durdurulan faaliyetler vergi sonrası dönem karı	23	23	3.503	3.503
Net kar	454.447	402.851	704.074	652.439
Ana ortaklık payı net kar		361.200		473.476
FAVÖK	1.296.666		1.162.015	

(*) Kombine veriler, ilgili bölümlere bağlı şirketlerin kendi finansal sonuçlarının toplamını ifade etmektedir.

(**) Konsolide veriler, ilgili bölümlere bağlı iştirak ve iş ortaklarının Holding sahiplik oranı dikkate alınarak ve bağlı ortaklıkların segment içi eliminasyonların yapıldığı segmentler arası eliminasyon öncesi finansal sonuçlarının toplamını ifade etmektedir.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DİŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

v) Perakende:

	Kombine ^(*) 31 Aralık 2018	Konsolide ^(**) 31 Aralık 2018	Kombine ^(*) 31 Aralık 2017	Konsolide ^(**) 31 Aralık 2017
Satış gelirleri(net)	8.680.380	8.677.090	7.951.844	7.946.868
Satılan malın maliyeti	(6.733.071)	(6.729.531)	(6.170.358)	(6.165.388)
Genel yönetim giderleri	(217.482)	(217.124)	(194.523)	(194.523)
Pazarlama giderleri	(1.639.662)	(1.639.662)	(1.501.124)	(1.500.496)
Esas faaliyetlerden diğer gelir/(gider) –net	(358.922)	(358.922)	(300.403)	(300.403)
Faaliyet karı/(zararı)	(268.757)	(268.149)	(214.564)	(213.942)
Yatırım faaliyetlerinden gelir/(gider) –net	566.265	566.265	15.643	15.643
Finansman gideri öncesi faaliyet karı/(zararı)	297.508	298.116	(198.921)	(198.299)
Finansal gelir/(gider) –net	(323.406)	(323.406)	(246.973)	(246.973)
Vergi öncesi kar/(zararı)	(25.898)	(25.290)	(445.894)	(445.272)
Vergi	(50.212)	(50.212)	42.076	42.076
Net kar/(zararı)	(76.110)	(75.502)	(403.818)	(403.196)
Ana ortaklık payı net kar/(zarar)		(44.767)		(202.437)
FAVÖK	58.569		94.252	

^(*) Kombine veriler, ilgili bölümlere bağlı şirketlerin kendi finansal sonuçlarının toplamını ifade etmektedir.

^(**) Konsolide veriler, ilgili bölümlere bağlı iştirak ve iş ortaklarının Holding sahiplik oranı dikkate alınarak ve bağlı ortaklıkların segment içi eliminasyonların yapıldığı segmentler arası eliminasyon öncesi finansal sonuçlarının toplamını ifade etmektedir.

vi) Çimento:

	Kombine ^(*) 31 Aralık 2018	Konsolide ^(**) 31 Aralık 2018	Kombine ^(*) 31 Aralık 2017	Konsolide ^(**) 31 Aralık 2017
Satış gelirleri(net)	3.418.750	1.703.180	3.009.581	1.490.580
Satılan malın maliyeti	(2.645.410)	(1.295.375)	(2.313.682)	(1.100.486)
Genel yönetim giderleri	(186.098)	(110.198)	(143.275)	(79.827)
Araştırma ve geliştirme giderleri	(3.851)	(3.851)	(1.557)	(1.557)
Pazarlama giderleri	(40.024)	(18.398)	(30.581)	(10.984)
Esas faaliyetlerden diğer gelir/(gider) –net	36.662	38.440	24.776	28.526
İş ortaklıklarının karlarındaki paylar	-	68.252	-	52.219
Faaliyet karı	580.029	382.050	545.262	378.471
Yatırım faaliyetlerinden gelir/(gider) –net	63.370	33.771	58.836	50.000
Finansman gideri öncesi faaliyet karı	643.399	415.821	604.098	428.471
Finansal gelir/(gider) –net	(291.407)	(211.263)	(164.945)	(99.587)
Vergi öncesi kar	351.992	204.558	439.153	328.884
Vergi	(64.007)	(22.014)	(78.360)	(47.462)
Net kar	287.985	182.544	360.793	281.422
Ana ortaklık payı net kar		134.920		163.635
FAVÖK	724.066		680.324	

^(*) Kombine veriler, ilgili bölümlere bağlı şirketlerin kendi finansal sonuçlarının toplamını ifade etmektedir.

^(**) Konsolide veriler, ilgili bölümlere bağlı iştirak ve iş ortaklarının Holding sahiplik oranı dikkate alınarak ve bağlı ortaklıkların segment içi eliminasyonların yapıldığı segmentler arası eliminasyon öncesi finansal sonuçlarının toplamını ifade etmektedir.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

vii) Diğer:

	Kombine ^(*) 31 Aralık 2018	Konsolide ^(**) 31 Aralık 2018	Kombine ^(*) 31 Aralık 2017	Konsolide ^(**) 31 Aralık 2017
Satış gelirleri(net)	1.417.271	199.129	1.046.801	162.925
Satılan malın maliyeti	(167.878)	(167.484)	(137.869)	(137.577)
Genel yönetim giderleri	(140.822)	(134.080)	(115.369)	(110.637)
Pazarlama giderleri	(6.288)	(6.288)	(5.138)	(5.138)
Esas faaliyetlerden diğer gelir/(gider) -net	25.219	17.416	45.031	39.787
Faaliyet karı/(zararı)	1.127.502	(91.307)	833.456	(50.640)
Yatırım faaliyetlerinden gelir/(gider) -net	929.294	922.126	307.254	302.476
Finansman gideri öncesi faaliyet karı	2.056.796	830.819	1.140.710	251.836
Finansal gelir/(gider) -net	(256)	(256)	(414)	(414)
Vergi öncesi kar	2.056.540	830.563	1.140.296	251.422
Vergi	(147.669)	(147.669)	(42.580)	(42.580)
Net kar	1.908.871	682.894	1.097.716	208.842
Ana ortaklık payı net kar		634.592		189.825
FAVÖK	1.153.409		860.379	

(*) Kombine veriler, ilgili bölümlere bağlı şirketlerin kendi finansal sonuçlarının toplamını ifade etmektedir.

(**) Konsolide veriler, ilgili bölümlere bağlı iştirak ve iş ortaklarının Holding sahiplik oranı dikkate alınarak ve bağlı ortaklıkların segment içi eliminasyonların yapıldığı segmentler arası eliminasyon öncesi finansal sonuçlarının toplamını ifade etmektedir.

g) Ana ortaklık payı net kar/(zarar) detayı

Tek seferlik gelir giderler, Grup'un rutin operasyonları içerisinde karşılaşmayı beklemediği bir defaya mahsus gider yada gelirlerdir. Bölümler bazında tek seferlik gelir giderlerden arındırılmış (düzeltilmiş) ana ortaklık payı net kar/(zarar) detayı aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
Bankacılık	2.268.860	2.642.546
Sigortacılık	156.957	107.047
Sanayi	380.860	442.215
Çimento	120.649	150.690
Enerji	576.014	221.504
Perakende	(183.637)	(110.016)
Diğer	511.660	161.292
Toplam	3.831.363	3.615.278

	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
Raporlanabilir faaliyet bölümlerine ait düzeltilmiş net kar (Ana ortaklık payı)	3.831.363	3.615.278
Carrefoursa'ya ilişkin tek seferlik gelir/(gider) -net	149.991	(95.994)
Teknosa'ya ilişkin tek seferlik gelir/(gider) -net	(11.121)	3.573
Enerjisa'ya ilişkin tek seferlik gelir/(gider) -net	(257.440)	(114.510)
Holding'e ilişkin tek seferlik gelir/(gider) -net	122.932	31.125
Diğer	(5.390)	41.614
Net kar (Ana ortaklık payı)	3.830.335	3.481.086

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DİŞİNDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

Tek Seferlik Gelir/Giderler Detayları	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
Sabit kıymet satış karları	253.463	39.405
Sabit kıymet değer düşüklüğü	-	(150.866)
Şerefiye değer düşüklüğü	(377.619)	(71.723)
Diğer	123.129	48.990
Toplam	(1.027)	(134.193)

h) Kombine FAVÖK detayı

31 Aralık 2018	Vergi Öncesi Kar	Amortisman Giderleri	Yatırım faaliyetlerinden gelir/(gider) – net	Finansal gelir/(gider) –net	Operasyonel Kur Farkı/Faiz	FAVÖK
Bankacılık	7.001.292	343.156	6.567	-	-	7.337.881
Sanayi	455.138	336.019	903	(716.781)	210.369	1.296.666
Çimento	351.992	194.603	63.370	(291.407)	50.566	724.066
Perakende	(25.898)	173.239	566.265	(323.406)	(154.087)	58.569
Enerji	967.810	697.314	194	(2.805.712)	(253.691)	4.724.333
Sigorta	534.483	34.671	69.045	(25.749)	33.535	492.323
Diğer	2.056.540	29.431	929.294	(256)	3.524	1.153.409

31 Aralık 2017	Vergi Öncesi Kar	Amortisman Giderleri	Yatırım faaliyetlerinden gelir/(gider) – net	Finansal gelir/(gider) –net	Operasyonel Kur Farkı/Faiz	FAVÖK
Bankacılık	8.169.152	260.863	2.658	-	-	8.427.357
Sanayi	753.939	244.051	25.795	(332.585)	142.765	1.162.015
Çimento	439.153	169.312	58.836	(164.945)	34.252	680.324
Perakende	(445.894)	207.682	15.643	(246.973)	(101.134)	94.252
Enerji	296.067	663.025	(286.275)	(2.255.381)	32.520	3.468.228
Sigorta	352.486	25.021	44.592	(8.219)	16.916	324.218
Diğer	1.140.296	27.601	307.254	(414)	678	860.379

i) Amortisman ve itfa payları, değer düşüklükleri ve yatırım harcamaları (Konsolide):

1 Ocak – 31 Aralık 2018

	Finans							
	Bankacılık	Sigorta	Sanayi	Çimento	Enerji	Perakende	Diğer	Toplam
Amortisman ve itfa payları	343.156	-	177.711	110.439	-	173.239	29.394	833.939
Yatırım harcamaları	1.063.720	-	600.342	260.714	-	157.725	49.340	2.131.841

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI (“TL”) OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

1 Ocak – 31 Aralık 2017

	Finans							
	Bankacılık	Sigorta	Sanayi	Çimento	Enerji	Perakende	Diğer	Toplam
Amortisman ve itfa payları	260.863	-	139.028	86.378	-	207.682	27.441	721.392
Maddi varlıklar ve yatırım amaçlı gayrimenkuller (değer düşüklüğü)/değer düşüklüğü iptali	(1.478)	-	11.014	-	-	21.969	-	31.505
Yatırım harcamaları	483.587	-	255.710	421.552	-	221.867	27.697	1.410.413

j) Amortisman ve itfa payları, değer düşüklükleri ve yatırım harcamaları (Kombine):

1 Ocak – 31 Aralık 2018

	Finans							
	Bankacılık	Sigorta	Sanayi	Çimento	Enerji	Perakende	Diğer	Toplam
Amortisman ve itfa payları	343.156	34.671	336.019	194.603	697.314	173.239	29.394	1.808.396
Yatırım harcamaları	1.063.720	72.589	839.672	361.604	1.875.173	157.725	49.340	4.419.823

1 Ocak – 31 Aralık 2017

	Finans							
	Bankacılık	Sigorta	Sanayi	Çimento	Enerji	Perakende	Diğer	Toplam
Amortisman ve itfa payları	260.863	25.021	244.051	169.312	663.025	207.682	27.601	1.597.555
Maddi varlıklar ve yatırım amaçlı gayrimenkuller (değer düşüklüğü)/değer düşüklüğü iptali	(1.478)	-	11.014	-	-	21.969	-	31.505
Yatırım harcamaları	483.586	58.107	968.112	539.283	1.972.521	221.867	27.696	4.271.172

DİPNOT 5-NAKİT VE NAKİT BENZERLERİ

31 Aralık 2018 ve 2017 tarihleri itibarıyla hazır değerlerin detayı aşağıda sunulmuştur

	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
Kasa		
-Bankacılık	3.680.078	2.307.696
-Diğer şirketler	30.941	43.920
Banka-vadeli mevduat	6.408.625	4.271.101
Banka-vadesiz mevduat	12.986.154	7.882.898
Ters repo işlemlerinden alacaklar	539.374	-
Diğer hazır değerler	12.495	13.449
Toplam	23.657.667	14.519.064

ABD Doları, Avro ve TL cinsinden vadeli mevduatlar ve para piyasası plasmanlarının etkin faiz oranı sırasıyla yıllık ortalama %2,35 (31 Aralık 2017: %1,79), %0,22 (31 Aralık 2017: %0,10) ve %23,83'tür (31 Aralık 2017: %16,21).

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DİŞİNDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

31 Aralık 2018 ve 2017 tarihleri itibarıyla vade analizi aşağıda sunulmuştur:

	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
Vadesiz	16.709.668	10.247.962
3 aya kadar	6.947.999	4.271.102
Toplam	23.657.667	14.519.064

31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla Grup'un off-shore nakit değerleri, değişken faizli bono ihraçlarına ilişkin ödeme hesapları ve bankalarda bulunan vadeli ve vadesiz mevduatları üzerinde toplam 5.002.895 TL tutarında blokaj bulunmaktadır (31 Aralık 2017: 4.541.840 TL).

DİPNOT 6-FİNANSAL YATIRIMLAR

a) Gerçeğe uygun değer farkı kar veya zarara yansıtılan finansal yatırımlar:

Makul değer değişimleri kar veya zarar tablosuna yansıtılan finansal yatırımların detayı aşağıda sunulmuştur:

	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
Hisse senetleri	150.685	23.432
Devlet tahvilleri	10.113	9.525
Diğer	18.019	6.933
Toplam	178.817	39.890

TL cinsinden gerçeğe uygun değer farkı kar zarara yansıtılan finansal yatırımların etkin faiz oranları aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
TL	%13,22	%16,16

Grup'un finans sektöründeki faaliyetlerinden dolayı teminata verdiği gerçeğe uygun değer farkı kar ve ya zarara yansıtılan finansal yatırımları 10.599 TL'dir (31 Aralık 2017: 9.731 TL).

31 Aralık 2018 ve 31 Aralık 2017 tarihleri itibarıyla gerçeğe uygun değer farkı kar zarara yansıtılan finansal yatırımların sözleşmede yer alan vade tarihlerine kalan sürelerine göre vade analizi aşağıda sunulmuştur:

	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
3 ay ile 12 ay arası	10.113	16.459
1 ile 5 yıl arası	11.893	-
Vadesiz	156.811	23.431
Toplam	178.817	39.890

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

Sözleşme ile belirlenen yeniden fiyatlandırma tarihine kalan süre:

	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
3 aya kadar	11.893	2.060
3 ay ile 12 ay arası	10.113	14.399
Vadesiz	156.811	23.431
Toplam	178.817	39.890

b) Gerçeğe uygun değer farkı diğer kapsamlı gelire yansıtılan finansal yatırımlar:

	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
Borçlanma senetleri		
-Devlet tahvilleri	23.928.005	23.159.176
-Eurobondlar	12.574.559	13.657.442
-Yatırım fonları	237.585	277.987
-Diğer yabancı para cinsinden bonolar	7.600.049	5.648.781
Ara toplam	44.340.198	42.743.386
Hisse senetleri		
-Teşkilatlanmış piyasalarda işlem gören	153	116
-Teşkilatlanmış piyasalarda işlem görmeyen	19.502	102.325
Ara toplam	19.655	102.441
Gerçeğe uygun değer farkı diğer kapsamlı gelire yansıtılan finansal yatırımlar	44.359.853	42.845.827

ABD Doları, Avro, Yen ve Türk Lirası cinsinden borçlanma senetlerinin etkin faiz oranları sırasıyla yıllık %4,55 (31 Aralık 2017: %4,20), %2,38 (31 Aralık 2017: %2,47), %3,09 (31 Aralık 2017: %3,09) ve %20,97'dir (31 Aralık 2017: %12,48). Grup'un repodan sağlanan fonlara konu gerçeğe uygun değeri diğer kapsamlı gelire yansıtılan finansal yatırımları 12.114.655 TL'dir (31 Aralık 2017: 20.055.533 TL). Grup'un finans sektöründeki faaliyetlerinden dolayı teminata verdiği gerçeğe uygun değer farkı diğer kapsamlı gelire yansıtılan finansal yatırımları 8.854.043 TL'dir (31 Aralık 2017: 3.470.880 TL).

Akbank'ın gerçeğe uygun değer farkı diğer kapsamlı gelire yansıtılan finansal yatırımlar portföylerinde TÜFE'ye endeksli tahviller bulunmaktadır. Bu kıymetlerin fiili kupon ödeme tutarlarının hesaplamasında kullanılan referans endeksler iki ay öncesinin TÜFE'sine göre oluşturulmaktadır. Banka tahmini enflasyon oranını da buna paralel olarak belirlemektedir. Kullanılan tahmini enflasyon oranı, yıl içerisinde gerekli görüldüğünde güncellenmektedir.

31 Aralık 2018 ve 31 Aralık 2017 tarihleri itibarıyla gerçeğe uygun değer farkı diğer kapsamlı gelire yansıtılan finansal yatırımlarının sözleşmede yer alan vade tarihlerine kalan sürelerine göre vade analizi aşağıda sunulmuştur.

	31 Aralık 2018			31 Aralık 2017		
	Bankacılık	Diğer şirketler	Toplam	Bankacılık	Diğer şirketler	Toplam
0 ile 3 ay arası	1.215.426	-	1.215.426	826.336	-	826.336
3 ile 12 ay arası	3.997.086	-	3.997.086	3.086.122	-	3.086.122
1 ile 5 yıl arası	29.373.727	13.777	29.387.504	25.783.774	-	25.783.774
5 yıldan fazla	9.522.087	-	9.522.087	12.871.607	-	12.871.607
Vadesiz	237.750	-	237.750	277.988	-	277.988
Toplam	44.346.076	13.777	44.359.853	42.845.827	-	42.845.827

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DİŞİNDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

Sözleşme ile belirlenen yeniden fiyatlandırma tarihine kalan süre:

	31 Aralık 2018			31 Aralık 2017		
	Bankacılık	Diğer şirketler	Toplam	Bankacılık	Diğer şirketler	Toplam
0-3 ay arası	8.558.547	-	8.558.547	6.936.341	-	6.936.341
3 ile 12 ay arası	13.645.080	-	13.645.080	11.749.801	-	11.749.801
1 ile 5 yıl arası	15.273.796	13.777	15.287.573	16.298.430	-	16.298.430
5 yıldan fazla	6.617.448	-	6.617.448	7.485.228	-	7.485.228
Vadesiz	251.205	-	251.205	376.027	-	376.027
Toplam	44.346.076	13.777	44.359.853	42.845.827	-	42.845.827

c) İtfa edilmiş maliyeti üzerinden değerlendirilen finansal yatırımlar:

İtfa edilmiş maliyeti üzerinden değerlendirilen finansal yatırımların detayı aşağıda sunulmuştur:

	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
Devlet tahvilleri	12.263.568	18.883.153
Toplam	12.263.568	18.883.153

ABD Doları, Avro ve Türk Lirası cinsinden borçlanma senetlerinin etkin faiz oranı sırasıyla yıllık %4,89 (31 Aralık 2017: %4,11), %3,58 (31 Aralık 2017: %3,62) ve %26,70'dir (31 Aralık 2017: %13,22).

İtfa edilmiş maliyeti üzerinden değerlendirilen finansal yatırımların hareket tablosu aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
1 Ocak Bakiyesi	18.883.153	17.976.984
Alımlar	1.654.189	226
Parasal varlıklarda meydana gelen kur farkları	1.683.148	1.223.819
Değerleme etkisi	572.514	523.600
Satış ve itfa yolu ile elden çıkarılanlar ^(*)	(10.713.907)	(766.185)
Değer düşüş karşılığı	184.471	(75.291)
Toplam	12.263.568	18.883.153

^(*) Banka, TFRS 9 standardına göre menkul kıymetlere ilişkin yönetim modelini yeniden gözden geçirmiş ve daha önce itfa edilmiş maliyeti üzerinden değerlendirilen olarak sınıflandırılmış olan ve itfa edilmiş maliyetinden ölçülen 4.927.185 TL tutarındaki menkul kıymetlerini, uygun yönetim modelinin nakit akışlarının tahsili veya finansal yatırımın satılması amaçlı olması nedeniyle, gerçeğe uygun değer farkı diğer kapsamlı gelire yansıtılan kıymetlere sınıflamıştır.

31 Aralık 2018 ve 31 Aralık 2017 itibarıyla itfa edilmiş maliyeti üzerinden değerlendirilen finansal yatırımlar için Bankacılık ve diğer sektörler bazında sözleşmede yer alan vade tarihlerine kalan süre aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2018			31 Aralık 2017		
	Bankacılık	Diğer şirketler	Toplam	Bankacılık	Diğer şirketler	Toplam
3 ile 12 ay arası	3.518.476	81	3.518.557	4.593.687	122	4.593.809
1 ile 5 yıl arası	7.640.711	-	7.640.711	12.668.937	-	12.668.937
5 yıldan fazla	1.104.300	-	1.104.300	1.620.407	-	1.620.407
	12.263.487	81	12.263.568	18.883.031	122	18.883.153

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI (“TL”) OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

31 Aralık 2018 ve 31 Aralık 2017 itibarıyla itfa edilmiş maliyeti üzerinden değerlendirilen finansal yatırımlar için sözleşme ile belirlenen yeniden fiyatlandırma tarihine kalan süre aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2018			31 Aralık 2017		
	Bankacılık	Diğer şirketler	Toplam	Bankacılık	Diğer şirketler	Toplam
3 aya kadar	3.971.097	-	3.971.097	6.403.521	-	6.403.521
3 ile 12 ay arası	4.220.072	81	4.220.153	2.623.044	122	2.623.166
1 ile 5 yıl arası	2.968.018	-	2.968.018	8.897.479	-	8.897.479
5 yıldan fazla	1.104.300	-	1.104.300	958.987	-	958.987
Toplam	12.263.487	81	12.263.568	18.883.031	122	18.883.153

d) Vadeli mevduatlar:

Üç aydan uzun vadeli mevduatların detayı aşağıda sunulmuştur:

	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
3 ile 12 ay arası	-	8.190
Toplam	-	8.190

DİPNOT 7-FİNANSAL BORÇLAR

Kısa vadeli alınan fonlar, banka kredileri ve ihraç edilen borç senetleri:

	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
Kısa vadeli	9.726.191	13.917.173
Uzun vadeli borçların kısa vadeli kısmı	20.815.668	16.018.279
Toplam kısa vadeli	30.541.859	29.935.452
Uzun vadeli alınan fonlar, banka kredileri ve ihraç edilen borç senetleri:		
Uzun vadeli	35.222.289	25.322.315
Toplam	65.764.148	55.257.767

31 Aralık 2018 ve 31 Aralık 2017 tarihleri itibarıyla vade analizi aşağıda sunulmuştur:

	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
3 aya kadar	8.447.806	14.837.249
3 ile 12 ay arası	22.094.053	15.098.203
Kısa vadeli finansal borçlar ve uzun vadeli finansal borçların kısa vadeli kısmı	30.541.859	29.935.452
1 ile 5 yıl arası	21.892.607	16.168.062
5 yıldan fazla	13.329.682	9.154.253
Uzun vadeli finansal borçlar	35.222.289	25.322.315
Toplam finansal borçlar	65.764.148	55.257.767

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

31 Aralık 2018 ve 31 Aralık 2017 tarihleri itibarıyla uzun vadeli finansal borçların geri ödeme planları aşağıda sunulmuştur:

	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
2018	-	5.296.171
2019	7.770.555	5.029.825
2020	4.168.543	2.191.491
2021	5.887.176	3.650.575
2022 ve sonrası	17.396.015	9.154.253
Toplam	35.222.289	25.322.315

31 Aralık 2018 ve 31 Aralık 2017 tarihleri itibarıyla kredilerin sözleşme ile belirlenen yeniden fiyatlandırma tarihine kalan süre:

	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
3 aya kadar	38.453.236	33.182.206
3 ile 12 ay arası	10.334.947	9.872.514
1 ile 5 yıl arası	9.449.170	7.133.178
5 yıldan fazlası	7.526.795	5.069.869
Toplam	65.764.148	55.257.767

Finansal borçların hareket tablosu aşağıdaki gibidir:

	2018	2017
1 Ocak tarihi itibarıyla	55.257.767	48.918.074
Dönem içi kredi ana para girişleri	20.180.086	11.538.358
Dönem içi faiz ve anapara ödemeleri	(10.276.282)	(5.477.339)
Dönem içi faiz tahakkukları	431.302	134.944
Kur değişiminin etkileri	161.274	82.620
Dönem içi aktifleştirilen faiz	10.001	61.110
31 Aralık tarihi itibarıyla	65.764.148	55.257.767

31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla mevcut krediler ile ilgili açıklamalar aşağıdaki gibidir:

Akbank-Sendikasyon kredisi

Grup'un bağlı ortaklıklarından Akbank'ın 31 Aralık 2018 tarihi itibarı ile üç sendikasyon kredisi bulunmaktadır. 515.1 milyon Avro ve 542.6 milyon ABD Doları tutarındaki 1 ve 2 yıl vadeli dilimlerden oluşan sendikasyon kredisi 15 Ağustos 2017 tarihinde imzalanmıştır. Mevcut bakiyesi 205 milyon ABD Dolarıdır. Kredinin 2 yıl vadeli kısmının maliyeti Libor+220 bps'tir. 483 milyon Avro ve 604.5 milyon ABD Doları tutarındaki 1 ve 2 yıl vadeli dilimlerden oluşan sendikasyon kredisi 26 Mart 2018 tarihinde imzalanmıştır. Kredinin 1 yıl vadeli kısmının maliyeti Euribor+120 bps ve Libor+130 bps, 2 yıl vadeli kısmının maliyeti Libor+210 bps'tir. 591 milyon Avro ve 385 milyon ABD Doları tutarındaki 1 yıl vadeli sendikasyon kredisi 27 Eylül 2018 tarihinde imzalanmıştır. Kredinin maliyeti Euribor+265 bps ve Libor+275 bps'dir.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI (“TL”) OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

İhraç edilen menkul kıymetler:

İhraç edilen menkul kıymetler ABD Doları ve TL kıymetlerden oluşmaktadır.

ABD Doları cinsinden olan ihraç edilen senetlerin geri ödeme planı aşağıdaki gibidir.

	31 Aralık 2018		31 Aralık 2017	
	ABD Doları	TL	ABD Doları	TL
2018	-	-	1.208.548	4.519.968
2019	979.670	5.153.064	452.230	1.691.340
2020	1.071.920	5.638.299	848.888	3.174.841
2021	574.885	3.023.895	516.436	1.931.471
2022	946.571	4.978.963	773.845	2.894.180
2023	538.218	2.831.027	464.207	1.736.134
2024	493.616	2.596.420	482.772	1.805.567
2025	448.497	2.359.094	426.707	1.595.884
2026	57.488	302.387	63.293	236.716
2027	309.511	1.628.028	293.150	1.096.381
2028	221.586	1.165.542	9.893	37.000
Toplam	5.641.962	29.676.719	5.539.969	20.719.482

5.641.962 ABD Doları bedel, seküritizasyon işlemleri ve Banka tarafından ihraç edilmiş ABD Doları cinsinden menkul kıymetlerden oluşmaktadır.

	31 Aralık 2018		31 Aralık 2017	
	Avro	TL	Avro	TL
2018	-	-	75.260	336.963
2019	91.366	549.857	93.331	417.871
2020	23.104	139.044	45.817	205.136
2021	362	2.179	23.075	103.314
2022	348	2.094	334	1.495
2023	335	2.016	321	1.437
2024	321	1.932	309	1.383
2025	309	1.860	297	1.330
2026	297	1.787	285	1.276
2027	285	1.715	274	1.227
2028	274	1.649	263	1.178
2029	6.808	40.955	6.543	29.295
Toplam	123.809	745.088	246.109	1.101.905

123.809 Avro bedel, seküritizasyon işlemleri ve Grup tarafından ihraç edilmiş Avro cinsinden menkul kıymetlerden oluşmaktadır.

	31 Aralık 2018		31 Aralık 2017	
	RON	TL	RON	TL
2018	-	-	80.994	77.398
2019	56.222	72.167	54.049	51.649
Toplam	56.222	72.167	135.043	129.047

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DİŞİNDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

56.222 Romanya Leyi (RON) bedel, seküritizasyon işlemleri ve Grup tarafından ihraç edilmiş RON cinsinden menkul kıymetlerden oluşmaktadır.

	31 Aralık 2018		31 Aralık 2017	
	HUF	TL	HUF	TL
2019	764.752	14.354	782.916	11.431
Toplam	764.752	14.354	782.916	11.431

764.752 Macar Forinti (HUF) bedel, seküritizasyon işlemleri ve Grup tarafından ihraç edilmiş HUF cinsinden menkul kıymetlerden oluşmaktadır.

	31 Aralık 2018		31 Aralık 2017	
	JPY	TL	JPY	TL
2018			9.925	329
2019	1.002.770	47.772	992.585	32.894
Toplam	1.002.770	47.772	1.002.510	33.223

1.002.770 Japon Yeni (JPY) bedel, seküritizasyon işlemleri ve Grup tarafından ihraç edilmiş JPY cinsinden menkul kıymetlerden oluşmaktadır.

Bunun yanı sıra, 31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla Grup tarafından ihraç edilmiş 1-3 ay vadeli 2.669.292 TL, 3-6 ay vadeli 278.354 TL, 1-5 yıl vadeli 257.048 TL ve 5 yıl üzeri vadeli 1.650.033 TL bono bulunmaktadır.

DİPNOT 8-TİCARİ ALACAK VE BORÇLAR

Kısa ve uzun vadeli ticari alacaklar:

	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
Ticari alacaklar	1.910.959	1.542.005
Çekler ve senetler	416.478	547.529
	2.327.437	2.089.534
Eksi: beklenen kredi zararı	(190.375)	(85.968)
Toplam	2.137.062	2.003.566

31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla, 284.200 TL (31 Aralık 2017: 148.463 TL) tutarındaki ticari alacakların vadesi geçmiş ancak değer düşüklüğüne uğramamıştır. Bu alacakların vade analizi aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
3 aya kadar	119.099	92.542
3 ile 6 ay arası	51.108	30.421
6 ile 9 ay arası	66.210	2.139
9 ay ve üzeri	47.783	23.361
Toplam	284.200	148.463

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

31 Aralık 2018 ve 2017 tarihleri itibarıyla, ticari alacaklar bakiyesi içerisinde vadesi geçmiş ve beklenen kredi zararı karşılığı ayrılmış tutarların vade analizi aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
3 aya kadar	3.869	1.068
3 ile 6 ay arası	1.059	1.056
6 ile 9 ay arası	2.348	-
9 ay ve üzeri	183.099	83.844
Toplam	190.375	85.968

Kısa ve uzun vadeli ticari borçlar:	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
Ticari borçlar	3.371.306	2.881.047
Gider tahakkukları	1.443	1.302
Toplam	3.372.749	2.882.349

DİPNOT 9-DİĞER ALACAKLAR VE BORÇLAR

Diğer kısa vadeli alacaklar:	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
Kredi kartı ödemelerinden alacaklar	35.689	38.266
Diğer çeşitli alacaklar ^(*)	1.748.455	2.425.760
Toplam	1.784.144	2.464.026

Diğer uzun vadeli alacaklar:	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
Verilen depozito ve teminatlar	49.703	709.870
Diğer çeşitli alacaklar ^(*)	3.004.847	288.314
Toplam	3.054.550	998.184

^(*) Diğer alacaklar ağırlıklı olarak Akbank'ın türev işlemler için aldığı teminat rakamını içermektedir.

Diğer kısa vadeli borçlar:	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
Kredi kartı işlemleriyle ilgili borçlar	4.003.963	3.988.420
Ödenecek vergiler ve fonlar	566.985	420.915
İhracat depozitoları ve transfer talimatları	95.021	71.952
Muhabir bankalara ödeme emirleri	42.924	268.028
Finansal kiralama borçları	23.712	31.976
Diğer ^(*)	1.409.805	619.817
Toplam	6.142.410	5.401.108

Diğer uzun vadeli borçlar:	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
Finansal kiralama borçları	58.606	59.490
Ödenecek vergi ve fonlar	-	3.981
Diğer ^(*)	2.313.990	1.478.063
Toplam	2.372.596	1.541.534

^(*) Diğer borçlar ağırlıklı olarak Akbank'ın türev işlemler için verdiği teminat rakamını içermektedir.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

DİPNOT 10-STOKLAR

	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
İlk madde ve malzeme	526.711	312.005
Yarı mamuller	303.342	277.804
Mamuller ve ticari mamuller	1.960.169	1.542.792
Yedek parçalar	90.939	64.886
Diğer	138.580	186.965
	3.019.741	2.384.452
Stok değer düşüklüğü karşılığı (-)	(74.896)	(72.358)
Toplam	2.944.845	2.312.094

Stok değer düşüklüğü karşılığı hareket tablosu aşağıdaki gibidir:

	2018	2017
1 Ocak	(72.358)	(74.708)
Yıl içinde ayrılan karşılık	(33.376)	(24.490)
Konusu kalmayan karşılık	30.838	26.840
31 Aralık	(74.896)	(72.358)

DİPNOT 11-PEŞİN ÖDENMİŞ GİDERLER VE ERTELENMİŞ GELİRLER

Kısa vadeli peşin ödenmiş giderler:	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
Gelecek aylara ait giderler	845.205	734.945
Stok alımı için verilen sipariş avansları	16.357	12.157
Diğer	39.041	2.112
Toplam	900.603	749.214

Uzun vadeli peşin ödenmiş giderler:	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
Sabit kıymet alımı için verilen avanslar	2.627	3.551
Gelecek aylara ait giderler	18.364	19.547
Toplam	20.991	23.098

Kısa vadeli ertelenmiş gelirler:	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
Kazanılmamış komisyon geliri	235.687	140.937
Alınan sipariş avansları	30.648	53.594
Ertelenmiş gelirler	24.965	22.144
Diğer	568	718
Toplam	291.868	217.393

Uzun vadeli ertelenmiş gelirler:	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
Kazanılmamış komisyon geliri	116.833	143.793
Toplam	116.833	143.793

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

DİPNOT 12-ÖZKAYNAK YÖNTEMİYLE ÖLÇÜLEN YATIRIMLAR

İştirak ve İş Ortaklıklarının kayıtlı değerleri aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2018	Pay (%)	31 Aralık 2017	Pay (%)
Aksigorta	232.657	36,00	205.889	36,00
Avivasa	257.872	40,00	229.182	40,00
Brisa	401.808	43,63	298.202	43,63
Akçansa	404.949	39,72	377.711	39,72
Enerjisa Üretim Santralleri	2.596.999	50,00	2.020.084	50,00
Enerjisa Enerji	2.519.566	40,00	2.940.201	50,00
Philsa	188.256	25,00	207.015	25,00
Philip Morrisa	37.357	24,75	51.490	24,75
Temsa Mısır	(8.104)	73,75	(1.248)	73,75
Temsa İş Makineleri	125.099	51,00	110.688	51,00
Toplam	6.756.459		6.439.214	

Holding konsolide net karı içinde iştirak ve İş Ortaklıklarının karlarından paylar aşağıdaki gibidir:

	1 Ocak-31 Aralık 2018	1 Ocak-31 Aralık 2017
Aksigorta	76.722	49.160
Avivasa	80.233	57.887
Brisa	41.772	41.537
Akçansa	68.252	52.219
Enerjisa Üretim Santralleri	19.495	(387.011)
Enerjisa Enerji	299.079	494.005
Philsa	146.119	159.736
Philip Morrisa	50.586	74.132
Temsa Mısır	231	11.296
Temsa İş Makineleri	25.971	23.419
Toplam	808.460	576.380

İştiraklerin ve İş Ortaklıklarının finansal tablolarıyla ilgili özet bilgiler aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2018		31 Aralık 2017	
	Toplam varlıklar	Toplam yükümlülükler	Toplam varlıklar	Toplam yükümlülükler
Aksigorta	5.464.195	4.817.924	4.098.960	3.527.045
Avivasa	2.263.901	1.642.760	1.822.195	1.272.780
Brisa	4.803.642	3.882.699	3.540.658	2.857.178
Akçansa	2.103.125	1.070.700	1.778.315	814.465
Enerjisa Üretim Santralleri	13.628.412	8.434.414	12.649.409	8.609.240
Enerjisa Enerji	23.120.713	16.821.798	20.043.023	14.162.620
Philsa	3.350.586	2.597.563	3.276.178	2.448.119
Philip Morrisa	1.267.960	1.117.021	1.529.981	1.321.939
Temsa Mısır	14.416	25.404	23.120	24.814
Temsa İş Makineleri	567.374	262.701	551.677	374.999
Toplam	56.584.324	40.672.984	49.313.516	35.413.199

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DİŞİNDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

Satış Gelirleri

	1 Ocak-31 Aralık 2018	1 Ocak-31 Aralık 2017
Aksigorta	3.417.338	2.635.576
Avivasa	565.371	471.452
Brisa	2.998.776	2.294.136
Akçansa	1.715.570	1.519.001
Enerjisa Üretim Santralleri	5.300.705	4.165.327
Enerjisa Enerji	18.346.413	12.344.818
Philisa (*)	25.241.521	21.453.357
Philip Morrisa	24.901.916	22.412.588
Temsa İş Makineleri	935.064	700.259

(*) Üretim şirketi olan Philisa satışlarını pazarlama şirketi olan Philip Morrisa üzerinden gerçekleştirmektedir.

Net dönem karı/(zararı)

	1 Ocak-31 Aralık 2018	1 Ocak-31 Aralık 2017
Aksigorta	213.118	136.557
Avivasa	200.584	144.719
Brisa	95.741	95.203
Akçansa	179.757	148.814
Enerjisa Üretim Santralleri	38.990	(774.022)
Enerjisa Enerji	747.697	988.010
Philisa	584.476	638.944
Philip Morrisa	204.387	299.522
Temsa Mısır	313	15.315
Temsa İş Makineleri	50.924	45.920

İş ortaklıklarının dönem içi hareket tablosu aşağıdaki gibidir:

	2018	2017
Dönem başı-1 Ocak	6.439.214	6.101.005
Kar/(zararlarından) paylar	808.460	576.380
Halka arz etkisi (*)	(593.630)	-
Sermaye arttırımı (**)	714.000	-
İştirak ve iş ortaklıklarından temettü gelirleri	(490.026)	(358.216)
Ödenen temettüler	-	6.841
Diğer kapsamlı gelirlerden/(giderlerden) paylar	(121.559)	40.612
Ortak kontrole tabi işletme birleşmesi etkisi (**)	-	72.592
Dönem sonu-31 Aralık	6.756.459	6.439.214

(*) Grup'un iş ortaklıklarından Enerjisa Enerji A.Ş. 8 Şubat 2018 tarihinde %20'lik pay ile halka arz edilmiştir.

(**) 31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla daha önce Grup'un iş ortaklıklarından Enerjisa Enerji A.Ş. bünyesinde farklı bir iş kolu olarak faaliyet gösteren ve dağıtım hizmetlerine ait operasyonları yürüten iş kolu dağıtım şirketlerine devrolmuştur.

(***) 7 Mart 2018 tarihinde Enerjisa Üretim'in 1.428.000.000 (Tam) TL tutarındaki nakit nakit sermaye artışına iştirak edilerek 714.000.000.- TL ödenmiştir.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI (“TL”) OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

DİPNOT 13-YATIRIM AMAÇLI GAYRİMENKULLER

	1 Ocak 2018	İlaveler	Çıkışlar	Değer (düşüklüğü)/iptali	Yabancı para çevrim farkları	Transferler	31 Aralık 2018
Maliyet:							
Arsa	187.643	-	(74.684)	(1.234)	20.917	938	133.580
Binalar	124.220	7.543	(133.210)	(33)	5.442	-	3.962
Toplam	311.863	7.543	(207.894)	(1.267)	26.359	938	137.542
Birikmiş amortisman:							
Binalar	(29.357)	(1.547)	32.516	-	(2.224)	-	(612)
Net defter değeri	282.506						136.930

	1 Ocak 2017	İlaveler	Çıkışlar	Değer (düşüklüğü)/iptali	Yabancı para çevrim farkları	31 Aralık 2017
Maliyet:						
Arsa	180.729	-	-	10.760	(3.846)	187.643
Binalar	123.239	1.056	-	-	(75)	124.220
Toplam	303.968	1.056	-	10.760	(3.921)	311.863
Birikmiş amortisman:						
Binalar	(25.492)	(3.940)	-	-	75	(29.357)
Net defter değeri	278.476					282.506

DİPNOT 14-MADDİ DURAN VARLIKLAR

Maddi duran varlıkların 31 Aralık 2018 tarihinde sona eren yıla ait hareket tablosu aşağıdaki gibidir:

	1 Ocak 2018	Yabancı Para Çevrim Farkları	İlaveler	Çıkışlar ^(*)	Transferler ^(*)	Değer Düşüklüğü İptali/(Değer Düşüklüğü)	31 Aralık 2018
Maliyet:							
Yer altı ve yer üstü düzenleri	549.569	9.764	4.828	(70.482)	5.299	-	498.978
Binalar	2.688.983	136.368	83.913	(91.933)	126.233	-	2.943.564
Makine, tesis ve cihazlar	3.906.821	528.733	61.456	(5.269)	427.541	-	4.919.282
Taşıt araçları	111.243	2.280	19.793	(11.184)	-	-	122.132
Döşeme ve demirbaşlar	3.143.030	20.096	512.996	(356.139)	12.897	-	3.332.880
Toplam	10.399.646	697.241	682.986	(535.007)	571.970	-	11.816.836
Yapılmakta olan yatırımlar	644.620	31.545	852.022	(19.084)	(645.488)	-	863.615
Toplam	11.044.266	728.786	1.535.008	(554.091)	(73.518)	-	12.680.451
Birikmiş amortisman:							
Yer altı ve yer üstü düzenleri	(235.214)	(5.378)	(8.161)	689	8.480	5.546	(234.038)
Binalar	(977.040)	(52.980)	(60.382)	43.680	(12)	469	(1.046.265)
Makine, tesis ve cihazlar	(1.990.166)	(242.789)	(201.076)	4.241	-	1.879	(2.427.911)
Taşıt araçları	(95.743)	(1.470)	(9.611)	4.685	-	-	(102.139)
Döşeme ve demirbaşlar	(2.216.358)	(14.608)	(290.221)	275.471	12	2.284	(2.243.420)
Toplam	(5.514.521)	(317.225)	(569.451)	328.766	8.480	10.178	(6.053.773)
Net kayıtlı değer	5.529.745						6.626.678

^(*) Dönem içinde yapılmakta olan yatırımlardan gerçekleşen transferlerin 65.038 TL'si maddi olmayan duran varlıklar kalemlerinde muhasebeleştirilmiştir.

^(**) Perakende grubunun dönem içerisinde yapmış olduğu iki adet gayrimenkul satışından dolayı maddi duran varlıklardan net defter değeri sırasıyla 64.503 TL ve 40.093 TL çıkış olmuş, ve 569.337 TL tutarında gelir yatırım faaliyetlerinden gelirlere kaydedilmiştir.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

Maddi duran varlıkların 31 Aralık 2017 tarihinde sona eren yıla ait hareket tablosu aşağıdaki gibidir:

	1 Ocak 2017	Yabancı Para Çevrim Farkları	İlaveler	Çıkışlar	Transferler ⁽¹⁾	Değer Düşüklüğü İptali/(Değer Düşüklüğü)	Satılmak Üzere Elde Tutulan Varlıklara Transferler	31 Aralık 2017
Maliyet:								
Yer altı ve yer üstü düzenleri	626.281	4.623	8.810	(96.200)	36.091	(30.036)	-	549.569
Binalar	2.402.987	33.364	35.859	10.400	207.847	(1.474)	-	2.688.983
Makine, tesis ve cihazlar	3.248.618	122.629	73.852	(166.493)	625.784	2.431	-	3.906.821
Taşıt araçları	113.579	(7.473)	11.768	(7.464)	833	-	-	111.243
Döşeme ve demirbaşlar	2.883.082	5.558	338.340	(94.992)	20.909	(9.867)	-	3.143.030
Toplam	9.274.547	158.701	468.629	(354.749)	891.464	(38.946)	-	10.399.646
Yapılmakta olan yatırımlar	944.284	910	640.268	(5.079)	(935.763)	-	-	644.620
Toplam	10.218.831	159.611	1.108.897	(359.828)	(44.299)	(38.946)	-	11.044.266
Birikmiş amortisman:								
Yer altı ve yer üstü düzenleri	(234.731)	1.956	(7.954)	5.515	-	-	-	(235.214)
Binalar	(975.917)	(14.904)	(32.732)	36.010	3.441	7.062	-	(977.040)
Makine, tesis ve cihazlar	(1.914.886)	(67.366)	(156.685)	148.771	-	-	-	(1.990.166)
Taşıt araçları	(95.865)	472	(6.625)	6.275	-	-	-	(95.743)
Döşeme ve demirbaşlar	(2.032.923)	(3.660)	(310.946)	82.784	(3.441)	51.828	-	(2.216.358)
Toplam	(5.254.322)	(83.502)	(514.942)	279.355	-	58.890	-	(5.514.521)
Net kayıtlı değer	4.964.509							5.529.745

⁽¹⁾ Dönem içinde sabit kıymetlerden gerçekleşen transferlerin 44.299 TL'si maddi olmayan duran varlıklar kalemlerinde muhasebeleştirilmiştir.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI (“TL”) OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

DİPNOT 15-MADDİ OLMAYAN DURAN VARLIKLAR

Maddi olmayan duran varlıkların 31 Aralık 2018 ve 2017 tarihlerinde sona eren yıllara ait hareket tablosu aşağıdaki gibidir:

	1 Ocak 2018	Yabancı Para Çevrim Farkları	İlaveler	Değer Düşüklüğü (Karşılığı)/İptali	Çıkışlar	Transferler	31 Aralık 2018
Maliyet ^(*)	1.827.717	39.638	604.155	113	(5.324)	64.100	2.530.399
Birikmiş itfa payları (-)	(1.010.619)	3.149	(266.402)	(104)	3.238	-	(1.270.738)
Net kayıtlı değer	817.098						1.259.661

	1 Ocak 2017	Yabancı Para Çevrim Farkları	İlaveler	Değer Düşüklüğü (Karşılığı)/İptali	Çıkışlar	Transferler	31 Aralık 2017
Maliyet ^(*)	1.474.679	7.117	300.459	(2.315)	(600)	48.377	1.827.717
Birikmiş itfa payları (-)	(801.910)	(5.704)	(202.510)	3.116	467	(4.078)	(1.010.619)
Net kayıtlı değer	672.769						817.098

^(*) Maddi olmayan duran varlıklar ağırlıklı olarak lisans ve yazılımlardan oluşmaktadır.

DİPNOT 16-ŞEREFIYE

Şerefiyenin 31 Aralık 2018 ve 2017 tarihleri itibarıyla sona ara eren dönemlere ait hareket tablosu aşağıda sunulmuştur:

	2018	2017
1 Ocak	873.097	1.014.815
İlaveler ^(*) (Dipnot 3)	115.526	-
Yabancı para çevrim farkları	10.792	-
Değer düşüklüğü karşılığı ^(**)	(150.200)	(141.718)
31 Aralık	849.215	873.097

^(*) Grup'un bağlı ortaklıklarından Kordsa'nın %100 bağlı ortaklığı konumunda olan ve Amerika'da mukim Kordsa Inc. ticari havacılık sektörüne ileri kompozit malzemeler sağlayan Fabric Development, Inc. ("FDI"), Textile Products, Inc. ("TPI") ve "Advanced Honeycomb Technologies Corporation" firmalarını 2018 yılı içerisinde satın almıştır (Dipnot 3 – İşletme Birleşmeleri).

^(**) Grup'un bağlı ortaklıklarından Carrefoursa, dönem içerisinde Kiler Alışveriş yatırımından şerefiye rakamını 150.199.730 (Tam) TL değer düşüklüğüne tabi tutmuştur (31 Aralık 2017: 141.718.000 (Tam) TL). Söz konusu değer düşüklüğü karşılığı esas faaliyetlerden diğer giderler hesabında muhasebeleştirilmiştir. Eğer nakit akışı tahminlerine uygulanan vergi sonrası iskonto oranı ve uzun vadeli büyüme oranı, yönetimin tahmininden %1 daha fazla olsaydı, Grup şerefiye için 13.776.458 (Tam) TL fazla değer düşüklüğü karşılığını konsolide finansal tablolarda muhasebeleştirmek durumunda kalacaktı.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

DİPNOT 17-KARŞILIKLAR, KOŞULLU VARLIK VE YÜKÜMLÜLÜKLER

Diğer kısa vadeli karşılıklar	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
Borç karşılıkları	611.896	241.673
<i>Kredi puan karşılıkları</i>	<i>53.120</i>	<i>69.960</i>
<i>Dava karşılıkları</i>	<i>173.323</i>	<i>97.249</i>
<i>Tazmin edilmemiş ve nakde dönüşmemiş gayrinakdi krediler özel karşılıkları</i>	<i>378.740</i>	<i>67.754</i>
<i>Ekonomik açıdan dezavantajlı sözleşmeler</i>	<i>5.246</i>	<i>4.260</i>
<i>Diğer kısa vadeli borç karşılıkları</i>	<i>1.467</i>	<i>2.450</i>
Diğer borç karşılıkları	66.959	91.265
Toplam	678.855	332.938

Diğer uzun vadeli karşılıklar	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
Borç karşılıkları	4.260	4.613
<i>Diğer uzun vadeli borç karşılıkları</i>	<i>4.260</i>	<i>4.613</i>
Toplam	4.260	4.613

Taahhütler-Bankacılık bölümü	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
Verilen teminat mektupları	34.426.832	34.576.533
Akreditifler	6.255.037	6.579.073
Dövizli kabul kredileri	2.740.066	3.757.710
Diğer teminatlar	7.884.108	5.914.738
Toplam	51.306.043	50.828.054

Taahhütler-Diğer şirketler	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
Verilen teminat mektupları	812.587	649.971
Verilen diğer teminatlar	413.072	294.789
Maddi duran varlıklar ile ilgili ipotek, teminat, rehin	11.480	25.185
Toplam	1.237.139	969.945

Borçlanma senetleri ile ilgili geri alım ve geri satım taahhütleri:

31 Aralık 2018 ve 31 Aralık 2017 tarihleri itibarıyla borçlanma senetleri (devlet tahvilleri, hazine bonoları ve eurobondlar) ile ilgili geri alım ve geri satım taahhütleri aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
Geri alım taahhütleri	14.434.653	29.229.448

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

Alım-satım amaçlı işlemlerin türleri:

	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
Yabancı para döviz alım	11.135.973	10.601.547
Yabancı para döviz satım	10.525.900	10.564.713
Toplam	21.661.873	21.166.260
	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
Para swap alımları	141.036.291	111.502.891
Para swap satışları	139.431.917	106.924.680
Faiz haddi swap alımları	68.273.548	46.369.365
Faiz haddi swap satışları	68.273.548	46.369.365
Toplam	417.015.304	311.166.301
	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
Spot alımlar	7.628.722	5.034.625
Spot satışlar	7.347.903	5.050.637
Toplam	14.976.625	10.085.262
	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
Para, faiz ve menkul değer alım opsiyonları	37.759.363	50.144.128
Para, faiz ve menkul değer satım opsiyonları	37.740.163	50.460.763
Toplam	75.499.526	100.604.891
	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
Diğer alım işlemleri	16.286.966	6.225.924
Diğer satım işlemleri	8.749.610	8.623.132
Toplam	25.036.576	14.849.056

Riskten korunma amaçlı türev işlem türleri:

	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
Faiz haddi swap alımları	15.800.831	11.759.837
Faiz haddi swap satışları	15.800.831	11.759.837
Toplam	31.601.662	23.519.674
	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
Yabancı para döviz alım	-	31.708
Yabancı para döviz satım	-	97.386
Toplam	-	129.094

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
Para swap alımları	17.128.717	3.482.506
Para swap satışları	13.443.865	2.507.376
Toplam	30.572.582	5.989.882

31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla Bankacılık endüstriyel bölümüne ait bilanço dışı yükümlülüklerin vade analizi aşağıdaki gibidir:

	1 yıla kadar	1 yıldan fazla	Toplam
Verilen teminat mektupları	5.334.189	29.092.644	34.426.833
Akreditifler	2.387.038	3.868.000	6.255.038
Döviz Kabul kredileri	2.457.752	282.314	2.740.066
Diğer teminatlar	3.682.397	4.201.709	7.884.106
Toplam	13.861.376	37.444.667	51.306.043

31 Aralık 2017 tarihi itibarıyla Bankacılık endüstriyel bölümüne ait bilanço dışı yükümlülüklerin vade analizi aşağıdaki gibidir:

	1 yıla kadar	1 yıldan fazla	Toplam
Verilen teminat mektupları	6.616.283	27.960.249	34.576.532
Akreditifler	5.188.694	1.390.378	6.579.072
Döviz Kabul kredileri	2.900.711	857.000	3.757.711
Diğer teminatlar	2.497.120	3.417.619	5.914.739
Toplam	17.202.808	33.625.246	50.828.054

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI (“TL”) OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

31 Aralık 2018 ve 31 Aralık 2017 tarihleri itibarıyla bankacılık endüstriyel bölümüne ait taahhütlerin ekonomik risk konsantrasyonu aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
Finansal kurumlar	7.182.375	7.006.200
İnşaat	7.911.886	6.252.263
Kimya	1.558.845	2.791.301
Toptan satışıçılar	9.162.663	9.970.378
Küçük ölçekli perakendeciler	5.252.181	4.806.478
Çelik ve madencilik	3.218.621	3.152.082
Yiyecek ve içecek	1.398.630	798.144
Elektrik, gaz ve su	2.458.803	1.926.591
Otomotiv	1.185.086	855.703
Diğer imalat	4.884.605	2.965.513
Elektronik	298.176	676.712
Tekstil	1.446.126	1.423.271
Taşımacılık	700.841	621.471
Telekomünikasyon	207.104	224.582
Turizm	337.699	278.993
Tarım ve ormancılık	180.924	165.071
Diğer	3.921.478	6.913.301
Toplam	51.306.043	50.828.054

Grup'un iş ortaklıklarından Aksigorta T.C. Maliye Bakanlığı Vergi Denetleme Kurulu'nun Şirket nezdinde 24 Haziran 2014 tarihinde başlattığı 2009, 2010, 2011 ve 2012 yılları BSMV konulu sınırlı vergi incelemesi sonucunda sovtaj işlemlerinin banka ve sigorta muameleleri vergisine tabi tutulmadığı gerekçesiyle Şirket'e 2009 yılı için 1,8 milyon Tam TL vergi ve 2,8 milyon Tam TL vergi cezası 2010 yılı için 2 milyon Tam TL vergi ve 3 milyon Tam TL vergi cezası, 2011 yılı için 3 milyon Tam TL vergi ve 4,6 milyon Tam TL vergi cezası, 2012 yılı için 4,3 milyon Tam TL vergi ve 6,4 milyon Tam TL vergi cezası olmak üzere toplam 27,9 milyon Tam TL vergi ve vergi cezası tarh edilmiş olup, Şirket uygulamalarının mevzuata uygun olduğu düşünülmekte olduğundan finansal tablolarda herhangi bir karşılık ayrılmamıştır. Şirket, 16 Ocak 2015 tarihinde 2009 yılına ilişkin ve 20 Şubat 2015 tarihinde 2010, 2011 ve 2012 yıllarına ilişkin vergi ve cezaları için Büyük Mükellefler Vergi Dairesi Uzlaşma Komisyonu Başkanlığı'na uzlaşma talebinde bulunmuştur. Büyük Mükellefler Vergi Dairesi ile 15 Şubat 2018 tarihinde uzlaşma görüşmesi yapılmış ancak ilgili dönem vergi cezalarına ilişkin Büyük Mükellefler Vergi Dairesi ile uzlaşma konusunda anlaşma sağlanamamıştır. Vergi aslı ve cezalarına ilişkin olarak dava yoluna başvurulmuştur. 2009 ve 2010 yıllarına ilişkin davalar İstanbul 3. Vergi Mahkemesi nezdinde şirket lehine sonuçlanmış olup, diğer dönemlere ilişkin davalar halen devam etmektedir.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

DİPNOT 18-TAAHHÜTLER

31 Aralık 2018 itibarıyla Bağlı Ortaklıkların teminat/rehin/ipotek ("TRİ") pozisyonu aşağıdaki gibidir;

	Toplam TL Karşılığı	31 Aralık 2018			Diğer TL Karşılığı
		TL	ABD Doları	Avro	
A. Kendi tüzel kişiliği adına vermiş olduğu teminatlar	1.221.533	318.497	107.680	55.593	-
B. Tam konsolidasyon kapsamına dahil edilen ortaklıklar lehine vermiş olduğu teminatlar	1.489.327	360.398	10.056	177.684	4.944
C. Olağan ticari faaliyetlerin yürütülmesi amacıyla diğer 3. kişilerin borcunu temin amacıyla vermiş olduğu teminatlar	51.306.043	21.761.622	3.087.613	2.122.216	508.077
D. Diğer teminatlar					
i. Ana ortaklık lehine vermiş olduğu	-	-	-	-	-
ii. B ve C maddeleri kapsamına girmeyen diğer grup şirketleri lehine vermiş olduğu	-	-	-	-	-
iii. C maddesi kapsamına girmeyen 3. Kişiler lehine vermiş olduğu	-	-	-	-	-
Toplam Teminatlar	54.016.903	22.440.517	3.205.349	2.355.493	513.021
A. Kendi tüzel kişiliği adına vermiş olduğu ipotekler	-	-	-	-	-
B. Tam konsolidasyon kapsamına dahil edilen ortaklıklar lehine vermiş olduğu ipotekler	-	-	-	-	-
C. Olağan ticari faaliyetlerin yürütülmesi amacıyla diğer 3. kişilerin borcunu temin amacıyla vermiş olduğu ipotekler	-	-	-	-	-
D. Diğer ipotekler					
i. Ana ortaklık lehine vermiş olduğu	-	-	-	-	-
ii. B ve C maddeleri kapsamına girmeyen diğer grup şirketleri lehine vermiş olduğu	-	-	-	-	-
iii. C maddesi kapsamına girmeyen 3. Kişiler lehine vermiş olduğu	-	-	-	-	-
Toplam İpotekler	-	-	-	-	-
A. Kendi tüzel kişiliği adına vermiş olduğu rehin	-	-	-	-	-
B. Tam konsolidasyon kapsamına dahil edilen ortaklıklar lehine vermiş olduğu rehin	-	-	-	-	-
C. Olağan ticari faaliyetlerin yürütülmesi amacıyla diğer 3. kişilerin borcunu temin amacıyla vermiş olduğu rehin	-	-	-	-	-
D. Diğer rehin					
i. Ana ortaklık lehine vermiş olduğu	-	-	-	-	-
ii. B ve C maddeleri kapsamına girmeyen diğer grup şirketleri lehine vermiş olduğu	-	-	-	-	-
iii. C maddesi kapsamına girmeyen 3. Kişiler lehine vermiş olduğu	-	-	-	-	-
Toplam Rehin	-	-	-	-	-

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI (“TL”) OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

31 Aralık 2018 itibarıyla İştirak ve İş Ortaklıklarının teminat/rehin/ipotek (“TRİ”) pozisyonu aşağıdaki gibidir;

	Toplam TL Karşılığı	31 Aralık 2018			Diğer TL Karşılığı
		TL	ABD Doları	Avro	
A. Kendi tüzel kişiliği adına vermiş olduğu teminatlar	1.165.180	1.118.379	7.269	1.419	-
B. Tam konsolidasyon kapsamına dahil edilen ortaklıklar lehine vermiş olduğu teminatlar	-	-	-	-	-
C. Olağan ticari faaliyetlerin yürütülmesi amacıyla diğer 3. kişilerin borcunu temin amacıyla vermiş olduğu teminatlar	2.850	2.850	-	-	-
D. Diğer teminatlar					
i. Ana ortaklık lehine vermiş olduğu	-	-	-	-	-
ii. B ve C maddeleri kapsamına girmeyen diğer grup şirketleri lehine vermiş olduğu-	-	-	-	-	-
iii. C maddesi kapsamına girmeyen 3. Kişiler lehine vermiş olduğu	-	-	-	-	-
Toplam Teminatlar	1.168.030	1.121.229	7.269	1.419	-
A. Kendi tüzel kişiliği adına vermiş olduğu İpotekler	-	-	-	-	-
B. Tam konsolidasyon kapsamına dahil edilen ortaklıklar lehine vermiş olduğu ipotekler	-	-	-	-	-
C. Olağan ticari faaliyetlerin yürütülmesi amacıyla diğer 3. kişilerin borcunu temin amacıyla vermiş olduğu ipotekler	-	-	-	-	-
D. Diğer ipotekler					
i. Ana ortaklık lehine vermiş olduğu	-	-	-	-	-
ii. B ve C maddeleri kapsamına girmeyen diğer grup şirketleri lehine vermiş olduğu	-	-	-	-	-
iii. C maddesi kapsamına girmeyen 3. Kişiler lehine vermiş olduğu	-	-	-	-	-
Toplam İpotekler	-	-	-	-	-
A. Kendi tüzel kişiliği adına vermiş olduğu rehin	-	-	-	-	-
B. Tam konsolidasyon kapsamına dahil edilen ortaklıklar lehine vermiş olduğu rehin	-	-	-	-	-
C. Olağan ticari faaliyetlerin yürütülmesi amacıyla diğer 3. kişilerin borcunu temin amacıyla vermiş olduğu rehin	-	-	-	-	-
D. Diğer rehin					
i. Ana ortaklık lehine vermiş olduğu	-	-	-	-	-
ii. B ve C maddeleri kapsamına girmeyen diğer grup şirketleri lehine vermiş olduğu	-	-	-	-	-
iii. C maddesi kapsamına girmeyen 3. Kişiler lehine vermiş olduğu	-	-	-	-	-
Toplam Rehin	-	-	-	-	-

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

31 Aralık 2017 itibarıyla Bağlı Ortaklıkların teminat/rehin/ipotek ("TRİ") pozisyonu aşağıdaki gibidir;

	Toplam TL Karşılığı	31 Aralık 2017			Diğer TL Karşılığı
		TL	ABD Doları	Avro	
A. Kendi tüzel kişiliği adına vermiş olduğu teminatlar	1.295.946	434.563	133.887	78.704	987
B. Tam konsolidasyon kapsamına dahil edilen ortaklıklar lehine vermiş olduğu teminatlar	1.135.741	276.886	64.605	135.303	3.528
C. Olağan ticari faaliyetlerin yürütülmesi amacıyla diğer 3. kişilerin borcunu temin amacıyla vermiş olduğu teminatlar	50.828.054	21.370.968	4.744.023	2.471.376	385.992
D. Diğer teminatlar					
i. Ana ortaklık lehine vermiş olduğu	-	-	-	-	-
ii. B ve C maddeleri kapsamına girmeyen diğer grup şirketleri lehine vermiş olduğu	-	-	-	-	-
iii. C maddesi kapsamına girmeyen 3. Kişiler lehine vermiş olduğu	-	-	-	-	-
Toplam Teminatlar	53.259.740	22.082.417	4.942.515	2.685.383	390.507
A. Kendi tüzel kişiliği adına vermiş olduğu ipotekler	97.082	-	-	21.500	-
B. Tam konsolidasyon kapsamına dahil edilen ortaklıklar lehine vermiş olduğu ipotekler	-	-	-	-	-
C. Olağan ticari faaliyetlerin yürütülmesi amacıyla diğer 3. kişilerin borcunu temin amacıyla vermiş olduğu ipotekler	-	-	-	-	-
D. Diğer ipotekler					
i. Ana ortaklık lehine vermiş olduğu	-	-	-	-	-
ii. B ve C maddeleri kapsamına girmeyen diğer grup şirketleri lehine vermiş olduğu	-	-	-	-	-
iii. C maddesi kapsamına girmeyen 3. Kişiler lehine vermiş olduğu	-	-	-	-	-
Toplam İpotekler	97.082	-	-	21.500	-
A. Kendi tüzel kişiliği adına vermiş olduğu rehin	-	-	-	-	-
B. Tam konsolidasyon kapsamına dahil edilen ortaklıklar lehine vermiş olduğu rehin	-	-	-	-	-
C. Olağan ticari faaliyetlerin yürütülmesi amacıyla diğer 3. kişilerin borcunu temin amacıyla vermiş olduğu rehin	-	-	-	-	-
D. Diğer rehin					
i. Ana ortaklık lehine vermiş olduğu	-	-	-	-	-
ii. B ve C maddeleri kapsamına girmeyen diğer grup şirketleri lehine vermiş olduğu	-	-	-	-	-
iii. C maddesi kapsamına girmeyen 3. Kişiler lehine vermiş olduğu	-	-	-	-	-
Toplam Rehın	-	-	-	-	-

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI (“TL”) OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

31 Aralık 2017 itibarıyla İş Ortaklıklarının teminat/rehin/ipotek (“TRİ”) pozisyonu aşağıdaki gibidir;

	Toplam TL Karşılığı	31 Aralık 2017			Diğer TL Karşılığı
		TL	ABD Doları	Avro	
A. Kendi tüzel kişiliği adına vermiş olduğu teminatlar	895.128	893.057	393	130	-
B. Tam konsolidasyon kapsamına dahil edilen ortaklıklar lehine vermiş olduğu teminatlar	-	-	-	-	-
C. Olağan ticari faaliyetlerin yürütülmesi amacıyla diğer 3. kişilerin borcunu temin amacıyla vermiş olduğu teminatlar	495	495	-	-	-
D. Diğer teminatlar					
i. Ana ortaklık lehine vermiş olduğu	-	-	-	-	-
ii. B ve C maddeleri kapsamına girmeyen diğer grup şirketleri lehine vermiş olduğu	-	-	-	-	-
iii. C maddesi kapsamına girmeyen 3. Kişiler lehine vermiş olduğu	-	-	-	-	-
Toplam Teminatlar	895.623	893.552	393	130	-
A. Kendi tüzel kişiliği adına vermiş olduğu İpotekler	-	-	-	-	-
B. Tam konsolidasyon kapsamına dahil edilen ortaklıklar lehine vermiş olduğu ipotekler	-	-	-	-	-
C. Olağan ticari faaliyetlerin yürütülmesi amacıyla diğer 3. kişilerin borcunu temin amacıyla vermiş olduğu ipotekler	-	-	-	-	-
D. Diğer ipotekler					
i. Ana ortaklık lehine vermiş olduğu	-	-	-	-	-
ii. B ve C maddeleri kapsamına girmeyen diğer grup şirketleri lehine vermiş olduğu	-	-	-	-	-
iii. C maddesi kapsamına girmeyen 3. Kişiler lehine vermiş olduğu	-	-	-	-	-
Toplam İpotekler	-	-	-	-	-
A. Kendi tüzel kişiliği adına vermiş olduğu rehin	-	-	-	-	-
B. Tam konsolidasyon kapsamına dahil edilen ortaklıklar lehine vermiş olduğu rehin	-	-	-	-	-
C. Olağan ticari faaliyetlerin yürütülmesi amacıyla diğer 3. kişilerin borcunu temin amacıyla vermiş olduğu rehin	-	-	-	-	-
D. Diğer rehin					
i. Ana ortaklık lehine vermiş olduğu	-	-	-	-	-
ii. B ve C maddeleri kapsamına girmeyen diğer grup şirketleri lehine vermiş olduğu	-	-	-	-	-
iii. C maddesi kapsamına girmeyen 3. Kişiler lehine vermiş olduğu	-	-	-	-	-
Toplam Rehin	-	-	-	-	-

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DİŞİNDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

DİPNOT 19-ÇALIŞANLARA SAĞLANAN FAYDALAR

Çalışanlara sağlanan faydalar kapsamında borçlar:

	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
Personele ödenecek ücretler	73.302	27.587
Ödenecek sosyal güvenlik primleri	20.369	46.798
Diğer	-	1.612
Toplam	93.671	75.997

Çalışanlara sağlanan faydalara ilişkin kısa vadeli karşılıklar:

	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
İzin karşılıkları	142.222	117.631
Prim karşılıkları	23.526	26.220
Çalışanlara sağlanan faydalara ilişkin diğer karşılıklar	161.603	174.428
Toplam	327.351	318.279

Çalışanlara sağlanan faydalara ilişkin uzun vadeli karşılıklar:

	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
İzin karşılıkları	3.638	3.785
Kıdem tazminatı karşılığı	416.591	385.500
Çalışanlara sağlanan faydalara ilişkin diğer karşılıklar	27.816	23.079
Toplam	448.045	412.364

Kıdem tazminatı karşılığı:

Türk kanunlarına göre Grup, en az bir yıllık hizmeti tamamlayarak emekliye ayrılan, ilişkisi kesilen, askerlik hizmetleri için çağırılan veya vefat eden her çalışanına kıdem tazminatı ödemek mecburiyetindedir. 23 Mayıs 2002 tarihindeki ilgili yasa değişikliği nedeniyle, emeklilikten önceki hizmet süresiyle bağlantılı, bazı geçiş süreci maddeleri çıkartılmıştır. Ödenecek tazminat her hizmet yılı için bir aylık maaş tutarı kadardır ve bu miktar 31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla 5.434,42 Tam TL (31 Aralık 2017: 4.732,48 Tam TL) ile sınırlandırılmıştır.

Yukarıda açıklanan yasal düzenlemeler haricinde emeklilik taahhütleri için herhangi bir düzenleme yoktur. Fon ayrılma zorunluluğu bulunmadığından yükümlülük için fon ayrılmamıştır.

Kıdem tazminatı karşılığı, Şirket'in çalışanların emekli olmasından kaynaklanan gelecekteki muhtemel yükümlülük tutarının bugünkü değerinin tahmin edilmesi yoluyla hesaplanmaktadır. TMS 19 ("Çalışanlara Sağlanan Faydalar"), şirketin yükümlülüklerinin, tanımlanmış fayda planları kapsamında aktüeryal değerlendirme yöntemleri kullanılarak geliştirilmesini öngörür. Bu doğrultuda, toplam yükümlülüklerin hesaplanmasında kullanılan aktüeryal varsayımlar aşağıda belirtilmiştir:

Ana varsayım, her hizmet yılı için olan azami yükümlülük tutarının enflasyona paralel olarak artacak olmasıdır. Dolayısıyla, uygulanan iskonto oranı, gelecek enflasyon etkilerinin düzeltilmesinden sonraki beklenen reel oranı ifade eder. Bu nedenle, 31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla, ekli finansal tablolarda karşılıklar, geleceğe ilişkin, çalışanların emekliliğinden kaynaklanacak muhtemel yükümlülüğünün bugünkü değeri tahmin edilerek hesaplanır. İlgili bilanço tarihlerindeki karşılıklar, konsolidasyon kapsamındaki her iştirak ve bağlı ortaklık için farklılık göstermekle birlikte, ortalama %4,30-%5,80 arasında reel iskonto oranı kullanılmak suretiyle hesaplanmıştır (31 Aralık 2017: %3,70-%5,10). Kıdem tazminatı tavanı altı ayda bir revize edilmekte olup, Grup'un kıdem tazminatı karşılığının hesaplanmasında 1 Ocak 2019 tarihinden itibaren geçerli olan 6.017,60 Tam TL tavan tutarı dikkate alınmıştır.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

Kıdem tazminatı karşılığının 31 Aralık 2018 ve 2017 tarihlerinde sona eren yıllara ait hareketleri aşağıdaki gibidir:

	2018	2017
1 Ocak	385.500	303.541
Cari dönem gideri	135.916	99.616
Ödemeler	(107.311)	(81.370)
Faiz maliyeti	10.972	3.753
Yabancı para çevrim farkları	3.349	1.113
Aktüeryal (kayıp)/kazanç	(11.834)	58.847
31 Aralık	416.592	385.500

DİPNOT 20-DİĞER VARLIK VE YÜKÜMLÜLÜKLER

Diğer Dönen Varlıklar	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
Bankalararası çek takas hesabı	1.212.261	149.829
İndirilecek, devreden ve diğer KDV	530.602	156.615
Diğer dönen varlıklar	59.697	64.115
Toplam	1.802.560	370.559

Diğer Duran Varlıklar	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
Uzun vadeli vergi alacakları ve diğer yasal alacaklar	13.920	26.941
İndirilecek, devreden ve diğer KDV	3.902	4.928
Diğer duran varlıklar	119.691	87.944
Toplam	137.513	119.813

Diğer Kısa Vadeli Yükümlülükler	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
Bankalararası çek takas hesabı	2.468.350	291.353
Tasarruf mevduatı sigortası	52.010	50.641
Diğer kısa vadeli yükümlülükler	244.534	323.668
Toplam	2.764.894	665.662

Diğer Uzun Vadeli Yükümlülükler	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
Diğer uzun vadeli yükümlülükler	94.901	55.065
Toplam	94.901	55.065

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DİŞİNDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

DİPNOT 21-ÖZKAYNAKLAR

Hacı Ömer Sabancı Holding A.Ş.'nin onaylanmış ve çıkarılmış sermayesi her biri 1 Kr kayıtlı nominal bedeldeki 204.040.393.100 (31 Aralık 2017: 204.040.393.100) hisseden oluşmaktadır.

31 Aralık 2018 ve 31 Aralık 2017 tarihleri itibarıyla Holding'in onaylanmış ve çıkarılmış sermayesi ve sermaye yapısı aşağıdaki gibidir:

Hissedarlar:	Pay (%)	31 Aralık 2018	Pay (%)	31 Aralık 2017
Sakıp Sabancı Holding A.Ş.	14,07	287.100	14,07	287.100
Serra Sabancı	7,21	147.160	7,21	147.160
Suzan Sabancı Dinçer	6,94	141.567	6,94	141.567
Çiğdem Sabancı Bilen	6,94	141.567	6,94	141.567
Diğer	64,84	1.323.010	64,84	1.323.010
Sermaye	100,00	2.040.404	100,00	2.040.404
Geri alınmış paylar (-)		(190.470)		(190.470)
Hisse senetleri ihraç primi		22.237		22.237

Grup'un bağlı ortaklıklarından EXSA Export Sanayi Mamulleri Satış ve Araştırma A.Ş. ("Exsa") 22 Aralık 2015 tarihli Yönetim Kurulu kararı ile Borsa İstanbul'da Sabancı Holding halka açık paylarından hisse alımları gerçekleştirmiştir. Bu işlemler sonucunda, Exsa'nın Sabancı Holding sermayesindeki payı 31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla %1,17'dir. Bu paylar, konsolide özkaynaklarda geri alınmış paylar hesabında muhasebeleştirilmiştir.

Kardan Ayrılan Kısıtlanmış Yedekler

Türk Ticaret Kanunu'na göre, yasal yedekler birinci ve ikinci tertip yasal yedekler olmak üzere ikiye ayrılır. Türk Ticaret Kanunu'na göre birinci tertip yasal yedekler, şirketin ödenmiş sermayesinin %20'sine ulaşıncaya kadar, kanuni net karın %5'i olarak ayrılır. Türk Ticaret Kanunu'na göre, yasal yedekler ödenmiş sermayenin %50'sini geçmediği sürece sadece zararları netleştirmek için kullanılabilir, bunun dışında herhangi bir şekilde kullanılması mümkün değildir.

Ayrıca, Gayrimenkul ve İştirak Hissesi Satış Kazancı İstisnası'ndan yararlanabilmek için söz konusu kazançların %75'inin pasifte bir fon hesabında (özel yedekler) tutulması ve 5 yıl süre ile işletmeden çekilmemesi gerekmektedir. İştirak Hissesi Satış Kazancı İstisnası kapsamında, gerçekleşen iştirak satışları neticesinde kanuni finansal tablolarda oluşan satış kazançlarının %75'lik kısmı "İştirak satış karları" altında sınıflandırılmıştır. 2012 yılında Holding yasal mali tablolarındaki Teknosa hisselerinin halka arz dolayısıyla elde ettiği satış karının %75'ini bu hesap altında kaydetmiştir.

Yukarıda bahsedilen kardan ayrılan kısıtlanmış yedeklerin detayı aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
Yasal yedekler	705.591	699.547
İştirak satış karları	344.487	333.369
Toplam	1.050.078	1.032.916

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI (“TL”) OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

Kar Dağıtımı

Halka açık şirketler, kar payı dağıtımlarını SPK'nın 1 Şubat 2014 tarihinden itibaren yürürlüğe giren II-19.1 no'lu Kar Payı Tebliği'ne göre yaparlar.

Şirketler, karlarını genel kurulları tarafından belirlenecek kar dağıtım politikaları çerçevesinde ve ilgili mevzuat hükümlerine uygun olarak genel kurul kararıyla dağıtır. Söz konusu tebliğ kapsamında, asgari bir dağıtım oranı tespit edilmemiştir. Şirketler esas sözleşmelerinde veya kar dağıtım politikalarında belirlenen şekilde kar payı öderler.

Kar veya Zararda Yeniden Sınıflandırılacak Birikmiş Diğer Kapsamlı Gelir ve Giderler

	Değer artış fonları	Nakit akışı riskinden korunma fonları	Yurtdışındaki net yatırım riskinden korunma fonları	Yabancı para çevrim farkları
1 Ocak 2017 itibarıyla bakiyeler	(444.676)	(177.288)	(146.024)	499.438
Dönem içerisindeki artış/(azalışlar)	189.636	46.922	(102.703)	225.222
Kar veya zarar tablosuna transfer edilen kazançlar	(13.368)	23.735	-	-
Gerçeğe uygun değeri diğer kapsamlı gelire yansıtılan finansal varlıkların itfa edilmiş maliyeti üzerinden değerlendirilen finansal varlıklara transferi sebebiyle kar veya zarar tablosuna dahil edilen net kazanç ve kaybı	(2.160)	-	-	-
Vergi etkisi	(39.769)	(14.891)	20.541	-
31 Aralık 2017 itibarıyla bakiyeler	(310.337)	(121.522)	(228.186)	724.660
1 Ocak 2018 itibarıyla düzeltilmiş bakiyeler	(252.746)	(121.522)	(228.186)	724.660
Dönem içerisindeki artış/(azalışlar)	(1.127.006)	(43.804)	(200.933)	658.116
Kar veya zarar tablosuna transfer edilen kazançlar	(149.035)	6.311	-	-
Gerçeğe uygun değeri diğer kapsamlı gelire yansıtılan finansal varlıkların itfa edilmiş maliyeti üzerinden değerlendirilen finansal varlıklara transferi sebebiyle kar veya zarar tablosuna dahil edilen net kazanç ve kaybı	38.628	-	-	-
Vergi etkisi	272.231	8.248	44.205	-
31 Aralık 2018 itibarıyla bakiyeler	(1.217.928)	(150.767)	(384.914)	1.382.776

DİPNOT 22-SATIŞ AMAÇLI SINIFLANDIRILAN VARLIKLAR, YÜKÜMLÜLÜKLER VE DURDURULAN FAALİYETLER

1 Ocak-31 Aralık 2018

Grup'un bağlı ortaklıklarından Kordsa'nın bağlı ortaklığı Nile Kordsa Company for Industrial Fabrics S.A.E.'nin 31 Aralık 2018 itibarıyla 22.778 Tam TL dönem karı bulunmaktadır (31 Aralık 2017: 3.503.342 Tam TL kar). 31 Aralık 2018 ve 31 Aralık 2017 konsolide finansal tablolarında bu şirkete ait faaliyet neticeleri durdurulan faaliyetlere ilişkin gelir/giderler olarak sınıflandırılmıştır. "Satış Amacıyla Elde Tutulan Varlıklar" altında muhasebeleştirilen tutar 31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla, 14.220.459 Tam TL'dir (31 Aralık 2017: 11.194.785 Tam TL). "Satış Amacıyla Elde Tutulan Yükümlülükler" altında muhasebeleştirilen tutar 31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla, 4.273.745 Tam TL'dir (31 Aralık 2017: 5.261.866 Tam TL).

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DİŞİNDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

1 Ocak-31 Aralık 2017

31 Aralık 2017 itibarıyla, Grup'un bağlı ortaklıklarından Temsa'nın garanti niteliğinde iktisap ettiği ve elden çıkarmak istediği 16.671.395 Tam TL tutarındaki gayrimenkulleri üzerinden 6.685.000 Tam TL tutarında değer düşüklüğü ayrılmıştır. Geriye kalan 9.986.395 Tam TL tutarındaki gayrimenkuller "Satış Amacıyla Elde Tutulan Varlıklar" altında muhasebeleştirilmiştir.

Grup'un bağlı ortaklıklarından Kordsa'nın bağlı ortaklığı Nile Kordsa Company for Industrial Fabrics S.A.E.'nin 31 Aralık 2017 itibarıyla 3.503.342 Tam TL dönem karı bulunmaktadır. 31 Aralık 2017 konsolide finansal tablolarında bu şirkete ait faaliyet neticeleri durdurulan faaliyetlere ilişkin gelir/giderler olarak sınıflandırılmıştır. "Satış Amacıyla Elde Tutulan Varlıklar" altında muhasebeleştirilen tutar 31 Aralık 2017 tarihi itibarıyla, 11.194.785 Tam TL'dir. "Satış Amacıyla Elde Tutulan Yükümlülükler altında muhasebeleştirilen tutar 31 Aralık 2017 tarihi itibarıyla, 5.261.866 Tam TL'dir.

DİPNOT 23-HASILAT VE SATIŞLARIN MALİYETİ

	1 Ocak- 31 Aralık 2018	1 Ocak- 31 Aralık 2017
Yurtiçi satışlar	14.785.979	12.191.647
Yurtdışı satışlar	2.156.318	2.209.411
Eksi: İndirimler	(681.960)	(561.207)
Toplam	16.260.337	13.839.851

	1 Ocak- 31 Aralık 2018	1 Ocak- 31 Aralık 2017
İlk madde ve malzeme, ticari mal giderleri	(10.370.697)	(9.085.652)
Mamul, yarı mamul ve ticari mallardaki değişim	(23.091)	(88.261)
Amortisman ve itfa payları	(273.841)	(214.672)
Personel giderleri	(518.870)	(427.389)
Diğer giderler	(1.670.798)	(1.127.876)
Toplam	(12.857.297)	(10.943.850)

DİPNOT 24-NİTELİKLERİNE GÖRE GİDERLER

Araştırma ve geliştirme giderleri

31 Aralık 2018 ve 2017 tarihlerinde sona eren yıllara ait araştırma geliştirme giderlerinin niteliklerine göre dağılımı aşağıdaki gibidir:

	1 Ocak- 31 Aralık 2018	1 Ocak- 31 Aralık 2017
Personel giderleri	(9.300)	(2.016)
Danışmanlık giderleri	(3.990)	(2.839)
Bakım ve onarım giderleri	(959)	(408)
Amortisman giderleri	(765)	(2.456)
Diğer	(72)	(134)
Toplam	(15.086)	(7.853)

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI (“TL”) OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

Pazarlama giderleri

31 Aralık 2018 ve 2017 tarihlerinde sona eren yıllara ait pazarlama, satış ve dağıtım giderlerinin niteliklerine göre dağılımı aşağıdaki gibidir:

	1 Ocak- 31 Aralık 2018	1 Ocak- 31 Aralık 2017
Personel giderleri	(719.275)	(648.231)
Kira giderleri	(478.492)	(392.214)
Nakliye, lojistik ve dağıtım giderleri	(130.115)	(84.680)
Amortisman giderleri	(129.584)	(146.473)
Reklam giderleri	(72.235)	(70.269)
Enerji giderleri	(56.779)	(24.691)
Bakım ve onarım giderleri	(46.637)	(41.242)
Danışmanlık giderleri	(42.929)	(24.835)
Dışarıdan sağlanan hizmetler	(36.781)	(38.408)
Sigorta giderleri	(8.171)	(9.355)
Malzeme giderleri	(3.736)	(3.828)
İletişim giderleri	(3.276)	(1.886)
Diğer	(251.685)	(258.952)
Toplam	(1.979.695)	(1.745.064)

Genel yönetim giderleri

31 Aralık 2018 ve 2017 tarihlerinde sona eren yıllara ait genel yönetim giderlerinin niteliklerine göre dağılımı aşağıdaki gibidir:

	1 Ocak- 31 Aralık 2018	1 Ocak- 31 Aralık 2017
Personel giderleri	(2.570.013)	(2.222.383)
Kredi kartı ve bankacılık hizmet gideri	(726.023)	(549.689)
Bakım ve onarım giderleri	(535.697)	(350.364)
Amortisman giderleri	(429.749)	(357.791)
Danışmanlık giderleri	(239.725)	(171.874)
Sigorta giderleri	(231.087)	(208.442)
Vergi, resim ve harçlar	(217.329)	(185.104)
İletişim giderleri	(180.498)	(152.069)
Reklam giderleri	(128.118)	(147.058)
Enerji giderleri	(59.534)	(51.783)
Malzeme giderleri	(52.040)	(37.585)
Dışarıdan sağlanan hizmetler	(1.264)	(9.951)
Diğer	(1.324.729)	(890.881)
Toplam	(6.695.806)	(5.334.974)

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

DİPNOT 25-ESAS FAALİYETLERDEN DİĞER GELİR VE GİDERLER

31 Aralık 2018 ve 2017 tarihlerinde sona eren yıllara ait esas faaliyetlerden diğer gelirlerin detayı aşağıdaki gibidir:

	1 Ocak- 31 Aralık 2018	1 Ocak- 31 Aralık 2017
Faaliyetlerden kaynaklanan kur farkı geliri	1.390.732	395.410
Ticari alacakların vade farkı gelirleri	97.565	53.012
Diğer gelirler	377.636	880.209
Toplam	1.865.933	1.328.631

31 Aralık 2018 ve 2017 tarihlerinde sona eren yıllara ait esas faaliyetlerden diğer giderlerin detayı aşağıdaki gibidir:

	1 Ocak- 31 Aralık 2018	1 Ocak- 31 Aralık 2017
Faaliyetlerden kaynaklanan kur farkı gideri	(1.128.327)	(250.798)
Ticari alacakların vade farkı gideleri	(234.153)	(118.578)
Şerefiye değer düşüklüğü	(150.200)	(141.718)
Karşılık giderleri	(22.698)	(38.383)
Diğer giderler	(252.355)	(215.940)
Toplam	(1.787.733)	(765.417)

DİPNOT 26-YATIRIM FAALİYETLERDEN GELİR VE GİDERLER

Yatırım faaliyetlerinden gelirler

31 Aralık 2018 ve 2017 tarihlerinde sona eren yıllara ait yatırım faaliyetlerinden gelirlerin detayı aşağıdaki gibidir:

	1 Ocak- 31 Aralık 2018	1 Ocak- 31 Aralık 2017
Sabit kıymet satış karı	598.483	91.451
İştirak satış karları	126.411	-
Temettü geliri	6.593	2.698
Vadeli mevduat faiz geliri	2.366	1.971
Diğer	5.501	14.609
Toplam	739.354	110.729

31 Aralık 2018 ve 2017 tarihlerinde sona eren yıllara ait yatırım faaliyetlerinden giderlerin detayı aşağıdaki gibidir:

	1 Ocak- 31 Aralık 2018	1 Ocak- 31 Aralık 2017
Sabit kıymet satış zararları	(6.663)	(10.968)
Diğer	-	(6.685)
Toplam	(6.663)	(17.653)

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI (“TL”) OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

DİPNOT 27-FİNANSAL GELİRLER VE GİDERLER

	1 Ocak- 31 Aralık 2018	1 Ocak- 31 Aralık 2017
Finansal gelirler		
Kur farkı geliri	221.567	141.096
Faiz geliri	5.142	-
Toplam	226.709	141.096
Finansal giderler		
Kur farkı gideri	(376.587)	(195.996)
Faiz gideri	(324.206)	(338.727)
Diğer finansman giderleri	(274.769)	(62.031)
Toplam	(975.562)	(596.754)

Finansal gelir ve giderler bankacılık dışındaki bölümler ile ilgilidir.

DİPNOT 28-VERGİ VARLIK VE YÜKÜMLÜLÜKLERİ

	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
Ödenecek kurumlar vergisi ve gelir vergisi	464.788	1.705.443
Eksi: peşin ödenen vergiler	(402.392)	(902.992)
Toplam ödenecek vergiler	62.396	802.451

Türk vergi mevzuatı, ana ortaklık olan şirketin bağlı ortaklıkları ve iştiraklerini konsolide ettiği finansal tabloları üzerinden vergi beyannamesi vermesine olanak tanımamaktadır. Bu sebeple bu konsolide finansal tablolara yansıtılan vergi karşılıkları, tam konsolidasyon kapsamına alınan tüm şirketler için ayrı hesaplanmıştır.

Kurumlar Vergisi Kanunu 13 Haziran 2006 tarih ve 5520 sayılı yasa ile değişmiştir. Söz konusu 5520 sayılı yeni Kurumlar Vergisi Kanunu’nun pek çok hükmü 1 Ocak 2006 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere yürürlüğe girmiştir. Buna göre Türkiye’de, kurumlar vergisi oranı 2018 için %22’dir (2017: %20). Kurumlar vergisi oranı kurumların ticari kazancına vergi yasaları gereğince indirimi kabul edilmeyen giderlerin ilave edilmesi, vergi yasalarında yer alan istisna (iştirak kazançları istisnası vb.) ve indirimlerin (ar-ge indirimi gibi) indirilmesi sonucu bulunacak vergi matrahına uygulanır. Kar dağıtılmadığı takdirde başka bir vergi ödenmemektedir.

5 Aralık 2017 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren 7061 sayılı “Bazı Vergi Kanunları ile Diğer Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun” kapsamında 2018, 2019 ve 2020 yılları için kurumlar vergisi oranı %20’den %22’ye çıkarılmıştır. Söz konusu kanun kapsamında, konsolide finansal tablolarda ertelenmiş vergi varlık ve yükümlülükleri, geçici farkların 2018, 2019 ve 2020 yıllarında vergi etkisi oluşturacak kısmı için %22 vergi oranı ile, geçici farkların 2021 ve sonraki dönemlerde vergi etkisi oluşturacak kısmı için ise %20 oranı ile hesaplanmıştır.

Türkiye’deki bir işyeri ya da daimi temsilcisi aracılığı ile gelir elde eden dar mükellef kurumlar ile Türkiye’de yerleşik kurumlara ödenen kar paylarından (temettü) stopaj yapılmaz. Bunların dışında kalan kişi ve kurumlara yapılan temettü ödemeleri %15 oranında stopaja tabidir. Karın sermayeye ilavesi, kar dağıtımı sayılmaz.

Şirketler üçer aylık mali karları üzerinden %22 oranında geçici vergi hesaplar ve o dönemi izleyen ikinci ayın 10’uncu gününe kadar beyan edip 17’nci günü akşamına kadar öderler. Yıl içinde ödenen geçici vergi o yıla ait olup izleyen yıl verilecek kurumlar vergisi beyannamesi üzerinden hesaplanacak kurumlar vergisinden mahsup edilir. Mahsuba rağmen ödenmiş geçici vergi tutarı kalmış ise bu tutar nakden iade alınabileceği gibi devlete karşı olan herhangi bir başka mali borca da mahsup edilebilir.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DİŞİNDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

5 Aralık 2017 tarihli Resmi Gazete’de yayınlanarak yürürlüğe giren 7061 sayılı “Bazı Vergi Kanunları ile Diğer Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun” kapsamında 2018, 2019, 2020 yılları için Kurumlar Vergisi oranı %20’den %22’ye çıkarılmıştır.

Türkiye’de ödenecek vergiler konusunda vergi otoritesi ile mutabakat sağlamak gibi bir uygulama bulunmamaktadır. Kurumlar vergisi beyannameleri hesap döneminin kapandığı ayı takip eden dördüncü ayın 25’inci günü akşamına kadar bağlı bulunulan vergi dairesine verilir.

Vergi incelemesine yetkili makamlar beş yıl zarfında muhasebe kayıtlarını inceleyebilir ve hatalı işlem tespit edilirse ödenecek vergiye ilişkin yapılacak vergi tarhiyatı nedeniyle vergi miktarları değişebilir.

Türk vergi mevzuatına göre beyanname üzerinde gösterilen mali zararlar 5 yılı aşmamak kaydıyla dönem kurum kazancından indirilebilirler. Ancak, mali zararlar, geçmiş yıl karlarından mahsup edilemez.

Kurumlar Vergisi Kanunu’nda kurumlara yönelik birçok istisna bulunmaktadır. Bu istisnalardan Grup’a ilişkin olanları aşağıda açıklanmıştır:

İştirak Kazançları İstisnası

Kurumların tam mükellefiyete tabi bir başka kurumun sermayesine iştirakten elde ettikleri temettü kazançları (yatırım fonlarının katılma belgeleri ile yatırım ortaklıkları hisse senetlerinden elde edilen kar payları hariç) kurumlar vergisinden istisnadır.

Emisyon Primi İstisnası

Anonim şirketlerin kuruluşlarında veya sermayelerini artırdıkları sırada çıkardıkları hisse senetlerinin itibari değerlerinin üzerinde elden çıkarılmasından sağlanan emisyon primi kazançları kurumlar vergisinden istisnadır.

Yurtdışı İştirak Kazançları İstisnası

Kanuni ve iş merkezi Türkiye’de bulunmayan anonim veya limited şirket mahiyetindeki bir şirketin (esas faaliyet konusu finansal kiralama veya her nevi menkul kıymet yatırımı olanlar hariç) sermayesine, kazancın elde edildiği tarihe kadar devamlı olarak en az bir yıl süreyle %10 veya daha fazla oranda iştirak eden kurumların, bu iştiraklerin kanuni veya iş merkezinin bulunduğu ülke vergi kanunları uyarınca en az %15 oranında (esas faaliyet konusu finansman temini veya sigortacılık olanlarda en az, Türkiye’de uygulanan kurumlar vergisi oranında) kurumlar vergisi benzeri vergi yükü taşıyan ve elde edildiği vergilendirme dönemine ilişkin yıllık kurumlar vergisi beyannamesinin verilmesi gereken tarihe kadar Türkiye’ye transfer ettikleri iştirak kazançları kurumlar vergisinden istisnadır.

Gayrimenkul ve İştirak Hissesi Satış Kazancı İstisnası

Kurumların, en az iki tam yıl süreyle aktiflerinde yer alan iştirak hisselerinin, gayrimenkullerinin, rüçhan hakkı, kurucu senedi ve intifa senetleri satışından doğan kazançlarının %75’i kurumlar vergisinden istisnadır. 1 Ocak 2018 tarihinden itibaren gayrimenkuller için istisna %50 olarak revize olmuştur. İstisnadan yararlanmak için söz konusu kazancın pasifte bir fon hesabında tutulması ve 5 yıl süre ile işletmeden çekilmemesi gerekmektedir. Satış bedelinin satışın yapıldığı yılı izleyen ikinci takvim yılı sonuna kadar tahsil edilmesi gerekir.

Menkul kıymet ve taşınmaz ticareti ve kiralaması ile uğraşan kurumların bu amaçla ellerinde bulundurdıkları değerlerin satışından elde ettikleri kazançlar istisna kapsamı dışındadır.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

Yatırım Teşvikleri

Türkiye’de kurumlar vergisi oranı %22’dir. Ancak, teşvik belgesine bağlı yatırımlar için indirimli kurumlar vergisi uygulaması mevcuttur. Yatırım Teşvik Sistemi’nde indirimli kurumlar vergisinin hesaplanmasında önem taşıyan iki unsur yatırıma katkı oranı ve vergi indirimi oranıdır. İndirimli gelir ve Kurumlar Vergisi uygulanmak suretiyle tahsilinden vazgeçilen vergi yoluyla yatırımların devletçe karşılanacak tutarına yatırıma katkı tutarı, bu tutarın yapılan toplam yatırıma bölünmesi suretiyle bulunacak orana ise yatırıma katkı oranı olarak tanımlanmaktadır. Bu oranlar sektör ve bölgelere göre Cumhurbaşkanlığı tarafından belirlenmektedir. İndirimli Kurumlar Vergisi’ne ilişkin düzenlemeler 2012/3305 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı, 1 Seri No’lu Kurumlar Vergisi Genel Tebliği’nde yer almaktadır.

31 Aralık 2018 ve 31 Aralık 2017 tarihlerinde sona eren hesap dönemlerine ait konsolide diğer kapsamlı kar veya zarar tablosunda yer alan kapsamlı gelir kalemlerine ilişkin vergi tutarları aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2018			31 Aralık 2017		
	Vergi öncesi	Vergi gideri	Vergi sonrası	Vergi öncesi	Vergi gideri	Vergi sonrası
Gerçeğe uygun değer farkı diğer kapsamlı gelir yansıtılan finansal varlıklara ilişkin diğer kapsamlı gelir	(2.503.516)	550.774	(1.952.742)	446.266	(89.253)	357.013
Nakit akışı riskinden korunma araçları	(378.805)	83.337	(295.468)	113.190	(22.638)	90.552
Yurtdışındaki net yatırım riskinden korunma amaçlı türev finansal varlıklara ilişkin kar/(zarar)	(493.088)	108.479	(384.609)	(252.034)	50.405	(201.629)
Yabancı para çevrim farklarındaki değişim	1.510.690	-	1.510.690	540.591	-	540.591
Aktüeryal (kayıp)/kazançları	3.098	(682)	2.416	(55.778)	11.956	(43.822)
Diğer Kapsamlı Gelir	(1.861.622)	741.909	(1.119.713)	792.235	(49.530)	742.705

	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
Konsolide finansal tablolarda yer alan vergi öncesi kar	8.898.262	9.217.993
Ana ortaklık vergi oranına göre beklenen vergi gideri %22 (2017: %20)	(1.957.617)	(1.843.599)
Bağlı ortaklıklar vergi oranı farkları	4.607	7.871
Grup’un beklenen vergi gideri	(1.953.011)	(1.835.728)
Vergiden istisna diğer gelirler	28.892	142.915
Kanunen kabul edilmeyen giderler	(16.252)	(187.404)
Üzerinden ertelenmiş vergi hesaplanmamış geçmiş yıllar zararlarının kullanılması	(37.551)	(19.627)
Özkaynaktan pay alma yöntemiyle muhasebeleştirilen yatırımlardan elde edilen karların etkisi	177.861	115.276
Vergiye konu olmayacak zamanlama farklarının etkisi	91	-
Yatırım teşviklerinin etkisi	35.154	5.604
Gayrimenkul satış karı istisnası	22.981	2.319
Diğer	86.001	(6.953)
Grup’un Cari dönem vergi gideri	(1.655.834)	(1.783.598)

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

Ertelenmiş vergiler

Grup, ertelenmiş gelir vergisi varlık ve yükümlülüklerini, bilanço kalemlerinin TFRS ve vergi finansal tabloları arasındaki farklı değerlendirilmelerin sonucunda ortaya çıkan geçici farkların etkilerini dikkate alarak hesaplamaktadır. Söz konusu geçici farklar gelir ve giderlerin, TFRS ve vergi kanunlarına göre değişik raporlama dönemlerinde muhasebeleşmesinden ve devreden mali zarar ile yatırım indirim istisnasından kaynaklanmaktadır. Gelecek dönemlerde gerçekleşecek uzun vadeli geçici farkla üzerinden yükümlülük metoduna göre hesaplanan ertelenmiş vergi varlıkları ve yükümlülükleri için uygulanacak oran Türkiye için %20'dir.

Ayrı birer vergi mükellefi olan bağlı ortaklık ve müşterek yönetime tabi ortaklıkların finansal tablolarında yer alan ertelenmiş vergi varlıklarını ve yükümlülüklerini net göstermiş olmalarından dolayı Grup'un konsolide bilançosuna söz konusu net sunum şeklinin etkileri yansımıştır. Yukarıdaki tabloda yer alan geçici farklar ile ertelenmiş vergi varlıkları ve yükümlülükleri ise brüt değerler esas alınarak hazırlanmaktadır.

30261 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 7061 sayılı "Bazı Vergi Kanunları ile Diğer Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun"un 91inci maddesi ile 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu'na eklenen geçici 10uncu madde uyarınca kurumların 2018, 2019 ve 2020 vergilendirme dönemlerine ait kazançları üzerinden ödenmesi gereken kurumlar vergisinin %22 oranıyla hesaplanması ve sonrasında tekrardan %20 oranı ile vergilendirilmeye devam edilmesi öngörülmektedir. Bu süre zarfında Bakanlar Kurulu'na %22 oranını %20 oranına kadar indirme yetkisi verilmiştir.

31 Aralık 2018 tarihinde sona eren dönem itibarıyla, vergi mevzuatı uyarınca üçer aylık dönemler itibarıyla oluşan kazançlar üzerinden %22 (2017: %20) oranında geçici vergi hesaplanarak ödenmekte ve bu şekilde ödenen tutarlar yıllık kazanç üzerinden hesaplanan vergiden mahsup edilmektedir. Yapılan Kanun değişikliği ile 2018, 2019 ve 2020 yılları için bu oran %22 olarak belirlenmiştir.

Grup'un üzerinden ertelenmiş vergi varlığı hesaplamadığı geçmiş yıl zararı bulunmamaktadır. Grup'un 31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla üzerinden ertelenmiş vergi alacağı hesaplanan toplam 840.246 TL (31 Aralık 2017: 1.142.324 TL) devreden mali zararı bulunmakta olup bu taşınabilir mali zarar beş yılı aşmamak kaydıyla dönem kurum kazancından indirilebilir. 31 Aralık 2018 ve 31 Aralık 2017 tarihi itibarıyla taşınabilir mali zarar tutarları ve kullanılabilecekleri en son hesap dönemleri aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
2019	-	11.970
2020	24.796	41.345
2021	465.178	741.504
2022	344.549	347.505
2023	5.723	-
Toplam	840.246	1.142.324

31 Aralık 2018 ve 31 Aralık 2017 tarihlerinde sona eren dönemlere ait ertelenmiş vergi varlığı/(yükümlülüğü) aşağıda sunulmuştur:

	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
Ertelenmiş Vergi Varlıkları	372.640	552.671
Ertelenmiş Vergi Yükümlülükleri	(185.504)	(149.352)
Net Ertelenmiş Vergi Varlıkları	187.136	403.319

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

31 Aralık 2018 ve 31 Aralık 2017 tarihlerinde sona eren ara dönemlere ait ertelenmiş vergi varlığı/(yükümlülüğü) hareket tablosu aşağıda sunulmuştur:

	2018	2017
1 Ocak bakiyeleri	403.319	496.251
Doğrudan özkaynaklarla ilişkilendirilen	149.563	(99.691)
Yabancı para çevrim farkları	(35.408)	(3.403)
Kar veya zarar tablosu ile ilişkilendirilen	(298.659)	10.390
Diğer	(31.679)	(228)
31 Aralık	187.136	403.319

DİPNOT 29-TÜREV ARAÇLAR

31 Aralık 2018	Makul Değer	
Alım-satım amaçlı türev araçlar:	Varlık	Yükümlülük
Yabancı paraya dayalı türev araçlar		
Döviz ve faiz haddi swap alış ve satış işlemleri	12.772.069	11.181.788
Vadeli döviz alış ve satış işlemleri	1.084.169	450.783
Döviz alış ve satış opsiyonları	521.910	609.422
Diğer alış ve satış işlemleri	3.249.356	867
Toplam alım satım amaçlı türev araçlar	17.627.504	12.242.860
Riskten korunma amaçlı türev araçlar:		
Döviz ve faiz haddi swap alış ve satış işlemleri	5.058.434	688.610
Vadeli döviz alış ve satış işlemleri	2.678	-
Toplam riskten korunma amaçlı türev araçlar	5.061.112	688.610
Toplam türev araçlar	22.688.616	12.931.470
31 Aralık 2017	Makul Değer	
Alım-satım amaçlı türev araçlar:	Varlık	Yükümlülük
Yabancı paraya dayalı türev araçlar		
Döviz ve faiz haddi swap alış ve satış işlemleri	6.104.829	4.722.590
Vadeli döviz alış ve satış işlemleri	421.897	457.597
Döviz alış ve satış opsiyonları	203.603	242.212
Diğer alış ve satış işlemleri	1.587.534	5.092
Toplam alım satım amaçlı türev araçlar	8.317.863	5.427.491
Riskten korunma amaçlı türev araçlar:		
Döviz ve faiz haddi swap alış ve satış işlemleri	1.136.284	75.710
Vadeli döviz alış ve satış işlemleri	19.817	10.376
Döviz alış ve satış işlemleri	37.023	-
Toplam riskten korunma amaçlı türev araçlar	1.193.124	86.086
Toplam türev araçlar	9.510.987	5.513.577

Akbank, Brisa, Yünsa, Carrefoursa ve Enerjisa finansal borçlarından kaynaklanan nakit akışı riskine karşı faiz haddi swap'larının kullanımı yoluyla nakit akışı riskinden korunmaktadır.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DİŞİNDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

DİPNOT 30-FİNANS SEKTÖRÜ FAALİYETLERİNDEN ALACAKLAR

Bankacılık

Müşterilere verilen kredi ve avanslar	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
Tüketici kredileri ve kredi kartı alacakları	45.957.225	48.763.903
Proje finansmanı ile ilgili krediler ⁽¹⁾	48.446.550	35.328.282
İnşaat	21.226.158	29.093.069
Mali kuruluşlar	25.290.619	28.290.165
Küçük ölçekli işletmeler	14.967.236	17.271.905
Madencilik	6.241.256	6.746.537
Telekomünikasyon	6.983.889	6.804.962
Diğer üretim sektörleri	8.031.069	6.418.826
Gıda, toptan ve perakende ticaret	5.149.361	5.392.196
Tekstil	6.004.275	5.273.075
Kimya	4.608.734	4.099.549
Otomotiv	4.556.178	3.616.780
Diğer	17.894.126	15.759.297
Müşterilere verilen kredi ve avanslar toplamı	215.356.676	212.858.546
Kredi risk karşılığı	(8.482.445)	(6.963.538)
Finansal kiralama alacakları	6.415.536	5.811.994
Müşterilere verilen krediler ve avanslar-net	213.289.767	211.707.002

Yukarıdaki tablo bankanın canlı ve takipteki toplam kredilerini içermekte olup, kredi risk karşılığı tüm kredi riski göz önünde bulundurularak banka değerlendirmesi sonucunda ayrılmıştır.

⁽¹⁾ Banka, Türk Telekomünikasyon A.Ş.'nin (Türk Telekom) hisselerinin satın alım finansmanı kapsamında diğer yerli ve yabancı bankalardan oluşan, hisse rehni teminatı ile kullandırılan sendikasyona katılım çerçevesinde, Ojer Telekomünikasyon A.Ş.'ye verdiği (OTAŞ) nakit kredi riskinin 3.269 milyon TL'lik kısmını "Yakın İzlemedeki Krediler ve Diğer Alacaklar"dan "Donuk Alacaklar"a sınıflamış ve sonrasında 3.269 milyon TL'nin tamamını kayıtlarından silmiştir. Ayrıca Grubun iştirakine ilişkin 119 milyon TL (tam TL tutardır) tutar "Finans Sektörü Faaliyetlerinden Alacaklar" altına sınıflandırılmıştır.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI (“TL”) OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

Türk Telekom’un ana hissedarı olan Ojer Telekomünikasyon A.Ş. (OTAŞ)’ye kullanılmış olan sendikasyon kredilerinin yeniden yapılandırılması için, Grup’un bağlı ortaklıklarından Akbank’ın da aralarında bulunduğu tüm krediverenler arasında mutabakata varılmıştır. Bu kapsamda, Türk Telekom’un ihraç edilmiş sermayesinin %55’ini oluşturan, OTAŞ’ın sahibi olduğu ve kredilerin teminatını oluşturmak amacıyla üzerinde krediverenler lehine rehin tesis edilmiş olan 192.500.000.000 adet A Grubu payların, krediverenlerin tamamının doğrudan veya dolaylı ortak oldukları, özel amaçlı bir şirket olarak kurulan Levent Yapılandırma Yönetimi A.Ş. (“LYY”) tarafından devralınması işlemi 21 Aralık 2018 tarihinde tamamlanmıştır. Banka LYY’ye, OTAŞ’dan olan alacaklardaki payı olan %35,56 oranında iştirak etmiştir. Türk Telekom hisselerinin LYY tarafından devralınması işlemi dahilinde ve ilgili anlaşmalar çerçevesinde, OTAŞ kredilerinin teminatı olan hisselerin alınması için Banka’nın LYY’ye kullandığı toplam kredinin 31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla değeri 1.272 milyon USD olup (TL karşılığı 6.690 milyon TL) söz konusu kredi gerçeğe uygun değeri ile mali tablolarda “Finans Sektörü Faaliyetlerinden Alacaklar” altında sınıflandırılmıştır. Söz konusu kredinin vadesi 1 yıl olup vade uzatılabilecektir. Bu krediye ilişkin imzalanmış olan anlaşmalar çerçevesinde, LYY’ye verilmiş olan kredinin bir kısmının müteakip dönemde krediden sermayeye dönüştürülerek LYY’nin sermayesine ilave edilmesi öngörülmektedir. LYY’nin devraldığı ve krediye konu olan Türk Telekom hisseleri LYY’ye kullandırılan kredinin de teminatını oluşturmaktadır. LYY’nin temel amacı, mümkün olan en hızlı şekilde gerekli koşulları sağlayarak söz konusu Türk Telekom hisselerini konusunda uzman bir yatırımcıya devretmektir.

31 Aralık 2018	Ticari Krediler		Tüketici Krediler		Kredi Kartı		Finansal Kiralama		Toplam	
	Bakiye	Karşılık	Bakiye	Karşılık	Bakiye	Karşılık	Bakiye	Karşılık	Bakiye	Karşılık
Krediler	169.476.968	5.576.750	30.310.656	1.476.363	15.543.270	928.150	6.441.318	501.182	221.772.212	8.482.445
1. Aşama	133.575.347	391.823	25.569.867	179.790	13.096.826	105.190	5.048.008	61.129	177.290.048	737.932
2. Aşama	23.328.009	2.257.273	3.572.225	336.290	1.659.792	148.050	792.903	122.000	29.352.929	2.863.613
3. Aşama	5.883.404	2.927.654	1.168.564	960.283	786.652	674.910	600.407	318.053	8.439.027	4.880.900
Gerçeğe Uygun Değer Farkı Kar Zarara Yansıtılanlar	6.690.208		-	-	-	-	-	-	6.690.208	
Finansal Varlıklar	76.107.578	48.418	-	-	-	-	-	-	76.107.578	48.418
Diğer	14.475.064	59.733	-	-	-	-	-	-	14.475.064	59.733
Gayrinakdi Krediler	52.795.371	381.930	-	-	-	-	-	-	52.795.371	381.930
1. ve 2. Aşama	52.614.940	331.189	-	-	-	-	-	-	52.614.940	331.189
3. Aşama	180.431	50.741	-	-	-	-	-	-	180.431	50.741
Toplam	313.501.958	6.066.831	30.310.657	1.476.364	15.543.270	928.150	6.441.318	501.182	365.797.203	8.972.528

31 Aralık 2017				
	Ticari Krediler	Tüketici Kredileri ve Kredi Kartları	Kiralama Faaliyetlerinden Alacaklar	Toplam
Vadesi geçmemiş, değer düşüklüğüne uğramamış	155.086.230	45.485.413	5.669.203	206.240.846
Vadesi geçmiş, değer düşüklüğüne uğramamış	7065.496	688.697	65.599	7819.792
Değer düşüklüğüne uğramış	2.191.560	2.341.151	287.070	4.819.781
Brüt toplam	164.343.286	48.515.261	6.021.872	218.880.419
Eksi: Bireysel olarak takip edilen değer düşüklüğü	(1.651.263)	(2.341.151)	(156.454)	(4.148.868)
Eksi: Toplu olarak takip edilen değer düşüklüğü	(2.401.255)	(569.869)	(53.425)	(3.024.549)
Toplam karşılık	(4.052.518)	(2.911.020)	(209.879)	(7.173.417)
Toplam	160.290.768	45.604.241	5.811.993	211.707.002

ABD Doları, Avro, Yen ve Türk Lirası cinsinden müşterilere verilen kredi ve avansların etkin faiz oranları sırasıyla yıllık %7,26 (31 Aralık 2017: %5,93), %4,28 (31 Aralık 2017: %3,73), %9,06 (31 Aralık 2017: %4,24) ve %18,41’tir (31 Aralık 2017: %14,55).

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

31 Aralık 2018 itibarıyla bankacılık endüstriyel bölümüne ait kredi risk karşılığının varlık sınıfları bazındaki hareket tablosu aşağıdaki gibidir:

	Kurumsal	Tüketici	Kiralama Alacakları	Toplam
1 Ocak 2018	3.942.225	3.021.313	209.879	7.173.417
TFRS 9	845.575	(919.590)	49.480	(24.535)
Brüt karşılıklar	4.986.256	1.753.633	366.340	7.106.229
Tahsilatlar	(709.473)	(440.373)	(5.794)	(1.155.640)
Finansal tablolardan çıkarılanlar ⁽¹⁾	(3.598.126)	(900.176)	(118.724)	(4.617.026)
31 Aralık 2018	5.466.457	2.514.807	501.181	8.482.445

⁽¹⁾ Banka, takipteki krediler portföyünün 774 milyon TL (tam TL tutardır) tutarındaki bölümünü, 36 milyon TL (tam TL tutardır) bedel karşılığında Güven Varlık Yönetimi A.Ş., Efes Varlık Yönetim A.Ş. ve Hayat Varlık Yönetimi A.Ş.'den oluşan 3 firmaya satmıştır. Banka takipteki krediler portföyünün 446 milyon TL (tam TL tutardır) tutarındaki bölümünü, toplam 19.4 milyon TL (tam TL tutardır) bedel karşılığında Arsan Varlık Yönetim A.Ş., İstanbul Varlık Yönetim A.Ş. ve Sümer Varlık Yönetim A.Ş.'den oluşan 3 firmaya satmıştır.

31 Aralık 2017 itibarıyla bankacılık endüstriyel bölümüne ait kredi risk karşılığının varlık sınıfları bazındaki hareket tablosu aşağıdaki gibidir:

	Kurumsal	Tüketici	Toplam
1 Ocak 2017	3.662.282	3.302.324	6.964.606
Brüt karşılıklar	803.777	844.244	1.648.021
Tahsilatlar	(337.650)	(584.286)	(921.936)
Finansal tablolardan çıkarılanlar ⁽¹⁾	(186.184)	(540.969)	(727.153)
31 Aralık 2017	3.942.225	3.021.313	6.963.538

⁽¹⁾ Akbank, önceki dönemlerde %100 oranında karşılık ayrılmış olan, takipteki krediler portföyünün 450.1 milyon TL (tam TL tutardır) tutarındaki bölümünü, 49.1 milyon TL (tam TL tutardır) bedel karşılığında Güven Varlık Yönetimi A.Ş.'ye satmıştır.

31 Aralık 2018 ve 31 Aralık 2017 tarihleri itibarıyla müşterilere verilen kredi ve avansların vade analizi aşağıda sunulmuştur:

	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
3 aya kadar	61.110.257	52.114.105
3 ile 12 ay arası	48.173.860	43.286.730
Cari	109.284.117	95.400.835
1 ile 5 yıl arası	74.553.660	86.445.812
5 yıldan fazla	23.036.454	24.048.361
Cari olmayan	97.590.114	110.494.173
Toplam	206.874.231	205.895.008

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI (“TL”) OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

31 Aralık 2018 ve 31 Aralık 2017 tarihleri itibarıyla müşterilere verilen krediler ve avansların sözleşmelerde yer alan yeniden fiyatlandırma tarihleri aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
3 aya kadar	86.877.733	76.335.391
3 ile 12 ay arası	52.351.839	48.493.144
1 ile 5 yıl arası	60.537.709	71.314.084
5 yıldan fazla	7.106.950	9.752.389
Toplam	206.874.231	205.895.008

DİPNOT 31-FİNANS SEKTÖRÜ FAALİYETLERİNDEN BORÇLAR

Bankacılık

	31 Aralık 2018			31 Aralık 2017		
	Vadesiz	Vadeli	Toplam	Vadesiz	Vadeli	Toplam
Tasarruf mevduatı	20.345.719	105.662.512	126.008.231	17.851.983	89.346.331	107.198.314
Ticari kuruluşlar	19.275.050	48.031.661	67.306.711	17.616.473	57.209.394	74.825.867
Bankalararası mevduat	1.487.220	6.564.165	8.051.385	1.187.569	12.741.468	13.929.037
Repo işlemlerinden sağlanan fonlar	-	14.275.016	14.275.016	-	28.850.276	28.850.276
Diğer	1.321.784	2.671.123	3.992.907	546.072	3.007.742	3.553.814
Toplam	42.429.773	177.204.477	219.634.250	37.202.097	191.155.211	228.357.308

ABD Doları, Avro ve TL cinsinden vadeli mevduatların etkin faiz oranı sırasıyla yıllık ortalama %3,51 (31 Aralık 2017: %1,97), %0,26 (31 Aralık 2017: %0,49) ve %22,55'tir (31 Aralık 2017: %10,81).

Mevduat ve para piyasalarına borçların 31 Aralık 2018 ve 31 Aralık 2017 tarihleri itibarıyla sözleşmede yer alan vade ve yeniden fiyatlandırma tarihlerine kalan süreler analizi aşağıda sunulmuştur:

	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
Vadesiz	39.131.043	35.239.920
3 aya kadar	153.046.100	166.467.421
3 ile 12 ay arası	20.966.242	19.360.469
1 ile 5 yıl arası	5.955.533	6.693.448
5 yıldan fazla	535.332	596.050
Toplam	219.634.250	228.357.308

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

DİPNOT 32-PAY BAŞINA KAZANÇ

Konsolide kar veya zarar tablosunda belirtilen pay başına kazanç, net dönem karının ilgili dönem içinde çıkarılmış hisse senetlerinin ağırlıklı ortalama adedine bölünmesi ile tespit edilir.

	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
Pay başına kazanç (tam TL olarak)		
-Yüz adet adi hisse senedi	1,88	1,71
Pay başına sürdürülen faaliyetlerden kazanç (tam TL olarak)		
-Yüz adet adi hisse senedi	1,88	1,70
Geri alınmış paylar adedi	(190.470.000)	(190.470.000)
Geri alınmış paylardan arındırılmış pay başına kazanç (tam TL olarak)		
-Yüz adet adi hisse senedi	1,88	1,71
Geri alınmış paylardan arındırılmış pay başına sürdürülen faaliyetlerden kazanç (tam TL olarak)		
-Yüz adet adi hisse senedi	1,88	1,71
1 Kr nominal bedelli hisse senetlerinin ağırlıklı ortalama adedi		
-adi hisse senetleri	204.040.393,100	204.040.393,100

DİPNOT 33-İLİŞKİLİ TARAF AÇIKLAMALARI

Üst düzey yöneticilere sağlanan faydalar:

Grup'un üst düzey yöneticileri, genel müdür, genel sekreter, grup başkanları, bölüm başkanları, grup direktörleri olarak belirlenmiştir. Çalışanlara sağlanan kısa vadeli faydalar ücretler, ikramiyeler, sosyal güvenlik, sağlık sigortası, izin, takdir ikramiyesi ve teşvik primini içermektedir. Diğer uzun vadeli faydalar bireysel emeklilik sistemi ödemelerini içermektedir. İşten çıkarılma nedeniyle sağlanan faydalar emeklilik ve transfer sebebiyle işten çıkarılan üst düzey yöneticilere ödenen kıdem tazminatı ve izin ödemelerini içermektedir.

Grup'un 31 Aralık 2018 ve 2017 tarihlerinde sona eren on iki aylık dönemlerde üst düzey yöneticilerine sağladığı faydaların kırılımı aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
Üst düzey yöneticilere sağlanan kısa vadeli faydalar	25.556	21.759
İşten çıkarılma nedeniyle sağlanan faydalar	3.125	2.165
Diğer uzun vadeli faydalar	271	234
Toplam	28.952	24.158

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI (“TL”) OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

DİPNOT 34-FİNANSAL ARAÇLARDAN KAYNAKLANAN RİSKLERİN NİTELİĞİ VE DÜZEYİ

34.1 Finansal Araçlar ve Finansal Risk Yönetimi

34.1.1 Finansal Risk Yönetimi

Grup faaliyetlerinden dolayı çeşitli finansal risklere maruz kalmaktadır. Bu riskler; piyasa riski, kredi riski ve likidite riskidir. Grup’un genel risk yönetimi programı, finansal piyasaların değişkenliğine ve muhtemel olumsuz etkilerin Grup’un finansal performansı üzerindeki etkilerini asgari seviyeye indirmeye yoğunlaşmaktadır. Grup maruz kaldığı çeşitli risklerden korunma amacıyla türev finansal araçlardan yararlanmaktadır.

Finansal risk yönetimi, kendi Yönetim Kurulu tarafından onaylanan politikalar çerçevesinde her bir Bağılı Ortaklık ve İş Ortaklığı tarafından uygulanmaktadır.

34.1.1.1 Döviz Kuru Riski

Grup, döviz cinsinden borçlu bulunan tutarların fonksiyonel para birimine çevrilmesinden dolayı kur değişimlerinden doğan döviz riskine sahiptir. Bu riskler, döviz pozisyonunun analiz edilmesi ile takip edilmekte ve sınırlandırılmaktadır. Grup bilanço kalemlerinden doğan kur riskini en aza indirmek amacı ile türev araçlardan yararlanmakta; forward ve swap kullanımı ile yabancı para kuru riskinden sınırlı olarak korunmaktadır.

Akbank’ın yabancı para cinsinden ve yabancı paraya endeksli varlıkları ile yabancı para cinsinden yükümlülükleri arasındaki fark “Yabancı Para (“YP”) net genel pozisyon” olarak tanımlanmakta ve kur riskine baz teşkil etmektedir. Kur riskinin önemli bir boyutu da YP net genel pozisyon içindeki farklı cinsten yabancı paraların birbirleri karşısındaki değerlerinin değişmesinin doğurduğu risktir (çapraz kur riski). Akbank kur riskine maruz tutarı Üst Düzey Risk Komitesi tarafından belirlenen limitler içerisinde tutmaktadır. Üst Düzey Risk Komitesi genel ekonomik durum ve piyasalardaki gelişmelere göre risk limitlerini sürekli olarak gözden geçirmekte ve gerekli hallerde yeni limitler belirlemektedir. Söz konusu limitler hem YP net genel pozisyon için hem de bu pozisyon içindeki çapraz kur riski için ayrı ayrı belirlenmekte ve takip edilmektedir. Kur riski yönetiminin bir aracı olarak swap ve forward gibi vadeli işlem sözleşmeleri de gerektiğinde kullanılarak riskten korunma sağlanmaktadır.

Grup başlıca Avro, ABD Doları ve İngiliz Sterlini cinsinden kur riskine maruz kalmaktadır.

31 Aralık 2018 ve 31 Aralık 2017 tarihleri itibarıyla yabancı para cinsinden olan finansal varlık ve yükümlülüklerin, konsolidasyon düzeltmeleri öncesinde, TL cinsinden kayıtlı değerleri aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
Varlıklar	178.595.578	161.104.048
Yükümlülükler	(201.601.365)	(182.835.953)
Net bilanço yabancı para pozisyonu	(23.005.787)	(21.731.905)
Bilanço dışı türev enstrümanların pozisyonu	26.926.316	25.034.376
Bilanço ve bilanço dışı yabancı para pozisyonu, net	3.920.529	3.302.471

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

31 Aralık 2018	Toplam TL Karşılığı	ABD Doları TL Karşılığı	Avro TL Karşılığı	İngiliz Sterlini TL Karşılığı	Diğer TL Karşılığı
Varlıklar:					
Nakit ve Nakit Benzerleri	23.603.634	16.396.562	5.458.393	1.403.846	344.833
Finansal Yatırımlar	26.175.616	19.210.249	6.342.367	-	623.000
Finansal Faaliyetlerden Alacaklar	95.632.459	44.747.843	50.843.790	3.001	37.825
TCMB Rezervleri	23.504.830	11.522.486	8.549.661	-	3.432.683
Ticari Alacaklar	932.242	216.542	638.387	23.246	54.067
Diğer Aktifler	8.746.797	6.404.821	2.220.539	143	121.294
Toplam varlıklar	178.595.578	98.498.503	74.053.137	1.430.236	4.613.702
Yükümlülükler:					
Alınan Krediler ve İhraç Edilen Menkul Kıymetler	57.923.109	45.858.329	11.873.391	-	191.389
Müşteri Mevduatları	138.209.510	87.646.861	43.801.101	3.267.100	3.494.448
Ticari Borçlar	288.550	116.258	132.337	956	38.999
Diğer Borçlar ve Karşılıklar	5.180.196	2.123.396	2.973.325	2.230	81.245
Toplam yükümlülükler	201.601.365	135.744.844	58.780.154	3.270.286	3.806.081
Bilanço dışı döviz cinsinden türev araçların net varlık/ (yükümlülük) pozisyonu	26.926.316	38.527.196	(12.450.162)	1.852.690	(1.003.409)
Parasal kalemler net yabancı para varlık/ (yükümlülük) pozisyonu	3.920.529	1.280.855	2.822.821	12.640	(195.788)

31 Aralık 2018 itibarıyla konsolide net dönem karına etkisi olan net yabancı para varlık pozisyonu Banka ve Philips-Philip Morris hariç olmak üzere 1.675.565 TL'dir.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

31 Aralık 2017	Toplam TL Karşılığı	ABD Doları TL Karşılığı	Avro TL Karşılığı	İngiliz Sterlini TL Karşılığı	Diğer TL Karşılığı
Varlıklar:					
Nakit ve Nakit Benzerleri	12.318.462	7.893.806	4.145.078	52.544	227.034
Finansal Yatırımlar	32.180.170	25.185.618	6.392.315	-	602.237
Finansal Faaliyetlerden Alacaklar	83.896.510	41.048.634	42.768.170	11.770	67.936
TCMB Rezervleri	26.021.620	15.713.902	5.189.660	-	5.118.058
Ticari Alacaklar	1.121.971	376.046	606.215	8.308	131.402
Diğer Aktifler	5.565.315	4.003.835	1.376.868	135	184.477
Toplam varlıklar	161.104.048	94.221.841	60.478.306	72.757	6.331.144
Yükümlülükler:					
Alınan Krediler ve İhraç Edilen Menkul Kıymetler	45.039.292	32.586.221	12.256.491	4.043	192.537
Müşteri Mevduatları	133.504.077	84.394.537	44.909.486	2.020.256	2.179.798
Ticari Borçlar	511.452	335.149	126.560	432	49.311
Diğer Borçlar ve Karşılıklar	3.781.132	1.378.168	2.238.673	6.000	158.291
Toplam yükümlülükler	182.835.953	118.694.075	59.531.210	2.030.731	2.579.937
Bilanço dışı döviz cinsinden türev araçların net varlık/ (yükümlülük) pozisyonu	25.034.376	26.382.824	314.075	1.961.391	(3.623.914)
Parasal kalemler net yabancı para varlık/ (yükümlülük) pozisyonu	3.302.471	1.910.590	1.261.171	3.417	127.293

31 Aralık 2017 itibarıyla konsolide net dönem karına etkisi olan net yabancı para yükümlülük pozisyonu Banka ve Philips-Philip Morris hariç olmak üzere 447.981 TL'dir.

Banka'nın yabancı para pozisyon riski önemsiz seviyede olduğu için kur değişimlerinin finansal tablolar üzerinde önemli etkisi bulunmamaktadır.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DİŞİNDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

Aşağıdaki tabloda 31 Aralık 2018 ve 2017 tarihlerinde sona eren yıllarda bankacılık endüstriyel bölümü dışında kalan Grup şirketleri için Grup'un bilançosundaki net döviz pozisyonunun döviz kurlarındaki değişimlerle ulaşacağı durumlar özetlenmiştir:

	Kar/(zarar)	
	Yabancı paranın değer kazanması	Yabancı paranın değer kaybetmesi
31 Aralık 2018		
ABD kurunun %20 değişmesi halinde		
ABD Doları net varlık/yükümlülüğü	287.692	(287.692)
ABD Doları riskinden korunan kısım (-)	-	-
ABD Doları net etki	287.692	(287.692)
Avro kurunun %20 değişmesi halinde		
Avro net varlık/yükümlülüğü	1.124	(1.124)
Avro riskinden korunan kısım (-)	-	-
Avro net etki	1.124	(1.124)
Sterlin kurunun %20 değişmesi halinde		
Sterlin net varlık/yükümlülüğü	3.826	(3.826)
Sterlin riskinden korunan kısım (-)	-	-
Sterlin net etki	3.826	(3.826)
Diğer döviz kurlarının ortalama %20 değişmesi hali		
Diğer döviz net varlık/yükümlülüğü	(730)	730
Diğer döviz riskinden korunan kısım (-)	-	-
Diğer döviz varlıkları net etki	(730)	730
	Kar/(zarar)	
	Yabancı paranın değer kazanması	Yabancı paranın değer kaybetmesi
31 Aralık 2017		
ABD kurunun %20 değişmesi halinde		
ABD Doları net varlık/yükümlülüğü	167.258	(167.258)
ABD Doları riskinden korunan kısım (-)	-	-
ABD Doları net etki	167.258	(167.258)
Avro kurunun %20 değişmesi halinde		
Avro net varlık/yükümlülüğü	101.876	(101.876)
Avro riskinden korunan kısım (-)	-	-
Avro net etki	101.876	(101.876)
Sterlin kurunun %20 değişmesi halinde		
Sterlin net varlık/yükümlülüğü	898	(898)
Sterlin riskinden korunan kısım (-)	-	-
Sterlin net etki	898	(898)
Diğer döviz kurlarının ortalama %20 değişmesi hali		
Diğer döviz net varlık/yükümlülüğü	3.186	(3.186)
Diğer döviz riskinden korunan kısım (-)	-	-
Diğer döviz varlıkları net etki	3.186	(3.186)

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI (“TL”) OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

34.1.1.2 Faiz Oranı Riski

Grup, faiz haddi bulunduran varlık ve yükümlülüklerin tabi olduğu faiz oranlarının değişiminin etkisinden doğan faiz oranı riskine açıktır. Grup bu riski faiz oranına duyarlı olan varlık ve yükümlülüklerini dengelemek suretiyle oluşan doğal tedbirlere ek olarak riskten korunma amaçlı türev işlemler aracılığıyla da yönetmektedir.

Değişken faiz oranlı alınan krediler Grup’u nakit akım faiz oranı riskine maruz bırakmaktadır. Sabit oranlı alınan krediler Grup’u makul değer faiz oranı riskine maruz bırakmaktadır. 2018 ve 2017 yılı içerisinde Grup’un değişken faiz oranlı kredileri TL, ABD Doları, Avro ve İngiliz Sterlini cinsindendir.

31 Aralık 2018 ve 2017 tarihleri itibarıyla Grup’un bankacılık dışı endüstriyel bölümlerinin faiz pozisyonu tablosu aşağıda belirtilmiştir:

	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
Sabit faizli finansal araçlar		
Finansal varlıklar	122.991	104.893
Vadeli mevduat	122.991	104.893
Finansal borçlar	3.278.377	3.156.886
Değişken faizli finansal araçlar		
Finansal borçlar	399.176	260.643

Grup tarafından, bankacılık dışı endüstriyel bölümleri için mevcut pozisyonların yenilenmesi, alternatif finansman ve riskten korunma dikkate alınarak değişken faizli banka kredileri için çeşitli senaryolar oluşturulmuştur. Bu senaryolara göre: (Bankacılık endüstriyel bölümü için Dipnot 34.1.1.5’e bakınız).

31 Aralık 2018 tarihinde TL biriminde olan değişken faizli kredilerin yıllık faizi %10 daha yüksek/düşük olsaydı ve diğer tüm değişkenler sabit kalsaydı; değişken kredilerden oluşan yüksek faiz gideri sonucu vergi öncesi cari dönem zararı yaklaşık 25.731 TL (31 Aralık 2017: (6.500) TL) daha düşük/yüksek olacaktı.

31 Aralık 2018 tarihinde ABD Doları biriminde olan değişken faizli kredilerin yıllık faizi %1 daha yüksek/düşük olsaydı ve diğer tüm değişkenler sabit kalsaydı; değişken kredilerden oluşan yüksek faiz gideri sonucu vergi öncesi cari dönem karı yaklaşık (1.419) TL (31 Aralık 2017: (1.751) TL) daha düşük/yüksek olacaktı.

31 Aralık 2018 tarihinde Avro biriminde olan değişken faizli kredilerin yıllık faizi %1 daha yüksek/düşük olsaydı ve diğer tüm değişkenler sabit kalsaydı; değişken kredilerden oluşan yüksek faiz gideri sonucu vergi öncesi cari dönem zararı yaklaşık (861) TL (31 Aralık 2017: (777) TL) daha düşük/yüksek olacaktı.

34.1.1.3 Likidite Riski

İhtiyatlı likidite riski yönetimi, yeterli miktarda nakit ve menkul kıymet sağlamak, yeterli kredi imkanları yoluyla fonlamayı mümkün kılmak ve açık pozisyonu kapatabilme yeteneğinden oluşmaktadır. Grup, iş ortamının dinamik içeriğinden dolayı, kredi yollarının hazır tutulması yoluyla fonlamada esnekliği amaçlamıştır.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DİŞİNDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

i) Bankacılık endüstriyel bölümü

Akbank'ın aktif-pasif yönetiminin en temel hedeflerinden birisi Akbank'ın likidite gereksinimlerini sağlayacak fonları hazır bulundurmaktır. Bunu sağlamak için yeterli miktarda kısa vadeli fonlar hazır bulundurulmaktadır. Akbank'ın en önemli fon kaynakları, çok büyük ölçüde faiz getirili varlıklara plase edilen Özkaynak, yaygın ve istikrarlı mevduat tabanı ve uluslararası kuruluşlardan sağlanan orta ve uzun vadeli kredilerdir.

Mevduatın ortalama vadesinin kısa olmasına karşın, esasen geniş bir tabana yayılmış olup, çok büyük bir bölümü vadelerinde sürekli olarak yenilenmektedir; dolayısıyla Akbank için mevduatlar istikrarlı ve uzun vadeli bir kaynak oluşturmaktadır.

31 Aralık 2018 ve 2017 tarihleri itibarıyla Grup'un bankacılık endüstriyel bölümüne ait türev olmayan finansal yükümlülüklerinin sözleşme uyarınca vadelerine göre analizi aşağıdaki gibidir:

31 Aralık 2018							
Yükümlülükler	Defter değeri	Sözleşme uyarınca nakit akışı	1 aya kadar	1-3 ay	3-12 ay	1-5 yıl	5 yıl ve Üzeri
Müşteri mevduatları	222.839.127	225.656.385	164.373.540	25.266.132	21.293.569	12.072.952	2.650.192
Alınan krediler ve ihraç edilen borç senetleri	60.380.409	69.669.966	1.597.187	5.832.101	20.954.385	32.060.105	9.226.188
Bankalararası para piyasalarından alınan borçlar	66.047	66.047	50.730	15.317	-	-	-
	283.285.583	295.392.398	166.021.457	31.113.550	42.247.954	44.133.057	11.876.380
31 Aralık 2017							
Yükümlülükler	Defter değeri	Sözleşme uyarınca nakit akışı	1 aya kadar	1-3 ay	3-12 ay	1-5 yıl	5 yıl ve Üzeri
Müşteri mevduatları	229.539.315	233.007.988	162.168.054	27.359.136	18.683.908	22.468.014	2.328.876
Alınan krediler ve ihraç edilen borç senetleri	51.383.423	53.972.764	1.851.982	11.685.351	14.307.046	18.181.632	7.946.753
Bankalararası para piyasalarından alınan borçlar	507.522	508.623	470.052	38.571	-	-	-
	281.430.260	287.489.375	164.490.088	39.083.058	32.990.954	40.649.646	10.275.629

ii) Diğer endüstriyel bölümü

Aşağıdaki tablo Grup'un bankacılık dışı endüstriyel bölümlerinin bilanço tarihi itibarıyla kalan vadelerine göre bilanço içi finansal yükümlülükleri için ödeyeceği nakit çıkışlarını göstermektedir. Tabloda gösterilen tutarlar sözleşmeye dayalı indirgenmemiş nakit akım tutarları olup, Grup, likidite yönetimini beklenen indirgenmemiş nakit akımlarını dikkate alarak yapmaktadır.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI (“TL”) OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

31 Aralık 2018 ve 2017 tarihleri itibarıyla Grup’un bankacılık dışı endüstriyel bölümlerine ait türev olmayan finansal yükümlülüklerinin sözleşme uyarınca vadelerine göre analizi aşağıdaki gibidir:

31 Aralık 2018	Defter değeri	Sözleşme uyarınca nakit akışı	3 aydan kısa	3-12 ay arası	1-5 yıl arası	5 yıldan uzun
Finansal borçlar	2.784.240	3.540.228	783.910	1.765.710	990.608	-
Finansal kiralama yükümlülükleri	85.957	144.977	10.057	20.808	33.576	80.537
Ticari borçlar	3.251.488	3.267.803	2.893.652	374.152	-	-
Diğer borçlar	147.961	162.805	70.469	-	92.336	-
	6.269.646	7.115.814	3.758.088	2.160.669	1.116.519	80.537

31 Aralık 2017	Defter değeri	Sözleşme uyarınca nakit akışı	3 aydan kısa	3-12 ay arası	1-5 yıl arası	5 yıldan uzun
Finansal borçlar	3.910.837	4.145.969	1.066.078	1.831.196	1.247.033	1.662
Finansal kiralama yükümlülükleri	87.136	93.822	9.228	23.582	39.009	22.003
Ticari borçlar	2.844.742	2.856.362	1.854.926	1.001.436	-	-
Diğer borçlar	130.536	144.666	144.666	-	-	-
	6.973.251	7.240.819	3.074.898	2.856.214	1.286.042	23.665

34.1.1.4 Kredi Riski

i) Bankacılık endüstriyel bölümü

Bankacılık endüstriyel bölümüne göre kredi riski Akbank’ın taraf olduğu sözleşmelerde karşı tarafın sözleşmelerin şartlarını yerine getirmeme risk unsurunu taşır. Akbank kredilendirme işlemlerinde kredi riskini risk sınırlandırmasına tabi tutmak amacıyla karşı taraflara kredi limitleri belirlemekte ve bu limitlerin ötesinde kredi tahsisi yapmamaktadır. Kredi limitleri her bir bireysel müşteri, şirket, şirketler grubu, risk grupları için ürün bazında ayrı ayrı belirlenmektedir. Kredi limitleri belirlenirken müşterilerin mali gücü, ticari kapasiteleri, sektörleri, coğrafi bölgeleri, sermaye yapıları gibi bir çok kriter bir arada değerlendirilmektedir. Müşterilerin mali yapılarının incelenmesi, ilgili mevzuat uyarınca alınan hesap durumu belgeleri ve diğer bilgilere dayanılarak yapılmaktadır. Genel ekonomik gelişmelerin değerlendirilmesi ve müşterilerin mali bilgilerinde ve faaliyetlerinde meydana gelen değişikliklerin izlenmesi neticesinde daha önce belirlenen kredi limitleri sürekli olarak revize edilmektedir. Kredi limitleri için müşteri bazında belirlenen çeşit ve tutarda teminatlar sağlanmaktadır.

Kredilendirme işlemlerinde ürün ve müşteri bazında belirlenen limitler esas alınmakta, risk ve limit bilgileri sürekli olarak kontrol edilmektedir.

Vadeli işlem ve opsiyon sözleşmesi ve benzeri diğer sözleşmeler cinsinden tutulan pozisyonlar üzerinde kredi riski ve piyasa risklerine karşı tesis edilmiş risk kontrol limitleri bulunmaktadır.

Özellikle döviz ve faiz oranlarındaki dalgalanmalardan kaynaklanabilecek kredi risklerini karşılamak ve kontrol etmek amacıyla gerektiğinde vadeli işlemler de gerçekleştirilmektedir.

Akbank tazmin edilen gayrinakdi kredileri vadesi geldiği halde ödenmeyen krediler ile aynı risk ağırlığına tabi tutmaktadır. Kredi riski, nakit ve gayrinakit her türlü karşı taraf riski taşıyan sözleşmeler ve pozisyonlar için geniş kapsamlı olarak tanımlanmakta ve yönetilmektedir.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

Yenilenen ve yeniden itfa planına bağlanan krediler Akbank tarafından Akbank'ın kredi risk yönetimi ve takibi ilkelerine göre izlemeye alınmaktadır. İlgili müşterinin finansal durumu ve ticari faaliyetleri sürekli analiz edilmekte ve yenilenen plana göre anapara ve faiz ödemelerinin yapılıp yapılmadığı ilgili birimler tarafından takip edilmektedir.

Akbank'ın risk yönetim anlayışı çerçevesinde uzun vadeli taahhütlerin kısa vadeli taahhütlere oranla daha fazla kredi riskine maruz kaldığı kabul edilmekte ve uzun vadeli riskler için risk limiti belirleme, teminatlandırma gibi hususlar kısa vadeli risklere oranla daha geniş kapsamlı olarak ele alınmaktadır.

Akbank'ın yurtdışında yürütmekte olduğu bankacılık faaliyetleri ve kredilendirme işlemleri ilgili ülkelerin ekonomik koşulları, müşteri ve kuruluşların faaliyetleri çerçevesinde önemli bir risk oluşturmamaktadır. Akbank, ulusal ve uluslararası bankacılık piyasasında aktif bir katılımcı olarak diğer finansal kurumların finansal faaliyetleri ile birlikte değerlendirildiğinde önemli ölçüde kredi riskine maruz değildir.

Akbank, kredi kalitesini değerlendirerek tüm borçlu ve karşı taraf için bir içsel derecelendirme notu belirlemektedir. Risk analizleri Basel II İleri Derecede İçsel Derecelendirme Yöntemi (Advanced IRB) standartlarına uygun bir şekilde yapılmaktadır.

Farklı özellikteki müşteriler için oluşturulmuş scoring sistemlerinin yardımıyla karşı tarafın temerrüde düşme olasılığı hesaplanmakta ve kurumsal, ticari, KOBİ, tüketici ve kredi kartı için ayrı ayrı derecelendirme (rating) sistemleri oluşturulmaktadır.

Akbank, farklı özellikteki müşteriler için oluşturulmuş derecelendirme sistemleri vasıtasıyla müşterilerin temerrüde düşme olasılıklarını hesaplamaktadır. Aşağıdaki tabloda derecelendirme sistemleri kullanılarak sınıflanmış kredilerin konsantrasyon bilgisi verilmiştir.

	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
Ortalama üstü	%50,82	% 39,10
Ortalama	%30,42	% 47,07
Ortalama altı	%16,25	% 13,31
Derecelendirilmeyen	%2,52	% 0,52

Bankacılık endüstriyel bölümünün kredi riskine maruz maksimum tutarları aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
Diğer bankalara verilen kredi ve avanslar	49.617.879	44.637.555
Kredi ve avanslar	207.349.631	206.894.944
<i>Şahıslara verilen kredi ve avanslar</i>	43.449.413	45.493.948
<i>Kurumlara verilen kredi ve avanslar</i>	163.900.218	161.400.996
Finansal kiralama alacakları	5.940.136	5.811.992
Gerçeğe uygun değer farkı kâr/zarara yansıtılan menkul kıymetler	28.132	16.459
Gerçeğe uygun değer farkı kâr/zarara yansıtılan türev finansal varlıklar	20.616.295	8.316.049
Gerçeğe uygun değer farkı diğer kapsamlı gelir yansıtılan türev finansal varlıklar	1.989.608	1.136.284
Gerçeğe uygun değer farkı diğer kapsamlı gelir yansıtılan finansal varlıklar ve itfa edilmiş maliyetinden ölçülen finansal varlıklar	56.352.318	61.336.793
Diğer varlıklar	5.130.107	2.467.680
Toplam	347.024.106	330.617.756

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI (“TL”) OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

31 Aralık 2018 ve 2017 tarihleri itibarıyla Bankacılık endüstriyel bölümüne ait menkul kıymet Gerçeğe uygun değeri diğer kapsamlı gelire yansıtılan finansal varlıklar ve itfa edilmiş maliyeti üzerinden değerlendirilen finansal varlıkların Moody's derecelendirme analizi aşağıdaki gibidir:

	Gerçeğe uygun değer farkı kar zarara yansıtılan	Gerçeğe uygun değer farkı diğer kapsamlı gelire yansıtılan	İtfa edilmiş maliyetinden tutulan	Toplam
31 Aralık 2018				
Aaa	-	-	-	-
Aa1, Aa2, Aa3	-	253.903	-	253.903
A1, A2, A3	-	239.278	-	239.278
Baa1, Baa2, Baa3	-	266.730	-	266.730
Ba1	-	840	-	840
Ba2	-	62.051	-	62.051
Ba3	22.006	37.193.092	9.754.326	46.969.424
B1, B2, B3	-	6.072.943	2.509.155	8.582.098
Toplam	22.006	44.088.837	12.263.481	56.374.324

	Gerçeğe uygun değer farkı kar zarara yansıtılan	Satılmaya hazır finansal varlıklar	Vadeye kadar elde tutulacak finansal varlıklar	Toplam
31 Aralık 2017				
Aaa	-	-	-	-
Aa1, Aa2, Aa3	-	192.304	-	192.304
A1, A2, A3	-	114.203	-	114.203
Baa1, Baa2, Baa3	-	671.056	-	671.056
Ba1	16.459	41.279.319	18.406.623	59.702.401
Ba2	-	196.879	476.409	673.288
Toplam	16.459	42.453.761	18.883.032	61.353.252

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DİŞİNDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

31 Aralık 2018 ve 2017 tarihleri itibarıyla Bankacılık endüstriyel bölümüne ait finansal varlıkların coğrafi bölgelere dağılımı aşağıdaki gibidir:

31 Aralık 2018	Türkiye	ABD	Avrupa Birliği	Avrupa Birliği dışı	Toplam
Diğer bankalara verilen kredi ve avanslar	31.332.399	5.988.306	12.268.242	28.932	49.617.879
Kredi ve avanslar	198.280.891	39.047	8.368.831	660.862	207.349.631
<i>Şahıslara verilen kredi ve avanslar</i>	<i>43.449.413</i>	-	-	-	<i>43.449.413</i>
<i>Kurumlara verilen kredi ve avanslar</i>	<i>154.831.478</i>	<i>39.047</i>	<i>8.368.831</i>	<i>660.862</i>	<i>163.900.218</i>
Finansal kiralama alacakları	5.940.136	-	-	-	5.940.136
Gerçeğe uygun değer farkı kâr/zarara yansıtılan finansal varlıklar	28.132	-	-	-	28.132
Gerçeğe uygun değer farkı kâr/zarara yansıtılan türev finansal varlıklar	8.631.718	2.964	13.948.210	23.010	22.605.903
Gerçeğe uygun değer farkı diğer kapsamlı gelir yansıtılan finansal varlıklar ve itfa edilmiş maliyetinden ölçülen finansal varlıklar	55.820.051	-	532.267	-	56.352.318
Diğer varlıklar	5.130.107	-	-	-	5.130.107
Toplam	305.163.434	6.030.317	35.117.550	712.804	347.024.106

31 Aralık 2017	Türkiye	ABD	Avrupa Birliği	Avrupa Birliği dışı	Toplam
Diğer bankalara verilen kredi ve avanslar	36.446.551	1.033.775	7.129.962	27.267	44.637.555
Kredi ve avanslar	199.896.496	34.280	6.119.657	844.511	206.894.944
<i>Şahıslara verilen kredi ve avanslar</i>	<i>45.493.948</i>	-	-	-	<i>45.493.948</i>
<i>Kurumlara verilen kredi ve avanslar</i>	<i>154.402.548</i>	<i>34.280</i>	<i>6.119.657</i>	<i>844.511</i>	<i>161.400.996</i>
Finansal kiralama alacakları	5.811.992	-	-	-	5.811.992
Alım-satım amaçlı menkul kıymetler	16.459	-	-	-	16.459
Alım satım amaçlı türev finansal varlıklar	3.822.067	77	4.475.740	18.165	8.316.049
Riskten korunma amaçlı türev finansal araçlar	-	-	1.136.284	-	1.136.284
Satılmaya hazır ve vadeye kadar elde tutulacak finansal varlıklar	60.428.260	-	908.533	-	61.336.793
Diğer varlıklar	2.467.680	-	-	-	2.467.680
Toplam	308.889.505	1.068.132	19.770.176	889.943	330.617.756

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI (“TL”) OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

31 Aralık 2018 ve 2017 tarihleri itibarıyla Bankacılık endüstriyel bölümüne ait finansal varlıkların sektörel dağılımı aşağıdaki gibidir:

	Finansal kuruluşlar	Kamu sektörü	Toptan ve perakende ticaret	İmalat sanayi	Diğer	Bireysel müşteriler	Toplam
Diğer bankalara verilen kredi ve avanslar	49.617.879	-	-	-	-	-	49.617.879
Kredi ve avanslar							
Şahıslara verilen	-	-	-	-	-	43.449.413	43.449.413
Kurumlara verilen	24.666.717	1.508.632	25.253.466	71.024.751	41.446.652	-	163.900.218
Finansal kiralama alacakları	166.469	-	536.938	1.927.658	3.309.071	-	5.940.136
Gerçeğe uygun değer farkı kâr/zarara yansıtılan menkul kıymetler	6.126	10.113	-	-	11.893	-	28.132
Türev araçlar	13.492.081	-	-	-	9.179.486	17.049	22.688.616
Riskten korunma amaçlı türev finansal araçlar							
Gerçeğe uygun değer farkı diğer kapsamlı gelir yansıtılan finansal varlıklar ve itfa edilmiş maliyetinden ölçülen finansal varlıklar	9.663.343	46.778.899	-	86.249	94.929	-	56.623.420
Diğer varlıklar	5.130.107	-	-	-	-	-	5.130.107
31 Aralık 2018	102.742.722	48.297.644	25.790.404	73.038.658	54.042.031	43.466.462	347.377.921
31 Aralık 2017	88.350.297	54.879.359	30.139.113	62.041.854	49.657.585	45.549.548	330.617.756

ii) Diğer endüstriyel bölümler

Grup'un bankacılık endüstriyel bölümü haricinde faaliyet gösteren şirketlerin kredi riski, nakit ve nakit benzeri değerler, türev finansal araçlar, bankalarda tutulan mevduatlardan ve tahsil edilmemiş alacaklar ile sorumlu kılınan işlemleri içine alan kredi riskine maruz kalan müşterilerden oluşmaktadır.

Grup'un 31 Aralık 2018 ve 2017 tarihleri itibarıyla diğer endüstriyel bölümlerine ait finansal araç türleri itibarıyla maruz kaldığı kredi riskleri aşağıda belirtilmiştir:

	Ticari alacaklar	Sigorta faaliyetlerinden alacaklar	Diğer alacaklar (*)	Bankalardaki mevduat	Türev araçlar
31 Aralık 2018					
Raporlama tarihi itibarıyla maruz kalınan azami kredi riski (A+B+C)	2.137.062	-	141.795	477.977	3.491
A. Vadesi geçmemiş ya da değer düşüklüğüne uğramamış finansal varlıkların net defter değeri	1.852.862	-	141.795	477.977	3.491
B. Vadesi geçmiş ancak değer düşüklüğüne uğramamış varlıkların net defter değeri	284.200	-	-	-	-
C. Değer düşüklüğüne uğrayan varlıkların net defter değeri	-	-	-	-	-
- Vadesi geçmiş (Brüt defter değeri)	190.375	-	-	-	-
- Değer düşüklüğü	(190.375)	-	-	-	-
- Net değer in teminat, vs ile güvence altına alınmış kısmı	-	-	-	-	-

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DİŞİNDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

31 Aralık 2017	Ticari alacaklar	Sigorta faaliyetlerinden alacaklar	Diğer alacaklar (*)	Bankalardaki mevduat	Türev araçlar
Raporlama tarihi itibarıyla maruz kalınan azami kredi riski (A+B+C)	2.003.566	-	244.073	514.624	35.294
A. Vadesi geçmemiş ya da değer düşüklüğüne uğramamış finansal varlıkların net defter değeri	1.855.103	-	225.219	514.624	35.294
B. Vadesi geçmiş ancak değer düşüklüğüne uğramamış varlıkların net defter değeri	148.463	-	18.854	-	-
C. Değer düşüklüğüne uğrayan varlıkların net defter değeri	-	-	-	-	-
- Vadesi geçmiş (Brüt defter değeri)	85.968	-	754	-	-
- Değer düşüklüğü	(85.968)	-	(754)	-	-
- Net değer teminat, vs ile güvence altına alınmış kısmı	-	-	-	-	-

(*) Vergi ve diğer yasal alacakları içermemektedir.

34.1.1.5 Riske Maruz Değer

Stres testleri olağanüstü durumlarda oluşabilecek zararların boyutlarına dair göstergeler sağlar. Akbank Risk Yönetimi bölümü tarafından yapılan stres testi Akbank'ın piyasa riski politikalarında da öngörüldüğü üzere faiz oranı stres testini içermektedir. Alım-satım portföyü dışında kalan tüm bankacılık işlemleri için faiz oranı riski bankacılık hesaplarından kaynaklanan faiz oranı riski altında takip edilmektedir. Stres testinin sonuçları Aktif Pasif Komitesi (APKO) tarafından incelenmektedir.

Bankacılık hesaplarından kaynaklanan faiz oranı riski hesaplaması ve raporlaması 23 Ağustos 2011 tarih ve 28034 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "Bankacılık Hesaplarından Kaynaklanan Faiz Oranı Riskinin Standart Şok Yöntemiyle Ölçülmesine ve Değerlendirilmesine İlişkin Yönetmelik" uyarınca aylık olarak yapılmaktadır.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI (“TL”) OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

31 Aralık 2018 ve 2017 itibarıyla hesaplama konuları bilanço kalemlerinin gerçeğe uygun değerlerindeki değişimi ölçmek için Türk Lirası ve yabancı para üzerine 500 ve 200 baz puanlık şokların etkisi aşağıdaki gibidir;

Para Birimi	31 Aralık 2018			31 Aralık 2017		
	Uygulanan Şok (+/-x baz puan)	Kazançlar/ Kayıplar	Kazançlar/ Özkaynaklar- Kayıplar/ Özkaynaklar	Kazançlar/ Kayıplar	Kazançlar/ Özkaynaklar- Kayıplar/ Özkaynaklar	
TL	(400)	2.653.182	%5,28	4.767.280	%10,68	
TL	500	(2.982.938)	%(5,94)	(4.987.185)	%(11,19)	
ABD Doları	(200)	(200)	%(0,40)	(193.390)	%(0,43)	
ABD Doları	200	201	%0,40	203.408	%0,46	
Avro	(200)	107	%0,21	(272.548)	%(0,61)	
Avro	200	(790)	%(1,57)	(157.953)	%(0,35)	
Toplam (Negatif Şoklar için)		2.560.980	%5,10	4.301.342	%9,64	
Toplam (Pozitif Şoklar için)		(3.572.417)	%(7,11)	(4.941.730)	%(11,08)	

Akbank kur riski ve faiz oranı risklerini piyasa riskini oluşturan en önemli iki bileşen olarak değerlendirmektedir. Piyasa riski “içsel model” ve “standart metot” olmak üzere iki ayrı yöntem ile ölçülmektedir.

“İçsel model”e göre piyasa riski, değişik risk faktörlerini dikkate alan Riske Maruz Değer (“RMD”) yaklaşımıyla ölçülmektedir, RMD hesaplamalarında, varyans-kovaryans, tarihsel benzetim ve Monte Carlo simülasyonu metotları kullanılmaktadır. Kullanılan yazılım ileri verim eğrisi ve volatilité modelleri ile hesaplamalar yapabilmektedir, RMD modeli, %99 güven aralığı ve 10 günlük elde tutma süresi varsayımlarına dayanmaktadır. Piyasa riski menkul kıymetler portföyü bazında ve kur riskini de içerecek şekilde günlük ve haftalık olarak ölçülmekte ve Banka Üst Düzey Risk Komitesi’ne raporlanmaktadır. Banka Üst Düzey Risk Komitesi piyasa riski ile ilgili olarak limitler belirlemektedir ve piyasa koşullarına göre sürekli olarak limitler gözden geçirilmektedir. Belirlenen limitlerin uygulanması yetki sınırlandırmalarına tabi tutulmakta ve böylece kontrol etkinliği artırılmaktadır.

RMD analizleri, senaryo analizleri ve stres testleri ile desteklenerek beklenmedik ve gerçekleşme olasılığı düşük ancak etkisi büyük olayların ve piyasalardaki dalgalanmaların etkilerini de göz önünde bulundurmaktadır. Model çıktılarının geriye dönük testleri düzenli olarak yapılmaktadır.

“Standart metotda göre piyasa riski, menkul kıymetler portföyü bazında ve Grubun kur riskini de içerecek şekilde günlük ve haftalık olarak ölçülmekte ve üst düzey yönetime raporlanmaktadır.

34.1.2 Sermaye Risk Yönetimi

Sermayeyi yönetirken Grup’un hedefleri, ortaklarına getiri, diğer hissedarlara fayda sağlamak ve sermaye maliyetini azaltmak amacıyla en uygun sermaye yapısını sürdürmek için Grup’un faaliyette bulunabilirliğinin devamını korumaktır.

Sermaye yapısını korumak veya yeniden düzenlemek için Grup ortaklara ödenecek temettü tutarını belirler, yeni hisseler çıkarabilir ve borçlanmayı azaltmak için varlıklarını satabilir.

Grup sermayeyi net borç/yatırılan sermaye oranını kullanarak izlemektedir. Net borç, hazır değerlerin ve vergi yükümlülüklerinin (cari dönem ve ertelenmiş vergi yükümlülükleri) toplam yükümlülük tutarından düşülmesiyle hesaplanır.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DİŞİNDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

31 Aralık 2018 ve 2017 tarihleri itibarıyla net borç/yatırılan sermaye oranı aşağıdaki gibidir:

Bin TL	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
Toplam borçlar	315.290.475	302.136.812
Nakit ve nakit benzerleri	23.657.667	14.519.064
Net borç	291.632.808	287.617.748
Özkaynak	56.395.796	51.997.939
Yatırılan sermaye ⁽¹⁾	348.028.604	339.615.687
Net borç/yatırılan sermaye oranı	84%	85%

⁽¹⁾ Yatırılan sermaye, özkaynak ve net borç toplamından oluşmaktadır.

DİPNOT 35-FİNANSAL ARAÇLAR

Finansal araçların gerçeğe uygun değeri

Finansal araçların tahmini makul değerleri, Holding, Bağlı Ortaklıkları ve Müsterek Yönetime Tabi Ortaklıkları tarafından mevcut piyasa bilgileri ve uygun değerlendirme yöntemleri kullanılarak belirlenmiştir. Ancak, makul değer tahmininde piyasa verilerinin yorumlanmasında takdir kullanılır. Sonuç olarak, burada sunulan tahminler, Grup'un cari bir piyasa işleminde elde edebileceği değerlerin göstergesi olmayabilir.

Grup'un makul değeri belirlenebilen finansal araçların makul değerlerinin, tahmininde aşağıdaki yöntem ve varsayımlar kullanılmıştır:

Finansal varlıklar

Dönem sonu kurlarıyla çevrilen döviz cinsinden olan bakiyelerin makul değerlerinin, kayıtlı değerlerine yaklaştığı kabul edilmektedir.

Kasa ve banka ve banka mevduatları dahil, maliyet bedeli ile gösterilen finansal varlıkların makul değerlerinin, kısa vadeli olmaları ve alacak kayıplarının ihmal edilebilir olması dolayısıyla kayıtlı değerlerine yaklaştığı kabul edilmektedir. Menkul kıymet yatırımlarının makul değerleri bilanço tarihindeki piyasa fiyatları esas alınarak tahmin edilmiştir.

Ticari alacaklar etkin faiz yöntemi kullanılarak iskonto edilmiş maliyetleri üzerinden değerlendirilmekte ve ilgili beklenen kredi zararları ile birlikte kayıtlı değerlerinin makul değerlerine yaklaştığı kabul edilmektedir.

Finansal yükümlülükler

Banka kredileri ve diğer parasal yükümlülüklerin makul değerlerinin, kısa vadeli olmalarından dolayı kayıtlı değerlerine yaklaştığı kabul edilmektedir.

Döviz cinsinden olan uzun vadeli krediler dönem sonu kurlarından çevrilir ve bundan dolayı makul değerleri kayıtlı değerlerine yaklaşmaktadır.

Ticari borçlar etkin faiz yöntemi kullanılarak iskonto edilmiş maliyetleri üzerinden değerlendirilmekte ve bu şekilde kayıtlı değerlerinin makul değerlerine yaklaştığı kabul edilmektedir.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

Türev araçlar

Yabancı para ve faiz swapları ile vadeli döviz alım-satım sözleşmelerinin makul değerleri bilanço tarihindeki piyasa fiyatları esas alınarak tahmin edilmiştir.

Bankacılık endüstriyel bölümüne ait finansal varlık ve yükümlülüklerin 31 Aralık 2018 ve 2017 tarihleri itibarıyla kayıtlı ve makul değerleri aşağıdaki gibidir:

Grup'un finansal varlık ve yükümlülüklerinin gerçeğe uygun değere ilişkin sınıflamaları aşağıdaki gibidir:

- Seviye 1: Aktif piyasalardaki kayıtlı (düzeltilmemiş) fiyatlara dayanan;
Seviye 2: Doğrudan (aktif piyasadaki fiyatlar aracılığıyla) ya da dolaylı olarak (aktif piyasalardaki fiyatlardan türetilmek suretiyle) gözlemlenebilir nitelikteki verilere dayanan;
Seviye 3: Gözlemlenebilir piyasa verilerine dayanmayan.

Bankacılık

Grup'un, bankacılık endüstriyel bölümüne ait 31 Aralık 2018 ve 2017 tarihi itibarıyla varlık ve yükümlülüklerinin makul değerleri aşağıdaki gibidir:

Cari Dönem - 31 Aralık 2018	1. Seviye	2. Seviye	3. Seviye	Toplam
Gerçeğe Uygun Değer Farkı Kâr/Zarar'a Yansıtılan Finansal Varlıklar				
- Devlet Borçlanma Senetleri	10.113	-	-	10.113
- Sermayede Payı Temsil Eden Menkul Değerler	150.684	-	-	150.684
- Diğer Finansal Varlıklar	18.020	-	-	18.020
Gerçeğe Uygun Değer Farkı Diğer Kapsamlı Gelire Yansıtılan Finansal Varlıklar				
- Devlet Borçlanma Senetleri	36.502.564	-	-	36.502.564
- Sermayede Payı Temsil Eden Menkul Değerler	-	-	-	-
- Diğer Finansal Varlıklar	6.637.480	1.219.809	-	7.857.289
Türev Finansal Varlıklar				
- Türev Finansal Varlıkların Gerçeğe Uygun Değer Farkı				
Kar Zarara Yansıtılan Kısmı	1.371	20.697.637	-	20.699.008
- Türev Finansal Varlıkların Gerçeğe Uygun Değer Farkı				
Diğer Kapsamlı Gelire Yansıtılan Kısmı	-	1.989.608	-	1.989.608
Krediler	-	206.599.559	6.690.208	213.289.767
İtfa Edilmiş Maliyeti İle Ölçülen Finansal Varlıklar (Net)				
- Devlet Borçlanma Senetleri	9.411.205	-	-	9.411.205
- Diğer Finansal Varlıklar	2.852.362	-	-	2.852.362
Toplam Varlıklar	55.583.799	230.506.613	6.690.208	292.780.620
Türev Finansal Yükümlülükler				
- Türev Finansal Yükümlülüklerin Gerçeğe Uygun Değer Farkı				
Kar Zarara Yansıtılan Kısmı	248	12.931.222	-	12.931.470
- Türev Finansal Yükümlülüklerin Gerçeğe Uygun Değer Farkı				
Toplam Yükümlülükler	248	12.931.222	-	12.931.470

^(*) 3. Seviye olarak değerlendirilen kredinin gerçeğe uygun değeri, çeşitli değerlendirme yöntemleri içeren çalışma sonuçlarına istinaden belirlenmiştir. Söz konusu değerlendirme çalışmasında yer alan temel varsayımlardaki olası değişiklikler kredinin taşınan değerini etkileyebilmektedir.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DİŞİNDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

Teşkilatlanmış piyasalarda işlem görmeyen ve gerçeğe uygun değerleri güvenilir bir şekilde belirlenemeyen gerçeğe uygun değeri diğer kapsamlı gelire yansıtılan finansal varlıklarda sınıflandırılan hisse senetleri, maliyet bedelleri üzerinden, varsa, değer kaybı ile ilgili karşılık düşüldükten sonra konsolide finansal tablolara yansıtılmıştır.

Cari yılda seviyeler arasında herhangi bir transfer olmamıştır.

31 Aralık 2018				
	Seviye 1	Seviye 2	Seviye 3	Toplam
Alım satım amaçlı menkul kıymetler	32.957	6.933	-	39.890
- Devlet tahvilleri	9.525	-	-	9.525
- Hisse Senetleri	23.432	-	-	23.432
- Diğer	-	6.933	-	6.933
Satılmaya hazır finansal varlıklar	42.743.386	102.441	-	42.845.827
- Devlet tahvilleri	23.159.176	-	-	23.159.176
- Eurobondlar	13.657.442	-	-	13.657.442
- Yatırım Fonları	277.987	-	-	277.987
- Teşkilatlanmış piyasalarda işlem gören hisse senetleri	-	116	-	116
- Diğer	5.648.781	102.325	-	5.751.106
Alım satım amaçlı türev finansal varlıklar	2.328	8.313.721	-	8.316.049
Riskten korunma amaçlı türev araçlar	-	1.136.284	-	1.136.284
Toplam varlıklar	42.778.671	9.559.379	-	52.338.050
Alım satım amaçlı türev finansal yükümlülükler	186	5.423.642	-	5.423.828
Riskten korunma amaçlı türev finansal yükümlülükler	-	75.710	-	75.710
Toplam yükümlülükler	186	5.499.352	-	5.499.538

(*) 3. Seviye olarak değerlendirilen kredinin gerçeğe uygun değeri, çeşitli değerlendirme yöntemleri içeren çalışma sonuçlarına istinaden belirlenmiştir. Söz konusu değerlendirme çalışmasında yer alan temel varsayımlardaki olası değişiklikler kredinin taşınan değerini etkileyebilmektedir.

Teşkilatlanmış piyasalarda işlem görmeyen ve gerçeğe uygun değerleri güvenilir bir şekilde belirlenemeyen gerçeğe uygun değeri diğer kapsamlı gelire yansıtılan finansal varlıklarda sınıflandırılan hisse senetleri, maliyet bedelleri üzerinden, varsa, değer kaybı ile ilgili karşılık düşüldükten sonra konsolide finansal tablolara yansıtılmıştır.

Geçmiş yılda seviyeler arasında herhangi bir transfer olmamıştır.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

Finansal araçların sınıfları ve gerçeğe uygun değerleri

31 Aralık 2018	Not	İtfa Edilmiş Maliyeti Üzerinden Değerlenen Finansal Yatırımlar	Krediler ve alacaklar (nakit ve nakit benzerleri dahil)	Gerçeğe Uygun Değer Farkı Diğer Kapsamlı Gelire Yansılan	İtfa edilmiş değerlerden gösterilen finansal yükümlülükler	Defter değeri	Gerçeğe uygun Değeri
Finansal varlıklar							
Nakit ve nakit benzerleri	5	-	23.657.667	-	-	23.657.667	23.657.667
Ticari alacaklar	8	-	2.137.062	-	-	2.137.062	2.137.062
Diğer finansal varlıklar ^(*)	6,9	12.263.567	4.838.694	44.359.853	-	61.462.114	61.056.630
Finans sektörü faaliyetlerinden alacaklar	30	-	213.289.767	-	-	213.289.767	242.135.332
Finansal yükümlülükler							
Finansal borçlar	7	-	-	-	65.764.148	65.764.148	65.764.148
Ticari borçlar	8	-	-	-	3.372.749	3.372.749	3.372.749
Diğer finansal yükümlülükler ^(**)	9	-	-	-	8.515.006	8.515.006	8.515.006
Finans Sektörü Faaliyetlerinden Borçlar	31	-	-	-	219.634.250	219.634.250	218.872.618
31 Aralık 2017							
Finansal varlıklar							
Nakit ve nakit benzerleri	5	-	14.519.064	-	-	14.519.064	14.519.064
Ticari alacaklar	8	-	2.003.566	-	-	2.003.566	2.003.566
Diğer finansal varlıklar ^(*)	6,9	18.883.153	3.470.400	42.845.827	-	65.199.380	65.369.313
Finans sektörü faaliyetlerinden alacaklar	30	-	211.707.002	-	-	211.707.002	190.926.453
Finansal yükümlülükler							
Finansal borçlar	7	-	-	-	55.257.767	55.257.767	55.257.767
Ticari borçlar	8	-	-	-	2.882.349	2.882.349	2.882.349
Diğer finansal yükümlülükler ^(**)	9	-	-	-	6.942.642	6.942.642	6.942.642
Finans Sektörü Faaliyetlerinden Borçlar	31	-	-	-	228.357.308	228.357.308	227.590.819

^(*) Diğer finansal varlıklar, diğer alacaklar, gerçeğe uygun değeri diğer kapsamlı gelire yansılan menkul kıymetler, vadeli mevduatlar ve itfa edilmiş maliyeti üzerinden değerlendirilen tutulacak menkul kıymetlerden oluşmaktadır.

^(**) Diğer finansal yükümlülükler diğer borçlardan oluşmaktadır.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

DİPNOT 36-RAPORLAMA DÖNEMİNDEN SONRAKİ OLAYLAR

Grup'un bağlı ortaklıklarından Akbank'ın çıkarılmış sermayesinin 1.200.000.000 TL (tam TL tutardır) artırılarak 4.000.000.000 TL'den (tam TL tutardır) 5.200.000.000 TL'ye (tam TL tutardır) yükseltilmesine ilişkin Sermaye Piyasası Kurulu ("Kurul") nezdinde yaptığı başvuru, Kurul'un 27.12.2018 tarih ve 65/1535 sayılı toplantısında uygun bulunmuş ve bu durum 2018/59 sayılı Kurul Haftalık Bülteni'nde kamuoyuna duyurulmuştur. Bu kapsamda;

-03.01.2019-17.01.2019 tarihleri arasında gerçekleştirilen yeni pay alma hakkı kullanım süresi içerisinde her 1 TL nominal değerli pay için 2,5 TL üzerinden pay alım hakkının kullanılması sonucunda 2.996.306.795,62 TL (tam TL tutardır) ve yeni pay alma haklarının kullanımından sonra kalan payların 22 Ocak 2019 tarihinde Borsa İstanbul A.Ş. Birincil Piyasa'da satışı neticesinde 9.434.815,60 TL (tam TL tutardır) olmak üzere toplam 3.005.741.611,22 TL (tam TL tutardır) tutarında fon girişi sağlanmıştır.

-Söz konusu onayların alınmasını müteakiben, tescil ve ilan işlemleri tamamlanmıştır. Banka'nın sermayesinin 1.200.000.000 TL tutarında artışı gerçekleştirilmiş, sermaye artışına tam katılım sağlandığından Grup'un etkin ortaklık payında herhangi bir değişiklik söz konusu olmamıştır.

Grup'un bağlı ortaklıklarından Temsa Ulaşım Araçları Sanayi ve Ticaret A.Ş.'nin %51 hisseyle iş ortaklığı olan Temsa İş Makinaları İmalat ve Pazarlama A.Ş. ile %100 hisseyle bağlı ortaklığı olan Temsa Motorlu Araçlar Pazarlama ve Dağıtım A.Ş. paylarının kısmi bölünme yolu ile yeni kurulacak Anonim Şirketlere devrine Temsa Ulaşım Araçları Sanayi ve Ticaret A.Ş.'nin 01.02.2019 tarih ve 2019/2 sayılı Yönetim Kurulu Kararı ile karar verilmiştir. Bu kapsamda 15 Şubat 2019 tarih ve 739 sayılı Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde Temsa Ulaşım Araçları Sanayi ve Ticaret A.Ş.'nin Bölünme Planı, Bölünme Raporu, Son Üç Yılın Finansal Tabloları, Faaliyet Raporları ve 30.09.2018 tarihli ara bilançosunun hazırlanarak ortakların incelenmesine sunulmuştur.

Grup'un bağlı ortaklıklarından Kordsa'nın %100 iştiraki konumunda olan ve Amerika'da mukim Kordsa Inc., tamamı Axiom Materials Holdings LLC şirketine ait olan uzay ve havacılık endüstrisinin yanı sıra gelecek nesil ulaşım araçlarına da ileri kompozit materyaller sağlayan Axiom Materials Acquisition LLC şirketinin, Türkiye ve Amerika'daki yasal tüm onayların alınması ve şartların sağlanması kaydı ile %95,83'ünün kapanış düzeltmeleri hariç yaklaşık 174.830.000 (Tam) Amerikan Doları karşılığında satın alınmasına ve kapanış işlemlerinin onayların tamamlanması sonrası gerçekleştirilmesine karar vermiştir. Söz konusu nihai satın alma bedeli, Amerika'da rekabet hukuku ve yabancı yatırımlar komitesi tarafından verilecek onaylara ilişkin kapanış koşullarının gerçekleşmesini takiben kesinleşecektir.

Hacı Ömer Sabancı Holding A.Ş.

Sabancı Center, 4. Levent 34330 İstanbul

Tel : (0 212) 385 80 80

Faks : (0 212) 385 88 88

E-posta : info@sabanci.com

www.sabanci.com

Bu faaliyet raporunun basımında %100 geri dönüştürülmüş kâğıt kullanılmıştır.